

การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน
ของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

ทวิสินธุ์ ตั้งแข่ง

วิทยานิพนธ์เสนอมหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว

มีนาคม 2559

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน
ของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

ทวีสินธุ์ ตั้งแข่ง

วิทยานิพนธ์เสนอมหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว

มีนาคม 2559

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน
ของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

ของ ทวีสินธุ์ ตั้งเซ่ง

ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว
ของมหาวิทยาลัยพะเยา

.....ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมชัย ปัญญาดี)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประกอบศิริ ภัคดีพินิจ)

.....กรรมการ

(ดร.พรชัย ศักดิ์ศิริโสภณ)

.....กรรมการ

(ดร.พจน์พิตดา ศรีสมพงษ์)

.....กรรมการ

(ดร.วาร์ชต์ มัชฌมบุรุษ)

.....กรรมการ

(ดร.สมคิด แก้วทิพย์)

อนุมัติ

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ นพรัก)

คณบดีคณะวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์

มีนาคม 2559

กิตติกรรมประกาศ

ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณ ดร.วราวิชต์ มัชฌิมบุรุษ ประธานกรรมการที่ปรึกษา
คุษฎีนิพนธ์ ดร.พัชนีพิตตา ศรีสมพงษ์ และ ดร.พรชัย คักดีศิริโสภณ คณะกรรมการที่ปรึกษา
คุษฎีนิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำในการจัดทำคุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จด้วยดี

รวมทั้งขอขอบพระคุณประธานกรรมการและกรรมการสอบคุษฎีนิพนธ์ ซึ่งประกอบ
ไปด้วยรองศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมชัย ปัญญาดี ประธานกรรมการสอบคุษฎีนิพนธ์
อาจารย์ ดร.สมคิด แก้วทิพย์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประกอบศิริ ภัคดีพิณิช
กรรมการสอบคุษฎีนิพนธ์

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพมาศ ปักเข็ม ดร.สิริยา สิทธิสาร
ดร.พงษ์พันธ์ พิณโท นางสาวภักกุล ตรีพันธ์ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนระดับชำนาญการ
สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสตูล และนายสมพงษ์ หลีเคราะห์ ผู้ประสานงานศูนย์งานวิจัย
เพื่อท้องถิ่นจังหวัดสตูล ที่ได้ตรวจสอบเครื่องมือและให้คำแนะนำในการสร้างเครื่องมือ

ขอขอบพระคุณนายยูหนา หลงสมัน แกนนำและกรรมการการท่องเที่ยวโดยชุมชน
เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลทุกท่าน รวมถึงเจ้าหน้าที่ภาครัฐและเอกชน
ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลทุกท่าน ตลอดจนชาวบ้าน
และเยาวชนในชุมชนการท่องเที่ยวโดยชุมชนในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล
ทุกท่านที่ให้การตอบรับในการให้ข้อมูลและร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการทำคุษฎีนิพนธ์ในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ซึ่งเป็นผู้มอบทุนศึกษาต่อ
ระดับปริญญาเอกในประเทศ ภายใต้โครงการพัฒนาอาจารย์และบุคลากรสำหรับ
สถาบันอุดมศึกษาในเขตพัฒนาเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีมหาวิทยาลัย
ราชภัฏสงขลา เป็นสถาบันต้นสังกัด

ขอขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยพะเยา
ที่คอยแนะนำ ช่วยเหลือและให้กำลังใจในการทำคุษฎีนิพนธ์ในครั้งนี้

สุดท้ายขอขอบพระคุณ คุณพ่อเคียร และคุณแม่หับ ตั้งเซ่ง ผู้เป็นบิดาและมารดา
ที่คอยห่วงใยและให้กำลังใจในการศึกษามาโดยตลอด และขอขอบคุณคุณโสพล ตั้งเซ่ง
คุณจรีพร มะหับพลา คุณสุธิษา ตั้งเซ่ง คุณจิตต์วัฒน์ ตั้งเซ่ง รวมถึงครอบครัว ดร.อนันต์ ชูรักษ์
พร้อมญาติพี่น้องทุกคน ตลอดจนคุณชวนันท์ สุภาเร ที่คอยช่วยเหลือและให้กำลังใจกระทั่งสำเร็จ
การศึกษาเป็นคุษฎีบัณฑิตในวันนี้

ทวีสินธุ์ ตั้งเซ่ง

เรื่อง: การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

ผู้วิจัย: ทวีสินธุ์ ตั้งเซ่ง วิทยานิพนธ์: ปร.ด. (การจัดการการท่องเที่ยว), มหาวิทยาลัยพะเยา, 2558

ประธานที่ปรึกษา: ดร.วราวัชต์ มัชฌิมบุรุษ, **กรรมการที่ปรึกษา:** ดร.พจน์พิตดา ศรีสมพงษ์, ดร.พรชัย ศักดิ์ศิริโสภณ

คำสำคัญ: การพัฒนาระบบสารสนเทศ, ระบบสารสนเทศเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน

บทคัดย่อ

การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยดังนี้คือ 1. เพื่อศึกษาสารสนเทศด้านการท่องเที่ยวที่จำเป็นของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล 2. เพื่อพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล และ 3. เพื่อประเมินระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล มีวิธีการดำเนินการวิจัยแบบผสม (Mix Method) ทั้งเชิงคุณภาพและปริมาณ

ผลการวิจัยพบว่า 1. สารสนเทศที่จำเป็นของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ประกอบด้วย ด้านข้อมูลพื้นฐานชุมชน ด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมประเพณี ด้านองค์กรชุมชนด้านการจัดการ และด้านการเรียนรู้ 2. ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ประกอบด้วย ระบบคลังความรู้ ระบบเว็บไซต์ ระบบงานวิจัยหรือบทความระบบสืบค้น ระบบโปรแกรมทัวร์ ระบบวิดีโอ ระบบรูปภาพ ระบบสถิตินักท่องเที่ยว ระบบสมุดเยี่ยมระบบข่าวสารประชาสัมพันธ์ ระบบจองทัวร์ ระบบสมาชิก และระบบปฏิทิน 3. ระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล สามารถเป็นเครื่องมือในการจัดเก็บเผยแพร่และเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ใช้งานมีความพึงพอใจอยู่ในระดับดีมาก ผู้ใช้งานมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้หลังใช้งานสูงกว่าก่อนใช้งาน โดยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

Title: THE DEVELOPMENT OF INFORMATION AND TECHNOLOGY SYSTEM FOR COMMUNITY-BASED TOURISM NETWORK OF SATUN PROVINCE COMMUNITY

Author: Taweessin Tungseng, Thesis: Ph.D. (Tourism Management), University of Phayao, 2558

Advisor: Dr. Warach Madhyamaburush, **Co-advisor:** Dr. Phutpittha Srisompong, Dr. Pornchai Saksirisophon

Keywords: Information and Technology system Development, Information and Technology System for Community-based Tourism Network

ABSTRACT

The purposes on The Development of Information and Technology System for Community-based Tourism Network of Satun Province Community were 1. to study the required information and technology for community-based tourism network of Satun Province Community. The research instrument was an interview form and knowledge management concept of Tuna Model. It was a qualitative study 2. to develop the information and technology for community-based tourism network of Satun Province Community. The System Development Life Cycle (SDLC) concept was used for development 3. to evaluate the information and technology for community-based tourism network of Satun Province Community. The research instruments were an interview form, a questionnaire, and a test. It was a quantitative study.

The results showed that 1. The required information and technology for Community-based tourism network of Satun Province Community consisted of the basic information of community, natural resources and culture and tradition, organizational culture, management, and learning. 2. The information and technology for community-based tourism network of Satun Province Community consisted of knowledge warehouse system, web-board system, research system or article and retrieval system, tour program system, video system, images system, tourist statistics guestbook system, news releases system, tour booking system member system and calendar system. 3. The information and technology for community-based tourism network of Satun Province Community could be the tool to store, publish and learn effectively. The users were satisfied at a good level. In addition, the users' learning achievement after using the system was higher than before using the system with the statistically significant difference at the level of 0.01.

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
คำถามการวิจัย	6
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
ประโยชน์ที่จะได้รับจากงานวิจัย.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
ทฤษฎีระบบ	11
ทฤษฎีสื่อสาร.....	13
แนวคิดและทฤษฎีการท่องเที่ยว.....	15
แนวคิดและทฤษฎีการท่องเที่ยวโดยชุมชน.....	23
แนวคิดและทฤษฎีการพัฒนาระบบสารสนเทศ.....	32
แนวคิดและทฤษฎีการจัดการความรู้.....	46
สถานการณ์เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล	61
แนวคิดการประเมิน.....	66
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	69
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	78
3 วิธีดำเนินการวิจัย	83
ขั้นตอนที่ 1 จัดการความรู้ในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล	83
ขั้นตอนที่ 2 พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล...	91
ขั้นตอนที่ 3 การประเมินระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเครือข่าย การท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล.....	95

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	111
ผลการศึกษาสารสนเทศด้านการท่องเที่ยวที่จำเป็นของเครือข่าย การท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล	111
ผลการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่าย การท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล	129
ผลการประเมินระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่าย การท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล	154
5 บทสรุป.....	178
สรุปผลการวิจัย.....	178
อภิปรายผลการวิจัย	184
ข้อเสนอแนะ.....	190
บรรณานุกรม	193
ภาคผนวก.....	206
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้อง (IOC) ผู้เข้าร่วม การประชุมและผู้เข้าร่วมการจัดการความรู้.....	207
ภาคผนวก ข เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	216
ภาคผนวก ค สารสนเทศที่จำเป็นเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ..	241
ภาคผนวกง แผนภาพแสดงขั้นตอนการทำงาน (Use Case Diagram) แผนภาพแสดงการไหลข้อมูล (Data Flow Diagram) และ โครงสร้างฐานข้อมูล ของระบบสารสนเทศเพื่อการ ท่องเที่ยวโดยชุมชนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดสตูล	298
ประวัติผู้วิจัย.....	326

สารบัญตาราง

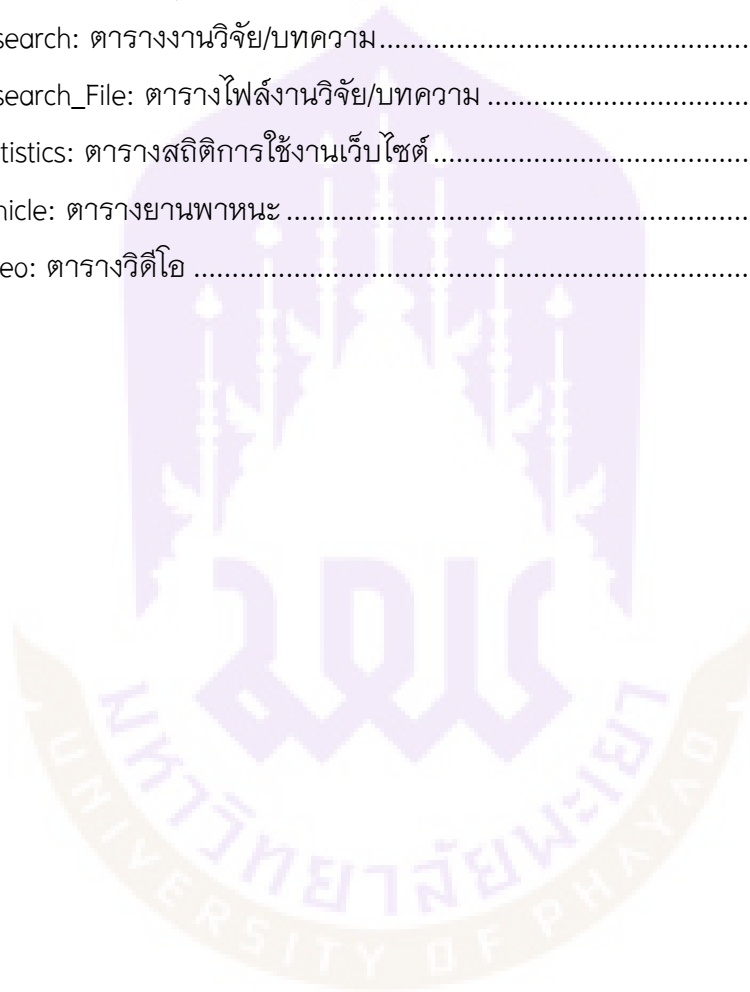
ตาราง		หน้า
1	สรุปการทำงานในขั้นตอนการค้นหาและการเลือกสรรโครงการ.....	37
2	สรุปการทำงานในขั้นตอนการเริ่มต้นและวางแผนโครงการ.....	38
3	การทำงานในขั้นตอนการวิเคราะห์ระบบ.....	38
4	สรุปการทำงานในขั้นตอนการออกแบบเชิงตรรกะ.....	39
5	สรุปการทำงานในขั้นตอนการออกแบบเชิงกายภาพ.....	40
6	สรุปการทำงานในขั้นตอนการพัฒนาและติดตั้งระบบ.....	41
7	สรุปการทำงานในขั้นตอนการซ่อมบำรุง.....	41
8	ประเภทของระบบสารสนเทศ.....	44
9	ประชากรและผู้ให้ข้อมูลหลักการจัดการความรู้.....	84
10	ประชากรและผู้ให้ข้อมูลหลักการประเมินการใช้งานระบบสารสนเทศ.....	97
11	ผลวิเคราะห์การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนใช้งานและหลังใช้งานระบบ สารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดสตูล.....	159
12	ข้อมูลด้านเพศของผู้ตอบแบบประเมิน.....	161
13	ข้อมูลด้านอายุของผู้ตอบแบบประเมิน.....	161
14	ข้อมูลด้านวุฒิการศึกษาของผู้ตอบแบบประเมิน.....	162
15	ข้อมูลด้านประเภทของผู้ตอบแบบประเมิน.....	162
16	ข้อมูลด้านอาชีพของผู้ตอบแบบประเมิน.....	163
17	ผลการวิเคราะห์แบบประเมินความพึงพอใจด้านเนื้อหา.....	164
18	ผลการวิเคราะห์แบบประเมินความพึงพอใจด้านการออกแบบ.....	166
19	ผลการวิเคราะห์แบบประเมินความพึงพอใจด้านระบบ.....	167
20	ผลการวิเคราะห์แบบประเมินความพึงพอใจด้านการใช้งานระบบ.....	168
21	แสดงรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....	207
22	แสดงรายชื่อผู้เข้าร่วมการจัดการความรู้และประเมินผลสัมฤทธิ์ของการใช้งาน ระบบสารสนเทศ.....	208
23	แสดงรายชื่อผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มย่อยเพื่อประเมินบริบทและสภาพแวดล้อม.....	214

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
24 แสดงรายชื่อผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มย่อยเพื่อประเมินข้อมูลนำเข้า	214
25 แสดงรายชื่อผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มย่อยเพื่อประเมินกระบวนการพัฒนาระบบ ...	215
26 แสดงรายชื่อผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มย่อยการทำงานระบบสารสนเทศ	215
27 ข้อคำถามเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล.....	222
28 สารสนเทศที่จำเป็นเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล	241
29 Activity: ตารางกิจกรรม.....	317
30 Activity_Vehicle: ตารางยานพาหนะของกิจกรรม.....	317
31 Banner: ตารางแบนเนอร์.....	317
32 Borad: ตารางเว็บบอร์ด	317
33 Board_Comment: ตารางความคิดเห็น	318
34 Board_Image: ตารางรูปภาพเว็บบอร์ด.....	318
35 Calendar: ตารางปฏิทิน.....	318
36 Community: ตารางชุมชน.....	319
37 Customtour: ตารางจัดโปรแกรมทัวร์.....	319
38 Customtour_Detail : ตารางรายละเอียดการจัดโปรแกรมทัวร์	319
39 Food: ตารางอาหาร	320
40 Guestbook: ตารางสมุดเยี่ยม	320
41 Hotel: ตารางที่พัก.....	321
42 Image: ตารางรูปภาพ	321
43 Image_Album: ตารางอัลบั้มรูปภาพ.....	321
44 Image_Group: ตารางกลุ่มภาพ	322
45 Knowledge: ตารางคลังความรู้.....	322
46 Member: ตารางสมาชิก	322
47 Know_Image: ตารางรูปภาพคลังความรู้	323
48 Pr: ตารางข่าวประชาสัมพันธ์.....	323
49 Program: ตารางโปรแกรมทัวร์.....	323

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
50 Program_Tour: ตารางจองทัวร์.....	324
51 Pr_Image: ตารางรูปภาพประชาสัมพันธ์.....	324
52 Research: ตารางงานวิจัย/บทความ.....	324
53 Research_File: ตารางไฟล์งานวิจัย/บทความ	325
54 Statistics: ตารางสถิติการใช้งานเว็บไซต์.....	325
55 Vehicle: ตารางยานพาหนะ.....	325
56 Video: ตารางวิดีโอ	325

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
1	วงจรกิจกรรมพัฒนาระบบในรูปแบบวิวัฒนาการ 36
2	เกลียวความรู้ 49
3	รูปแบบการจัดการความรู้แบบจำลองปลาหู 55
4	กรอบแนวคิดการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของ เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล..... 82
5	ข้อมูลพื้นฐานของชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล 116
6	ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมประเพณีของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดย ชุมชนจังหวัดสตูล 119
7	องค์กรชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล 120
8	การจัดการของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล..... 123
9	ความสัมพันธ์ของกิจกรรมการเรียนรู้และวิธีการสร้างการเรียนรู้ให้กับผู้มาเยือน หรือนักท่องเที่ยวเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล 124
10	ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการจัดการความรู้กับผู้เกี่ยวข้องของเครือข่าย การท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล..... 125
11	สารสนเทศที่จำเป็นในการพัฒนาระบบสารสนเทศการท่องเที่ยวโดยชุมชน 129
12	ระบบคลังความรู้ 140
13	ระบบเว็บบอร์ด 141
14	ระบบงานวิจัยหรือบทความ 142
15	ระบบสืบค้น 143
16	ระบบโปรแกรมท่องเที่ยว..... 144
17	ระบบรูปภาพ 145
18	ระบบวีดีโอ..... 146
19	ระบบสมุดเยี่ยม..... 146
20	ระบบสถิตินักท่องเที่ยว..... 147
21	ระบบข่าวสารประชาสัมพันธ์ 148
22	ระบบจองโปรแกรมท่องเที่ยว 149

สารบัญภาพ(ต่อ)

ภาพ	หน้า
23 ระบบปฏิทิน.....	150
24 ระบบสมาชิก.....	151
25 วงจรการพัฒนาาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่าย การท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล.....	153
26 รูปแบบสารสนเทศที่จำเป็นในการพัฒนาาระบบสารสนเทศการท่องเที่ยว โดยชุมชน.....	154
27 ขั้นตอนการประเมินระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่าย การท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล.....	175
28 Use Case Diagram	298
29 Context Diagram (Data Flow Level 0).....	299
30 Data Flow Diagram Level 1-1.....	300
31 Data Flow Diagram Level 1-2.....	301
32 Data Flow Diagram Level 1-3	302
33 Data Flow Diagram Level 1-4.....	303
34 Data Flow Diagram Level 2-1.....	304
35 Data Flow Diagram Level 2-2	305
36 Data Flow Diagram Level 2-3.....	306
37 Data Flow Diagram Level 2-4.....	307
38 Data Flow Diagram Level 2-5.....	308
39 Data Flow Diagram Level 2-6.....	309
40 Data Flow Diagram Level 2-7	310
41 Data Flow Diagram Level 2-8.....	311
42 Data Flow Diagram Level 2-9.....	312
43 Data Flow Diagram Level 2-10	313
44 Data Flow Diagram Level 2-11.....	314
45 Data Flow Diagram Level 2-12	315
46 Data Flow Diagram Level 2-13	316

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจโลกและเป็นที่ยอมรับกันเกือบทุกประเทศว่าเป็นอุตสาหกรรมที่ทำรายได้หลักเข้าสู่ประเทศอันดับต้น ๆ อีกทั้งยังมีแนวโน้มในการขยายตัวและเจริญเติบโตเพิ่มขึ้นอีกในอนาคตตามที่องค์การการท่องเที่ยวแห่งประชาชาติ (United World Tourism Organization: UNWTO) พยากรณ์ว่าในปี พ.ศ.2563 จะมีนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศจำนวน 1,600 ล้านคน ซึ่งสามารถสร้างรายได้มหาศาล ประเทศไทยมีแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวทั่วโลกจากการคาดการณ์พบว่าการท่องเที่ยวของประเทศไทยมีแนวโน้มสูงขึ้น โดยในปี พ.ศ.2563 หากประเทศไทยมีอัตราการเติบโตเท่าการคาดการณ์การเติบโตของภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกที่ร้อยละ 6.5 ประเทศไทยจะมีจำนวนนักท่องเที่ยว 41.5 ล้านคน แต่หากประเทศไทยยังคงเติบโตสูงเหมือนในอดีตที่ผ่านมาในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 15 และปรับเพิ่มความสามารถการรองรับในด้านต่าง ๆ ในปี พ.ศ.2563 จะมีจำนวนนักท่องเที่ยว 71 ล้านคน เท่ากับจำนวนประชากรของประเทศไทยในปี พ.ศ. 2563 (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2558)

สถิตินักท่องเที่ยวระหว่างประเทศพบว่าสถานการณ์จำนวนนักท่องเที่ยวตลอดเดือนมีนาคม 2558 มีจำนวน 2.5 ล้านคนโดยประมาณ ขยายตัวร้อยละ 25.5 จากช่วงเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมาจากการเติบโตของนักท่องเที่ยวในท่าอากาศยานนานาชาติ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ทั้งนี้นักท่องเที่ยวจีนยังคงมีอัตราการขยายที่สูงจากจำนวนนักท่องเที่ยวข้างต้นคาดว่าจะก่อให้เกิดรายได้แก่ประเทศไทยประมาณ 120,000 ล้านบาท (จุลสารวิชาการการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2558) จากการคาดการณ์ข้างต้นพอจะสรุปได้ว่าอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีการขยายตัวสูง มีบทบาทความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยเป็นอย่างมาก เป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญนำมาซึ่งเงินตราต่างประเทศและสามารถกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค นอกจากนี้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวยังส่งผลให้เกิดการสร้างอาชีพ การจ้างงาน การพัฒนาระบบการคมนาคมขนส่ง รวมถึงยังเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาการค้าและการลงทุนเมื่อประเทศประสบภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจ เนื่องจากการท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญในการฟื้นตัวเศรษฐกิจในเวลาที่รวดเร็วกว่าภาคผลิตและบริการอื่น ๆ อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือ

ในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนได้เป็นอย่างดี (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2554, สื่อบนออนไลน์)

ประเทศไทยมีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่เป็นทะเลในภาคใต้ของประเทศไทย นับว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมเดินทางมาเยือนจากชาวไทยและชาวต่างประเทศเพิ่มสูงมากขึ้นทุกปี สะท้อนได้จากธุรกิจท่องเที่ยวและโรงแรมของภาคใต้ขยายตัวต่อเนื่องโดยการท่องเที่ยวฝั่งอันดามันขยายตัวดีอัตราการเข้าพักเฉลี่ยร้อยละ 80 ในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2554, สื่อบนออนไลน์) จังหวัดสตูลตั้งอยู่ฝั่งทะเลอันดามันและพบว่าได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติอย่างต่อเนื่อง สะท้อนได้จากสถิติปี พ.ศ.2557 มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามารวมทั้งสิ้น 642,655 คน หรือขยายตัวร้อยละ 2.10 จากช่วงเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมาซึ่งสามารถสร้างรายได้ให้กับจังหวัดประมาณ 4,892 ล้านบาท (กรมการท่องเที่ยว, 2558, สื่อบนออนไลน์)

การท่องเที่ยวทางทะเลของจังหวัดสตูลในรอบปี สามารถเดินทางท่องเที่ยวได้แค่ 6 เดือนเท่านั้น อีก 6 เดือนเป็นหน้ามรสุมการคมนาคมทางทะเลไม่สะดวกไม่เหมาะกับการท่องเที่ยวทางทะเลเพราะอาจจะเกิดอุบัติเหตุได้ หลายภาคส่วนจึงมีแนวคิดในการกระจายนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาเพื่อกระจายรายได้ให้กับทุกพื้นที่ในจังหวัดภายใต้แนวคิดการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community Base Tourism) ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวทางเลือกใหม่ (Alternative Tourism) ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาทุกภาคส่วนที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวจังหวัดสตูลมีการเรียนรู้และพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างต่อเนื่องในจนกระทั่งในปี พ.ศ. 2549 จึงเกิดแนวคิดการพัฒนาเครือข่ายระหว่างชุมชนท่องเที่ยวเกิดขึ้น ซึ่งถือเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญในการพัฒนาให้ชุมชนมีความเข้มแข็งและมีกลไกการขับเคลื่อนที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะนำไปสู่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ ความคิดเห็น และประสบการณ์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนระหว่างชุมชนกับชุมชน ก่อให้เกิดความร่วมมือในการวางแผนและการใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และยังมีขีดความสามารถเพิ่มขึ้นในการผลักดันต่อรองและประสานงานกับองค์กรอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนที่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลในปัจจุบันปี พ.ศ.2558 มีจำนวน 12 ชุมชนประกอบด้วย บ้านบ่อเจ็ดลูก บ้านบุโบย บ้านโคกพะยอม บ้านควนโพธิ์ บ้านหัวทาง บ้านภูผาเพชร บ้านเกตรี บ้านทุ่งสะโบ๊ะ ชุมชนบ้านหัวหิน บ้านบากันใหญ่ บ้านบากันเคย และบ้านนาทอน

แนวความคิดพื้นฐานของการดำเนินงานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล เน้นให้คนในชุมชนด้วยตนเองและนักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนกับคนในชุมชนมีปฏิสัมพันธ์กัน เพื่อการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด ประสบการณ์ รวมถึงความแตกต่างของของทรัพยากร และวัฒนธรรม การจัดการ วัฒนธรรมชุมชน และกิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบกับ ระบบเศรษฐกิจในปัจจุบันให้ความสำคัญต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พัฒนาองค์ความรู้ใหม่ ส่วนนวัตกรรมโดยอาศัยเทคโนโลยีระดับสูง จึงต้องอาศัยการจัดการความรู้ (Knowledge Management) เป็นเครื่องมือเนื่องจากการจัดการความรู้มีกระบวนการนำความรู้ภายในตัวคน (Tacit Knowledge) ซึ่งเป็นความรู้ที่ฝังอยู่ในตัวคนทั้งในส่วน ประสบการณ์ ทักษะ ความเชื่อ พรสวรรค์ ค่านิยม รวมถึงความรู้ที่ถูกซ่อนเร้นเอาไว้ และความรู้ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) ซึ่งเป็นความรู้ที่มนุษย์ได้บันทึกไว้ในรูปแบบต่าง ๆ โดยอาศัยเครื่องมือในการบันทึกเก็บไว้เพื่อนำออกมาใช้ได้ใหม่ในยามที่ต้องการ ผ่านกระบวนการสร้าง รวบรวม แลกเปลี่ยน และใช้ความรู้ (วิจารณ์ พานิช, 2556) จากแนวคิดดังกล่าวจึงจำเป็นต้องสนับสนุนและส่งเสริมการจัดการ ความรู้ของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลให้มีผู้สร้างความรู้ (Knowledge Producers) และผู้ใช้ความรู้ (Knowledge Users) เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ของผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลซึ่งจะส่งผลต่อ ความสามารถให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้การพัฒนาการท่องเที่ยวโดย ชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีความยั่งยืนสืบไป (เจษฎา แซ่มประเสริฐ, 2549, สื่อบอนไลน์)

การจัดการความรู้มีองค์ประกอบที่สำคัญประกอบด้วย กระบวนการจัดการความรู้ คน และเทคโนโลยีสารสนเทศ (แสงสุรีย์ ทศนพูนชัย, 2550) ซึ่งองค์ประกอบสำคัญที่สุดในการ จัดการความรู้ก็คือคนเพราะถือว่าเป็นแหล่งความรู้และเป็นผู้นำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ องค์ประกอบสำคัญรองลงมาคือกระบวนการจัดการความรู้เนื่องจากเป็นกระบวนการบริหาร จัดการเพื่อนำความรู้จากแหล่งความรู้ไปให้ผู้ใช้ความรู้เพื่อทำให้เกิดการปรับปรุงและ สร้างนวัตกรรม ส่วนเทคโนโลยีสารสนเทศสำคัญน้อยที่สุดแต่ขาดไม่ได้เนื่องจากเป็นเครื่องมือ ในการจัดเก็บและเปลี่ยนแปลง รวมทั้งนำความรู้ไปใช้งาน โดยส่วนใหญ่พัฒนาในรูปแบบ ระบบสารสนเทศเพื่อการใช้งานที่สะดวกและรวดเร็ว (บุญดี บุญญาภิกข, 2548, หน้า 7)

ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศจึงมีความสำคัญในการจัดการความรู้โดยทำหน้าที่ เป็นเครื่องมือในการจัดเก็บและเผยแพร่ความรู้ระหว่างผู้สร้างและผู้ใช้ความรู้ เนื่องจาก มีศักยภาพในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลได้จำนวนมาก และเผยแพร่ข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว กว้างขวาง รวมถึงผู้ใช้งานสามารถเข้าถึงข้อมูล สารสนเทศ หรือความรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา (anytime anywhere) นอกเหนือจากความสำคัญของระบบสารสนเทศที่กล่าวมาข้างต้น

ปัจจุบันนักท่องเที่ยวมีการเข้าถึงข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวก่อนการเดินทางซึ่งมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจและเตรียมความพร้อมก่อนการเดินทาง สะท้อนได้จาก ปี พ.ศ. 2554 พบว่ามีจำนวนผู้ใช้ Google ในการค้นหาข้อมูล มากกว่า 1 พันล้านคนต่อเดือนและเมื่อพิจารณาภาวะการณ์ใช้งานอินเทอร์เน็ตของประเทศไทยมีจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในปี 2553 มากกว่า 21 ล้านคน (อัศวิน จิตต์จำนำงค์, ม.ป.ป., สื่อออนไลน์) จากข้อมูลด้านสถิติดังกล่าว เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลจึงควรมีการพัฒนาระบบสารสนเทศของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนด้านข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นสำหรับการท่องเที่ยวในการตัดสินใจและก่อนการเดินทาง รวมถึงร่วมแบ่งปันประสบการณ์หลังการเดินทางผ่านการอัปโหลดเรื่องราว รูป และวิดีโอต่าง ๆ บนระบบสารสนเทศของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลซึ่งเป็นช่องทางหนึ่งในการประชาสัมพันธ์และการตลาดผ่านระบบสารสนเทศ (สยมล วิทยาธนรัตนา, 2553, สื่อออนไลน์) ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศจึงเป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อความสำเร็จและบรรลุเป้าหมายของการจัดการความรู้ของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนและยังสามารถเป็นเครื่องมือเพื่อส่งเสริมเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

ปัจจุบันการดำเนินงานในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลพบว่าบางชุมชนในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดนชุมชนจังหวัดสตูลหยุดดำเนินงาน บางชุมชนสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้แต่กลับไปพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น อาคาร สถานที่เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวและเป็นการเน้นเพิ่มรายได้ บางชุมชนถึงขั้นปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตของตนเองให้เข้ากับความต้องการของผู้นำชุมชนและความต้องการของนักท่องเที่ยวซึ่งนอกเหนือวัฒนธรรมของชุมชนอย่างแท้จริง ในขณะที่บางชุมชนได้รับการตอบรับจากนักท่องเที่ยวเป็นอย่างดีเนื่องจากความสมบูรณ์ของธรรมชาติและวัฒนธรรมแต่ขาดการเตรียมพร้อมในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านความรู้ในการดำเนินงานจึงส่งผลให้เกิดปัญหาขึ้นโดยเฉพาะการขัดผลประโยชน์กันเองระหว่างคนในชุมชน รวมทั้งยังมีบางชุมชนยังไม่พร้อมรับนักท่องเที่ยว ซึ่งการดำเนินงานของแต่ละชุมชนในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลสะท้อนให้เห็นถึงความเข้าใจแนวคิดของการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนของผู้เกี่ยวข้อง

ปรากฏการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นเนื่องจากความแตกต่างทางด้านความรู้เรื่องการท่องเที่ยวโดยชุมชนซึ่งส่งผลต่อฐานความคิดในการพัฒนาและดำเนินงานของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลส่งผลให้เกิดความล่าช้าและไม่เป็นไปตามแผนการพัฒนา อีกทั้งยังไม่มีคำตอบเนื่องในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ปัญหาดังกล่าวข้างต้นตรงกับข้อมูลจากรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ของโครงการศึกษารูปแบบและพัฒนาศักยภาพ

การท่องเที่ยวของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ปี 2555 ประกอบกับการสัมภาษณ์ปัญหาการดำเนินงานระหว่างผู้วิจัยกับ นายยูหนา หลงสมัน (ประธานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล) นายสุรัฐพงษ์ หมั่นใจดี (ตัวแทนแกนนำชุมชนการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านควนโพธิ์) และนายสมพงษ์ หลีเคราะห์ (ผู้ประสานงานศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสตูล) ทำหน้าที่ดูแลเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนในจังหวัดสตูลในฐานะพี่เลี้ยงหลังจากก่อตั้งเครือข่ายพบปัญหาเช่นเดียวกันดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น

จากการศึกษารูปแบบและการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลและการสัมภาษณ์ผู้ดำเนินงานที่เกี่ยวข้องจึงสรุปได้ว่าปัญหาความแตกต่างด้านความรู้เรื่องการท่องเที่ยวโดยชุมชนของผู้ดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลจึงจำเป็นต้องสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Learning Community) โดยกระบวนการการจัดการความรู้ (Knowledge Management) ภายในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความรู้ซ่อนเร้น (Tacit Knowledge) และความรู้ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) ให้อยู่ในรูปแบบสารสนเทศที่เหมาะสมกับชุมชนการท่องเที่ยว จากนั้นนำสารสนเทศที่ได้จากกระบวนการจัดการความรู้จัดเก็บและเผยแพร่ความรู้ของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ซึ่งระบบสารสนเทศจะเป็นตัวกลางในการรวบรวม จัดเก็บ และเผยแพร่สารสนเทศซึ่งเป็นชุดความรู้ของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลให้สามารถนำออกมาใช้ได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำในทุกที่ ทุกเวลาและทุกคน อีกทั้งยังเป็นสื่อกลางในการปรับความรู้ซึ่งส่งผลให้ลดความแตกต่างทางด้านความรู้ของแกนนำชุมชนการท่องเที่ยว นักการเมืองท้องถิ่นทั้งภาคการพัฒนาและการปกครอง เจ้าหน้าที่รับผิดชอบของหน่วยงานของรัฐที่มีบทบาทในการส่งเสริม ชาวบ้านในชุมชน และนักท่องเที่ยว ซึ่งจะส่งผลให้ฐานความคิดและแนวทางการบริการจัดการในการพัฒนาการท่องเที่ยวแต่ละชุมชนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ส่งผลให้เกิดความยั่งยืนในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนและการพัฒนาชุมชนโดยใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือ รวมไปถึงสร้างความรู้ความเข้าใจในประเด็นข้อมูลท้องถิ่นของตนเอง เพื่อถ่ายทอดให้กับชาวบ้านในชุมชนรุ่นใหม่และนักท่องเที่ยว ผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

คำถามการวิจัย

1. สาธารณเทคโนโลยีสารสนเทศด้านการท่องเที่ยวที่จำเป็นของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลประกอบด้วยประเด็นใดบ้าง
2. ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลควรเป็นอย่างไร
3. การประเมินระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสารสนเทศด้านการท่องเที่ยวที่จำเป็นของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล
2. เพื่อพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล
3. เพื่อประเมินระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา เนื้อหาในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ต้องการศึกษาในประเด็นที่เกี่ยวข้อง
  - 1.1 เพื่อศึกษาสารสนเทศด้านการท่องเที่ยวที่จำเป็นของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล
  - 1.2 เพื่อพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล
  - 1.3 เพื่อประเมินระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล
2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
  - 2.1 ประชากร ในการวิจัยในชั้นตอนที่ 1 มี 4 กลุ่ม ประกอบด้วย
    - 2.1.1 ผู้นำชุมชนด้านการท่องเที่ยว ซึ่งประกอบด้วยประธานและกรรมการดำเนินงานของชุมชนที่จัดการท่องเที่ยวในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลตามคำสั่งจังหวัดสตูล ที่ 1129/2552 เรื่องแต่งตั้ง คณะกรรมการเครือข่ายการท่องเที่ยว

โดยชุมชนจังหวัดสตูล ลงวันที่ 7 กันยายน พ.ศ. 2552 นายสุเมธ เลิศชัยวณิชกุล ดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดสตูล ณ ขณะนั้น จำนวน 12 ชุมชน รวม 72 คน

2.1.2 ชาวบ้าน ของชุมชนที่จัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนภายใต้เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล จำนวน 12 ชุมชน รวม 19,563 คน

2.1.3 ผู้แทนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละชุมชนที่จัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนภายใต้เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนในชุมชนทั้งฝ่ายนิติบัญญัติซึ่งประกอบด้วย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (ส.อบต.) สมาชิกสภาเทศบาล (ส.ท.) สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ส.อบจ.) และฝ่ายบริหารคือนายกองค์การบริหารส่วนตำบล (นายก อบต.) และ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 12 ชุมชน รวม 48 คน

2.1.4 เจ้าหน้าที่ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสตูล ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบและส่งเสริมเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล จำนวน 3 คน

2.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ในการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 มี 4 กลุ่ม ประกอบด้วย

2.2.1 ตัวแทนผู้นำชุมชนด้านการท่องเที่ยว ซึ่งประกอบด้วยประธานและกรรมการดำเนินงานของชุมชนที่จัดการท่องเที่ยวในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ตามคำสั่งจังหวัดสตูล ที่ 1129/2552 เรื่องแต่งตั้ง คณะกรรมการเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ลงวันที่ 7 กันยายน พ.ศ. 2552 นายสุเมธ เลิศชัยวณิชกุล ดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดสตูล ณ ขณะนั้น ชุมชนละ 5 คน ทั้งหมด 12 ชุมชน รวม 60 คน

2.2.2 ชาวบ้าน ของชุมชนที่จัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนภายใต้เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ชุมชนละ 20 คน ทั้งหมด 12 ชุมชน รวม 240 คน

2.2.3 ผู้แทนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละชุมชนที่จัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนภายใต้เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนในชุมชนทั้งฝ่ายนิติบัญญัติซึ่งประกอบด้วย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (ส.อบต.) สมาชิกสภาเทศบาล (ส.ท.) สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ส.อบจ.) และฝ่ายบริหารคือนายกองค์การบริหารส่วนตำบล (นายก อบต.) และ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ชุมชนละ 2 คน ทั้งหมด 12 ชุมชน รวม 24 คน

2.2.4 ตัวแทนเจ้าหน้าที่ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสตูล ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบและส่งเสริมเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล จำนวน 3 คน

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยการประสานงานผู้สมัครใจจากแกนนำของชุมชนที่จัดการท่องเที่ยวในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความรู้ หมายถึง ข้อมูลของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลที่ผ่านการประมวลผลจนกลายเป็นสารสนเทศอยู่ในรูปแบบของสื่อประเภทใดประเภทหนึ่ง โดยผ่านการรวบรวม คัดกรอง วิเคราะห์และแปลความหมายตรงตามความต้องการของผู้ใช้ โดยผ่านกระบวนการคิด เปรียบเทียบ เชื่อมโยงกับความรู้อื่นจนเกิดเป็นความเข้าใจ และนำไปใช้ประโยชน์ ความรู้อาจเกิดจากประสบการณ์ ค่านิยม ความเชื่อ ที่ผ่านกระบวนการประมวลผลสามารถจำแนกประเภทของความรู้โดยใช้แหล่งความรู้เป็นฐานในการพิจารณา คือ ความรู้ซ่อนเร้น (Tacit Knowledge) และความรู้ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge)

การจัดการความรู้ หมายถึง เป็นกระบวนการรวบรวมความรู้ที่มีอยู่ในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ซึ่งการจัดกระจายอยู่ในเอกสาร และตัวบุคคล มาพัฒนาให้เป็นระบบสารสนเทศการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลเพื่อจัดเก็บและเผยแพร่สารสนเทศ ส่งผลให้ผู้เกี่ยวข้องข้องในการดำเนินงานมีความรู้เพิ่มมากขึ้นทำให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและนำพาชุมชนให้บรรลุเป้าหมาย (Goal) ที่ตั้งไว้ โดยขั้นตอนการจัดการองค์ความรู้ ประกอบด้วย การเป้าหมายวิสัยทัศน์หรือทิศทางของการจัดการความรู้ จากนั้นดำเนินแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อให้เกิดบรรยากาศการดำเนินงานเป็นทีมและสกัดความรู้ที่เป็นความรู้ซ่อนเร้นและความรู้ชัดแจ้ง ส่งผลให้เกิดการหมุนเวียนความรู้ ยกย่องความรู้ และเกิดนวัตกรรมใหม่ โดยมีเครื่องมือระบบสารสนเทศเพื่อการเก็บสะสม จัดเก็บความรู้ และนำไปเผยแพร่ เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนหมุนเวียน แบ่งปัน และนำความรู้ไปใช้งานพร้อมทั้งยกระดับความรู้สืบไป

การท่องเที่ยวโดยชุมชน หมายถึง การท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรมของแต่ละชุมชนภายในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ประกอบด้วย บ้านบ่อเจ็ดลูก บ้านบุโบย บ้านโคกพะยอม บ้านควนโพธิ์ บ้านหัวทาง บ้านภูผาเพชร บ้านเกตรี บ้านทุ่งสะบ้ายะ ชุมชนบ้านหัวหิน บ้านปากันใหญ่ บ้านปากันเคย และบ้านนาทอน การดำเนินงานแต่ละชุมชนต้องกำหนดทิศทางโดยชุมชนและจัดการโดยชุมชนเพื่อชุมชน ซึ่งในกระบวนการดำเนินงานจะต้องมีศักยภาพของคน ศักยภาพของพื้นที่ การจัดการ และการมีส่วนร่วม ของแต่ละชุมชนในด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม ด้านองค์กรชุมชน ด้านการจัดการ และด้านการเรียนรู้

เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล หมายถึง ชุมชนท่องเที่ยวจังหวัดสตูล ที่รวมตัวกันเป็นเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลภายใต้การสนับสนุนของสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสตูล ซึ่งมีนโยบายจากกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ให้ดำเนินการจัดตั้งเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน ร่วมกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ฝายวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสตูล และสถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน บนฐานแนวคิดการท่องเที่ยวโดยชุมชน จำนวน 12 ชุมชน คือ บ้านบ่อเจ็ดลูก บ้านบุโบย บ้านโคกพะยอม บ้านควนโพธิ์ บ้านหัวทาง บ้านภูผาเพชร บ้านเกตรี บ้านทุ่งสะเป๊ะ บ้านบากันใหญ่ บ้านบากันเคย บ้านหัวหิน และบ้านนาทอน

ระบบสารสนเทศ หมายถึง การดำเนินงานร่วมกันภายใต้ระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งประกอบด้วย ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ ระบบเครือข่าย ผู้พัฒนาระบบ ผู้ใช้งานระบบ เพื่อการรวบรวม การจัดเก็บ การประมวลผล และการสื่อสารหรือเผยแพร่ ข้อมูลในทุกที่ ทุกเวลาด้วยความสะดวก รวดเร็ว และถูกต้อง ส่งผลให้เพิ่มประสิทธิภาพและลดกระบวนการดำเนินงาน อีกทั้งยังสามารถเป็นสื่อเพื่อการศึกษาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ข้อมูลสารสนเทศ เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

ระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน หมายถึง การดำเนินงานภายใต้ระบบคอมพิวเตอร์ เพื่อการรวบรวม การจัดเก็บ การประมวลผล และการสื่อสารหรือเผยแพร่ สารสนเทศ ของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ประกอบด้วย ด้านข้อมูลพื้นฐาน ชุมชน ด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมประเพณี ด้านองค์กรชุมชน ด้านการจัดการ และด้านการเรียนรู้ โดยมีระบบย่อยประกอบด้วยระบบคลังความรู้ ระบบเว็บไซต์ ระบบงานวิจัยหรือบทความ ระบบสืบค้น ระบบโปรแกรมทัวร์ ระบบรูปภาพ ระบบวีดีโอ ระบบสมุดเยี่ยม ระบบสถิตินักท่องเที่ยว ระบบข่าวสารประชาสัมพันธ์ ระบบจองทัวร์ ระบบปฏิทิน และระบบสมาชิก

ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย

1. องค์ความรู้ของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลคือ

1.1 ทราบถึงสารสนเทศของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลสะท้อนให้ทราบถึงองค์ความรู้ด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม องค์การชุมชน การจัดการ และการเรียนรู้

1.2 ได้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

2. แนวทางเพื่อใช้ในการพัฒนาของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

2.1 เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลได้รับการจัดการองค์ความรู้ด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม องค์กรชุมชน การจัดการ และการเรียนรู้ เพื่อให้แกนนำชุมชนการท่องเที่ยว นักการเมืองท้องถิ่นทั้งภาคการพัฒนาและการปกครอง เจ้าหน้าที่รับผิดชอบของหน่วยงานของรัฐและเอกชนที่มีบทบาทในการส่งเสริม และชาวบ้านในชุมชนในปัจจุบันและรุ่นถัดไปพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพภายใต้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

2.2 เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลมีการพัฒนาฐานความรู้ เพื่อใช้พัฒนาคุณภาพประสิทธิภาพของการดำเนินงานและการพัฒนาของแกนนำชุมชนการท่องเที่ยว นักการเมืองท้องถิ่นทั้งภาคการพัฒนาและการปกครอง เจ้าหน้าที่รับผิดชอบของหน่วยงานของรัฐและเอกชนที่มีบทบาทในการส่งเสริม และชาวบ้านในชุมชน

3. นักท่องเที่ยวสามารถค้นหาข้อมูลก่อนการเดินทาง และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของข้อมูล ข่าวสาร องค์ความรู้ แบ่งปันและถ่ายทอดความรู้ เพื่อพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ และเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนของจังหวัดสตูล

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยว โดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ได้ทำการค้นคว้าจากเอกสารแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นแนวความคิดในการวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

1. ทฤษฎีระบบ
2. ทฤษฎีสื่อสาร
3. แนวคิดและทฤษฎีการท่องเที่ยว
4. แนวคิดและทฤษฎีการท่องเที่ยวโดยชุมชน
5. แนวคิดและทฤษฎีการพัฒนาาระบบสารสนเทศ
6. แนวคิดและทฤษฎีการจัดการความรู้
7. สถานการณ์เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล
8. แนวคิดการประเมินผล
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
10. กรอบแนวคิดการวิจัย

ทฤษฎีระบบ

ทฤษฎีระบบ (System Theory) เป็นทฤษฎีที่นักบริหารสามารถมองเห็นภาพรวมของหน้าที่ซึ่งสัมพันธ์กันทั้งองค์การเพื่อการวิเคราะห์และการแก้ไขปัญหาทั้งระบบขององค์การ เปรื่อง กุมุท (2527) ซึ่งสอดคล้องกับ สถาพร สุทธิโพธิ์ (2552) และชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2537) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ระบบคือภาพโดยรวมและหน่วยย่อยขององค์การที่มีการจัดความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบเพื่อการทำงานร่วมกัน โดยเน้นอิสระในกระบวนการดำเนินงานเพื่อความอย่างต่อเนืองส่งผลให้สามารถแก้ปัญหาและบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ ทั้งนี้การจัดการทุกส่วนของระบบต้องเป็นระเบียบโดยแสดงความสัมพันธ์ต่อกันและกันอย่างชัดเจน (Carter, 1973, p.29) ในขณะที่ Semprevivo (1976, p.7) and Hicks (1972, p.461) อธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับระบบ ไว้ว่าเป็นการติดต่อระหว่างองค์ประกอบในองค์การเพื่อการปฏิบัติหน้าที่ แบ่งได้ 2 ลักษณะ ซึ่งประกอบด้วย 1. ลักษณะนามธรรม หมายถึง วิธีการ (Method) การปฏิบัติงานที่มีรูปแบบและขั้นตอนที่ไม่ตายตัวอาจผันแปรตามสภาพแวดล้อมและปัจจัย

ที่กำหนดให้ และ 2. ลักษณะรูปธรรม หมายถึงสรรพสิ่ง (Entity) ที่ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์และพึ่งพาอาศัยกัน โดยมีส่วนหนึ่งเป็นศูนย์กลางของระบบ โดยทั่วไประบบสามารถจำแนกออกเป็น 2 ประเภท คือ 1. ระบบปิด จะได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อม เนื่องจากต้องติดต่อสื่อสารกับบุคคล องค์กรหรือหน่วยงานภายนอกในลักษณะการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ร่วมกัน และ 2. ระบบเปิด จะไม่ได้รับผลกระทบจากสิ่งแวดล้อม เนื่องจากเป็นระบบที่มีความสมบูรณ์ภายในตัวเอง ไม่ต้องติดต่อสื่อสารกับบุคคล องค์กรหรือหน่วยงานภายนอก (ประชุม รอดประเสริฐ, 2543, หน้า 67), (วิโรจน์ สารรัตนะ, 2545, หน้า 24-25), (French and Bell, 1990, pp.53-54)

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ทฤษฎีระบบ คือทฤษฎีที่กล่าวถึงภาพโดยรวมของกระบวนการดำเนินงานขององค์ประกอบต่าง ๆ ในระบบใดระบบหนึ่งซึ่งมีความสัมพันธ์และเชื่อมโยงกัน เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ระบบหนึ่ง ๆ จะประกอบด้วยระบบย่อยต่าง ๆ (Subsystems) และภายในระบบย่อยก็จะประกอบไปด้วย ระบบย่อยเล็กลงไปอีก หากมีการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ณ ส่วนหนึ่งส่วนใดของระบบจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อเนื่องกันเป็นลูกโซ่ (Chain of Effects) สามารถแยกออกเป็นระบบปิดและระบบเปิดขึ้นอยู่กับลักษณะของความสัมพันธ์และการติดต่อสื่อสารในกระบวนการดำเนินงานกับบุคคล องค์กร หน่วยงานหรือสิ่งแวดล้อมภายนอก ซึ่งในการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจึงมองการทำงานของระบบสารสนเทศที่พัฒนาขึ้นเป็นการทำงานของระบบ ๆ หนึ่ง ซึ่งมีระบบย่อยในการดำเนินงานร่วมกันโดยมีความเชื่อมโยงและสัมพันธ์กันทั้งระบบ และมีลักษณะการทำงานแบบระบบเปิดเนื่องจากมีการเพิ่ม แก้ไขและลบข้อมูล จากผู้เกี่ยวข้องกับเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

สมยศ นาวิการ (2544, หน้า 49) ได้กล่าวเกี่ยวกับองค์ประกอบของระบบไว้ว่าระบบจะต้องประกอบไปด้วยองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยนำเข้า (Inputs) ได้แก่ ทรัพยากรต่าง ๆ ที่ต้องใช้ในกระบวนการบริหาร นั่นคือ ทรัพยากรมนุษย์ ทรัพยากรทางกายภาพ ทรัพยากรทางการเงิน และข้อมูลที่ต้องใช้ในการผลิตสินค้าและบริการ

2. กระบวนการแปรสภาพ (Transformation Process) ประกอบด้วย เทคนิคในการจัดการต่าง ๆ รูปแบบกิจกรรมการผลิต เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการผลิต

3. ปัจจัยนำออก (Outputs) ได้แก่ สินค้า บริการ กำไร ขาดทุน และผลที่คาดหวังอื่น เช่น ศักยภาพของพนักงานที่พัฒนาขึ้น เป็นต้น

4. ข้อมูลย้อนกลับ (Feed Back) คือ ข้อมูลเกี่ยวกับผลที่เกิดจากกิจกรรมขององค์การ ซึ่งสามารถนำไปพิจารณาเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพในขั้นตอนต่าง ๆ ได้

จากทฤษฎีระบบนั้นจะใช้กระบวนการแปรสภาพเพื่อเปลี่ยนปัจจัยนำเข้าไปเป็นผลผลิต และในขณะเดียวกันกลไกในระบบก็จะขึ้นกับการนำข้อมูลย้อนกลับไปใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบผลลัพธ์ และ ปรับปรุงปัจจัยนำเข้า

ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีระบบเป็นแนวคิดในการพัฒนาระบบสารสนเทศของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล โดยใช้การจัดความรู้ซึ่งเน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความรู้ภายในและความรู้ภายนอกของผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลที่อยู่ในรูปแบบ ข้อมูลที่ผ่านการประมวลผลหรือที่เรียกว่า สารสนเทศ เป็นข้อมูลนำเข้า (Input) จากนั้นนำสารสนเทศเข้าสู่กระบวนการพัฒนาระบบสารสนเทศของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลตามหลักการพัฒนาระบบสารสนเทศ ซึ่งถือว่าเป็นกระบวนการแปรสภาพ (Process) จากนั้นก็จะได้ผลลัพธ์ (Output) เป็นระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล เพื่อใช้ในการจัดเก็บและเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล รวมถึงเป็นเครื่องมือในการดำเนินงานของผู้เกี่ยวข้องซึ่งสามารถลดขั้นตอนและเพิ่มความสะดวกในการดำเนินงานได้อีกทั้งยังสามารถเป็นสื่อเพื่อสร้างความรู้ในเรื่องการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลแก่ผู้สนใจได้อีกทาง ส่งผลให้เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน และสร้างความเข้าใจให้กับผู้เกี่ยวข้องให้มีฐานแนวคิดในเรื่องการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนในทิศทางเดียวกัน ในการใช้งานระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลนำข้อมูลย้อนกลับ (Feed Back) ที่ได้จากผู้ใช้งานปรับปรุงแก้ไขเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลให้มีมากยิ่งขึ้น

ทฤษฎีสื่อสาร

กระบวนการสื่อสารเริ่มจากการสร้างความจริงหรือสารขึ้นมาจากนั้นทำการเผยแพร่หรือถ่ายทอดแก่ผู้รับสาร (ศิริชัย ศีกาเยะ, 2533) หรืออาจกล่าวได้ว่าการสื่อสารคือกระบวนการแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสารระหว่างบุคคลต่อบุคคลหรือบุคคลต่อกลุ่ม โดยใช้สัญลักษณ์ สัญญาณ สื่อ หรือพฤติกรรมที่เข้าใจกัน (อรพรรณ พรสีมา, 2530) ปี 1954 Wilber schramm และ C.E. Osgood ได้สร้าง Model รูปแบบจำลองเชิงวงกลมการสื่อสาร เป็นรูปแบบของการสื่อสารสองทาง (Two-way Communication) ในปีเดียวกัน Wilber schramm กล่าวถึงพื้นฐานประสบการณ์ร่วม (Field of Experience) ระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารว่าจะต้องมีประสบการณ์ร่วมกันเพื่อสื่อสารให้เข้าใจตรงกัน จากนั้นปี 1960 Berlo ได้สร้างแบบจำลอง SMCR (กิตานันท์ มะลิทอง, 2547), (ไพโรจน์ เบาใจ, 2539), (Banathy, 1968),

(Brown. James, 1985) และ (Dale, Edgar, 1969) ซึ่งให้ความสำคัญกับ ผู้ส่งสาร สาร ช่องทางการสื่อสารและผู้รับสารนอกจากนี้(De Kieffer, Robert E, 1965) ยังกล่าวเพิ่มเติมไว้ว่า ทฤษฎีการสื่อสารยุคปัจจุบันยังได้ให้ความสำคัญต่อการสื่อสารในด้านการพัฒนาหรือการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เมื่อการสื่อสารมีผลโดยตรงในด้านการพัฒนาหรือการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ประสิทธิภาพในการสื่อสารของแต่ละองค์ประกอบจึงเป็นสิ่งสำคัญและควรปฏิบัติมีดังนี้

1. ผู้ส่งสารและผู้รับสาร (Sender and Receiver) ในตัวผู้ส่งสารและผู้รับสารเอง ก็มีองค์ประกอบที่สามารถช่วยให้การสื่อสารประสบความสำเร็จได้ อันได้แก่ ทักษะในการสื่อสาร (Communication skill) อันประกอบด้วย การพูด การฟัง การอ่าน การเขียน และรวมถึงการแสดงออกทางท่าทางและกริยาต่าง เช่นการใช้สายตา การยิ้ม ท่าทางประกอบ และสัญลักษณ์ต่าง ๆ การฝึกฝนทักษะการสื่อสาร และรู้จักเลือกใช้ทักษะช่วยส่งผลให้ประสบความสำเร็จในการสื่อสารได้ทางหนึ่ง ถัดมาก็คือทัศนคติ (Attitude) การมีที่ดีทัศนคติที่ดีต่อการสื่อสาร ไม่ว่าจะเป็นต่อตนเอง ต่อเรื่องที่ทำ การสื่อสาร หรือแม้กระทั่งต่อช่องทางและตัวผู้รับสาร และในทางกลับกันทัศนคติของผู้รับสารที่มีต่อองค์ประกอบต่าง ๆ ทำให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพได้ ในทางตรงกันข้ามหากว่ามีทัศนคติที่ไม่ดีแล้วก็จะยอมทำให้เกิดความล้มเหลวได้เช่นกัน นอกจากนี้ความรู้ (Knowledge) ของตัวผู้ส่งสารและผู้รับสารเองก็มีผลต่อการสื่อสาร ทั้งความรู้ในเนื้อหาที่จะสื่อสาร ถ้าไม่รู้จริงก็ไม่สามารถสื่อสารให้ชัดเจนหรือทำให้ผู้รับสารเข้าใจได้ ผู้รับสารเองหากขาดความรู้ก็ไม่สามารถทำความเข้าใจตัวสารได้อีกด้านหนึ่งก็คือความรู้ในกระบวนการสื่อสาร ถ้าไม่รู้ในส่วนนี้ก็ไม่สามารถวางแผนทำการสื่อสารให้สำเร็จได้เช่นกัน ในด้านสุดท้ายก็คือ สถานภาพทางสังคมและวัฒนธรรม (Social and Culture) สถานภาพของตัวเองในสังคมเช่นตำแหน่งหรือหน้าที่การงาน จะมามีส่วนกำหนดเนื้อหาและวิธีการในการสื่อสาร ด้านวัฒนธรรมความเชื่อ ค่านิยม วิธีทางในการดำเนินชีวิตก็จะมีส่วนในการกำหนดทัศนคติ ระบบความคิด ภาษา การแสดงออกในการสื่อสารด้วยเช่นกัน อย่างเช่นสังคมและวัฒนธรรมของเอเชียและยุโรปทำให้มีรูปแบบการสื่อสารที่ต่างกัน หรือแม้กระทั่งสังคมเมืองกับสังคมชนบทก็มีความแตกต่างกัน

2. สาร (Message) ตัวสารคือ เนื้อหา ข้อมูล หรือความคิดที่ถูกถ่ายทอดไปยังผู้รับสาร ซึ่งก็จะมีองค์ประกอบอยู่คือ การเข้ารหัส (Code) จะเป็นกลุ่มของสัญลักษณ์ที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อใช้สื่อความหมาย เนื้อหา (Content) ก็คือเนื้อหาสาระที่ถูกถ่ายทอดไปยังผู้รับสาร และอีกส่วนหนึ่งก็คือ การจัดสาร (Treatment) เป็นการเรียบเรียงรหัส และเนื้อหาให้ถูกต้องเหมาะสมได้ใจความ

3. ช่องทาง (Channel) ช่องทางและสื่อจะเป็นตัวเชื่อมผู้ส่งสารและผู้รับสารเข้าด้วยกัน การเลือกใช้สื่อสามารถเป็นตัวลดหรือเพิ่มประสิทธิภาพการสื่อสารได้ ในการเลือกสื่อต้องพิจารณาถึงความสามารถของสื่อในการนำสารไปสู่ประสาทสัมผัสหรือช่องทางในการรับสาร ซึ่งก็ได้แก่ เห็น ได้ยิน สัมผัส ได้กลิ่น ลิ้มรส (Gagne, Robert M and Briggs, 1974)

การดำเนินงานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลสามารถแยกกลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลออกเป็น 3 กลุ่ม ซึ่งประกอบด้วยเจ้าบ้าน (Host) ผู้มาเยือนหรือนักท่องเที่ยว (Guest) และเจ้าหน้าที่ภาครัฐเอกชน (Supporter) ในการสื่อสารข้อมูลเพื่อการดำเนินงานการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ผู้เกี่ยวข้องทั้ง 3 กลุ่มสามารถเป็นได้ทั้งผู้ส่งและผู้รับสารเนื่องจากแนวคิดการท่องเที่ยวโดยชุมชนเน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเจ้าบ้านและผู้มาเยือนหรือนักท่องเที่ยวเป็นสำคัญ โดยมีสารสนเทศของแต่ละชุมชนในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลเป็นสาร และใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นช่องทางการสื่อสารระหว่างกัน การสื่อสารโดยมีระบบสารสนเทศเป็นเครื่องมือสามารถสร้างทัศนคติเพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายที่กำหนดร่วมกัน

แนวคิดและทฤษฎีการท่องเที่ยว

1. ความหมายของการท่องเที่ยว

Tosun, Pinar, Timothy and Fyal. (2007) ได้กล่าวไว้ว่า การท่องเที่ยวเป็นการเคลื่อนที่ชั่วคราวของคนที่มีความหมายปลายทาง จากที่ปกติคือที่ทำงานหรือที่อยู่อาศัย มีกิจกรรมต่าง ๆ เกิดขึ้นในระหว่างที่พักปลายทางนั้น และมีการจัดหาความสะดวกสบายเพื่อความต้องการของนักท่องเที่ยว และเป็นการเดินทางออกจากบ้านเป็นเวลา 24 ชั่วโมงหรือมากกว่าในช่วงวันหยุดโดยบุคคลมีกิจกรรมต่าง ๆ ปรีชา แดงโรจน์ (2544) ได้กล่าวเพิ่มเติมถึงนักท่องเที่ยวและนักทัศนาจรไว้ว่า นักท่องเที่ยว (Tourist) คือผู้มาเยือนชั่วคราวซึ่งมักจะพักอาศัยอยู่ในประเทศที่มาเยือนตั้งแต่ 24 ชั่วโมงขึ้นไปและการมาเยือนมีวัตถุประสงค์ เพื่อพักผ่อนเช่นการบันเทิงพักผ่อนในวันหยุดเพื่อสุขภาพ เพื่อการศึกษา เพื่อประกอบศาสนกิจและการกีฬา เพื่อเยี่ยมครอบครัว เพื่อราชการ และเพื่อการประชุม ส่วนนักทัศนาจร (Excursionist) คือผู้เดินทางมาเยือนเป็นการชั่วคราวและพักในประเทศที่มาเยือนไม่เกิน 24 ชั่วโมง (รวมทั้งผู้เดินทางมากับเรือสมุทรประเภทเรือสำราญด้วย) ในขณะที่การท่องเที่ยวในความหมายขององค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization) แห่งองค์การสหประชาชาติได้กำหนด ความหมายของการท่องเที่ยวว่า การเดินทางใด ๆ ก็ตามที่เป็นการเดินทางตามเงื่อนไขสากล 3 ประการคือ การเดินทางจากสถานที่อยู่อาศัยเป็น

ประจำไปยังสถานที่อื่น ๆ เป็นการชั่วคราว การเดินทางนั้นผู้เดินทาง เดินทางด้วยความสมัครใจ ไม่ใช้การถูกบังคับ และการเดินทางเพื่อวัตถุประสงค์ใด ๆ ก็ตามที่มิใช่การเดินทางเพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้ ความหมายดังกล่าวได้กำหนดขึ้นในปี ค.ศ. 1963 ในการประชุมว่าด้วยการเดินทางและการท่องเที่ยวเพื่อให้ประเทศสมาชิกได้นำไปพิจารณาเป็นแนวทางให้เกิดความเข้าใจร่วมกัน มีมาตรฐาน เดียวกัน เพื่อนำไปใช้รวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวซึ่งสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ใน การบริหารและการจัดการอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพ เป็นไปในแนวทางเดียวกันกับ กุลวรา สุวรรณพิมล (2548) และ นิคม จารุมณี (2535) ซึ่งให้ความเห็นว่าการท่องเที่ยว (tourism) มีความหมายกว้างขวางมาก แต่สามารถกำหนดได้โดยมีเงื่อนไขที่สำคัญ 3 ประการ ซึ่งเป็นเงื่อนไขตามหลักสากลโดยเฉพาะขององค์การการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ (International Union of Official Travel Organization หรือ IUOTO) คือ ต้องเป็นการเดินทางจากที่อยู่อาศัย ปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว ต้องเป็นการเดินทางด้วยความสมัครใจ ต้องเป็นการเดินทาง ด้วยวัตถุประสงค์ใด ๆ ก็ตามที่มิใช่เพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้ในกรณีนั้น

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การท่องเที่ยวคือ การเดินทางจากที่อยู่อาศัยเพื่อออกไปยังอีกสถานที่หนึ่งตามวัตถุประสงค์ของผู้เดินทาง รวมการเดินทางไปยังสถานที่หนึ่งเพื่อการเที่ยวชมเมือง เยี่ยมญาติและเพื่อนฝูง ร่วมประชุม หรือเข้าร่วมกิจกรรมอื่น ๆ แข่งกีฬา ตลอดจนการเดินทางไปศึกษาจากผู้เชี่ยวชาญรวมถึงการทำวิจัย รวมถึงการเข้าร่วมวัฒนธรรมและประเพณีและสิ่งที่น่าสนใจเป็นพิเศษ เพราะทั้งหมดล้วนเป็นการแสวงหาประสบการณ์ ความรู้ ความเพลิดเพลิน และความสุขให้กับตนเองและผู้ร่วมเดินทาง โดยผู้เดินทางสามารถใช้การคมนาคมขนส่งได้ทุกรูปแบบ หากเดินทางและพักแรมตั้งแต่ 24 ชั่วโมงขึ้นไปจะเรียกว่านักท่องเที่ยว (Tourist) แต่ถ้าเดินทางมาเยือนเป็นการชั่วคราวและพักแรมไม่เกิน 24 ชั่วโมง เรียกว่านักทัศนศึกษา (Excursionist) การท่องเที่ยวยังรวมถึงความสัมพันธ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมาจากปฏิสัมพันธ์ของนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบธุรกิจ รัฐบาลและชุมชนของแหล่งท่องเที่ยวโดยกระบวนการดึงดูดใจและการต้อนรับนักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยี่ยมเยือนให้ได้รับความสุขและประทับใจอยากมาเที่ยวหรือเยี่ยมเยือนในครั้งต่อไป

2. ประเภทของทรัพยากรท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรท่องเที่ยวเป็นสินค้าหลักทางการท่องเที่ยวพร้อมทั้ง พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวเพื่ออำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวยังทรัพยากรท่องเที่ยวได้อย่างสะดวก ซึ่งนักท่องเที่ยวแต่ละคนหรือแต่ละกลุ่มจะ มาเยี่ยมเยือนทรัพยากรการท่องเที่ยวตามประเภทที่

ตนชื่นชอบ สามารถแบ่งประเภทของทรัพยากรการท่องเที่ยวได้ 3 ประเภท (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548)

2.1 ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ โดยเกิดจากสภาพแวดล้อมทางกายภาพตามธรรมชาติที่มีความสวยงาม น่าสนใจต่อการเดินทางไป เที่ยวชม ซึ่งรวมถึงบริเวณที่มนุษย์เข้าไปปรุงแต่งเพิ่มเติมจากสภาพธรรมชาติในบางส่วน ซึ่งสามารถ แบ่งทรัพยากรท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติตามการพัฒนา ออกได้เป็นประเภทย่อยคือ

2.1.1 ทรัพยากรการท่องเที่ยวธรรมชาติในสภาพดั้งเดิมปราศจากการตัดแปลง เป็น ทรัพยากรท่องเที่ยวในพื้นที่สันโดษซึ่งอยู่ไกลชุมชน คุณค่าผู้เยี่ยมชมอยู่ที่ความอุดมสมบูรณ์เป็น ธรรมชาติทำให้ผู้มาเยือนได้สัมผัสกับธรรมชาติและได้รับความรู้ความเข้าใจในปรากฏการณ์ธรรมชาติ เช่น ภูเขา ธารน้ำร้อน วนอุทยาน เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ภูมิอากาศทะเล ธารน้ำแข็ง เป็นต้น

2.1.2 ทรัพยากรท่องเที่ยวธรรมชาติที่มีการตัดแปลงปรุงแต่ง แต่ยังรักษาสภาพตามธรรมชาติไว้เป็นทรัพยากรท่องเที่ยวในพื้นที่กึ่งสันโดษ ซึ่งมีการปรุงแต่งเพื่อความสะดวกในการเข้าถึง และเพิ่มความสามารถในการรองรับ คุณค่าต่อผู้มาเยี่ยมชมอยู่ที่การได้สัมผัสธรรมชาติในระดับ ภายนอกและได้รับความสะดวกในการเยี่ยมชม เช่น ถ้ำ น้ำตก หุบเขา น้ำพุร้อน ชายหาด อ่างเก็บน้ำ เป็นต้น

2.1.3 ทรัพยากรท่องเที่ยวธรรมชาติที่มีการตัดแปลงก่อสร้างเพิ่มเติมเป็นทรัพยากร ท่องเที่ยวในพื้นที่ธรรมชาติที่มีการพัฒนาแล้ว ซึ่งมีการจัดกิจกรรมตอบสนองความต้องการของผู้เยี่ยมชม มีสิ่งอำนวยความสะดวกเต็มรูปแบบ คุณค่าต่อผู้มาเยี่ยมชมอยู่ที่การได้พักผ่อนในสภาพ ธรรมชาติ แต่ได้รับความสะดวกสบายอย่างครบถ้วน เช่น รีสอร์ท เป็นต้น

2.2 ทรัพยากรท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ โบราณสถานและวัตถุโบราณ เป็นทรัพยากร ท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นตามประโยชน์ของมนุษย์เองทั้งที่เป็นมรดกในอดีตและได้สร้างเสริมในสมัย ปัจจุบัน ซึ่งมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ โบราณคดีและศาสนา เป็นสิ่งที่แสดงถึงอารยธรรมและ ความเจริญก้าวหน้าของท้องถิ่นนั้นว่าในสมัยโบราณมีความเจริญด้านใดบ้างและเหลือเป็นมรดกตก ทอดมายังชนรุ่นหลังอย่างไรบ้าง จึงมีผลดึงดูดให้นักท่องเที่ยวไปเยือนพื้นที่นั้น ซึ่งสามารถแบ่ง ทรัพยากรท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ โบราณสถานและโบราณวัตถุออกเป็น 2 ประเภท ดังต่อไปนี้

2.2.1 ประเภทโบราณสถาน เป็นสถานที่ที่มีอายุนับร้อยปี หรือโดยลักษณะแห่งการก่อสร้าง หรือโดยหลักฐานเกี่ยวกับประวัติของสถานที่นั้นเป็นประโยชน์ในทางประวัติศาสตร์หรือโบราณคดี

2.2.2 ประเภทโบราณวัตถุ เป็นสิ่งประดิษฐ์หรือสิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ หรือที่เป็นส่วนหนึ่ง ส่วนใดของโบราณสถาน ซึ่งโดยอายุหรือโดยลักษณะแห่งการประดิษฐ์หรือโดยหลักฐานเกี่ยวกับประวัติ ของวัตถุนั้นเป็นประโยชน์ในทางประวัติศาสตร์หรือโบราณคดี ในแต่ละจังหวัดหรือแต่ละประเทศอาจ เก็บสะสมไว้ในพิพิธภัณฑสถานหรือสถานที่เก็บอื่น ๆ เพื่อให้ประชาชนเข้าชม อันเป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึง ประวัติศาสตร์อันยาวนานของประเทศ และเป็นความภูมิใจของประชาชนในท้องถิ่นที่ได้พบโบราณวัตถุ ล้ำค่าเหล่านั้น เช่นภาพเขียนโบราณ วัตถุโบราณ พระพุทธรูปโบราณ รูปปั้นโบราณ เป็นต้น

2.3 ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรมประเพณี และกิจกรรม เป็นทรัพยากร ท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นในรูปแบบของการดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคมแต่ละกลุ่มชนที่มีความ แตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ โดยยึดถือปฏิบัติสืบทอดต่อกันมาตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ ของสังคมที่มีผลต่อการดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปเยือน ซึ่งสามารถแบ่งทรัพยากร ท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรมประเพณี และกิจกรรม ได้ 3 ประเภทดังนี้

2.3.1 ประเภทศิลปวัฒนธรรม ได้แก่ชุมชน หมู่บ้าน เรือนแพ ตลาด ตลาดน้ำ ศูนย์วัฒนธรรม การละเล่นพื้นบ้าน ดนตรีพื้นเมือง สินค้าพื้นเมือง ไร่ สวน เหมือง วิถีชีวิต อัญมณีไมตรีของประชาชน เป็นต้น

2.3.2 ประเภทประเพณี ได้แก่ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีแห่เทียนพรรษา เทศกาล กินเจ ประเพณีลอยกระทง งานบุญบั้งไฟ งานพิธีโยนบัว เป็นต้น

2.3.3 ประเภทกิจกรรม ได้แก่กิจกรรมแข่งขันกีฬา กิจกรรมบันเทิง สวนสนุก สวนสาธารณะ เฉพาะทาง สนามกอล์ฟ สนามแข่งรถ เชื้อเพลิงไฟฟ้า เป็นต้น สำหรับกิจกรรมการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ควรเป็นกิจกรรมที่เน้นการศึกษาหาความรู้ในแหล่งธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่นควบคู่ไปกับการ ได้รับความเพลิดเพลิน ซึ่งมีกิจกรรมการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน อยู่หลายกิจกรรม เช่น เดินป่า ศึกษาธรรมชาติ เลี้ยงสัตว์ ดูนก พายเรือ ดำน้ำ ตั้งแคมป์ ล่องแพ การขี่ช้าง ถ่ายรูป ชีจกรยาน ไต่เขา ตกปลา แสงวงบุญ นมัสการสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เป็นต้น

ประเภทของทรัพยากรท่องเที่ยวสามารถแบ่งได้หลายแบบซึ่งขึ้นอยู่กับหลักเกณฑ์ที่ใช้ ผู้วิจัยจึงขอแบ่งทรัพยากรการท่องเที่ยวออกเป็น 2 ประเภท นั่นคือ ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ นั่นก็คือสถานที่ท่องเที่ยวที่เกิดจากสภาพแวดล้อมทางกายภาพตามธรรมชาติที่มีความสวยงาม และทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นนั้น

ก็คือแหล่งท่องเที่ยวที่เกิดจากการสร้างขึ้นจากมนุษย์ อาจเกิดจากจินตนาการ ศิลปะ หรือแนวคิดต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการนักท่องเที่ยว รวมถึงวัฒนธรรมประเพณีต่าง ๆ ก็ถือได้ว่าเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น

ทั้งนี้จากการแบ่งประเภทของทรัพยากรท่องเที่ยวออกเป็นประเภทต่าง ๆ จึงทำให้เกิดรูปแบบการท่องเที่ยวในประเทศไทยในรูปแบบต่าง ๆ มากมาย

3. รูปแบบการท่องเที่ยวในประเทศไทย

วาริชต์ มัชฌิมบุรุษ (2552) ได้กล่าวไว้ว่า การท่องเที่ยวในประเทศไทยได้มีพัฒนาการมาตั้งแต่ พ.ศ. 2467 สมัยพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระกำแพงเพชรอัครโยธิน ครั้งทรงดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการรถไฟ ซึ่งในครั้งนั้นการท่องเที่ยวในประเทศไทย ยังเป็นการท่องเที่ยวเพื่อชมธรรมชาติและสถานที่ราชการ หรือสถานที่สำคัญที่ทางชาวต่างประเทศที่เขามาในประเทศไทยสร้างขึ้น แต่เมื่อประมาณ 10 ปี ที่ผ่านมาทางองค์การการท่องเที่ยวโลก (www.unwto.org) ได้มีการกำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวได้ 3 รูปแบบหลัก ได้แก่ 1. รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ (natural based tourism) 2. รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม (cultural based tourism) และ 3. รูปแบบการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ (special interest tourism) ซึ่งแต่ละรูปแบบสามารถสรุปได้ดังนี้

3.1 รูปแบบการท่องเที่ยวแหล่งธรรมชาติ (natural based tourism) ประกอบด้วย

3.1.1 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (ecotourism) เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องของภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่นเพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

3.1.2 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางทะเล (marine ecotourism) หมายถึง การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบในแหล่งธรรมชาติทางทะเลที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศทางทะเล โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องของภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศนออย่างยั่งยืน

3.1.3 การท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา (geo-tourism) หมายถึง การท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติที่เป็น หินผา ลานหินทราย อุโมงค์โพรง ถ้ำน้ำลอด ถ้ำหินงอกหินย้อย เพื่อดูความงามของภูมิทัศน์ที่มีความแปลกของการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่โลก ศักยภาพของหิน ดิน แร่ต่าง ๆ และฟอสซิล ได้ความรู้ได้มีประสบการณ์ใหม่ บนพื้นฐานการท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบ มีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อม โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยว

3.1.4 การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (agro tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังพื้นที่เกษตรกรรมสวนเกษตร วนเกษตร สวนสมุนไพร ฟาร์มปศุสัตว์และเลี้ยงสัตว์ เพื่อชื่นชมความสวยงาม ความสำเร็จและผลิตผลในสวนเกษตร ได้ความรู้มีประสบการณ์ใหม่บนพื้นฐานความรับผิดชอบ มีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมของสถานที่แห่งนั้น

3.1.5 การท่องเที่ยวเชิงดาราศาสตร์ (astrological tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อชมปรากฏการณ์ทางดาราศาสตร์ที่เกิดขึ้นในแต่ละวาระ เช่น สุริยุปราคา ฝนดาวตก จันทรุปราคา และการดูดาวจันทรคติที่ปรากฏในท้องฟ้าแต่ละเดือน เพื่อการเรียนรู้ระบบสุริยะจักรวาล เพื่อให้มีความรู้ ความประทับใจ และประสบการณ์เพิ่มขึ้น

3.2 รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม (cultural based tourism) ประกอบด้วย

3.2.1 การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ (historical tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวทางโบราณคดี และประวัติศาสตร์ เพื่อชื่นชมและผลิตผลในสถานที่ท่องเที่ยวได้ความรู้มีความเข้าใจต่อประวัติศาสตร์และโบราณคดี ในท้องถิ่นพื้นฐานของความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่า ของสภาพแวดล้อมโดยที่ประชาชนในท้องถิ่น มีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยว

3.2.2 การท่องเที่ยวชมวัฒนธรรมและประเพณี (cultural and traditional tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยว เพื่อชมงานประเพณีต่าง ๆ ที่ชาวบ้านในท้องถิ่นนั้น ๆ จัดขึ้น ได้รับความเพลิดเพลินตื่นตาตื่นใจในสุนทรีย์ศิลปะเพื่อศึกษาความเชื่อ การยอมรับนับถือ การเคารพพิธีกรรมต่าง ๆ และได้รับความรู้มีความเข้าใจต่อสภาพสังคมและวัฒนธรรม มีประสบการณ์ใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นบนพื้นฐานของความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมและมรดกทางวัฒนธรรม โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการท่องเที่ยว

3.2.3 การท่องเที่ยวชมวิถีชีวิตในชนบท (rural tourism / village tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวในหมู่บ้าน ชนบทที่มีลักษณะวิถีชีวิต และผลงานสร้างสรรค์ที่มีเอกลักษณ์พิเศษมีความโดดเด่นเพื่อความเพลิดเพลินได้ความรู้ดูผลงานสร้างสรรค์และภูมิปัญญาพื้นบ้าน มีความเข้าใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น บนพื้นฐานของความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าของสภาพแวดล้อม โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยว

3.3 รูปแบบการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ (special interest tourism) ประกอบด้วย

3.3.1 การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (health tourism) หมายถึง การท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติและแหล่งวัฒนธรรมเพื่อการพักผ่อนและเรียนรู้วิธีการรักษาสุขภาพกายใจ

ได้รับความเพลิดเพลิน และสุนทรียภาพ มีความรู้ต่อการรักษาคุณค่า และคุณภาพชีวิตที่ดี มีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่นโดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน อนึ่ง การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพนี้บางแห่งอาจจัดรูปแบบเป็นการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพและความงาม (health beauty and spa)

3.3.2 การท่องเที่ยวเชิงทัศนศึกษาและศาสนา (edu meditation tourism) หมายถึง การเดินทางเพื่อทัศนศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากปรัชญาทางศาสนา หากความรู้ สัจธรรมแห่งชีวิตมีการฝึกทำสมาธิเพื่อมีประสบการณ์และความรู้ใหม่เพิ่มขึ้น มีคุณค่าและคุณภาพชีวิตที่ดีเพิ่มขึ้นมีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน นอกจากนั้น นักท่องเที่ยวบางกลุ่มมุ่งการเรียนรู้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย เช่น การทำอาหารไทย การนวดแผนไทย รำไทย มวยไทย การช่างและงานศิลปหัตถกรรมไทย รวมถึงการบังคับช้าง และเป็นควาญช้าง เป็นต้น

3.3.3 การท่องเที่ยวเพื่อศึกษากลุ่มชาติพันธุ์หรือวัฒนธรรมกลุ่มน้อย (ethnic tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตความเป็นอยู่วัฒนธรรมของชาวบ้าน วัฒนธรรมของชนกลุ่มน้อยหรือชนเผ่าต่าง ๆ เช่น หมู่บ้านไทยโซ่ง หมู่บ้านผู้ไทย หมู่บ้านกวย หมู่บ้านชาวกะเหรี่ยง หมู่บ้านชาวจีนฮ่อ เป็นต้น เพื่อมีประสบการณ์และความรู้ใหม่เพิ่มขึ้น มีคุณค่าและคุณภาพชีวิตที่ดีเพิ่มขึ้นมีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

3.3.4 การท่องเที่ยวเชิงกีฬา (sports tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อเล่นกีฬาตามความถนัดความสนใจ ในประเภทกีฬา เช่น กอล์ฟ ดำน้ำ ตกปลา สกีนํ้า กระดานโต้คลื่น สกีนํ้า เป็นต้น ได้รับความเพลิดเพลินความสนุกสนานตื่นเต้น ได้รับความประสบการณ์และความรู้ใหม่เพิ่มขึ้น มีคุณค่าและคุณภาพชีวิตที่ดีเพิ่มขึ้น มีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

3.3.5 การท่องเที่ยวแบบผจญภัย (adventure travel) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีลักษณะพิเศษ ที่นักท่องเที่ยวเขาไปเที่ยวแล้ว ได้รับความสนุกสนานตื่นเต้น หวาดเสียว ผจญภัย มีความทรงจำ ความปลอดภัย และได้ประสบการณ์ใหม่

3.3.6 การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์และฟาร์มสเตย์ (home stay and farm stay) หมายถึง นักท่องเที่ยวกลุ่มที่ต้องการใช้ชีวิตใกล้ชิดกับครอบครัวในท้องถิ่นที่ไปเยือน เพื่อการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมท้องถิ่น ได้รับความเพลิดเพลินในชีวิตเพิ่มขึ้น โดยมี

จิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นการจัดการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนในท้องถิ่นที่ยั่งยืน

3.3.7 การท่องเที่ยวพำนักระยะยาว (long stay) หมายถึง กลุ่มผู้ใช้ชีวิตในบ้าน ปลายหลังเกษียณอายุจากการทำงานที่ต้องการมาใช้ชีวิตต่างแดนเป็นหลัก เพื่อเพิ่มปัจจัยที่ห้าของชีวิตคือ การท่องเที่ยว โดยเดินทางท่องเที่ยวต่างประเทศเฉลี่ย 3-4 ครั้งต่อปี อย่างน้อย 1 เดือน ต่อครั้ง

3.3.8 การท่องเที่ยวแบบให้รางวัล (incentive travel) หมายถึง การจูงใจให้แก่อุปกรณ์ลูกค้าของบริษัทที่ประสบความสำเร็จ (มีความเป็นเลิศ) ในการขายสินค้าตามเป้าหมายหรือเกินเป้าหมาย เช่น กลุ่มผู้แทนบริษัทจำหน่ายรถยนต์ ผู้แทนบริษัทจำหน่ายเครื่องใช้ไฟฟ้า ผู้แทนบริษัทจำหน่ายเครื่องสำอาง จากภูมิภาคหรือจังหวัดต่าง ๆ ที่สามารถขายสินค้าประเภทนั้นได้มากตามที่บริษัทผู้แทนจำหน่ายในประเทศตั้งเป้าหมายไว้เป็นการให้รางวัลและจูงใจให้แก่อุปกรณ์ลูกค้า โดยออกค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ค่าพักรวมและค่าอาหารระหว่างการเดินทางให้กับผู้ร่วมเดินทาง เป็นการจูงใจรายการพักรวมตั้งแต่ 2-7 วัน เป็นรายการนำเที่ยวชมสถานที่ต่าง ๆ อาจเป็นรายการนำเที่ยวแบบผสมผสาน หรือรายการนำเที่ยวในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง

3.3.9 การท่องเที่ยวเพื่อการประชุม หมายถึง เป็นการจูงใจให้แก่อุปกรณ์ลูกค้าของผู้ที่จัดประชุม หรือ MICE (M=meeting, I=incentive, C=conference, E=exhibition) มีรายการจูงใจก่อนการประชุม (pre-tour) และการจูงใจรายการนำเที่ยวหลังการประชุม (post-tour) โดยการจูงใจรายการท่องเที่ยวในรูปแบบต่าง ๆ ทั่วประเทศ เพื่อบริการให้กับผู้เข้าร่วมประชุมโดยตรง หรือสำหรับผู้ร่วมเดินทางกับผู้ประชุม (สามีหรือภรรยา) อาจเป็นรายการท่องเที่ยววันเดียว หรือรายการเที่ยวพักรวม 2-4 วัน โดยคิดราคาแบบเหมารวมค่าอาหารและบริการท่องเที่ยว

3.3.10 การท่องเที่ยวแบบผสมผสานเป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่มีผู้จัดการการท่องเที่ยวคัดสรรรูปแบบการท่องเที่ยวที่กล่าวมาแล้วข้างต้น นำมาจูงใจรายการนำเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับความแตกต่างระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวในระยะยาวนานตั้งแต่ 2-7 วันหรือมากกว่านั้นเช่น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและเกษตร (eco-agro tourism) การท่องเที่ยวเชิงเกษตรและประวัติศาสตร์ (agro-historical tourism) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย (eco-adventure travel) การท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยาและประวัติศาสตร์ (geo-historical tourism) การท่องเที่ยวเชิงเกษตรและวัฒนธรรม (agro-cultural tourism) เป็นต้น

นอกจากนี้ในปัจจุบัน การท่องเที่ยวได้พิจารณาจากความต้องการหรือพฤติกรรมนักท่องเที่ยวเพิ่มเติมทำให้มีรูปแบบการท่องเที่ยวที่มีแนวคิดใหม่ขึ้นมาเช่น Green tourism

ที่คนมาท่องเที่ยวจะต้องการอนุรักษ์ธรรมชาติหรือช่วยลดภาวะโลกร้อน หรือ War tourism ที่นักท่องเที่ยวต้องการสัมผัสกับอดีตในสมัยสงคราม เช่น การท่องเที่ยวสะพานข้ามแม่น้ำแคว จังหวัดกาญจนบุรีหรือ Volunteer tourism ที่นักท่องเที่ยวเป็นอาสาสมัครมาช่วยทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ ในสถานที่และเดินทางท่องเที่ยวต่อ เช่น การที่มีอาสาสมัครมาช่วยงานสันติภาพในประเทศไทย เป็นต้น

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การท่องเที่ยวในประเทศไทยมีหลากหลายขึ้นอยู่กับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเอง และขึ้นอยู่กับ การเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างทางสังคมและวัฒนธรรม ผลของการท่องเที่ยวจะเกิดมิติในแง่บวกหรือลบ ขึ้นอยู่กับนักท่องเที่ยวว่ามีพฤติกรรมอย่างไร ทำให้เกิดรูปแบบการท่องเที่ยวทางเลือกขึ้นมากมายโดยเฉพาะการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งเน้นการสร้างมูลค่าให้กับทรัพยากรในชุมชนโดยใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือ และเน้นการบริการจัดการโดยชุมชนเพื่อชุมชน

แนวคิดและทฤษฎีการท่องเที่ยวโดยชุมชน

1. ความหมายของการท่องเที่ยว

ปัจจุบันอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีการเจริญเติบโตและทำรายได้จำนวนมาก ประกอบกับประเทศไทยเป็นประเทศที่มีศักยภาพทางด้านการท่องเที่ยวสูง โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรม จึงได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศเป็นจำนวนมาก ส่งผลกระทบในด้านลบต่อทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมเกิดความเสื่อมโทรม ประกอบกับชาวบ้านเกิดการเปลี่ยนอาชีพและย้ายถิ่นฐานเนื่องจากค่านิยมที่เปลี่ยนแปลงไป ในเวลาต่อมาจึงเกิดรูปแบบการท่องเที่ยวที่เน้นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมให้เกิดความยั่งยืน รูปแบบการท่องเที่ยวบนฐานความคิดการอนุรักษ์ที่ได้รับการยอมรับเป็นที่รู้จักกันในช่วงแรกคือรูปแบบการท่องเที่ยวอีโคทัวร์ริซึม (ecotourism) หรือ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แนวคิดและต้นกำเนิดของคำว่า อีโคทัวร์ริซึม (ecotourism) มาจากประเทศตะวันตก ให้ความสำคัญในเรื่องการพัฒนาการท่องเที่ยวควบคู่กับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมซึ่งสอดคล้องกับบริบทของสังคมไทยเนื่องจากคนกับธรรมชาติมีความผูกพันใกล้ชิดกัน ในประเทศไทยจึงนำแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาใช้แต่เน้นการบทบาทและให้ความสำคัญของคนในชุมชนเพื่อเข้ามามีส่วนร่วมและรู้สึกเป็นเจ้าของพื้นที่มากขึ้นส่งผลต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ในส่วนขององค์กรประชาชนและองค์กรพัฒนาเอกชนเห็นว่าหากจะให้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศยั่งยืนต้องมองที่ชุมชนเป็นศูนย์กลาง จึงเกิดแนวคิดเรื่องการท่องเที่ยวโดยชุมชนขึ้น (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2540) ในขณะที่ เฉลิมชัย ปัญญาดี (2543) ได้ให้ทรรศนะเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนว่าเป็นเรื่องของการ

เรียนรู้ร่วมกันของคนในชุมชนท้องถิ่นและผู้มาเยือน ในการที่จะดูแลรักษาทรัพยากรด้านต่าง ๆ ของชุมชนที่มีอยู่แล้ว ตลอดจนเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนให้เกิดความยั่งยืน อันเกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในชุมชน เพื่อประโยชน์แก่ชุมชน ในขณะที่โครงการท่องเที่ยวเพื่อชีวิตธรรมชาติได้ให้คำจำกัดความเพิ่มเติมคำว่า การท่องเที่ยวชุมชนไว้ว่า การท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม กำหนดทิศทางโดยชุมชน จัดการโดยชุมชนเพื่อชุมชน และชุมชนมีบทบาทเป็นเจ้าของมีสิทธิในการจัดการดูแลเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน ซึ่งมีทิศทางเดียวกับ ชัยนุวัฒน์ ปูนคำปิ่น และชัยพงษ์ สำเนียง (2549, หน้า 4) ซึ่งได้กล่าวไว้ว่า การท่องเที่ยวโดยชุมชน คือการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม กำหนดทิศทางโดยชุมชน จัดการโดยชุมชนเพื่อชุมชน และชุมชนมีบทบาทเป็นเจ้าของมีสิทธิในการจัดการดูแลเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน ครอบคลุมทั้ง 5 ด้าน ประกอบด้วยการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม โดยมีชุมชนเป็นเจ้าของและมีส่วนในการจัดการ

สินธุ์ สโรบล (2546) และ Hatton, M. (1999) ได้กล่าวถึงลักษณะที่สำคัญ การท่องเที่ยวโดยชุมชนคือ ชุมชนเป็นผู้ดำเนินการตั้งอยู่บนฐานคิดที่ว่าชาวบ้านทุกคนเป็นเจ้าของทรัพยากรท่องเที่ยวที่มีอยู่ในท้องถิ่น ทั้งด้านธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณี รวมทั้งวิถีชีวิตความเป็นอยู่และวิถีการผลิตของชุมชน มาใช้เป็นปัจจัยหรือต้นทุนสำคัญในการจัดการท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่นในด้าน เศรษฐกิจสังคม และวัฒนธรรม รวมทั้งมีการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืนไปถึงรุ่นลูกหลาน พร้อมกันนี้มีการพัฒนาศักยภาพของบุคคลในชุมชนให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการท่องเที่ยว และเป็นผู้คำนึงถึงความส่วนร่วมในการดำเนินการ ตั้งแต่คิดแผนดำเนินการ การตัดสินใจดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ การประเมินผลโครงการ และการรับผลประโยชน์โดยคำนึงถึงความสามารถในการรองรับของธรรมชาติเป็นสำคัญ ชุมชนแต่ละแห่งล้วนมีศักยภาพในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ชุมชนนั้นมีอยู่ บางชุมชนมีทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติอันได้แก่ น้ำตก ป่าเขาลำเนาไพร รวมทั้งสัตว์ป่าที่อยู่อาศัยหลากหลายชนิด บางชุมชนมีความโดดเด่นในด้านสถานที่ทางประวัติศาสตร์อันได้แก่ วัด และโบราณสถานทางพุทธศาสนา หรือมีประวัติศาสตร์ท้องถิ่นที่น่าสนใจรวมทั้งมีร่องรอยทางด้านโบราณคดีปรากฏให้เห็น ขณะที่บางชุมชนมีข้อเด่นด้านลักษณะทางวัฒนธรรมประเพณี หลากหลายกลุ่มชาติพันธุ์ มีวิถีชีวิตความเป็นอยู่และวิถีการผลิตที่เอื้อต่อการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว สามารถนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับนักท่องเที่ยว ในขณะที่ ราณี อิลิชัยกุลและรชพร จันท์สว่าง (2546) ได้กล่าวถึงการท่องเที่ยวโดยชุมชนว่า เป็นการพัฒนาคูณภาพชีวิต

ของชุมชนการท่องเที่ยวเป็นเสมือนงานพัฒนาชุมชนอย่างหนึ่ง เป็นสิ่งที่ดูเหมือนง่ายแต่ทำยาก เพราะการท่องเที่ยวเป็นการพัฒนาที่ตอบสนองกระแสบริโภคนิยมการท่องเที่ยวทำให้ชุมชนหลุดออกจากฐานการผลิตเดิมในเกษตร ผู้ธุรกิจด้านบริการ กำลังซื้อที่สูงของนักท่องเที่ยวจึงสามารถกำหนดสินค้าและบริการ ได้ตามความต้องการทำให้สภาพทางสังคมและวัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยวมักถูกรวบงำจากวัฒนธรรมภายนอกที่เข้ามาพร้อมกับนักท่องเที่ยวเป็นดาบสองคมและมีความเสี่ยงอย่างยิ่งในการนำไปใช้ในการพัฒนา รวมถึงเป็นเรื่องของการเรียนรู้ร่วมกันของคนในชุมชนท้องถิ่นและผู้มาเยือน ในการที่จะดูแลรักษาทรัพยากรด้านต่าง ๆ ของชุมชนที่มีอยู่แล้ว ตลอดจนเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนให้เกิดความยั่งยืน อันเกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในชุมชน เพื่อประโยชน์แก่ชุมชน เป็นไปในแนวทางเดียวกับที่ พจนานวนศรี (2546) ได้กล่าวเพิ่มเติมถึงการท่องเที่ยวกับการพัฒนาชุมชนว่า การจัดการท่องเที่ยวนั้นควรยึดความต้องการของชุมชนเป็นสำคัญ รวมทั้งคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับทางธรรมชาติ และความสามารถในการรองรับทางวัฒนธรรมและสังคมอันเป็นทางเลือกใหม่ของการจัดการท่องเที่ยวที่สนองความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง มีการผลานในการพัฒนาในเชิงเศรษฐกิจเข้ากับการพัฒนาด้านสังคม และการคุ้มครองอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ เห็นได้ว่าการท่องเที่ยวโดยชุมชนนั้นสัมพันธ์กับการพัฒนาชุมชนอย่างเป็นองค์รวม โดยการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นตัวขับเคลื่อน เรื่องจิตวิญญาณของชุมชนในการสัมพันธ์กันภายในชุมชนและภายนอก

ในช่วงเวลาที่ผ่านมาคำว่า “การท่องเที่ยวชุมชน” กลายเป็นการท่องเที่ยวที่ทำให้ชุมชนเป็นฐานการบริหารจัดการ เป็นที่รู้จักและใช้กันอย่างแพร่หลาย ซึ่งการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นส่วนหนึ่งที่จะนำไปสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้ โดยมีชุมชนเป็นส่วนประกอบสำคัญ การท่องเที่ยวกลายเป็นเครื่องมือที่รัฐบาลให้ความสำคัญเนื่องจากมีความสำคัญต่อการสร้างรายได้เพื่อพัฒนาประเทศและมีการกระจายไปในหลายภาคอย่างค่อนข้างชัดเจนทั้งทางตรงและทางอ้อม ทุกภูมิภาคของไทย ก่อให้เกิดการตื่นตัวเพราะมองว่าเป็นเรื่องง่ายที่จะมีรายได้เพิ่มจากการท่องเที่ยว แต่จากการที่ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางด้านธรรมชาติ วัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น ซึ่งผู้ดูแลหรือเป็นเสมือนเจ้าของก็คือประชาชนที่อยู่ในชุมชนนั้น ๆ ว่าจะมีการบริหารจัดการการท่องเที่ยวได้อย่างไรให้มีความยั่งยืนเมื่อชุมชนกลายเป็นสินค้าหรือเครื่องมือที่เป็นทั้งผู้กระทำ และผู้ถูกระทำ ในขณะที่เดียวกันต้องคำนึงถึงความรู้สึกความยินดีของผู้เกี่ยวข้อง ทั้งยังต้องให้ความสำคัญต่อชุมชนและชุมชนต้องได้รับประโยชน์นั้นอย่างแท้จริงในฐานะเจ้าของทรัพยากรและวัฒนธรรม (วิระพล ทองมา, 2547, หน้า 2)

จากคำกล่าวข้างต้นของผู้เชี่ยวชาญหลายท่าน ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อประโยชน์ของชุมชน ซึ่งมีความสำคัญ

กับกระบวนการเรียนรู้ระหว่างชาวบ้านในชุมชนกับผู้มาเยือนหรือนักท่องเที่ยวภายใต้แนวคิด การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมประเพณีของชุมชน รวมถึงเป็นการกระจาย อำนาจการตัดสินใจการบริหารจัดการทรัพยากรชุมชน และสร้างโอกาสให้ชุมชนเข้ามา มีบทบาทสำคัญในการวางแผนทิศทางการพัฒนาชุมชนของตนเองโดยใช้การท่องเที่ยว เป็นเครื่องมือ

กระบวนการเรียนรู้และกระบวนการทำงานการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีองค์ประกอบ ที่สำคัญหลายด้านประกอบไปด้วยศักยภาพของคน ศักยภาพของพื้นที่ การจัดการ และการมีส่วนร่วม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ (รลิกา อังกูร, 2552, หน้า 3)

1. ศักยภาพของคน เริ่มที่คนในชุมชนที่จะต้องรู้จักรากเหง้าของตนเองให้ดีเสียก่อน เพื่อความพร้อมในการบอกเล่าข้อมูลและคนในชุมชนต้องมีความพร้อมที่จะเรียนรู้ มีความสามัคคี ทำงานร่วมกันได้

2. ศักยภาพของพื้นที่ หมายถึง ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบสานต่อกันมา คนในชุมชนต้องรู้จัก ต้องรักและหวงแหนเห็นคุณค่าของ ทรัพยากรในชุมชนของตน สามารถที่จะนำมาจัดการได้อย่างคุ้มค่าและยั่งยืน ทั้งนี้แล้วชุมชน ต้องมีความพร้อมในการเรียนรู้ ตลอดจนมีความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องแนวคิด พื้นฐานทางด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน และการจัดการในพื้นที่ได้ด้วย

3. การจัดการ เป็นเรื่องที่ไม่ง่ายนักที่จะทำอะไร เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด เกิดความยั่งยืน สมดุลในกลุ่มคนหมู่มาก ดังนั้นชุมชนที่จะสามารถบริหารจัดการการท่องเที่ยว โดยชุมชนได้ต้องเป็นชุมชนที่มีผู้นำที่เป็นที่ยอมรับ มีความคิด มีวิสัยทัศน์ ความเข้าใจเรื่อง การท่องเที่ยวโดยชุมชน ทั้งยังต้องได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานทั้งภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ต้องมีการพูดคุยกำหนดแนวทางในการเตรียมความพร้อมชุมชนรู้ว่าพื้นที่ของตนจะมีรูปแบบการ ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้อย่างไร ควรมีกิจกรรมอะไรบ้าง และจะมีการกระจาย จัดสรรรายได้ อย่างไร ทั้งหลายทั้งปวงที่กล่าวมานั้น สิ่งสำคัญที่สุดของชุมชนก็คือการมีส่วนร่วม อันหมายถึง รวมถึง ร่วมในทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อส่วนรวม

4. การมีส่วนร่วม การสื่อสารพูดคุย เป็นการสื่อความคิดเห็น การถกปัญหา รวมถึงการหาทางแก้ไขปัญหาต่าง ๆ จากการระดมความคิดจากประสบการณ์ของนักวิจัย ท้องถิ่นพบว่าชุมชนจัดให้มีเวทีพูดคุย ร่วมกันคิดวางแผนดำเนินการ ประสานงานกับหน่วยงาน ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการทำงานร่วมกัน สร้างกฎระเบียบของชุมชนทางด้านต่าง ๆ เพื่อให้คนใน ชุมชนรวมถึงผู้มาเยือนปฏิบัติตาม

สำนักงานพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาได้กำหนดองค์ประกอบและประเด็นสำคัญของการท่องเที่ยวโดยชุมชน 4 ด้านซึ่งมีความสอดคล้องกับองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศซึ่งตรงกับ พจนานุกรม (2554, หน้า 6) ดังนี้

1. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม ชุมชนมีฐานทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ และมีวิถีการผลิตที่พึ่งพาและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนชุมชนมีวัฒนธรรมประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น

2. ด้านองค์กรชุมชน ชุมชนมีระบบสังคมที่เข้าใจกัน มีปราชญ์หรือผู้มีความรู้ และทักษะในเรื่องต่าง ๆ หลากหลาย ชุมชนรู้สึกเป็นเจ้าของและเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา

3. ด้านการจัดการ มีกฎ กติกาในการจัดการสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และการท่องเที่ยวเมืองหรือกลไกในการทำงานเพื่อจัดการการท่องเที่ยว และสามารถเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับการพัฒนาชุมชนโดยรวมได้มีการกระจายผลประโยชน์ที่เป็นธรรม มีกองทุนที่เอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน ด้านการเรียนรู้ ลักษณะของกิจกรรมการท่องเที่ยวสามารถสร้างการรับรู้ และความเข้าใจในวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่แตกต่างมีระบบจัดการให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ระหว่างชาวบ้านกับผู้มาเยือน สร้างจิตสำนึกเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมทั้งในส่วนของชาวบ้านและผู้มาเยือน

4. ด้านการเรียนรู้ ลักษณะของกิจกรรมการท่องเที่ยวสามารถสร้างการรับรู้ และความเข้าใจในวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่แตกต่างมีระบบจัดการให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ระหว่างชาวบ้านกับผู้มาเยือนสร้างจิตสำนึกเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม ทั้งในส่วนของชาวบ้านและผู้มาเยือน

จากกระบวนการเรียนรู้กระบวนการทำงาน และองค์ประกอบของการท่องเที่ยวโดยชุมชน ผู้วิจัยสรุปได้ว่าการท่องเที่ยวโดยชุมชนคำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรมของแต่ละชุมชนภายในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ประกอบด้วย บ้านบ่อเจ็ดลูก บ้านบุโบย บ้านโคกพะยอม บ้านควนโพธิ์ บ้านหัวทาง บ้านภูผาเพชร บ้านเกตรี บ้านทุ่งสะเป๊ะ ชุมชนบ้านหัวหิน บ้านบากันใหญ่ บ้านบากันเคย และบ้านนาทอน การดำเนินงานแต่ละชุมชนต้องกำหนดทิศทางโดยชุมชนและจัดการโดยชุมชนเพื่อชุมชน ซึ่งในกระบวนการดำเนินงานจะต้องมีศักยภาพของคน ศักยภาพของพื้นที่ การจัดการ และการมีส่วนร่วม ของแต่ละชุมชนในด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม ด้านองค์กรชุมชน ด้านการจัดการ และด้านการศึกษา ซึ่งมีความสอดคล้องกับองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้จะใช้องค์ประกอบทั้ง 4 ด้านเป็นประเด็นในการรวบรวมความรู้ในชุมชนผ่านกระบวนการจัดการความรู้

2. ผลกระทบจากการทำการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ทุกอย่างที่ดำเนินการย่อมส่งผลกระทบต่อสิ่งที่ตั้งอยู่ สิ่งแวดล้อมโดยรอบทั้งสิ้น ซึ่งมีผลกระทบด้านบวกและด้านลบ (บุษบา สิทธิการ, 2550) ได้แก่

2.1 ผลกระทบด้านบวก ส่งผลให้ชุมชนมีจิตสำนึกเกิดการพัฒนาตนเอง พึ่งพาตนเอง คิดเป็นทำเป็น มีความพยายามในการเรียนรู้พัฒนา เกิดรายได้เพิ่มขึ้นมีการรวมตัวกันสร้างความเข้มแข็งในชุมชน นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ตามความคาดหวังและความพยายามที่จะดำเนินการเพื่อให้เป็นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมวัฒนธรรม และ สิ่งแวดล้อม สิ่งสำคัญประการหนึ่งที่จะนำไปสู่ความยั่งยืนคือการรวบรวมองค์ความรู้ ภูมิปัญญา สืบสานสืบทอด ตลอดจนจนการนำไปใช้ประโยชน์ได้เกิดความรัก ความภาคภูมิใจในความรู้สึกเป็นเจ้าของ มีส่วนร่วมในทรัพยากรของชุมชน และเกิดกระบวนการเรียนรู้การทำงานร่วมกันในที่สุด

2.2 ผลกระทบด้านลบ เกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม อาทิ จำนวนขยะที่เพิ่มมากขึ้นจากนักท่องเที่ยว การใช้ระบบนิเวศธรรมชาติ การรับวัฒนธรรมที่เข้ามาอย่างรวดเร็ว เกิดกระแสการเลียนแบบ มีความขัดแย้งทางความคิด เสียความเป็นส่วนตัวในการที่จะต้องรองรับนักท่องเที่ยว และที่สำคัญคืออาจถึงกับสูญเสียเอกลักษณ์ของท้องถิ่น หากมีการตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวมากเกินไป

จากผลกระทบด้านบวกและด้านลบสะท้อนให้ทราบถึงประโยชน์ที่ชุมชนได้รับและปัญหาที่ชุมชนกำลังประสบอยู่ ทั้งนี้สิ่งสำคัญประการหนึ่งที่จะนำไปสู่ความสำเร็จและการแก้ปัญหาในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนคือการรวบรวมองค์ความรู้ ภูมิปัญญา ของแต่ละชุมชน พร้อมทั้งเผยแพร่องค์ความรู้จนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ผ่านกระบวนการจัดการความรู้ประเด็นการท่องเที่ยวชุมชน ส่งผลให้ชุมชนเกิดการรักษ์ ความภาคภูมิใจ ความรู้สึกเป็นเจ้าของและมีส่วนร่วมในทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมของชุมชน อีกทั้งก่อให้เกิดความหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาบรรพบุรุษที่สืบทอดกันมาและคงความเป็นอัตลักษณ์ของชุมชนสืบต่อไป ตลอดจนจนสร้างความรู้ความเข้าใจกับทุกคนในชุมชนและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง (stock holder) โดยสนับสนุนให้เกิดกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องของกลุ่มดำเนินงาน เพื่อนำความรู้ที่ได้รับพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างต่อเนื่องจนเกิดความยั่งยืน อีกทั้งยังเป็นการให้ข้อมูลชุมชนที่ถูกต้อง น่าสนใจ แก่นักท่องเที่ยว

3. หลักการทำงานการท่องเที่ยวโดยชุมชน

นวพันธ์ นาคบรรพ์ (2550, หน้า 11) กล่าวไว้ว่า แนวคิดการท่องเที่ยวโดยชุมชนมองชุมชนเป็นศูนย์กลางหรือฐานเพื่อกำหนดทิศทาง แผนงาน แผนปฏิบัติการของตนเอง โดยดำเนินการพร้อมกันทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมนั้น

จึงทำให้กิจกรรมการท่องเที่ยวยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพัฒนาแบบองค์รวมและเกี่ยวกับกลุ่มคนต่าง ๆ มากมาย เมื่อมองในบริบทของการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ต้องการให้ชุมชนมีส่วนร่วมและได้ประโยชน์จากการท่องเที่ยวจึงควรต้องมีหลักการร่วมกัน ด้านการมีส่วนร่วมโดยเริ่มจากความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริงผ่านการร่วมตัดสินใจลงมติที่จะดำเนินงานตามความเห็นของคนในชุมชนทั้งหมด จากนั้นรวมตัวเพื่อร่วมคิดร่วมดำเนินการโดยเริ่มจากการวางแผน จัดตั้งกลุ่มเป็นชมรมหรือองค์การชุมชน กำหนดรูปแบบ เนื้อหา กิจกรรมของการท่องเที่ยวโดยชุมชน รวมถึงกำหนดกฎ กติกาสำหรับการจัดการท่องเที่ยวที่ชัดเจน และสามารถกำกับดูแลให้เป็นไปตามกติกาที่วางไว้ สร้างกระบวนการเรียนรู้ระหว่างเจ้าบ้านและผู้มาเยือนอย่างต่อเนื่อง ภายใต้มาตรฐานที่มาจากข้อตกลงร่วมภายในชุมชนด้วย เช่น ความสะอาด ความปลอดภัย การกระจายรายได้ที่เป็นธรรมของผู้ที่เกี่ยวข้อง และพิจารณาร่วมกันถึงขีดความสามารถในการรองรับ จากนั้นจัดสรรผลประโยชน์อย่างลงตัวและเป็นธรรม พร้อมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนเพื่อจัดการกับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นทั้งในทางบวกและทางลบเพื่อให้เกิดความยั่งยืน (สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน, 2553)

4. กระบวนการทำงานเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยว

ชุมชนมีความพร้อมด้านการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชน แกนนำ และตัวแทนจากองค์การชุมชน รวมถึงองค์ภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง จะส่งผลต่อความคิดสร้างสรรค์และประสานแนวคิดของภาคส่วนให้เห็นเป็นไปในทิศทางเดียวกันเพื่อการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน และก่อให้เกิดเป็นวิสัยทัศน์ซึ่งส่งผลต่อการกำหนดเป็นเป้าหมาย ทั้งหมดกลายเป็นทิศทางของการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชน ดังที่ พจนา สวนศรี (2546, หน้า 185) ได้กล่าวไว้ว่า

4.1 วิสัยทัศน์ หลายชุมชนจัดการท่องเที่ยวและเลือกจัดการด้วยตนเองเพราะมีรูปแบบการคิดตัดสินใจด้วยการมองวิสัยทัศน์ 3 รูปแบบด้วยกัน คือ

4.1.1 มองกิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือหนึ่งในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารกับคนภายนอก ให้เกิดความรู้ความเข้าใจต่อสภาพปัญหาชุมชนที่ประสบอยู่ และหวังว่าจะได้เพื่อนที่เข้าใจร่วมแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ร่วมกัน อันเป็นการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างคนต่างวัฒนธรรม เพื่อประสานการมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาของชุมชนนั้น

4.1.2 การท่องเที่ยวทำให้เกิดผลกระทบทางสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม จำเป็นที่ชุมชนต้องรวมตัวกันเข้ามาจัดการให้นักท่องเที่ยวและผู้ที่เกี่ยวข้องให้ปฏิบัติอยู่ในกฎ กติกาของชุมชน การจัดระเบียบการแบ่งปันผลประโยชน์แก่ผู้คนที่เกี่ยวข้อง และผลประโยชน์ในชุมชน การสร้างมาตรฐานต่าง ๆ ของการท่องเที่ยวโดยชุมชนเอง ทั้งเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบมากเกินไปจนขีดความสามารถที่ชุมชนจะจัดการได้

4.1.3 การท่องเที่ยวเป็นกระบวนการเรียนรู้ระหว่างคนกับธรรมชาติ เป็นการสร้างโอกาสในการฟื้นฟูวัฒนธรรม ภูมิปัญญา และสิ่งแวดล้อม โดยมองที่รายได้เป็นเพียงแค่ผลพลอยได้จากกระบวนการเรียนรู้ท่ามกลางการท่องเที่ยว ทุกรูปแบบมีพื้นฐานการคิดจากชุมชนเอง ที่มีความภูมิใจในวัฒนธรรม และภูมิปัญญาของตนเองที่พร้อมจะสื่อต่อคนภายนอก โดยใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดนอกจากนั้นแล้ว ชุมชนเองยังต้องการความเข้าใจ ความร่วมมือของนักท่องเที่ยวในเคารพในกฎ กติกา ที่ชุมชนร่วมกันสร้างไว้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันของคนต่างวัฒนธรรม

4.2 วัตถุประสงค์ วัตถุประสงค์ของการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งมาจากการกำหนดจากวิสัยทัศน์ที่จัดทำร่วมกันในชุมชน และนำมากำหนดเป็นวัตถุประสงค์ที่เป็นรูปธรรม ให้มีความชัดเจนขึ้นโดยชุมชนจะมีการกำหนดวัตถุประสงค์หลักอยู่ 4 ประการด้วยกัน คือ

4.2.1 เพื่อให้กิจกรรมการท่องเที่ยว เป็นกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เน้นคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา เป็นกิจกรรมที่เชื่อมโยงกับกิจกรรมการพัฒนาชุมชนในรูปแบบอื่น ๆ ที่ต้องเอื้ออำนวยการเรียนรู้ต่อกันและกันได้ เช่น การท่องเที่ยวโดยชุมชนที่ไปเยือนชุมชนชาวประมงพื้นบ้าน นักท่องเที่ยวควรเกิดการเรียนรู้บทบาทของประมงขนาดเล็กที่ทำหน้าที่อนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่งด้วย

4.2.2 เพื่อให้กิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นตัวกระตุ้นส่งเสริมให้ชุมชนโดยเฉพาะคนหนุ่มสาวได้เข้าใจ ให้คุณค่า ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรมประเพณีของชุมชนให้กลับฟื้นคืนสภาพได้ในระยะต่อไป

4.2.3 เพื่อก่อให้เกิดการรวมตัวกันของคนในชุมชน ที่เผชิญต่อผลกระทบทางการท่องเที่ยวแบบเดิม ให้เข้ามามีส่วนร่วมจัดการลดผลกระทบดังกล่าว และจัดระเบียบชุมชนให้เป็นระบบที่ทำให้ชุมชนอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

4.2.4 เพื่อเป็นเครื่องมือการเผยแพร่ให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องของวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตกับสาธารณชนภายนอก

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า กระบวนการทำงานเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวขึ้นอยู่กับแนวคิดของชุมชนในการกำหนดวิสัยทัศน์ซึ่งส่งผลต่อการกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดการท่องเที่ยวในชุมชน และจะไม่ให้ความสำคัญในเรื่องรายได้ แต่จะให้ความสำคัญกับการสร้างกระบวนการเรียนรู้ความเป็นอัตลักษณ์ของชุมชนเพื่อให้ผู้มาเยือนได้สัมผัสและเรียนรู้ในเรื่องของวิถีชีวิตที่สัมพันธ์กับธรรมชาติ ความรักในศิลปวัฒนธรรมของชุมชน ต่างกับการกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวทั่วไปส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญเรื่องรายได้เป็นอันดับแรก การสร้างความเข้าใจในข้อแตกต่างระหว่างการจัดการท่องเที่ยวทั่วไปกับ

การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนจึงต้องสร้างความเข้าใจผ่านชุมชนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการจัดการความรู้ซึ่งเน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของผู้เกี่ยวข้อง ส่งผลให้มีฐานแนวคิดในการดำเนินงานท่องเที่ยวโดยชุมชนในทิศทางเดียวกัน

5. การท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการพัฒนาชุมชน

การท่องเที่ยวโดยชุมชนส่งผลต่อการพัฒนาชุมชน 3 มิติ ดังนี้

5.1 มิติด้านสิ่งแวดล้อม มุ่งกระตุ้นให้ชาวบ้านในชุมชนตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์และการคุ้มครองด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งการคุ้มครองด้านสิ่งแวดล้อมก่อให้เกิดการเรียนรู้และร่วมมือในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ รัฐบาลผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมจากการท่องเที่ยวเพื่อจำกัดการพัฒนาและดำเนินการจัดการท่องเที่ยวโดยหลีกเลี่ยงให้เกิดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมให้น้อยที่สุด

5.2 มิติด้านเศรษฐกิจ มุ่งให้ชาวบ้านมีรายได้เสริมจากการท่องเที่ยวโดยนำฐานทรัพยากรซึ่งเป็นสมบัติสาธารณะมาเป็นทุนในการจัดการท่องเที่ยว มีการกระจายรายได้อย่างสม่ำเสมอและยุติธรรม และที่สำคัญคือชาวบ้านในชุมชนต้องเห็นพ้องต้องกันที่จะนำฐานทรัพยากรท่องเที่ยวที่มีอยู่มาพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน โดยมีการปรึกษาหารือระดมความคิดที่เป็นความต้องการของชาวบ้านอย่างแท้จริง และชาวบ้านเข้าใจตรงกันว่าการท่องเที่ยวเป็นเพียงช่องทางหนึ่งในการส่งเสริมรายได้ให้แก่ชุมชน มิใช่มุ่งไปเป็นรายได้หลักในการจัดการท่องเที่ยวให้มีการดำเนินงานที่เหมาะสมและเป็นธรรมต่อสมาชิกในชุมชน ควรมีการกระจายรายได้อย่างทั่วถึงและยุติธรรม ผลกำไรที่ได้กระจายสู่ชุมชนอย่างแท้จริง ประชาชนเป็นผู้ดำเนินการท่องเที่ยวและควบคุมการเติบโตของการท่องเที่ยวในพื้นที่ของตนโดยไม่ขัดแย้งกับการรักษาสถานทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม เปิดโอกาสให้ชาวบ้านทุกเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อลดช่องว่างระหว่างคนที่มีโอกาสกับคนด้อยโอกาส ลดความขัดแย้งหรือความแตกแยกในชุมชน เช่นการพลัดเปลี่ยนกันทำหน้าที่เป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่น พานักท่องเที่ยวดูนก เดินป่าศึกษาธรรมชาติ พืชพันธุ์ไม้สมุนไพร เป็นต้น

5.3 มิติด้านสังคมและวัฒนธรรม มุ่งใช้กิจกรรมต่าง ๆ รองรับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างสร้างสรรค์ ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของคนต่างวัฒนธรรมเพิ่มความเข้าใจและตระหนักในคุณค่าของวัฒนธรรม เพิ่มความเข้าใจและตระหนักในคุณค่าของวัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งอาจจะมีการจัดการในรูปแบบของมูลนิธิการท่องเที่ยว พิพิธภัณฑสถานท้องถิ่น การรวบรวมภูมิปัญญาด้านวรรณกรรมมุขปาฐะ และจัดทำเอกสารเผยแพร่ด้านภูมิปัญญา

นอกจากนี้ พงศ์พันธุ์ ศรีททาทิพย์ และบัณฑิต สวรรยาวิสุทธิ (2551) ได้กล่าวถึง การท่องเที่ยวกับการพัฒนาชุมชนว่า การจัดการท่องเที่ยวที่เน้นควรยึดความต้องการของชุมชน เป็นสำคัญ รวมทั้งคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับทางธรรมชาติ และความสามารถ ในการรองรับทางวัฒนธรรมและสังคมอันเป็นทางเลือกใหม่ของการจัดการท่องเที่ยวที่สนอง ความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง มีการผสมผสานในการพัฒนาในเชิงเศรษฐกิจเข้ากับการ พัฒนาด้านสังคม และการคุ้มครองอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ เห็นได้ว่าการท่องเที่ยว โดยชุมชนนั้นสัมพันธ์กับการพัฒนาชุมชนอย่างเป็นองค์รวม โดยการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นตัว ขับเคลื่อน เรื่องจิตวิญญาณของชุมชนในการสัมพันธ์กันภายในชุมชนและภายนอก

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นกิจกรรมหนึ่งในการส่งเสริมให้ชุมชนได้ เข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม และรักษาคู่มือครองทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมที่ มีอยู่ในท้องถิ่น รวมทั้งนำทรัพยากรดังกล่าวมาเป็นฐานในการจัดการการท่องเที่ยว โดยมีชุมชน เป็นศูนย์กลางในการกำหนดทิศทางการพัฒนาโดยดำเนินการพร้อมกันทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ส่งผลให้กิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งของ กระบวนการพัฒนาชุมชนแบบองค์รวมที่ต้องการให้ชุมชนมีส่วนร่วมและได้ประโยชน์จากการ ท่องเที่ยวมากที่สุดอย่างแท้จริง ทั้งนี้ในการจัดการและดำเนินงานคำนึงถึงขีดความสามารถในการ รองรับของชุมชนเป็นสำคัญ เนื่องจากการท่องเที่ยวชุมชนยังมุ่งพัฒนาการท่องเที่ยวให้เกิดความ ยั่งยืนซึ่งก่อให้เกิดความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจ อีกทั้งยังสามารถสร้างความเข้มแข็งให้แก่ ชุมชนเกิดการกระจายรายได้ในชุมชนอย่างทั่วถึงทั้งทางตรงและทางอ้อม และยังก่อให้เกิดการ รักษาฐานทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมของชุมชนสืบต่อไป

แนวคิดและทฤษฎีการพัฒนาระบบสารสนเทศ

1. ความหมายเทคโนโลยีสารสนเทศ

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีกล่าวไว้ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศคือกระบวนการดำเนินงานที่อาศัยเทคโนโลยีทางด้านคอมพิวเตอร์ ซอฟต์แวร์ คอมพิวเตอร์ฮาร์ดแวร์ การติดต่อสื่อสาร การรวบรวม และการนำข้อมูลมาใช้เพื่อ ก่อให้เกิดประสิทธิภาพทั้งทางด้านการผลิต การบริการ การบริหาร และการดำเนินงาน รวมทั้ง เพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ ซึ่งจะส่งผลต่อความได้เปรียบทางด้านเศรษฐกิจ การค้าและ การพัฒนาคุณภาพชีวิต ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับ ชวงโซติ พันธุเวช (2540) กล่าวไว้ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน ซึ่งจะประกอบด้วย เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีโทรคมนาคมเป็นหลัก และยังรวมถึงเทคโนโลยีอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนำข้อมูลข่าวสารมาใช้ให้เกิดประโยชน์ โดยมีคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือใน

การจัดการและจัดเก็บข้อมูล ส่วนการสื่อสารโทรคมนาคมใช้เป็นสื่อในการจัดส่งข้อมูลเผยแพร่ภาพและเสียงออกไปเพื่อสื่อสารกัน ในขณะที่ สุชาติ กิระนันท์ (2541, หน้า 32) Laudon and Laudon (2001, p. 2) กล่าวว่าไว้ว่าระบบสารสนเทศ (Information system) คือ ระบบที่ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ได้แก่ ระบบคอมพิวเตอร์ทั้งฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ ระบบเครือข่ายฐานข้อมูล ผู้พัฒนาระบบ ผู้ใช้ระบบ พนักงานที่เกี่ยวข้อง และผู้เชี่ยวชาญในการพัฒนา ทุกองค์ประกอบทำงานร่วมกันเพื่อกำหนด รวบรวม จัดเก็บ และประมวลผลข้อมูลเพื่อสร้างสารสนเทศ จากนั้นส่งผลลัพธ์หรือสารสนเทศที่ได้ให้ผู้ใช้เพื่อช่วยสนับสนุนการทำงาน การตัดสินใจ การวางแผน การบริหาร การควบคุม การวิเคราะห์และติดตามผลการดำเนินงานขององค์กรในการทำงานของระบบสารสนเทศประกอบไปด้วยกิจกรรมหลัก 3 อย่าง คือ การนำข้อมูลเข้าสู่ระบบ (Input) การประมวลผล (Processing) และการนำเสนอผลลัพธ์ (Output) ระบบสารสนเทศอาจจะมีการสะท้อนกลับ (Feedback) เพื่อการประเมินและปรับปรุงข้อมูลนำเข้า ระบบสารสนเทศอาจจะเป็นระบบที่ประมวลผลด้วยมือ(Manual) หรือระบบที่ใช้คอมพิวเตอร์ก็ได้ ครรชิต มาลัยวงศ์ (2539, หน้า 11) และ ชวงโชติ พันธุ์เวช (2540, หน้า 3) กล่าวเพิ่มเติมเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ เรื่องของข้อดีของระบบสารสนเทศคือสามารถจัดเก็บ บันทึก และประมวลผลข้อมูลได้รวดเร็ว และถูกต้อง สามารถส่งผลลัพธ์ถึงผู้ใช้งานและค้นหาข้อมูลสารสนเทศเพื่อใช้งานได้ทุกที่ทุกเวลาด้วยความสะดวกและรวดเร็ว

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศคือการดำเนินงานร่วมกันภายใต้ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งประกอบด้วย ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ ระบบเครือข่าย ผู้พัฒนาระบบ ผู้ใช้งานระบบ เพื่อการรวบรวม การจัดเก็บ การประมวลผล และการสื่อสารหรือเผยแพร่ ข้อมูลในทุกที่ทุกเวลาด้วยความสะดวก รวดเร็ว และถูกต้อง ส่งผลให้เพิ่มประสิทธิภาพและลดกระบวนการดำเนินงาน อีกทั้งยังสามารถเป็นสื่อเพื่อการศึกษาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ข้อมูลสารสนเทศเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

2. องค์ประกอบของเทคโนโลยีสารสนเทศ

สมนึก คิริโต (2538, หน้า 4) และไพบุลย์ เกียรติโกมล (2551, หน้า 12) กล่าวถึงองค์ประกอบของเทคโนโลยีสารสนเทศในทิศทางเดียวกันโดยสรุปว่าเครื่องคอมพิวเตอร์เท่านั้นแต่องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จของระบบมี 5 องค์ประกอบคือ

2.1 เครื่องคอมพิวเตอร์ ที่มีฮาร์ดดิสก์ที่มีความจุข้อมูลได้จำนวนมากและสามารถรับข้อมูลได้ทั้งข้อความ ภาพ และเสียง มีอุปกรณ์สนับสนุน

2.2 โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ที่สั่งให้เครื่องคอมพิวเตอร์ทำงาน ประมวลผล ข้อมูลข่าวสารให้ได้ผลลัพธ์ตามความต้องการ ปัจจุบันมีโปรแกรมควบคุมระบบงานโปรแกรมสำเร็จรูป และโปรแกรมประยุกต์ในลักษณะต่าง ๆ ที่ใช้งานได้มากขึ้น โปรแกรมสำเร็จรูปต่าง ๆ

ที่มีใช้กันทั่วไปช่วยให้การทำงานสารสนเทศในระดับบุคคลเป็นไปอย่างกว้างขวาง และได้มีการพัฒนา โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อให้สามารถใช้ในการร่วมกันในระดับกลุ่มและระดับองค์กร

2.3 ข้อมูล ที่จะเป็นตัวชี้ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของระบบ เนื่องจากการเก็บข้อมูลจากแหล่งกำเนิดข้อมูลจะต้องมีความถูกต้อง มีการกลั่นกรองและตรวจสอบแล้วเท่านั้นจึงเกิดประโยชน์

2.4 บุคลากรในระดับต่าง ๆ ระดับผู้บริหาร ผู้พัฒนาระบบ นักวิเคราะห์ ระบบ นักเขียนโปรแกรม เป็นองค์ประกอบสำคัญในความสำเร็จของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

2.5 ขั้นตอนวิธีการปฏิบัติของผู้ใช้งานและผู้สร้าง เมื่อได้พัฒนาระบบ แล้วขณะที่ใช้งานก็จะเป็นคำนึงถึงถึงลำดับขั้นตอนภาคปฏิบัติของคน และเครื่องคอมพิวเตอร์ว่าสัมพันธ์กันอย่างไร ทั้งในกรณีปกติและกรณีพิเศษ เช่น ขั้นตอนการบันทึกข้อมูล ขั้นตอนการประมวลผล ขั้นตอนการบริการข้อมูล ขั้นตอนปฏิบัติเมื่อเครื่องเสีย ข้อมูลสูญหายและการสำรอง ข้อมูลความปลอดภัย เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ต้องมีการซักซ้อมเตรียม บอกกล่าวให้ความรู้และการทำเอกสารคู่มือการใช้งานชัดเจน

ในการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเครือข่ายการท่องเที่ยว โดยชุมชนจังหวัดสตูลจึงต้องมีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบในการเตรียมพร้อมองค์ประกอบต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกในการพัฒนาระบบสารสนเทศ

3. ความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศ

ณัฐพันธ์ เขจรนันท์ (2551, หน้า 24) และ Ritchie Bod, Marshall, David and Eardley, Alan (1998) ได้กล่าวถึงความสำคัญและประโยชน์ของเทคโนโลยีสารสนเทศพอสรุปได้ว่าสามารถพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านเวลา ด้านการใช้ทรัพยากรบุคคล และต้นทุน รวมถึงมีความเที่ยงตรง ชัดเจน และสามารถประหยัดเวลาในการติดต่อสื่อสาร เนื่องจากผู้ใช้งานสามารถเข้าถึงข้อมูลได้จากทุกที่ อีกทั้งยังสามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานด้วยการใช้ทรัพยากรข้อมูลในฐานข้อมูลเดียวกันลดความขัดแย้งทางด้านการรับข้อมูลจากหลายแหล่ง สุดท้ายเทคโนโลยีสารสนเทศยังมีความสำคัญในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของความรู้ให้เป็นความรู้ที่เกิดประโยชน์ต่อบุคคล กลุ่มบุคคล องค์กร หรือที่เรียกว่าระบบการจัดการความรู้ ซึ่งเป็นระบบสารสนเทศรูปแบบหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการสร้าง การจัดเก็บ การแบ่งปันความรู้

เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลจึงต้องพัฒนาระบบสารสนเทศ เพื่อจัดเก็บและเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ส่งผลให้เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลสามารถพัฒนาประสิทธิภาพ

การดำเนินงานด้านเวลาและต้นทุน รวมถึงสามารถประหยัดเวลาในการติดต่อสื่อสารระหว่างชาวบ้านในชุมชนและผู้มาเยือนหรือนักท่องเที่ยว

4. กระบวนการพัฒนาระบบสารสนเทศ

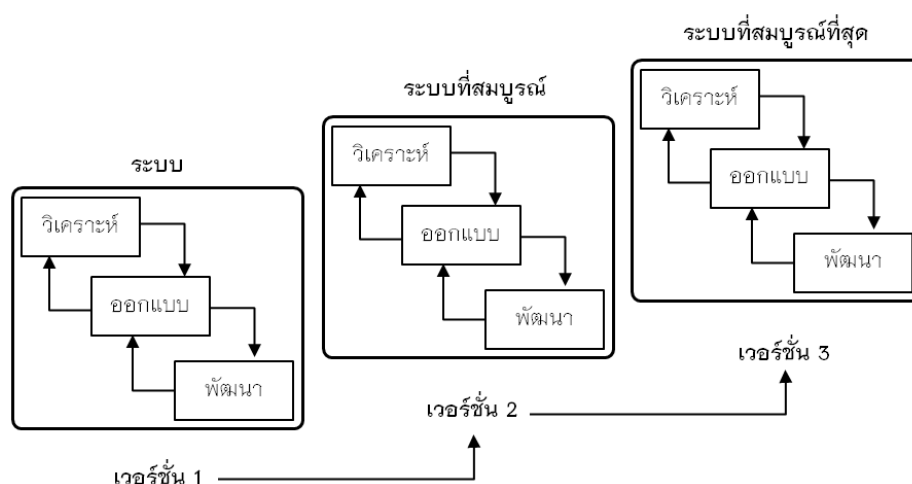
การพัฒนาระบบสารสนเทศมีขั้นตอนกระบวนการที่ใช้เทคนิคในการศึกษา วิเคราะห์ และการออกแบบให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถช่วยละขั้นตอน รวมถึงเพิ่มความสะดวกในการดำเนินงานภายในองค์กรได้ (ไพบุลย์ เกียรติโกมล, 2551, หน้า 39) และ(ณัฐพันธ์ เขจรันท์, 2551, หน้า 20) ขั้นตอนการพัฒนาระบบสารสนเทศควรประกอบไปด้วยกระบวนการวางแผนกำหนดความต้องการในการทำงานของระบบ วิเคราะห์ออกแบบและพัฒนาระบบ และทำการจากนั้นทำการประเมินการทำงานของระบบ พร้อมทั้งแก้ไขข้อผิดพลาดเพื่อให้ระบบสามารถตอบสนองความต้องการได้อย่างสมบูรณ์มากที่สุด ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกับ ฉันทวิท กุลไพศาล (2536, หน้า 32) และ อำไพ พรประเสริฐ (2540, หน้า 16) ได้กล่าวเกี่ยวกับขั้นตอนการพัฒนาระบบสารสนเทศสรุปได้ว่า ขั้นตอนการพัฒนาระบบสารสนเทศเริ่มต้นจากการศึกษาปัญหาในการดำเนินงานในองค์กร จากนั้นทำการแบ่งขั้นตอนในการดำเนินการพัฒนาระบบสารสนเทศออกเป็นลำดับขั้นตอน ซึ่งในขั้นตอนแรกและขั้นตอนสุดท้ายของแต่ละแนวคิดในการพัฒนาระบบสารสนเทศจะมีความคล้ายกันคือเริ่มจากขั้นตอนการวางแผนและสิ้นสุดที่ขั้นตอนการแก้ไข ส่วนขั้นตอนอื่น ๆ ที่อยู่ระหว่างการพัฒนาจะปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสมขึ้นอยู่กับบริบทขององค์กร วงจรการพัฒนาระบบเป็นวงจรที่แสดงถึงกระบวนการในพัฒนาระบบให้สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้หรือองค์กร วงจรการพัฒนาระบบมีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าการเขียนโปรแกรมหรือกระบวนการอื่นที่เกี่ยวข้อง ในปัจจุบันมีรูปแบบของวงจรการพัฒนาระบบมากมายแต่มีที่นิยมใช้มีรูปแบบดังต่อไปนี้ (ไพฑูรย์ ศรีฟ้า, 2549, หน้า 11)

4.1 รูปแบบน้ำตก (Waterfall Model) มงคล หล้าดวงดี (2552) กระบวนการพัฒนาซอฟต์แวร์รูปแบบน้ำตก (Waterfall Model) เป็นกระบวนการพัฒนาระบบโดยการนำเอาหลักการเปรียบเสมือนน้ำตกที่ไหลจากที่สูงลงที่ต่ำ เป็นวิธีการที่ได้รับการพัฒนาขึ้นมาตั้งแต่แรกเริ่มที่มีกระบวนการพัฒนาระบบแบ่งกระบวนการทำงานออกเป็นขั้นตอนต่าง ๆ ซึ่งขั้นตอนในแต่ละช่วงจะสืบเนื่องกันจากขั้นตอนหนึ่งสู่อีกขั้นตอนหนึ่งตามลำดับเหมือนสายน้ำตก ทั้งนี้ยังสามารถย้อนกลับไปปรับปรุงขั้นตอนก่อนหน้าได้ตามลำดับ แนวทางดังกล่าวนี้ผู้ใช้จะเห็นระบบใหม่ก็ต่อเมื่อการพัฒนาระบบเสร็จสิ้น

4.2 รูปแบบวิวัฒนาการ (Evolutionary Model) พัฒนาจากทฤษฎีวิวัฒนาการ โดยจะพัฒนาระบบจนเสร็จสิ้นสมบูรณ์ในเวอร์ชัน (version) แรกก่อน จากนั้นจึงพิจารณาข้อดีและข้อเสียของระบบ หาข้อผิดพลาดโดยการทดสอบและประเมินระบบ จากนั้นจึงมาพัฒนา

ระบบใหม่จนได้ระบบงานในเวอร์ชัน 2 เวอร์ชัน 3 เวอร์ชัน 4 และเวอร์ชันต่อ ๆ ไป จนกว่าจะได้ระบบที่ดีที่สุดแต่ต้องมีการวางแผนกำหนดจำนวนเวอร์ชันตั้งแต่เริ่มการพัฒนาระบบให้ชัดเจนซึ่งมีความคล้ายคลึงกับการพัฒนารูปแบบค่อยเป็นค่อยไป (Incremental Model) ต่างกันตรงที่แต่ละเวอร์ชันของรูปแบบค่อยเป็นค่อยไปจะพัฒนาส่วนแรกจากความต้องการทั้งหมดและทำการประเมินจนเวอร์ชันสุดท้ายจนกลายเป็นระบบที่มีความสมบูรณ์

ภาพ 1 วงจรการพัฒนาระบบในรูปแบบวิวัฒนาการ

ที่มา: ญาณัฐพันธ์ เขจรนันท์, 2551

4.3 รูปแบบเกลียว (Spiral Model) เป็นวงจรการพัฒนาระบบที่ให้ความสำคัญกับขั้นตอนการวิเคราะห์ การออกแบบ และการพัฒนาเนื่องจากหลังจากพัฒนาระบบไปสักครู่จะวนกลับมา การวิเคราะห์ การออกแบบ และพัฒนาต่อจนกระทั่งระบบมีความสมบูรณ์ การพัฒนาระบบรูปแบบเกลียวจะมีความยืดหยุ่นที่สุดเนื่องจากกระบวนการทำงานในแต่ละรอบไม่จำเป็นต้องได้ระบบและระยะเวลาในแต่ละขั้นตอนในแต่ละรอบจะใช้เท่าไรก็ได้ ไม่จำเป็นต้องเท่ากันในทุก ๆ รอบถ้าหากไม่มีความจำเป็น บางขั้นตอนอาจถูกข้ามไปหากไม่จำเป็นต้องทำ

กิตติ ภัคดีวัฒนะกุล และ พนิดา พานิชกุล (2546) ได้กล่าวเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนาระบบสารสนเทศว่า เป็นการสร้างระบบงานใหม่ให้สามารถทำงานเพื่อแก้ปัญหาการดำเนินงานขององค์กรให้ได้ตามความต้องการของผู้ใช้งาน โดยอาจนำคอมพิวเตอร์มาช่วยในการนำ ข้อมูล เข้าสู่ระบบเพื่อประมวลผล เรียบเรียงและจัดเก็บทำให้ได้ผลลัพธ์ตามต้องการ

ซึ่งการที่จะทำให้ระบบที่ต้องการพัฒนามีความเป็นได้สูงสุดที่จะทำได้สำเร็จและใช้งานได้นานที่สุดนั้น จะต้องดำเนินงานตามวงจรการพัฒนาระบบ (System Development Life Cycle : SDLC) มีขั้นตอนโดยสังเขปดังนี้

1. การค้นหาและเลือกสรรโครงการ (Project Identification and Selection) การพัฒนาระบบงานสารสนเทศในขั้นตอนแรกของวงจรการพัฒนาระบบ (SDLC) เป็นต้น ขั้นตอนนี้อธิบายถึงการค้นหาโครงการของระบบงานที่ต้องการพัฒนา และพิจารณาเลือกโครงการที่จะทำให้องค์กรได้รับผลตอบแทนมากที่สุด เริ่มจากการที่ผู้บริหารขององค์กรหรือบุคลากรมีความต้องการที่จะพัฒนาระบบงาน จึงได้มีการแต่งตั้งกลุ่มบุคคลเพื่อค้นหาโครงการที่เห็นสมควรว่าควรไม่รับการพัฒนา จากกิจกรรม การค้นหาโครงการนี้ ส่งผลให้เกิดโครงการพัฒนาขึ้นหลายโครงการ ผู้บริหารและนักวิเคราะห์ ระบบจะต้องทำการจำแนกกลุ่มโครงการให้เป็นหมวดหมู่อย่างมีหลักเกณฑ์

ตาราง 1 สรุปการทำงานในขั้นตอนการค้นหาและการเลือกสรรโครงการ

กิจกรรม	ตัวอย่างแผนภาพ เครื่องมือและเทคนิค
1. ค้นหาโครงการพัฒนาระบบที่เห็นสมควรได้ รับการพัฒนา	ตารางเมตริกซ์ (Matrix Table)
2. จำแนกและจัดลำดับโครงการ	
3. เลือกโครงการที่เหมาะสมที่สุด	

2. การเริ่มต้นและวางแผนโครงการ (Project Initiating and planning) รวบรวมข้อมูลเกี่ยวโครงการโดยเริ่มจากการจัดตั้งทีมงาน จากนั้นร่วมกันค้นหา สร้างแนวทาง และเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดในการนำระบบใหม่มาใช้งาน เมื่อได้ทางเลือกที่ดีและเหมาะสมที่ดีและเหมาะสมที่สุดแล้ว ทีมงานจึงเริ่มวางแผน ดำเนินงานโครงการ โดยศึกษาความเป็นไปได้ กำหนดระยะเวลาดำเนินงานแต่ละขั้นตอนและ กิจกรรม เพื่อนำเสนอต่อผู้บริหารพิจารณาอนุมัติให้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

ตาราง 2 สรุปการทำงานในขั้นตอนการเริ่มต้นและวางแผนโครงการ

กิจกรรม	ตัวอย่างแผนภาพ เครื่องมือและเทคนิค
1. เริ่มโครงการ	1. เทคนิคการรวบรวมสารสนเทศและ
2. เสนอแนวทางเลือกในการนำระบบใหม่มาใช้งาน	ข้อเท็จจริง (Fact-Finding and Information Gathering)
3. วางแผนโครงการ	2. เทคนิคการวิเคราะห์ต้นทุนและผลกำไร (Cost-Benefit Analysis) 3. PERT Chart, Gantt Char

3. การวิเคราะห์ระบบ (System Analysis) รวบรวมความต้องการของระบบจากผู้ใช้ระบบ จากนั้นศึกษาและวิเคราะห์เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว ด้วยการเลือกใช้แบบจำลองต่าง ๆ โดยอาจจะมีการใช้เทคนิคในการรวบรวมข้อมูล เช่น การออกแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ด้วยการจำลองแบบข้อมูลเหล่านั้น ได้แก่ แบบจำลองขั้นตอนการทำงานของระบบ (Process Model) แบบจำลองข้อมูล (Data Model) โดยมีการใช้เครื่องมือในการจำลองแบบชนิดต่าง ๆ เช่น แผนภาพกระแสข้อมูล (Data Flow Diagram) แผนภาพแสดงความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล (Entity Relationship Diagram) เป็นต้น

ตาราง 3 การทำงานในขั้นตอนการวิเคราะห์ระบบ

กิจกรรม	ตัวอย่างแผนภาพ เครื่องมือและเทคนิค
1. ศึกษาขั้นตอนการทำงานของระบบเดิม	1. เทคนิคการรวบรวมสารสนเทศ (Fact-Finding and Information Gathering)
2. กำหนดความต้องการในระบบใหม่จากผู้ใช้ระบบ	2. แผนภาพกระแสข้อมูล (Data Flow Diagram)
3. จำลองแบบขั้นตอนการทำงาน	3. แผนภาพแสดงความสัมพันธ์ของข้อมูล (E-R Diagram)
4. อธิบายขั้นตอนการทำงานของระบบ	4. พจนานุกรมข้อมูล (Data Dictionary)
5. จำลองแบบข้อมูล	5. ตัวต้นแบบ (Prototyping) 6. พังงานระบบ (System Flowcharts) 7. เครื่องมือช่วยในการวิเคราะห์และออกแบบ (CASE Tools)

4. การออกแบบเชิงตรรกะ (Logical Design) เป็นขั้นตอนในการออกแบบลักษณะการทำงานของระบบ โดยการออกแบบในเชิงตรรกะนี้ยังไม่ได้มีการระบุถึงคุณลักษณะของอุปกรณ์ที่จะนำไปใช้ เพียงแต่กำหนดถึงลักษณะของรูปแบบรายงานที่เกิดจากการทำงานของระบบ ลักษณะของการนำข้อมูลเข้าสู่ระบบและผลลัพธ์ที่ได้จากระบบขั้นตอนการออกแบบเชิงตรรกะจะสัมพันธ์และเชื่อมโยงกับขั้นตอนการวิเคราะห์ระบบเป็นอย่างมาก เนื่องจากจากจะมีการนำแผนภาพที่แสดงถึงความต้องการของผู้ใช้ระบบที่ได้จากขั้นตอนการวิเคราะห์ระบบมาทำการแปลงเพื่อให้ได้ข้อมูลเฉพาะของการออกแบบ (System Design Specification) ที่สามารถนำไปเขียนโปรแกรมได้สะดวกขึ้น เช่น การออกแบบส่วนนำเข้าข้อมูลและผลลัพธ์นั้นต้องอาศัยข้อมูลที่เป็น Data Flow ที่ปรากฏอยู่บนแผนภาพกระแสข้อมูลในขั้นตอนการวิเคราะห์ระบบ

ตาราง 4 สรุปการทำงานในขั้นตอนการออกแบบเชิงตรรกะ

กิจกรรม	ตัวอย่างแผนภาพ เครื่องมือและเทคนิค
1. ออกแบบแบบฟอร์มข้อมูลและรายงาน (Form/report)	1. แผนภาพกระแสข้อมูล (Data Flow Diagram)
2. ออกแบบ User Interface	2. แผนภาพแสดงความสัมพันธ์ของข้อมูล (E-R Diagram)
3. ออกแบบฐานข้อมูลในระดับตรรกะ	3. พจนานุกรมข้อมูล (Data Dictionary)
	4. ตัวต้นแบบ (Prototyping)
	5. เครื่องมือช่วยในการวิเคราะห์และออกแบบ ระบบ (CASE-Tools)
	6. เครื่องมือช่วยในการวิเคราะห์และออกแบบ (CASE Tools)

5. ขั้นตอนการออกแบบเชิงกายภาพ (Physical Design) เป็นขั้นตอนที่ระบุถึงลักษณะการทำงานของระบบกายภาพหรือเทคนิค โดยระบุถึงคุณลักษณะของอุปกรณ์ที่จะนำมาใช้ เทคโนโลยี โปรแกรมภาษาที่จะนำมาเขียนโปรแกรม ฐานข้อมูล ระบบปฏิบัติการ และระบบเครือข่ายที่เหมาะสมกับระบบ สิ่งที่ได้จากการออกแบบกายภาพนี้จะเป็นข้อมูลเฉพาะของการออกแบบ (System Design Specification) เพื่อส่งมอบให้กับโปรแกรมเมอร์เพื่อใช้เขียนโปรแกรมตามลักษณะการทำงานของระบบที่ได้ออกแบบและกำหนดไว้ ทั้งนี้ในการออกแบบที่นอกเหนือจากที่กล่าวมานี้ ขึ้นอยู่กับระบบขององค์กรว่าจะต้องมีการเพิ่มเติมรายละเอียดส่วนใดบ้างแต่ควรจะมีการออกแบบระบบความปลอดภัยในการใช้ระบบด้วย โดยกำหนดสิทธิ

ในการใช้งานข้อมูลที่อยู่ในระบบของผู้ใช้ตามลำดับความสำคัญ เพื่อป้องกันการนำเอาข้อมูลไปใช้ในทางที่ไม่ถูกต้อง นอกจากนี้ นักวิเคราะห์ระบบอาจจะมีการตรวจสอบความพึงพอใจในรูปแบบและลักษณะการทำงานที่ออกแบบไว้ โดยอาจจะมีการสร้างตัวต้นแบบ (Prototype) เพื่อให้ผู้ใช้ได้ทดลองใช้งาน

ตาราง 5 สรุปการทำงานในขั้นตอนการออกแบบเชิงกายภาพ

กิจกรรม	ตัวอย่างแผนภาพ เครื่องมือและเทคนิค
1. ออกแบบฐานข้อมูลในระดับกายภาพ	1. แผนภาพกระแสข้อมูล (Data Flow Diagram)
2. ออกแบบ Application แผนภาพกระแสข้อมูล (Data Flow Diagram)	2. แผนภาพแสดงความสัมพันธ์ของข้อมูล 3. พจนานุกรมข้อมูล (Data Dictionary) 4. เครื่องมือช่วยในการวิเคราะห์และออกแบบระบบ (CASE-Tools)

6. การพัฒนาและติดตั้งระบบ (System Implementation) เป็นขั้นตอนในการนำข้อมูลเฉพาะของการออกแบบมาทำการเขียนโปรแกรมเพื่อให้ได้เป็นไปตามคุณลักษณะ และรูปแบบต่าง ๆ ที่ได้กำหนดไว้ หลังจากเขียนโปรแกรมเรียบร้อยแล้ว นักวิเคราะห์จะต้องทำการทดสอบโปรแกรม ตรวจสอบข้อผิดพลาดของโปรแกรมที่พัฒนาขึ้นมา และสุดท้ายคือการติดตั้งระบบไม่ว่าจะเป็นระบบใหม่หรือเป็นการพัฒนาระบบเดิมที่มีอยู่แล้วโดยการติดตั้งตัวโปรแกรมติดตั้งอุปกรณ์ พร้อมจัดทำคู่มือและจัดเตรียมหลักสูตรอบรมให้แก่ผู้ใช้งานที่เกี่ยวข้องเริ่มจากการเขียนโปรแกรมซึ่งโปรแกรมเมอร์จะได้รับชุดเอกสารที่เกิดขึ้นตั้งแต่ตอนแรกจนถึงขั้นตอนการออกแบบ โดยเฉพาะข้อมูลส่วนของการออกแบบที่จะช่วยให้การเขียนโปรแกรมง่ายขึ้น หลังจากนั้นจะต้องมีการทดสอบโปรแกรมเพื่อหาข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นและแก้ไขในเบื้องต้น เมื่อโปรแกรมผ่านการทดสอบแล้ว กิจกรรมต่อไปคือติดตั้งระบบใหม่ พร้อมจัดทำคู่มือประกอบการใช้โปรแกรม จัดหลักสูตรอบรมผู้ใช้งานระบบและคอยช่วยเหลือระหว่างการทำงาน

ตาราง 6 สรุปการทำงานในขั้นตอนการพัฒนาและติดตั้งระบบ

กิจกรรม	ตัวอย่างแผนภาพ เครื่องมือและเทคโนโลยี
1. เขียนโปรแกรม (Coding)	1. โปรแกรมช่วยสอน (Computer Aid Instruction)
2. ทดสอบโปรแกรม (Testing)	
3. ติดตั้งระบบ (Installation)	2. ระบบคอมพิวเตอร์เพื่อการฝึกอบรม (Computer-Based Training : CBT)
4. จัดทำเอกสาร (Documentation)	
5. ฝึกอบรม (Training)	3. ระบบการฝึกอบรมผ่านเว็บ (Web-based Training: WBT)
6. บริการให้ความช่วยเหลือหลังการติดตั้ง (Support)	5. โปรแกรมแก้ไขข้อผิดพลาด (Debugging Program)

7. ขั้นตอนการซ่อมบำรุง (System Maintenance) เป็นขั้นตอนสุดท้ายของวงจรการพัฒนา (SDLC) หลังจากระบบใหม่ได้เริ่มดำเนินการ ผู้ใช้ระบบอาจจะพบปัญหาที่เกิดขึ้น เนื่องจากความไม่คุ้นเคยกับระบบใหม่ และค้นพบวิธีการแก้ไขปัญหานั้นเพื่อให้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้เอง ดังนั้นนักวิเคราะห์ระบบและโปรแกรมเมอร์จะต้องคอยแก้ไขเปลี่ยนแปลงระบบที่ทำการพัฒนาขึ้นจนกว่าจะเป็นที่พอใจของผู้ใช้ ระบบมากที่สุด ปัญหาที่ผู้ใช้ระบบค้นพบระหว่างการดำเนินงานนั้นเป็นผลดีในการทำให้ระบบใหม่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากผู้ใช้ระบบเป็นผู้ที่เข้าใจในการทำงานทางธุรกิจเป็นอย่างดีเริ่มจากการมีผู้ใช้ระบบใหม่ที่ได้ติดตั้งแล้วในระยะแรก ผู้ใช้จะพบกับปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งอาจจะมีการทำการบันทึกปัญหาเหล่านั้นไว้ส่งให้กับนักวิเคราะห์ระบบและโปรแกรมเมอร์ทำการแก้ไขต่อไป ซึ่งเป็นเรื่องปกติที่จะต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและแก้ไขระบบที่เพิ่งมีการติดตั้งใช้งานในระยะต้น โดยนักวิเคราะห์ระบบจะทำการพิจารณาถึงปัญหาเหล่านั้นเพื่อหาแนวทางแก้ไขต่อไป

ตาราง 7 สรุปการทำงานในขั้นตอนการซ่อมบำรุง

กิจกรรม	ตัวอย่างแผนภาพ เครื่องมือและเทคโนโลยี
1. การรวบรวมคำร้องขอให้ปรับปรุงระบบ	1. แบบฟอร์มแจ้งข้อผิดพลาดของระบบ
2. วิเคราะห์ข้อมูลคำร้องขอเพื่อการปรับปรุง	
3. ออกแบบการทำงานที่ต้องการปรับปรุง	
4. ปรับปรุงระบบ	

วิจัยฉบับนี้จึงใช้วงจรการพัฒนากระบวน (System Development Life Cycle: SDLC) เพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล เนื่องจากการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลมีการทำงานร่วมกับชาวบ้านจึงควรใช้กระบวนการพัฒนาระบบสารสนเทศที่มีวงจรการพัฒนาที่ไม่ซับซ้อนเข้าใจยาก วงจรการพัฒนากระบวน (System Development Life Cycle: SDLC) จึงมีความเหมาะสมกับการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลด้วยเหตุผลที่ว่า เป็นวงจรที่มีขั้นตอนในการดำเนินงานที่ชัดเจนเข้าใจง่ายไม่ซับซ้อน การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวทำการรวมขั้นตอนการเริ่มต้นและวางแผนโครงการ (Project Initiating and planning) และการค้นหาและเลือกสรรโครงการ (Project Identification and Selection) เข้าด้วยกัน เนื่องจากเป็นขั้นตอนการดำเนินงานในการวางแผนก่อนการพัฒนากระบวนเช่นเดียวกันส่งผลให้สามารถประหยัดเวลาในการดำเนินงาน อีกทั้งยังรวมขั้นตอนการออกแบบจากขั้นตอนการออกแบบเชิงกายภาพ (Physical Design) และการออกแบบเชิงตรรกะ (Logical Design) เข้าด้วยกันเนื่องจากการดำเนินงานมีความสัมพันธ์กันโดยตรงในเชิงข้อมูล และลดขั้นตอนการดำเนินงานให้ง่ายต่อการเข้าใจเพราะส่วนหนึ่งชาวบ้านหรือเจ้าของพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมิน ดังนั้นการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลจึงประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้คือ 1. การวางแผนโครงการ เป็นการเตรียมความพร้อมและติดต่อประสานงานผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาระบบในทุกลำดับขั้นตอน รวมถึงการศึกษาปัญหาและประเมินความเป็นได้ในการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล 2. การวิเคราะห์ระบบ เป็นการกำหนดความสามารถในการทำงานของระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลให้สามารถตอบสนองตามความต้องการ และแก้ปัญหาในขั้นตอนการวางแผนโครงการ 3. การออกแบบระบบ เป็นการออกแบบระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลใหม่เพื่อให้ตรงกับความต้องการและสามารถแก้ปัญหาแก่ผู้งาน และเป็นขั้นตอนในการออกแบบลักษณะการนำข้อมูลเข้าและผลลัพธ์ที่ได้จากระบบ รวมถึงระบุคุณลักษณะของอุปกรณ์ที่นำมาใช้ เพื่อส่งมอบให้กับนักพัฒนาระบบ (Developer) 4. การพัฒนาระบบ เป็นขั้นตอนในการนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์และออกแบบมาทำการเขียนโปรแกรมเองให้ได้ตามความต้องการที่กำหนดไว้และทำการประเมินความถูกต้องให้ได้ตามความต้องการ และ 5. การบำรุงรักษาระบบ เป็นการดูแลให้ระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลสามารถใช้งานได้เป็นปกติอยู่ตลอดเวลา

รวมถึงการแก้ไขข้อผิดพลาดในการทำงานของระบบสารสนเทศของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

5. ประเภทของระบบสารสนเทศ

ปัจจุบันจะเห็นความสัมพันธ์ระหว่างองค์กร กับระบบสารสนเทศ และเทคโนโลยีสารสนเทศชัดเจนมากขึ้น และเนื่องจากการบริหารงานในองค์กรมีหลายระดับ กิจกรรมขององค์กรแต่ละประเภทอาจจะแตกต่างกัน ดังนั้นระบบสารสนเทศของแต่ละองค์กรอาจแบ่งประเภทแตกต่างกันออกไป (สุชาติ กิระนันท์, 2541)

ถ้าพิจารณาจำแนกระบบสารสนเทศตามการสนับสนุนระดับการทำงานในองค์กร จะแบ่งระบบสารสนเทศได้เป็น 4 ประเภท ดังนี้ (Laudon and Laudon, 2001)

5.1 ระบบสารสนเทศสำหรับระดับปฏิบัติการ (Operational-level systems) ช่วยสนับสนุนการทำงานของผู้ปฏิบัติงานในส่วนปฏิบัติงานพื้นฐานและงานทำรายการต่าง ๆ ขององค์กร เช่น ใบเสร็จรับเงิน รายการขาย การควบคุมวัสดุของหน่วยงาน เป็นต้น วัตถุประสงค์หลักของระบบนี้ก็เพื่อช่วยการดำเนินงานประจำแต่ละวัน และควบคุมรายการข้อมูลที่เกิดขึ้น

5.2 ระบบสารสนเทศสำหรับผู้ชำนาญการ (Knowledge-level systems) ระบบนี้สนับสนุนผู้ทำงานที่มีความรู้เกี่ยวข้องกับข้อมูล วัตถุประสงค์หลักของระบบนี้ก็เพื่อช่วยให้มีการนำความรู้ใหม่มาใช้ และช่วยควบคุมการไหลเวียนของงานเอกสารขององค์กร

5.3 ระบบสารสนเทศสำหรับผู้บริหาร (Management-level systems) เป็นระบบสารสนเทศที่ช่วยในการตรวจสอบ การควบคุม การตัดสินใจ และการบริหารงานของผู้บริหารระดับกลางขององค์กร

5.4 ระบบสารสนเทศระดับกลยุทธ์ (Strategic-level system) เป็นระบบสารสนเทศที่ช่วยการบริหารระดับสูง ช่วยในการสนับสนุนการวางแผนระยะยาว หลักการของระบบคือต้องจัดความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมภายนอกกับความสามารถภายในที่องค์กรมี เช่น ในอีก 5 ปีข้างหน้า องค์กรจะผลิตสินค้าใด

สุชาติ กิระนันท์ (2541) และ Laudon and Laudon (2001) ได้แบ่งประเภทของระบบสารสนเทศที่สนับสนุนการทำงานของผู้ปฏิบัติงาน/ผู้บริหารระดับต่าง ๆ ไว้ ดังนี้

ตาราง 8 ประเภทของระบบสารสนเทศ

ประเภทของระบบสารสนเทศ (สุชาติ กิระนันท์, 2541)	ประเภทของระบบสารสนเทศ (Laudon and Laudon, 2001)
1. ระบบประมวลผลรายการ (Transaction Processing Systems)	1. Transaction Processing System: TPS
2. ระบบสำนักงานอัตโนมัติ (Office Automation Systems)	2. Knowledge Work: KWS and office Systems
3. ระบบงานสร้างความรู้ (Knowledge Work Systems)	3. Management Information Systems: MIS
4. ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ (Management Information Systems)	4. Decision Support Systems: DSS
5. ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ (Decision Support Systems)	5. Executive Support System: ESS
6. ระบบสารสนเทศสำหรับผู้บริหาร ระดับสูง (Executive Information Systems)	

1. ระบบประมวลผลรายการ (Transaction Processing Systems: TPS) เป็นระบบที่มีการปฏิบัติงานเป็นประจำ ทำการบันทึกจัดเก็บ ประมวลผลรายการที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน โดยใช้ระบบคอมพิวเตอร์ทำงานแทนการทำงานด้วยมือ ทั้งนี้เพื่อที่จะทำการสรุปข้อมูลเพื่อสร้างเป็นสารสนเทศ ระบบประมวลผลรายการนี้ ส่วนใหญ่จะเป็นระบบที่เชื่อมโยงกิจการกับลูกค้า ตัวอย่าง เช่น ระบบการจองบัตรโดยสารเครื่องบิน ระบบการฝากถอนเงินอัตโนมัติ เป็นต้น ในระบบต้องสร้างฐานข้อมูลที่จำเป็น ระบบนี้มักจัดทำเพื่อสนองความต้องการของผู้บริหารระดับต้นเป็นส่วนใหญ่เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานประจำได้ ผลลัพธ์ของระบบนี้มักจะอยู่ในรูปของรายงานที่มีรายละเอียดรายงานผลเบื้องต้น

2. ระบบสำนักงานอัตโนมัติ (Office Automation Systems: OAS) เป็นระบบที่สนับสนุนงานในสำนักงาน หรืองานธุรการของหน่วยงาน ระบบจะประสานการทำงานของคุณคนรวมทั้งกับบุคคลภายนอก หรือหน่วยงานอื่น ระบบนี้จะเกี่ยวข้องกับการจัดการเอกสาร โดยการใช้ซอฟต์แวร์ด้านการพิมพ์ การติดต่อผ่านระบบไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้นผลลัพธ์ของระบบนี้ มักอยู่ในรูปของเอกสาร กำหนดการ สิ่งพิมพ์

3. ระบบงานสร้างความรู้ (Knowledge Work Systems: KWS) เป็นระบบที่ช่วยสนับสนุน บุคลากรที่ทำงานด้านการสร้างความรู้เพื่อพัฒนาการคิดค้น สร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ

บริการใหม่ ความรู้ใหม่เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในหน่วยงาน หน่วยงานต้องนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาสนับสนุนให้การพัฒนาเกิดขึ้นได้โดยสะดวก สามารถแข่งขันได้ทั้งในด้านเวลา คุณภาพ และราคา ระบบต้องอาศัยแบบจำลองที่สร้างขึ้น ตลอดจนการทดลองการผลิตหรือดำเนินการ ก่อนที่จะนำเข้ามาดำเนินการจริงในธุรกิจ ผลลัพธ์ของระบบนี้ มักอยู่ในรูปของ สิ่งประดิษฐ์ ตัวแบบ รูปแบบ เป็นต้น

4. ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ (Management Information Systems: MIS) เป็นระบบสารสนเทศสำหรับผู้ปฏิบัติงานระดับกลาง ใช้ในการวางแผน การบริหารจัดการ และการควบคุม ระบบจะเชื่อมโยงข้อมูลที่มีอยู่ในระบบประมวลผลรายการเข้าด้วยกัน เพื่อประมวลผลและสร้างสารสนเทศที่เหมาะสมและจำเป็นต่อการบริหารงาน ตัวอย่าง เช่น ระบบบริหารงานบุคลากร ผลลัพธ์ของระบบนี้ มักอยู่ในรูปของรายงานสรุป รายงานของสิ่งผิดปกติ

5. ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ (Decision Support Systems: DSS) เป็นระบบที่ช่วยผู้บริหารในการตัดสินใจสำหรับปัญหา หรือที่มีโครงสร้างหรือขั้นตอนในการหาคำตอบที่แน่นอนเพียงบางส่วน ข้อมูลที่ใช้ต้องอาศัยทั้งข้อมูลภายในกิจการและภายนอกกิจการประกอบกัน ระบบยังต้องสามารถเสนอทางเลือกให้ผู้บริหารพิจารณา เพื่อเลือกทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดสำหรับสถานการณ์นั้น หลักการของระบบ สร้างขึ้นจากแนวคิดของการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยการตัดสินใจ โดยให้ผู้ใช้ได้ตอบโดยตรงกับระบบ ทำให้สามารถวิเคราะห์ ปรับเปลี่ยนเงื่อนไขและกระบวนการพิจารณาได้ โดยอาศัยประสบการณ์ และ ความสามารถของผู้บริหารเอง ผู้บริหารอาจกำหนดเงื่อนไขและทำการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขต่าง ๆ ไปจนกระทั่งพบสถานการณ์ที่เหมาะสมที่สุด แล้วใช้เป็นสารสนเทศที่ช่วยตัดสินใจ รูปแบบของผลลัพธ์ อาจจะอยู่ในรูปของรายงานเฉพาะกิจ รายงานการวิเคราะห์เพื่อตัดสินใจ การทำนาย หรือ พยากรณ์เหตุการณ์

6. ระบบสารสนเทศสำหรับผู้บริหารระดับสูง (Executive Information System: EIS) เป็นระบบที่สร้างสารสนเทศเชิงกลยุทธ์สำหรับผู้บริหารระดับสูง ซึ่งทำหน้าที่กำหนดแผนระยะยาวและเป้าหมายของกิจการ สารสนเทศสำหรับผู้บริหารระดับสูงนี้จำเป็นต้องอาศัยข้อมูลภายนอกกิจกรรมเป็นอย่างมาก ยิ่งในยุคปัจจุบันที่เป็นยุค Globalization ข้อมูลระดับโลก แนวโน้มระดับสากลเป็นข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการแข่งขันของธุรกิจ ผลลัพธ์ของระบบนี้มักอยู่ในรูปของการพยากรณ์/การคาดการณ์

ถึงแม้ว่าระบบสารสนเทศจะมีหลายประเภท แต่องค์ประกอบที่จำเป็นของระบบสารสนเทศทุกประเภท ก็คือต้องประกอบด้วยกิจกรรม 3 อย่างตามที่ Laudon and Laudon (2001) ได้กล่าวไว้ คือ ระบบต้องมีการนำเข้ามาข้อมูล การประมวลผลข้อมูล และการแสดงผลลัพธ์ของข้อมูล

สุชาติ กิระนันท์ (2541) สรุปไว้ว่า การพัฒนาระบบสารสนเทศในองค์กรนั้นเป็นสิ่งที่ท้าทายผู้บริหารเป็นอย่างมากการที่จะพัฒนาระบบสารสนเทศขึ้นในหน่วยงานเป็นสิ่งที่ผู้บริหารและผู้รับผิดชอบการพัฒนาต้องร่วมกันตัดสินใจอย่างรอบคอบ เพราะการนำระบบสารสนเทศมาใช้อาจจะกระทบต่อกระบวนการดำเนินงานและการบริหารที่เป็นอยู่ หรืออาจจะมีผลก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในองค์กร

วิจัยฉบับนี้วิเคราะห์ระบบย่อยของระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล เพื่อการดำเนินงานที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้งานระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลซึ่งประกอบด้วย ระบบงานสร้างความรู้ (Knowledge Work Systems: KWS) ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ (Management Information Systems: MIS) ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ (Decision Support Systems: DSS) และระบบสารสนเทศสำหรับผู้บริหารระดับสูง (Executive Information System: EIS)

แนวคิดและทฤษฎีการจัดการความรู้

1. แนวคิดเกี่ยวกับความรู้

คำว่า “ความรู้” มีผู้ให้คำนิยามอย่างแพร่หลายซึ่งมักจะมีความหมายและเนื้อหาใกล้เคียงกัน Drucker (1999, pp. 18) ได้กล่าวไว้ว่าความรู้คือสารสนเทศที่เปลี่ยนแปลงบางสิ่งบางอย่างไปสู่การปฏิบัติ หรือทำให้คนในองค์กร สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อองค์กร ทั้งนี้ใกล้เคียงกับ ศรีนัย ชูเกียรติ (2541, หน้า 35) ที่กล่าวไว้ว่าความรู้เป็นการทำบางสิ่งบางอย่าง (Know how หรือ how to) ที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่กิจกรรมอื่น ๆ ไม่สามารถกระทำได้ ซึ่งปัจจุบันความรู้ถือเป็นทรัพย์สินทางปัญญาที่มีความสำคัญต่อกิจการมาก เนื่องจากเป็นที่มาของการก่อกำเนิดกำไรในธุรกิจและเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันรวมถึงทำให้ธุรกิจสามารถดำรงอยู่ได้ระยะยาว ทั้งนี้ Devenport and Prusak (1998, p. 45) และบุญส่ง หาญพานิช (2546, หน้า 16) กล่าวเพิ่มเติมไว้ว่าความรู้ว่าเป็นข้อเท็จจริง ประสบการณ์ ค่านิยม ความเชื่อ กระบวนการ และข้อมูลสารสนเทศที่ผนวกด้วยความเข้าใจอันเกิดจากการเปรียบเทียบ การตีความ การวินิจฉัยและการตรวจสอบผลกระทบซึ่งทำให้เกิดคุณค่าสูงและพร้อมที่จะนำไปสู่การตัดสินใจและการปฏิบัติ ทั้งนี้ ยุทธนา แซ่เตียว (2547) ยังได้กล่าวไว้เพิ่มเติมว่า ความรู้หมายถึงสารสนเทศที่ผ่านกระบวนการคิด เปรียบเทียบ เชื่อมโยงกับความรู้อื่นจนเกิดเป็นความเข้าใจและนำไปใช้ประโยชน์ในการสรุปและตัดสินใจในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้โดยไม่จำกัดช่วงเวลา ทั้งนี้ในเชิงพระพุทธศาสนาได้กล่าวถึงคำว่าความรู้ไว้ว่าความรู้แยกออกได้ว่า

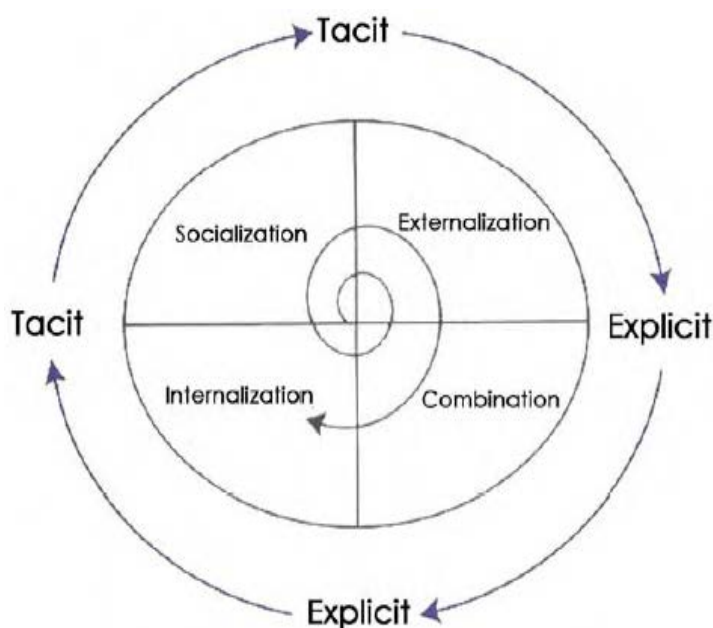
อะไรคือความจริง อะไรคือความเชื่อ เมื่อมีความรู้ในเรื่องนั้นก็จะมีทัศนคติในเรื่องนั้นไป จากที่เคยสงสัยที่เคยเชื่อก็กลายเป็นความเข้าใจและนำไปใช้ในการดำรงชีวิต (วรภัทร์ ภูเจริญ, 2537, หน้า 23) ทั้งนี้ วิจารณ์ พานิช (2547, หน้า 5) ได้กล่าวเพิ่มเติมในความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และเวลาไว้ว่า ความรู้คือสิ่งที่นำมาใช้จะไม่หมดหรือสึกหรอแต่จะออกเงยหรือออกงามยิ่งขึ้น ความรู้คือสารสนเทศที่นำไปสู่การปฏิบัติ ความรู้เป็นสิ่งที่คาดเดาไม่ได้ ความรู้เกิดขึ้น ณ จุดที่ต้องการใช้ความรู้ นั่น ความรู้เป็นสิ่งที่เกิดเพราะกระตุ้นให้เกิดโดยความต้องการ

ในขณะที่ บุญดี บุญญาภิจ และคณะ (2547) และดาเวนพอร์ท (2542) กล่าวไว้ถึงความแตกต่างระหว่างคำว่าข้อมูล (Data) สารสนเทศ (Information) และความรู้ หรือองค์ความรู้ (Knowledge) ดังนี้ ข้อมูล (Data) คือ ข้อมูลดิบหรือข้อเท็จจริงที่ยังไม่ผ่านการประมวลผล จึงเป็นสิ่งที่วัดกันได้ในเชิงปริมาณหรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นข้อเท็จจริง สถิติรายการที่ยังไม่ได้แปลความหมายและยังไม่ผ่านการคัดกรองเป็นข้อมูลที่ได้เบื้องต้น ข้อมูลนี้อาจจะใช้ได้หรือใช้ไม่ได้ก็ได้ ส่วนสารสนเทศ (Information) เป็นข้อมูลที่ผ่านกระบวนการในรูปแบบของเอกสารหรือสื่อ ที่ต้องมีผู้รับและส่ง สารสนเทศมีส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของผู้รับ หรืออาจกล่าวได้ว่าสารสนเทศ คือข้อมูลที่สำคัญ และผู้รับสารมีสิทธิสรุปว่าสารที่ตนได้รับเป็นสารสนเทศหรือข้อมูล เนื่องจากสารที่ได้รับเป็นการนำข้อมูลเบื้องต้น มารวบรวม คัดกรอง และวิเคราะห์และแปลความหมายให้ตรงตามความต้องการของผู้ที่ต้องการใช้ข้อมูลนั่นเอง เมื่อสารสนเทศที่ผ่านกระบวนการคิด เปรียบเทียบ เชื่อมโยงกับความรู้อื่นจนเกิดเป็นความเข้าใจ และนำไปใช้ประโยชน์ตัดสินใจ หรือเป็นสารสนเทศที่มีประโยชน์ต่อการดำเนินงานต่าง ๆ เรียกว่าความรู้หรือองค์ความรู้ (Knowledge) สุดท้ายคือ ปัญญา (Wisdoms) ซึ่งหมายถึงความรู้ที่ฝังอยู่ในตัวคนก่อให้เกิดประโยชน์ในการนำไปใช้

ความรู้ในองค์การหรือในชุมชนที่สามารถมองเห็นได้ชัดเจนคือ ความรู้ซ่อนเร้น (Tacit Knowledge) ซึ่งเป็นความรู้ที่มีอยู่ในแต่ละบุคคลซึ่งเกิดจากประสบการณ์ พรสวรรค์ และสัญชาตญาณของแต่ละบุคคลในการทำความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ เป็นความรู้ที่ไม่สามารถถ่ายทอดออกมาเป็นคำพูด หรือลายลักษณ์อักษรได้โดยง่าย เช่น ทักษะการทำงานงานฝีมือหรือการคิดเชิงวิเคราะห์ เป็นต้น และความรู้ที่มีอยู่ในองค์หรือชุมชนอีกประเภทคือ ความรู้ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) เป็นความรู้ที่สามารถรวบรวมถ่ายทอดได้ โดยผ่านวิธีต่าง ๆ เช่นการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร เป็นความรู้ที่อยู่ในรูปแบบของเอกสาร ตำรา คู่มือ เป็นต้น โดยส่วนใหญ่แล้วองค์กรต่าง ๆ จะมีอัตราส่วนของความรู้ภายในมากกว่าความรู้ภายนอกเป็น 80:20 เปรียบเทียบดังภูเขาน้ำแข็งที่มี ความรู้ภายในเป็นเหมือนน้ำแข็งจำนวนมากอยู่ใต้น้ำและมากกว่าความรู้ภายนอกที่มีเพียงเล็กน้อยเท่านั้นที่โผล่พ้นน้ำออกมา (สมชาย นำประเสริฐชัย, 2550) เช่นเดียวกับที่ Nonaka and Takeuchi (1995) ได้กล่าวไว้ว่าประเภทของความรู้

อาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ 1. ความรู้ที่ปรากฏชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) เป็นความรู้ที่สามารถรวบรวมถ่ายทอดได้ โดยผ่านวิธีต่าง ๆ เช่นการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรเป็นความรู้ที่อยู่ในรูปแบบของเอกสาร ตำรา ทฤษฎี คู่มือ บางครั้งเรียกว่าเป็นความรู้แบบรูปธรรม 2. ความรู้ซ่อนเร้น (Tacit Knowledge) เป็นความรู้ที่แฝงอยู่ในตัวคน เป็นประสบการณ์ที่สั่งสมมายาวนาน เป็นภูมิปัญญา พรสวรรค์ หรือสัญชาตญาณของแต่ละบุคคลในการทำ ความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ เป็น ความรู้ที่ไม่สามารถถ่ายทอดออกมาเป็นคำพูด หรือลายลักษณ์อักษรได้โดยง่าย เช่น ทักษะการทำงานงานฝีมือ หรือการคิดเชิงวิเคราะห์ บางครั้งเรียกว่าเป็น ความรู้แบบนามธรรม ทั้งนี้การจำแนกประเภทของความรู้พิจารณาได้ 3 แนวทาง คือ พิจารณาจากการกำเนิดของความรู้ พิจารณาจากสภาพของความรู้ และพิจารณาจากแหล่งที่อยู่ของความรู้

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า สามารถจำแนกประเภทของความรู้ในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดย ชุมชนจังหวัดสตูล โดยใช้แหล่งความรู้เป็นฐานในการพิจารณา ออกเป็น 2 ประเภท คือ ความรู้ ซ่อนเร้น (Tacit Knowledge) และความรู้ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) เนื่องจากความแตกต่าง ของกระบวนการจัดตั้งชุมชนการท่องเที่ยวในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลส่งผล ให้คณะดำเนินงานของชุมชนที่จัดตั้งก่อนมีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญในการดำเนินงาน มากกว่าชุมชนที่จัดตั้งหลัง ส่วนใหญ่ชุมชนที่จัดตั้งหลังใช้วิธีการถอดบทเรียนและศึกษา กระบวนการดำเนินงานการท่องเที่ยวโดยชุมชนจากกระบวนการวิจัยในระยะเวลาไม่นาน ส่งผล ให้มีความรู้ภายนอกในเรื่องการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพียงพอเป็นแนวทางในการดำเนินงาน เท่านั้น ความรู้ซ่อนเร้นและความรู้ชัดแจ้งสามารถเปลี่ยนสถานะได้ตลอดเวลาขึ้นอยู่กับ สถานการณ์ซึ่งจะทำให้เกิดความรู้ใหม่ ๆ โดยผ่านกระบวนการเกลียวความรู้ (Knowledge Spiral) หรือ SECI Model ซึ่งคิดค้นโดย โนนากะ (Ikujiro Nonaka) และ ทาเคอุชิ (Takeuchi) ดังแผนภาพ

ภาพที่ 2 เกลิยวความรู้

ที่มา: บุญดี บุญญาภิจ และคณะ, 2547

วงจรเกลิยวความรู้แบบ SECI เป็นวงจรการปรับเปลี่ยนความรู้จะเกิดขึ้นได้ 4 รูปแบบ คือ Socialization Externalization Combination และ Internalization ซึ่งได้รับการยอมรับจากผู้เชี่ยวชาญจำนวนมากหลายองค์กร วงจร SECI ได้กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงของความรู้ (Knowledge Conversation) ระหว่างความรู้ภายในและความรู้ภายนอกทำให้เกิดความรู้ใหม่ และเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน ส่งผลให้ความรู้เกิดการหมุนเวียนอย่างไม่มีที่สิ้นสุด ลักษณะคล้ายเกลิยว การเกิดความรู้ใหม่หรือการสร้างความรู้มี 4 ลักษณะ เริ่มต้นจากความรู้ภายในแต่ละบุคคลผ่านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จนเกิดความรู้ใหม่หรือแนวปฏิบัติใหม่ จากนั้นทำการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรโดยจัดหมวดหมู่อย่างเป็นระบบเพื่อการค้นหาและใช้งานแหล่งความรู้หรือคลังความรู้ได้สะดวกและรวดเร็ว เมื่อมีการนำความรู้ไปใช้หรือการนำไปเผยแพร่ในรูปแบบต่าง ๆ จะทำให้ผู้ได้รับการถ่ายทอดเกิดแนวคิดใหม่และนำรู้ใหม่ที่ได้มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นวงจรที่ไม่มีที่สิ้นสุด วงจรการแลกเปลี่ยนความรู้ในองค์กรจึงเป็นการนำศักยภาพของคนในองค์กรออกมาใช้เพื่อพัฒนาองค์กรไปสู่เป้าหมายและทิศทางที่ต้องการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้และการแลกเปลี่ยนความรู้จึงมีความสำคัญเป็นอันดับแรก

ผู้วิจัยสรุปได้ว่าความหมายและประเภทของความรู้ คือข้อมูลของเครือข่ายการท่องเทียวโดยชุมชนจังหวัดสตูลที่ผ่านการประมวลผลจนกลายเป็นสารสนเทศอยู่ในรูปแบบ

ของสื่อประเภทใดประเภทหนึ่งโดยผ่านการรวบรวม คัดกรอง วิเคราะห์และแปลความหมายตรงตามความต้องการของผู้ใช้โดยผ่านกระบวนการคิด เปรียบเทียบ เชื่อมโยงกับความรู้อื่นจนเกิดเป็นความเข้าใจและนำไปใช้ประโยชน์ ความรู้อาจเกิดจากประสบการณ์ ค่านิยม ความเชื่อ ที่ผ่านกระบวนการประมวลผลสามารถจำแนกประเภทของความรู้โดยใช้แหล่งความรู้เป็นฐานในการพิจารณา คือความรู้ซ่อนเร้น (Tacit Knowledge) และความรู้ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge)

2. แนวคิดการจัดการองค์ความรู้

บุรินทร์ รุจจนพันธุ์ (2552, หน้า 9) กล่าวว่าการจัดการความรู้ คือการรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ในองค์กร ซึ่งกระจัดกระจายอยู่ในตัวบุคคลหรือเอกสารมาพัฒนาให้เป็นระบบ เพื่อให้ทุกคนในองค์กรสามารถเข้าถึงความรู้และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้ รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลให้องค์กรมีความสามารถในเชิงแข่งขันสูงสุดในทำนองเดียวกัน กุชซา (Kuczaj, 2001, p.11) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการจัดการความรู้ไว้ว่าเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการจัดกระบวนการของการสร้างความรู้ การจัดเก็บ และการแบ่งปันความรู้ กล่าวโดยทั่วไปจะรวมถึง การระบุสภาพปัจจุบัน การกำหนดความต้องการ และการแก้ไขปรับปรุง กระบวนการที่จะส่งผลกระทบต่อจัดการความรู้ให้ดีขึ้นเพื่อบรรลุความต้องการ Business College of the University of texas (2003, p.12) ได้ให้ความหมายการจัดการความรู้ในทางเดียวกันว่าการจัดการความรู้เป็นกระบวนการที่เป็นระบบของการค้นหา การเลือกการจัดระบบ การสกัดและการนำเสนอสารสนเทศเพื่อทำให้ความรู้ความเข้าใจของพนักงานในเรื่องที่สนใจเป็นพิเศษดีขึ้น การจัดการความรู้จะทำให้องค์กรได้รับความเข้าใจอย่างลึกซึ้งด้วยประสบการณ์ของตนเอง กิจกรรมการจัดการความรู้เกี่ยวกับการจัดหา จัดเก็บ และใช้ความรู้ เป็นไปเพื่อแก้ปัญหาการเรียนรู้อย่างไม่สิ้นสุด (Dynamic Learning) นอกจากนี้ยังใช้เพื่อการวางแผนกลยุทธ์และการตัดสินใจอีกด้วย ในขณะที่ วิจารณ์ พานิช (2547, หน้า 4) กล่าวไว้ว่าการจัดการความรู้ (Knowledge Management) เป็นศิลปะของการสร้างคุณค่าจากทรัพย์สินที่แตะต้องไม่ได้ (Intangible assets) ขององค์กร และประพันธ์ ผาสุขยัต (2548, หน้า 22) กล่าวเพิ่มเติมไว้ว่าการจัดการความรู้ เป็นเรื่องที่ต้องอาศัยการเรียนรู้ผ่านการกระทำทั้งนี้เนื่องจากคำว่า “ความรู้” ที่นำมาใช้ภายใต้บริบทของการจัดการความรู้ นั้นไม่ได้กินความเพียงแค่อำนาจความรู้ที่เข้าใจกันทั่วไป หากแต่ว่าในคำว่าความรู้ นั้น มีทั้งส่วนที่เป็นทักษะ (Skill) มีส่วนที่เป็นปฏิบัติ (Practice) มีทั้งส่วนที่เป็นทัศนคติ (Attitude) อารมณ์ ความรู้สึกรวมอยู่ในคำว่าความรู้ นั้นด้วย การพยายามทำความเข้าใจเรื่องการจัดการความรู้โดยที่คำว่าความรู้มีความหมายกว้างขวางเช่นนี้ จึงเป็นสิ่งที่ต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ผ่านการกระทำในขณะที่ เจษฎา แซ่มประเสริฐ (2549, หน้า 15) เป็นการจัดการกับความรู้และ

ประสบการณ์ที่มีอยู่ในตัวตน (Tacit Knowledge) และความรู้ที่เด่นชัด (Explicit Knowledge) มาแบ่งปันใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กร โดยการผสมผสานระหว่างเทคโนโลยีและความสามารถของคนเข้าด้วยกันอย่างเหมาะสม ทั้งนี้ พรธิดา วิเชียรปัญญา (2547, หน้า 14) ได้กล่าวถึง การจัดการความรู้ว่าการจัดการความรู้จะต้องมีการจัดการครบทั้ง 3 องค์ประกอบของความรู้ คือ ความรู้ฝังลึกในคน ความรู้แฝงในองค์กร และความรู้เปิดเผย รวมทั้งจะต้องมีเป้าหมายเพื่อการพัฒนากิจกรรมหลัก (core activities) ขององค์กร กลุ่มบุคคล หรือเครือข่าย การจัดการความรู้ จะต้องดำเนินการในลักษณะที่บูรณาการอยู่ในกิจกรรมหรืองานประจำ ไม่ถือเป็นกิจกรรมที่แยกจากงานประจำ ต้องดำเนินการโดยไม่ทำให้สมาชิกขององค์กรรู้สึกว่ามีภาระเพิ่มขึ้น

ความหมายการจัดการความรู้หมายถึง การยกระดับความรู้ขององค์กร เพื่อสร้างผลประโยชน์จากต้นทุนทางปัญญา การจัดการความรู้คือกระบวนการที่เป็นเครื่องมือหรือวิธีการเพิ่มมูลค่าหรือคุณค่าของกิจการขององค์กร กลุ่มบุคคลหรือเครือข่ายของกลุ่มบุคคลหรือองค์กร การจัดการความรู้ไม่ได้มีความหมายเพียงแค่การนำความรู้ มาจัดการแต่มีความหมายจำเพาะและลึกซึ้งซึ่งกว่านั้น การจัดการความรู้ ประกอบด้วยกิจกรรมและกระบวนการต่อไปนี้เป็นอย่างน้อย 1. การขุดค้นและรวบรวมความรู้ คัดเลือกเอาไว้เฉพาะความรู้ที่จำเป็นสำหรับการใช้ประโยชน์ ทั้งจากภายในองค์กรและจากภายนอกองค์กร นำมาตรวจสอบความน่าเชื่อถือ และความเหมาะสมกับบริบทของสังคมและขององค์กร ถ้าไม่เหมาะสมก็ดำเนินการปรับปรุง 2. การจัดหมวดหมู่ความรู้ ให้เหมาะสมต่อการใช้งาน 3. การจัดเก็บ ความรู้ เพื่อให้ค้นหาได้ง่าย 4. การสื่อสารเพื่อถ่ายทอดความรู้ 5. การจัดกิจกรรมและกระบวนการเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ 6. การวิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อยกระดับความรู้ 7. การสร้างความรู้ใหม่ 8. การประยุกต์ใช้ความรู้ และ 9. การเรียนรู้จากการใช้ความรู้

การจัดการความรู้เริ่มที่ปณิธานความมุ่งมั่น (purpose) อันยิ่งใหญ่ร่วมกันของสมาชิกขององค์กร กลุ่มบุคคล หรือเครือข่ายที่จะร่วมกันใช้ความเพียรดำเนินการจัดการความรู้ด้วยวิธีการและยุทธศาสตร์อันหลากหลาย เพื่อใช้ความรู้เป็นพลังหลักในการบรรลุเป้าหมายตามความมุ่งมั่น เพื่อประโยชน์ขององค์กร กลุ่มบุคคล เครือข่าย และยังประโยชน์อันไพศาลให้แก่สังคมในวงกว้างด้วย การจัดการความรู้มีความหมายกว้างกว่าการจัดการสารสนเทศ กว้างกว่าการจัดการข้อมูล และกว้างกว่าการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร พรธิดา วิเชียรปัญญา (2547, หน้า 11) ในการจัดการความรู้ จะต้องมีการจัดการครบทั้ง 3 องค์ประกอบของความรู้ คือ 1. ความรู้ฝังลึกในคน 2. ความรู้แฝงในองค์กร และ 3. ความรู้เปิดเผย รวมทั้งจะต้องมีเป้าหมายเพื่อการพัฒนากิจกรรมหลัก (core activities) ขององค์กร กลุ่มบุคคล หรือเครือข่ายการจัดการความรู้จะต้องดำเนินการในลักษณะ

ที่บูรณาการอยู่ในกิจกรรมหรืองานประจำไม่ถือเป็นกิจกรรมที่แยกจากงานประจำ ต้องดำเนินการโดยไม่ทำให้สมาชิกขององค์กรรู้สึกว่ามีภาระเพิ่มขึ้น

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การจัดการความรู้ เป็นกระบวนการอย่างเป็นระบบเกี่ยวกับการประมวลข้อมูล สารสนเทศ ความคิด การกระทำ ตลอดจนประสบการณ์ของคนในชุมชนหรือองค์กรเพื่อเปลี่ยนแปลงความรู้ภายในเป็นความรู้ภายนอก และสร้างความรู้หรือนวัตกรรมใหม่ พร้อมทั้งจัดเก็บในลักษณะของแหล่งข้อมูลที่สามารถเข้าถึงได้โดยอาศัยช่องทางต่าง ๆ ที่ชุมชนหรือองค์กรนั้นจัดเตรียมไว้เพื่อนำความรู้ที่มีอยู่ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน ซึ่งก่อให้เกิดการแบ่งปันและถ่ายโอนความรู้ และในที่สุดความรู้ที่มีอยู่จะแพร่กระจายและไหลเวียนทั่วทั้งชุมชนอย่างสมดุล

ความสำคัญของการจัดการความรู้ปัจจุบันเป็นยุคสังคมเศรษฐกิจความรู้ ที่ความรู้ในตัวมนุษย์ ความรู้ทางเทคโนโลยีและความรู้ทางด้านวิทยาการต่าง ๆ เป็นปัจจัยหลักในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการพัฒนาความรู้ใหม่ซึ่งเป็นพลังขับเคลื่อนของการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการจ้างงานในระยะยาว (ทรงศักดิ์ สายเชื้อ, 2543, หน้า 26) เนื่องจากการจัดการความรู้มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคนและองค์กร รวมถึงชาวบ้านและคนในชุมชนเพื่อที่จะก่อให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับระบบสังคมเศรษฐกิจความรู้ เพราะจะช่วยทำให้ปัญหาช่องว่างระหว่างความรู้ลดลงช่วยพัฒนาขีดความสามารถของคนในองค์กรหรือชาวบ้านในชุมชน เพิ่มพลังในการกระจายความรู้ มีการพัฒนาฐานความรู้ที่ทันสมัยมั่นคง นำไปสู่การปฏิบัติงานที่ดีขึ้นและดีที่สุดของคนในองค์กรและชาวบ้านในชุมชน กระบวนการในการจัดการความรู้ที่จะนำมาใช้เพื่อให้องค์กรและชุมชนบรรลุผลตามเป้าหมายนั้น จำเป็นต้องมีกระบวนการในการจัดการความรู้อย่างเป็นระบบ ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการย่อย ๆ และเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน

ทั้งนี้ Probst Raub and Romhardt (2000) กล่าวในทำนองเดียวกับ บุญส่ง หาญพานิช (2546, หน้า 45) ว่ากระบวนการจัดการความรู้ จำแนกออกเป็น 6 กระบวนการ ซึ่งมีสัมพันธ์กับระบบเครือข่ายคือ การพัฒนาความรู้ การจำแนกความรู้ การรักษาความรู้ การประเมินผลและปรับปรุงความรู้ การส่งและการเปลี่ยนแปลงความรู้ และการนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการและสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ (2548) ได้สรุปแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการจัดการความรู้ไว้ดังนี้ค้นหาความรู้ (Knowledge Identification) ค้นหาว่าองค์กรมีความรู้อะไรบ้างในรูปแบบใด อยู่ที่ใคร และความรู้จะไรและขาดความรู้จะไรการสร้างและแสวงหาความรู้ (Knowledge Creation and Acquisition) เป็นวิธีการดึงความรู้มาจากแหล่งต่าง ๆ ที่อาจอยู่กระจัดกระจายหรืออาจสร้างความรู้ขึ้นมาใหม่จากความรู้

เดิมก็ได้ การจัดความรู้ให้เป็นระบบ (Knowledge Organization) เพื่อให้ผู้ใช้สามารถค้นหาและนำความรู้ดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ได้ การประมวลและกลั่นกรองความรู้ (Knowledge Codification and Refinement) เพื่อให้ความรู้อยู่ในรูปแบบและภาษาที่เข้าใจง่ายและใช้งานได้ง่ายหรืออาจเป็นการปรับรูปแบบให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน การเข้าถึงความรู้ (Knowledge Access) หากความรู้ที่ได้มานั้นไม่สามารถนำไปเผยแพร่ได้ความรู้นั้นจะเป็นความรู้ที่ไร้ค่า ดังนั้นเพื่อความเป็นประโยชน์แล้วต้องมีวิธีจัดเก็บและกระจายความรู้ให้ถึงผู้ใช้ การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ (Knowledge Sharing) การจัดเก็บและเผยแพร่ความรู้ทำได้เพียงความรู้ที่อยู่ภายนอก แต่ความรู้ที่อยู่ภายในคนจำเป็นต้องมีการพบปะพูดคุยเพื่อแลกเปลี่ยน และการเรียนรู้ (Learning) วัตถุประสงค์ที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งคือการเรียนรู้ของบุคลากรและนำความรู้ไปใช้เพื่อให้เกิดการแก้ปัญหา หากไม่เกิดการเรียนรู้ความรู้นั้นคงไม่มีประโยชน์อะไร

บดินทร์ วิจารณ์ (2547) กล่าวถึงกระบวนการจัดการความรู้ว่าประกอบไปด้วย 5 ขั้นตอนคือ 1. Define การกำหนดชนิดของทุนทางปัญญา (Intellectual Capital) หรือองค์ความรู้ที่ต้องการ เพื่อตอบสนองกลยุทธ์ขององค์กรหรือการปฏิบัติงานหรือการหาว่าองค์ความรู้หลัก ๆ คืออะไร 2. Create สร้างทุนทางปัญญา หรือการค้นหาใช้ประโยชน์จากสิ่งที่มีอยู่แล้วด้วยการส่งไปศึกษาเพิ่มเติม การสอนงาน การเรียนรู้จากประสบการณ์แห่งความสำเร็จของผู้อื่น 3. Capture การเสาะหาและจัดเก็บองค์ความรู้ในองค์กรให้เป็นระบบ ทั้งองค์ความรู้ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) ที่เผยแพร่ออกมาในลักษณะของสื่อต่าง ๆ และในรูปของความรู้ฝังลึก (Tacit Knowledge) หรือเรียกว่าประสบการณ์ต่าง ๆ 4. Share การแบ่งปันแลกเปลี่ยนเผยแพร่ กระจาย ถ่ายโอนความรู้ ซึ่งมีหลายรูปแบบและหลายช่องทาง เช่น การสัมมนา แลกเปลี่ยน การสอนงาน หรืออื่น ๆ หรือมีการถ่ายโอนความรู้ในลักษณะเสมือนผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์หรืออินเทอร์เน็ต เป็นต้น และ 5. Use การใช้ประโยชน์ การนำไปประยุกต์ใช้งาน ก่อให้เกิดประโยชน์ และเกิดเป็นปัญญาปฏิบัติ ทำให้เห็นความสามารถขององค์กรมากขึ้น

ทั้งนี้หลักความสำคัญของการจัดการความรู้ การทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากความรู้ภายในเป็นความรู้ภายนอกให้มากที่สุด การจัดการความรู้จึงเป็นการบริหารจัดการบุคคลที่มี ความรู้ภายในอยู่ในตัวถ่ายทอดออกมาสู่ผู้อื่นที่ต้องการความรู้นั้นในรูปแบบต่าง ๆ เช่น เอกสารคู่มือ ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นต้น แต่ที่สำคัญจะต้องมีกระบวนการที่เป็นระบบสามารถเข้าถึงและนำมาใช้งานความรู้ได้อย่างสะดวก มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ สุประภาดา ไซติมณี. (2551) ทั้งนี้ นันทิพย์ ภิภาวิน (2547, หน้า 30-31) ได้กล่าวไว้ว่าขั้นตอนการจัดการความรู้ (Knowledge Management Process) เป็นความต้องการนำความรู้ที่มีอยู่ในแต่ละบุคคลมาใช้ประโยชน์ เป็นแนวทางการจัดการความรู้ในองค์กร โดยการ

สร้างแหล่งจัดเก็บความรู้และพัฒนาวิธีการเข้าถึงความรู้ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. การจัดหาหรือการสร้างความรู้ เป็นกระบวนการพัฒนาและการสร้างความรู้ใหม่ จากทักษะและความสัมพันธ์ระหว่างคนในองค์กร เป็นวิธีการพัฒนาความรู้ของแต่ละบุคคลใน ลักษณะของกระบวนการแลกเปลี่ยนประสบการณ์โดยการระดมความคิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างบุคคลในกลุ่มและระดับของความรู้ของแต่ละบุคคลมีหลายระดับสามารถแบ่ง ความแตกต่างเอาไว้ดังนี้

1.1 การตั้งเป้าหมายของความรู้หรืออุดมคติ (Goal-setting Idealistic) วิสัยทัศน์ โดยรู้ “ว่าทำไมทำไม (Care why)” หรือแนวคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ โดยการชี้นำตนเอง

1.2 ความเป็นระบบ (Systematic) คือรู้ว่า “ทำไม (Know why)” ซึ่งเป็นความรู้ที่จะทำให้เข้าใจในระบบต่าง ๆ

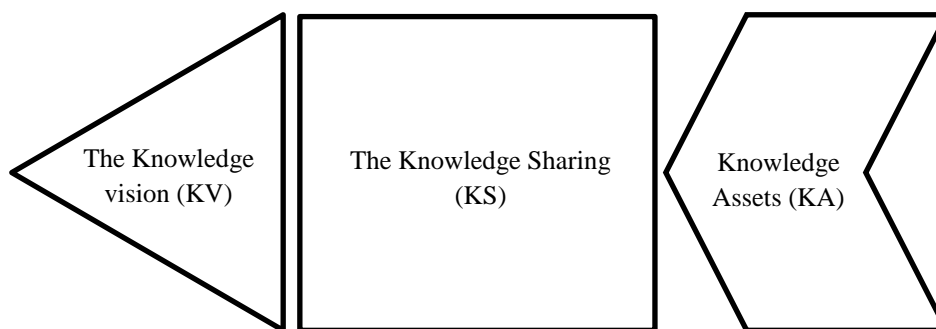
1.3 การนำไปปฏิบัติ (Pragmatic) คือรู้ว่า “จะทำอย่างไรซึ่ง” เป็นความรู้ใน “วิธี” ที่จะทำให้เกิดทักษะขั้นสูง

1.4 กลวิธี (Automatic Tacit) คือรู้ว่า “อะไร” (Know how) ซึ่งเป็นความรู้สำหรับใช้ในการทำงานประจำวัน

2. การแบ่งความรู้ (Knowledge sharing) เป็นขั้นตอนต่อมาของการนำเอาความรู้ ที่สร้างไว้หรือบันทึกไว้ ออกมาเผยแพร่ให้เป็นที่รับรู้และแพร่หลายในองค์กรโดยใช้เครื่องมือในการติดต่อสื่อสารที่เรียกว่า collaborative tools ได้แก่ E-mail, groupware ขั้นตอนนี้เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงความรู้ของแต่ละบุคคลออกมา และเป็นแนวทางของการสร้างความรู้ใหม่ พร้อมทั้งมีการบันทึกข้อมูลไว้ อยู่ในเอกสาร ฐานข้อมูล คู่มือ แล้วนำความรู้ไปใช้ในการแก้ไขปัญหา ทำให้เกิดการเรียนรู้ และการเพิ่มทักษะใหม่ ๆ จนกลายเป็นความชำนาญ

3. การใช้หรือการเข้าถึงความรู้ (Knowledge utilization) เป็นการนำความรู้ในองค์กร จากฐานข้อมูล วรรณกรรม เอกสาร การสนทนา เป็นการผสมผสานความรู้จากแหล่งความรู้ ต่าง ๆ (combination)

ซึ่งกระบวนการและกิจกรรมของ น้าทิพย์ วิภาวิน (2547, หน้า 30-31) เป็นไปใน ทิศทางเดียวกันกับ ประพนธ์ ผาสุขยัต (2547) ซึ่งได้กล่าวถึงการจัดการความรู้ที่เหมาะสมกับ การจัดการความรู้ในชุมชนโดยการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนไว้ในแบบจำลองปลาทู (TUNA Model: Thai-UNAids Model) ซึ่งมีลักษณะแนวคิดการจัดการความรู้เหมือนปลาตัวหนึ่ง ที่ประกอบด้วยสามส่วนด้วยกันคือ ส่วนหัว ลำตัว และหางดังแผนภาพ 3

ภาพ 3 รูปแบบการจัดการความรู้แบบจำลองปลาทู

ที่มา: ประพนธ์ ผาสุขยี่ด, 2547

ส่วนที่ 1 Knowledge vision (KV) เป็นส่วนที่เป็นเป้าหมายวิสัยทัศน์หรือทิศทางของการจัดการความรู้โดยก่อนที่จะทำการจัดการความรู้ต้องตอบให้ได้ว่า “จะทำ KMไปเพื่ออะไร ?”

ส่วนที่ 2 Knowledge Sharing (KS) เป็นส่วนของการดำเนินแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อให้เกิดบรรยากาศแบบเป็นทีม ให้เกิดการหมุนเวียนความรู้ ยกระดับความรู้ และเกิดนวัตกรรม

ส่วนที่ 3 Knowledge Assets (KA) เป็นส่วนของ “คลังความรู้” หรือ “ขุมความรู้” เกิดจากการเก็บสะสม “ความรู้” ที่ได้จากระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยมีเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือสกัดความรู้ที่ซ่อนเร้นให้เป็นความรู้ที่เด่นชัด นำไปเผยแพร่และแลกเปลี่ยนหมุนเวียน แบ่งปัน และนำไปใช้ พร้อมทั้งยกระดับความรู้ต่อไป

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงใช้รูปแบบการจัดการความรู้แบบจำลองปลาทู (TUNA Model: Thai – UNAids Model) และกระบวนการจัดการความรู้ของ น้าทิพย์ วิภาวิน (2547, หน้า 30-31) เป็นแนวทางในการจัดการความรู้ของเครือข่ายการท่องเที่ยว โดยชุมชนจังหวัดสตูลซึ่งมีขั้นตอนดังนี้คือ

1. ร่วมกำหนดเป้าหมายวิสัยทัศน์หรือทิศทางจัดการความรู้ในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

2. ดำเนินแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อให้เกิดการหมุนเวียนความรู้ ยกระดับความรู้ และเกิดนวัตกรรม โดยมี 4 ขั้นตอน คือ การสร้างความรู้ การจัดเก็บความรู้ การกระจายความรู้ และการประยุกต์ใช้ความรู้ของผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ผ่านการการประชุมระดมสมอง (Brainstorming)

3. จัดเก็บความรู้ที่ได้จากเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ซึ่งผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยมีเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือจัดเก็บความรู้และนำไปเผยแพร่และแลกเปลี่ยนหมุนเวียน แบ่งปัน และนำไปใช้ พร้อมทั้งยกระดับความรู้ต่อไป

การจัดการความรู้ จุฑารัตน์ ศราวณะวงศ์ (2550) และ Liebowitz (1998) กล่าวเกี่ยวกับ ปัจจัยเอื้อที่ทำให้การจัดการความรู้ประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย กล่าวไว้ว่า 1. ภาวะผู้นำและกลยุทธ์ ผู้บริหารต้องเข้าใจแนวคิด มีความตระหนัก มีทิศทางและกลยุทธ์ที่ชัดเจน โดยสามารถเป็นผู้นำด้านการเปลี่ยนแปลง การเป็นแบบอย่างและมีคุณลักษณะที่ดีในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมของสังคม มีคุณลักษณะในการเป็นผู้นำ มีความสามารถในการออกแบบการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน และมีวิสัยทัศน์ในการจัดการความรู้ในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล 2. วัฒนธรรมองค์กร คือ วัฒนธรรมของการแลกเปลี่ยนและแบ่งปันความรู้ระหว่างบุคลากรภายในองค์กรโดยมีการพัฒนากรอบความคิด ไม่ยึดติด เปิดรับพร้อมปรับเปลี่ยน การมีใจใฝ่เรียนรู้ มุ่งหวังความสำเร็จอย่างเอาจริงจัง การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน และร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันอย่างจริงจังและเปิดเผย การทำงานเป็นทีม การพัฒนาความคิดเป็นระบบ 3. เทคโนโลยีสารสนเทศ ทางด้านการจัดการความรู้ เป็นส่วนสำคัญที่ช่วยให้คนในองค์กรสามารถค้นหาความรู้ดึงความรู้ไปใช้ ช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูล และให้ข้อมูลความรู้ด้านต่าง ๆ 4. การวัดและประเมินผล จะช่วยให้องค์กรสามารถทบทวน ประเมินผล และทำการปรับปรุงกลยุทธ์และกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการความรู้ได้ และ 5. โครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ การมีระบบรองรับให้บุคลากรในองค์กรได้มีการแลกเปลี่ยนความรู้กันอย่างสะดวก การมีสถานที่หรือเครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ การมีระบบงานที่เอื้อให้เกิดสภาพที่สนับสนุนการแลกเปลี่ยนความรู้ มีระบบประเมินผลงานและระบบการยกย่อง ชมเชย ให้รางวัลอย่างชัดเจน และเป็นธรรมจะเอื้อต่อการจัดการความรู้ขององค์กรวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices)

เครื่องมือในการจัดการความรู้ เครื่องมือ (Tools) ในการจัดการความรู้นั้นเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้กระบวนการจัดการความรู้สมบูรณ์และเป็นจริงขึ้นมาได้ การเลือกใช้เครื่องมือจึงควรเลือกเครื่องมือที่มีความเหมาะสมกับกลุ่มคนและบริบทของกิจกรรม เครื่องมือในการจัดการความรู้มีลักษณะคล้ายหรือใกล้เคียงกับเครื่องมือในการฝึกอบรมและการวิจัยเชิงคุณภาพ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่เหมาะสมในการใช้เครื่องมือ นั้น ๆ การจัดการความรู้ในองค์กรที่มุ่งเน้นด้านผลผลิตทางด้านการเทียบเคียงกับองค์กรอื่นอาจเลือกใช้เครื่องมือประเภทที่เน้นการเทียบเคียง (Benchmarking) แต่การจัดการความรู้ในชุมชนหรือการจัดการความรู้ร่วมกับชาวบ้านมุ่งเน้นที่การพัฒนาคน และกระบวนการเรียนรู้ รวมถึงการนำไปสู่กระบวนการ

จัดเก็บความรู้ ดังนั้นเครื่องมือที่ใช้ในการจัดการความรู้จึงอาจมีการนำไปใช้ในลักษณะที่แตกต่างกันออกไป (บดินทร์ วิจารณ์ 2547, หน้า 24)

การเล่าเรื่อง (Story Telling) เรื่องราวที่บอกเล่าทำให้ผู้ฟังเข้าไปร่วมอยู่ในความคิด มีความรู้สึกเหมือนเป็นส่วนหนึ่งของเรื่องเล่า มีความต้องการที่จะหาคำตอบเพื่อแก้ปัญหา เรื่องราวและความคิดต่าง ๆ ในเรื่องที่เราเล่านั้นกลายเป็นของผู้ฟัง ผู้ฟังมิใช่เป็นเพียงผู้สังเกตภายนอกอีกต่อไป

เป้าหมายที่สำคัญคือให้ผู้มีความรู้จากการปฏิบัติ เล่าสิ่งที่ซ่อนอยู่ เล่าถึงความรู้สึกออกมา ซึ่งการเล่าเรื่องจะมีเป้าหมายสืบเนื่องมาจากการกำหนดหัวข้อว่า จะแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องอะไร จะคุยอะไรกัน จากนั้นให้กำหนดเป็นกลุ่มเล็ก ไม่เกิน 10 คน เพื่อให้มีความรู้สึกใกล้ชิดเป็นกันเอง สร้างความรู้สึกอิสระ ง่ายต่อการเล่าเรื่องอย่างมีพลัง ให้สมาชิกเล่าเรื่องเกี่ยวกับความสำเร็จของตน และมีผู้ทำหน้าที่จดบันทึก โดยเตรียมไว้ล่วงหน้า และบันทึกตามเรื่องเล่ารวมทั้งจุดแข็งและที่อยู่ของผู้เล่าไว้ด้วย สมาชิกในกลุ่มจะช่วยสกัดความรู้ที่ได้ออกมา อาจจดไว้บนกระดาน กระดาษ flip chart เพื่อตกแต่งแก้ไขได้ง่าย (วิจารณ์ พานิช, 2548, หน้า 139) การเล่าเรื่องต้องเล่าแบบให้ข้อมูลดิบแบบไม่ผ่านการตีความ สำหรับสมาชิกผลัดกันตีความเพื่อดึง ความรู้ฝังลึกหรือความรู้จากการปฏิบัติเพื่อการบรรลุหัวข้อออกมา

การเสวนา (Dialogue) การทำ Dialogue เป็นการปรับฐานความคิด โดยการฟังจากผู้อื่นและความหลากหลายทางความคิดจึงเกิดขึ้น ทำให้สมาชิกเห็นภาพที่ใกล้เคียงกัน หลังจากนั้นเราจึงจัดประชุมหรืออภิปรายเพื่อแก้ปัญหาหรือหาข้อยุติต่อไปได้โดยง่าย และผลหรือข้อยุติที่เกิดขึ้นจะเกิดจากการที่เราเห็นภาพในองค์รวมเป็นที่ตั้ง

การประชุมระดมสมอง (Brainstorming) หมายถึงการประชุมที่เสนอวิธีแก้ปัญหาหรือเสนอความคิดเห็นของสมาชิกให้ได้มากที่สุด วิธีการประชุมแบบนี้ต้องการความคิดเห็นของสมาชิกมากที่สุด เมื่อทุกคนได้แสดงความคิดเห็นแล้ว กลุ่มก็จะมาช่วยกันกลั่นกรองความคิดเห็นทั้งหมด เพื่อเลือกความคิดเห็นที่ดีเข้าสู่แนวทางเดียวกัน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ (รชพร จันทร์สว่าง, 2546, หน้า 12)

เวทีชาวบ้าน เป็นการประชุมรูปแบบหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในการทำงานร่วมกับชุมชน มีกระบวนการดังนี้

1. การเตรียมการ

1.1 การสร้างความตื่นตัวในปัญหาแก่ชุมชน โดยใช้กระบวนการต่าง ๆ เช่น การประชาสัมพันธ์ การสื่อสารกับผู้นำชุมชน การประชุมชี้แจง

1.2 การทำให้เขาเริ่มเกิดความคิดเกี่ยวกับการแก้ปัญหา โดยการพาไปศึกษาดูงานที่เขามีการแก้ปัญหาลักษณะเดียวกันแล้วประสบความสำเร็จในชุมชนอื่น

1.3 การจัดเตรียมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาทั้งหมด แล้วนำมาวิเคราะห์และสื่อสารให้ชุมชนเข้าใจ สื่อที่สำคัญได้แก่ รูปจำลองภูมิประเทศ หรือโมเดล

1.4 การเตรียมบุคลากรหรือผู้นำจากชุมชนเพื่อเป็นแกนนำการเรียนรู้ในเวทีชาวบ้านให้ผู้นำเหล่านี้มีวิถีคิดที่ถูกต้องรวมทั้งการมุ่งเน้นที่ให้เกิดประโยชน์แก่ ชุมชนเป็นหลัก โดยวิธีการที่เหมาะสม เช่น การพาไปศึกษาดูงาน หรือฝึกอบรบ เพื่อให้ได้จำนวนผู้นำที่มากพอสมควรเพื่อที่จะนำชุมชนไปสู่ทิศทางที่ถูกต้อง และไม่เกิดปัญหา

2. การจัดเวทีชาวบ้าน ในการจัดเวทีชาวบ้านมีสาระหรือองค์ประกอบที่สำคัญที่จะต้องจัดเตรียม เพื่อให้เกิด การเรียนรู้ที่ถูกต้องสมบูรณ์ คือ

2.1 ข้อมูล ที่เกี่ยวข้องกับปัญหา ต้องมีความครบถ้วน ถูกต้องและเพียงพอ ในการสนับสนุนให้เวทีชาวบ้านหรือเวทีสาธารณะดำเนินไปได้โดยราบรื่น สามารถบรรลุเป้าหมายในการเรียนรู้ คือสามารถกำหนดปัญหา สาเหตุของปัญหา เป้าหมาย และแนวทาง วิธีการบรรลุเป้าหมายได้ถูกต้อง

2.2 สื่อ จัดเตรียมสื่อที่เกี่ยวข้องทั้งสื่อบุคคล สื่ออื่น ๆ ที่สามารถทำให้ชุมชนเกิดมโนทัศน์ นำไปสู่การเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ได้ดีขึ้นและรวมถึงข้อมูลที่ประมวลแล้วลงในแผนภูมิจำลองภูมิประเทศ (โมเดล) ที่แสดงความสัมพันธ์ของปัญหาได้ชัดเจน

2.3 ผู้นำ ที่ได้รับการพัฒนาหรือเตรียมแล้ว รวมถึงเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วยที่มีจำนวนพอสมควร สามารถนำชุมชน นำขบวนการเรียนรู้ ให้ดำเนินไปได้โดยราบรื่น ซึ่งผู้นำควรจะมีคุณสมบัติที่สำคัญ คือ มีใจเป็นกลางหรือเป็นอิสระ ไม่อยู่ภายใต้อำนาจใด ๆ ทั้งสิ้น มีความรู้ความสามารถ เป็นที่ยอมรับเชื่อถือของชุมชน

2.4 ผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาต่าง ๆ ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบข้อมูลและแนวทางในการแก้ไขปัญหาของชุมชนในระดับหนึ่ง

2.5 เรื่องหรือปัญหา ที่จะนำเข้าสู่ที่ประชุมควรนำประเด็นของปัญหาให้ชุมชนทราบเพื่อที่จะได้เตรียมตัวในการเข้าร่วมเวทีชาวบ้านโดยวิธีการประชาสัมพันธ์หรือการประสานงานทำความเข้าใจในระดับหนึ่ง

2.6 วิธีการคิด ที่จะนำมาสู่การแก้ปัญหาในเวที ซึ่งสามารถนำหลักอริยสัจ 4 เป็นหลักได้ประกอบด้วย กำหนดปัญหาได้ชัดเจนถูกต้อง กำหนดสาเหตุของปัญหาที่เกี่ยวข้องได้ทั้งหมดชัดเจนและถูกต้อง กำหนดเป้าหมายหรือสภาพที่ไม่เป็นปัญหาได้ และกำหนดแนวทางและวิธีการที่จะบรรลุถึงเป้าหมายได้

การใช้ที่ปรึกษาหรือพี่เลี้ยง (Mentoring Programs) เป็นวิธีการพัฒนาความสามารถของคนซึ่งส่วนมากจะมุ่งเน้นที่คนที่เข้ามาใหม่ที่จำเป็นต้องมีการสอนงานอย่างรวดเร็วเพื่อให้

สามารถปฏิบัติงานได้ในเวลาอันสั้น โดยการมอบหมายให้พี่เลี้ยงเป็นผู้แนะนำและสอนวิธีการทำงานให้

ความรู้จากบทเรียนและความสำเร็จ (Lessons Learned and Best Practices Databases) เป็นความรู้ที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์ ทั้งในรูปแบบของความสำเร็จ คือทำแล้วเกิดผลดี และล้มเหลว เป็นความรู้ที่เกิดขึ้นจากข้อผิดพลาดต่าง ๆ และข้อเสนอแนะที่น่าสนใจที่ดีเก็บไว้ให้ผู้อื่นได้ศึกษาและเรียนรู้ต่อไป

แหล่งผู้รู้ในกลุ่ม (Center of Excellence: CoE) เป็นการกำหนด แหล่งผู้ที่มีความรู้มากที่สุดในกลุ่ม (Center of Excellence) หรือทราบว่าจะสามารถติดต่อสอบถามผู้รู้ได้ที่ไหนอย่างไร (Expertise Locators) จึงเป็นอะไรที่มากกว่าผู้เชี่ยวชาญในแต่ละด้าน

เพื่อนช่วยเพื่อน (Peer Assist) เป็นการเชิญสมาชิกจากกลุ่มอื่นมาแบ่งปันประสบการณ์ ความรู้ ความเข้าใจให้แก่กลุ่มซึ่งต้องการความช่วยเหลือ ผู้ที่ถูกเชิญมาอาจจะเป็นคนที่อยู่ในชุมชนเดียวกันหรือที่อื่นก็ได้ ในกรณีที่จะลงมือทำเรื่องหนึ่งเรื่องใดและไม่ลังเลขั้นแรกต้องค้นหาว่าความรู้เรื่องนั้น ๆ อยู่ที่ใด หรือบุคคลใด แล้วติดต่อขอเรียนรู้จากเขา โดยกำหนดวัตถุประสงค์ที่จะเรียนรู้ด้วย

เวทีถามตอบ (Forum) เป็นอีกหนึ่งเวทีในการที่เราสามารถโยนคำถามเข้าไปเพื่อให้ผู้รู้ที่อยู่ร่วมในเวทีถามตอบ ช่วยกันตอบคำถามหรือส่งต่อให้ผู้เชี่ยวชาญอื่นช่วยตอบหากกลุ่มมีการจัดตั้งชุมชนนักปฏิบัติ (Community of Practice: CoP) หรือมีการกำหนดแหล่งผู้รู้ในกลุ่ม (Center of Excellence: CoE) แล้วคำถามที่เกิดขึ้นสามารถส่งเข้าไปในเวทีซึ่งอยู่ในชุมชนนักปฏิบัติ (CoP) หรือแหล่งผู้รู้ในกลุ่ม (CoE) เพื่อหาคำตอบ

การทบทวนหลังการปฏิบัติ (After Action Reviews: AAR) คือ การอภิปรายเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อทบทวนว่าเกิดอะไรขึ้น ทำไมจึงเกิด จะรักษาจุดแข็งและปรับปรุงจุดอ่อนอย่างไร ส่งผลให้ทีมและสมาชิกได้เรียนรู้จากทั้งความสำเร็จและความล้มเหลว ทั้งนี้สามารถใช้เป็นเครื่องสรุปบทเรียนจากประสบการณ์ โดยจะให้แต่ละคนพูดสั้นสั้น ๆ คนละ 1-2 นาที โดยตอบคำถามต่อไปนี้ 1. เป้าหมายของการมาร่วมประชุมครั้งนี้ คืออะไร 2. เป้าหมายส่วนใดที่บรรลุผลมากเกิดคาด เพราะอะไร 3. เป้าหมายส่วนใดที่บรรลุผลน้อยหรือไม่บรรลุผล เพราะเหตุใด 4. สิ่งที่ได้เรียนรู้ที่เป็นประโยชน์สูงสุดคืออะไร 5. จะกลับไปทำอะไร และ 6. ถ้าจะมีการจัดประชุมเช่นนี้อีกมีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงส่วนไหนบ้างโดยจะให้เป็นการอิสระในการตอบ อาจตอบเพียงบางข้อก็ได้หรือจะเพิ่มก็ได้ และให้มีการจดบันทึกไว้

ชุมชนนักปฏิบัติ (Community of Practice: CoP) เป็นเครือข่ายความสัมพันธ์ที่ไม่เป็นทางการ เกิดจากความใกล้ชิด ความพึงพอใจ ความสนใจและพื้นฐานที่ใกล้เคียงกัน ลักษณะที่ไม่เป็นทางการจะเอื้อต่อการเรียนรู้และการสร้างความรู้ใหม่ ๆ มากกว่าโครงสร้างที่เป็นทางการ

ชุมชนนักปฏิบัติเป็นรูปแบบหนึ่งของกิจกรรมในส่วนตัวปลา หรือการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยใช้ชุมชนที่มีอยู่เป็นเครื่องมือของการจัดการความรู้เพื่อบรรลุ หัวปลา ซึ่งเป็นเป้าหมายชุมชนนักปฏิบัติที่ดีควรเกิดขึ้นอย่างพร้อมใจของสมาชิกกลุ่มและเกิดความภูมิใจ ที่จะเห็นประโยชน์ร่วมกันของสมาชิก

นอกจากนั้นยังมีเครื่องมือที่พัฒนาโดยสถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม (สคส.) คือ ธารปัญญา (River Diagram) เครื่องมือนี้มีเครื่องมือย่อย 5 เครื่องมือด้วยกันได้แก่ ตารางแห่งอิสรภาพ แผนภูมิแม่น้ำ แผนภูมิขั้นบันได ชุมความรู้ และ พื้นที่ระเืองปัญญา (ประพนธ์ ผาสุขยัต, 2547, หน้า 32)

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ตัวอย่างเครื่องมือในการจัดการความรู้ข้างต้น มีความเหมาะสมกับกระบวนการจัดการความรู้ในทุก ๆ หน่วยของสังคม ไม่ว่าจะเป็นบริษัท สำนักงาน หรือแม้แต่ท้องถิ่น เพราะการจัดการความรู้จะเกิดขึ้นกับคน ดังนั้นไม่ว่าคนจะอยู่ส่วนใดของสังคม เครื่องมือการจัดการความรู้ดังกล่าวสามารถนำไปใช้ได้ทั้งสิ้น ขณะเดียวกันเครื่องมือในการฝึกอบรมต่าง ๆ ที่ยังมีได้กล่าวถึงนั้นสามารถนำมาปรับใช้ในกระบวนการต่าง ๆ ได้เช่นกัน โดยเฉพาะในกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพราะกระบวนการจัดการความรู้จำเป็นต้องเกี่ยวข้องข้องกับการกระตุ้นให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่สุด และควรเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่เป็นไปโดยธรรมชาติ จะทำให้ความรู้นั้นออกมาอย่างชัดเจนและเข้าถึงง่าย

อีกอย่างหนึ่งที่ต้องกล่าวถึงในการจัดการความรู้คือเครื่องมือในการจัดเก็บและเผยแพร่ความรู้ เครื่องมือที่ไม่ยุ่งยากและสามารถใช้ได้ในทุกสถานการณ์คือการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร เพราะเป็นการจัดเก็บที่ง่ายต่อการเผยแพร่ นำไปใช้ต่อ สำหรับการบันทึกนั้นสามารถทำได้ในหลายลักษณะ ไม่ว่าจะเป็นบันทึกลงบนกระดาษ อาจจัดเก็บในรูปของหนังสือ หรือสิ่งพิมพ์ประเภทต่างๆ หรือวัสดุอิเล็กทรอนิกส์ เช่น คอมพิวเตอร์ เป็นการจัดเก็บข้อมูลในลักษณะข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งขึ้นอยู่กับลักษณะของการใช้งานที่ต้องการต่อไป หากมีได้บันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร สามารถบันทึกเป็นภาพและเสียงได้เช่นกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับข้อจำกัดต่างๆ และศักยภาพของผู้ดำเนินการ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในการเผยแพร่ด้วย ดังนั้นเครื่องมือเหล่านี้จะช่วยให้ความรู้ได้กระจายออกไปได้โดยง่าย โดยเฉพาะในปัจจุบันมีเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย จึงสามารถเผยแพร่ความรู้ที่มีได้โดยง่าย ไม่ว่าจะเป็นการใช้ระบบอินเทอร์เน็ตหรืออินเทอร์เน็ตเพราะสามารถบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร รูปภาพ และเสียงเข้าด้วยกันได้ (ชัยฤทธิ์ ปฐมเล็ก, 2549)

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การจัดการความรู้ (Knowledge Management) เป็นกระบวนการรวบรวมความรู้ที่มีอยู่ในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ซึ่งการจัดกระจายอยู่ในเอกสาร และตัวบุคคล มาพัฒนาให้เป็นระบบสารสนเทศการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล เพื่อจัดเก็บและเผยแพร่สารสนเทศ ส่งผลให้ผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงานมีความรู้เพิ่มมากขึ้นทำให้สามารถดำเนินงานได้มีประสิทธิภาพและนำพาชุมชนให้บรรลุเป้าหมาย (Goal) ที่ตั้งไว้ โดยขั้นตอนการจัดการองค์ความรู้ ประกอบด้วย การเป้าหมายวิสัยทัศน์หรือทิศทางของการจัดการความรู้ จากนั้นดำเนินแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อให้เกิดบรรยากาศการดำเนินงานเป็นทีม และสกัดความรู้ที่เป็นความรู้ภายในและความรู้ภายนอก ส่งผลให้เกิดการหมุนเวียนความรู้ยกระดับความรู้ และเกิดนวัตกรรมใหม่ โดยมีเครื่องมือระบบสารสนเทศเพื่อการเก็บสะสมจัดเก็บความรู้ และนำไปเผยแพร่ เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนหมุนเวียน แบ่งปัน และนำความรู้ไปใช้งานพร้อมทั้งยกระดับความรู้สืบไป

สถานการณ์เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบันการท่องเที่ยวในจังหวัดสตูลขยายตัวอย่างเห็นได้ชัด การท่องเที่ยวทางทะเลในอดีตที่ใช้เรือหัวโทงขนส่งนักท่องเที่ยวจากท่าเรือปากปารา อำเภอละงู จังหวัดสตูล ไปยังหมู่เกาะต่าง ๆ ปัจจุบันได้พัฒนาการขนส่งนักท่องเที่ยวโดยเรือยนต์ที่มีความเร็วมากขึ้นซึ่งปัจจุบันใช้เรือสปีดโบ๊ต (Speed boat) และเรือเฟอร์รี่ (Ferry boat) ความเร็วสูงและมีความจุถึง 260 ที่นั่ง ให้บริการตามขนส่งนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ เช่น เกาะตะรุเตา เกาะไข่ อาดัง ราวี หลีเป๊ะ บูลิหลง การท่องเที่ยวในรูปแบบนี้จัดได้ว่าเป็นการท่องเที่ยวตามกระแสหลัก และใช้พื้นที่เพียงส่วนหนึ่งในจังหวัดสตูล จากปรากฏการณ์ดังกล่าวส่งผลกระทบต่อในเรื่องการกระจุกตัวของนักท่องเที่ยวส่งผลให้ผู้ประกอบการได้รับรายได้และผลประโยชน์เป็นส่วนใหญ่ ในขณะที่ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่นถูกทำลายจากนักท่องเที่ยว ส่งผลให้เกิดความเสื่อมโทรมทางธรรมชาติและวัฒนธรรมประเพณี รวมถึงวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น จากสภาพปัญหาดังกล่าวทำให้หลายชุมชนในพื้นที่ในจังหวัดสตูลรวมกลุ่มกันเพื่อร่วมบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมของชุมชนด้วยตนเอง โดยใช้แนวคิดการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นเครื่องมือในการดำเนินการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมประเพณี รวมทั้งสร้างรายได้เสริมให้กับชุมชนรวมถึงสร้างกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างชุมชนกับชุมชนและระหว่างชุมชนกับนักท่องเที่ยวภายใต้แนวคิดการท่องเที่ยวโดยชุมชน (องค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล, 2555)

การท่องเที่ยวโดยชุมชนในพื้นที่จังหวัดสตูลเริ่มต้นแนวคิดตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537 ถึงปี พ.ศ. 2549 โดยก่อกำเนิดขึ้นที่ชุมชนบ้านป่อเจ็ดลูก อำเภอละงู จังหวัดสตูลเป็นชุมชนแรก สามารถบริหารจัดการด้วยตนเองได้ภายใต้แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ส่งผลให้ชุมชนสามารถจัดการและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ วิธีชีวิตชาวประมงพื้นบ้าน จนสามารถถ่ายทอดผ่านกิจกรรมท่องเที่ยวให้กับผู้มาเยี่ยมชมเยือนได้เรียนรู้ รวมทั้งสามารถอนุรักษ์วัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นและทรัพยากรธรรมชาติ ส่งผลให้คนในชุมชนรักและหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมประเพณีของชุมชนมากยิ่งขึ้น ส่วนรายได้ที่มาจากการท่องเที่ยวนั้นส่วนหนึ่งกระจายไปสู่คนในชุมชนในรูปแบบของสวัสดิการชุมชนและอีกส่วนหนึ่งจัดสรรเป็นกองทุนพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อมของชุมชน ส่งผลให้คนในชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นตามลำดับจากความสำเร็จในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนส่งผลให้ ชุมชนบ้านโคกพยอม อำเภอละงูจังหวัดสตูล ซึ่งเป็นชุมชนใกล้เคียง เกิดแนวความคิดในการจัดการทรัพยากรของชุมชนอีกชุมชนหนึ่งจนได้รับรางวัลจากองค์กรต่าง ๆ ทำให้มีหน่วยงาน กลุ่มองค์กร และนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัยเดินทางมาเยือนเพื่อศึกษาดูงานและเรียนรู้วิถีชีวิตกระบวนการบริหารจัดการกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในชุมชนจากนั้นจึงส่งผลให้ชุมชนเกิดแนวคิดการจัดการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ตามมา และที่สำคัญในช่วงเวลานั้นได้มีอาสาสมัครนานาชาติเพื่อพัฒนาสังคม เข้ามาร่วมทำกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติกับคนในชุมชน ส่งผลให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างชาวต่างชาติกับคนในชุมชนทั้งด้านภาษาและวัฒนธรรมจนทำให้ชาวบ้านได้เรียนรู้ภาษาและแนวคิดในการจัดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติมากยิ่งขึ้น

ปี พ.ศ. 2550 การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนได้ขยายผลไปสู่ชุมชนต่าง ๆ ในจังหวัดสตูลที่เล็งเห็นความสำคัญในการจัดการทรัพยากรของชุมชนภายใต้แนวคิดการท่องเที่ยวโดยชุมชนอีก 12 ชุมชน คือ ชุมชนบ้านปากันเคย ชุมชนบ้านเกาะปยู ชุมชนเกาะสาหร่าย ชุมชนเกาะหลีเป๊ะ ชุมชนบ้านห้วทาง ชุมชนบ้านเกตรี ชุมชนบ้านควนโพธิ์ ชุมชนบ้านโตนปาหนัน ชุมชนภูผาเพชร ชุมชนบ้านบุโบย ชุมชนบ้านนาทอน และชุมชนบ้านทุ่งสะเป๊ะ การจัดตั้งการท่องเที่ยวของชุมชนแต่ละชุมชนในจังหวัดสตูลมีกระบวนการจัดตั้งแตกต่างกัน บางชุมชนเกิดจากการรวมตัวของชุมชนเองโดยมีหน่วยงานภาครัฐสนับสนุน ประกอบด้วยชุมชนบ้านเกตรี ชุมชนบ้านทุ่งสะเป๊ะ ชุมชนบ้านนาทอน ชุมชนเกาะสาหร่าย บางชุมชนจัดตั้งการท่องเที่ยวชุมชนผ่านกระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น ประกอบด้วยชุมชนบ้านป่อเจ็ดลูก ชุมชนบ้านโคกพยอม ชุมชนบ้านห้วทาง ชุมชนภูผาเพชร ชุมชนบ้านบุโบย ชุมชนบ้านควนโพธิ์ ผลจากการจัดตั้งการท่องเที่ยวชุมชนของแต่ละชุมชนในจังหวัดสตูลพบว่าการท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือการพัฒนาชุมชนได้เป็นอย่างดี ส่งผลให้เกิดการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ

อนุรักษ์ประเพณี วัฒนธรรม ภูมิปัญญา วิถีชีวิต อีกทั้งยังเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างชาวบ้านกับผู้มาเยือนและสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนมากยิ่งขึ้น

ปี พ.ศ. 2552 ชุมชนท่องเที่ยว 14 ชุมชนรวมตัวกันจัดตั้ง เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล โดยการสนับสนุนของสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสตูล ร่วมกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสตูล และสถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน บนฐานแนวคิดการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างเป็นทางการ โดยมีคำสั่งจังหวัดสตูลที่ 1129/2552 เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ลงวันที่ 7 กันยายน พ.ศ.2552 นายสุเมธ เลิศชัยวิชกุล ดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดสตูล ณ ขณะนั้น หลังจากนั้นได้มีการจัดเวทีสร้างความเข้าใจการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและดำเนินการจัดเก็บฐานข้อมูลของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลเพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาการดำเนินงานสืบไป อย่างไรก็ตามเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลยังขาดศักยภาพในดารดำเนินงาน จึงจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสตูล ร่วมกันเขียนโครงการวิจัยเพื่อเสนอต่อสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น เพื่อสร้างองค์ความรู้และหาแนวทางในการดำเนินงานพร้อมทั้งแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นผ่านกระบวนการวิจัย เพราะเชื่อว่ากระบวนการวิจัยสามารถหาแนวทางที่เหมาะสมที่สุดให้กับเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล (สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสตูล, 2552)

การท่องเที่ยวโดยชุมชนในพื้นที่จังหวัดสตูลสามารถแบ่งออกเป็น 3 ระดับคือ ระดับ 1 ชุมชนที่มีความพร้อมในการจัดการท่องเที่ยวสามารถรับนักท่องเที่ยวได้ ได้แก่ ชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูกชุมชนบ้านโคกพะยอม ชุมชนภูผาเพชร ชุมชนบ้านทุ่งสะปิยะ ชุมชนบ้านเกตรี ชุมชนบ้านบากันเคย ระดับ 2 ชุมชนที่กำลังเริ่มจัดการท่องเที่ยว มีนักท่องเที่ยวเข้ามาบ้างแต่ไม่สม่ำเสมอ ได้แก่ ชุมชนบ้านควนโพธิ์ ชุมชนบ้านหัวทาง ชุมชนโตนปาหนัน ชุมชนปยู และระดับ 3 ชุมชนที่มีแนวคิดจัดการท่องเที่ยวแต่ยังไม่ได้ดำเนินการ ได้แก่ ชุมชนเกาะสาหร่าย ชุมชนบ้านนาทอน ชุมชนบ้านบุบาย ชุมชนเกาะหลีเป๊ะ ทั้งนี้ชุมชนต่าง ๆ จึงมีมาตรฐานแตกต่างกันออกไป บางชุมชนคิดแค่เรื่อง ที่พัก ที่กิน ที่เที่ยว ซึ่งไม่ต่างจากการท่องเที่ยวกระแสหลักและบางชุมชนไม่สามารถตอบเป้าหมายหรือแนวคิดการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน (สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว, 2555)

ปัญหาการดำเนินงานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลจากรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ของโครงการศึกษารูปแบบและพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ปี 2555 พบว่าแต่ละชุมชนมีปัญหาดังต่อไปนี้

1. ชุมชนบ่อเจ็ดลูก มีประเด็นปัญหาเกี่ยวกับ ความเข้าใจของสมาชิกของกลุ่มภายในชุมชนไม่เท่าเทียมกันในเรื่องการท่องเที่ยวโดยชุมชนและกลุ่มเรือนำเที่ยวไม่เข้าใจในบทบาทของมัคคุเทศก์

2. ชุมชนโคกพะยอม มีประเด็นปัญหาเกี่ยวกับ การบริหารจัดการภายในกลุ่มชุมชนในเรื่องการจัดการรายได้กับคนปฏิบัติงาน

3. ชุมชนบ้านเกตุรี มีประเด็นปัญหาเกี่ยวกับ ระบบการจัดการอยู่ที่แกนนำกลุ่มชุมชนทั้งหมด

4. ชุมชนทุ่งสะโบ๊ะ มีประเด็นปัญหาเกี่ยวกับ ระบบความเชื่อของกลุ่มอยู่ที่แกนนำที่เป็นทางการ

5. ชุมชนหัวทาง มีประเด็นปัญหาเกี่ยวกับ มีการประชุมพูดคุยกันน้อย ในเรื่องของการใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชน

6. ชุมชนควนโพธิ์ มีประเด็นปัญหาเกี่ยวกับ ความเข้าใจของคนภายนอกกลุ่มมองเป็นเรื่องการเมืองท้องถิ่น

7. ชุมชนบุโบย มีประเด็นปัญหาเกี่ยวกับ เป็นชุมชนที่กำลังเริ่มจัดตั้งการท่องเที่ยวแกนนำชุมชนจึงขาดประสบการณ์ในการดำเนินงานการท่องเที่ยวโดยชุมชน และไม่มีความหลากหลายทางแนวคิด

8. ชุมชนภูผาเพชร มีประเด็นปัญหาเกี่ยวกับ การจัดการของภาครัฐในการจัดการการท่องเที่ยวไม่สอดคล้องกับวิถีชุมชน

9. ชุมชนเกาะสาหร่ายหรือปากันใหญ่ มีประเด็นปัญหาเกี่ยวกับ เป็นชุมชนที่กำลังเริ่มจัดตั้งการท่องเที่ยว แกนนำชุมชนจึงขาดประสบการณ์ในการดำเนินงานการท่องเที่ยวโดยชุมชน

10. บ้านนาทอนหรือวังตง มีประเด็นปัญหาเกี่ยวกับ เป็นชุมชนที่กำลังเริ่มจัดตั้งการท่องเที่ยว แกนนำชุมชนจึงขาดประสบการณ์ในการดำเนินงานการท่องเที่ยวโดยชุมชน

จากการศึกษาสถานการณ์การดำเนินงานของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลพบว่า “ปัญหาหลักในการดำเนินงานเกิดจากความเข้าใจไม่ตรงกันในเรื่องของการท่องเที่ยวโดยชุมชน” ประธานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนนายยูหน่า หลงสมัน เป็นผู้กล่าวสะท้อนให้เห็นว่าปัญหาองค์ความรู้ในเรื่องการท่องเที่ยวโดยชุมชนไม่เท่าเทียมกันของกลุ่มคนที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานซึ่งประกอบด้วย แกนนำชุมชนการท่องเที่ยว นักการเมืองท้องถิ่นทั้งภาคการพัฒนาและการปกครอง เจ้าหน้าที่รับผิดชอบของหน่วยงานของรัฐและเอกชนที่มีบทบาทในการส่งเสริม และชาวบ้านในชุมชน มีผลต่อการดำเนินงานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ประธานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนนายยูหน่า หลงสมัน ยังกล่าวต่อว่า

“จากประสบการณ์ในการดำเนินงานพบว่าบางชุมชนมีความเข้าใจไม่ตรงกันระหว่างกลุ่มคนที่เกี่ยวข้อง” ซึ่งกลุ่มคนที่เกี่ยวข้องที่มีความเข้าใจในเรื่องการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีดังนี้

1. แกนนำชุมชนการท่องเที่ยว กับนักการเมืองท้องถิ่น ในประเด็นความดีความชอบ ซึ่งมีผลต่อการรับความนิยมชมชอบจากชาวบ้านในชุมชนเพราะนั่นหมายถึงฐานเสียงในการเลือกตั้ง แท้ที่จริงนั้นควรจะร่วมมือกันเพื่อพัฒนาชุมชน

2. เจ้าหน้าที่รับผิดชอบของหน่วยงานของรัฐและเอกชนที่มีบทบาทในการส่งเสริมยกเว้นสำนักงานท่องเที่ยวจังหวัดสตูลและสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) กับแกนนำชุมชนการท่องเที่ยว เนื่องจากเจ้าหน้าที่รับผิดชอบของหน่วยงานของรัฐและเอกชนที่มีบทบาทในการส่งเสริมขาดองค์ความรู้ในเรื่องการท่องเที่ยวโดยชุมชนจึงไม่สามารถส่งเสริมหรือช่วยเหลือแก้ไขปัญหาการดำเนินงานของแต่ละชุมชนได้ตรงปัญหาจริง

3. แกนนำชุมชนการท่องเที่ยวกับชาวบ้านในชุมชน ขาดการสื่อสาร การสร้างความเข้าใจ รวมถึงการกระจายความรู้ที่ถูกต้องและตรงกัน ทำให้ชาวบ้านบางส่วนไม่มีความเข้าใจหรือเข้าใจผิดกับการดำเนินงานของแกนนำชุมชนการท่องเที่ยวจึงส่งผลการเข้าร่วมการดำเนินงาน บางคนถึงขั้นต่อต้านการดำเนินงาน

4. ชาวบ้านในชุมชนด้วยกันเองมีแนวคิด และการตัดสินใจไม่ตรงกันเพราะความเข้าใจไม่ตรงกันซึ่งทั้งนี้ส่งผลมาจากศักยภาพในการรับรู้ การเรียนรู้ และการเปิดรับสิ่งใหม่ตั้งแต่ต้นในการดำเนินงานจึงส่งผลให้การดำเนินของชุมชนเป็นการดำเนินของคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเท่านั้น

ผู้ประสานงานศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสตูล นายสมพงษ์ หลีเคราะห์ ซึ่งทำหน้าที่ดูแลการท่องเที่ยวโดยชุมชนในจังหวัดสตูลในฐานะพี่เลี้ยงเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลได้กล่าว ในประเด็นของนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนว่า ส่วนใหญ่เป็นรูปแบบการศึกษาดูงานของหน่วยงานภาครัฐ ตลอดจนนักเรียนนักศึกษา ในขณะที่นักท่องเที่ยวรูปแบบอื่นยังมีน้อย เป็นเพราะนักท่องเที่ยวยังไม่มีความเข้าใจฐานแนวคิดการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างแท้จริง ส่วนใหญ่ยังมีความต้องการด้านการบริการจากเจ้าบ้านแบบเดิม ซึ่งไม่ใช่แนวคิดหลักของการท่องเที่ยวโดยชุมชนสะท้อนได้จากนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาแล้วเรียกร้องการบริการจากเจ้าบ้านหรือชาวบ้านในชุมชน ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกไม่ได้สนใจที่จะเรียนรู้ สร้างประสบการณ์ในการมาเยือนซึ่งเป็นแนวความคิดหลักของนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวโดยชุมชน และยังกล่าวเพิ่มเติมอีกว่าในการดำเนินงานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลมีปัญหาเรื่องความสามารถในการรับรู้และตัดสินใจที่ไม่เท่าเทียมกันของแกนนำชุมชนท่องเที่ยว ชาวบ้านรวมถึงผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน จึงส่งผลให้การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวมีประสิทธิภาพต่ำกว่าศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวและวัฒนธรรมที่มีอยู่ของแต่ละชุมชน

จากรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ของโครงการศึกษารูปแบบและพัฒนาศักยภาพการ
ท่องเที่ยวของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ปี 2555 (ยูหนา หลงสมัน, 2555)
รวมถึงจากการศึกษาสถานการณ์การดำเนินงานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล
พบปัญหาหลายด้าน แต่โดยส่วนใหญ่เกิดจากการเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวโดยชุมชนแตกต่างกัน
ของผู้ดำเนินงาน ทั้งนี้เป็นกระบวนการจัดตั้งการท่องเที่ยวโดยชุมชนของแต่ละชุมชนในเครือข่ายการ
ท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลส่วนใหญ่เกิดจากกระบวนการวิจัยจากนักวิชาการ จึงได้
รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องการท่องเที่ยวโดยชุมชนโดยการอบรมระยะเวลาไม่นาน ส่งผลต่อ
ความเข้าใจของชาวบ้านในชุมชนซึ่งเป็นผู้ดำเนินงานหลักไม่เท่าเทียมกันเนื่องจากศักยภาพ
ความสามารถในการรับรู้ ในการเรียนรู้และการเปิดรับสิ่งใหม่ของคนในชุมชนมีความสามารถ
ไม่เท่ากัน ตลอดจนภาวะความเป็นผู้นำของผู้ดำเนินแต่ละชุมชนในการบริหารจัดการที่มีศักยภาพ
แตกต่างกัน ส่งผลให้ชาวบ้านและผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานเครือข่ายการท่องเที่ยว
โดยชุมชนจังหวัดสตูลพัฒนาได้ล่าช้าและไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดเนื่องจากผู้ดำเนินงานมีฐาน
แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนแตกต่างกัน

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การสร้างความเข้าใจของผู้ดำเนินงานเครือข่ายการท่องเที่ยว
โดยชุมชนจังหวัดสตูลให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันในรูปแบบขององค์ความรู้จึงมีความจำเป็น
เนื่องจากกระบวนการจัดการความรู้จะก่อให้เกิดความรู้ที่ได้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่าง
แกนนำชุมชนการท่องเที่ยว นักการเมืองท้องถิ่น เจ้าหน้าที่รับผิดชอบของหน่วยงานของรัฐและ
เอกชนที่มีบทบาทในการส่งเสริม และชาวบ้านในชุมชน ในประเด็นการจัดการท่องเที่ยว
โดยชุมชน ส่งผลให้การพัฒนาชุมชนมีความเข้มแข็งและมีกลไกการขับเคลื่อนที่มีประสิทธิภาพ
ภายใต้การอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การจัดการความรู้ (Knowledge
Management) จึงเป็นเครื่องมือในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ ภายใน
เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล โดยการรวบรวมข้อมูล ความรู้ ที่มีอยู่ในตัวบุคคล
เอกสาร และสื่อต่าง ๆ ภายในชุมชน ซึ่งกระจุกกระจาย ไม่เป็นระบบระเบียบ ให้เป็นหมวดหมู่
และเก็บเป็นฐานความรู้ของชุมชน เพื่อความสะดวกในการค้นหา แลกเปลี่ยน ศึกษาและ
ต่อยอดความรู้ พร้อมกับสร้างให้ชุมชนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

แนวคิดการประเมิน

การดำเนินโครงการมีการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายเพื่อคาดหวังผลลัพธ์ที่จะ
ได้รับ เมื่อวางแผนโครงการและมีการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของโครงการ ตลอดจนการ
ออกแบบการดำเนินโครงการแล้ว ผู้ที่มีอำนาจจะทำการคัดเลือกโครงการและอนุมัติโครงการ
ไปสู่การปฏิบัติ หรือที่เราเรียกว่า การบริหารโครงการ (Project Management) ความสำเร็จหรือ

ความล้มเหลวของโครงการ จะต้องผ่านกระบวนการต่าง ๆ โดยเฉพาะกระบวนการบริหารโครงการและการประเมินผลโครงการ การประเมินผลเป็นขั้นตอนสุดท้ายที่จะทำให้ทราบว่า การปฏิบัติงานตามโครงการนั้นบรรลุผลสัมฤทธิ์หรือเป้าหมายมากน้อยเพียงใด หากเกิดข้อผิดพลาด ต้องมีวิธีปรับปรุงแก้ไขในการปฏิบัติอย่างในการดำเนินงานครั้งถัดไป จาก สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2544) กล่าวข้างต้นเป็นไปในทิศทางเดียวกับ สมบูรณ์ สุวี (2550) และศักดิ์ชัย ภูเจริญ (2555) กล่าวเพิ่มเติมว่าปัจจุบันการประเมินผลทำการประเมินผลผลิต (Output) ที่ได้จากการดำเนินโครงการและพิจารณาผลสัมฤทธิ์ (Outcome) และผลกระทบ (Impact) ควบคู่กัน ซึ่งเราเรียกว่า การประเมินผลแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Result Base Management) ดังนั้นการที่จะทราบถึงผลสัมฤทธิ์ของโครงการต่าง ๆ ได้นั้น จำเป็นจะต้องอาศัยกระบวนการติดตามและประเมินผลที่เป็นระบบ

ความหมายการประเมินโครงการจาก อุทุมพร จามรมาน (2551) และ อรทัย ศักดิ์สูง (2555) สรุปการประเมินผลได้ว่าเป็นการประเมินเพื่อนำมาซึ่งแนวคิดและวิธีการที่เหมาะสมเพื่อใช้ในการพิจารณาว่านโยบาย แผนงาน หรือโครงการบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดหรือไม่ โดยมีเครื่องมือในการวัดที่แม่นยำและเชื่อถือได้ การประเมินผลทำในเชิงระบบ โดยเริ่มจากการประเมินข้อมูลนำเข้า (Input) กระบวนการดำเนินโครงการ (Process) และผลสัมฤทธิ์หรือเป้าหมายของโครงการ (Output) ตลอดจนประเมินผลกระทบที่เกิดขึ้นหลังจากเสร็จโครงการ (Outcome) เนื่องจากกระบวนการประเมินเชิงระบบสามารถตรวจสอบประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงาน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจในการบริหารจัดการปรับปรุงและพัฒนาสืบไป (พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2555)

การพัฒนากระบวนการสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลจึงต้องดำเนินการประเมินระบบสารสนเทศตั้งแต่ก่อนการดำเนินการพัฒนา ตลอดจนหลังการใช้งานระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ในการประเมินระบบจึงเลือกใช้แนวคิดรูปแบบการประเมินโครงการแบบชิปโมเดล (CIPP Model) เนื่องจากเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปและมีกระบวนการประเมินหาข้อมูลประกอบการตัดสินใจอย่างต่อเนื่อง

รูปแบบการประเมินโครงการแบบชิปโมเดล (CIPP Model) เป็นแนวคิดการประเมินของ สตีฟเฟิลบีม ในปี ค.ศ.1971 (เชาว์ อินเีย, 2553, หน้า 125) โดยให้คำนิยามการประเมินว่าเป็นกระบวนการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่มีประโยชน์ในการนำไปใช้เส้นทางเลือกประกอบการตัดสินใจ มีจุดมุ่งหมายเพื่อเตรียมข้อมูลที่เกี่ยวข้องไว้ใช้ในการตัดสินใจ ผู้ทำการประเมินจะรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจของผู้บริหาร สุวิมล ตีรกานันท์ (2550, หน้า 47) และ

สมคิด พรหมจ้อย (2550, หน้า 57) ได้กล่าวเพิ่มเติมว่าแนวคิดในการสร้างสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจของสตีฟเฟิลปีมและการประเมินโดยใช้ชิปโมเดล (CIPP Model) เป็นการประเมินที่เป็นกระบวนการต่อเนื่องโดยมีจุดเน้นที่สำคัญ คือ ใช้ควบคู่กับการบริหารโครงการเพื่อหาข้อมูลประกอบการตัดสินใจอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา เยาวดี รวงชัยกุล วิบูลย์ศรี (2553) ได้กล่าวไปในทิศทางเดียวกันว่าแนวคิดการประเมินของสตีฟเฟิลปีมเป็นกิจกรรมที่มีลักษณะเป็นกระบวนการที่มีความต่อเนื่องกันในการดำเนินงานอย่างคบวงจร จะต้องมีการระบุหรือบ่งชี้ข้อมูลที่ต้องการ และมีการเก็บรวบรวมข้อมูลตามที่ได้ระบุหรือบ่งชี้ไว้ แล้วนำเอาข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้นั้น จัดทำให้เป็นสารสนเทศ โดยสารสนเทศที่ได้มานั้น จะต้องมีความหมายและประโยชน์เพื่อนำไปเสนอใช้ประกอบการตัดสินใจในการกำหนดทางเลือกใหม่ หรือแนวทางดำเนินการต่อไปซึ่งแนวทางการประเมินในด้านต่าง ๆ มีรายละเอียด ดังนี้

1. การประเมินบริบท หรือสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation: C) เป็นการประเมินเพื่อให้ได้ข้อมูลสำคัญเพื่อช่วยในการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ ความเป็นไปได้ของโครงการ

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation: I) เป็นการประเมิน เพื่อใช้ข้อมูลตัดสินใจปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการว่าเหมาะสมหรือไม่ โดยดูว่าปัจจัยที่ใช้จะมีส่วนช่วยให้บรรลุจุดมุ่งหมายของโครงการหรือไม่

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation: P) เป็นการประเมินระหว่างการทำดำเนินโครงการ เพื่อหาข้อดี และข้อบกพร่องของการดำเนินงานตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ และเป็นการรายงานผลการปฏิบัติงานของโครงการนั้นด้วย

4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation: P) เป็นการประเมินเพื่อดูว่าผลที่เกิดขึ้นเมื่อสิ้นสุดโครงการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ หรือตามที่คาดหวังไว้หรือไม่ โดยอาศัยข้อมูลจากการประเมิน

นอกจากนี้สตีฟเฟิลปีมได้นำเสนอประเภทของการตัดสินใจที่สอดคล้องกับประเด็นที่ทำการประเมินดังนี้ (เชาว์ อินเีย, 2553) และ (เยาวดี รวงชัยกุล วิบูลย์ศรี, 2553)

1. การตัดสินใจเพื่อการวางแผน ได้จากการประเมินบริบท นำผลการประเมินไปใช้ตัดสินใจ กำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการทั้งวัตถุประสงค์ระยะสั้น และระยะยาวให้สอดคล้องกับแผนในการดำเนินงาน

2. การตัดสินใจเพื่อกำหนดโครงสร้างของโครงการ จากการประเมินปัจจัยนำเข้ามา ผลการประเมินไปใช้ตัดสินใจวางโครงการ กลวิธีดำเนินโครงการ และขั้นตอนการทำงานต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ

3. การตัดสินใจเพื่อนำโครงการไปปฏิบัติ ได้จากการประเมินกระบวนการ นำผลการประเมินไปใช้ตัดสินใจเกี่ยวกับการนำโครงการไปสู่การปฏิบัติทำให้การทำงานเป็นไปตามแผนที่กำหนด ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

4. การตัดสินใจเพื่อทบทวนโครงการ ได้จากการประเมินผลผลิต นำผลการประเมินไปใช้ตัดสินใจเกี่ยวกับอนาคตของโครงการว่าควรจะทำต่อไป ยุติ ล้มเลิก ขยายโครงการหรือให้ทำเป็นงานประจำ

ลักษณะแบ่งแยกบทบาทของการทำงานระหว่างฝ่ายประเมินกับฝ่ายบริหารออกจกกันอย่างเด่นชัด กล่าวคือฝ่ายประเมินทำหน้าที่ระบุ จัดหา และนำเสนอสารสนเทศให้กับฝ่ายบริหาร ส่วนฝ่ายบริหารมีหน้าที่เรียกหา และนำผลการประเมินที่ได้นั้นไปใช้ประกอบการตัดสินใจเพื่อดำเนินการต่อไป สุวิมล ติรกันันท์ (2550, หน้า 47-48)

การประเมินระบบสารสนเทศโดยชุมชนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล จึงประยุกต์ใช้การประเมินแบบ CIPP โมเดลเพื่อประเมินความเหมาะสมและความพึงพอใจในการใช้งานระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล โดยทำการประเมินบริบทหรือสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation: C) เพื่อให้ได้ข้อมูลสำคัญในการกำหนดวัตถุประสงค์ของการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน ประเมินข้อมูลนำเข้า (Input Evaluation: I) เพื่อตัดสินใจปัจจัยที่เกี่ยวข้องหรือความต้องการในการพัฒนาระบบว่าสามารถทำได้หรือไม่ ประเมินกระบวนการ (Process Evaluation: P) เป็นการประเมินระหว่างการพัฒนา ระบบสารสนเทศให้ได้ตามความต้องการที่กำหนดไว้ในขั้นตอนการวางแผนการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล และประเมินผลผลิต (Product Evaluation: P) เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมความสามารถในการสร้างความรู้และความพึงพอใจจากการใช้งานระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยภายในประเทศ

1.1 งานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการความรู้

ประชาสรรค์ แสนภักดี (2549) ศึกษาเรื่องการจัดการความรู้ของเครือข่ายทางสังคมเพื่อคุ้มครองผู้บริโภค พบว่าสภาพการณ์ปัจจุบันของเครือข่ายทางสังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน มีกระบวนการจัดการความรู้ของเครือข่ายทางสังคมตามขั้นตอนที่ต่อเนื่องกันไปเริ่มจากการคิด (Thinking) การปฏิบัติ (Action) การเรียนรู้ (Learning)

และการสร้างความรู้ (Knowledge) โดยแต่ละภาคส่วนจะมีความแตกต่างกันไปในรายละเอียด ขึ้นอยู่กับความพร้อมและเป้าหมายขององค์กร

ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับ ฉลาด จันทรสมบัติ (2550) ศึกษาเรื่องการพัฒนา รูปแบบการจัดการความรู้องค์กรชุมชน พบว่า รูปแบบการจัดการความรู้องค์กรชุมชน ที่ผ่านการทดลองและปรับปรุงเป็นรูปแบบที่มีความเหมาะสม องค์กรชุมชนมีระบบกลไกขับเคลื่อนการจัดการความรู้หนุนเสริมการพัฒนาชุมชน บุคลากรเกิดการเรียนรู้มีความเข้าใจ เชื่อมมั่น สามารถดำเนินการจัดการความรู้ได้อย่างได้ผล ซึ่งมีแผนการจัดกิจกรรมการจัดการความรู้ควบคู่กับการพัฒนากลุ่ม แบ่งออกเป็น 5 ระยะ คือ การเตรียมชุมชนการสร้างแรงจูงใจจิตสำนึก ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสร้างวิสัยทัศน์ การจัดทำแผนพัฒนาศักยภาพทีม นำแผนไปปฏิบัติและพัฒนางาน และประเมินสรุปผล และมีรูปแบบการจัดการความรู้องค์กรชุมชน ประกอบด้วย 18 กิจกรรมหลัก คือ ทำความเข้าใจกับผู้นำชุมชน สร้างทีมและแกนนำศึกษาบริบทชุมชน สร้างแรงจูงใจและจิตสำนึกในการทำงานร่วมกัน สร้างวิสัยทัศน์การจัดการความรู้ สร้างความเข้าใจกิจกรรมการจัดการความรู้ จัดทำแผนกิจกรรมพัฒนาการจัดการความรู้และแผนความรู้ พัฒนาความรู้พื้นฐานด้านคอมพิวเตอร์สำหรับผู้จัดเก็บข้อมูล สร้างตัวชี้วัดความสำเร็จของกลุ่ม ส่งเสริมแสวงหาความรู้และศึกษาดูงานการจัดการความรู้ที่ดีเด่น ทำการสรุปบทเรียนแผนกิจกรรมในกระบวนการจัดการความรู้ของกลุ่ม ดำเนินงานนำร่องใช้กิจกรรมในกระบวนการจัดการความรู้ การสรุปบทเรียน สะท้อนผล และบทเรียนแผนการจัดการความรู้ระดับกลุ่มหมู่บ้าน ดำเนินการยกระดับองค์ความรู้และจัดการความรู้ในประเด็นอื่นเกิดองค์ความรู้ที่ชัดเจน ประเมินกระบวนการจัดการความรู้ จัดตั้งศูนย์จัดการความรู้องค์กรชุมชนระดับหมู่บ้านและเผยแพร่ผลงานในเว็บไซต์ การเสริมแรงทางบวกให้รางวัลและเผยแพร่ผลงานลงเว็บไซต์ และอภิปรายสรุปผลการจัดการความรู้

ในขณะที่ ธงชัย พาบุ (2552) ศึกษาเรื่อง การจัดการความรู้ธุรกิจสุดยอดหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ได้ทำสรุปจัดกลุ่มการจัดการความรู้ออกเป็น 3 กลุ่ม คือ 1. การกำหนดความรู้ การสร้างและจัดหาความรู้ ในกระบวนการนี้ความรู้มาจากวัฒนธรรมภูมิปัญญาและวิถีชีวิตของชุมชน อาศัยกระบวนการทางสังคม กระบวนการกลุ่ม กระบวนการมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กระบวนการและกิจกรรมที่ใช้ส่วนมากเป็นการเล่าเรื่อง บอกต่อสาธิต และฝึกปฏิบัติ และความรู้ทางวิชาการสมัยใหม่เกี่ยวกับการบริหารจัดการธุรกิจ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ จากหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนมาให้ความรู้เพิ่มเติม 2. การจัดเก็บความรู้ การเผยแพร่ความรู้ และการใช้ความรู้ ในกระบวนการนี้ความรู้ที่จัดเก็บจะเป็นความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมภูมิปัญญา และวิถีชีวิตชุมชน เป็นทักษะที่ถูกถ่ายทอดสั่งสมมาจากครอบครัวและเครือญาติ ฟังลึกในตัวตน การจัดเก็บในรูปแบบของความรู้ชัดเจนจึงมีน้อย ส่วนความรู้วิชาการ

สมัยใหม่จะถูกจัดเก็บในรูปแบบความรู้ที่ชัดเจน เช่น เอกสารฝึกอบรม เอกสารรายงาน การศึกษาวิจัยของบุคคลภายนอกชุมชน เอกสารมาตรฐาน และเอกสารเผยแพร่ มีการเผยแพร่ความรู้โดยอาศัยกระบวนการทางสังคม กระบวนการกลุ่ม กระบวนการมีส่วนร่วม ด้วยการเล่าเรื่อง บอกต่อ สนทนา สาธิต ประชุมชี้แจง ฝึกอบรม การติดประกาศ การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อท้องถิ่น และการใช้ความรู้ในกระบวนการธุรกิจโดยเฉพาะการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ การตลาดการกระจายสินค้า ด้วยการเล่าเรื่อง บอกต่อ ฝึกอบรม สาธิต ทดลองใช้ การศึกษาดูงาน การร่วมงานแสดงสินค้าและจัดจำหน่าย และ 3. การวัดผลการจัดการความรู้ ดำเนินการในทุกขั้นตอนการผลิตโดยอาศัยเกณฑ์มาตรฐานผลิตภัณฑ์ ความพึงพอใจของลูกค้า การสั่งซื้อซ้ำ ตรวจสอบบัญชีรายรับรายจ่าย บัญชีลูกค้า บัญชีการสั่งซื้อ สมุดบันทึก และรายงานการประชุม

ประชา การมานะกิจกุล และนภาพร สุคนธวาริ (2548) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการจัดการความรู้ภายในองค์กร: กรณีศึกษา บริษัทปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) พบว่า ปัจจัยที่ทำให้การจัดการความรู้ในเครือซิเมนต์ไทยประสบผลสำเร็จ มีปัจจัยดังนี้ 1. การสนับสนุนของผู้บริหารระดับสูง (senior management support) การได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูงขององค์กรในด้านโครงสร้างทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) การสนับสนุนด้านงบประมาณการกำหนดวิสัยทัศน์พันธกิจและกลยุทธ์ด้านการจัดการความรู้ไปจนถึงการดำเนินกิจกรรม (activity) การสร้างแรงจูงใจให้กับพนักงาน ฯลฯ เป็นสิ่งที่ได้รับการสนับสนุนอย่างจริงจังจากผู้บริหารสูงสุดของเครือซิเมนต์ไทยมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่จุดเริ่มต้นของโครงการจนถึงปัจจุบัน 2. ความชัดเจนของวิสัยทัศน์และภาษา (clarity of vision and language) การนำระบบการจัดการความรู้เข้ามาใช้เป็นกลยุทธ์ (strategy) ในการพัฒนาขีดความสามารถของเครือข่ายมีความชัดเจนด้านวิสัยทัศน์มาตั้งแต่จุดเริ่มต้นของโครงการโดยมีวัตถุประสงค์สำคัญของการจัดการความรู้คือ การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน (productivity improvement) เพิ่มความภักดีของลูกค้า (customer loyalty) สร้างนวัตกรรม (innovation) และสนับสนุนให้การปฏิบัติงานต่าง ๆ บรรลุวัตถุประสงค์ของเครือซิเมนต์ไทยที่วางไว้ (business goals) รวมทั้งได้มีการสื่อสารให้พนักงานทราบถึงวัตถุประสงค์ดังกล่าวอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งในรูปแบบการสื่อสารที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เช่น การจัดทำระบบกระดานข่าว (knowledge sharing board) การสื่อสารผ่านวารสารซิเมนต์ไทยสัมพันธ์ e-mail ของพนักงาน แผ่นพับ บอร์ดประชาสัมพันธ์ เสียงตามสาย เครือข่ายการทำงานตามความสัมพันธ์ของงานหรือตามลำดับชั้น เครือข่ายคณะกรรมการทำงาน การประชุม และเครือข่ายการฝึกอบรม เป็นต้น ทั้งนี้ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างมากต่อความสำเร็จด้านการจัดการความรู้ที่เกิดขึ้น เนื่องจากเป็นสิ่งที่กำหนดทิศทาง

ความรู้ ความเข้าใจ รวมถึงกิจกรรมทั้งหมด ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน (alignment) และมีความสอดคล้องกับกลยุทธ์ด้านอื่น ๆ ทุกด้าน ที่เครือข่ายซิเมนต์ไทยกำลังดำเนินการอยู่

3. ความสัมพันธ์ทางคุณค่าของเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม (a link to economics and industry value) การนำระบบการจัดการความรู้เข้ามาประยุกต์ใช้ในเครือข่ายซิเมนต์ไทย เป็นการดำเนินการที่ใช้เงินลงทุนค่อนข้างสูงและเป็นการลงทุนในระยะยาว โดยมีวัตถุประสงค์ทางด้านเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมเป็นสำคัญ ผลของกิจกรรมทุกประเภทจะสะท้อนออกมา ในลักษณะของเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน (productivity improvement) เพิ่มความภักดีของลูกค้า (customer loyalty) สร้างนวัตกรรม (innovation) ซึ่งมีการวัดผลในทุก ๆ ด้านอย่างจริงจัง

4. การมุ่งเน้นที่กระบวนการ (a modicum of process orientation) การนำกระบวนการจัดการความรู้เข้ามาประยุกต์ใช้ในเครือข่ายซิเมนต์ไทย เป็นการจัดการที่มุ่งเน้นไปที่การปรับปรุงกับกระบวนการต่าง ๆ ทั้งในด้านกระบวนการผลิตสินค้าและบริการ และกระบวนการการทำงานที่เป็นระบบสนับสนุนให้สามารถผลิตสินค้าและบริการอันเป็นเลิศอย่างแท้จริง ตัวอย่างการปรับปรุงกับการจัดการที่สำคัญได้แก่ ระบบ e-ISC ระบบ e-HR ระบบ Enterprise Resources Planning ระบบ Supply Chain Management ระบบ Customer Relationship Management ฯลฯ เป็นต้น

5. วัฒนธรรมที่เอื้อต่อความรู้ (a knowledge-oriented culture) วัฒนธรรมความรู้ของเครือข่ายซิเมนต์ไทย เป็นคลังที่เก็บความรู้ภูมิหลังที่ฝังอยู่ในความสัมพันธ์ทางสังคมรอบ ๆ กระบวนการกลุ่มงานเป็นปัจจัยหลักสำคัญที่ทำให้กระบวนการจัดการความรู้ของเครือข่าย ดำเนินไปอย่างรวดเร็ว วัฒนธรรมความรู้ของเครือข่ายซิเมนต์ไทยมีลักษณะ ดังนี้ 5.1 วัฒนธรรมที่เต็มไปด้วยความริเริ่มทางความรู้ (knowledge enterprising culture) ซึ่งประกอบไปด้วยสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศของการริเริ่ม การแบ่งปันความรู้และการเรียนใหม่ (re-learning) อันเป็นหัวใจของกิจกรรมการจัดการความรู้ภายในเครือข่ายซิเมนต์ไทย 5.2 วัฒนธรรมที่เปี่ยมไปด้วยวิสัยทัศน์ของผู้บริหารเครือข่ายซิเมนต์ไทย ที่ได้รับการถ่ายทอดและแบ่งปัน เสมือนภาพแห่งความสำเร็จที่จะเกิดขึ้นในอนาคต 5.3 วัฒนธรรมที่ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจของพนักงานในความเป็นเครือข่ายซิเมนต์ไทย

6. โครงสร้างความรู้พื้นฐาน (some level of knowledge structure) การจัดการความรู้ในเครือข่ายซิเมนต์ไทยประสบความสำเร็จ และค่อนข้างได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่ เนื่องจากเครือข่ายซิเมนต์ไทยมีโครงสร้างพื้นฐานความรู้ที่มีอยู่เดิมอันเป็นรากฐานสำคัญในการต่อยอดความรู้ใหม่ ทำให้ระบบโครงสร้างความรู้ของเครือข่ายซิเมนต์ไทย เป็นระบบที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูง เนื่องจากมีการปรับปรุงต่อยอดฐานความรู้อยู่ตลอดเวลา

7. โครงสร้างพื้นฐานขององค์กร (organizational infrastructure) การนำระบบการจัดการความรู้เข้ามาใช้เป็นกลยุทธ์ (strategy) ในการพัฒนาขีดความสามารถของเครือข่ายซิเมนต์ไทย มีการดำเนินการด้านโครงสร้างและระบบงานรองรับให้พนักงานในเครือข่าย สามารถดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างมี

ประสิทธิภาพ โครงสร้างที่กล่าวถึงนี้ เป็นทั้งสิ่งที่จับต้องได้ อันได้แก่ โครงสร้างหน่วยงานและบุคลากร ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง การจัดตั้งคณะทำงานต่าง ๆ ในลักษณะข้ามฝ่าย (cross-functional team) สถานที่สำหรับดำเนินกิจกรรม เครื่องไม้เครื่องมือ อุปกรณ์ต่าง ๆ ฯลฯ และสิ่งที่จับต้องไม่ได้ อันได้แก่โครงสร้างงานระบบงาน สภาพแวดล้อมในการทำงาน ที่สนับสนุนให้เกิดการแลกเปลี่ยน แบ่งปันและใช้ประโยชน์จากความรู้ที่เกิดขึ้น 8. เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) เทคโนโลยี เป็นปัจจัยหลักสำคัญอย่างหนึ่ง ที่ทำให้การจัดการความรู้ของเครือซิเมนต์ไทย ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากเป็นเครื่องมือที่ทำให้กระบวนการจัดการความรู้ โดยเฉพาะในด้านจัดเก็บ ค้นคืนความรู้ การเคลื่อนย้าย การกระจาย หรือการแบ่งปันความรู้ของเครือซิเมนต์ไทย ดำเนินไปอย่างสะดวกรวดเร็ว และทั่วถึงทั้งองค์กร ทำให้เครือฯ สามารถใช้ประโยชน์จากความรู้ได้อย่างเต็มที่ 9. การสร้างแรงจูงใจถาวร (nontrivial motivation aids) การนำระบบการจัดการความรู้เข้ามาประยุกต์ใช้ของเครือซิเมนต์ไทย มีการดำเนินงานอย่างรอบคอบ โดยคำนึงถึงความต้องการทั้งในส่วนขององค์กรและในส่วนของพนักงาน (push-pull theory) ไปพร้อม ๆ กัน ในส่วนขององค์กรเครือฯ มีการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย วัตถุประสงค์และพันธกิจ ตลอดจนจนถึงการจัดการด้านโครงสร้างขององค์กร โครงสร้างเทคโนโลยีสารสนเทศกิจกรรมและสิ่งแวดล้อม ฯลฯ ในส่วนของพนักงานเครือฯ ได้มีการเตรียมความพร้อมโดยการปูพื้นฐานด้านความรู้ พนักงานทุกคนจะได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง มีระบบการให้รางวัล (reward) ที่สอดคล้องกับผลงาน (performance)

ในทำนองเดียวกันในการศึกษาเรื่องการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการความรู้ในสถาบันอุดมศึกษาไทย โดย บุญส่ง หาญพานิช (2546) พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการความรู้ไว้ 8 ประการที่ผู้บริหารให้ความสำคัญเรียงตามลำดับที่สอดคล้องกับแนวคิดของ Davenport และ Prusak ไว้ดังนี้ 1. ผู้นำ/ผู้บริหารเนื่องจากภารกิจที่เจริญรุ่งเรืองต่อไปได้ จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้นำต้องจัดกระบวนการทัศน์ให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากทั้งในปัจจุบันและอนาคตและบทบาทผู้นำมีอิทธิพลอย่างมากในการสร้างความยอมรับในองค์กร ดังนั้น ผู้นำในความคิดของบุญส่ง หาญพานิช จึงควรมีบทบาท 3 ด้าน ในการจัดการความรู้ไปสู่ความสำเร็จ คือ ด้านที่ 1 ผู้นำเป็นผู้ออกแบบนโยบายกลยุทธ์รวมถึงการออกแบบระบบการเรียนรู้ ด้านที่ 2 ผู้นำเป็นผู้ช่วยเหลือบริการโดยหาวิธีที่ดีที่สุดในการกำหนดพันธกิจที่อธิบายถึงวิสัยทัศน์แห่งตน เอาใจใส่ต่อความต้องการของบุคลากร ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ในองค์กร ด้านที่ 3 ผู้นำเป็นครู เป็นพี่เลี้ยงชี้แนะบุคลากรในองค์กร เพื่อพัฒนาความเข้าใจที่เป็นระบบ 2. การสื่อสารและเทคโนโลยี ซึ่งการสื่อสารความรู้ต้องอำนวยความสะดวกให้บุคลากรสามารถใช้สื่อได้หลายช่องทาง โดยอาศัยเทคโนโลยีเข้ามาช่วย 3. กระบวนการจัดการความรู้ ซึ่งที่ต้องการให้

เกิดขึ้นมากที่สุดก็คือ การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ในหน่วยงาน โดยใช้วิธีการทำงานเป็นทีมมากที่สุด 4. ประเภทความรู้ ซึ่งผู้บริหารต้องการให้นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในหน่วยงานทั้ง ความรู้ที่เป็นความรู้ที่อยู่ภายในบุคคลและความรู้ที่อยู่นอกบุคคล 5. วัฒนธรรมการไว้วางใจ ซึ่งจะนำไปสู่การแลกเปลี่ยนความรู้ สิ่งสำคัญที่ผู้บริหารต้องการ คือ ความมีคุณธรรม มีขีดความสามารถ มีความหนักแน่นมั่นคง มีความจงรักภักดี และเปิดเผยเต็มใจที่จะรับแลกเปลี่ยนความคิดเห็น 6. นักความรู้ซึ่งผู้บริหารต้องการให้มีในระดับมากเพื่อให้เข้ามาช่วยเหลือในการจัดการความรู้ 7. วัฒนธรรมพลังร่วม ซึ่งผู้บริหารต้องการให้มีในระดับมากเพื่อให้บุคลากรเกิดความร่วมมือ ร่วมใจในการจัดการและบริหารความรู้ 8. การสร้างระบบแรงจูงใจ การสร้างวัฒนธรรมการไว้วางใจ

1.2 งานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาระบบสารสนเทศ

ธนาวรรณ ไพศาลพานิชย์ (2550) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนากระบวนการจัดการความรู้สำหรับงานสารบรรณสำนักงานปลัดกระทรวงการคลังบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต พบว่า ได้องค์ความรู้ในลักษณะความรู้โดยนัย (tacit knowledge) และความรู้ชัดแจ้ง (explicit knowledge) จากเอกสารการปฏิบัติงานและรวบรวมเป็นองค์ความรู้ตามประเภทของหนังสือคือหนังสือภายนอก หนังสือภายใน หนังสือประทับตรา หนังสือสั่งการ หนังสือประชาสัมพันธ์ และหนังสือรับรอง ส่วนระบบการจัดการความรู้ สำหรับงานสารบรรณได้พัฒนาด้วยโปรแกรมภาษาเอชทีเอ็มแอล (HTML) และวิซวลเบสิกคอตเน็ต (VB.Net) บนระบบปฏิบัติการไมโครซอฟต์ วินโดวส์เอ็กซ์พี (Microsoft Window XP) และระบบจัดการฐานข้อมูลไมโครซอฟต์ เอสคิวแอล เซิร์ฟเวอร์ มีโครงสร้าง 3 ส่วนคือ ส่วนผู้ดูแลระบบ ส่วนผู้ใช้ระดับเจ้าหน้าที่ ส่วนของผู้ใช้งานทั่วไป ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งานระบบการจัดการความรู้สำหรับงานสารบรรณพบว่าทั้ง 2 กลุ่ม อยู่ในระดับดีและไม่แตกต่างกัน

ซึ่งสอดคล้องกับ สถาพร แสงสุโพธิ์ (2552) ศึกษาเรื่องการพัฒนากระบวนการจัดการความรู้ในการจัดการความรู้ในระดับบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ พบว่า รูปแบบของเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการในระดับบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ประกอบไปด้วย 4 ส่วนคือส่วนนำเข้าข้อมูลสู่ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการความรู้ ส่วนกระบวนการจัดการความรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ส่วนที่ได้จากระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการความรู้ และ ส่วนย้อนกลับ ทั้งนี้ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการความรู้ในบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ประกอบด้วย 12 ระบบ ได้แก่ระบบสมาชิก ระบบข่าวสาร ระบบบทความ ระบบเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระบบภาพกิจกรรม ระบบลิงค์ ระบบบล็อก ระบบดาว์นโหลด ระบบปฏิทินกิจกรรม ระบบสนทนาออนไลน์ ระบบสืบค้นข้อมูล และ ระบบวีดีโอ การประเมินระบบสารสนเทศเพื่อ

การจัดการความรู้ในระดับบัณฑิตศึกษาวิทยาลัยบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จากการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งานพบว่าอยู่ในระดับมาก ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า ระบบสารสนเทศที่พัฒนาขึ้นสามารถจัดการความรู้ในสถาบันการศึกษาได้ และมีลักษณะที่เป็นระบบ กลางที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการความรู้ในสถาบันการศึกษาและองค์กรอื่น

2. งานวิจัยต่างประเทศ

2.1 งานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการความรู้

Kao (2005) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการบริหารของผู้นำ ชาวไต้หวันและการปฏิบัติการจัดการความรู้ในบริษัทที่ตั้งอยู่ในจีนแผ่นดินใหญ่ เป็นการศึกษา เพื่อวัดรูปแบบการบริหารของผู้นำกับการปฏิบัติการจัดการความรู้ โดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งผู้บริหารตามพฤติกรรมในการบริหารที่รวมถึงการพิจารณาแต่งตั้ง การเล่าเรื่อง การขาย การมีส่วนร่วม และการแต่งตั้งตัวแทน ประชากรที่ใช้แบ่งเป็น เพศ อายุ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงานหรือการดำรงตำแหน่งในบริษัทปัจจุบัน และระยะเวลา ในการเป็นผู้นำในอดีตผลการศึกษา พบว่า มีสัมพันธ์ในทางบวกระหว่างรูปแบบการเป็นผู้นำ ของผู้บริหารกับการปฏิบัติการจัดการความรู้ และระหว่างการเป็นผู้นำของผู้บริหาร กับประชากรที่ศึกษา รวมทั้งมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในกลุ่มผู้นำรูปแบบต่าง ๆ และ จำนวนปีที่ เป็นผู้นำในบริษัทกับการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการความรู้ และผู้นำที่เป็นนักขาย มีการนำการจัดการความรู้มาใช้สูง

Keyser (2004) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความรู้ และผลการ ปฏิบัติงานของลูกจ้างบริษัทไฟฟ้าวูเทนเนสซี เป็นการศึกษาเพื่อการวิเคราะห์และเปรียบเทียบ ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของการจัดการความรู้ในองค์กรและผลงานของลูกจ้างจำนวน 1,870 คน ซึ่งเดิมการจัดการความรู้มุ่งเน้นการรับรู้ของผู้บริหารระดับกลางและระดับสูง การศึกษานี้จึงมุ่งเน้นไปที่กลุ่มพนักงานระดับล่างซึ่งมีการศึกษาไม่สูง ผลการศึกษา พบว่า มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกระหว่างการจัดการความรู้ระหว่างลูกจ้างกลุ่มต่าง ๆ ในองค์กร

Sattar (2004) ได้ศึกษาปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการจัดการความรู้ใน สิงคโปร์ (Key success factors of knowledge management implementation in Singapore) การศึกษาวิจัยในเรื่องนี้มีแนวคิดมาจากการที่ผู้ศึกษามองว่าการจัดการความรู้ตามแนวทางของ ตะวันตกนั้นอาจจะไม่สามารถนำมาประยุกต์ในประเทศสิงคโปร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะมีความแตกต่างกันในด้านวัฒนธรรมและกระบวนการดำเนินธุรกิจ จึงมีความต้องการที่จะศึกษา เพื่อค้นคว้า รวบรวม รวมถึงการทดสอบ เงื่อนไขหรือปัจจัยที่เหมาะสมกับลักษณะทาง วัฒนธรรมและกระบวนการทางธุรกิจ ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จและการนำไปสู่การจัดการความรู้ ให้เป็นผลสำเร็จ ประกอบด้วยทั้งสิ้น 14 ปัจจัยคือ 1. ระบบการบริหารจัดการภายในองค์กรที่จะ

เปิดโอกาสให้พนักงานได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและเสนอแนะ 2. ความเป็นผู้นำ และความมุ่งมั่นของผู้บริหารระดับสูงในการที่จะดำเนินการจัดการความรู้ 3. งบประมาณที่จะสนับสนุน 4. ความพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์ที่ขัดขวางการจัดการความรู้ 5. คู่มือการปฏิบัติ นโยบายและกระบวนการปฏิบัติงานที่ส่งเสริมต่อการจัดการความรู้ 6. รางวัลหรือผลตอบแทนหากผลการปฏิบัติงานมีการพัฒนา 7. การส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ภายในองค์กร 8. ความรู้ที่ได้รับจากลูกค้า 9. การส่งเสริมให้พนักงานเกิดแนวคิดในการเปรียบเทียบของค์กรอื่น ๆ ที่มีมาตรฐานดีกว่าหรือองค์กรที่ประสบความสำเร็จ 10. การให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการความรู้ที่เหมาะสมโดยผ่านช่องทางทางการฝึกอบรม 11. การส่งเสริมให้พนักงานมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 12. ความร่วมมือและการทำงานเป็นทีม 13. การช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการแก้ปัญหาภายในทีมงาน 14. การสนับสนุนให้เกิดการทำงานเป็นทีมและเกิดกลุ่มการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

Wen Chong and Chee (2000) ได้ศึกษาถึงคุณค่าของการจัดการความรู้ของผู้บริหารอาวุโสขององค์กรระดับนานาชาติ จำนวน 25 องค์กร โดยศึกษาแนวปฏิบัติและความพยายามของธุรกิจต่อการจำแนกและพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่ทำให้ธุรกิจหลักบรรลุความสำเร็จ กับความรู้หลัก รวมทั้งพัฒนารูปแบบบูรณาการเพื่อเชื่อมโยง ผลการศึกษาพบว่า 1. ผู้ตอบมีความตระหนักถึงการนิยามของการจัดการความรู้ใหม่ ๆ อยู่ในระดับดี (92%) ยอมรับว่าการจัดการความรู้เป็นกระบวนการของพลังและเป็นการเชื่อมต่อทักษะและความชำนาญของพนักงานซึ่งถูกสนับสนุนโดยเทคโนโลยีสารสนเทศ (77%) 2. ผู้ตอบส่วนมาก (76%) เห็นด้วยว่าการปฏิบัติจัดการความรู้เป็นกลยุทธ์ที่สำคัญขององค์กร 3. ข้อค้นพบสำหรับการติดตามประสิทธิผลขององค์กรที่มีการใช้ความรู้อย่างมาก สามารถสรุปได้ดังนี้ 3.1 ดัชนีหลักชี้วัดความสำเร็จสำหรับการลงทุนทางความรู้น่าจะสอดคล้องเป็นแนวเดียวกับกลยุทธ์ 3.2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์กร เช่น วัฒนธรรม พันธกิจ การให้รางวัล และการบริการสารสนเทศ ควรจะอำนวยความสะดวกต่อวัฒนธรรมการแบ่งปันความรู้

Pan and Scarbrough (1999) ได้ศึกษาสำรวจการจัดการความรู้ในทางปฏิบัติ ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของการศึกษาเชิงประจักษ์ของกระบวนการแบ่งปันความรู้จากหน่วยงานนานาชาติ คือ Buckman Laboratory เป็นการศึกษาในมุมมองของสังคมเทคนิค (socio-technical) ซึ่งเป็นวิธีการมององค์การที่เน้นความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันของระบบย่อยทางสังคมและเทคโนโลยีของหน่วยงาน และความสัมพันธ์ของหน่วยงานที่เป็นภาพรวมทั้งหมดของสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้น ผลจากการศึกษาพบว่าข้อสรุปที่เป็นองค์ประกอบของการจัดการความรู้ที่สำคัญ คือ วัฒนธรรมที่เต็มไปด้วยความริเริ่มทางความรู้ (knowledge enterprising culture) ที่ Buckman Laboratories สิ่งหนึ่งที่สำคัญของวัฒนธรรมประกอบด้วยคุณลักษณะของ

การริเริ่มทางความรู้ซึ่งสนับสนุนการแบ่งปันความรู้พร้อมกับกระบวนการเรียนรู้ใหม่ (re-learning) และหัวใจของกิจกรรมการแบ่งปันความรู้ใน Buckman คือ บรรยากาศที่ต่อเนื่องและการไว้วางใจ

2.2 งานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาระบบสารสนเทศ

Cardoso (2005) ได้ศึกษาการสร้างโปรแกรมสำเร็จรูปที่สามารถยืดหยุ่นได้เพื่อใช้ในกระบวนการพัฒนาเว็บไซต์เชิงความหมายทางการท่องเที่ยว (Semantic Web Processes) พบว่า ในปัจจุบันนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ใช้ข้อมูลสารสนเทศที่มีอยู่ในเว็บไซต์เป็นเครื่องมือในการวางแผนการท่องเที่ยวโดยตนเอง การสร้างโปรแกรมสำเร็จรูปที่สามารถยืดหยุ่นได้เพื่อใช้ในกระบวนการพัฒนาเว็บไซต์เชิงความหมายทางการท่องเที่ยว (Semantic Web Processes) จึงต้องประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การรวบรวมแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในรูปแบบสื่อออนไลน์ สร้างโปรแกรมสำเร็จรูปที่มีความยืดหยุ่น พัฒนาระบบการสร้างโปรแกรมสำเร็จรูปที่มีความยืดหยุ่นและโปรแกรมสำเร็จรูปที่มีความยืดหยุ่น

Proll Birgit and Werner Retschitzegger (2000) ได้ทำการศึกษาเรื่องระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวในอนาคต พบว่า โครงสร้างของระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวประกอบด้วย 3 ระดับชั้น ประกอบด้วย The Public Access Layer ผู้ใช้งานระบบสารสนเทศสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ 3 วิธี คือ ผ่าน www ผ่านตู้บริการข้อมูลสารสนเทศประจำสถานที่ท่องเที่ยว และผ่านโทรศัพท์มือถือ The Internal Layer ข้อมูลภายในฐานข้อมูลในระบบสารสนเทศที่ได้จากนักท่องเที่ยวและเจ้าของพื้นที่ และ The External Data Source Layer ข้อมูลสารสนเทศจากเว็บไซต์หรือแหล่งข้อมูล เป็นแหล่งเพิ่มเติมให้ข้อมูลมีความสมบูรณ์มากขึ้น

Duran Seker and Shrestha (2004) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ระบบสารสนเทศสำหรับรีสอร์ทท่องเที่ยว กรณีศึกษา Manavgat พบว่า การออกแบบและการทำการตลาดเว็บไซต์เกี่ยวกับข้อมูลภูมิศาสตร์ทางการท่องเที่ยวต้องได้จากการรวบรวมความต้องการของผู้ใช้งาน เนื่องจากระบบข้อมูลภูมิศาสตร์ต้องให้ข้อมูลทางด้านภูมิศาสตร์ทางการท่องเที่ยวที่มีประโยชน์และมีคุณค่าแก่ผู้ใช้งานหรือนักท่องเที่ยว เนื้อหาในเว็บไซต์ต้องมีความเหมาะสมและตอบสนองต่อความความคาดหวังแก่ผู้ใช้งานได้ เนื่องจากมีหลายระบบสารสนเทศที่ไม่มีประโยชน์และไม่สามารถตอบสนองต่อความคาดหวังด้านการค้นหาข้อมูลทางการท่องเที่ยวแก่ผู้ใช้งานได้ ระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวได้รับการพัฒนาด้วยการใช้ในการพัฒนาเทคโนโลยีเว็บ

กรอบแนวคิดการวิจัย

เมื่อการท่องเที่ยวมีบทบาทต่อเศรษฐกิจและรายได้ของประเทศชาติและมีการนำการท่องเที่ยวโดยชุมชนเข้ามาเป็นเครื่องมือในการอนุรักษ์ดูแลทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม รวมถึงการจัดการความรู้ก็มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคนในชุมชนเพื่อก่อให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสังคมฐานความรู้และระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ในปัจจุบัน เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลจึงต้องศึกษากระบวนการจัดการความรู้ที่เน้นการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ที่เป็นความรู้ในตัวบุคคลและความรู้ชัดแจ้ง เพื่อรวบรวม ข้อมูลที่กระจัดกระจาย ไม่เป็นระบบ ระเบียบ อยู่ในที่เดียวกันอย่างเป็นหมวดหมู่และเก็บเป็นคลังความรู้ของชุมชน โดยใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือในการจัดเก็บและเผยแพร่ เนื่องจากเป็นเครื่องมือที่ทันสมัยและสามารถใช้งานได้อย่างกว้างขวางอีกทั้งยังสามารถใช้งานได้ทุกที่ทุกเวลา ทำให้สะดวกในการค้นหา ศึกษาและต่อยอดความรู้เหล่านั้นต่อ อีกทั้งยังสร้างให้ชุมชนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการดำเนินการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มีประสิทธิภาพและมีความต่อเนื่อง รวมถึงชุมชนมีความแข็งแรงและมีกลไกในการดำเนินงานการจัดการท่องเที่ยวในชุมชนที่ยั่งยืน ส่งผลให้การอนุรักษ์ดูแลทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมภายใต้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวสืบเนื่องไปไม่มีวันสิ้นสุด

ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล โดยได้กำหนดแนวคิดและหลักการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมากำหนดกรอบความคิดของการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนซึ่งประกอบด้วย แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการจัดการองค์ความรู้ (Knowledge Management: KM) เพื่อใช้ในการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างความรู้ภายใน (Tacit Knowledge) และความรู้ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) ของคนที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน (Stack holder) โดยมีแนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community based Tourism: CBT) เป็นตัวกำหนดประเด็นที่สำคัญในการจัดการความรู้ในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อนำสารสนเทศที่ได้จากการจัดการความรู้ในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลมาจัดเก็บและเผยแพร่ความรู้ และนำแนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการประเมินเพื่อทำการประเมินระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลในด้านประสิทธิภาพการใช้งานระบบ ผลการเรียนรู้ที่ได้จากระบบสารสนเทศ และความพึงพอใจในระบบ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลแบบผสมผสาน (Mix Methods) และมีกลุ่มผู้เข้าร่วมวิจัยได้แก่ แกนนำชุมชนการท่องเที่ยว นักการเมืองท้องถิ่นทั้งภาคการพัฒนาและการปกครอง เจ้าหน้าที่

รับผิดชอบของหน่วยงานของรัฐและเอกชน และชาวบ้านในชุมชน โคนเน้นการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความรู้ที่อยู่ในตัวบุคคลและความรู้ชัดแจ้ง

การวิจัยครั้งนี้จะเริ่มจากศึกษาประเด็นความรู้ที่สำคัญและมีความจำเป็นต่อการจัดการองค์ความรู้ภายในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนซึ่งในการดำเนินการวิจัยครั้งแรกผู้วิจัยกำหนดไว้ 4 ด้านตามองค์ประกอบของการท่องเที่ยวโดยชุมชนซึ่งกำหนดไว้โดยสถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน (CBT-I) ซึ่งประกอบด้วย 1. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม ชุมชนมีฐานทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ และมีวิถีการผลิตที่พึ่งพาและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนชุมชนมีวัฒนธรรมประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น 2. ด้านองค์กรชุมชน ชุมชนมีระบบสังคมที่เข้าใจกัน มีปราชญ์หรือผู้มีความรู้และทักษะในเรื่องต่าง ๆ หลากหลาย ชุมชนรู้สึกเป็นเจ้าของและเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา 3. ด้านการจัดการ มีกฎ-กติกาในการจัดการสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และการท่องเที่ยวเมืองศีร์ษะเกษหรือกลไกในการทำงานเพื่อจัดการการท่องเที่ยว และสามารถเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับการพัฒนาชุมชนโดยรวมได้มีการกระจายผลประโยชน์ที่เป็นธรรม มีกองทุนที่เอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน ด้านการเรียนรู้ ลักษณะของกิจกรรมการท่องเที่ยวสามารถสร้างการเรียนรู้ และความเข้าใจในวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่แตกต่าง มีระบบจัดการให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ระหว่างชาวบ้านกับผู้มาเยือน สร้างจิตสำนึกเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมทั้งในส่วนของชาวบ้านและผู้มาเยือน และ 4. ด้านการเรียนรู้ ลักษณะของกิจกรรมการท่องเที่ยวสามารถสร้างการเรียนรู้ และความเข้าใจในวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่แตกต่างมีระบบจัดการให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ระหว่างชาวบ้านกับผู้มาเยือนสร้างจิตสำนึกเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม ทั้งในส่วนของชาวบ้านและผู้มาเยือน

จากนั้นเริ่มดำเนินการจัดการความรู้โดยใช้วิธีการประชุมระดมสมองเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของแกนนำชุมชนการท่องเที่ยว นักการเมืองท้องถิ่นทั้งภาคการพัฒนาและการปกครอง เจ้าหน้าที่รับผิดชอบของหน่วยงานของรัฐและเอกชนที่มีบทบาทในการส่งเสริมและชาวบ้านในชุมชน และทำการจดบันทึกโดยในการดำเนินการนั้นยึดรูปแบบการจัดการความรู้แบบจำลองปลาทู (TUNA Model: Thai – UNAids Model) และกระบวนการจัดการความรู้ของน้ำทิพย์ วิภาวิน (2547, หน้า 30-31) เป็นแนวทางในการจัดการความรู้ของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลซึ่งมีขั้นตอนดังนี้คือ

1. ร่วมกำหนดเป้าหมายวิสัยทัศน์หรือทิศทางการจัดการความรู้ในเครือข่ายการ
ท่องเที่ยวชุมชนจังหวัดสตูล

2. ดำเนินแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อให้เกิดการหมุนเวียนความรู้ ยกระดับความรู้ และ
เกิดนวัตกรรม โดยมี 4 ขั้นตอน คือ การสร้างความรู้ การจัดเก็บความรู้ การกระจายความรู้
และการประยุกต์ใช้ความรู้ ของผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน
จังหวัดสตูล ผ่านการการประชุมระดมสมอง (Brainstorming)

3. จัดเก็บความรู้ที่ได้จากเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ซึ่งผ่าน
กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยมีเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือสกัดความรู้ที่ซ่อนเร้น
ให้เป็นความรู้ที่เด่นชัด นำไปเผยแพร่และแลกเปลี่ยนหมุนเวียน แบ่งปัน และนำไปใช้ พร้อมทั้ง
ยกระดับความรู้ต่อไป

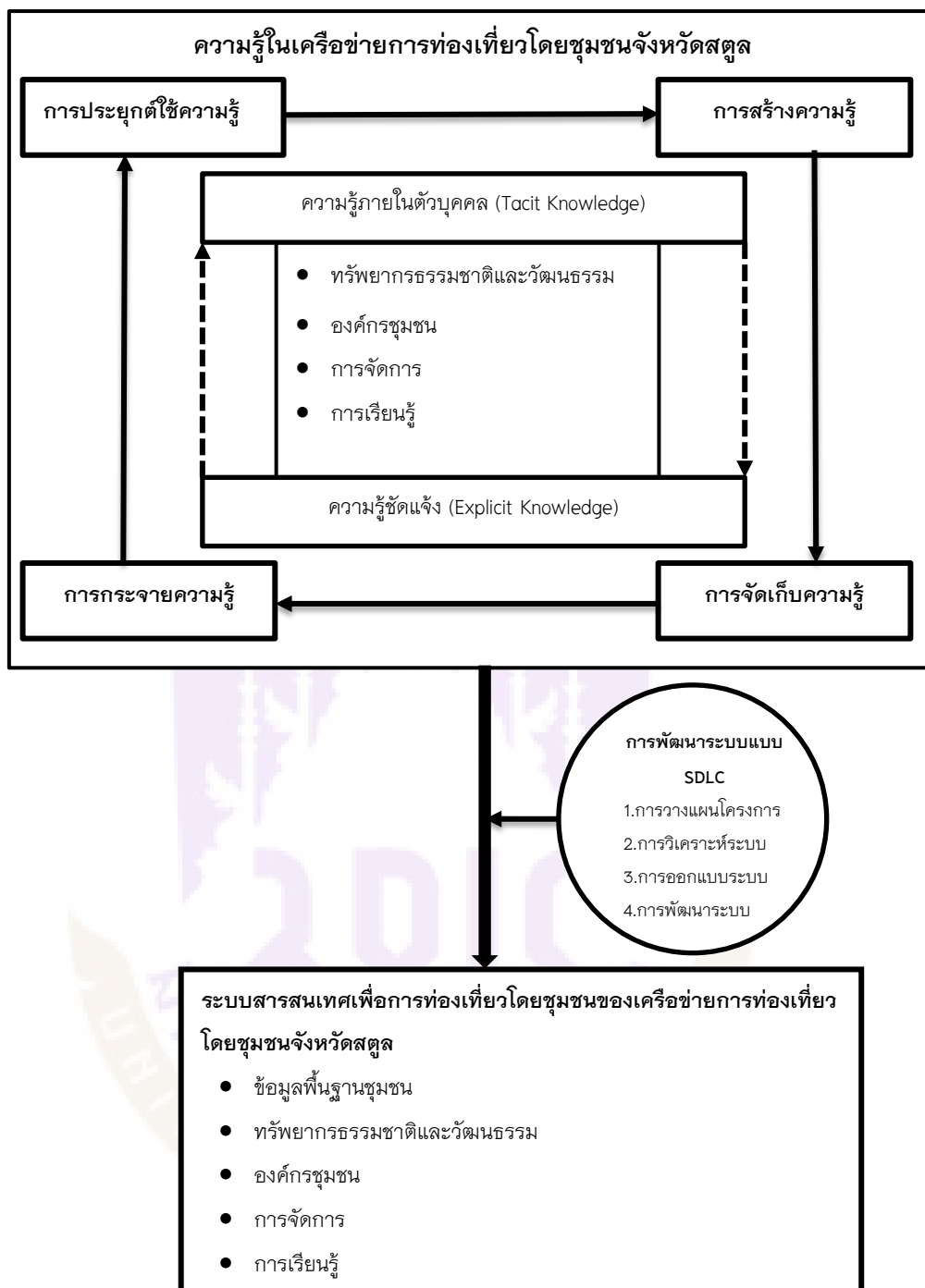
นำข้อมูลที่ได้จากการจัดการความรู้ในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล
วิเคราะห์ และสังเคราะห์ เป็นสารสนเทศของเครือข่าย พร้อมทั้งทำการประเมินความถูกต้อง
และความครบถ้วนของสารสนเทศเพื่อนำไปจัดเก็บและเผยแพร่โดยใช้ระบบสารสนเทศเป็น
เครื่องมือ

เมื่อได้สารสนเทศของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลที่ถูกต้องและ
ครบถ้วน จากนั้นนำสารสนเทศไปพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนโดยยึด
หลักขั้นตอนการพัฒนาระบบสารสนเทศแบบ SDLC (System Development Life Cycle: SDLC)
ประกอบด้วย 1. การวางแผนโครงการ เป็นการเตรียมความพร้อมและติดต่อประสานงาน
ผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาระบบในทุกลำดับขั้นตอน รวมถึงการศึกษาปัญหาและประเมินความ
เป็นได้ในการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดย
ชุมชนจังหวัดสตูล 2. การวิเคราะห์ระบบ เป็นการกำหนดความสามารถในการทำงานของระบบ
สารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลให้
สามารถตอบสนองตามความต้องการ และแก้ปัญหาในขั้นตอนการวางแผนโครงการ 3. การ
ออกแบบระบบ เป็นการออกแบบระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของ
เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลใหม่เพื่อให้ตรงกับความต้องการและสามารถ
แก้ปัญหาแก่ผู้งาน และเป็นขั้นตอนในการออกแบบลักษณะการนำข้อมูลเข้าและผลลัพธ์ที่ได้
จากระบบ รวมถึงระบุคุณลักษณะของอุปกรณ์ที่นำมาใช้ เพื่อส่งมอบให้กับนักพัฒนาระบบ
(Developer) 4. การพัฒนาระบบ เป็นขั้นตอนในการนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์และออกแบบ
มาทำการเขียนโปรแกรมเอให้ได้ตามความต้องการที่กำหนดไว้และทำการประเมินความถูกต้อง
ให้ได้ตามความต้องการ และ 5. การบำรุงรักษาระบบ เป็นการดูแลให้ระบบสารสนเทศเพื่อการ
ท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลสามารถใช้งานได้เป็นปกติ

อยู่ตลอดเวลา รวมถึงการแก้ไขข้อผิดพลาดในการทำงานของระบบสารสนเทศของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

สุดท้ายทำการประเมินระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ซึ่งประกอบด้วย 1. การประเมินบริบทหรือสภาวะแวดล้อมเพื่อได้ข้อมูลในการกำหนดวัตถุประสงค์และความเป็นไปได้การพัฒนาระบบสารสนเทศ 2. การประเมินข้อมูลนำเข้าเพื่อนำไปเก็บและบริการข้อมูลสารสนเทศแก่ผู้ใช้งาน 3. การประเมินกระบวนการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อตรวจสอบความถูกต้องการวิเคราะห์ การออกแบบ และการพัฒนาระบบ 4. การประเมินการใช้งานระบบสารสนเทศเพื่อตรวจสอบการทำงาน การสร้างความรู้ และความพึงใจต่อการใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลของผู้ใช้งานหรือนักท่องเที่ยว จากนั้นนำผลจากการประเมินมาแก้ไขระบบสารสนเทศเพื่อให้การทำงานของระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีความสมบูรณ์ที่สุด กรอบแนวคิดข้างต้นสามารถเขียนเป็นภาพได้ดังรูป

ภาพ 4 กรอบแนวคิดการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ผู้วิจัยมีขั้นตอนการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 จัดการความรู้ในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาสารสนเทศด้านการท่องเที่ยวที่จำเป็นของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพใช้กระบวนการจัดการความรู้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ในการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 มี 4 กลุ่ม ประกอบด้วย

1.1.1 แกนนำชุมชนด้านการท่องเที่ยว เป็นแกนนำและกรรมการการดำเนินงานของชุมชนที่จัดการท่องเที่ยวในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ตามคำสั่งจังหวัดสตูล ที่ 1129/2552 เรื่องแต่งตั้ง คณะกรรมการเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ลงวันที่ 7 กันยายน พ.ศ. 2552 นายสุเมธ เลิศชัยวณิชกุล ดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดสตูล ณ ขณะนั้น จำนวน 12 ชุมชน รวม 72 คน

1.1.2 ชาวบ้านของชุมชนที่จัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนภายใต้เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล จำนวน 12 ชุมชน รวม 19,563 คน (องค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล, 2553)

1.1.3 ผู้นำท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละชุมชนที่จัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนภายใต้เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนในชุมชนทั้งฝ่ายนิติบัญญัติซึ่งประกอบด้วย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (ส.อบต.) สมาชิกสภาเทศบาล (ส.ท.) สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ส.อบจ.) และฝ่ายบริหารคือนายกองค์การบริหารส่วนตำบล (นายก อบต.) และ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 12 ชุมชน รวม 48 คน

1.1.4 เจ้าหน้าที่ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสตูล ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบและส่งเสริมเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล จำนวน 3 คน

1.2 ผู้ให้ข้อมูลหลัก ในการวิจัยในชั้นตอนที่ 1 มี 4 กลุ่ม ประกอบด้วย

1.2.1 ตัวแทนแกนนำชุมชนด้านการท่องเที่ยว เป็นแกนนำและกรรมการ การดำเนินงานของชุมชนที่จัดการท่องเที่ยวในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ตามคำสั่งจังหวัดสตูล ที่ 1129/2552 เรื่องแต่งตั้ง คณะกรรมการเครือข่ายการท่องเที่ยว โดยชุมชนจังหวัดสตูล ลงวันที่ 7 กันยายน พ.ศ. 2552 นายสุเมธ เลิศชัยวณิชกุล ดำรงตำแหน่ง ผู้ว่าราชการจังหวัดสตูล ณ ขณะนั้น ชุมชนละ 5 คน ทั้งหมด 12 ชุมชน รวม 60 คน

1.2.2 ตัวแทนชาวบ้านของชุมชนที่จัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนภายใต้เครือข่าย การท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ชุมชนละ 20 คน ทั้งหมด 12 ชุมชน รวม 240 คน

1.2.3 ตัวแทนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละชุมชนที่จัดการท่องเที่ยว โดยชุมชนภายใต้เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรง ของประชาชนในชุมชนทั้งฝ่ายนิติบัญญัติซึ่งประกอบด้วย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (ส.อบต.) สมาชิกสภาเทศบาล (ส.ท.) สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ส.อบจ.) และ ฝ่ายบริหารคือนายกองค์การบริหารส่วนตำบล (นายก อบต.) และ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ชุมชนละ 2 คน ทั้งหมด 12 ชุมชน รวม 24 คน

1.2.4 ตัวแทนเจ้าหน้าที่ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสตูล ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบและ ส่งเสริมเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล จำนวน 3 คน

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยการประสานงานจากผู้นำชุมชนกับชาวบ้านผู้มีความสมัครใจ

ตาราง 9 ประชากรและผู้ให้ข้อมูลหลักการจัดการความรู้

ผู้ให้ข้อมูลหลัก	ประชากร(คน)	กลุ่มตัวอย่าง(คน)
แกนนำชุมชนด้านการท่องเที่ยว	72	60
ชาวบ้าน	19,563	240
ผู้นำท้องถิ่น	48	24
เจ้าหน้าที่ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสตูล	3	3

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาสารสนเทศด้านการท่องเที่ยวที่จำเป็นของเครือข่ายการ ท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลครั้งนี้แบ่งการดำเนินการเก็บข้อมูลออกเป็น 2 ขั้นตอนคือศึกษา ประเด็นสำคัญของความรู้ที่มีอยู่ในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยใช้เครื่องมือแบบสัมภาษณ์แบบมี

โครงสร้างและดำเนินการ จัดเก็บความรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการความรู้ตามแบบจำลองปลาหู (TUNA Model: Thai-UNAids Model) (ประพนธ์ ผาสุขยัต 2547, หน้า 21) เป็นเครื่องมือ

2.1 ศึกษาประเด็นสำคัญของความรู้ที่มีอยู่ในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยใช้ เครื่องมือแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

2.1.1 ศึกษาแนวทางการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างจากเอกสารและ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์ ศึกษาข้อมูลและองค์ความรู้ของ เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็น แนวทางในการกำหนดข้อคำถามให้ครอบคลุมเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1.2 กำหนดหัวข้อที่ต้องการสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยได้กำหนดคุณลักษณะของ ข้อคำถามที่ต้องการสัมภาษณ์เกี่ยวกับความรู้การท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งมีประเด็นการศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้านคือ ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม องค์การชุมชน การจัดการ และการเรียนรู้

2.1.3 ร่างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเพื่อนำเสนอเพื่อปรึกษากับประธาน และกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหาและความ เหมาะสมของภาษา และปรับปรุงตามคำแนะนำ

2.1.4 นำแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว นำเสนอ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ตรวจสอบความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหาของแบบ สัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่ต้องการวัด โดยผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านพิจารณาลงความเห็นและ ให้คะแนนและแปลความหมายดังนี้

+1 หมายถึง สำหรับข้อคำถามที่เห็นว่าเหมาะสม

0 หมายถึง สำหรับข้อคำถามที่ไม่แน่ใจ

-1 หมายถึง สำหรับข้อคำถามที่เห็นว่าไม่เหมาะสม ควรปรับปรุง

นำคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของ ข้อคำถามกับเนื้อหาโดยใช้สูตร IOC สำหรับเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณา คือ ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปเป็นข้อคำถามที่ใช้ได้ ส่วนข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ลงมา เป็นข้อคำถามที่ต้องปรับปรุง หรือตัดออก (พิสนุ พงศ์ศรี, 2549)

2.1.5 ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

2.1.6 นำแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างนำเสนอประธานและกรรมการ ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษา

2.1.7 สร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเพื่อนำไปใช้สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริง

2.2 จัดเก็บความรู้ โดยใช้รูปแบบการจัดการความรู้ตามแบบจำลองปลาทู (TUNA Model: Thai-UNAids Model) (ประพนธ์ ผาสุขีต, 2547, หน้า 21)

2.2.1 ศึกษากระบวนการจัดเก็บความรู้ของรูปแบบการจัดการความรู้ตามแบบจำลองปลาทู (TUNA Model: Thai-UNAids Model) เอกสารและงานวิจัยเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการจัดการความรู้ในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนในขณะเดียวกันทำการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1 ที่ได้จากการศึกษาเอกสารงานวิจัย และการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเพื่อระบุประเด็นสำคัญของความรู้ที่มีอยู่ในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลเพื่อนำมาเป็นหัวข้อหลักในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

2.2.2 ระบุประเด็นที่ต้องการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และจัดกลุ่มประเด็นให้อยู่ภายใต้องค์ประกอบสู่ความสำเร็จของการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนซึ่งประกอบด้วย 4 ด้านคือ ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม องค์กรชุมชน การจัดการ และการเรียนรู้

2.2.3 นำเสนอประเด็นที่สำคัญในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการความรู้กับประธานและกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษา และปรับปรุงตามคำแนะนำ

2.2.4 นำแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว นำเสนอผู้เชี่ยวชาญทางด้านแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ตรวจสอบความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่ต้องการวัด โดยผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านพิจารณาลงความเห็นและให้คะแนนและแปลความหมายดังนี้

+1 หมายถึง สำหรับข้อคำถามที่เห็นว่าเหมาะสม

0 หมายถึง สำหรับข้อคำถามที่ไม่แน่ใจ

-1 หมายถึง สำหรับข้อคำถามที่เห็นว่าไม่เหมาะสม ควรปรับปรุง

นำคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับเนื้อหาโดยใช้สูตร IOC สำหรับเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาคือ ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปเป็นข้อคำถามที่ใช้ได้ ส่วนข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ลงมา เป็นข้อคำถามที่ต้องปรับปรุง หรือตัดออก (พิสนุ ฟองศรี, 2549)

2.2.5 ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

2.2.6 นำประเด็นสำคัญใช้ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริงที่ใช้ในการศึกษา

2.2.7 นำประเด็นสำคัญใช้ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เสนอประธานและกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษาอีกครั้ง

2.2.8 นำประเด็นสำคัญใช้ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ไปใช้ในแบบจำลองปลาทู (TUNA Model: Thai-UNAids Model) เพื่อเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้เพื่อศึกษาบริบทสารสนเทศด้านการท่องเที่ยวที่จำเป็นของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลโดยใช้เครื่องมือแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและดำเนินการจัดเก็บความรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการความรู้ตามแบบจำลองปลาทู (TUNA Model: Thai-UNAids Model) (ประพนธ์ ฝาสุชยัต, 2547, หน้า 21) สามารถแบ่งการศึกษาออกเป็น 5 ขั้นตอนคือ

3.1 ศึกษาประเด็นสำคัญของความรู้ที่มีอยู่ในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารและสื่อออนไลน์ที่เกี่ยวข้องเพื่อหาประเด็นสำคัญด้านการท่องเที่ยวที่จำเป็นของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลที่มีอยู่และเป็นแนวทางในการใช้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในแต่ละชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล จากนั้นผู้วิจัยนำหนังสือแนะนำตัวนิสิตแก่กลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความอนุเคราะห์และความร่วมมือในการสัมภาษณ์ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ของกลุ่มตัวอย่างที่คัดเลือกไว้ พร้อมบันทึกข้อมูลตัวอักษรภาพและเสียง

3.2 การเตรียมชุมชนและหน่วยงานเกี่ยวข้อง เป็นขั้นตอนของการเปิดตัวโครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล เพื่อให้ชุมชนและผู้เกี่ยวข้องรับทราบวัตถุประสงค์ในการวิจัย และนัดหมายวันเวลาในการร่วมกำหนดวิสัยทัศน์และกำหนดประเด็นการจัดการความรู้เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ในวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2557 ผู้เข้าร่วมการประชุมในครั้งนี้ประกอบด้วย แกนนำเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล หน่วยงานภาครัฐและเอกชนภายในจังหวัดสตูล กลุ่มผู้ประสานงานศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น (สกว.) จังหวัดสตูล นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญทางด้านการท่องเที่ยวและการท่องเที่ยวโดยชุมชน เมื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาและวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยว

โดยชุมชนจังหวัดสตูลเสร็จสิ้นจึงทำการนัดหมายวันเวลาเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์และประเด็นการจัดการความรู้เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลในวันที่ 20 เมษายน 2557 ณ ชมรมประมงพื้นบ้านจังหวัดสตูล ซอยศรีวัง หมู่บ้านลาหงา ตำบลละงู อำเภอละงู จังหวัดสตูล ตั้งแต่เวลา 13.00-18.00 น.

3.3 การกำหนดวิสัยทัศน์และประเด็นการจัดการความรู้เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล การกำหนดวิสัยทัศน์หรือ Knowledge Visions: KV เป็นการเริ่มต้นการจัดการความรู้หรือที่เรียกกันว่า “ส่วนหัวปลา” ตามกรอบแนวคิดปลาหู (TUNA Model: Thai-UNAids Model) (ประพนธ์ ผาสุขยัต, 2547, หน้า 21) เป็นกระบวนการกำหนดเป้าหมายในการจัดการความรู้ภายใต้สถานภาพชุมชนโดยการสำรวจชุมชนด้วยคนในชุมชนเองว่ามีความรู้ด้านใดและไม่รู้ด้านใด จะทำให้เกิดการค้นหาผู้รู้เพื่อแลกเปลี่ยนซึ่งอาจจะเป็นคนในชุมชนหรือภายนอกชุมชนก็ได้ ผ่านเวทีระดมความคิดของแต่ละชุมชน ซึ่งจัดขึ้นวันที่ 20 เมษายน 2557 ณ ชมรมประมงพื้นบ้านจังหวัดสตูล ซอยศรีวัง หมู่บ้านลาหงา ตำบลละงู อำเภอละงู จังหวัดสตูล ตั้งแต่เวลา 13.00-18.00 น. ในรูปแบบสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยมีซึ่งมีประเด็นคำถามคือ 1. จัดการความรู้เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลเพื่ออะไร 2. ประเด็นการจัดการความรู้ด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมควรประกอบไปด้วยประเด็นที่สำคัญใดบ้าง 3. ประเด็นการจัดการความรู้ด้านองค์กรชุมชนควรประกอบไปด้วยประเด็นที่สำคัญใดบ้าง 4. ประเด็นการจัดการความรู้ด้านการจัดการควรประกอบไปด้วยประเด็นที่สำคัญใดบ้าง และ 5. ประเด็นการจัดการความรู้ด้านการเรียนรู้ควรประกอบไปด้วยประเด็นที่สำคัญใดบ้าง เมื่อเสร็จสิ้นการสนทนากลุ่มสรุปได้ว่าเพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ในการจัดการความรู้ของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลตามวิสัยทัศน์ในการจัดการความรู้เพื่อ “ยกระดับการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้เกิดความยั่งยืนโดยภูมิปัญญาชาวบ้าน” ผู้ร่วมสนทนาจึงกำหนดประเด็นเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (KS) และจัดเก็บข้อมูล (KA) ภายใต้ความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบการท่องเที่ยวโดยชุมชนกับเป้าหมายเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ดังนี้ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีอะไรบ้าง การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างไร ประเพณีและวัฒนธรรมในชุมชนมีอะไรบ้าง การฟื้นฟูและสืบสานประเพณีและวัฒนธรรมในชุมชนเป็นอย่างไร กลุ่มองค์กรในชุมชนการท่องเที่ยวมีกลุ่มใดบ้าง การบริหารจัดการกลุ่มองค์กรในชุมชนการท่องเที่ยวเป็นอย่างไร กลุ่มองค์กรในชุมชนมีความเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในชุมชนอย่างไร กฎกติกาในการจัดการสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมเป็นอย่างไร อัตราค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวในชุมชนแต่ละด้านเป็นอย่างไร การจัดสรรรายได้เป็นอย่างไร กิจกรรมสร้างจิตสำนึกให้กับคนในชุมชนมีอะไรบ้าง

อย่างไร โครงสร้างและหน้าที่ของการดำเนินงานในชุมชนการท่องเที่ยวเป็นอย่างไร กิจกรรมการท่องเที่ยวมีอะไรบ้าง และกิจกรรมการท่องเที่ยวสร้างการเรียนรู้ให้กับผู้มาเยือนอย่างไร

ลำดับถัดไปผู้วิจัยทำการนัดหมายและกำหนดวันเวลาเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนในแต่ละชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ซึ่งสรุปได้ว่าคณะผู้วิจัยจะเดินทางไปชุมชนแต่ละชุมชนในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลเพื่อร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในแต่ละชุมชนเป็นเวลา 2 วัน 1 คืน ตามที่ชุมชนเป็นคนกำหนด ซึ่งวันแรกจะทำการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตามประเด็นที่กำหนดภายในศูนย์การเรียนรู้ของแต่ละชุมชน และวันถัดไปหรือหลังจากกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เสร็จสิ้นคณะผู้วิจัยร่วมทำกิจกรรมทางการท่องเที่ยวของแต่ละชุมชน โดยหมอบหมายให้แกนนำชุมชนการท่องเที่ยวในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนสตูลรับหน้าที่เป็นผู้ประสานผู้เข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย ผู้นำชุมชน ที่เป็นแกนนำของชุมชนที่จัดการท่องเที่ยว ชาวบ้าน และ ผู้แทนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนเจ้าหน้าที่ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสตูล ผู้วิจัยเป็นผู้ประสาน รวมถึงจัดเตรียมอาหารสำหรับผู้เข้าร่วมประชุมชุมชนและคณะผู้วิจัย และจัดเตรียมที่พักและกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนสำหรับคณะผู้วิจัยเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชาวบ้านในชุมชน

3.4 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความรู้ของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล การแลกเปลี่ยนเรียนรู้หรือ Knowledge Sharing: KS เป็นกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของคนในชุมชนในแต่ละกลุ่มเพื่อปรับฐานแนวคิด และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้เป็นที่ไปในทิศทางเดียวกันหรือที่เรียกกันว่า “สวนตัวปลา” ตามกรอบแนวคิดปลาทุ (ประพนธ์ ผาสุขยืด, 2547, หน้า 21) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในแต่ละชุมชนมีกำหนดการที่เหมือนกันทุกชุมชนในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลโดยเริ่มจาก ผู้เข้าร่วมประชุมลงทะเบียน รับฟังบรรยายในรูปแบบการเสวนาโดยมีผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินรายการและมีแกนนำการท่องเที่ยวโดยชุมชน เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐและเอกชน และผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวชุมชน เป็นผู้ร่วมวงเสวนา เพื่อปรับแนวคิดและความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวโดยชุมชนและการจัดการความรู้ให้เป็นที่ไปในทิศทางเดียวกัน จากนั้นแบ่งกลุ่มออกเป็น 4 กลุ่มเพื่อร่วมระดมสมองตามประเด็นทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม องค์กรชุมชน การจัดการ และการเรียนรู้ พร้อมทั้งนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการระดมสมองโดยชาวบ้านแต่ละกลุ่ม คณะผู้วิจัยสอบถามข้อสงสัยหรือขอข้อมูลเพิ่มเติมในประเด็นที่ไม่เข้าใจระหว่างการนำเสนอ สุดท้ายผู้วิจัยสรุปข้อมูลจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชุมชนการท่องเที่ยวของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลที่ละประเด็นเพื่อความถูกต้อง ชัดเจนและเข้าใจตรงกัน

ของข้อมูล จากนั้นกำหนดวันเวลาและสถานที่ในการประเมินสารสนเทศโดยกำหนดเป็นวันที่ 15 เมษายน 2558 เวลา 13.00 น.–18.00 น. ณ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบอย และปิดการประชุม

3.5 การจัดเก็บความรู้เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล เป็นส่วนของ “คลังความรู้” หรือ “ขุมความรู้” ที่ได้เกิดจากการเก็บสะสม “ความรู้” ที่ได้จากการบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จึงเป็นขั้นตอนที่ทำพร้อมๆกับขั้นตอนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้หรือ Knowledge Sharing : KS ตามกรอบแนวคิดปลาทุ (TUNA Model: Thai – UNAids Model) เรียกขั้นตอนนี้ว่า การจัดเก็บความรู้ หรือ Knowledge Assets: KA (ประพนธ์ ผาสุขยัต, 2547, หน้า 21) โดยการจัดเก็บความรู้ส่วนใหญ่จะใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือถือได้ว่าเป็นการสกัดความรู้ซ่อนเร้น (Tacit knowledge) ให้เป็นความรู้ชัดแจ้ง (Explicit knowledge) เพื่อนำความรู้เผยแพร่และแลกเปลี่ยนหมุนเวียน แบ่งปัน และใช้งานพร้อมทั้งยกระดับความรู้ต่อไป ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเพื่อเป็นประเด็นในกระบวนการจัดการความรู้ผ่านรูปแบบการจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการในชุมชน โดยตลอดเวลาการแลกเปลี่ยนเปลี่ยนรู้ทำการบันทึกเสียง ถ่ายภาพ และสรุปประเด็นในกระดาษฟลิปชาร์ต (Flipchart) เพื่อนำข้อมูลภาพเสียงและข้อความประมวลผลเป็นสารสนเทศของแต่ละชุมชน ผู้วิจัยทำหน้าที่ดำเนินรายการและสกัดความรู้ซ่อนเร้น (Tacit Knowledge) ของผู้เชี่ยวชาญและปราชญ์แต่ละด้านในชุมชน ระหว่างการแลกเปลี่ยนเรียนรู้พร้อมทั้งสรุปประเด็นเพื่ออธิบายให้กับชาวบ้านหรือผู้ร่วมประชุมเข้าใจตรงกันและบันทึกข้อมูล

3.6 การประเมินสารสนเทศเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล หลังจากผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ (content Analysis) ข้อมูลเพื่อประมวลผลข้อมูลเป็นสารสนเทศของแต่ละชุมชนในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลจึงทำการประเมินข้อมูลนำเข้าเพื่อการพัฒนาาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล (input) เพื่อรับร้องความถูกต้อง ครบถ้วนและทันสมัยของสารสนเทศ โดยใช้การประเมินเชิงคุณภาพ โดยมีแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเป็นเครื่องมือ ซึ่งมีประเด็นคำถามเกี่ยวกับ ความครบถ้วน ถูกต้อง เหมาะสมและทันสมัยของสารสนเทศด้านข้อมูลพื้นฐานชุมชน ด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมประเพณี ด้านองค์กรชุมชน ด้านการจัดการ และด้านการเรียนรู้ โดยการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) ซึ่งมีผู้วิจัยทำหน้าที่ดำเนินรายการโดยมีผู้เข้าร่วมจำนวน 13 คน ประกอบด้วย แกนนำการท่องเที่ยวโดยชุมชน 8 คน เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ 3 คน และนักการเมืองท้องถิ่น 2 คน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารและสื่อออนไลน์ และข้อมูลที่ใช้รูปแบบการจัดการความรู้ตามแบบจำลองปลาทู (TUNA Model: Thai-UNAids Model) มาทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งผู้วิจัยจะเริ่มวิเคราะห์ข้อมูลตั้งแต่วันแรกของการเก็บรวบรวมข้อมูลจนกระทั่งเก็บข้อมูลเสร็จสิ้น โดยผู้วิจัยมีขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

4.1 นำเอกสาร ข้อมูล ที่ได้จากการจัดบันทึก การบันทึกเสียง การบันทึกภาพนิ่ง และภาพเคลื่อนไหว มาอ่านและฟังโดยละเอียดเพื่อทำความเข้าใจในข้อมูลทั้งหมด

4.2 ดำเนินการแยกและวิเคราะห์เนื้อหาที่ได้จากการจัดการความรู้เพื่อระบุประเด็นหลักหรือข้อความเชิงวิเคราะห์ที่มีความสอดคล้องกับบริบทสารสนเทศด้านการท่องเที่ยวที่จำเป็นของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

4.3 นำประเด็นที่ได้มาเขียนเรียบเรียงพรรณนาให้เป็นคำอธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษาด้วยถ้อยคำที่มีความต่อเนื่อง และละเอียด (expansive description) และความครอบคลุมประเด็นการวิเคราะห์ที่กำหนด

4.4 สังเคราะห์สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการจัดการความรู้และผ่านการประเมินเป็นสารสนเทศเกี่ยวกับบริบทสารสนเทศด้านการท่องเที่ยวที่จำเป็นของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลไปให้ผู้ให้ข้อมูลตรวจสอบแก้ไขเพิ่มเติมอีกครั้ง

4.5 สรุปผลการศึกษาระบบสารสนเทศด้านการท่องเที่ยวที่จำเป็นของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล อยู่ในรูปแบบของสารสนเทศทางการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน เตรียมจัดเก็บและเผยแพร่ผ่านระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนในเครือข่ายจังหวัดสตูลต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ดำเนินการโดยนำสารสนเทศจากขั้นตอนที่ 1 มาจัดเก็บให้เป็นหมวดหมู่เพื่อเผยแพร่ โดยมีรายละเอียดในการพัฒนา 5 ขั้นตอนตามลำดับดังนี้

1. การวางแผนการพัฒนาระบบ เป็นการเตรียมความพร้อมและติดต่อประสานงานผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาระบบในทุกลำดับขั้นตอน รวมถึงการศึกษาปัญหาและประเมินความเป็นได้ในการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ซึ่งมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.1 ผู้วิจัยเตรียมความพร้อมด้านเอกสาร สถานที่ และประสานงานนัดหมาย กลุ่มนักการเมืองท้องถิ่น กลุ่มแกนนำชุมชนการท่องเที่ยว กลุ่มเจ้าหน้าที่รับผิดชอบของหน่วยงานของรัฐและเอกชนที่มีบทบาทในการส่งเสริมและการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อร่วมศึกษาปัญหาในการดำเนินงานการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลและทำการกำหนดวัตถุประสงค์รวมถึงความต้องการในการทำงานของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล พร้อมทั้งเตรียมความพร้อมในการพัฒนาและใช้งานระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

1.2 ทำการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) เพื่อให้ได้ข้อมูลสำคัญในการกำหนดวัตถุประสงค์และความเป็นไปได้ของการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ซึ่งมีผู้เข้าร่วมจำนวน 15 คน ประกอบด้วยแกนนำการท่องเที่ยวโดยชุมชน 9 คน เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ 3 คน และนักการเมืองท้องถิ่น 3 คน ใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเป็นเครื่องมือ โดยมีประเด็นคำถามเกี่ยวกับความต้องการและการเตรียมความพร้อมด้านฮาร์ดแวร์ ด้านซอฟต์แวร์ ด้านการสื่อสาร ด้านการจัดเก็บและเผยแพร่ข้อมูล และด้านบุคลากร

1.3 ผู้วิจัยพิจารณาซอฟต์แวร์โอเพ่นซอร์ส (Open Source Software: OSS) ที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล โดยปฏิบัติตามนโยบายของ คทส. ในการลดจำนวนการใช้งานลิขสิทธิ์โปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อเป็นการประหยัดค่าใช้จ่าย

2. การวิเคราะห์ระบบ เป็นการกำหนดความสามารถในการทำงานของระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลให้สามารถตอบสนองตามความต้องการ และแก้ปัญหาในขั้นตอนการวางแผนการพัฒนาระบบโดยการนำเอาข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 ของขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย มาเป็นข้อมูลต้นแบบในการศึกษา ซึ่งประกอบไปด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนของภาษาที่ใช้ในการวิเคราะห์ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล และเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

2.1 ภาษาที่ใช้ในการวิเคราะห์ระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ใช้ภาษา (Unified Modeling Language: UML)

ซึ่งเป็นภาษารูปแบบมาตรฐาน (Standard Modeling Language) สำหรับใช้ในการสร้างเป็นรูปแบบโมเดลเชิงวัตถุ (กิตติ ภัคดีวัฒน์กุล และพนิดา พานิชกุล, 2548, หน้า 80-81)

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยว โดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ประกอบไปด้วย

2.2.1 Use Case Diagram คือ แผนภาพที่ใช้แสดงปฏิสัมพันธ์ระหว่างระบบงาน และสิ่งที่ยื่นกรระบบงาน (กิตติ ภัคดีวัฒน์กุล และพนิดา พานิชกุล, 2548, หน้า 185-192)

2.2.2 SoftWare คือ โปรแกรมที่ใช้ในการนำเสนอแผนภาพจากการวิเคราะห์ระบบสารสนเทศ ใช้โปรแกรม Microsoft Visio V.2010

จากนั้นทำการประเมินระหว่างการพัฒนาาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล โดยการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) เพื่อตรวจสอบความถูกต้องในการวิเคราะห์ระบบสารสนเทศเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลให้เป็นตามความต้องการและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในขั้นตอนการวางแผนการพัฒนาาระบบ โดยมีผู้เข้าร่วมจำนวน 7 คน ประกอบด้วย ตัวแทนแกนนำการท่องเที่ยวโดยชุมชน 4 คน เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ 2 คน และนักพัฒนาระบบ 2 คน ใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเป็นเครื่องมือ โดยมีประเด็นคำถามเกี่ยวกับความถูกต้องตามความต้องการ และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการวิเคราะห์ ออกแบบและพัฒนาระบบ

3. การออกแบบระบบ เป็นการออกแบบระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยว โดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลใหม่เพื่อให้ตรงกับความต้องการและสามารถแก้ปัญหาแก่ผู้ใช้งาน และเป็นขั้นตอนในการออกแบบลักษณะการนำข้อมูลเข้าและผลลัพธ์ที่ได้จากระบบ รวมถึงระบุคุณลักษณะของอุปกรณ์ที่นำมาใช้ เพื่อส่งมอบให้กับนักพัฒนาระบบ (Developer) โดยใช้แผนภาพการไหลของข้อมูล (Data flow Diagram) เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล (กิตติ ภัคดีวัฒน์กุล และพนิดา พานิชกุล, 2548, หน้า 272-281) ประกอบไปด้วย แผนภาพที่แสดงขั้นตอนการทำงานของระบบ ออกแบบระบบฐานข้อมูลเป็นตาราง และออกแบบร่างหน้าเว็บ จากนั้นการประเมินระหว่างการพัฒนาาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล โดยการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) เพื่อตรวจสอบความถูกต้องในการออกแบบระบบสารสนเทศเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลให้เป็นตามความต้องการและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในขั้นตอนการวางแผนการพัฒนาาระบบ โดยมีผู้เข้าร่วมจำนวน 7 คน ประกอบด้วย ตัวแทนแกนนำการท่องเที่ยวโดยชุมชน 4 คน เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ

2 คน และนักพัฒนาระบบ 2 คน ใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเป็นเครื่องมือ โดยมีประเด็นคำถามเกี่ยวกับความถูกต้องตามความต้องการและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการวิเคราะห์ ออกแบบและพัฒนาระบบ

4. การพัฒนาระบบ เป็นขั้นตอนในการนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์และออกแบบมาทำการเขียนโปรแกรมให้ได้ตามความต้องการที่กำหนดไว้และทำการประเมินความถูกต้องให้ได้ตามความต้องการ และทำการประเมินระหว่างการพัฒนาาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล โดยการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) เพื่อตรวจสอบความถูกต้องในการพัฒนาระบบสารสนเทศเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลให้เป็นตามความต้องการและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในขั้นตอนการวางแผนการพัฒนาระบบ โดยมีผู้เข้าร่วมจำนวน 7 คน ประกอบด้วย ตัวแทนแกนนำการท่องเที่ยวโดยชุมชน 4 คน เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ 2 คน และนักพัฒนาระบบ 2 คน ใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเป็นเครื่องมือ โดยมีประเด็นคำถามเกี่ยวกับความถูกต้องตามความต้องการและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการวิเคราะห์ ออกแบบและพัฒนาระบบ ซึ่งคำนึงถึงองค์ประกอบหลัก 5 ส่วน ได้แก่ ภาษา ฐานข้อมูล ฮาร์ดแวร์ ซอร์ฟแวร์ และเครือข่าย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 ภาษา (Language) คือภาษาคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยใช้ภาษาพีเอชพี (PHP Language) และเป็นภาษาคอมพิวเตอร์ประเภทโอเพนซอร์ส (Open Source Language) สำหรับพัฒนาเว็บเพจไดนามิก (กอบเกียรติ สระอุบล, 2549, หน้า 207)

4.2 ฐานข้อมูล (Database) ใช้ My SQL เป็นระบบฐานข้อมูลซึ่งเป็นซอร์ฟแวร์โอเพนซอร์ส (Open Source)

4.3 ฮาร์ดแวร์ (Hard Ware) คืออุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวจังหวัดสตูล ประกอบไปด้วย 1. Computer Server ใช้เป็นเครื่องแม่ข่ายและเพื่อติดตั้งระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล 2. Ultra-book และ Computer Notebook ใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล และการทดลองใช้

4.4 ซอร์ฟแวร์ หรือโปรแกรม ที่ใช้ในการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ประกอบด้วย 1. โปรแกรมระบบใช้ระบบปฏิบัติการ Linux 2. โปรแกรมที่ใช้ในการเขียนและแก้ไขโค้ด ในการพัฒนาระบบใช้

โปรแกรม Edit Plus และ Adobe Dreamweaver 3. โปรแกรมที่ใช้ในการออกแบบกราฟฟิก และ มัลติมีเดียเดียวใช้โปรแกรม Adobe Photoshop, Adobe Flash, Adobe Illustrator และ

4. โปรแกรมบราวเซอร์ (Browser) ใช้สำหรับการใช้งานผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่ใช้โปรแกรม Microsoft Internet Explorer, Google Chrome และอื่น ๆ

4.5 เครือข่าย เป็นระบบสื่อสารระหว่างคอมพิวเตอร์จำนวนตั้งแต่สองเครื่องขึ้นไป เพื่ออำนวยความสะดวกในการติดต่อข้อมูล ข่าวสารและแลกเปลี่ยนข้อมูลตามที่อยู่ของข้อมูล ในอินเทอร์เน็ตคือ <http://www.cbt-satun.org>

5. การบำรุงรักษาระบบ เป็นการดูแลให้ระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน ของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลสามารถใช้งานได้เป็นปกติอยู่ตลอดเวลา รวมถึงการแก้ไขข้อผิดพลาดในการทำงานของระบบสารสนเทศของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ซึ่งมีงานหลักในการบำรุงรักษา 2 ด้านคือ บำรุงรักษาด้านฮาร์ดแวร์ และบำรุงรักษาด้านซอฟต์แวร์ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

5.1 บำรุงรักษาด้านฮาร์ดแวร์ ในส่วนของอุปกรณ์ส่วนใหญ่จะหมดอายุการใช้งาน จึงต้องดูแลให้อุปกรณ์สามารถใช้งานได้ตลอดเวลาและมีการสำรองข้อมูลและอุปกรณ์ไว้เสมอ

5.2 บำรุงรักษาด้านซอฟต์แวร์ ในส่วนนี้เป็นการติดตามระบบสารสนเทศแบ่งเป็น 4 ชนิดคือ

1. Corrective Maintenance แก้ไขจุดบกพร่อง (Bug) ให้ถูกต้องตามข้อกำหนดระบบ
2. Adaptive Maintenance การปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมปัจจุบัน
3. Upgrading ยกระบบให้ใช้งานได้ เกิดขึ้นเมื่อมีการเปลี่ยน Hardware, System, Software หรือการเปลี่ยนแปลงอื่น ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานอาจจะเกิดจากผู้ดูแล (Admin) หรือผู้ใช้งาน (User)
4. Enhancing เป็นการเสริมหรือเพิ่มเติมเมื่อมีความต้องการใหม่ ๆ จากผู้ดูแล (Admin) หรือผู้ใช้งาน (User) และ
- 5) Backup and Disaster Recovery เป็นการสำรองข้อมูลและกู้ข้อมูล ทั้งในส่วนที่เป็นระบบ Application และส่วนของระบบฐานข้อมูล Database

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

การประเมินระบบเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เป็นขั้นตอนการประเมินระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนหลังจากการใช้งานของเจ้าบ้าน (Host) และนักท่องเที่ยว (Guest) จึงแบ่งการประเมินออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านที่ 1. ประเมินการใช้งานระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน ด้านที่ 2. ประเมินผลการเรียนรู้ที่ได้จากระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน และ ด้านที่ 3. การประเมินความพึงพอใจระบบ

สารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ด้านที่ 1. ประเมินการใช้งานระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล โดยใช้การประเมินเชิงคุณภาพด้วยวิธีการวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ประชากรและผู้ให้ข้อมูลหลัก

1.1 ประชากร ในการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 มี 4 กลุ่ม ประกอบด้วย

1.1.1 แกนนำชุมชนด้านการท่องเที่ยว เป็นแกนนำและกรรมการการดำเนินงานของชุมชนที่จัดการท่องเที่ยวในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ตามคำสั่งจังหวัดสตูล ที่ 1129/2552 เรื่องแต่งตั้ง คณะกรรมการเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ลงวันที่ 7 กันยายน พ.ศ. 2552 นายสุเมธ เลิศชัยวณิชกุล ดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดสตูล ณ ขณะนั้น จำนวน 12 ชุมชน รวม 72 คน

1.1.2 ผู้นำท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละชุมชนที่จัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนภายใต้เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนในชุมชนทั้งฝ่ายนิติบัญญัติซึ่งประกอบด้วย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (ส.อบต.) สมาชิกสภาเทศบาล (ส.ท.) สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ส.อบจ.) และฝ่ายบริหารคือนายกองค์การบริหารส่วนตำบล (นายก อบต.) และ กำนันผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 12 ชุมชน รวม 97 คน

1.1.3 เจ้าหน้าที่ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสตูล ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบและส่งเสริมเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล จำนวน 3 คน

1.1.4 ผู้เชี่ยวชาญด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งทำหน้าที่ในการพัฒนาระบบสารสนเทศ 3 คน

1.2 ผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยมีหลักการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) มี 4 กลุ่ม ประกอบด้วย

1.2.1 ตัวแทนแกนนำชุมชนด้านการท่องเที่ยว เป็นแกนนำและกรรมการการดำเนินงานของชุมชนที่จัดการท่องเที่ยวในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ตามคำสั่งจังหวัดสตูล ที่ 1129/2552 เรื่องแต่งตั้ง คณะกรรมการเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ลงวันที่ 7 กันยายน พ.ศ. 2552 นายสุเมธ เลิศชัยวณิชกุล ดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดสตูล ณ ขณะนั้น รวม 5 คน

1.2.2 ตัวแทนผู้นำท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละชุมชนที่จัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนภายใต้เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนในชุมชนทั้งฝ่ายนิติบัญญัติซึ่งประกอบด้วย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (ส.อบต.) สมาชิกสภาเทศบาล (ส.ท.) สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ส.อบจ.) และฝ่ายบริหารคือนายกองค์การบริหารส่วนตำบล (นายก อบต.) และ กำนันผู้ใหญ่บ้าน รวม 2 คน

1.2.3 ตัวแทนเจ้าหน้าที่ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสตูล ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบและส่งเสริมเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล จำนวน 1 คน

1.2.4 ผู้เชี่ยวชาญด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งทำหน้าที่ในการพัฒนาระบบสารสนเทศ จำนวน 3 คน

ตาราง 10 ประชากรและผู้ให้ข้อมูลหลักการประเมินการใช้งานระบบสารสนเทศ

ผู้ให้ข้อมูลหลัก	ประชากร(คน)	กลุ่มตัวอย่าง(คน)
แกนนำชุมชนด้านการท่องเที่ยว	72	5
ผู้นำท้องถิ่น	48	2
เจ้าหน้าที่ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสตูล	3	3
ผู้เชี่ยวชาญด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ	3	3

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลครั้งนี้คือแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเป็นเครื่องมือ

2.1 ศึกษาแนวทางการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์ ศึกษาข้อมูลและองค์ความรู้เกี่ยวกับการประเมินระบบสารสนเทศจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดข้อคำถามให้ครอบคลุมเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.2 กำหนดหัวข้อที่ต้องการสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยได้กำหนดคุณลักษณะของข้อคำถามที่ต้องการสัมภาษณ์ไว้ 2 ประเด็นดังนี้

ประเด็นที่ 1 จากการใช้งานระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีความเหมาะสมทางด้านภาพและภาษา ตัวอักษรและสี

ลำดับขั้นตอนการดำเนินงานของระบบ ความถูกต้องและความปลอดภัยของระบบ หรือไม่ว่างไร

ประเด็นที่ 2 ถ้าจะใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล เป็นเครื่องมือในการ จัดเก็บและเผยแพร่ความรู้ ควรมีการปรับปรุงและประยุกต์เช่นไร

2.3 ร่างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเพื่อนำเสนอเพื่อปรึกษากับประธานและกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษา และปรับปรุงตามคำแนะนำ

2.4 นำแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว นำเสนอผู้เชี่ยวชาญทางด้านระบบสารสนเทศ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ตรวจสอบความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่ต้องการวัด โดยผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านพิจารณาถึงความเห็นและให้คะแนนและแปลความหมายดังนี้

+1 หมายถึง สำหรับข้อคำถามที่เห็นว่าเหมาะสม

0 หมายถึง สำหรับข้อคำถามที่ไม่แน่ใจ

-1 หมายถึง สำหรับข้อคำถามที่เห็นว่าไม่เหมาะสม ควรปรับปรุง

นำคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับเนื้อหาโดยใช้สูตร IOC สำหรับเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาคือ ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปเป็นข้อคำถามที่ใช้ได้ ส่วนข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ลงมาเป็นข้อคำถามที่ต้องปรับปรุง หรือตัดออก (พิสนุ พงศ์ศรี, 2549)

2.5 ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

2.6 นำแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างนำเสนอประธานและกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษาอีกครั้ง

2.7 สร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเพื่อนำไปใช้สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยเพื่อประเมินระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลมีขั้นตอนการเก็บข้อมูลดังนี้

3.1 ประสานงานนัดเวลาและสถานที่กับกลุ่มตัวอย่างเพื่อทำการเก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

3.2 ผู้วิจัยทำหน้าที่แนะนำตัวนิสิตแก่กลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความอนุเคราะห์และร่วมมือในการสัมภาษณ์ พร้อมจัดบันทึกบันทึกเสียง บันทึกภาพนิ่งและบันทึกภาพเคลื่อนไหว

3.3 สถิติการใช้งานระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

3.4 สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างจากเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล เพื่อประเมินระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลโดยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) พร้อมจัดบันทึกบันทึกเสียง บันทึกภาพนิ่งและบันทึกภาพเคลื่อนไหว

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากสนทนากลุ่ม (Focus Group) มาทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งผู้วิจัยจะเริ่มวิเคราะห์ข้อมูลตั้งแต่วันแรกของการเก็บรวบรวมข้อมูลจนกระทั่งเก็บข้อมูลเสร็จสิ้น โดยผู้วิจัยมีขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

4.1 นำเอกสาร ข้อมูล ที่ได้จากการจัดบันทึก การบันทึกเสียง การบันทึกภาพนิ่ง และภาพเคลื่อนไหว มาอ่านและฟังโดยละเอียดเพื่อทำความเข้าใจในข้อมูลทั้งหมด

4.2 ดำเนินการแยกและวิเคราะห์เนื้อหาที่ได้จากการประเมินระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

4.3 นำประเด็นที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

4.4 นำระบบสารสนเทศที่ทำการแก้ไขเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญที่ร่วมกลุ่มสนทนา จนกว่าผู้เชี่ยวชาญจะเห็นเหมาะสม

4.5 นำระบบสารสนเทศไปใช้งานต่อไป

ด้านที่ 2. ประเมินผลการเรียนรู้ที่ได้จากระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลโดยหาประสิทธิภาพระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน ของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนโดยใช้วิธีการใช้การประเมินเชิงปริมาณด้วยวิธีการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของชาวบ้านในชุมชนการท่องเที่ยวก่อนและหลังการใช้งานระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประชากรในการวิจัยเพื่อประเมินผลการเรียนรู้ที่ได้จากระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลคือ

ชาวบ้าน ของชุมชนที่จัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนภายใต้เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล จำนวน 12 ชุมชน รวม 19,563 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยเพื่อประเมินผลการเรียนรู้ที่ได้จากระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลตัวแทนชาวบ้านของชุมชนที่จัดการท่องเที่ยวในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัด สตูลละ 30 คน ทั้งหมด 12 ชุมชน รวม 360 คน โดยมีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นการคัดเลือกแบบอย่างง่าย (Random Sampling) เกิดการประสานงานเยาวชนในชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนผ่านแกนนำของชุมชนด้านการท่องเที่ยวเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในประเมินผลการเรียนรู้ที่ได้จากระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลครั้งนี้คือแบบทดสอบเป็นเครื่องมือ

2.1 ศึกษาแนวทางการสร้างแบบทดสอบจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบ ศึกษาข้อมูลและองค์ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวในชุมชนนั้น ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดข้อคำถามให้ครอบคลุมเนื้อหาในระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

2.2 กำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมด้านต่าง ๆ แต่ละหัวข้อที่ต้องการวัดไว้ 4 ด้านคือ ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม องค์การชุมชน การจัดการ และการเรียนรู้ และกำหนดคุณลักษณะแบบทดสอบ โดยในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดเป็นแบบทดสอบประเภทเลือกตอบ (Multiple Choices) 2 ตัวเลือก โดยให้ครอบคลุมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมและเนื้อหาเรื่องเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ซึ่งแบบทดสอบที่สร้างขึ้นมีจำนวน 60 ข้อ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนคือ คำตอบถูกให้ 1 คะแนน ผิดให้ 0 คะแนน

2.3 ร่างแบบแบบทดสอบเพื่อนำเสนอเพื่อปรึกษากับประธานและกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษาและปรับปรุงตามคำแนะนำ

2.4 นำแบบแบบทดสอบที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว นำเสนอผู้เชี่ยวชาญทางด้านแบบทดสอบเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ตรวจสอบความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหาของแบบทดสอบที่ต้องการวัด โดยผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านพิจารณาลงความเห็นและให้คะแนนและแปลความหมายดังนี้

+1 หมายถึง สำหรับข้อคำถามที่เห็นว่าเหมาะสม

0 หมายถึง สำหรับข้อคำถามที่ไม่แน่ใจ

-1 หมายถึง สำหรับข้อคำถามที่เห็นว่าไม่เหมาะสม ควรปรับปรุง

นำคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับเนื้อหาโดยใช้สูตร IOC สำหรับเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณา คือ ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปเป็นข้อคำถามที่ใช้ได้ ส่วนข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ลงมาเป็นข้อคำถามที่ต้องปรับปรุงหรือตัดออก (พิสนุ พงศรี, 2549)

2.5 ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

2.6 สร้างเป็นแบบทดสอบฉบับจริงเพื่อนำไปทดลองใช้ (Try Out) สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริงที่ใช้ในการศึกษา จากนั้นนำผลการทดสอบของชาวบ้านมาตรวจให้คะแนนโดยตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดหรือไม่ตอบให้ 0 คะแนน นำผลการตรวจให้คะแนนมาวิเคราะห์รายข้อ เพื่อหาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) จากนั้นคัดเลือกข้อที่มีค่าความยากง่ายตั้งแต่ 0.20–0.80 และมีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป (พิสนุ พงศรี, 2549, หน้า 143–144) ได้ทั้งหมด 30 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการตัดแบบทดสอบที่ไม่ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานออกโดยแบบทดสอบที่ตัดออกนั้นไม่ส่งผลกระทบต่อผลของข้อที่เหลือนั้นได้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมทั้งหมดแล้ว จากนั้นนำแบบทดสอบที่ผ่านการคัดเลือกแล้วจำนวน 30 ข้อไปทดสอบกับชาวบ้านที่มีความรู้ จำนวน 40 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ ด้วยวิธีของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (KR – 20) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540, หน้า 125) เป็นเวลา 2 ชั่วโมง (120 นาที)

2.7 นำแบบทดสอบนำเสนอประธานและกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษาอีกครั้ง

2.8 สร้างแบบทดสอบเพื่อนำไปใช้สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยเพื่อประเมินผลการเรียนรู้ที่ได้จากระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลมีขั้นตอนการเก็บข้อมูลดังนี้

3.1 ประสานงานนัดเวลาและสถานที่กับกลุ่มตัวอย่างเพื่อทำการเก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการจัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ

3.2 ผู้วิจัยทำหนังสือแนะนำตัวนิสิตแก่กลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความอนุเคราะห์และร่วมมือในการสัมภาษณ์ พร้อมจดบันทึกบันทึกเสียง บันทึกภาพนิ่งและบันทึกภาพเคลื่อนไหว

3.3 สาธิตการใช้งานระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

3.4. การหาประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลผู้วิจัยได้ทำการทดลอง 3 ครั้ง โดยมีวิธีการทดลองแต่ละครั้งดังนี้ ให้ชาวบ้านนั่งประจำเครื่องคอมพิวเตอร์เครื่องละ 1 คน หรือ สมาร์ทโฟน (Smart Phone) โดยผู้วิจัยอธิบายถึงวัตถุประสงค์ของการทดลองใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล แจกคู่มือการใช้งาน ทำแบบทดสอบก่อนใช้งาน ใช้งานระบบ ตอบคำถามระหว่างการใช้งานระบบ ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังการใช้งาน ตรวจสอบผลการตอบคำถามและทำแบบทดสอบ

การทดลองครั้งที่ 1 การประเมินผลรายบุคคล (One to One Evaluation Tryout) เป็นการทดลองใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลที่ผ่านการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญและได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นชาวบ้านที่ไม่เคยใช้งานระบบสารสนเทศนี้มาก่อน จำนวน 3 คน

การทดลองครั้งที่ 2 การประเมินผลกลุ่มเล็ก (Small Group Evaluation Tryout) เป็นการทดลองใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วจากครั้งที่ 1 ไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นชาวบ้านในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่ไม่เคยใช้งานระบบสารสนเทศนี้มาก่อน

การทดลองครั้งที่ 3 การประเมินผลภาคสนาม (Field Test or Operational Tryout) เป็นการทดลองใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วจากครั้งที่ 2 ไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นชาวบ้านในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ที่ไม่เคยใช้งานระบบสารสนเทศนี้มาก่อนจำนวน 30 คน

การกำหนดเกณฑ์และการหาประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยให้ชาวบ้านแต่ละคน ทำแบบทดสอบเข้าใช้งานในส่วนเนื้อหาของเนื้อหา และทำแบบทดสอบหลังเข้าใช้งานเนื้อหา จากนั้นนำผลที่ได้จากการทำแบบทดสอบ มาเปรียบเทียบกำหนดเกณฑ์และหาประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

3.5 การหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ผ่านระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล มีขั้นตอนการทดลองดังนี้

3.5.1 นำรูปแบบระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์แล้ว ไปทดลองศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้โดยเริ่มปฐมนิเทศชาวบ้าน

3.5.2 แนะนำการใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลและแจกคู่มือเพื่อให้ชาวบ้านได้ศึกษาวิธีการเข้าสู่ระบบ และให้ชาวบ้านใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล 1 คนต่อคอมพิวเตอร์ 1 เครื่อง และชาวบ้านปฏิบัติตามขั้นตอนของคู่มือระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล หากไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัยสามารถสอบถามผู้วิจัยได้

3.5.3 ผู้วิจัยตรวจสอบผลการเรียนรู้ นำผลการเรียนรู้จากการทำแบบทดสอบมาวิเคราะห์ผลเพื่อหาผลสัมฤทธิ์

4. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้การประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมทางคอมพิวเตอร์ โดยซึ่งจะได้ประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังใช้ระบบสารสนเทศ

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 หาประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล สร้างขึ้นตามเกณฑ์มาตรฐาน 80 และ 80 โดยใช้สูตร E_1 / E_2 ดังนี้ (ไชยยศ เรืองสุวรรณ, 2533, หน้า 139)

80 ตัวแรก หมายถึง คะแนนที่วัดได้จากการทำแบบทดสอบระหว่างใช้ระบบเมื่อคิดเป็นร้อยละแล้ว ได้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 คำนวณโดยใช้สูตร

$$E_1 = \frac{\sum x}{N} \times 100$$

เมื่อ

E_1	หมายถึง ประสิทธิภาพของกระบวนการ (80 ตัวแรก)
$\sum x$	หมายถึง คะแนนรวมจากการทำแบบทดสอบระหว่างใช้ระบบ
N	หมายถึง จำนวนชาวบ้าน
A	หมายถึง คะแนนเต็ม

80 ตัวหลัง หมายถึง คะแนนเฉลี่ยที่วัดได้จากการทำแบบทดสอบหลังใช้ระบบ เมื่อคิดเป็นร้อยละแล้ว ได้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 คำนวณโดยใช้สูตร

$$E_2 = \frac{\sum F}{N} \times 100$$

เมื่อ

E_2	หมายถึง ประสิทธิภาพของกระบวนการ (80 ตัวหลัง)
$\sum F$	หมายถึง คะแนนรวมจากการทำแบบทดสอบหลังใช้งานระบบ
N	หมายถึง จำนวนชาวบ้าน
B	หมายถึง คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังใช้ระบบ

5.2 การหาค่าความยากง่าย (Difficulty) ของข้อสอบหาได้จากสูตร ดังนี้ (เยาวดี วิบูลย์ศรี, 2548, หน้า 143 -144)

$$P = \frac{R}{N}$$

เมื่อ

P	หมายถึง ดัชนีความยากง่ายของข้อสอบ
R	หมายถึง จำนวนชาวบ้านที่ตอบข้อนั้นได้ถูกต้อง
N	หมายถึง จำนวนชาวบ้านที่ตอบข้อสอบทั้งหมด

5.3 ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบหาได้จากสูตรดังนี้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540)

$$r = \frac{R_u - R_l}{N/2}$$

เมื่อ

r	หมายถึง ค่าอำนาจจำแนก
R_u	หมายถึง จำนวนชาวบ้านกลุ่มแรก
R_l	หมายถึง จำนวนชาวบ้านกลุ่มที่ 3
N	หมายถึง จำนวนชาวบ้านในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

5.4 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของชาวบ้านโดยใช้สูตร K.R.20 ของคูเดอร์ – ริชาร์ดสัน (Kuder – Richardson) โดยหาได้จากสูตร (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540)

$$r_{tt} = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\sum pq}{S_t^2} \right)$$

เมื่อ

r_{tt}	หมายถึง ดัชนีความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
k	หมายถึง จำนวนข้อสอบ
p	หมายถึง สัดส่วนของคนที่ตอบถูกในแต่ละข้อ
q	หมายถึง สัดส่วนของคนทำผิดในแต่ละข้อ (1 - p)
S_t^2	หมายถึง ความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

5.5 การหาค่าความแปรปรวน (Variance) ใช้ในการหาค่าความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับในกรณีการหาความเชื่อมั่นทั้งฉบับ ใช้สูตรดังนี้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540)

$$S^2 = \frac{\sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}$$

เมื่อ

S^2	หมายถึง ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่าง
X	หมายถึง คะแนนแต่ละคนในกลุ่มตัวอย่าง
n	หมายถึง จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$n-1$	หมายถึง จำนวนตัวแปรอิสระ
$\sum X^2$	หมายถึง ผลรวมกำลังสองของคะแนนทุกจำนวนในกลุ่ม
$(\sum X)^2$	หมายถึง ผลรวมของคะแนนทุกจำนวนในกลุ่มยกกำลังสอง

5.6 วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังใช้ระบบสารสนเทศ (T-Test, Dependent Sample) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N-1}}}$$

$$Df = N - 1$$

เมื่อ

t	หมายถึง ค่านัยสำคัญของความแตกต่างของคะแนน
N	หมายถึง จำนวนชาวบ้านกลุ่มตัวอย่าง
Df	หมายถึง ผลรวมของความแตกต่างระหว่างคะแนนทดสอบ

ก่อนและหลังใช้ระบบ

$(\sum D)^2$ หมายถึง ผลรวมของความแตกต่างของคะแนนที่ชาวบ้านทำได้ จากแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังใช้ระบบ ทั้งหมดกำลังสอง

ด้านที่ 3. การประเมินความพึงพอใจระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลของผู้ใช้งานหรือนักท่องเที่ยว (Guest) โดยใช้การประเมินเชิงปริมาณด้วยวิธีการตอบแบบสอบถาม

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ นักท่องเที่ยวที่สนใจเดินทางมาเที่ยวเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลหรือผู้ใช้ระบบ เพื่อหาข้อมูลก่อนการเดินทางผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

จำนวน 642,655 คน สถิติปี 2557 กลุ่มสถิติและเศรษฐกิจการท่องเที่ยวของกรมการท่องเที่ยว (กรมการท่องเที่ยว, 2558)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยตัวแทนนักท่องเที่ยวที่สนใจเดินทางมาเที่ยวที่เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลหรือผู้ใช้งานระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล รวม 400 คน คำนวณขนาดตัวอย่างใช้สูตร Yamane (1997) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้จากการสุ่มแบบบังเอิญ

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2} = \frac{642,655}{1 + 642,655(0.05)^2} = 399.99$$

เมื่อ

e	หมายถึง ความคาดเคลื่อนของการเลือกตัวอย่าง
N	หมายถึง ขนาดของประชากร
n	หมายถึง ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ศึกษาแนวทางการสร้างแบบสอบถามจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดข้อคำถามให้ครอบคลุมเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.2 กำหนดหัวข้อที่ต้องการสอบถาม โดยผู้วิจัยได้กำหนดคุณลักษณะของข้อคำถามที่ต้องการสอบถามไว้ 4 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจที่มีต่อระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล โดยกำหนดประเด็นในการประเมินไว้ 5 ด้าน คือ ด้านการออกแบบ ด้านเนื้อหา ด้านระบบ ด้านการนำไปใช้งาน และด้านการใช้งานระบบย่อย และได้กำหนดระดับคะแนนของการวัดความพึงพอใจโดยใช้แบบวัดเจตคติ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง พึงพอใจมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง พึงพอใจมาก

ระดับ 3 หมายถึง พึงพอใจปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง พึงพอใจน้อย

ระดับ 1 หมายถึง พึงพอใจน้อยที่สุด

โดยเกณฑ์การยอมรับคุณภาพของแบบสอบถามความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่ใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของข้อคำถามแต่ละข้อ หากข้อใดได้ค่าเฉลี่ย “ดี” ถึง “ดีมาก” จึงจะยอมรับนอกจากนั้นค่าเฉลี่ยรวมต้องไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ “ดี” ซึ่งกำหนดค่าเฉลี่ย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.51 – 5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.51 – 4.50 หมายถึง มีความพึงพอใจมาก

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.51 – 3.50 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.51 – 2.50 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

2.3 ร่างแบบสอบถามเพื่อนำเสนอเพื่อปรึกษากับประธานและกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษาและปรับปรุงตามคำแนะนำ

2.4 นำแบบแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว นำเสนอผู้เชี่ยวชาญทางด้านแบบสอบถาม เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ตรวจสอบความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหาของแบบสอบถามที่ต้องการวัด โดยผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านพิจารณาลงความเห็นและให้คะแนนและแปลความหมายดังนี้

+1 หมายถึง สำหรับข้อคำถามที่เห็นว่าเหมาะสม

0 หมายถึง สำหรับข้อคำถามที่ไม่แน่ใจ

-1 หมายถึง สำหรับข้อคำถามที่เห็นว่าไม่เหมาะสม ควรปรับปรุง

นำคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับเนื้อหาโดยใช้สูตร IOC สำหรับเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาคือ ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปเป็นข้อคำถามที่ใช้ได้ ส่วนข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ลงมา เป็นข้อคำถามที่ต้องปรับปรุง หรือตัดออก (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540)

2.5 ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

2.6 สร้างเป็นแบบสอบถามฉบับจริงเพื่อนำไปทดลองใช้ (Try Out) ในการสอบถามกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริงที่ใช้ในการศึกษา

2.7 นำแบบสอบถามนำเสนอประธานและกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษาอีกครั้ง

2.8 สร้างแบบสอบถามเพื่อนำไปใช้สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างจริง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน โดยศึกษาหาข้อมูลจากสื่อออนไลน์และเอกสารที่เกี่ยวข้องและใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

3.1 ผู้วิจัยแนะนำตัวแก่กลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความอนุเคราะห์และร่วมมือในตอบแบบสอบถามผ่านแบบสอบถาม

3.2 แจกบัตรท่องเที่ยวและผู้ที่มีความสนใจเดินทางมาเที่ยวเครือข่ายการท่องเที่ยว โดยชุมชนจังหวัดสตูลประเมินความพึงพอใจผ่านระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

3.3 รวบรวมแบบสอบถามเพื่อเตรียมการวิเคราะห์ข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้ประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา

5. สถิติในการวิจัย

5.1 ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ (ยุทธ ไกยวรรณ์, 2546)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ

$\bar{X}$ หมายถึง ค่าเฉลี่ยเลขคณิต

$\sum X$ หมายถึง ผลรวมของข้อมูลทั้งหมด

N หมายถึง จำนวนนักท่องเที่ยวและผู้ใช้งานระบบ

5.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ของกลุ่มทดลอง (ยุทธ ไกยวรรณ์, 2546)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ

S.D. หมายถึง ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจ

$\sum x$ หมายถึง ผลรวมของความพึงพอใจทั้งหมด

$\sum x^2$ หมายถึง ผลรวมคะแนนแต่ละคะแนนยกกำลังสอง

N หมายถึง จำนวนนักท่องเที่ยวในกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล จำแนกออกเป็น 3 ส่วนตามวัตถุประสงค์คือ

1. ผลการศึกษาสารสนเทศด้านการท่องเที่ยวที่จำเป็นของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล
2. ผลการพัฒนาาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล
3. ผลประเมินระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

สำหรับผลการศึกษาในแต่ละวัตถุประสงค์ของการพัฒนาาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลมีรายละเอียดดังนี้

ผลการศึกษาสารสนเทศด้านการท่องเที่ยวที่จำเป็นของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

การศึกษาสารสนเทศด้านการท่องเที่ยวที่จำเป็นของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ผู้วิจัยได้ใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างและกระบวนการจัดการความรู้ตามแบบจำลองปลาทู (TUNA Model: Thai-UNAids Model) เป็นเครื่องมือเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความรู้ซ่อนเร้น (Tacit Knowledge) และความรู้ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) ของผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ซึ่งประกอบด้วย กลุ่มแกนนำชุมชนทางด้านการท่องเที่ยว ชาวบ้านและเยาวชน นักการเมืองท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่ภาครัฐและเอกชน ผ่านกระบวนการจัดการความรู้ ผลการศึกษาสารสนเทศที่จำเป็นของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลสามารถนำเสนอตามขั้นตอนกระบวนการจัดการความรู้ ซึ่งประกอบด้วย 3 ขั้นตอนคือ ผลการกำหนดวิสัยทัศน์และกำหนดประเด็นในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผลการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สารสนเทศที่จำเป็นของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล และผลการจัดเก็บสารสนเทศที่จำเป็นของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

1. ผลการกำหนดวิสัยทัศน์และกำหนดประเด็นในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

การศึกษาศาสนนเทศด้านการท่องเที่ยวที่จำเป็นของเครือข่ายการท่องเที่ยว โดยชุมชนจังหวัดสตูลมีขั้นตอนการกำหนดวิสัยทัศน์และประเด็นในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หรือกระบวนการจัดการความรู้ในส่วนหัวปลา (Knowledge vision: KV) เพื่อทำการกำหนดเป้าหมายหรือวิสัยทัศน์ในการจัดการความรู้ ผ่านการประชุมระดมความคิดเห็น ซึ่งมีผู้เข้าร่วมการประชุมจำนวน 30 คน ประกอบด้วย กลุ่มแกนนำชุมชน 10 คน ตัวแทนชาวบ้าน 12 คน เจ้าหน้าที่ภาครัฐและเอกชน 3 คน และนักการเมืองท้องถิ่น 5 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ กึ่งโครงสร้างเป็นเครื่องมือซึ่งมีประเด็นคำถามเกี่ยวกับเป้าหมายในการจัดการความรู้และประเด็นในการจัดการความรู้ของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ตามองค์ประกอบการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งประกอบด้วย ด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมประเพณี ด้านองค์กรชุมชน ด้านการจัดการ และด้านการเรียนรู้ ซึ่งสามารถนำเสนอผลการศึกษาออกเป็น 2 ประเด็น คือ ผลการกำหนดวิสัยทัศน์และกำหนดประเด็นในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และผลการกำหนดประเด็นการจัดการความรู้เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

1.1 ผลการกำหนดวิสัยทัศน์หรือเป้าหมายการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลเพื่อ “ยกระดับการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้เกิดความยั่งยืนโดยภูมิปัญญาชาวบ้าน” โดยการจัดการความรู้จะคำนึงถึง “ภูมิปัญญาชาวบ้าน” “การท่องเที่ยวโดยชุมชน” และ “ความยั่งยืน” ซึ่งเป็นวิถีในการดำรงชีวิตของชาวบ้านแต่ละชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

1.2 ผลการกำหนดประเด็นการจัดการความรู้เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลใช้องค์ประกอบการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สำนักงานพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาได้กำหนดไว้เมื่อปี พ.ศ. 2550 เป็นแนวความคิดหลัก ซึ่งประกอบด้วย ด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม ด้านองค์กรชุมชน ด้านการจัดการ และด้านการเรียนรู้ องค์ประกอบหลักการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีความสอดคล้องกับเป้าหมายการดำเนินงานของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ซึ่งประกอบด้วย การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การฟื้นฟูประเพณีและวัฒนธรรม การจัดตั้งกลุ่มองค์กรชุมชน การเรียนรู้ของคนในหรือนอกชุมชน และการจัดการรายได้ ประเด็นในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (KS) และการจัดเก็บความรู้ (KA) จึงถูกกำหนดขึ้นภายใต้ความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบการท่องเที่ยวโดยชุมชนกับเป้าหมายการดำเนินงานของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1.2.1 องค์ประกอบการทำงานที่เกี่ยวข้องโดยชุมชนด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมประเพณีสอดคล้องกับเป้าหมายการดำเนินงานของเครือข่ายการทำงานที่เกี่ยวข้องโดยชุมชนจังหวัดสตูลในเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการฟื้นฟูประเพณีและวัฒนธรรม จึงกำหนดประเด็นในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการจัดเก็บความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมที่มีอยู่ในชุมชน รวมถึงกระบวนการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและการฟื้นฟูวัฒนธรรมประเพณีของแต่ละชุมชนในเครือข่ายการทำงานที่เกี่ยวข้องโดยชุมชนจังหวัดสตูล

1.2.2 องค์ประกอบการทำงานที่เกี่ยวข้องโดยชุมชนด้านองค์กรชุมชน สอดคล้องกับเป้าหมายการดำเนินงานของเครือข่ายการทำงานที่เกี่ยวข้องโดยชุมชนจังหวัดสตูลในเรื่องการจัดตั้งกลุ่มองค์กรชุมชน จึงกำหนดประเด็นในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการจัดเก็บความรู้เกี่ยวกับกลุ่มองค์กรชุมชนที่จัดตั้งขึ้น การบริหารจัดการกลุ่มองค์กร และความสัมพันธ์ของกลุ่มองค์กรกับการท่องเที่ยวแต่ละชุมชนของเครือข่ายการทำงานที่เกี่ยวข้องโดยชุมชนจังหวัดสตูล

1.2.3 องค์ประกอบการทำงานที่เกี่ยวข้องโดยชุมชนด้านการจัดการ สอดคล้องกับเป้าหมายการดำเนินงานของเครือข่ายการทำงานที่เกี่ยวข้องโดยชุมชนจังหวัดสตูลในเรื่องการจัดการรายได้และการเรียนรู้ของคนในชุมชน จึงกำหนดประเด็นในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการจัดเก็บความรู้เกี่ยวกับ โครงสร้างหน้าที่ในการดำเนินงานการทำงานที่เกี่ยวข้องของชุมชน กฎกติกาในการจัดการสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมในชุมชน อัตราค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวในชุมชน การจัดสรรรายได้ของชาวบ้านในชุมชนที่ได้จากการท่องเที่ยว และกิจกรรมการสร้างจิตสำนึกให้กับคนในชุมชนเพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมของชุมชนโดยใช้การทำงานที่เกี่ยวข้องเป็นเครื่องมือ

1.2.4 องค์ประกอบการทำงานที่เกี่ยวข้องโดยชุมชนด้านการเรียนรู้ สอดคล้องกับเป้าหมายการดำเนินงานของเครือข่ายการทำงานที่เกี่ยวข้องโดยชุมชนจังหวัดสตูลในเรื่อง การเรียนรู้ของคนนอกชุมชน จึงกำหนดประเด็นในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการจัดเก็บความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมและสถานที่ท่องเที่ยวในชุมชน รวมถึงการสร้างการเรียนรู้ให้ผู้มาเยือนหรือนักท่องเที่ยวในแต่ละกิจกรรมของแต่ละชุมชนในเครือข่ายการทำงานที่เกี่ยวข้องโดยชุมชนจังหวัดสตูล

2. ผลการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สารสนเทศที่จำเป็นของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

การศึกษาสารสนเทศด้านการท่องเที่ยวที่จำเป็นของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลมีชั้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้หรือกระบวนการจัดการความรู้ส่วนบุคคล (Knowledge Sharing: KS) เพื่อดำเนินแลกเปลี่ยนเรียนรู้องค์ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนของผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงานให้เกิดบรรยากาศแบบเป็นทีม และเกิดการหมุนเวียนขององค์ความรู้ ส่งผลให้ความรู้ถูกยกระดับและเกิดนวัตกรรมใหม่ผ่านการประชุมเพื่อระดมความคิดเห็น โดยจัดการประชุมขึ้น ณ ศูนย์การเรียนรู้ของแต่ละชุมชนในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ซึ่งมีผู้เข้าร่วมการประชุมอย่างน้อย 30 คน ประกอบด้วย กลุ่มแกนนำชุมชนและกรรมการการท่องเที่ยวโดยชุมชนของแต่ละชุมชนในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล 10 คน ตัวแทนชาวบ้าน 15 คน เจ้าหน้าที่ภาครัฐและเอกชน 3 คน และนักการเมืองท้องถิ่น 2 คน ซึ่งประเด็นในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้มาจากขั้นตอนการกำหนดประเด็นการจัดการความรู้เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

ผู้วิจัยทำการสรุป วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประมวลผลข้อมูลที่ได้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จนได้สารสนเทศที่จำเป็นของแต่ละชุมชนในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลเพื่อจัดเก็บในคลังข้อมูล โดยจำแนกสารสนเทศตามองค์ประกอบการท่องเที่ยวโดยชุมชนและข้อมูลพื้นฐานของชุมชนออกเป็น 5 ด้าน เพื่อความสะดวกต่อการจัดเก็บของผู้ดูแลระบบและง่ายต่อการเข้าถึงข้อมูลของผู้ใช้งานระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ซึ่งประกอบด้วย ด้านข้อมูลพื้นฐานของชุมชน ด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมประเพณี ด้านองค์กรชุมชน ด้านการจัดการ และด้านการเรียนรู้และแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 ด้านข้อมูลพื้นฐานของชุมชน ข้อมูลพื้นฐานของแต่ละชุมชนในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับลักษณะทางภูมิศาสตร์สถานที่ตั้งและประวัติความเป็นมาของชุมชน ส่งผลให้การเดินทางเข้าถึงชุมชนและแนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนมีความแตกต่างกันออกไปด้วย ดังนั้นจึงทำการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในประเด็นเกี่ยวกับประวัติหรือตำนานชุมชน แนวคิดและพัฒนากการท่องเที่ยวในชุมชนที่ตั้ง แผนที่และการเดินทาง เพื่อจัดเก็บสารสนเทศด้านข้อมูลพื้นฐานของชุมชน ซึ่งแบ่งเป็น 4 ประเด็นหลัก คือ ประวัติหรือตำนานชุมชน แนวคิดและพัฒนากการท่องเที่ยวในชุมชน ที่ตั้งและแผนที่และการเดินทาง โดยมีรายละเอียดดังนี้

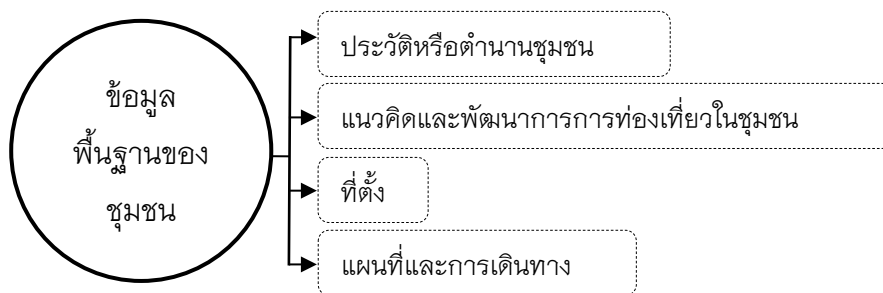
2.1.1 ประวัติหรือตำนานชุมชน มีลักษณะเป็นเรื่องเล่าต่อกันมา ในรูปแบบนิทานหรือตำนาน ซึ่งมีความสอดคล้องกับชื่อชุมชนหรือทรัพยากรธรรมชาติและ วัฒนธรรมที่มีอยู่ในชุมชน โดยส่วนใหญ่ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับ ตำนานหรือประวัติของชุมชนมักจะเป็นสถานที่ท่องเที่ยวหรือฐานการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือนหรือ นักท่องเที่ยวได้สัมผัส

2.1.2 แนวคิดและพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน ทุกชุมชนมีแนวคิดแรกเริ่ม ในการจัดตั้งกลุ่มท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมให้เกิดความยั่งยืน และต้องการแลกเปลี่ยนเรียนรู้องค์ความรู้กับผู้มาเยือนหรือนักท่องเที่ยว แต่ขั้นตอนการ ดำเนินงานและการจัดตั้งแต่ละชุมชนมีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับบริบทของชุมชน ลักษณะ ภูมิศาสตร์แต่ละชุมชน รวมถึงศักยภาพของชาวบ้านในชุมชนและความสามารถในการ ประสานงานหรือภาวะความเป็นผู้นำของแกนนำชุมชนด้านการท่องเที่ยว ซึ่งถือได้ว่าเป็นปัจจัย สำคัญของแต่ละชุมชน แต่อย่างไรก็ตามทุกชุมชนมีเป้าหมายการจัดการท่องเที่ยวเพื่อการ อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมของชุมชนให้เกิดความยั่งยืนโดยเน้นการมีส่วนร่วม ของชาวบ้านในชุมชนและมีการท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการพัฒนา

2.1.3 ที่ตั้ง ด้วยความหลากหลายทางด้านภูมิศาสตร์ของจังหวัดสตูลจึงทำให้ สามารถจัดกลุ่มพื้นที่ของชุมชนที่จัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็น 4 กลุ่ม คือ 1. กลุ่มเขา (ภูเขา) ประกอบด้วย ชุมชนภูเขาเพชร 2. กลุ่มป่า (ป่าไม้) ประกอบด้วย ชุมชนนาทอน ชุมชน หัวทาง 3. กลุ่มนา (นาข้าว) ประกอบด้วย ชุมชนเกตรี ชุมชนควนโพธิ์ และ 4. กลุ่มเล (ทะเล) ประกอบด้วย ชุมชนบ่อเจ็ดลูก ชุมชนบุโบย ชุมชนทุ่งสะปิ๊ะ ชุมชนเกาะบากันใหญ่ ชุมชน โดกพะยอม ชุมชนบากันเคย ชุมชนหัวหิน

2.1.4 แผนที่และการเดินทาง คณะดำเนินงานแต่ละชุมชนในเครือข่าย การท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลร่วมจัดทำแผนที่เพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทาง เข้าถึงชุมชน โดยกระบวนการระดมสมองผ่านเวทีประชาคมของชาวบ้านแต่ละชุมชน รายละเอียดในแผนที่ประกอบไปด้วย ถนน คลอง ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน ที่ทำการกำนัน องค์การ บริหารส่วนตำบล มัสยิด วัด โรงเรียน ศูนย์การเรียนรู้ ฐานการเรียนรู้ และแหล่งท่องเที่ยว ที่สำคัญ ซึ่งแต่ละชุมชนจัดทำไว้ 2 ส่วน คือ 1. แผนที่ภายในชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อ อำนวยความสะดวกในการเดินทางท่องเที่ยวและเรียนรู้ภายในชุมชน โดยมีจุดเริ่มต้นการนำทาง จากศูนย์การเรียนรู้ของแต่ละชุมชน ถึงสถานที่สำคัญภายในชุมชน และ 2. แผนที่ภายในจังหวัด โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทางเข้าถึงชุมชน โดยมีจุดเริ่มต้นการ นำทางจาก ด้านศูนย์กลาง ตำบลทุ่งนุ้ย อำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล หรือที่เรียกว่า ด้านในดง ถึงชุมชนแต่ละชุมชน

ภาพ 5 ข้อมูลพื้นฐานของชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

2.2 ด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมประเพณี แต่ละชุมชนในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล มีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับลักษณะทางภูมิศาสตร์สถานที่ตั้งซึ่งส่งผลให้การดำรงชีวิตของแต่ละชุมชนมีวัฒนธรรมและประเพณีมีอัตลักษณ์เป็นของตนเองเฉพาะถิ่น ดังนั้นจึงทำการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในประเด็นเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมประเพณีที่มีอยู่ในชุมชน รวมถึงกระบวนการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและการฟื้นฟูวัฒนธรรมประเพณีของแต่ละชุมชนในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล เพื่อจัดเก็บสารสนเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมประเพณี แบ่งออกเป็น 2 ประเด็นหลัก คือ ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมประเพณี โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.2.1 ทรัพยากรธรรมชาติ แต่ละชุมชนในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลมีความหลากหลายทางลักษณะภูมิศาสตร์จึงส่งผลให้มีทรัพยากรของแต่ละชุมชนที่โดดเด่นแตกต่างกันไป ทำให้การดำรงชีวิตของชาวบ้านในแต่ละชุมชนไม่เหมือนกัน ทรัพยากรธรรมชาติที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติของแต่ละชุมชนในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลสามารถแบ่งออกเป็น 3 พื้นที่สำคัญ คือ พื้นที่ทะเล พื้นที่ภูเขา และพื้นที่ป่า โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) พื้นที่ทะเล ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญของพื้นที่ทะเลส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของคนในชุมชน ซึ่งประกอบด้วย 1.1) ชายหาด เป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจของนักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือน และเป็นแหล่งพักผ่อนของสัตว์ทะเล 1.2) ลำคลอง ภายใต้อ่างน้ำในลำคลองจะมี ตูกน สาหร่ายบางชนิด ก้อนหิน พีชใต้น้ำบางชนิด ซึ่งเป็นแหล่งอาหารและที่อยู่ รวมถึงเป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำทางทะเล 1.3) สัตว์น้ำในทะเล ประกอบด้วย กุ้ง หอย ปู ปลา เต่า ปลาหมึก แมงดาทะเล ซึ่งเป็นอาหารที่ได้รับความนิยมของชาวบ้านและผู้มาเยือนหรือนักท่องเที่ยว รวมถึงปลิงทะเลที่สามารถนำมาแปรรูปเป็นยาบางชนิด และปลาพะยูนที่กำลังจะ

สูญพันธ์ อีกทั้งสัตว์น้ำในทะเลน่านาชนิดที่มีผลต่อความสมดุลสิ่งแวดล้อม 1.4) หญ้าทะเล ซึ่งเป็นแหล่งอาหารและเพาะพันธ์ของสัตว์น้ำในทะเล และ 1.5) ปะการัง สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาเที่ยวชมความสวยงาม อีกทั้งยังเป็นแหล่งพักพิงของสัตว์น้ำทั้งหลาย

2) พื้นที่ภูเขา ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญของพื้นที่ภูเขาดังอยู่ในเขตรักษาพันธ์สัตว์ป่า เทือกเขาบรรทัดซึ่งแบ่งเขตรอยต่อ 3 จังหวัดคือพัทลุง ตรัง และสตูล ซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำและป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ส่งผลต่อการทำอาชีพของชาวบ้านในแต่ละชุมชน ทรัพยากรธรรมชาติของพื้นที่ภูเขาที่สำคัญประกอบด้วย 2.1) ถ้ำ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสวยงามของหินงอกหินย้อยและปล่องประกายระยิบระยับคล้ายเกล็ดเพชรเมื่อโดนแสง รวมถึงมีการค้นพบหลักฐานร่องรอยประวัติศาสตร์ ประกอบด้วย กระดุกมนุษย์ส่วนกะโหลกศีรษะ เศษภาชนะดินเผาเคลือบลายเชือกทาบ สันนิษฐานว่าเป็นแหล่งประวัติศาสตร์ 2.2) น้ำตก เป็นต้นน้ำเพื่อหล่อเลี้ยงชาวบ้านในชุมชนและเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสวยงามสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เป็นจำนวนมาก โดยส่วนใหญ่เป็นน้ำตกหินปูนที่มีน้ำใสไหลเย็นตลอดทั้งปี 2.3) ลำธารหรือลำคลอง เป็นแหล่งอาหารและแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรของชาวบ้านในชุมชน อีกทั้งยังเป็นแหล่งทำกิจกรรมล่องแก่งที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างชาติเนื่องจากนักท่องเที่ยวได้สัมผัสบรรยากาศการล่องแก่งในลำคลองที่มีน้ำใสสะอาดท่ามกลางธรรมชาติอันบริสุทธิ์ สองฝั่งคลองมีผืนป่าที่สมบูรณ์ ประกอบกับความตื่นตื้นเต้นเร้าใจ และสนุกสนานภายใต้การดูแลความปลอดภัยของชาวบ้านที่ผ่านการอบรมและมีประสบการณ์ในการช่วยเหลือผู้ตกน้ำจากกิจกรรมล่องแก่งตลอดเส้นทาง บางเวลาสามารถเรียนรู้วิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์คนป่า ชาวโก เนื่องจากคนใช้ลำธารเดียวกันในการดำรงชีวิต

3) พื้นที่ป่า ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญของพื้นที่ป่ามีความสำคัญต่อสิ่งมีชีวิตทั้งหลายโดยเฉพาะชาวบ้านในชุมชนซึ่งสามารถใช้ประโยชน์จากป่าเพื่อการดำรงชีพ โดยเป็นแหล่งอาหาร วัสดุสำคัญในการสร้างที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค นอกจากนี้ป่ายังเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร รักษาความชุ่มชื้นของดิน ดูดซับน้ำ ลดการพังทลายและการกัดเซาะหน้าดินที่อุดมสมบูรณ์ ชะลอการไหลของน้ำ เอื้ออำนวยในการเกิดฝน และอื่น ๆ อีกมากมาย รวมทั้งยังสามารถใช้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ทรัพยากรธรรมชาติพื้นที่ป่าของชุมชนในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลสามารถแบ่งได้ 2 กลุ่มใหญ่ คือ 3.1) ป่าไม้ คือบริเวณที่มีต้นไม้หลายชนิดขึ้นอยู่อย่างหนาแน่นและกว้างใหญ่พอที่จะมีอิทธิพลต่อสิ่งแวดล้อมในบริเวณนั้น และส่งผลต่อความเปลี่ยนแปลงของลมฟ้าอากาศ ความอุดมสมบูรณ์ของดินและน้ำ สัตว์ป่า และสิ่งมีชีวิตอื่นซึ่งมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน โดยส่วนใหญ่ป่าไม้ในชุมชนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลมักจะตั้งอยู่บริเวณแนวเทือกเขาและภูเขาต่าง ๆ ซึ่งถือได้ว่ายังมี ความอุดมสมบูรณ์เป็นอยู่อย่างมาก และ 3.2) ป่าชายเลน เป็นป่าไม้ที่มีพืชขึ้นอยู่ตามบริเวณ

ชายฝั่งทะเล ปากแม่น้ำหรืออ่าว ซึ่งเป็นบริเวณที่มีระดับน้ำทะเลท่วมถึงในช่วงที่น้ำทะเลขึ้นสูงสุดและแห้งเป็นดินโคลนเมื่อน้ำลงต่ำสุด ซึ่งประกอบด้วยพรรณไม้หลายชนิดที่มีใบเขียวตลอดปี ส่วนใหญ่ประกอบด้วยพรรณไม้สกุลโกงกางเป็นส่วนใหญ่ โดยมีไม้ตระกูลอื่นปะปนอยู่บ้าง อีกทั้งยังเป็นแหล่งกำเนิด ขยายพันธุ์ พักอาศัยและหลบภัย ของสัตว์น้ำในทะเลหลายชนิด

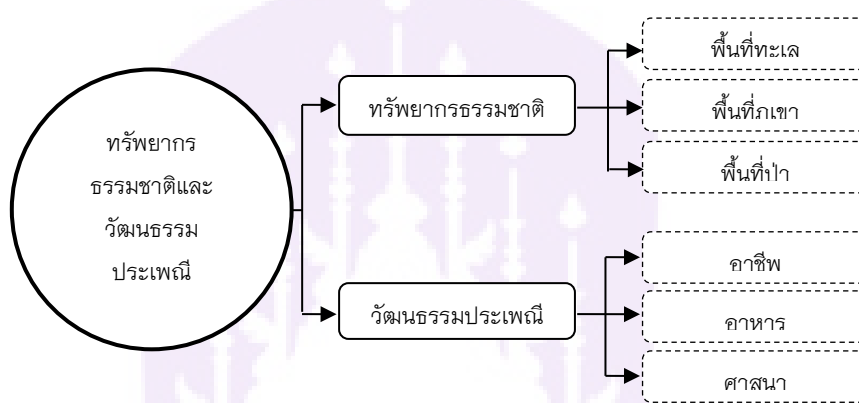
2.2.2 วัฒนธรรมประเพณี แต่ละชุมชนในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลมีความหลากหลายทางลักษณะภูมิศาสตร์ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติมีความแตกต่างกันไป ส่งผลให้มีความหลากหลายในการดำเนินชีวิต ซึ่งมีผลต่อการประกอบอาชีพของชาวในชุมชน จึงทำให้มีวัฒนธรรมและประเพณีที่แตกต่างกันไป เหตุผลสำคัญอีกประการหนึ่งของความแตกต่างด้านวัฒนธรรมและประเพณีของแต่ละชุมชนในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลคือความเชื่อทางด้านศาสนา เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ 90 ของประชากรจังหวัดสตูลนับถือศาสนาอิสลาม จึงทำให้วัฒนธรรมประเพณีที่เกิดขึ้นและสืบต่อกันมา มักจะอยู่ภายใต้หลักคำสอนของศาสนาอิสลามเป็นส่วนใหญ่ แต่ทั้งนี้ก็ยังมีความมีวัฒนธรรมประเพณีจากศาสนาอื่นปะปนกันไป และสามารถดำเนินชีวิตอยู่ด้วยกันได้อย่างลงตัว วัฒนธรรมและประเพณีของชุมชนในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลสามารถแบ่งตามเหตุผลที่ส่งผลให้เกิดวัฒนธรรมและประเพณี ได้ดังต่อไปนี้

1) อาชีพ การประกอบอาชีพเพื่อดำรงชีวิตของชาวบ้านแต่ละชุมชนในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลภายใต้ภูมิศาสตร์ของแต่ละชุมชน จนกลายเป็นวัฒนธรรมสืบต่อกันยาวนาน สามารถแบ่งออกเป็น 2 อาชีพหลักคือ 1.1) อาชีพเกษตรกรรมบริเวณที่ราบและเทือกเขาภายในจังหวัดสตูล ซึ่งประกอบไปด้วยการทำนาปลูกข้าว ทำสวนยางพารา ปาล์ม การปลูกผักปลอดสารพิษ การปลูกแตงโม และสวนผลไม้ตามฤดูกาล เช่น เงาะ ทุเรียน ลองกอง เป็นต้น รวมถึงการเลี้ยงสัตว์ต่าง ๆ เช่น วัว แพะ ปลาน้ำจืด เป็นต้น และ 1.2) อาชีพประมงพื้นบ้าน บริเวณชายฝั่งทะเลซึ่งประกอบไปด้วยการลากอวน ทำป๊ะ ไชหมึก ไชปูม้า ตกปลา ตกปูดำ เลี้ยงปลาชนิดต่าง ๆ ในกระชัง และเก็บหอย

2) อาหาร ชุมชนการท่องเที่ยวของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลมีวัฒนธรรมการประกอบอาหารที่แตกต่างกันไปภายใต้ทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน แม้ว่าการประกอบอาหารคาวหวานแต่ละชุมชนมีความแตกต่างกัน แต่ล้วนแล้วเป็นการประกอบอาหารที่ถูกสุขลักษณะและมีรสชาติอร่อย โดยเฉพาะการทำขนม “บุหงาบูดะฮ์” ซึ่งถือได้ว่ามีหนึ่งเดียวในประเทศ

3) ศาสนา ประเพณีต่างที่เกิดขึ้นและปฏิบัติสืบต่อกันมาเป็นเวลายาวนานของแต่ละชุมชนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลส่วนใหญ่มาจากความเชื่อและชาวบ้านในแต่ละชุมชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ดังนั้นวิถีชีวิตของคนในชุมชน

จึงอยู่ภายใต้หลักคำสอนของศาสนาอิสลาม พิธีกรรมทางศาสนาอิสลามจึงกลายเป็นประเพณีปฏิบัติสืบต่อกันมา ซึ่งอาจจะแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ 3.1) พิธีกรรมที่ต้องทำเป็นประจำ ได้แก่ การละหมาด การแต่งกายมิดชิดของมุสลิมะ (ผู้หญิงที่นับถือศาสนาอิสลาม) การละหมาด ยุมอะฮ์ และ 3.2) พิธีกรรมที่เป็นประเพณีสืบทอดของชาวมุสลิม ซึ่งประกอบพิธีกรรมตามช่วงเวลา ได้แก่ การถือศีลอด การเข้าสู่นัต เมาลิดินนาบี (พิธีรำลึกถึงพระประวัติของพระศาสดา) ฮารีรายอ อาชูรอ การอากีเกาะห์ แต่อย่างไรก็ตามในแต่ละชุมชนยังมีความเชื่อและประเพณีที่ปฏิบัติภายใต้หลักคำสอนศาสนาอื่นแต่เป็นส่วนน้อยจึงไม่น่าสนใจและหาได้ทั่วไป

ภาพ 6 ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมประเพณี
เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

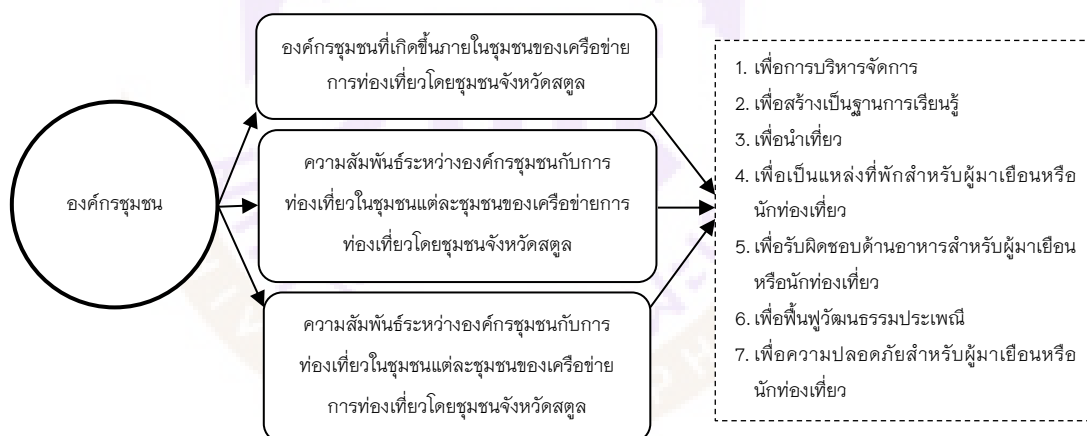
2.3 ด้านองค์กร ชาวบ้านแต่ละชุมชนรวมตัวเพื่อจัดตั้งกลุ่มองค์กรภายในชุมชนขึ้นภายใต้แนวความคิดในการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น โดยแต่ละกลุ่มองค์กรมีการบริหารจัดการโดยชาวบ้านในชุมชน อาจจะมีหน่วยงานภายนอกเข้ามาให้การสนับสนุนแต่ไม่ได้เข้ามาจัดตั้งหรือบริหารจัดการ องค์กรชุมชนในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมประเพณีเฉพาะถิ่นซึ่งเป็นวัตถุประสงค์ในการเพิ่มมูลค่าสร้างรายได้เสริมทั้งทางตรงและทางอ้อมให้กับชาวบ้านในชุมชน ดังนั้นจึงทำการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในประเด็นเกี่ยวกับกลุ่มองค์กรที่จัดตั้งขึ้นในชุมชน การบริหารจัดการกลุ่มองค์กรที่จัดตั้งขึ้น และความสัมพันธ์ของกลุ่มองค์กรที่จัดตั้งขึ้นกับการท่องเที่ยวในแต่ละชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล เพื่อจัดเก็บสารสนเทศด้านองค์กรชุมชนซึ่งสามารถแบ่งออกเป็นประเด็นและมีรายละเอียดดังนี้

2.3.1 องค์กรชุมชนที่เกิดขึ้นภายในชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล เนื่องจากความแตกต่างของทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมประเพณี จึง

ส่งผลให้สามารถกลุ่มองค์กรชุมชนภายในชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลประกอบด้วยกลุ่มองค์กรเกี่ยวกับการบริหารจัดการ กลุ่มองค์กรเกี่ยวกับส่งเสริมอาชีพและรายได้เสริม กลุ่มองค์กรเกี่ยวกับการนำเที่ยว กลุ่มองค์กรเกี่ยวกับที่พัก กลุ่มองค์กรเกี่ยวกับอาหาร และกลุ่มองค์กรเกี่ยวกับความปลอดภัยของผู้มาเยือน

2.3.2 การบริหารจัดการองค์กรชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล การบริหารจัดการกลุ่มองค์กรในชุมชนเน้นการมีส่วนร่วมของชาวบ้านเป็นประเด็นสำคัญ โดยมีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบในลักษณะโครงสร้างองค์กรซึ่งประกอบด้วย หัวหน้าหรือประธานกลุ่ม รองหัวหน้าหรือรองประธานกลุ่ม เลขานุการ ทรัยฎิก นอกจากนี้จากกำหนดโครงสร้างหน้าที่การดำเนินงานยังมีการสร้างกฎ กติกา หรือระเบียบข้อตกลงในการดำเนินงานอย่างชัดเจน

2.3.3 ความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรชุมชนกับการท่องเที่ยวในชุมชนแต่ละชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล กลุ่มองค์กรชุมชนมีความสัมพันธ์กับการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อสร้างเป็นฐานการเรียนรู้ เพื่อนำเที่ยว เพื่อดูแลแหล่งที่พักสำหรับผู้มาเยือนหรือนักท่องเที่ยว เพื่อรับผิดชอบด้านอาหารสำหรับผู้มาเยือนหรือนักท่องเที่ยว เพื่อฟื้นฟูวัฒนธรรมประเพณี และเพื่อความปลอดภัยสำหรับผู้มาเยือนหรือนักท่องเที่ยว

ภาพ 7 องค์กรชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

2.4 ด้านการจัดการ เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลมีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพสะท้อนได้จากการได้รับเลือกเป็น 1 ใน 6 จังหวัดนำร่องในการพัฒนาเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนระดับจังหวัดเมื่อปีพุทธศักราช 2552 ภายใต้โครงการส่งเสริมและจัดทำกลไกการพัฒนาเครือข่ายท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยมีสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว

เป็นผู้ดำเนินโครงการ ด้วยเหตุผลที่ว่าเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลมี กฎ กติกา ในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมประเพณีเพื่อการท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี และมีความชัดเจน อีกทั้งยังมีองค์กรหรือกลไกในการทำงานเพื่อการจัดการการท่องเที่ยวและ สามารถเชื่อมโยงระหว่างการท่องเที่ยวกับการพัฒนาชุมชนได้โดยภาพรวม อีกทั้งการจัดการ ด้านผลประโยชน์แก่ชาวบ้านในชุมชนอย่างเป็นธรรม ส่งผลให้เครือข่ายมีความเข้มแข็งและ เกิดความขัดแย้งเพียงเพื่อการพัฒนาให้เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนก้าวไปข้างหน้าเท่านั้น ดังนั้นจึงทำการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในประเด็นเกี่ยวกับโครงสร้างหน้าที่ในการดำเนินงาน การท่องเที่ยวของชุมชน กฎกติกาในการจัดการสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมในชุมชน อัตราค่าใช้จ่าย ในการท่องเที่ยวในชุมชน การจัดสรรรายได้ของชาวบ้านในชุมชนที่ได้จากการท่องเที่ยว และ กิจกรรมการสร้างจิตสำนึกให้กับคนในชุมชนเพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมของ ชุมชนโดยใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือ เพื่อจัดเก็บสารสนเทศด้านการจัดการ ซึ่งสามารถแบ่ง ออกเป็นประเด็นและมีรายละเอียดดังนี้

2.4.1 โครงสร้างและหน้าที่ การดำเนินงานในชุมชนมีโครงสร้างและหน้าที่ การดำเนินงานอย่างชัดเจน โดยในแต่ละชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล มีโครงสร้างการทำงานเป็นลำดับขั้น โดยเริ่มจาก 1) ประธาน 2) รองประธาน 3) เลขานุการ 4) ฝ่ายประชาสัมพันธ์ 5) ฝ่ายเหรียญก กรรมการหรือสมาชิก 6) หัวหน้ากลุ่มองค์กรชุมชน และ 7) ตำแหน่งอื่น ๆ ตามความเหมาะสมบนพื้นฐานทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม ประเพณีของแต่ละชุมชนในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล โดยแต่ละตำแหน่ง รับผิดชอบจะมีการกำหนดหน้าที่ตามความเหมาะสมของผู้ดำเนินงานภายในชุมชน

2.4.2 กติกา การจัดการการท่องเที่ยวในแต่ละชุมชนของเครือข่าย การท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลเป็นข้อกำหนดที่ได้จากเวทีประชุมลงมติของชาวบ้านใน ชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนของแต่ละชุมชนในเครือข่ายการท่องเที่ยว โดยชุมชนจังหวัดสตูล กติกาในการจัดการการท่องเที่ยวของแต่ละชุมชนสามารถแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ 1) ระเบียบ เป็นแบบแผนแนวปฏิบัติร่วมกันของกลุ่มดำเนินงาน ชาวบ้าน และ นักท่องเที่ยว และ 2) ข้อบังคับ เป็นกฎข้อบังคับในการปฏิบัติร่วมกันในชุมชน ของกลุ่ม ดำเนินงาน ชาวบ้าน และนักท่องเที่ยว ซึ่งกำหนดขึ้นไว้เป็นระเบียบในการปฏิบัติหรือดำเนินการ ตามหากฝ่าฝืนมีบทลงโทษ

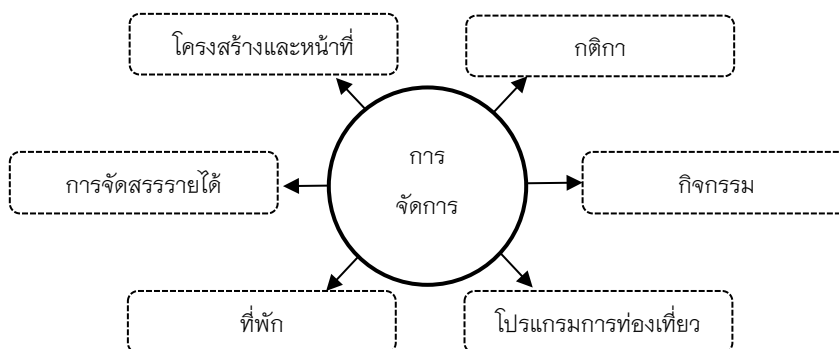
2.4.3 กิจกรรมสร้างการเรียนรู้ของคนในชุมชน แต่ละชุมชนในเครือข่ายการ ท่องเที่ยวโดยชุมชนดำเนินกิจกรรมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ การฟื้นฟูวัฒนธรรมประเพณี โดยการสร้างกฎและกติกาของชุมชนในการอนุรักษ์จากแนวคิด

และหลักการทางศาสนาและความเชื่อ กฎหมายตามรัฐธรรมนูญ และการท่องเที่ยว ภายใต้ความเข้มแข็งของคนในชุมชน

2.4.4 โปรแกรมการท่องเที่ยวและอัตราค่าให้บริการ ชุมชนได้จัดโปรแกรมท่องเที่ยวไว้เพื่อต้อนรับผู้มาเยือนหรือนักท่องเที่ยวตามความเหมาะสม แต่ละชุมชนจัดโปรแกรมท่องเที่ยวไว้ 2 รูปแบบคือ ท่องเที่ยวภายใน 1 วัน ไม่ค้างคืน และ 3 วัน 2 คืน ทั้งนี้โปรแกรมการท่องเที่ยวสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามความต้องการเรียนรู้ด้านทรัพยากรธรรมชาติและด้านวัฒนธรรมประเพณีของผู้มาเยือนหรือนักท่องเที่ยวตามความเหมาะสมภายใต้วิถีชีวิตของชาวบ้านในแต่ละชุมชน ส่วนอัตราค่าบริการจะคำนวณจากค่าอาหาร ค่าที่พัก ค่าวิทยากร ค่าอุปกรณ์การเรียนรู้ และค่ายานพาหนะ ขึ้นอยู่กับกิจกรรมที่ผู้มาเยือนหรือนักท่องเที่ยวเรียนรู้

2.4.5 ที่พักและอัตราค่าบริการ แต่ละชุมชนในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลจัดการที่พักแตกต่างกันขึ้นอยู่กับความเหมาะสม ส่วนใหญ่จัดที่พักในรูปแบบรีสอร์ทชุมชน ซึ่งเป็นที่พักแยกออกจากตัวบ้านเรือนใหญ่ของชาวบ้านแต่ก็ยังสามารถสัมผัสและเรียนรู้การดำเนินชีวิตของชาวบ้านได้ เนื่องจากการจัดที่พักรูปแบบโฮมสเตย์ มีข้อจำกัดภายใต้หลักคำสอนของศาสนาอิสลามหลายประการโดยเฉพาะความเป็นส่วนตัวในการดำเนินชีวิตของมุสลิมะห์ (ผู้หญิงที่นับถือศาสนาอิสลาม) อย่างเช่น ห้ามชายใดเห็นเส้นผมของมุสลิมะห์ก่อนการนิกะห์(แต่งงาน)เป็นต้น และเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนที่ต้องการกางเต็นท์ พักแรมทางชุมชนแต่ละชุมชนจึงจัดสถานที่ไว้เพื่อให้บริการ รูปแบบการจัดที่พักของชุมชนในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลจึงมีรูปแบบโฮมสเตย์ รีสอร์ท ชุมชน และบริเวณที่กลางแจ้งเต็นท์ แล้วแต่ความสะดวก ส่วนอัตราค่าบริการที่พักราคาเหมาะสมจําหน่ายรายคนในราคาที่เหมาะสม

2.4.6 การจัดสรรรายได้ ชุมชนในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลมีการจัดสรรรายได้โดยนำรายได้ทั้งหมดหักลบค่าใช้จ่าย คงเหลือเป็นกำไรสุทธิ จากนั้นแบ่งกำไรออกเป็น 3 ส่วน คือ 1) ส่วนค่าแรง เพื่อจ่ายให้สมาชิกหรือชาวบ้านผู้มาดำเนินงาน 2) ส่วนออมทรัพย์ เพื่อหักค่าสวัสดิการชุมชนด้านต่าง ๆ และเพื่อปันผลให้สมาชิกตามระยะเวลาตามกำหนดที่ชุมชนได้ตกลง และ 3) ส่วนสวัสดิการเพื่อชุมชน เพื่อการช่วยเหลือชาวบ้านในชุมชนที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้หรือมีความเดือนร้อน

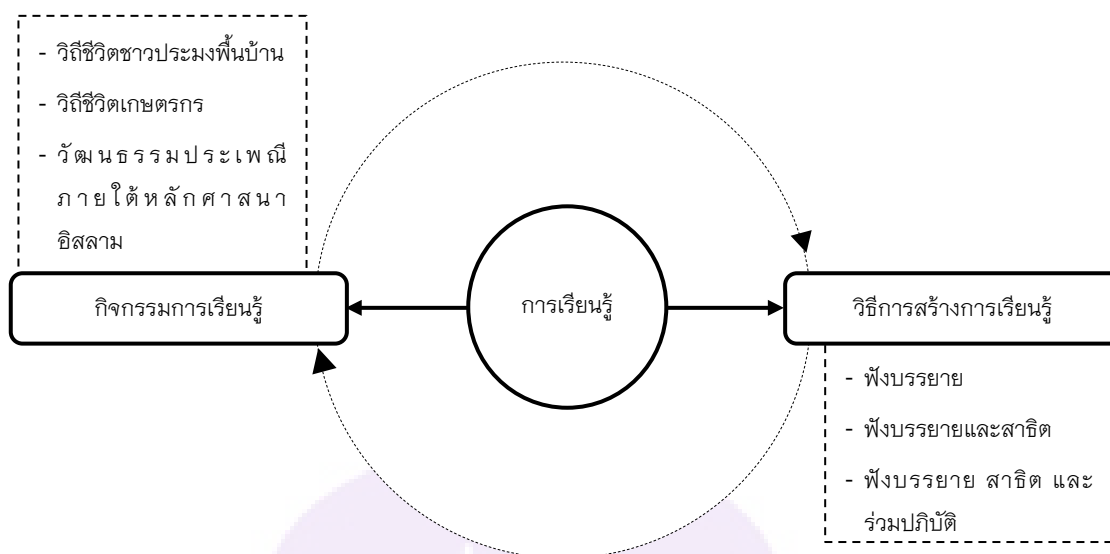
ภาพ 8 การจัดการของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

2.5 ด้านการเรียนรู้และแหล่งท่องเที่ยว เป็นลักษณะกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างชาวบ้านในชุมชนและผู้มาเยือนหรือนักท่องเที่ยว โดยเน้นการรับรู้และเข้าใจในวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันบนฐานทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมประเพณีของแต่ละชุมชน กิจกรรมการเรียนรู้และวิธีการสร้างการเรียนรู้ให้กับผู้มาเยือนหรือนักท่องเที่ยวต้องเป็นกระบวนการดำเนินงานที่มีความสัมพันธ์กันโดยตรง ดังนั้นจึงทำการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในประเด็นเกี่ยวกับกิจกรรมและสถานที่ท่องเที่ยวในชุมชน รวมถึงการสร้างการเรียนรู้ให้ผู้มาเยือนหรือนักท่องเที่ยวในแต่ละกิจกรรมของแต่ละชุมชนในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล เพื่อจัดเก็บสารสนเทศด้านการเรียนรู้ ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็นประเด็นและมีรายละเอียดดังนี้

2.5.1 กิจกรรมการเรียนรู้และแหล่งท่องเที่ยว การออกแบบกิจกรรมของโดยเน้นกระบวนการเรียนรู้ระหว่างชาวบ้านในชุมชนกับผู้มาเยือนภายใต้แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีอยู่ในชุมชน เพื่อสร้างจิตสำนึกเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและฟื้นฟูวัฒนธรรมของชาวบ้านและผู้มาเยือนหรือนักท่องเที่ยว โดยรูปแบบกิจกรรมของแต่ละชุมชนในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลแบ่งออกเป็นกิจกรรมการเรียนรู้วิถีชีวิตชาวประมงพื้นบ้าน วิถีชีวิตเกษตรกร และวัฒนธรรมประเพณีภายใต้หลักศาสนาอิสลาม

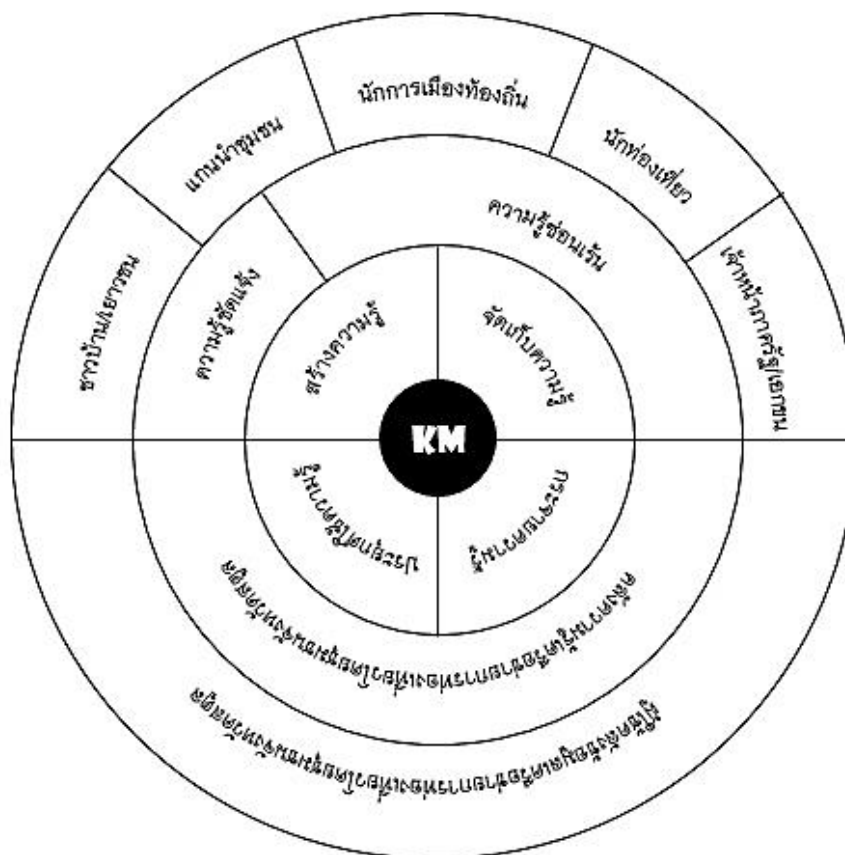
2.5.2 วิธีการสร้างการเรียนรู้ให้กับผู้มาเยือนหรือนักท่องเที่ยว อยู่ในรูปแบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างชาวบ้านในชุมชนและผู้มาเยือนหรือนักท่องเที่ยวภายใต้กิจกรรมบนฐานทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมประเพณีของชุมชน ทั้งนี้กระบวนการเรียนรู้ในแต่ละกิจกรรมแตกต่างกัน ซึ่งสามารถแบ่งออกได้ 3 กระบวนการหลัก คือ 1) ฟังบรรยาย 2) ฟังบรรยายและสาธิต และ 3) ฟังบรรยาย สาธิต และร่วมปฏิบัติ

ภาพ 9 ความสัมพันธ์ของกิจกรรมการเรียนรู้และวิธีการสร้างการเรียนรู้ให้กับ
ผู้มาเยือนหรือนักท่องเที่ยวเรือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

สรุปผลการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สารสนเทศที่จำเป็นของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล พบว่า กระบวนการจัดการความรู้ในชุมชนการท่องเที่ยวเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลมีความสัมพันธ์ระหว่าง กระบวนการจัดการความรู้ซึ่งประกอบด้วย การสร้างความรู้ การจัดเก็บความรู้ การกระจายความรู้ และการประยุกต์ใช้ความรู้ กับกลุ่มคนที่เกี่ยวข้องซึ่งประกอบด้วย แกนนำชุมชนด้านการท่องเที่ยว เยาวชนและชาวบ้านในชุมชน ผู้นำท้องถิ่น นักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือน เจ้าหน้าที่ภาครัฐและเอกชน ซึ่งมีความรู้ 2 ประเภท คือ ความรู้ปชชนเร้นและความรู้ชัดแจ้งเป็นตัวเชื่อมโยงในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สารสนเทศทุกด้านของชุมชนจึงมีความน่าเชื่อถือ ถูกต้อง และแม่นยำ อีกทั้งยังสามารถปรับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนของผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงานเครือข่ายการท่องเที่ยวในชุมชนจังหวัดสตูลให้อยู่ในระดับที่เท่าเทียมกันมากที่สุด ส่งผลให้มีฐานแนวคิดในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนในทิศทางเดียวกัน สารสนเทศที่ได้จากกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ยังเป็นแหล่งข้อมูลของนักท่องเที่ยวเพื่อใช้ค้นคว้าหาข้อมูลเพื่อทำความเข้าใจและตัดสินใจก่อนการเดินทางท่องเที่ยวเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

ภาพ 10 ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการจัดการความรู้
กับผู้เกี่ยวข้องเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

3. ผลการจัดเก็บสารสนเทศที่จำเป็นของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

การศึกษาสารสนเทศด้านการท่องเที่ยวที่จำเป็นของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลมีขั้นตอนการจัดเก็บความรู้ หรือส่วนหางปลาหรือ (Knowledge Assets: KA) เพื่อจัดเก็บความรู้ที่ได้จากกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในคลังความรู้หรือชุมชนความรู้ของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลโดยมีเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือจัดเก็บและเผยแพร่ความรู้เพื่อนำไปใช้ในการดำเนินงาน ทำให้ความรู้เกิดการแลกเปลี่ยนและแบ่งปันส่งผลให้ความรู้ถูกยกระดับเกิดการหมุนเวียนไม่มีที่สิ้นสุด ข้อมูลที่ทำการจัดเก็บต้องผ่านการยืนยันความถูกต้องโดยการประเมินในกระบวนการจัดการความรู้ ขั้นตอนการจัดเก็บความรู้ทำพร้อมกันกับขั้นตอนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยการสกัดความรู้ที่ได้จากการระดมสมองของผู้เข้าร่วมเข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในแต่ละชุมชน

การสกัดความรู้เพื่อจัดเก็บในคลังความรู้ของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดสตูลให้ความสำคัญกับความรู้ตามองค์ประกอบของการท่องเที่ยวโดยชุมชน เนื่องจากเป็นความรู้ที่ครอบคลุมการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนซึ่งจะส่งผลให้การจัดการความรู้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายในการจัดการความรู้เพื่อ “ยกระดับการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้เกิดความยั่งยืนโดยภูมิปัญญาชาวบ้าน”

ผลการจัดเก็บความรู้หลังจากผู้วิจัยทำการสรุป วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประมวลผลข้อมูลที่ได้จากการสกัดความรู้ในขั้นตอนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จนได้สารสนเทศที่จำเป็นของแต่ละชุมชนในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล เพื่อจัดเก็บในคลังข้อมูลเพื่อเผยแพร่ข้อมูลแก่ผู้ใช้งานผ่านระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล สามารถจำแนกสารสนเทศที่จำเป็นของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนออกเป็น 5 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย ด้านข้อมูลพื้นฐานของชุมชน ด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมประเพณี ด้านองค์กรชุมชน ด้านการจัดการ และ ด้านการเรียนรู้ ซึ่งแต่ละด้านมีความจำเป็นต่อการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 ด้านข้อมูลพื้นฐานของชุมชน การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลจำเป็นต้องใช้สารสนเทศด้านข้อมูลพื้นฐานของชุมชนเนื่องจาก ข้อมูลพื้นฐานของชุมชนสามารถเป็นคลังความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของแต่ละชุมชนส่งผลให้ชาวบ้านและเยาวชนในชุมชนเห็นคุณค่าและให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมประเพณี และเป็นแหล่งข้อมูลสารสนเทศเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจและเตรียมตัวก่อนการเดินทางของผู้มาเยือนและนักท่องเที่ยว รวมถึงเป็นสารสนเทศที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการเดินทางเข้าถึงชุมชน

3.2 ด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมประเพณี การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลจำเป็นต้องใช้สารสนเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมประเพณีเนื่องจาก เป็นคลังความรู้สำหรับปรับฐานแนวคิดในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนของผู้ดำเนินงานโดยคำนึงถึงการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมประเพณีของชุมชนและผู้มาเยือนหรือนักท่องเที่ยวให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ส่งผลให้การดำเนินงานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลมีประสิทธิภาพและยั่งยืน รวมทั้งยังเป็นแหล่งข้อมูลสำหรับนักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนใช้ประกอบการตัดสินใจและเตรียมความพร้อมก่อนการเดินทางท่องเที่ยวเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

3.3 ด้านองค์การชุมชน การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลจำเป็นต้องใช้สารสนเทศด้านองค์การชุมชน เนื่องจาก เป็นสารสนเทศสำหรับนักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนใช้ประกอบการตัดสินใจและเตรียมความพร้อมก่อนการเดินทางท่องเที่ยวเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพราะองค์การชุมชนโดยส่วนใหญ่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวโดยเป็นฐานการเรียนรู้สำหรับผู้มาเยือนสารสนเทศด้านองค์การชุมชนยังเป็นข้อมูลสำหรับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อกำหนดนโยบายและการวางแผนส่งเสริมการพัฒนาชุมชน

3.4 ด้านการจัดการ การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลจำเป็นต้องใช้สารสนเทศด้านการจัดการเนื่องจาก เป็นสารสนเทศสำหรับนักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนใช้ประกอบการตัดสินใจและเตรียมความพร้อมก่อนการเดินทางท่องเที่ยวเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลในเรื่องของโปรแกรมทัวร์ อัตราการให้บริการยานพาหนะ ที่พัก และอาหาร รวมถึงกฎ กติกา ระเบียบ ข้อตกลงในการเดินทางท่องเที่ยวในชุมชน และเป็นสารสนเทศเพื่อสร้างความเข้าใจการบริหารจัดการการดำเนินงานเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนแก่ชาวบ้านและผู้มาเยือนหรือนักท่องเที่ยวเพื่อให้มีแนวคิดและความเข้าใจตรงกัน สารสนเทศด้านการจัดการยังเป็นสารสนเทศสำหรับชาวบ้านในชุมชนเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมการสร้างการเรียนรู้ในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมประเพณีของชุมชน

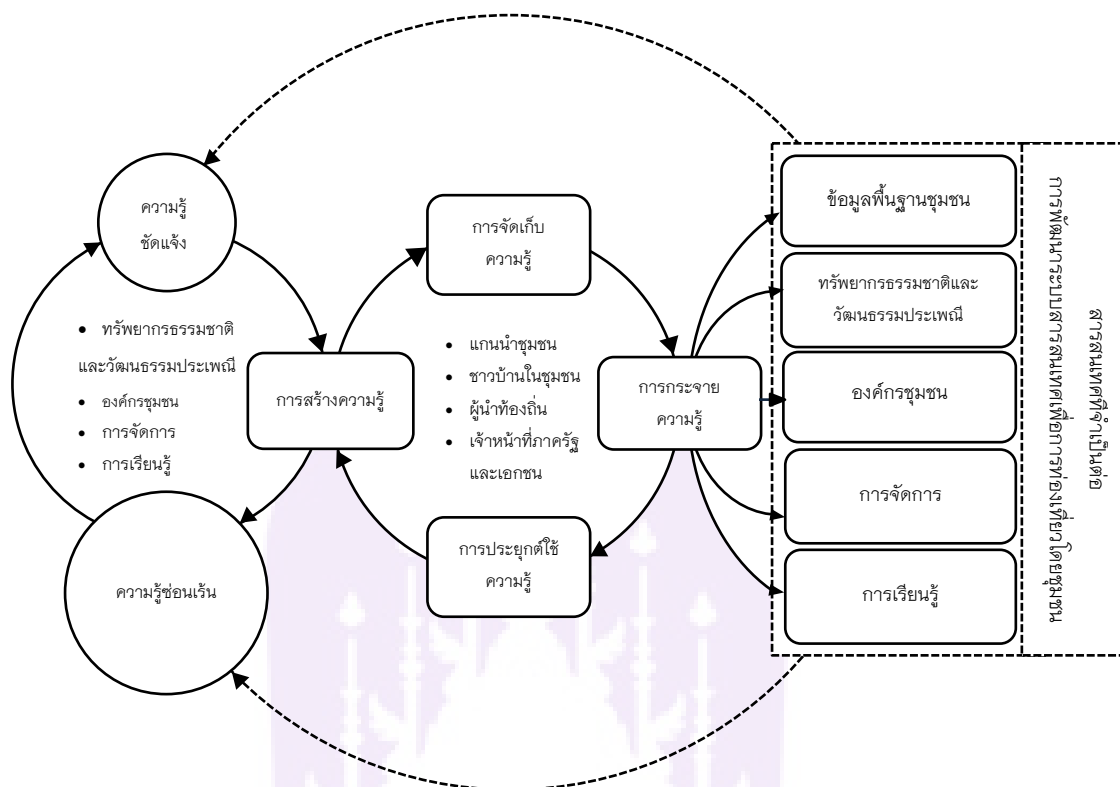
3.5 ด้านการเรียนรู้และทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลจำเป็นต้องใช้สารสนเทศด้านการเรียนรู้ เนื่องจากเป็นสารสนเทศสำหรับนักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนใช้ประกอบการตัดสินใจและเตรียมความพร้อมก่อนการเดินทางท่องเที่ยวเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลในเรื่องของกิจกรรมและแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน

ผลการจัดเก็บสารสนเทศที่จำเป็นของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลพบว่า สารสนเทศที่จำเป็นต่อการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลคือสารสนเทศที่สามารถนำไปใช้ในการบริหารจัดการหรือแก้ไขปัญหาการดำเนินงานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนแก่ผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน และเป็นสารสนเทศที่สามารถสร้างความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนแก่ผู้ใช้งานได้ รวมถึงเป็นสารสนเทศที่ช่วยในการตัดสินใจและเตรียมตัวของนักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนก่อนการเดินทางท่องเที่ยวเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ซึ่งประกอบด้วยประเด็นด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม องค์การชุมชน การจัดการ และการเรียนรู้

สรุปผลการศึกษาศาสนนเทศด้านการท่องเที่ยวที่จำเป็น เพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลเป็นเครื่องมือในการสื่อสารรวบรวม จัดเก็บ และเผยแพร่สารสนเทศ ซึ่งมีกระบวนการพัฒนาและการทำงานในส่วนข้อมูลนำเข้า(Input) ซึ่งเป็นขั้นตอนแรกของการทำงานเชิงระบบ(System) โดยจะส่งผลต่อการทำงานทั้งระบบ ดังนั้นการเตรียมข้อมูลสารสนเทศเพื่อนำเข้าจึงต้องใช้กระบวนการจัดการความรู้สกัดความรู้ของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลเพราะจะได้รับสารสนเทศที่มีความถูกต้องและแม่นยำผ่านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

การจัดการความรู้เพื่อรวบรวมข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นของแต่ละชุมชนเพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลเป็นกระบวนการรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ในชุมชนซึ่งจัดกระจายอยู่ในรูปแบบความรู้ซ่อนเร้น และโดยเน้นการแลกเปลี่ยนความรู้ด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมประเพณี ด้านองค์กรชุมชนด้านการจัดการ และด้านการเรียนรู้ โดยมีการกำหนดวิสัยทัศน์หรือเป้าหมายการจัดการความรู้เพื่อ “ยกระดับการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้เกิดความยั่งยืนโดยภูมิปัญญาชาวบ้าน” โดยมีขั้นตอนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประกอบด้วย การจัดหาหรือการสร้างความรู้ (Knowledge shape/work) การจัดเก็บความรู้ (Knowledge Store) การกระจายความรู้หรือการแบ่งปันความรู้ (Knowledge Share) และการประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อความยั่งยืนของข้อมูล (Knowledge Sustainable)

การจัดการความรู้เน้นการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มแกนนำชุมชนการท่องเที่ยว กลุ่มนักการเมืองท้องถิ่น กลุ่มเจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐและเอกชน และกลุ่มชาวบ้านในชุมชน ดังนั้นสารสนเทศที่จำเป็นของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลจึงผ่านการยอมรับและเข้าใจตรงกันจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลส่งผลให้มีความถูกต้อง แม่นยำ และมีความน่าเชื่อถือ ซึ่งในการจัดเก็บและเผยแพร่สารสนเทศสามารถแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านข้อมูลพื้นฐานชุมชน ด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมประเพณี ด้านองค์กรชุมชน ด้านการจัดการ และด้านการเรียนรู้

ภาพ 11 สารสนเทศที่จำเป็นในการพัฒนาระบบสารสนเทศการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ผลการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ใช้แบบสอบถามแบบกึ่งโครงสร้างและแนวคิดวงจรการพัฒนาระบบสารสนเทศแบบ SDLC (System Development Life Cycle) ซึ่งเป็นกระบวนการเชิงเทคนิคทางด้านคอมพิวเตอร์สำหรับการศึกษาปัญหา การวิเคราะห์ การออกแบบ และพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้งานภายใต้ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลนำเข้าที่ได้การจัดการความรู้และกระบวนการดำเนินงานของระบบสารสนเทศ ส่งผลให้เกิดผลลัพธ์หรือข้อมูลที่น่าเสนอต่อผู้ใช้งาน ทั้งนี้ข้อมูลนำเข้าที่ได้การจัดการความรู้ประกอบด้วย ด้านข้อมูลพื้นฐานชุมชน ด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมประเพณี ด้านองค์กรชุมชน ด้านการจัดการ และด้านการเรียนรู้ ผลการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลสามารถนำเสนอตามวงจรการพัฒนาระบบสารสนเทศแบบ SDLC ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ ผลการวางแผนการพัฒนาระบบ

สารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ผลการวิเคราะห์ระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ผลการออกแบบระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ผลการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล และ ผลการบำรุงรักษาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

1. ผลการวางแผนการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล มีการวางแผนการดำเนินงานโดยเริ่มจากการศึกษาปัญหาและความต้องการการทำงาน รวมถึงการประเมินความเป็นไปได้ในการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ผ่านการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) ณ ศูนย์การเรียนรู้บ้านบุโบย ซึ่งมีผู้เข้าร่วมจำนวน 15 คน ประกอบด้วย แกนนำการท่องเที่ยวโดยชุมชน 9 คน เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ 3 คน และนักการเมืองท้องถิ่น 3 คน ใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเป็นเครื่องมือ โดยมีประเด็นคำถามเกี่ยวกับความต้องการและการเตรียมความพร้อมด้านฮาร์ดแวร์ ด้านซอฟต์แวร์ ด้านการสื่อสาร ด้านการจัดเก็บและเผยแพร่ข้อมูล และด้านบุคลากร ซึ่งสามารถนำเสนอผลการศึกษารวบรวมการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนออกเป็น 2 ประเด็นคือ 1) ผลการศึกษาค้นคว้าและความต้องการการทำงานระบบ และ 2) ผลการเตรียมความพร้อมการพัฒนาระบบ

1.1 ผลปัญหาและความต้องการการทำงานระบบ การดำเนินงานของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลมีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องฐานแนวคิดในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่แตกต่างกันของผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงานส่งผลให้การดำเนินงานล่าช้าและไม่ยั่งยืน ผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลจึงต้องการพัฒนาระบบสารสนเทศของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลโดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1.1.1 เพื่อเป็นคลังหรือสื่อความรู้ของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนซึ่งเป็นฐานของการส่งเสริมให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Learning Community) และปรับฐานแนวคิดในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ผู้ดำเนินงานที่เกี่ยวข้องยังสามารถต่อยอดความรู้จากการนำความรู้ไปใช้งานจนเกิดความเชี่ยวชาญ ส่งผลให้การดำเนินงานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

1.1.2 เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลสำหรับนักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนใช้ประกอบการตัดสินใจและเตรียมความพร้อมก่อนการเดินทางท่องเที่ยวหรือเช่ารถจักรยานท่องเที่ยวโดยชุมชน

1.1.3 เพื่อเป็นเครื่องมือบริหารจัดการเช่ารถจักรยานท่องเที่ยวโดยชุมชนซึ่งสามารถลดขั้นตอนและอำนวยความสะดวกในการดำเนินงานเช่ารถจักรยานท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล เนื่องจากเป็นอีกหนึ่งช่องทางในการติดต่อสื่อสารระหว่างเจ้าบ้าน (Host) และผู้มาเยือนหรือนักท่องเที่ยว (Guest)

1.2 ผลการเตรียมความพร้อมการพัฒนา ระบบ การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเช่ารถจักรยานท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล แบ่งการเตรียมความพร้อมเพื่อความสะดวกและรวดเร็ว ออกเป็น 6 ด้านตามองค์ประกอบการพัฒนาระบบสารสนเทศ คือ ด้านฮาร์ดแวร์ ด้านซอฟต์แวร์ ด้านการสื่อสาร ด้านข้อมูล และ ด้านบุคลากร ซึ่งผลจากวางแผนการพัฒนา ระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีรายละเอียดดังนี้

1.2.1 ด้านฮาร์ดแวร์ เป็นการเตรียมความพร้อมในด้านอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและใช้งานระบบสารสนเทศของผู้เกี่ยวข้อง เช่น สมาร์ทโฟน เครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ในการสื่อสารอินเทอร์เน็ต กล้องถ่ายรูป และกล้องถ่ายวิดีโอ เป็นต้น โดยสามารถแยกผู้เกี่ยวข้องออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

1) กลุ่มเจ้าบ้าน (Host) ต้องเตรียมอุปกรณ์เทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเช่ารถจักรยานท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลและนำเข้าสารสนเทศจากชุมชน

2) กลุ่มผู้มาเยือนหรือนักท่องเที่ยว (Guest) ต้องเตรียมอุปกรณ์เทคโนโลยีเพื่อใช้งานระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเช่ารถจักรยานท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ในการค้นหาข้อมูลและแลกเปลี่ยนเรียนรู้

3) นักพัฒนาระบบ (Developer Information System) ต้องเตรียมอุปกรณ์เทคโนโลยีเพื่อใช้พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเช่ารถจักรยานท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

1.2.2 ด้านซอฟต์แวร์ เป็นการเตรียมความพร้อมในด้านโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและใช้งานระบบสารสนเทศของผู้เกี่ยวข้อง โดยสามารถแยกผู้เกี่ยวข้องออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

1) กลุ่มเจ้าบ้าน (Host) ต้องเตรียมระบบปฏิบัติการคอมพิวเตอร์หรือสมาร์ทโฟนขึ้นอยู่กับอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดการระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเช่ารถจักรยานท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

2) ผู้มาเยือนหรือนักท่องเที่ยว (Guest) ต้องเตรียมระบบปฏิบัติการคอมพิวเตอร์หรือสมาร์ทโฟนขึ้นอยู่กับอุปกรณ์เพื่อใช้งานระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

3) นักพัฒนาระบบ (Developer Information System) ต้องเตรียมโปรแกรมในการพัฒนาระบบคือ โปรแกรมในการออกแบบกราฟิกเพื่อใช้ในการออกแบบโปรแกรมในการพัฒนาซอร์สโค้ด (Source code) โปรแกรมอธิบายการดำเนินงานของระบบสารสนเทศ และโปรแกรมสำหรับสร้างฐานข้อมูลเพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

1.2.3 ด้านการสื่อสาร ระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลมีความต้องการด้านสื่อสารและเครือข่ายจากผู้เกี่ยวข้อง 3 กลุ่ม คือ กลุ่มเจ้าบ้าน (Host) ผู้มาเยือนหรือนักท่องเที่ยว (Guest) และนักพัฒนาระบบ (Developer Information System) เหมือนกันคือเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในรูปแบบต่าง ๆ เช่น LAN, WAN, WIFI, GPRS, EDGE เป็นต้น

1.2.4 ด้านข้อมูล ระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลมีความต้องการด้านข้อมูลจากผู้เกี่ยวข้อง 3 กลุ่ม คือ กลุ่มเจ้าบ้าน (Host) ผู้มาเยือนหรือนักท่องเที่ยว (Guest) และนักพัฒนาระบบ (Developer Information System) ในรูปแบบข้อมูลตัวอักษร ภาพ ภาพเคลื่อนไหว ตัวเลข ในด้านข้อมูลพื้นฐาน ข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม ข้อมูลองค์กรชุมชน ข้อมูลการจัดการ และข้อมูลกิจกรรม ซึ่งต้องมาจากการจัดการความรู้ของชุมชนแต่ละชุมชนในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

1.2.5 ด้านบุคลากร ผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลประกอบด้วยกลุ่มเจ้าบ้าน (Host) คือนักการเมืองท้องถิ่น แกนนำชุมชนการท่องเที่ยว เยาวชนและชาวบ้านในชุมชนที่การท่องเที่ยว ทำหน้าที่เป็นผู้ประเมินความถูกต้องในการวิเคราะห์ ออกแบบ และพัฒนาระบบ รวมถึงกำหนดผู้จัดการระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล โดยมีการกำหนดผู้ดูแลระบบประจำชุมชน (Admin community) เพื่อทำการดูแลระบบ ซึ่งจะได้รับสิทธิ์ในการนำเข้า ปรับปรุงแก้ไข และลบข้อมูลของชุมชนตนเอง และนักพัฒนาระบบ (Developer Information System) เพื่อทำการเขียนโปรแกรมและพัฒนาระบบตามความต้องการของกลุ่มเจ้าบ้าน

ผลการวางแผนการพัฒนาาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลพบว่าเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีความพร้อมและสามารถพัฒนาาระบบสารสนเทศเพื่อเป็นคลังหรือสื่อความรู้และเป็นแหล่งข้อมูลสำหรับผู้ใช้งานรวมถึงเพื่อเป็นเครื่องมือบริหารจัดการเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามความต้องการได้

2. ผลการวิเคราะห์ระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

การพัฒนาาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล มีการวิเคราะห์ระบบภายใต้ปัญหาและความต้องการการทำงานของผู้ดำเนินงานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล โดยใช้เครื่องมือสำหรับการวิเคราะห์ระบบเพื่อแสดงถึงความต้องการของระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ประกอบด้วย ยูสเคสไดอะแกรม (Use case Diagram) คือ เป็นแผนภาพที่แสดงถึงขั้นตอนการทำงานที่สำคัญของระบบ ซึ่งประกอบไปด้วย 1. ยูสเคสไดอะแกรม (Use case) คือ หน้าทีแต่ละหน้าที่ของระบบที่จะต้องปฏิบัติ 2. แอคเตอร์ (Actor) คือ ผู้กระทำต่อระบบ 3. ความสัมพันธ์ (Relationship) คือความสัมพันธ์ระหว่างยูสเคส จากนั้นทำการประเมินการวิเคราะห์ระบบเพื่อตรวจสอบความถูกต้องตามความต้องการของผู้ดำเนินงานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลโดยการติดต่อสื่อสารจากผู้พัฒนาระบบ ทั้งนี้สามารถแบ่งประเด็นนำเสนอผลการวิเคราะห์ระบบออกเป็น 2 ประเด็น ประกอบด้วย ผลจากวิเคราะห์ผู้ใช้งานระบบ และผลจากวิเคราะห์การทำงานระบบ

2.1 ผลจากวิเคราะห์ผู้ใช้งานระบบ จากการวิเคราะห์ระบบสามารถแบ่งกลุ่มผู้ใช้งานของระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลออกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มผู้ใช้งาน (User) และ 2 กลุ่มผู้ดูแลระบบ (Admin)

2.1.1 กลุ่มผู้ใช้งาน (User) คือผู้รับบริการสารสนเทศจากระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ซึ่งประกอบด้วยผู้ใช้งานทั่วไปและผู้ใช้งานที่เป็นสมาชิก

2.1.2 กลุ่มผู้ดูแลระบบ (Admin) คือผู้จัดการสารสนเทศในระบบโดยการเพิ่ม ลบ และแก้ไขข้อมูลให้มีความถูกต้องและทันสมัยตลอดเวลา ซึ่งประกอบด้วยผู้ดูแลระบบชุมชนและผู้ดูแลระบบหลัก

2.2 ผลจากวิเคราะห์การทำงานระบบ จากการวิเคราะห์ระบบย่อยเพื่อตอบสนองตามความต้องการของผู้ดำเนินงานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน สามารถ

แบ่งออกเป็น 13 ระบบ ประกอบด้วย ระบบคลังความรู้ ระบบเว็บบอร์ด ระบบงานวิจัยหรือบทความ ระบบสืบค้น ระบบโปรแกรมท่องเที่ยว ระบบรูปภาพ ระบบวีดีโอ ระบบสมุดเยี่ยม ระบบสถิตินักท่องเที่ยว ระบบข่าวสารประชาสัมพันธ์ ระบบจองโปรแกรมท่องเที่ยว ระบบปฏิทินการท่องเที่ยว และระบบสมาชิก แต่ละระบบมีรายละเอียดดังนี้

2.2.1 ระบบคลังความรู้ เป็นระบบให้บริการข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการจัดการความรู้จากเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลโดยแบ่งออกเป็น 5 ประเด็นหลักคือ ข้อมูลพื้นฐานชุมชน ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมของชุมชน องค์การชุมชน การจัดการการท่องเที่ยวชุมชน และการเรียนรู้ ซึ่งมีการปรับปรุงข้อมูลให้มีความทันสมัยตลอดเวลา เน้นให้ผู้ใช้งานมีความเข้าใจเกิดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ ตลอดจนต่อยอดความรู้จากการนำไปใช้งานจนได้ความรู้ใหม่ จากการวิเคราะห์ระบบของผู้วิจัยได้จัดระบบคลังความรู้ อยู่ในระบบงานสร้างความรู้ (Knowledge Work Systems)

2.2.2 ระบบเว็บบอร์ด เป็นระบบให้บริการแสดงความคิดเห็นผ่านกระทู้ระหว่างสมาชิกด้วยกัน ข้อมูลที่นำเข้ามาใช้งานในระบบเว็บบอร์ด เป็นข้อมูลที่ได้จากนักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือน จากการวิเคราะห์ระบบของผู้วิจัยได้จัดระบบเว็บบอร์ด อยู่ในระบบงานสร้างความรู้ (Knowledge Work Systems)

2.2.3 ระบบงานวิจัยหรือบทความ เป็นระบบที่ใช้เก็บข้อมูลและให้บริการความรู้ที่ได้จากงานวิจัยหรือบทความวิชาการที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ข้อมูลที่นำเข้ามาใช้งานในระบบระบบงานวิจัย/บทความ เป็นข้อมูลที่ได้จากผู้ดำเนินงานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล โดยผ่านผู้ดูแลระบบเพื่ออัปโหลดไฟล์ในรูปแบบ Netware Printer Definition File (.PDF) จากคณะนักวิชาการหรือผู้วิจัยที่ทำงานวิจัยเกี่ยวกับพื้นที่เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล จากการวิเคราะห์ระบบของผู้วิจัยได้จัดระบบงานวิจัย/บทความอยู่ในประเภทระบบงานสร้างความรู้ (Knowledge Work Systems)

2.2.4 ระบบสืบค้น เป็นระบบที่ให้บริการ สืบค้นข้อมูลในระบบระบบงานวิจัยหรือบทความ แก่สมาชิกและบุคคลทั่วไป ข้อมูลที่นำเข้ามาใช้งานในระบบสืบค้น เป็นข้อมูลที่ได้จากผู้ใช้งานทั่วไปที่ทำการสืบค้นข้อมูลในระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล จากการวิเคราะห์ระบบของผู้วิจัยได้จัดระบบสืบค้น ในประเภทระบบงานสร้างความรู้ (Knowledge Work Systems)

2.2.5 ระบบโปรแกรมท่องเที่ยว เป็นระบบให้บริการข้อมูลที่เกี่ยวข้องโปรแกรมการท่องเที่ยวและช่วยตัดสินใจในการเลือกกิจกรรม โดยสามารถจัดโปรแกรมท่องเที่ยวเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลตามความต้องการของนักท่องเที่ยว ข้อมูลที่นำเข้ามาใช้งานในระบบคลังความรู้ ต้องเป็นข้อมูลที่ผ่านกระบวนการจัดการความรู้และ

ต้องอยู่ภายใต้ประเด็นการจัดการและการเรียนรู้ จากการวิเคราะห์ระบบของผู้วิจัยได้จัดระบบโปรแกรมท่องเที่ยวอยู่ในประเภทระบบสนับสนุนการตัดสินใจ (Decision Support Systems)

2.2.6 ระบบรูปภาพ เป็นระบบให้บริการข้อมูลภาพและจัดเก็บภาพกิจกรรมของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ข้อมูลที่นำเข้ามาใช้งานในระบบระบบรูปภาพเป็นข้อมูลที่ได้จากผู้ดำเนินงานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ผ่านการผู้ดูแลระบบ จากการวิเคราะห์ระบบของผู้วิจัยได้จัดระบบระบบรูปภาพ ประเภทระบบสนับสนุนการตัดสินใจ (Decision Support Systems)

2.2.7 ระบบวิดีโอ เป็นระบบให้บริการข้อมูลภาพและจัดเก็บภาพเคลื่อนไหวกิจกรรมของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ข้อมูลที่นำเข้ามาใช้งานในระบบระบบรูปภาพ เป็นข้อมูลที่ได้จากผู้ดำเนินงานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ผ่านการผู้ดูแลระบบ จากการวิเคราะห์ระบบของผู้วิจัยได้จัดระบบระบบวิดีโอ ประเภทระบบสนับสนุนการตัดสินใจ (Decision Support Systems)

2.2.8 ระบบสมุดเยี่ยม เป็นระบบให้บริการแสดงความคิดเห็น บอกรับรู้ความรู้สึกและแนะนำ ชี้แนะ พร้อมทั้งประเมินความพึงพอใจหลังจากมาท่องเที่ยวเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ข้อมูลที่นำเข้ามาใช้งานในระบบสมุดเยี่ยม เป็นข้อมูลที่ได้จากนักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือน จากการวิเคราะห์ระบบของผู้วิจัยได้จัดระบบสมุดเยี่ยม อยู่ในประเภทระบบสารสนเทศสำหรับผู้บริหารระดับสูง (Executive Information Systems)

2.2.9 ระบบสถิตินักท่องเที่ยว เป็นระบบสรุปสถิตินักท่องเที่ยวประจำเดือนและประจำปี ข้อมูลที่นำเข้ามาใช้งานในระบบสถิตินักท่องเที่ยว ประมวลผลจากจำนวนนักท่องเที่ยวจากระบบสมุดเยี่ยม จากการวิเคราะห์ระบบของผู้วิจัยได้จัดระบบสถิตินักท่องเที่ยว อยู่ในประเภทระบบสารสนเทศสำหรับผู้บริหารระดับสูง (Executive Information Systems)

2.2.10 ระบบข่าวสารประชาสัมพันธ์ เป็นระบบให้บริการข้อมูลข่าวสารและประชาสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลรวมถึงการท่องเที่ยวโดยชุมชน ข้อมูลที่นำเข้ามาใช้งานในระบบข่าวสารประชาสัมพันธ์ต้องมีความเกี่ยวข้องกับผู้ดำเนินงานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล จากการวิเคราะห์ระบบของผู้วิจัยได้จัดระบบข่าวสารประชาสัมพันธ์อยู่ในประเภทระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ (Management Information Systems)

2.2.11 ระบบจองโปรแกรมท่องเที่ยว เป็นระบบให้บริการจองวัน เวลา ที่พัก และอาหาร ก่อนการเดินทางท่องเที่ยวเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ข้อมูลที่นำเข้ามาใช้งานในระบบจองโปรแกรมท่องเที่ยว เป็นข้อมูลที่ได้จากนักท่องเที่ยวหรือผู้ที่

ต้องการมาเยือนทำการจองโปรแกรมท่องเที่ยว จากการวิเคราะห์ระบบของผู้วิจัยได้จัดระบบจองโปรแกรมท่องเที่ยวอยู่ในประเภทระบบระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ (Management Information Systems)

2.2.12 ระบบปฏิทิน เป็นระบบให้บริการแสดงวัน เวลา และนัดหมาย ผู้ดำเนินงานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ซึ่งสามารถแสดงแยกแต่ละชุมชนและภาพรวมทั้งชุมชน จากการวิเคราะห์ระบบของผู้วิจัยได้จัดระบบปฏิทิน อยู่ในประเภทระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ (Management Information Systems)

2.2.13 ระบบสมาชิก เป็นระบบแยกกลุ่มผู้ใช้งานและผู้ดูแลระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ซึ่งสมาชิกจะมีสิทธิ์รับบริการข้อมูลจากระบบมากกว่าผู้ใช้งานทั่วไปภายใต้การจัดการของผู้ดูแลระบบ ข้อมูลที่นำเข้ามาใช้งานในระบบสมาชิก เป็นข้อมูลที่ได้จากผู้ดำเนินงานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล และผู้ใช้งานทั่วไปที่ทำการสมัครเป็นสมาชิกผ่านระบบการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน จากการวิเคราะห์ระบบของผู้วิจัยได้จัดระบบสมาชิก อยู่ในประเภทระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ (Management Information Systems)

ผลจากการวิเคราะห์ระบบพบว่า ยูสเคสไดอะแกรม (Use Case Diagram) แสดงแผนภาพขั้นตอนการทำงานที่สำคัญของระบบ ซึ่งประกอบไปด้วยยูสเคสไดอะแกรม แอคเตอร์ และความสัมพันธ์ ส่งผลให้ชาวบ้านในชุมชนมีความเข้าใจการทำงานของแต่ละโปรแกรมย่อยที่ได้จากการวิเคราะห์ระบบได้ ส่งผลให้ทำการประเมินระบบและสรุปว่าการวิเคราะห์ระบบเป็นไปตามความต้องการเนื่องจากสามารถดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ในการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อเป็นคลังหรือสื่อความรู้ของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งเป็นฐานของการส่งเสริมให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Learning Community) และเป็นแหล่งข้อมูลสำหรับนักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนใช้ประกอบการตัดสินใจและเตรียมความพร้อมก่อนการเดินทางท่องเที่ยวเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน รวมถึงสามารถลดขั้นตอนและอำนวยความสะดวกในการดำเนินงานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล เนื่องจากเป็นอีกหนึ่งช่องทางในการติดต่อสื่อสารระหว่างเจ้าบ้าน (Host) และผู้มาเยือนหรือนักท่องเที่ยว (Guest) ซึ่งเป็นไปตามความต้องการของผู้ดำเนินงานที่เกี่ยวข้องเนื่องจากมีระบบย่อยที่ครอบคลุมความต้องการสามารถแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ประกอบด้วย 1) ระบบย่อยประเภทระบบงานสร้างความรู้ (Knowledge Work Systems) ซึ่งประกอบด้วย ระบบคลังความรู้ ระบบเว็บไซต์ ระบบงานวิจัยหรือบทความ และระบบสืบค้น สามารถแก้ปัญหาเกี่ยวกับเรื่องฐานแนวคิดในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่แตกต่างกันของผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน ส่งผลให้การพัฒนาระบบสารสนเทศเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลเป็นไปใน

ทิศทางเดียวกัน 2) ระบบย่อยประเภทระบบสนับสนุนการตัดสินใจ (Decision Support Systems) ประกอบด้วยระบบโปรแกรมท่องเที่ยว ระบบวีดีโอ และระบบรูปภาพ สามารถเป็นแหล่งข้อมูลเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือน 3) ระบบย่อยประเภทระบบสารสนเทศสำหรับผู้บริหารระดับสูง (Executive Information Systems) ซึ่งประกอบด้วยระบบสถิตินักท่องเที่ยว และระบบสมุดเยี่ยมสามารถเป็นแหล่งข้อมูลเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนและเป็นข้อมูลสำหรับการกำหนดนโยบายเพื่อการส่งเสริมการพัฒนาเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน และ 4) ระบบย่อยประเภทระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ (Management Information Systems) ซึ่งประกอบด้วย ระบบข่าวสารประชาสัมพันธ์ ระบบจองทัวร์ ระบบสมาชิก และระบบปฏิทิน สามารถใช้เป็นเครื่องมือบริหารจัดการเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อลดขั้นตอนการดำเนินงาน

3. ผลการออกแบบระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล มีการออกแบบระบบภายใต้ข้อมูลจากขั้นตอนการวิเคราะห์ระบบที่อธิบายผ่านยูสเคสไดอะแกรม (Use case Diagram) โดยใช้แผนภาพการไหลของข้อมูล (Data flow Diagram) เป็นเครื่องมือ ทั้งนี้ขั้นตอนการออกแบบระบบสารสนเทศยังรวมถึงการออกแบบโครงสร้างฐานข้อมูล และหน้าเว็บไซต์ที่ใช้ในการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล จากนั้นทำการประเมินการออกแบบระบบเพื่อตรวจสอบความถูกต้องตามความต้องการของผู้ดำเนินงานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลโดยการติดต่อสื่อสารจากผู้พัฒนาระบบ ผลการออกแบบระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ออกแบบลักษณะการไหลของข้อมูลตามกลุ่มผู้ใช้งานระบบตามผลการวิเคราะห์ผู้ใช้งานระบบ ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มผู้ใช้งานและกลุ่มผู้ดูแลระบบ โดยแบ่งข้อมูลในระบบสารสนเทศออกเป็น 2 ส่วน คือข้อมูลนำเข้า (Input) และการนำเสนอข้อมูล (Output) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ข้อมูลนำเข้า (Input) ระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลมีข้อมูลนำเข้าจากผู้ใช้งาน 4 กลุ่มคือ กลุ่มผู้ใช้งานทั่วไป (User) กลุ่มสมาชิก (Member) กลุ่มผู้ดูแลระบบประชุมชน (Community Admin) และกลุ่มผู้ดูแลระบบหลัก (Main Admin)

3.1.1 กลุ่มผู้ใช้งานทั่วไป (User) สามารถนำเข้าข้อมูลสมัครสมาชิก ข้อมูลโปรแกรมทัวร์ และข้อมูลสมุดเยี่ยม

3.1.2 กลุ่มสมาชิก (Member) สามารถนำเข้าข้อมูลชื่อผู้ใช้และรหัสผ่าน ข้อมูลสมัครสมาชิก ข้อมูลโปรแกรมทัวร์ และข้อมูลสมุดเยี่ยม

3.1.3 กลุ่มผู้ดูแลระบบประจำชุมชน (Community Admin) สามารถนำเข้าข้อมูลชื่อผู้ใช้และรหัสผ่าน ข้อมูลข่าวประชาสัมพันธ์ ข้อมูลโปรแกรมทัวร์ ข้อมูลที่พัก ข้อมูลอาหาร ข้อมูลยานพาหนะ ข้อมูลกิจกรรม ข้อมูลปฏิทิน ข้อมูลรูปภาพ ข้อมูลวิดีโอ ข้อมูลคลังความรู้ ข้อมูลงานวิจัยหรือบทความ และข้อมูลความคิดเห็นบนเว็บไซต์

3.1.4 กลุ่มดูแลระบบหลัก (Main Admin) สามารถนำเข้าข้อมูลชื่อผู้ใช้และรหัสผ่าน ข้อมูลข่าวประชาสัมพันธ์ ข้อมูลโปรแกรมทัวร์ ข้อมูลที่พัก ข้อมูลอาหาร ข้อมูลยานพาหนะ ข้อมูลกิจกรรม ข้อมูลปฏิทิน ข้อมูลรูปภาพ ข้อมูลวิดีโอ ข้อมูลคลังความรู้ ข้อมูลงานวิจัยหรือบทความ และข้อมูลความคิดเห็นบนเว็บไซต์

3.2 การนำเสนอข้อมูล ระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล มีการนำเสนอเพื่อบริการข้อมูลแก่ผู้ใช้งานทั้ง 4 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้ใช้งานทั่วไป (User) กลุ่มสมาชิก (Member) กลุ่มผู้ดูแลระบบประจำชุมชน (Community Admin) และกลุ่มดูแลระบบหลัก (Main Admin)

3.2.1 กลุ่มผู้ใช้งานทั่วไป (User) สามารถรับบริการข้อมูลข่าวประชาสัมพันธ์ ข้อมูลโปรแกรมทัวร์ ข้อมูลที่พัก ข้อมูลอาหาร ข้อมูลยานพาหนะ ข้อมูลกิจกรรม ข้อมูลปฏิทิน ข้อมูลรูปภาพ ข้อมูลวิดีโอ ข้อมูลคลังความรู้ ข้อมูลงานวิจัยหรือบทความ ข้อมูลความคิดเห็นบนเว็บไซต์ และข้อมูลสมุดเยี่ยม

3.2.2 กลุ่มสมาชิก (Member) สามารถรับบริการข้อมูลเช่นเดียวกับกลุ่มผู้ใช้งานทั่วไปคือข้อมูลข่าวประชาสัมพันธ์ ข้อมูลโปรแกรมทัวร์ ข้อมูลที่พัก ข้อมูลอาหาร ข้อมูลยานพาหนะ ข้อมูลกิจกรรม ข้อมูลปฏิทิน ข้อมูลรูปภาพ ข้อมูลวิดีโอ ข้อมูลคลังความรู้ ข้อมูลงานวิจัยหรือบทความ ข้อมูลความคิดเห็นบนเว็บไซต์ และข้อมูลสมุดเยี่ยม

3.2.3 กลุ่มผู้ดูแลระบบประจำชุมชน (Community Admin) สามารถรับบริการข้อมูลการจองทัวร์ ข้อมูลสมุดเยี่ยม ข้อมูลความคิดเห็นบนเว็บไซต์ ข้อมูลสถิตินักท่องเที่ยว และข้อมูลสถิติผู้เข้าชมเว็บไซต์

3.2.4 กลุ่มดูแลระบบหลัก (Main Admin) สามารถรับบริการข้อมูลเช่นเดียวกับกลุ่มผู้ดูแลระบบประจำชุมชน ข้อมูลการจองทัวร์ ข้อมูลสมุดเยี่ยม ข้อมูลความคิดเห็นบนเว็บไซต์ ข้อมูลสถิตินักท่องเที่ยว และข้อมูลสถิติผู้เข้าชมเว็บไซต์

ผลจากการออกแบบระบบสารสนเทศพบว่า การใช้แผนภาพการไหลของข้อมูล (Data flow Diagram) เป็นเครื่องมือในการอธิบาย ส่งผลให้ชาวบ้านในชุมชนมีความเข้าใจ การนำเข้าข้อมูลและรับบริการข้อมูลจากระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเครือข่าย การท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล เนื่องจากแผนภาพการไหลของข้อมูล (Data flow Diagram) เป็นรูปแบบมาตรฐานในการอธิบายการไหลข้อมูลของระบบสารสนเทศซึ่งนิยมใช้กันอย่างแพร่หลายเพราะเข้าใจง่ายและครอบคลุมทุกกระบวนการของการออกแบบระบบ จึงสรุปว่าการออกแบบระบบเป็นไปตามความต้องการในการพัฒนาระบบสารสนเทศและมีการจัดเก็บข้อมูล ในฐานข้อมูลที่มีประสิทธิภาพง่ายต่อการเข้าถึงของผู้ใช้งานเพื่อการใช้สารสนเทศ

4. ผลการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

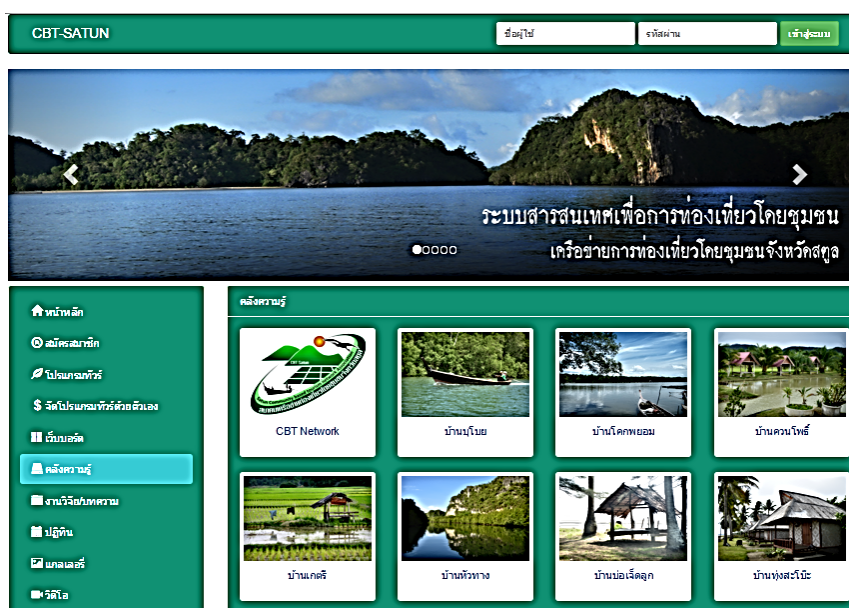
นำเอาผลการวิเคราะห์และการออกแบบระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล มาเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลอยู่ในรูปแบบเว็บแอปพลิเคชันผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่สามารถปรับเปลี่ยนหน้าจอกได้ตามขนาด หน้าจอของอุปกรณ์ที่ใช้แสดงผล เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ดำเนินงานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล โดยมีข้อมูลนำเข้าเป็นสารสนเทศที่จำเป็นของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลที่ได้จากการจัดการความรู้ ซึ่งได้ทำการพัฒนาระบบย่อยขึ้นตามขั้นตอนการวิเคราะห์ระบบ ซึ่งประกอบด้วย 13 ระบบ ดังต่อไปนี้ ระบบคลังความรู้ ระบบเว็บไซต์ ระบบงานวิจัยหรือบทความ ระบบสืบค้น ระบบโปรแกรมท่องเที่ยว ระบบรูปภาพ ระบบวีดีโอ ระบบสมุดเยี่ยม ระบบสถิตินักท่องเที่ยว ระบบข่าวสารประชาสัมพันธ์ ระบบจองโปรแกรมท่องเที่ยว ระบบปฏิทิน และระบบสมาชิก แต่ละระบบมีรายละเอียดดังนี้

4.1 ระบบคลังความรู้ เป็นระบบให้บริการความรู้ที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลโดยแบ่งออกเป็น 5 ประเด็นหลักคือ ข้อมูลพื้นฐานชุมชน ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมของชุมชน องค์กรชุมชน การจัดการการท่องเที่ยวชุมชน และการเรียนรู้ แบ่งการทำงานของระบบคลังความรู้ ออกเป็น 2 ส่วนคือ

4.1.1 การจัดกลุ่มระบบคลังความรู้ แบ่งออกเป็น 12 ชุมชนในเครือข่าย คือบ้านบ่อเจ็ดลูก บ้านบุโบย บ้านโคกพะยอม บ้านควนโพธิ์ บ้านหัวทางบ้านภูผาเพชร บ้านเกตรี บ้านทุ่งสะบิระ บ้านบากันเคย บ้านบากันใหญ่ บ้านหัวหิน และบ้านนาทอน แต่ละชุมชนประกอบด้วย ด้านข้อมูลพื้นฐานชุมชน ด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมของชุมชน ด้านองค์กรชุมชน ด้านการจัดการ และด้านการเรียนรู้

4.1.2 ส่วนความสามารถการดำเนินงานของระบบคลังความรู้ แบ่งตามกลุ่มผู้ใช้งานออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มสมาชิก (Member) รับประทานข้อมูลความรู้ทุกประเด็น กลุ่มผู้ดูแลระบบ (Admin) รับประทานข้อมูลความรู้ เพิ่ม แก้ไข ลบ ข้อมูลความรู้และกำหนดสิทธิ์ใช้งานในการเข้าถึงข้อมูลของผู้ใช้งาน และกลุ่มบุคคลทั่วไป (User) รับประทานข้อมูลความรู้บางประเด็น

ภาพ 12 ระบบคลังความรู้

4.2 ระบบเว็บไซต์ เป็นระบบให้บริการแสดงความคิดเห็นผ่านกระทู้ของผู้ใช้งาน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ข้อมูลที่นำเข้ามาใช้งานในระบบเว็บไซต์ แบ่งการทำงานของระบบออกเป็น 2 ส่วน คือ

4.2.1 การจัดกลุ่มระบบเว็บไซต์ประกอบด้วย ด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม ด้านองค์การชุมชน ด้านการจัดการ และด้านการเรียนรู้

4.2.2 ส่วนความสามารถการดำเนินงานของระบบเว็บไซต์ ซึ่งแบ่งตามกลุ่มผู้ใช้งานออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มสมาชิก (Member) แสดงความคิดเห็นผ่านกระทู้และเพิ่ม แก้ไข และลบ กระทู้ ของตนเอง กลุ่มผู้ดูแลระบบ (Admin) แสดงความคิดเห็นผ่านกระทู้และเพิ่ม แก้ไข และลบ กระทู้ ของตนเองและกระทู้ที่ไม่เหมาะสม และกลุ่มบุคคลทั่วไป (User) รับข้อมูลและเพิ่มเป็นสมาชิกเพื่อรับสิทธิ์เว็บไซต์

CBT-SATUN

ชื่อผู้ใช้ รหัสผ่าน เข้าสู่ระบบ

ระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน
เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

หน้าหลัก
สมัครสมาชิก
โปรแกรมทัวร์
จัดโปรแกรมทัวร์ด้วยตัวเอง
เว็บบอร์ด
คลังความรู้
งานวิจัยบทความ
ปฏิทิน
แม่ลเลอร์
วิดีโอ
สมุดเยี่ยม

เว็บบอร์ด : ทริพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม

#	กระดาน	สมาชิก	ล่าสุดเมื่อ
23	มาเที่ยวบ้านบุญโยนกันเถอะ (อ่าน: 13 ตอบ: 0)	ชอห์ซอน ฤๅชะ (บ้านบุญโยน)	1 มกราคม 2513 เวลา น.
13	มาเที่ยวบ้านโดนปานกันนะคะ (อ่าน: 43 ตอบ: 3)	เยาวหนี่ ไฉตอง (บ้านโดนปานบ้าน)	20 ตุลาคม 2558 เวลา 06:55:41 น.
11	มมสอยในชุมชน (อ่าน: 89 ตอบ: 6)	วิธรา นฤศรี (บ้านเคตรี)	23 ตุลาคม 2558 เวลา 10:27:29 น.
7	เมมยากลกหมัก (อ่าน: 25 ตอบ: 1)	อญกุล ศวีรรม	20 ตุลาคม 2558 เวลา 06:54:56 น.

เว็บบอร์ด : องค์ความรู้ชุมชน

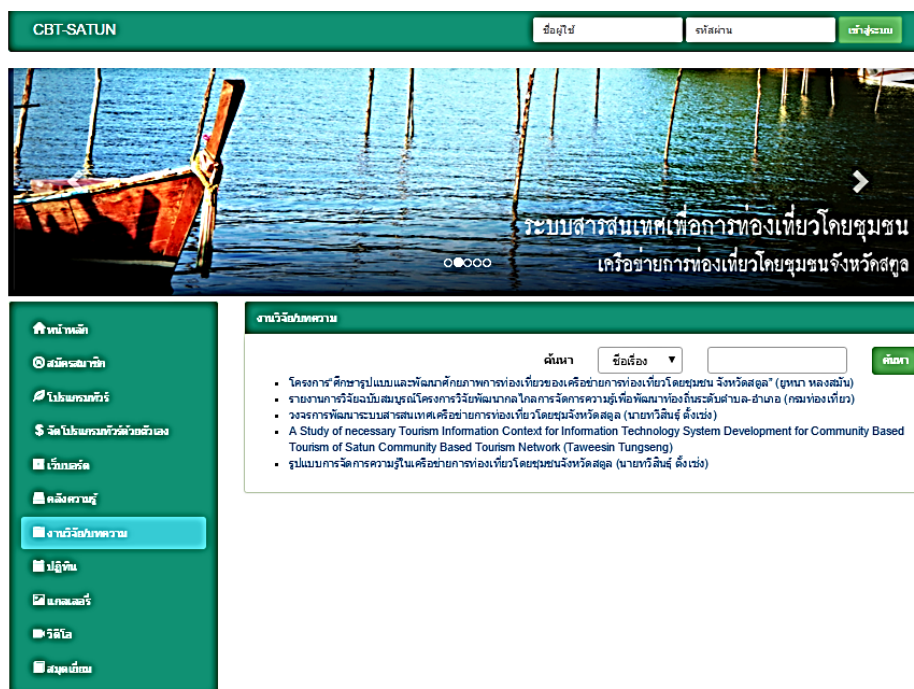
#	กระดาน	สมาชิก	ล่าสุดเมื่อ
15	องค์ความรู้ชุมชน (อ่าน: 22 ตอบ: 1)	บัณฑิตวัฒน์ เต็มมัน (บ้านวังประจัน)	20 ตุลาคม 2558 เวลา 07:02:21 น.
12	วิธีการเลี้ยงปูน้ำจืดอย่างไร (อ่าน: 27 ตอบ: 1)	ชอห์ซอน ฤๅชะ (บ้านบุญโยน)	20 ตุลาคม 2558 เวลา 07:07:55 น.

ภาพ 13 ระบบเว็บบอร์ด

4.3 ระบบงานวิจัยหรือบทความ เป็นระบบที่ใช้เก็บข้อมูลและให้บริการความรู้ที่ได้จากงานวิจัยหรือบทความวิชาการที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ข้อมูลที่นำเข้ามาใช้งานในระบบระบบงานวิจัยหรือบทความ แบ่งการทำงานของระบบออกเป็น 2 ส่วน คือ

4.3.1 การจัดกลุ่มระบบงานวิจัยหรือบทความ ประกอบด้วย ด้านงานวิจัย ด้านบทความวิจัย ด้านบทความวิชาการ และด้านเอกสารที่เกี่ยวข้อง

4.3.2 ส่วนความสามารถการดำเนินงานของระบบระบบงานวิจัยหรือบทความ แบ่งตามกลุ่มผู้ใช้งานออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มสมาชิก (Member) รับผิดชอบข้อมูลและดาวโหลดเพื่อต่อยอดองค์ความรู้ได้ กลุ่มผู้ดูแลระบบ (Admin) รับผิดชอบข้อมูลและดาวโหลดเพื่อต่อยอดองค์ความรู้ เพิ่ม แก้ไข ลบ ข้อมูลงานวิจัยหรือบทความวิชาการและกำหนดสิทธิ์ใช้งานในการเข้าถึงข้อมูลของผู้ใช้งาน และกลุ่มบุคคลทั่วไป (User) รับผิดชอบข้อมูลงานวิจัยและบทความวิชาการแต่ไม่สามารถดาวโหลดได้

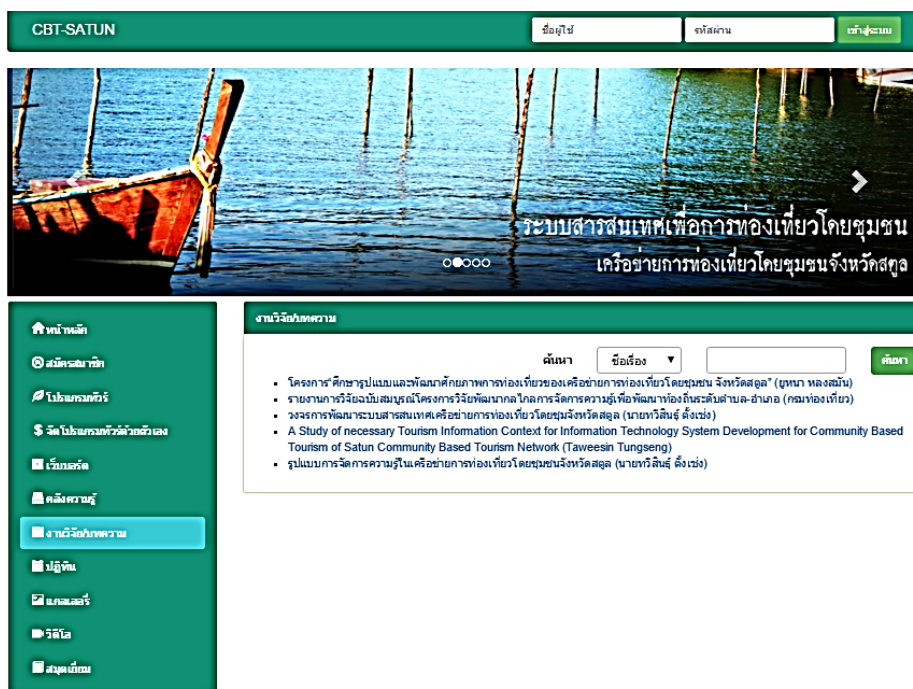

ภาพ 14 ระบบงานวิจัยหรือบทความ

4.4 ระบบสืบค้น เป็นระบบที่ให้บริการสืบค้นข้อมูลในระบบงานวิจัยหรือบทความ แก่สมาชิกและบุคคลทั่วไป แบ่งการทำงานของระบบออกเป็น 2 ส่วน คือ

4.4.1 การจัดกลุ่มระบบสืบค้น ประกอบด้วย การค้นหาทั่วไปและการค้นหา ระดับสูง

4.4.2 ส่วนความสามารถดำเนินงานของระบบสืบค้น แบ่งตามกลุ่มผู้ใช้งาน ออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มสมาชิก (Member) สามารถสืบค้นข้อมูล กลุ่มผู้ดูแลระบบ (Admin) สามารถสืบค้นข้อมูลและกำหนดสิทธิ์ใช้งาน และกลุ่มบุคคลทั่วไป (User) สามารถสืบค้นข้อมูล

ภาพ 15 ระบบสืบค้น

4.5 ระบบโปรแกรมท่องเที่ยว เป็นระบบให้บริการข้อมูลที่เกี่ยวข้องข้องโปรแกรมการท่องเที่ยวและช่วยตัดสินใจในการเลือกกิจกรรมและจัดโปรแกรมท่องเที่ยวเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลตามความต้องการของนักท่องเที่ยว และจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวตามความต้องการของนักท่องเที่ยว แบ่งการทำงานระบบโปรแกรมท่องเที่ยวออกเป็น 2 ส่วน คือ

4.5.1 การจัดกลุ่มระบบโปรแกรมท่องเที่ยว ประกอบด้วย ด้านโปรแกรมทัวร์ชุมชนและด้านจัดโปรแกรมทัวร์เอง

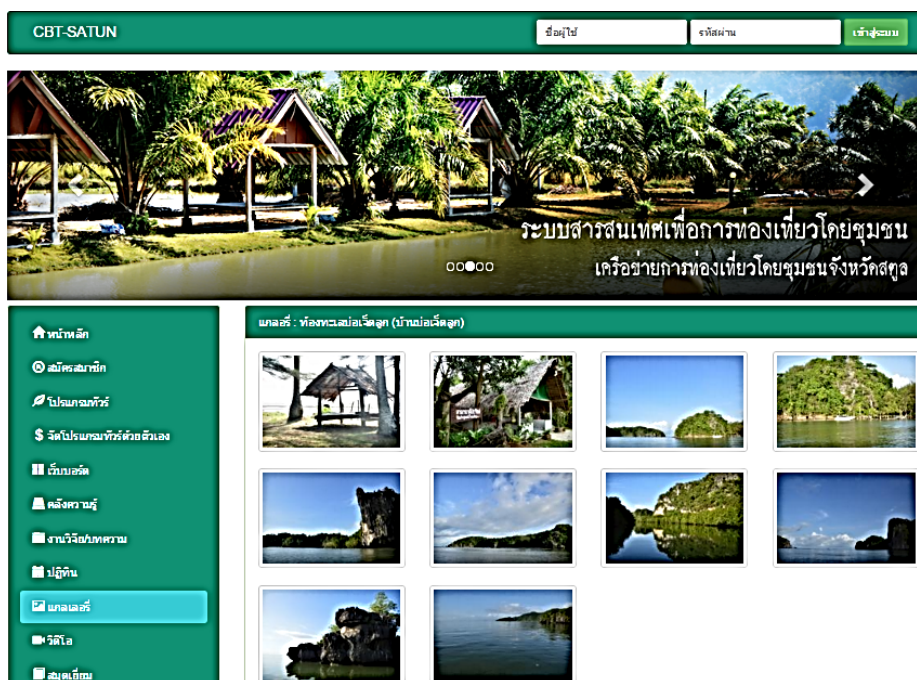
4.5.2 ส่วนความสามารถการดำเนินงานของระบบโปรแกรมท่องเที่ยว แบ่งตามกลุ่มผู้ใช้งานออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มสมาชิก (Member) รับผิดชอบข้อมูลและใช้งานระบบเพื่อช่วยตัดสินใจ กลุ่มผู้ดูแลระบบ (Admin) รับผิดชอบข้อมูล เพิ่ม แก้ไข ลบ ข้อมูลข่าวหรือประชาสัมพันธ์และกำหนดสิทธิ์ใช้งานในการเข้าถึงข้อมูลของผู้ใช้งาน และกลุ่มบุคคลทั่วไป (User) รับผิดชอบข้อมูลและใช้งานระบบเพื่อช่วยตัดสินใจ

ภาพ 16 ระบบโปรแกรมท่องเที่ยว

4.6 ระบบรูปภาพ เป็นระบบให้บริการข้อมูลภาพและจัดเก็บภาพกิจกรรมของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล แบ่งการทำงานของระบบออกเป็น 2 ส่วน คือ

4.6.1 การจัดกลุ่มระบบรูปภาพ ประกอบด้วย ด้านแหล่งท่องเที่ยว ด้านกิจกรรม ด้านวัฒนธรรมประเพณี ด้านการศึกษาดูงาน/ประชุมสัมมนา และด้านอื่น ๆ

4.6.2 ส่วนความสามารถการดำเนินงานของระบบรูปภาพ แบ่งตามกลุ่มผู้ใช้งานออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มสมาชิก (Member) รับบริการข้อมูลภาพ กลุ่มผู้ดูแลระบบ (Admin) รับบริการข้อมูลภาพ เพิ่ม แก้ไข ลบ ข้อมูลภาพและกำหนดสิทธิ์ใช้งานในการเข้าถึงข้อมูลของผู้ใช้งาน และกลุ่มบุคคลทั่วไป (User) รับบริการข้อมูลภาพ

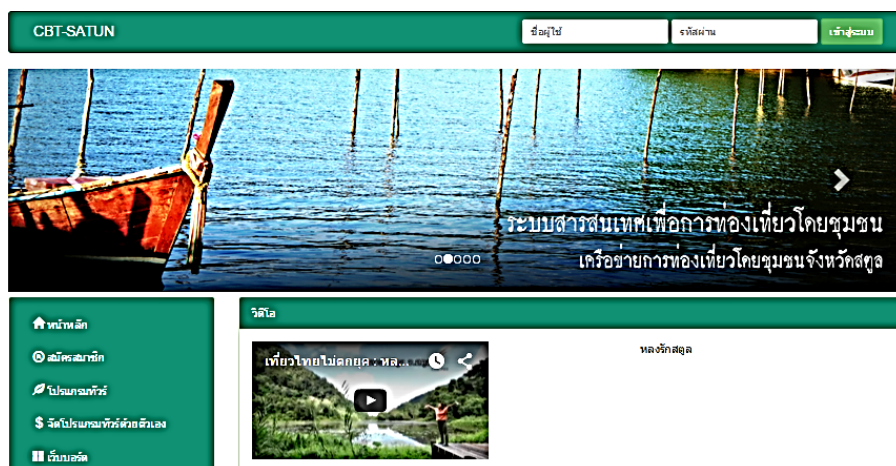

ภาพ 17 ระบบรูปภาพ

4.7 ระบบวีดีโอ เป็นระบบให้บริการข้อมูลภาพและจัดเก็บภาพเคลื่อนไหวกิจกรรมของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล แบ่งการทำงานออกเป็น 2 ส่วน คือ

4.7.1 การจัดกลุ่มระบบวีดีโอ ประกอบด้วย ด้านแหล่งท่องเที่ยว ด้านกิจกรรม ด้านวัฒนธรรมประเพณี ด้านการศึกษาดูงาน/ประชุมสัมมนา และด้านอื่น ๆ

4.7.2 ส่วนความสามารถการดำเนินงานของระบบวีดีโอแบ่งตามกลุ่มผู้ใช้งาน ออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มสมาชิก (Member) รับบริการข้อมูลวีดีโอ กลุ่มผู้ดูแลระบบ (Admin) รับบริการข้อมูลวีดีโอ เพิ่ม แก้ไข ลบ ข้อมูลวีดีโอ และกำหนดสิทธิ์ใช้งานในการเข้าถึงข้อมูลของผู้ใช้งาน และกลุ่มบุคคลทั่วไป (User) รับบริการข้อมูลวีดีโอ

ภาพ 18 ระบบวีดีโอ

4.8 ระบบสมุดเยี่ยม เป็นระบบให้บริการแสดงความคิดเห็น บอกรับความรู้สึก และแนะนำ ชี้นำ พร้อมทั้งประเมินความพึงพอใจหลังจากมาท่องเที่ยวเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล แบ่งการทำงานของระบบออกเป็น 2 ส่วน คือ

4.8.1 การจัดกลุ่มระบบสมุดเยี่ยม ประกอบด้วย ด้านท่องเที่ยว ด้านศึกษาดูงาน ด้านประชุมสัมมนา ด้านอื่นๆ

4.8.2 ส่วนความสามารถดำเนินงานของระบบสมุดเยี่ยม แบ่งตามกลุ่มผู้ใช้งานออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มสมาชิก (Member) แสดงความคิดเห็นและความรู้สึกหลังจากมาเยือน กลุ่มผู้ดูแลระบบ (Admin) เพิ่มและลบความคิดเห็นและกลุ่มบุคคลทั่วไป (User) แสดงความคิดเห็นและความรู้สึกหลังจากมาเยือน

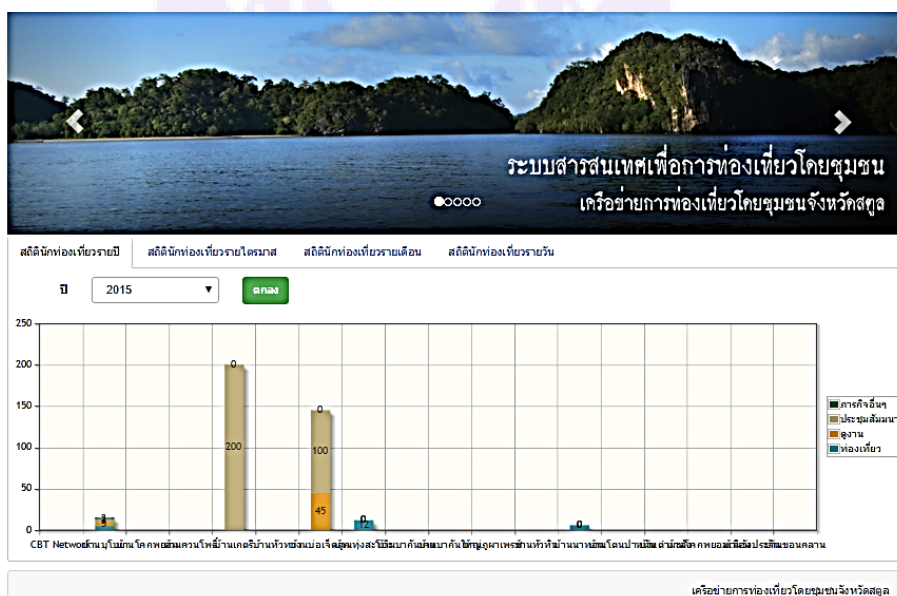
ข้อความสมุดเยี่ยม
บ้านทอน / ท่องเที่ยว / จำนวน 6 คน บรรยากาศดีมาก เป็นธรรมชาติที่สุด
บ้านน้ำเค็ม / ท่องเที่ยว / จำนวน 0 คน บรรยากาศดี ผู้คนน่ารัก สามารถเรียนรู้วิถีชีวิตของคนในชุมชนได้อย่างแท้จริง
บ้านน้ำเค็ม / ดูงาน / จำนวน 45 คน บรรยากาศดี ได้รับความรู้และประสบการณ์เป็นอย่างมาก สามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อไปได้ การศึกษาดูงานครั้งนี้ ได้รับการต้อนรับเป็นอย่างดี เป็นกันเอง ประทับใจทุกสิ่งทุกอย่างในโอกาสนี้ ขอขอบคุณที่ให้บริการที่ดีและขอให้ชุมชนแห่งนี้ประสบความสำเร็จต่อไป

ภาพ 19 ระบบสมุดเยี่ยม

4.9 ระบบสถิตินักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยว เป็นระบบสรุปสถิตินักท่องเที่ยว ประจำเดือนและประจำปี ข้อมูลที่นำเข้ามาใช้งานในระบบสถิตินักท่องเที่ยว ประมวลผลจาก จำนวนนักท่องเที่ยวจากระบบสมุดเยี่ยม แบ่งการทำงานของระบบออกเป็น 2 ส่วน คือ

4.9.1 การจัดกลุ่มระบบสถิตินักท่องเที่ยว ประกอบด้วย สถิตินักท่องเที่ยวเพื่อ การเรียนรู้ สถิตินักท่องเที่ยวเพื่อศึกษาดูงาน สถิตินักท่องเที่ยวเพื่อประชุมสัมมนา และสรุปสถิติ นักท่องเที่ยวภาพรวม

4.9.2 ส่วนความสามารถการดำเนินงานของระบบสถิตินักท่องเที่ยว แบ่งตาม กลุ่มผู้ใช้งานออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มสมาชิก (Member) รับข้อมูลและดาวโหลดข้อมูลสถิตินักท่องเที่ยวเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล กลุ่มผู้ดูแลระบบ (Admin) รับข้อมูล และดาวโหลดข้อมูลสถิตินักท่องเที่ยวเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล และ กลุ่มบุคคลทั่วไป (User) รับข้อมูลและดาวโหลดข้อมูลสถิตินักท่องเที่ยวเครือข่ายการท่องเที่ยว โดยชุมชนจังหวัดสตูล

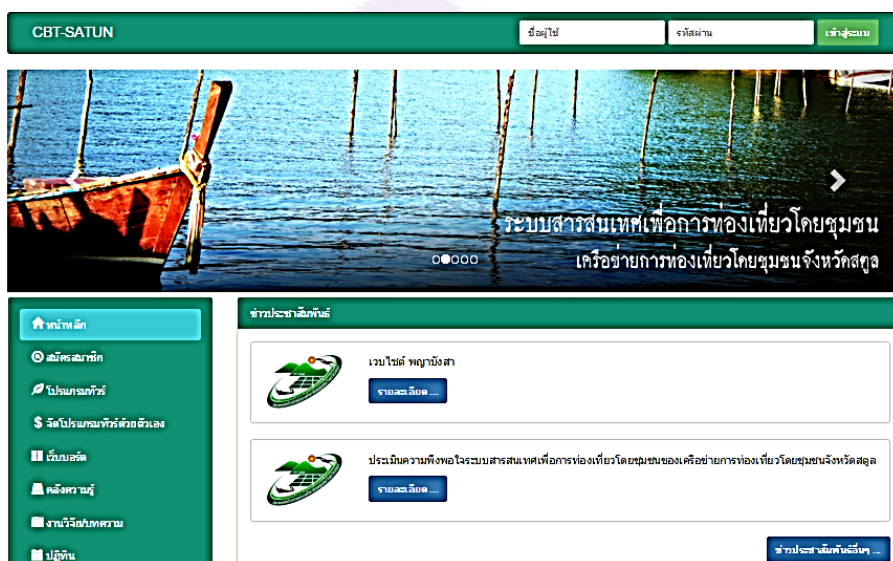
ภาพ 20 ระบบสถิตินักท่องเที่ยว

4.10 ระบบข่าวสารประชาสัมพันธ์ เป็นระบบให้บริการข้อมูลข่าวสารและ ประชาสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลรวมถึงการท่องเที่ยว โดยชุมชน แบ่งการทำงานของระบบข่าวสารประชาสัมพันธ์ ออกเป็น 2 ส่วน คือ

4.10.1 การจัดกลุ่มระบบข่าวสารประชาสัมพันธ์ ประกอบด้วย ด้านข่าวสาร การท่องเที่ยวทั่วไปและด้านข่าวสารการท่องเที่ยวชุมชน

4.10.2 ส่วนความสามารถการดำเนินงานของระบบข่าวสารประชาสัมพันธ์ ซึ่งแบ่งตามกลุ่มผู้ใช้งานออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มสมาชิก (Member) รับบริการข้อมูล กลุ่มผู้ดูแลระบบ (Admin) รับบริการข้อมูล เพิ่ม แก้ไข ลบ ข้อมูลข่าวหรือประชาสัมพันธ์และ กำหนดสิทธิ์ใช้งานในการเข้าถึงข้อมูลของผู้ใช้งาน และกลุ่มบุคคลทั่วไป (User) รับบริการข้อมูล

ภาพ 21 ระบบข่าวสารประชาสัมพันธ์

4.11 ระบบจองโปรแกรมท่องเที่ยว เป็นระบบให้บริการจองวัน เวลา ที่พัก และอาหาร ก่อนการเดินทางท่องเที่ยวเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล แบ่งการทำงานของระบบออกเป็น 2 ส่วน คือ

4.11.1 การจัดกลุ่มระบบจองทัวร์ ประกอบด้วย ด้านท่องเที่ยว ด้านศึกษาดูงาน และด้านประชุมสัมมนา

4.11.2 ส่วนความสามารถการดำเนินงานของระบบจองทัวร์ แบ่งตามกลุ่มผู้ใช้งานออกเป็น 3 กลุ่ม คือกลุ่มสมาชิก (Member) จอง เพิ่ม แก้ไข ข้อมูลการเดินทาง ประกอบด้วย วัน เวลา ที่พัก และอาหาร กลุ่มผู้ดูแลระบบ (Admin) จอง เพิ่ม แก้ไข ลบ ข้อมูลการเดินทางประกอบด้วย วัน เวลา ที่พัก และอาหาร และกลุ่มบุคคลทั่วไป (User) จอง เพิ่ม แก้ไข ข้อมูลการเดินทางประกอบด้วย วัน เวลา ที่พัก และอาหาร

ภาพ 22 ระบบจองโปรแกรมท่องเที่ยว

4.12 ระบบปฏิทิน เป็นระบบให้บริการแสดงวัน เวลา นัดหมาย หรือภารกิจต่างๆ เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ซึ่งสามารถแสดงวัน เวลา นัดหมายแยกแต่ละชุมชนและภาพรวมทั้งชุมชน แบ่งการทำงานของระบบออกเป็น 2 ส่วน คือ

4.12.1 การจัดกลุ่มระบบปฏิทิน ประกอบด้วย ด้านท่องเที่ยว ด้านดูงาน ด้านประชุมสัมมนา และด้านภารกิจอื่น ๆ

4.12.2 ส่วนความสามารถการดำเนินงานของระบบปฏิทิน แบ่งตามกลุ่มผู้ใช้งานออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มสมาชิก (Member) เพิ่ม แก้ไข และรับบริการข้อมูล กลุ่มผู้ดูแลระบบ (Admin) เพิ่ม แก้ไข ลบ ข้อมูลในปฏิทินการท่องเที่ยว และรับบริการข้อมูล และกลุ่มบุคคลทั่วไป (User) รับบริการข้อมูล

ปฏิทิน

พฤศจิกายน 2015

อาทิตย์	จันทร์	อังคาร	พุธ	พฤหัสบดี	ศุกร์	เสาร์
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12

ภาพ 23 ระบบปฏิทิน

4.13 ระบบสมาชิก เป็นระบบแยกกลุ่มการรับบริการข้อมูลและการจัดการระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ซึ่งสมาชิกจะมีสิทธิ์รับบริการข้อมูลจากระบบมากกว่าผู้ใช้งานทั่วไปภายใต้การจัดการของผู้ดูแลระบบ ข้อมูลที่นำเข้ามาใช้งานในระบบสมาชิก ซึ่งแบ่งการทำงานของระบบออกเป็น 2 ส่วน คือ

4.13.1 การจัดการกลุ่มระบบสมาชิก ประกอบด้วย การสมัครสมาชิก การแก้ไขข้อมูลส่วนตัว และการเปลี่ยนรหัสผ่าน

4.13.2 ส่วนความสามารถการดำเนินงานของระบบสมาชิก แบ่งตามกลุ่มผู้ใช้งานออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มสมาชิก (Member) เพิ่ม แก้ไข ลบ เปลี่ยนรหัสผ่านของตนเอง และรับข่าวสารเกี่ยวกับเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ผ่าน E-mail จากระบบ กลุ่มผู้ดูแลระบบ (Admin) เพิ่ม แก้ไข ลบ ข้อมูลและกำหนดสิทธิ์ใช้งานของสมาชิก และกลุ่มบุคคลทั่วไป (User) เพิ่มเป็นสมาชิกเพื่อรับสิทธิ์การใช้งาน

The image shows a web interface for a community-based system. At the top, there is a navigation bar with the text 'CBT-SATUN' and a 'เข้าสู่ระบบ' (Login) button. Below this is a banner image of a lake and mountains with the text 'ระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน' (Community-based Information System for Tourism) and 'เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล' (Community-based Tourism Network of Satun Province). The main content area is a registration form titled 'สมัครสมาชิก' (Register Member). The form includes the following fields:

- Name (ชื่อ): A dropdown menu with 'เล็ง' selected, followed by 'กรอกชื่อ' (Enter name) and 'สกุล*' (Surname*) with 'กรอกสกุล' (Enter surname).
- Address (ที่อยู่): 'กรอกที่อยู่' (Enter address).
- Community (ชุมชน): A dropdown menu with 'เลือก' (Select).
- Phone (โทร.): 'กรอกเบอร์โทรศัพท์' (Enter phone number) and 'E-mail: กรอกอีเมล' (Enter email).
- Username (ชื่อผู้ใช้): 'กรอกชื่อผู้ใช้' (Enter username).
- Registration Number (รหัสผ่าน): 'กรอกรหัสผ่าน' (Enter password) and 'ยืนยันรหัสผ่าน*' (Confirm password*) with 'กรอกรหัสผ่าน' (Enter password).

 At the bottom of the form are two buttons: 'บันทึก' (Save) and 'ยกเลิก' (Cancel). On the left side, there is a sidebar menu with options like 'หน้าหลัก' (Home), 'สมัครสมาชิก' (Register Member), 'โปรแกรมทัวร์' (Tour Programs), 'จัดโปรแกรมทัวร์ด้วยตัวเอง' (Organize your own tour programs), 'เว็บไซต์' (Website), 'คลังความรู้' (Knowledge Bank), 'งานวิจัยบทความ' (Research and Articles), 'ปฏิทิน' (Calendar), 'แกลเลอรี' (Gallery), and 'วิดีโอ' (Videos).

ภาพ 24 ระบบสมาชิก

ผลจากการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล สรุปได้ว่า หลังจากการวิเคราะห์และออกแบบระบบได้ดำเนินการพัฒนาระบบให้อยู่ในรูปแบบเว็บ แอปพลิเคชันโดยใช้ภาษา PHP ในการเขียนโปรแกรม และใช้ฐานข้อมูล MySQL ในการจัดเก็บข้อมูล โดยแบ่งการดำเนินงานของระบบออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนของผู้ดูแลระบบ ประกอบด้วย ผู้ดูแลระบบหลัก และผู้ดูแลระบบประจำชุมชน และส่วนของผู้ใช้งานระบบซึ่งประกอบด้วยกลุ่มบุคคลทั่วไป (User) และกลุ่มผู้ใช้งานกลุ่มสมาชิก (Member) ความแตกต่างของการใช้งานระบบในแต่ละกลุ่มผู้ใช้ขึ้นอยู่กับสิทธิ์ในการนำเข้าไปและรับบริการข้อมูล

5. ผลการบำรุงรักษาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

ระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลทำการพัฒนาตามแนวการวิเคราะห์และออกแบบระบบ หลังจากนั้นทำการติดตั้งระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลเพื่อใช้งานในการบำรุงรักษาระบบได้ทำการทดลองใช้และแก้ไขระบบจากคำแนะนำของผู้ดำเนินงานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลเพื่อให้ระบบมีการทำงานที่เหมาะสมและตอบสนองความต้องการได้สมบูรณ์ที่สุด หลังจากนั้นทำการแบ่งหน้าที่เพื่อดูแลและบำรุงรักษา

เพื่อให้ระบบสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มดังนี้
เจ้าบ้านหรือเจ้าของพื้นที่ เจ้าหน้าที่ภาครัฐและเอกชน และผู้พัฒนาระบบ

5.1 เจ้าบ้านหรือเจ้าของพื้นที่ (Host) จะเป็นทำหน้าที่เป็นผู้ดูแลระบบด้วยตนเองเนื่องจากเป็นผู้ศึกษาปัญหาและความต้องการ อีกทั้งยังเป็นผู้ประเมินความถูกต้องของการวิเคราะห์ ออกแบบและพัฒนาระบบตั้งแต่กระบวนการแรกจนกระบวนการสุดท้าย แต่หากเจอข้อผิดพลาดในการทำงานของระบบหลังจากการติดตั้งผู้ดูแลระบบหรือเจ้าบ้านหรือเจ้าของพื้นที่ (Host) จะแจ้งให้ผู้พัฒนาระบบสารสนเทศ (Developer) เป็นผู้แก้ไขในส่วนของการพัฒนาระบบเนื่องจากเป็นส่วนที่ต้องใช้เทคนิคการเขียนโปรแกรมทางด้านคอมพิวเตอร์

5.2 เจ้าหน้าที่ภาครัฐและเอกชน (Supporter) ทำหน้าที่ร่วมดูแลระบบและจัดการสารสนเทศในภาพรวมของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนโดยกับเจ้าบ้านหรือเจ้าของพื้นที่ (Host) เน้นการดูแลในส่วนการติดต่อประสานงานและแจ้งข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนในเครือข่ายการท่องเที่ยวจังหวัดสตูล รวมถึงนำข้อมูลสารสนเทศจากชุมชนเป็นฐานในการพัฒนาการดำเนินงานและส่งเสริมเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานและมีการจัดการที่ยั่งยืน

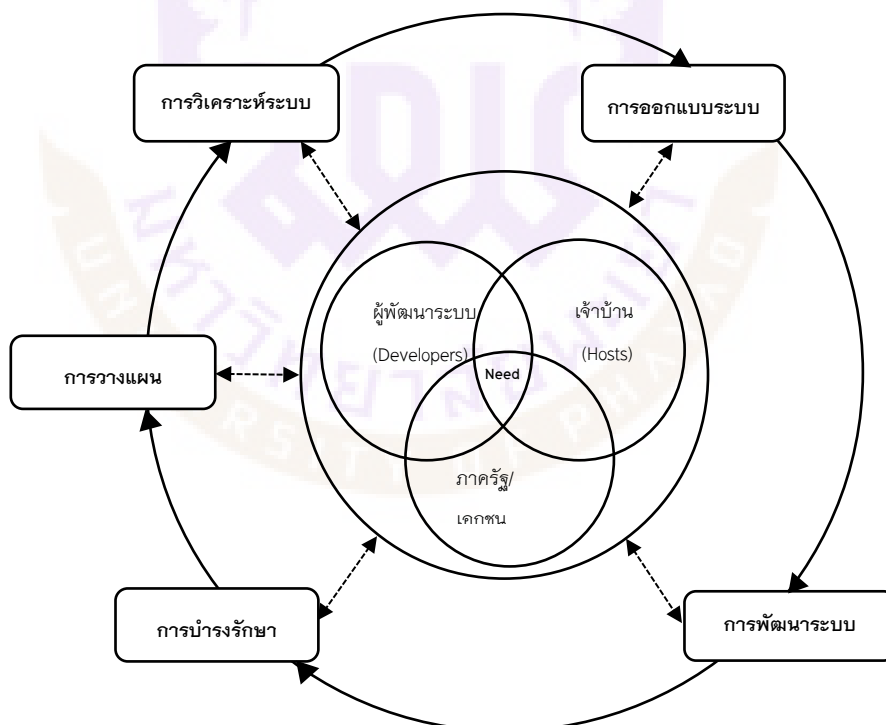
5.3 ผู้พัฒนาระบบ (Developer) มีหน้าที่คอยแก้ไขข้อผิดพลาดในการดำเนินงานของระบบในส่วนเทคนิคการเขียนโปรแกรมทางด้านคอมพิวเตอร์ ให้ระบบสามารถดำเนินงานตอบสนองตามความต้องการของผู้ใช้งานและผู้ดูแลระบบหรือเจ้าบ้าน

ผลจากการบำรุงรักษาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลพบว่า ชาวบ้านหรือเยาวชนในชุมชนซึ่งเป็นเจ้าบ้านหรือเจ้าของพื้นที่ (Host) สามารถดูแลระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลได้ด้วยตนเอง ในฐานะผู้ดูแลระบบหลักและผู้ดูแลระบบประจำชุมชน ผ่านการสรรหาผู้มีความสามารถที่มีอยู่ในชุมชนโดยคำนึงถึงความสมัครใจ (Volunteer) ในการช่วยงานด้านการจัดการสารสนเทศและผู้ดูแลระบบ ส่งผลให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้และมีความยั่งยืนในการดำเนินงานการท่องเที่ยวโดยชุมชน การบำรุงรักษาระบบและจัดการสารสนเทศเพื่อบริการแก่ผู้ใช้งานทั่วไปและผู้ใช้งานที่เป็นสมาชิกตามสิทธิ์ที่ได้กำหนดผ่าน Uniform Resource Locator (URL) : <http://www.cbt-satun.org>

สรุปผลการพัฒนาระบบสารสนเทศของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลเป็นกระบวนการพัฒนาและการทำงานในขั้นตอนการประมวลผล (Process) ของการทำงานเชิงระบบ (System) ซึ่งเป็นขั้นตอนการนำข้อมูลนำเข้า (Input) จัดเก็บโดยผู้ดูแลระบบ (Admin) เพื่อให้บริการสารสนเทศกับผู้ใช้ระบบ (User) โดยมีการไหลของข้อมูลที่สามารถตอบสนอง

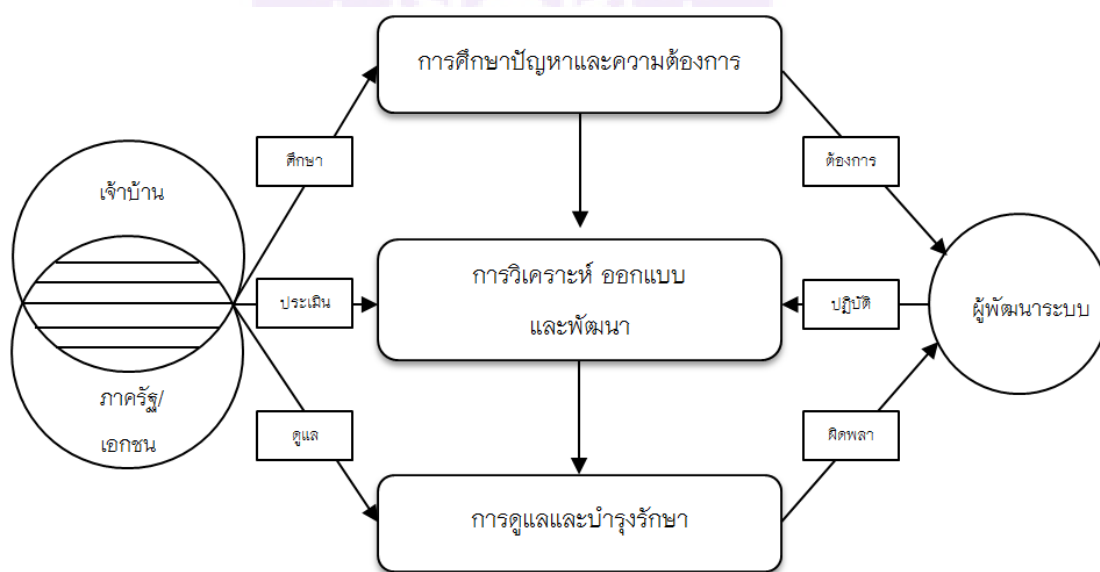
ความต้องการและแก้ปัญหาของผู้ดำเนินงานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลที่ได้ศึกษาในขั้นตอนการวางแผน

ผลการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลยังพบอีกว่าการวิเคราะห์ ออกแบบและพัฒนาระบบสารสนเทศมีการติดต่อสื่อสารเพื่อตรวจสอบความถูกต้องในการทำงานของระบบทุกระยะและทุกเวลา ในระหว่างการพัฒนาระบบสารสนเทศ เพื่อแก้ไขและพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลให้ตรงกับความต้องการ ส่งผลให้มีการปรับปรุงและแก้ไขระบบให้ตรงตามความต้องการตั้งแต่ระยะแรกจนถึงระยะสุดท้าย เมื่อประเมินการทำงานในภาพรวมในการบำรุงระบบย่อมพบข้อผิดพลาดน้อย ซึ่งแตกต่างจากการพัฒนาระบบสารสนเทศในรูปแบบอื่นตรงที่รูปแบบการพัฒนาระบบสารสนเทศส่วนใหญ่จะมีขั้นตอนการตรวจสอบความถูกต้องตามความต้องการของผู้ใช้งานในระยะสุดท้ายของการพัฒนาระบบสารสนเทศ ส่งผลให้พบข้อผิดพลาดในการทำงานของระบบสารสนเทศไม่เป็นไปตามความต้องการของผู้ใช้งาน จึงต้องปรับปรุงแก้ไขระบบตั้งแต่ขั้นตอนแรกของการพัฒนาระบบ ส่งผลให้เกิดความล่าช้าและทำงานซ้ำซ้อน

ภาพ 25 วงจรการพัฒนาาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

ความแตกต่างจึงส่งผลให้การพัฒนาระบบสารสนเทศของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลมีขั้นตอนเริ่มจากการศึกษาปัญหาและความต้องการของผู้ดำเนินงานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนซึ่งประกอบด้วยเจ้าบ้านหรือเจ้าของพื้นที่ (Host) ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน (Supporter) จากนั้นนำความต้องการและสารสนเทศที่จำเป็นของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลที่ได้จากการจัดการความรู้ให้กับผู้พัฒนาระบบ (Developer) เพื่อทำการการวิเคราะห์ ออกแบบ และพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล โดยมีเจ้าบ้านหรือเจ้าของพื้นที่ (Host) ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน (Supporter) เป็นผู้ประเมินความถูกต้องตามความต้องการ จากนั้นผู้พัฒนาระบบ (Developer) ทำการติดตั้งระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลเพื่อใช้งาน ซึ่งมีเจ้าบ้านหรือเจ้าของพื้นที่ (Host) ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน (Supporter) เป็นผู้ดูแลระบบและจัดการสารสนเทศ

ภาพ 26 รูปแบบสารสนเทศที่จำเป็นในการพัฒนาระบบสารสนเทศการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ผลประเมินระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

การประเมินระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลเป็นการประเมินความเหมาะสมและความพึงพอใจในการใช้งานระบบ

สารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล โดยทำการประเมิน 4 ด้าน ซึ่งทำการประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินแบบ CIPP ประกอบด้วย การประเมินบริบทหรือสภาวะแวดล้อม การประเมินข้อมูลนำเข้า การประเมินกระบวนการ และการประเมินผลผลิตหรือผลลัพธ์ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมในการทำงานของระบบ ความสามารถในการสร้างความรู้จากคลังความรู้ และความพึงพอใจจากการใช้งานระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเครือข่าย การท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ผู้วิจัยจึงนำเสนอผลการประเมินออกเป็น 4 ด้านคือ ผลการประเมินบริบทหรือสภาวะแวดล้อมเพื่อการพัฒนากระบวนการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ผลประเมินข้อมูลนำเข้าเพื่อการพัฒนากระบวนการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ผลประเมินกระบวนการพัฒนากระบวนการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ผลประเมินการใช้งานระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล และ ผลประเมินการใช้งานระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ผลการประเมินบริบทหรือสภาวะแวดล้อมเพื่อการพัฒนากระบวนการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

การประเมินบริบทหรือสภาวะแวดล้อมเป็นผลจากการรวบรวมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) ในขั้นตอนการวางแผนการพัฒนากระบวนการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล เพื่อให้ได้ข้อมูลสำคัญในการกำหนดวัตถุประสงค์และความเป็นไปได้ของการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ซึ่งมีผู้เข้าร่วมจำนวน 15 คน ประกอบด้วย แกนนำการท่องเที่ยวโดยชุมชน 9 คน เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ 3 คน และนักการเมืองท้องถิ่น 3 คน ใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเป็นเครื่องมือ โดยมีประเด็นคำถามเกี่ยวกับความต้องการและการเตรียมความพร้อมด้านฮาร์ดแวร์ ด้านซอฟต์แวร์ ด้านการสื่อสาร ด้านการจัดเก็บและเผยแพร่ข้อมูล และด้านบุคลากร

ผลการประเมินพบว่าเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลสามารถพัฒนาระบบสารสนเทศได้เนื่องจากมีความพร้อมด้านฮาร์ดแวร์ ด้านซอฟต์แวร์ ด้านการสื่อสาร ด้านบุคลากร ด้านการจัดเก็บและเผยแพร่ข้อมูล และกำหนดวัตถุประสงค์ในการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อแก้ปัญหาความแตกต่างของฐานแนวคิดในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่โดยกำหนดความสามารถของระบบให้เป็นคลังหรือสื่อความรู้ของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลและเป็นแหล่งข้อมูลสำหรับนักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนใช้ประกอบการตัดสินใจและเตรียมความพร้อมก่อนการเดินทางท่องเที่ยวเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล รวมถึงเพื่อเป็นเครื่องมือบริหารจัดการเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนซึ่งสามารถลดขั้นตอนและอำนวยความสะดวกในการดำเนินงานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัด

สตูล อย่างไรก็ตามการพัฒนาาระบบสารสนเทศต้องมีขั้นตอนที่ง่ายและไม่มีความซับซ้อน (Uncomplicated) เพราะแต่ละขั้นตอนต้องทำงานร่วมกับชาวบ้านในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลซึ่งอาจจะมีข้อจำกัดเชิงเทคนิคในการพัฒนาระบบ

2. ผลประเมินข้อมูลนำเข้าเพื่อการพัฒนาาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

การประเมินข้อมูลนำเข้าเพื่อการพัฒนาาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลเป็นผลจากการรวบรวมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) หลังการจัดการความรู้เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของสารสนเทศที่จำเป็นของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ซึ่งมีผู้เข้าร่วมจำนวน 13 คน ประกอบด้วย แกนนำการท่องเที่ยวโดยชุมชน 8 คน เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ 3 คน และนักการเมืองท้องถิ่น 2 คน ใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเป็นเครื่องมือ โดยมีประเด็นคำถามเกี่ยวกับ ความครบถ้วน ถูกต้อง เหมาะสมและทันสมัยของสารสนเทศด้านข้อมูลพื้นฐานชุมชน ด้านทรัพยากรธรรมชาติ และวัฒนธรรมประเพณี ด้านองค์กรชุมชน ด้านการจัดการ และด้านการเรียนรู้

ผลการประเมินพบว่า การประเมินข้อมูลนำเข้าหรือสารสนเทศที่จำเป็นของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลด้านข้อมูลพื้นฐานชุมชน ด้านทรัพยากรธรรมชาติ และวัฒนธรรมประเพณี ด้านองค์กรชุมชน ด้านการจัดการ และด้านการเรียนรู้ มีความครบถ้วน สมบูรณ์ ถูกต้อง เหมาะสม และทันสมัยควรแก่การพัฒนาาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล อย่างไรก็ตามการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกระบวนการจัดการความรู้ของผู้ดำเนินงานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนต้องกระทำการให้ข้อมูลภายใต้ความซื่อสัตย์และซื่อตรง (Honesty) ส่งผลให้ความรู้และสารสนเทศที่ได้รับจากความรู้ซ่อนเร้น (Tacit Knowledge) มีความน่าเชื่อถือและใช้ประโยชน์ได้จริง

3. ผลประเมินกระบวนการพัฒนาาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

การประเมินกระบวนการพัฒนาาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล เป็นผลจากการรวบรวมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) ระหว่างการพัฒนาาระบบสารสนเทศเพื่อตรวจสอบความถูกต้องในการวิเคราะห์ ออกแบบและพัฒนาาระบบสารสนเทศเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลให้เป็นไปตามความต้องการและเป็นไปตามวัตถุประสงค์

ที่กำหนดไว้ในขั้นตอนการวางแผน ซึ่งมีผู้เข้าร่วมจำนวน 7 คน ประกอบด้วย ตัวแทนแกนนำการ
 ท่องเที่ยวโดยชุมชน 4 คน เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ 2 คน และนักพัฒนาระบบ 2 คน ใช้แบบ
 ลัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเป็นเครื่องมือ โดยมีประเด็นคำถามเกี่ยวกับความถูกต้องตามความ
 ต้องการและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการวิเคราะห์ ออกแบบและพัฒนาระบบ

ผลการประเมินพบว่าการวิเคราะห์ การออกแบบ และการพัฒนาระบบสารสนเทศ
 เพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลเป็นไปตามความ
 ต้องการของเจ้าบ้านหรือเจ้าของพื้นที่ (Host) และเจ้าหน้าที่ภาครัฐและเอกชน (Supporter)
 เนื่องจากระบบมีความสามารถในการบริการข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นเครือข่ายการท่องเที่ยว
 โดยชุมชนจังหวัดสตูล เพื่อแก้ปัญหาเกี่ยวกับความแตกต่างทางด้านฐานแนวคิด
 ในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนของผู้ดำเนินงานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัด
 สตูล โดยมีระบบย่อยประเภทระบบงานสร้างความรู้ (Knowledge Work Systems)
 ซึ่งประกอบด้วย ระบบคลังความรู้ ระบบเว็บบอร์ด ระบบงานวิจัยหรือบทความและระบบ
 สืบค้น ระบบสารสนเทศยังมีความสามารถในการบริการข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นเครือข่าย
 การท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล เพื่อประกอบการตัดสินใจและเตรียมความพร้อมก่อน
 การเดินทางของผู้มาเยือนหรือนักท่องเที่ยว โดยมีระบบย่อยประเภทระบบสนับสนุน
 การตัดสินใจ (Decision Support Systems) และระบบย่อยประเภทระบบสารสนเทศสำหรับ
 ผู้บริหารระดับสูง (Executive Information Systems) ซึ่งประกอบด้วยระบบโปรแกรมท่องเที่ยว
 ระบบวิดีโอ ระบบรูปภาพ ระบบสถิตินักท่องเที่ยว และระบบสมุดเยี่ยม ทั้งนี้ระบบสารสนเทศ
 ยังมีความสามารถในการบริการข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน
 จังหวัดสตูล เพื่อการบริหารจัดการและลดขั้นตอนการดำเนินงานโดยมีระบบย่อยประเภท
 ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร (Management Information Systems) ซึ่งประกอบด้วย ระบบ
 ข่าวสารประชาสัมพันธ์ ระบบจองทัวร์ ระบบสมาชิก ระบบปฏิทิน รวมถึงสารสนเทศในระบบ
 ย่อยประเภทระบบสนับสนุนการตัดสินใจ (Decision Support Systems) ประเภทระบบ
 สารสนเทศสำหรับผู้บริหารระดับสูง(Executive Information Systems) และประเภทระบบงาน
 สร้างความรู้ (Knowledge Work Systems) บางส่วนซึ่งนำมาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนา
 และดำเนินงานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลสามารถช่วยลดขั้นตอน
 ในการบริหารจัดการเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนได้ อย่างไรก็ตามการประเมินระหว่าง
 การพัฒนาระบบสารสนเทศผู้พัฒนาระบบต้องนำเสนอกระบวนการวิเคราะห์ การออกแบบ
 และการพัฒนาระบบโดยใช้เครื่องมือแสดงแผนภาพในการอธิบายที่มีความง่ายต่อการทำ
 ความเข้าใจของผู้ดำเนินงานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนซึ่งส่วนใหญ่คือชาวบ้านที่มี

ข้อจำกัดในเรื่องเทคนิคการพัฒนาระบบ และต้องตรวจสอบความถูกต้องตามความต้องการ หรือวัตถุประสงค์ในการพัฒนาระบบสารสนเทศตามขั้นตอนการวางแผน

4. ผลประเมินการใช้งานระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเครือข่าย การท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

การประเมินหลังการใช้งานระบบเป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบว่าระบบสารสนเทศสามารถใช้งานได้ตามความต้องการที่ได้กำหนดไว้ในขั้นตอนการวางแผน โดยมีการประเมิน 3 ด้านประกอบด้วย

4.1 ผลการประเมินด้านการทำงานระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ผลการวิจัยในส่วนนี้เป็นผลจากการรวบรวมข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) หลังการจัดการความรู้เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของสารสนเทศที่จำเป็นของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ซึ่งมีผู้เข้าร่วมจำนวน 14 คน ประกอบด้วย แกนนำการท่องเที่ยวโดยชุมชน 10 คน เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ 2 คน และนักการเมืองท้องถิ่น 2 คน ใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเป็นเครื่องมือ โดยมีประเด็นคำถาม 2 ประเด็น คือประเด็นที่ 1 เกี่ยวกับความเหมาะสมทางด้านภาพและภาษา ตัวอักษร และสี ลำดับขั้นตอนการดำเนินงานของระบบ ความถูกต้อง และความปลอดภัยในการใช้งานระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน ประเด็นที่ 2 เกี่ยวกับการปรับปรุงและประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล เป็นเครื่องมือในการจัดเก็บและเผยแพร่ความรู้

ผลการวิจัยพบว่าระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล สามารถนำมาเป็นเครื่องมือในการจัดเก็บและเผยแพร่สารสนเทศของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลได้เป็นอย่างดีและมีประสิทธิภาพ เนื่องจากระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลมีระบบย่อยประเภทระบบงานสร้างความรู้ (Knowledge Work Systems) ระบบย่อยประเภทระบบสนับสนุนการตัดสินใจ (Decision Support Systems) ระบบย่อยประเภทระบบสารสนเทศสำหรับผู้บริหารระดับสูง (Executive Information Systems) และระบบย่อยประเภทระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ (Management Information Systems) ซึ่งสามารถแก้ปัญหาเกี่ยวกับเรื่องฐานแนวคิดในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่แตกต่างกันของผู้เกี่ยวข้อง ในการดำเนินงานส่งผลให้เกิดความต้องการพัฒนาระบบสารสนเทศเครือข่ายการท่องเที่ยว

โดยชุมชนจังหวัดสตูล และแหล่งข้อมูลสำหรับนักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนเพื่อตัดสินใจก่อนการเดินทาง รวมถึงมีบริการสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการของผู้ดำเนินงานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน อย่างไรก็ตามมีบางประเด็นที่ต้องพัฒนาเพิ่มโดยเฉพาะด้านการออกแบบ ควรใช้รูปภาพ ภาพกราฟิก รูปแบบและขนาดตัวอักษรที่ใช้ในการนำเสนอ ควรมีความสอดคล้องกับอัตลักษณ์เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน และรูปแบบที่นำเสนอควรให้มีความน่าสนใจมากขึ้นเพื่อช่วยให้เกิดบรรยากาศในการใช้งาน

4.2 ผลการประเมินความสามารถในการสร้างความรู้จากการใช้งานระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล โดยใช้แบบทดสอบความรู้เป็นเครื่องมือเพื่อเปรียบเทียบความรู้จากการใช้งานระบบสารสนเทศของชาวบ้านเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ซึ่งประกอบด้วยชาวบ้านในชุมชนบ้านบุโบย ชุมชนบ้านนาทอน ชุมชนบ้านภูผาเพชร ชุมชนบ้านทุ่งสะเป๊ะ ชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูก ชุมชนบ้านควนโพธิ์ ชุมชนบ้านเกตรี ชุมชนบ้านหัวทาง ชุมชนบ้านหัวหิน ชุมชนบ้านโคกพะยอม ชุมชนบ้านบากันใหญ่ และชุมชนบ้านบากันเคย ชุมชนละ 30 คน เพื่อนำผลสัมฤทธิ์มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วย t-test dependent ได้ผลดังนี้

ตาราง 11 ผลวิเคราะห์การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนใช้งานและหลังใช้งานระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้	Paired Differences				t	Sig
	แบบทดสอบก่อนใช้		แบบทดสอบหลังใช้			
	($\bar{X}$)	S.D.	($\bar{X}$)	S.D.		
1. ชุมชนบ้านบุโบย	14.57	3.92	24.80	2.16	15.18	0.000
2. ชุมชนบ้านเกตรี	15.53	4.41	25.07	2.27	11.54	0.000
3. ชุมชนบ่อเจ็ดลูก	17.03	3.38	24.60	2.13	11.87	0.000
4. ชุมชนทุ่งสะเป๊ะ	20.40	3.20	24.73	2.83	9.62	0.000
5. ชุมชนบ้านโคกพะยอม	15.80	3.77	24.80	2.16	12.92	0.000
6. ชุมชนบ้านภูผาเพชร	19.43	3.75	24.63	4.46	8.36	0.000

ตาราง 11 (ต่อ)

ผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนรู้	Paired Differences				t	Sig
	แบบทดสอบก่อนใช้		แบบทดสอบหลังใช้			
	($\bar{X}$)	SD.	($\bar{X}$)	SD.		
7. ชุมชนบ้านนาทอน	16.93	3.52	24.80	2.12	10.14	0.000
8. ชุมชนบ้านบากันใหญ่	14.57	3.92	24.87	2.10	13.19	0.000
9. ชุมชนบ้านบากันเคย	18.07	3.30	25.17	1.95	13.28	0.000
10. ชุมชนบ้านหัวทาง	15.43	3.50	24.53	2.18	12.07	0.000
11. ชุมชนบ้านควนโพธิ์	15.07	3.74	24.37	2.13	12.05	0.000
12. ชุมชนบ้านหัวหิน	18.40	2.97	25.07	2.27	10.56	0.000

ตาราง 11 แสดงให้เห็นว่าทุกชุมชนในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลมีผลคะแนนจากการทำแบบทดสอบวัดความรู้หลังจากใช้งานระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลมากกว่าก่อนใช้งาน ซึ่งสรุปได้ว่าชาวบ้านเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลมีความรู้หลังการใช้งานมากกว่าก่อนใช้งานระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล โดยมีความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งหมายความว่าระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลสามารถสร้างความรู้ให้กับผู้ใช้งานได้จริงและสามารถเป็นคลังความรู้เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลในการสร้างชุมชนการเรียนรู้ (Learning Community) ตามจุดหมายในการจัดการความรู้

4.3 การประเมินด้านความพึงพอใจการใช้งานระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล เพื่อเก็บรวบรวมข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ และนำไปปรับปรุงแก้ไขระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ให้สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด โดยมีแบบสอบถามความพึงพอใจเป็นเครื่องมือในการสอบถามความคิดเห็นจากผู้ใช้งานระบบซึ่งประกอบด้วย นักท่องเที่ยว นักการเมืองท้องถิ่น แกนนำทางการท่องเที่ยวชุมชน ชาวบ้านและเยาวชนในชุมชนจัดการท่องเที่ยว เจ้าหน้าที่ภาครัฐ และเอกชน จำนวน 400 คน ผลการประเมินด้านความพึงพอใจการใช้งานระบบสารสนเทศ

เพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลนำเสนอตาม ส่วนประกอบของแบบสอบถามที่ใช้ในการประเมิน ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วน คือผลการประเมิน ความพึงพอใจส่วนข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ผลการประเมินความพึงพอใจส่วน ความพึงพอใจที่มีต่อการใช้งานระบบสารสนเทศ และผลการประเมินความพึงพอใจส่วน ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

4.3.1 ผลการประเมินความพึงพอใจส่วนข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชายร้อยละ 62.50 และ เพศหญิงร้อยละ 37.50 ดังตาราง 12

ตาราง 12 ข้อมูลด้านเพศของผู้ตอบแบบประเมิน

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ [N=400]		
1. ชาย	250	62.50
2. หญิง	150	37.50

ผลการประเมินความพึงพอใจพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุดได้แก่ ช่วงอายุ ช่วงอายุระหว่าง 21 ปี ถึง 30 ปี ร้อยละ 39.17 รองลงมาคือช่วงอายุต่ำกว่า 21 ปี ร้อยละ 29.17 ถัดไปได้แก่ ช่วงอายุระหว่าง 31 ปี ถึง 40 ปี ร้อยละ 13.17 ช่วงอายุระหว่าง 41 ปี ถึง 50 ปี ร้อยละ 12.92 และช่วงอายุระหว่าง 51 ปี ถึง 60 ปี ร้อยละ 3.75 ตามลำดับ ช่วงอายุ ที่ตอบแบบสอบถามน้อยที่สุดคือช่วงอายุมากกว่า 60 ปี ร้อยละ 1.67 ดังตาราง 13

ตาราง 13 ข้อมูลด้านอายุของผู้ตอบแบบประเมิน

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อายุ [N=400]		
1. ต่ำกว่า 21 ปี	117	29.17
2. 21 ปี – 30 ปี	156	39.17
3. 31 ปี – 40 ปี	53	13.33
4. 41 ปี – 50 ปี	52	12.92
5. 51 ปี – 60 ปี	15	3.75
6. มากกว่า 60 ปี	7	1.67

ผลการประเมินความพึงพอใจพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีจำนวนมากที่สุดคือวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 46.67 รองลงมาคือระดับปริญญาตรี ร้อยละ 40 ถัดไปได้แก่ ประถมศึกษา ร้อยละ 9.58 ระดับปริญญาโท ร้อยละ 2.08 ตามลำดับ และผู้ตอบแบบสอบถามที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือวุฒิปริญญาเอก ร้อยละ 1.67 ดังตาราง 14

ตาราง 14 ข้อมูลด้านวุฒิการศึกษาของผู้ตอบแบบประเมิน

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
วุฒิการศึกษา [N=400]		
1. ประถมศึกษา	38	9.58
2. มัธยมศึกษา	187	46.67
3. ปริญญาตรี	160	40.00
4. ปริญญาโท	8	2.08
5. ปริญญาเอก	7	1.67

ผลการประเมินความพึงพอใจพบว่า ผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลที่ตอบแบบสอบถามมากที่สุดคือ ชาวบ้านและเยาวชนในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ร้อยละ 62.08 รองลงมาคือ นักท่องเที่ยว ร้อยละ 15.42 ถัดไปได้แก่ กรรมการแต่ละชุมชนในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ร้อยละ 11.67 แกนนำชุมชนการท่องเที่ยวโดยชุมชนในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน ร้อยละ 5.00 นักการเมืองท้องถิ่นในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ร้อยละ 3.33 และผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลที่ตอบแบบสอบถามน้อยที่สุดคือ ประชาชนชุมชนในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล และ เจ้าหน้าที่ในองค์กรภาครัฐและเอกชน ร้อยละ 1.25 ตามลำดับ ดังตาราง 15

ตาราง 15 ข้อมูลด้านประเภทของผู้ตอบแบบประเมิน

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประเภทของผู้ตอบแบบประเมิน [N=400]		
1. แกนนำชุมชนการท่องเที่ยวโดยชุมชนในเครือข่ายฯ	20	5.00
2. กรรมการแต่ละชุมชนในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล	47	11.67

ตาราง 15 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
3. ชาวบ้านและเยาวชนในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล	248	62.08
4. ประชาชนชุมชนในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล	5	1.25
5. นักการเมืองท้องถิ่นในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล	13	3.33
6. เจ้าหน้าที่ในองค์กรภาครัฐและเอกชน	5	1.25
7. นักท่องเที่ยว	62	15.42

ผลการประเมินความพึงพอใจพบว่า อาชีพที่ตอบแบบสอบถามมากที่สุดคือนักเรียนนักศึกษา ร้อยละ 58.33 รองลงมาคือ ประมง ร้อยละ 17.50 ถัดไปได้แก่ เกษตรกร ร้อยละ 14.17 ธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 3.33 พนักงานมหาวิทยาลัย ร้อยละ 2.08 ข้าราชการและค้าขาย ร้อยละ 1.67 และพนักงานเอกชนหรือพนักงานบริษัท ร้อยละ 0.83 โดยมีอาชีพที่ตอบแบบสอบถามน้อยที่สุดคือพนักงานรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 0.42 ดังตาราง 16

ตาราง 16 ข้อมูลด้านอาชีพของผู้ตอบแบบประเมิน

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อาชีพ [N=400]		
1. ข้าราชการ	7	1.67
2. พนักงานมหาวิทยาลัย	8	2.08
3. เกษตรกร	57	14.17
4. พนักงานรัฐวิสาหกิจ	2	0.42
5. ประมง	70	17.50
6. ค้าขาย	7	1.67
7. พนักงานเอกชนหรือบริษัท	3	0.83
8. ธุรกิจส่วนตัว	13	3.33
9. นักเรียนนักศึกษา	233	58.33

จากการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบประเมินพบว่า ผู้ใช้งานระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดสตูล ส่วนใหญ่เป็นเยาวชนในชุมชนที่กำลังศึกษาระบบปริญญาตรี ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักในการจัดการความรู้เนื่องจากผู้ดำเนินงานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ต้องการถ่ายทอดความรู้ในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนสู่รุ่นถัดไปเพื่อความยั่งยืนในการจัดการท่องเที่ยวและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและฟื้นฟูวัฒนธรรมประเพณีของชุมชน

4.3.2 ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการใช้งานระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ซึ่งแบ่งออกเป็น ด้านเนื้อหา ด้านการออกแบบ ด้านระบบ ด้านการใช้งานระบบมีรายละเอียดดังนี้

ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการใช้งานระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลด้านเนื้อหา เมื่อพิจารณา รายข้อพบว่า ผู้ใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดสตูล มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดด้านเนื้อหาในหัวข้อ เนื้อหา ความรู้และข่าวสารใช้ ภาษาที่เข้าใจง่ายและถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ของภาษาที่ใช้ ($\bar{X} = 4.64$) หัวข้อ ความ น่าเชื่อถือของเนื้อหา ความรู้และข่าวสาร ($\bar{X} = 4.62$) หัวข้อ ความถูกต้องและครบถ้วนของ เนื้อหา ความรู้และข่าวสาร แต่ละด้านของแต่ละชุมชนในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดสตูล ($\bar{X} = 4.60$) และหัวข้อ ผู้ใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเครือข่าย การท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลมีความพึงพอใจในระดับมากด้านเนื้อหาในหัวข้อ เนื้อหา ความรู้และข่าวสารมีความน่าสนใจและมีประโยชน์ต่อผู้ใช้งาน สามารถเป็นแหล่งความรู้ได้ ($\bar{X} = 4.41$) และหัวข้อ เนื้อหา ความรู้และข่าวสาร มีการเรียงลำดับความสำคัญที่เหมาะสม ($\bar{X} = 4.30$) ดังตาราง 17

ตาราง 17 ผลการวิเคราะห์แบบประเมินความพึงพอใจด้านเนื้อหา

รายการ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ ความ พึงพอใจ
ด้านเนื้อหา			
1. ความถูกต้องและครบถ้วนของเนื้อหา ความรู้และ ข่าวสาร แต่ละด้านของแต่ละชุมชนในเครือข่ายการท่องเที่ยว โดยชุมชนจังหวัดสตูล	4.60	0.55	มากที่สุด

ตาราง 17 (ต่อ)

รายการ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ ความ พึงพอใจ
2. ความน่าเชื่อถือของเนื้อหา ความรู้และข่าวสาร	4.62	0.41	มากที่สุด
3. เนื้อหา ความรู้และข่าวสารใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายและ ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ของภาษาที่ใช้	4.64	0.48	มากที่สุด
4. เนื้อหา ความรู้และข่าวสารมีความน่าสนใจและ มีประโยชน์ต่อผู้ใช้งาน สามารถเป็นแหล่งความรู้ได้	4.41	0.61	มาก
5. เนื้อหา ความรู้และข่าวสาร มีการเรียงลำดับ ความสำคัญที่เหมาะสม	4.30	0.58	มาก
ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจด้านด้านเนื้อหา	4.51	0.53	มากที่สุด

ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการใช้งานระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลด้านการออกแบบผู้ใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลมีความพึงพอใจด้านการออกแบบระดับมากที่สุดในหัวข้อ ความชัดเจนและขนาดที่เหมาะสมของภาพประกอบที่ใช้ในแต่ละเนื้อหา ($\bar{X}=4.75$) หัวข้อ การเรียงลำดับเมนูในหน้าเว็บเพจมีความเหมาะสม ($\bar{X}=4.68$) หัวข้อ การจัดกลุ่มเมนูในหน้าเว็บเพจมีความเหมาะสม ($\bar{X}=4.66$) และหัวข้อ ความสอดคล้องของภาพกับเนื้อหา ($\bar{X}=4.54$)

ผู้ใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลมีความพึงพอใจในระดับมากในหัวข้อ ความเหมาะสมของรูปแบบและขนาดตัวอักษรที่ใช้ และหัวข้อ ความน่าสนใจของรูปแบบที่นำเสนอ ($\bar{X}=4.50$) หัวข้อ ความเหมาะสมของสีเว็บเพจที่ใช้ในการนำเสนอ ($\bar{X}=4.43$) หัวข้อ ความเหมาะสมของการใช้รูปภาพและภาพกราฟิก และหัวข้อ รูปแบบมีความน่าสนใจชวนให้ติดตาม ($\bar{X}=4.37$) และหัวข้อ ความเหมาะสมของการใช้สีตัวอักษรและภาพพื้นหลัง ($\bar{X}=4.23$) ดังตาราง 18

ตาราง 18 ผลการวิเคราะห์แบบประเมินความพึงพอใจด้านการออกแบบ

รายการ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ ความ พึงพอใจ
ด้านการออกแบบ			
1. ความชัดเจนและขนาดที่เหมาะสมของภาพประกอบ	4.75	0.55	มากที่สุด
2. ความสอดคล้องของภาพกับเนื้อหา	4.54	0.51	มากที่สุด
3. ความเหมาะสมการใช้รูปภาพและภาพกราฟิก	4.37	0.72	มาก
4. ความเหมาะสมการใช้สีตัวอักษรและภาพพื้นหลัง	4.23	0.68	มาก
5. ความเหมาะสมรูปแบบและขนาดตัวอักษรที่ใช้	4.50	0.48	มาก
6. ความเหมาะสมสีเว็บเพจที่ใช้ในการนำเสนอ	4.43	0.68	มาก
7. ความน่าสนใจของรูปแบบที่นำเสนอ	4.50	0.48	มาก
8. รูปแบบมีความน่าสนใจชวนให้ติดตาม	4.37	0.72	มาก
9. การจัดกลุ่มเมนูในหน้าเว็บเพจมีความเหมาะสม	4.66	0.38	มากที่สุด
10. การเรียงลำดับเมนูในหน้าเว็บเพจมีความเหมาะสม	4.68	0.38	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจด้านการออกแบบ	4.50	0.56	มากที่สุด

ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการใช้งานระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลด้านระบบ ผู้ใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล มีความพึงพอใจด้านระบบ ในระดับมากที่สุดในทุกหัวข้อ ประกอบด้วยหัวข้อข้อมูล ความรู้ และข่าวสารในระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลมีประโยชน์ต่อการดำเนินงานและการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว และหัวข้อ คู่มือการใช้งานระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลมีความถูกต้อง และเข้าใจง่ายมากน้อยเพียงใด ($\bar{X} = 4.60$) หัวข้อ ระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลสามารถใช้งานได้ตลอดเวลา ($\bar{X} = 4.57$) ระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลสามารถทำงานได้อย่างถูกต้องและรวดเร็วไม่มีข้อบกพร่อง ($\bar{X} = 4.53$) และหัวข้อการมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของ และเผยแพร่ความรู้ในระบบ

สารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลทำได้
ง่ายและสะดวก ($\bar{X} = 4.50$) ดังตาราง 19

ตาราง 19 ผลการวิเคราะห์แบบประเมินความพึงพอใจด้านระบบ

รายการ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ ความ พึงพอใจ
ด้านระบบ			
1. ระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของ เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลสามารถ ใช้งานได้ตลอดเวลา	4.57	0.50	มากที่สุด
2. ระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของ เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลสามารถ ทำงานได้อย่างถูกต้องและรวดเร็วไม่มีข้อบกพร่อง (Error)	4.53	0.63	มากที่สุด
3. ข้อมูล ความรู้ และข่าวสารในระบบสารสนเทศ เพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยว โดยชุมชนจังหวัดสตูลมีประโยชน์ต่อการดำเนินงานและ การตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว	4.60	0.56	มากที่สุด
4. คู่มือการใช้งานระบบสารสนเทศเพื่อการ ท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดสตูลมีความถูกต้อง และเข้าใจง่ายมากน้อย เพียงใด	4.60	0.56	มากที่สุด
5. การมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของ และ เผยแพร่ความรู้ในระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดย ชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ทำได้ง่ายและสะดวก	4.50	0.63	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจด้านระบบ	4.56	0.58	มากที่สุด

ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการใช้งานระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลด้านการใช้งานระบบ ผู้ใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดด้านการใช้งานระบบในหัวข้อ ระบบข่าวสารประชาสัมพันธ์ใช้งานง่ายและสะดวก ($\bar{X} = 4.55$) ระบบโปรแกรมท่องเที่ยวใช้งานง่ายและสะดวก ($\bar{X} = 4.55$) ระบบจองทัวร์ใช้งานง่ายและสะดวก ($\bar{X} = 4.50$) ระบบสมุดเยี่ยมใช้งานง่ายและสะดวก ($\bar{X} = 4.53$) ระบบเว็บบอร์ดใช้งานง่ายและสะดวก ($\bar{X} = 4.54$) ระบบปฏิทินการท่องเที่ยวใช้งานง่ายและสะดวก ($\bar{X} = 4.53$) ระบบรูปภาพใช้งานง่ายและสะดวก ($\bar{X} = 4.55$) ระบบวิดีโอใช้งานง่ายและสะดวก ($\bar{X} = 4.52$) ระบบสมาชิกใช้งานง่ายและสะดวก ($\bar{X} = 4.55$) หัวข้อระบบสืบค้นใช้งานง่ายและสะดวก ($\bar{X} = 4.53$) และระบบสถิตินักท่องเที่ยวใช้งานง่ายและสะดวก ($\bar{X} = 4.53$) ผู้ใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลมีความพึงพอใจในระดับมากในหัวข้อ ระบบคลังความรู้ใช้งานง่ายและสะดวก ($\bar{X} = 4.45$) และระบบงานวิจัย/บทความใช้งานง่ายและสะดวก ($\bar{X} = 4.44$)

เมื่อพิจารณาผลการประเมินแต่ละด้านพบว่า ผู้ใช้งานมีความพึงพอใจต่อระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลระดับมากที่สุด ในทุกด้านซึ่งประกอบด้วย ด้านด้านเนื้อหา ($\bar{X} = 4.51$) ด้านการออกแบบ ($\bar{X} = 4.50$) ด้านระบบ ($\bar{X} = 4.56$) และด้านการใช้งานระบบ ($\bar{X} = 4.52$) และผลการประเมินความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$) แสดงว่าผู้ใช้มีความพึงพอใจต่อระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ดังตาราง 20

ตาราง 20 ผลการวิเคราะห์แบบประเมินความพึงพอใจด้านการใช้งานระบบ

รายการ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ด้านการใช้งานระบบ			
1. ระบบข่าวสารประชาสัมพันธ์			
1.1 ระบบข่าวสารประชาสัมพันธ์ใช้งานง่ายและสะดวก	4.57	0.50	ดีมาก
1.2 การอ่านข่าวสารประชาสัมพันธ์ทำได้ง่ายและสะดวก	4.58	0.62	ดีมาก

ตาราง 20 (ต่อ)

รายการ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ ความ พึงพอใจ
1.3 ข่าวสารประชาสัมพันธ์มีความทันสมัย	4.53	0.41	ดีมาก
1.4 ข่าวสารประชาสัมพันธ์มีประโยชน์ต่อผู้ใช้งาน	4.53	0.57	ดีมาก
ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจด้านระบบข่าวสารประชาสัมพันธ์	4.55	0.53	ดีมาก
2. ระบบคลังความรู้			
2.1 ระบบคลังความรู้ใช้งานง่ายและสะดวก	4.57	0.50	ดีมาก
2.2 การอ่านความรู้ทำได้ง่ายและสะดวก	4.40	0.62	ดี
2.3 ความรู้มีความถูกต้องและทันสมัย	4.30	1.03	ดี
2.4 ความรู้มีประโยชน์ต่อผู้ใช้งาน	4.53	0.57	ดีมาก
ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจด้านระบบคลังความรู้	4.45	0.68	ดี
3. ระบบโปรแกรมท่องเที่ยว			
3.1 ระบบโปรแกรมท่องเที่ยวใช้งานง่ายและสะดวก	4.57	0.50	ดีมาก
3.2 ระบบโปรแกรมท่องเที่ยวมีข้อมูลเกี่ยวกับ ที่ พัก อาหาร ยานพาหนะ และราคา ครบถ้วน สมบูรณ์	4.53	0.57	ดีมาก
3.3 ข้อมูลในระบบโปรแกรมท่องเที่ยวมีประโยชน์ต่อการ ตัดสินใจก่อนเดินทางแก่นักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือน	4.54	0.41	ดีมาก
ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจด้านระบบโปรแกรมท่องเที่ยว	4.55	0.49	ดีมาก
4. ระบบจองทัวร์			
4.1 ระบบจองทัวร์ใช้งานง่ายและสะดวก	4.52	0.63	ดีมาก
4.2 ระบบจองทัวร์สามารถลดขั้นตอนการดำเนินงาน การจองทัวร์แก่แก่นำชุมชน	4.45	0.63	ดี
4.3 ระบบจองทัวร์สามารถอำนวยความสะดวกในการ จองทัวร์แก่ผู้ต้องการมาเยือนหรือนักท่องเที่ยว	4.53	0.41	ดีมาก
ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจด้านระบบจองทัวร์	4.50	0.55	ดี

ตาราง 20 (ต่อ)

รายการ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ ความ พึงพอใจ
5. ระบบสมุดเยี่ยม			
5.1 ระบบสมุดเยี่ยมใช้งานง่ายและสะดวก	4.40	0.62	ดี
5.2 การแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และความพึงพอใจจากนักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนทำได้ง่าย สะดวก และรวดเร็ว	4.30	1.03	ดี
5.3 การเปิดอ่านความคิดเห็นจากระบบสมุดเยี่ยมทำได้ง่าย สะดวก และรวดเร็ว	4.53	0.57	ดีมาก
5.4 ความคิดเห็นจากระบบสมุดเยี่ยมมีประโยชน์ต่อการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวในอนาคต	4.53	0.41	ดีมาก
ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจด้านระบบสมุดเยี่ยม	4.44	0.66	ดี
6 ระบบเว็บไซต์			
6.1 ระบบเว็บไซต์ใช้งานง่ายและสะดวก	4.53	0.41	ดีมาก
6.2 การจัดหมวดหมู่กระทู้มีความเหมาะสม	4.75	0.55	ดีมาก
6.3 การตั้งกระทู้ในแต่ละหมวดหมู่ทำได้ง่าย	4.38	0.51	ดี
6.4 การแสดงความคิดเห็นในแต่ละกระทู้ทำได้ง่ายและสะดวก	4.37	0.72	ดี
ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจด้านระบบเว็บไซต์	4.50	0.54	ดีมาก
7. ระบบปฏิทินการท่องเที่ยว			
7.1 ระบบปฏิทินการท่องเที่ยวใช้งานง่ายและสะดวก	4.75	0.55	ดีมาก
7.2 การอ่านข้อมูลจากระบบปฏิทินการท่องเที่ยวสามารถทำได้ง่ายและสะดวก	4.54	0.51	ดีมาก
7.3 ข้อมูลในระบบปฏิทินมีประโยชน์ต่อการนัดหมายของผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงานการท่องเที่ยวโดยชุมชน	4.30	1.03	ดี

ตาราง 20 (ต่อ)

รายการ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ ความ พึงพอใจ
7.4 ข้อมูลในระบบปฏิทินสามารถใช้ในการตัดสินใจก่อน การเดินทางของนักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือน	4.53	0.57	ดีมาก
ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจด้านระบบปฏิทินการท่องเที่ยว	4.53	0.66	ดีมาก
8. ระบบรูปภาพ			
8.1 ระบบรูปภาพใช้งานง่ายและสะดวก	4.75	0.55	ดีมาก
8.2 การนำภาพหรืออัปโหลดภาพเข้าระบบสามารถทำ ได้ง่าย สะดวก และรวดเร็ว	4.54	0.51	ดีมาก
8.3 ภาพกิจกรรมสามารถเข้าชมได้ง่าย สะดวกและ รวดเร็ว	4.37	0.72	ดี
8.4 ภาพกิจกรรมมีความเกี่ยว ข้องกับเครือข่ายการ ท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลโดยตรง	4.53	0.41	ดีมาก
ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจด้านระบบรูปภาพ	4.55	0.54	ดีมาก
9. ระบบวิดีโอ			
9.1 ระบบวิดีโอใช้งานง่ายและสะดวก	4.36	0.55	ดี
9.2 การนำวิดีโอหรืออัปโหลดวิดีโอเข้าระบบสามารถทำ ได้ง่าย สะดวก และรวดเร็ว	4.54	0.51	ดีมาก
9.3 วิดีโอที่นำเข้าหรืออัปโหลดมีความเกี่ยว ข้องกับ เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลโดยตรง	4.70	0.55	ดีมาก
9.4 สามารถเข้าชมวิดีโอที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายการ ท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลได้โดยง่าย	4.47	0.73	ดี
ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจด้านระบบวิดีโอ	4.52	0.58	ดีมาก
10. ระบบสมาชิก			
10.1 ระบบสมาชิกใช้งานง่ายและสะดวก	4.75	0.55	ดีมาก
10.2 การเข้าสู่ระบบ (login) ทำได้ง่ายและรวดเร็ว	4.54	0.51	ดีมาก

ตาราง 20 (ต่อ)

รายการ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ ความ พึงพอใจ
10.3 การเปลี่ยนรหัสผ่านทำได้สะดวกและรวดเร็ว	4.54	0.51	ดีมาก
10.4 การแก้ไขข้อมูลส่วนตัวทำได้ง่ายและรวดเร็ว	4.37	0.72	ดี
ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจด้านระบบสมาชิก	4.55	0.57	ดีมาก
11. ระบบงานวิจัย/บทความ			
11.1 ระบบงานวิจัย/บทความใช้งานง่ายและสะดวก	4.40	0.62	ดี
11.2 การอ่านบทความทำได้ง่ายและสะดวก	4.30	1.03	ดี
11.3 การนำเข้าหรืออัปเดตบทความทำได้โดยง่าย สะดวกและรวดเร็ว	4.53	0.57	ดีมาก
11.4 การจัดหมวดหมู่บทความมีความเหมาะสม	4.53	0.41	ดีมาก
ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจด้านระบบงานวิจัย/บทความ	4.44	0.66	ดี
12. ระบบสืบค้น			
12.1 ระบบสืบค้นใช้งานง่ายและสะดวก	4.30	1.03	ดี
12.2 การดาวน์โหลดบทความทำได้ง่าย สะดวก	4.53	0.41	ดีมาก
12.3 การค้นหาบทความทำได้ง่าย สะดวก และรวดเร็ว	4.75	0.55	ดีมาก
12.4 บทความมีประโยชน์ต่อผู้ใช้งาน	4.54	0.51	ดีมาก
ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจด้านระบบสืบค้น	4.53	0.62	ดีมาก
13. ระบบสถิตินักท่องเที่ยว			
13.1 ระบบสืบค้นใช้งานง่ายและสะดวก	4.75	0.55	ดีมาก
13.2 สถิตินักท่องเที่ยวมีความถูกต้องแม่นยำ	4.54	0.51	ดีมาก
13.3 รูปแบบการนำเสนอจำนวนนักท่องเที่ยวมีความ เหมาะสมและเข้าใจง่าย	4.30	1.03	ดี

ตาราง 20 (ต่อ)

รายการ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ ความ พึงพอใจ
13.4 ระยะเวลาในการสรุปสถิตินักท่องเที่ยวมีความเหมาะสม	4.53	0.57	ดีมาก
ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจด้านระบบสถิตินักท่องเที่ยว	4.53	0.66	ดีมาก
ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจด้านการใช้งานระบบ	4.52	0.59	ดีมาก
ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในการใช้งานระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลโดยรวม	4.52	0.59	ดีมาก

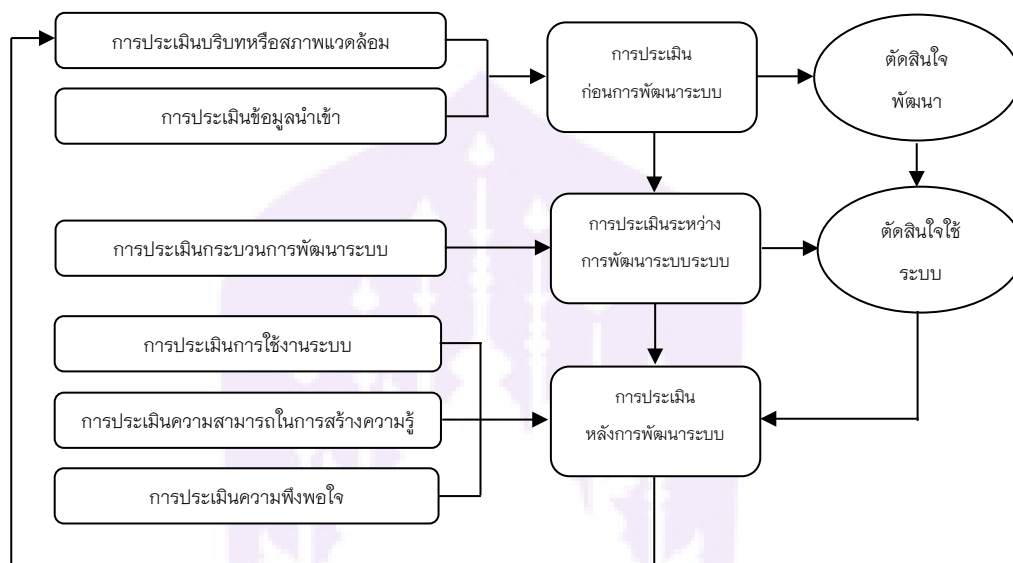
3) ผลการประเมินความพึงพอใจส่วนข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่มีต่อระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ผลการประเมินพบว่าระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลสามารถเป็นแหล่งข้อมูลเพื่อปรับฐานแนวคิดและส่งเสริมให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Learning Community) เรื่องการท่องเที่ยวโดยชุมชนของผู้ดำเนินงานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อนำสารสนเทศในคลังข้อมูลไปใช้งานในการดำเนินงานการท่องเที่ยวโดยชุมชนและถ่ายทอดความรู้สู่เยาวชนในชุมชนซึ่งเป็นผู้ดำเนินงานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนรุ่นถัดไป ส่งผลให้เกิดความยั่งยืนในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน รวมทั้งยังเป็นคลังข้อมูลให้กับนักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนสืบค้นข้อมูลประกอบการตัดสินใจและเตรียมพร้อมก่อนการเดินทางมาเยือนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ ระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลยังเป็นช่องทางในการสื่อสาร (Communication) ระหว่างเจ้าบ้าน (Host) กับผู้มาเยือนหรือนักท่องเที่ยว (Guest) ซึ่งมีความสะดวกและรวดเร็ว เพียงแต่ควรมีการปรับปรุงสารสนเทศของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ และทำการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ระบบเป็นที่รู้จักส่งผลให้เกิดความหลากหลายของกลุ่มผู้ใช้งานโดยเชื่อมโยงการทำงานของระบบกับสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) เนื่องจากมีการตอบสนองทางสังคมและเป็นที่ยอมรับของผู้คนในปัจจุบัน

สรุปผลการประเมินระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาและการทำงานในส่วนการสะท้อนข้อมูลกลับ (Feedback) จากการใช้งาน

ระบบสารสนเทศ (Output) ของการทำงานเชิงระบบ (System) พบว่าการประเมินบริบทหรือสถานะสิ่งแวดล้อมและข้อมูลนำเข้าหรือการประเมินก่อนการพัฒนาาระบบส่งผลให้เจ้าของพื้นที่หรือเจ้าบ้าน(Host) ตัดสินใจดำเนินการพัฒนาาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลโดยมีข้อมูลนำเข้าเป็นสารสนเทศที่จำเป็นของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล จากนั้นทำการประเมินกระบวนการพัฒนาาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลหรือการประเมินระหว่างการพัฒนาาระบบเพื่อยืนยันการวิเคราะห์ ออกแบบ และพัฒนาาระบบให้เป็นไปตามความต้องการและวัตถุประสงค์เพื่อเป็นคลังข้อมูลการปรับฐานแนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนของชาวบ้านในชุมชน และให้บริการข้อมูลสารสนเทศเพื่อการสืบค้นก่อนการเดินทางของนักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือน รวมถึงลดขั้นตอนการดำเนินงานโดยใช้เป็นช่องทางในการติดต่อระหว่างเจ้าบ้านหรือผู้ดำเนินการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลกับผู้มาเยือนหรือนักท่องเที่ยว จากการประเมินกระบวนการพัฒนาาระบบสารสนเทศส่งผลให้ชาวบ้านตัดสินใจติดตั้งระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลเพื่อใช้งาน หลังจากการใช้งานจึงทำการการใช้งานระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลหรือการประเมินหลังการพัฒนาาระบบซึ่งประกอบด้วยประเมินการทำงานและการสร้างความรู้ของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล รวมถึงประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งานระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลเพื่อนำข้อมูลและข้อเสนอแนะปรับปรุงแก้ไขระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

จากการประเมินระบบสารสนเทศสรุปได้ว่าการพัฒนาาระบบสารสนเทศต้องมีขั้นตอนที่ง่ายและไม่มีความซับซ้อน (Uncomplicated) มีข้อมูลนำเข้าที่ได้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายใต้ความซื่อสัตย์และซื่อตรง (Honesty) จากกระบวนการจัดการความรู้ของผู้ดำเนินงานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล และผู้พัฒนาาระบบต้องนำเสนอกระบวนการวิเคราะห์ การออกแบบ และการพัฒนาาระบบโดยใช้เครื่องมือแสดงแผนภาพในการอธิบายที่มีความง่ายต่อการทำความเข้าใจของผู้ดำเนินงานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลเพื่อการประเมินระหว่างการพัฒนาาระบบสารสนเทศโดยเน้นการตรวจสอบความถูกต้องตามความต้องการหรือวัตถุประสงค์ในการพัฒนาาระบบสารสนเทศตามขั้นตอนการวางแผนการออกแบบเว็บแอปพลิเคชันต้องนำเสนอความเป็นอัตลักษณ์ของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนผ่านรูปภาพและรูปแบบตัวอักษรโดยมีรูปแบบนำเสนอควรที่มีความน่าสนใจส่งผลให้เกิดบรรยากาศต่อการใช้งาน ส่งผลให้ระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลสามารถสร้างสร้างความรู้ให้กับผู้ใช้งานได้ และมีความพึงพอใจในระดับดีมาจากผู้ใช้งาน ซึ่งมี

ความสะดวกและรวดเร็ว เพียงแต่ควรมีการปรับปรุงสารสนเทศของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ และทำการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ระบบเป็นที่รู้จักส่งผลให้เกิดความหลากหลายของกลุ่มผู้ใช้งานโดยเชื่อมโยงการทำงานของระบบกับสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) เนื่องจากมีการตอบสนองทางสังคมและเป็นที่ยอมรับของผู้คนในปัจจุบัน

ภาพ 27 ขั้นตอนการประเมินระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

สรุปการพัฒนาาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล แบ่งการดำเนินงานออกเป็น 3 ส่วนสำคัญซึ่งประกอบด้วย การเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล การพัฒนาระบบสารสนเทศของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล และการประเมินระบบสารสนเทศของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานตามลำดับเนื่องจากทุกส่วนมีความสัมพันธ์กันในการส่งต่อข้อมูลสารสนเทศ

การเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล (Input) ใช้การจัดการความรู้เป็นเครื่องมือ ซึ่งมี 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1. การสร้างความรู้ 2. การจัดเก็บความรู้ 3. การกระจายความรู้ และ 4. การประยุกต์ใช้ความรู้ กระบวนการจัดการความรู้ในชุมชนการท่องเที่ยวเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลทุกขั้นตอนมีความสัมพันธ์กับกลุ่มคนที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานซึ่งประกอบด้วย แกนนำชุมชนด้าน

การท่องเที่ยว เยาวชนและชาวบ้านในชุมชน ผู้นำท้องถิ่น นักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือน เจ้าหน้าที่ภาคีรัฐและเอกชน ซึ่งแต่ละกลุ่มมีความรู้ 2 ประเภท คือ ความรู้ซ่อนเร้นและความรู้ชัดแจ้ง เป็นตัวเชื่อมโยงในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกัน โดยมีเป้าหมายในการจัดการความรู้เพื่อยกระดับการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้เกิดความยั่งยืนโดยภูมิปัญญาชาวบ้าน สามารถจัดเก็บความรู้และสารสนเทศที่จำเป็นต่อการพัฒนาระบบสารสนเทศได้ 5 ประเด็น ประกอบด้วย 1. ข้อมูลพื้นฐานชุมชน 2. ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม 3. องค์การชุมชน 4. การจัดการ และ 5. การเรียนรู้ สารสนเทศทั้งหมดที่ได้จากการจัดการความรู้ถือได้ว่าเป็นสารสนเทศที่มีความน่าเชื่อถือ ถูกต้อง และแม่นยำ เนื่องจากผ่านมิติในเวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และได้รับการยอมรับจากผู้ดำเนินงานทุกภาคส่วนในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน ภายใต้กระบวนการจัดการความรู้ ซึ่งถือได้ว่าเป็นการเตรียมข้อมูลนำเข้า (Input) ที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลเพื่อเป็นสารสนเทศในขั้นตอนการพัฒนาและเผยแพร่แก่ผู้ใช้งาน

การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล (Process) เป็นขั้นตอนในการจัดเก็บและรวบรวมสารสนเทศออกเป็นหมวดหมู่พร้อมกระจายสารสนเทศของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลเพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงานและนักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนนำไปประยุกต์ใช้งาน และสร้างเป็นองค์ความรู้ใหม่ในลำดับถัดไป เครื่องมือในการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลแบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย การวางแผนการพัฒนาระบบ การวิเคราะห์ระบบ การออกแบบระบบ การพัฒนาระบบ และการบำรุงรักษาระบบ การพัฒนาระบบสารสนเทศของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล มีผู้เกี่ยวข้องสามารถแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย 1. ผู้พัฒนาระบบ (Developers) คือผู้ที่มีความเชี่ยวชาญและมีความรู้เฉพาะด้านการพัฒนาระบบสารสนเทศโดยตรง 2. เจ้าบ้านหรือเจ้าของพื้นที่ (Hosts) ซึ่งประกอบด้วยแกนนำท่องเที่ยวโดยชุมชนและชาวบ้านในชุมชน และ 3. เจ้าหน้าที่ภาครัฐและเอกชน (Supporters) คือผู้ดำเนินงานการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลในส่วนภาครัฐและเอกชน ซึ่งถือได้ว่าเป็นกระบวนการพัฒนาระบบสารสนเทศ (process) ที่มีเหมาะสมเนื่องจากผู้ดำเนินงานการพัฒนาท่องเที่ยวทุกภาคส่วนมีการติดต่อสื่อสารเพื่อตรวจสอบความถูกต้องในการทำงานของระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลทุกกระยะและทุกเวลาในระหว่างการพัฒนากระบวนการพัฒนาระบบสารสนเทศ เพื่อแก้ไขและพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลให้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้งาน จากนั้นทำการ

ตรวจสอบความถูกต้องในการทำงานของระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลในภาพรวมอีกครั้งก่อนการใช้งานจริง ส่งผลให้มีการปรับปรุงและแก้ไขระบบสารสนเทศที่กำลังพัฒนาให้เป็นไปตามความต้องการของผู้ใช้งาน ตั้งแต่ขั้นตอนแรกจนถึงขั้นตอนสุดท้าย เมื่อประเมินการทำงานในภาพรวมย่อมพบข้อผิดพลาดน้อยเพราะได้ทำการแก้ไขระบบให้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้งานตั้งแต่ระยะแรกของการพัฒนาระบบสารสนเทศ ส่งผลให้สามารถลดระยะเวลาที่ใช้ในการแก้ไขและปรับปรุงระบบสารสนเทศได้ในระยะสุดท้าย

จากกระบวนการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงวงจรการพัฒนาระบบที่มีความเหมาะสม จึงทำให้เกิดระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน (Output) ที่มีประสิทธิภาพและมีความเหมาะสมในการจัดเก็บและกระจายสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวที่ส่งผลให้สามารถลดขั้นตอนในการดำเนินงานการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้มีความยั่งยืนสืบไป

เมื่อนำระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลมาใช้งานจริงได้มีการประเมินการใช้งานระบบ 3 ด้าน ประกอบด้วย 1. ด้านการประเมินด้านการทำงานระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล โดยวิธีการสนทนากลุ่ม โดยมีแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเป็นเครื่องมือ 2. ด้านการประเมินด้านความพึงพอใจการใช้งานระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล โดยมีแบบสอบถามความพึงพอใจเป็นเครื่องมือ และ 3. การประเมินด้านความสามารถในการสร้างความรู้ของระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล แบบทดสอบความรู้ของผู้ใช้งานระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลเป็นเครื่องมือ เพื่อยืนยัน (Feedback) ว่าระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินงานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ที่ได้รับความพึงพอใจและเป็นสื่อกลางในการสร้างองค์ความรู้ให้กับผู้ใช้งานระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลได้จริง

บทที่ 5

บทสรุป

การวิจัยคุณูปการเรื่อง การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล สามารถสรุปผล อภิปรายผล รวมทั้งข้อมูลเสนอแนะในด้านต่าง ๆ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

การพัฒนาชุมชนโดยใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือภายใต้แนวคิดการท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community Base Tourism) นักพัฒนาหรือผู้ดำเนินงานจะต้องมีความรู้และความเข้าใจแนวคิดการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างแท้จริง จึงควรมีคลังข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อเป็นเครื่องมือในการปรับฐานแนวคิดผู้ดำเนินงานที่เกี่ยวข้องให้มีทิศทางเดียวกัน โดยใช้การจัดการความรู้ (Knowledge Management) ในการจัดเก็บข้อมูลภายในชุมชนเพราะเป็นกระบวนการที่เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างความรู้ซ่อนเร้น (Tacit Knowledge) และความรู้ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) ซึ่งส่งผลให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและเกิดความต่อเนื่องและยั่งยืนในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

โจทย์การวิจัยที่สำคัญของการวิจัยคุณูปการเรื่อง การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล คือ การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อนการท่องเที่ยวโดยชุมชนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ควรเป็นอย่างไร

การวิจัยคุณูปการเรื่อง การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล จึงได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสารสนเทศด้านการท่องเที่ยวที่จำเป็นของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล
2. เพื่อพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล
3. เพื่อประเมินระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

สาระสำคัญของผลการวิจัยเรื่องการพัฒนากระบวนการสื่อสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยว โดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ได้นำรายละเอียดทั้งหมดมาสรุป และนำเสนอ 3 ประเด็นตามวัตถุประสงค์ คือ สารสนเทศด้านการท่องเที่ยวที่จำเป็นของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล และการประเมินระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล โดยสรุปสาระสำคัญ ข้อเท็จจริง และองค์ความรู้ที่ค้นพบจากกระบวนการวิจัย ดังนี้

1. สารสนเทศด้านการท่องเที่ยวที่จำเป็นของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

การศึกษาสารสนเทศด้านการท่องเที่ยวที่จำเป็นของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ผ่านกระบวนการจัดการความรู้ที่เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยความซื่อสัตย์และจริงใจ (Honesty) ซึ่งมีความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการจัดการความรู้ กับความรู้ซ่อนเร้น (Tacit knowledge) และความรู้ชัดแจ้ง (Explicit knowledge) ของกลุ่มผู้ดำเนินงานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล โดยมีเป้าหมายในการจัดการความรู้เพื่อ “ยกระดับการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้เกิดความยั่งยืนโดยภูมิปัญญาชาวบ้าน” ภายใต้กระบวนการสร้างความรู้ จัดเก็บความรู้ กระจายความรู้ และประยุกต์ใช้ความรู้ตามลำดับ และประเด็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมประเพณี องค์การชุมชน การจัดการ และการเรียนรู้

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า สารสนเทศด้านการท่องเที่ยวที่จำเป็นของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลมี 5 ด้านประกอบด้วย 1. ด้านข้อมูลพื้นฐานของชุมชน 2. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม 3. ด้านองค์การชุมชน 4. ด้านการจัดการและ 5. ด้านการเรียนรู้ แต่ละด้านมีความจำเป็นเนื่องจากเป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับปรับความรู้ความเข้าใจของชาวบ้านและเยาวชนให้มีฐานแนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นไปในทิศทางเดียวกันส่งผลต่อความยั่งยืนในการจัดการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมประเพณี อีกทั้งยังเป็นแหล่งข้อมูลเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจและเตรียมตัวก่อนการเดินทางของผู้มาเยือนและนักท่องเที่ยว ซึ่งแต่ละด้านมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ข้อมูลพื้นฐานของชุมชน ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1. ด้านประวัติหรือตำนานชุมชน 2. แนวคิดและพัฒนาการการท่องเที่ยวในชุมชน 3 ที่ตั้ง และ 4. แผนที่และการเดินทาง

1.2 ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมประเพณี ทรัพยากรธรรมชาติของแต่ละชุมชนในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลมีส่วนสร้างวัฒนธรรมและประเพณีของแต่ละชุมชนภายใต้หลักคำสอนศาสนาส่งผลให้เกิดอาชีพและอาหารที่เป็นอัตลักษณ์น่าสนใจ

1.3 องค์การชุมชน เป็นองค์การภายในชุมชนที่เกิดจากการรวมตัวกันจัดตั้งขึ้นเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนให้ดีขึ้น โดยแต่ละชุมชนมีการบริหารจัดการโดยคนในชุมชนภายใต้การสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก โดยส่วนใหญ่ของค์กรชุมชนมีความสัมพันธ์กับการจัดการท่องเที่ยวเพื่อการบริหารจัดการ ฐานการเรียนรู้ นำเที่ยว อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมประเพณี รวมถึงดูแลความปลอดภัย

1.4 การจัดการ การบริหารจัดการของแต่ละชุมชนในเครือข่ายการท่องเที่ยว โดยชุมชนจังหวัดสตูลสามารถแยกออกเป็นประเด็น ดังนี้ โครงสร้างและหน้าที่ กติกา กิจกรรม สร้างการเรียนรู้ของคนในชุมชน โปรแกรมการท่องเที่ยวและอัตราค่าบริการ ที่พักและอัตราค่าบริการ และการจัดสรรรายได้

1.5 การเรียนรู้และแหล่งท่องเที่ยว เป็นลักษณะกิจกรรมและแหล่งท่องเที่ยวแต่ละชุมชนซึ่งขึ้นอยู่กับทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมประเพณี เพื่อเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างชาวบ้านในชุมชนและผู้มาเยือนหรือนักท่องเที่ยว โดยมีวิธีการสร้างการเรียนรู้ 3 กระบวนการ คือ 1. ฟังบรรยาย 2. ฟังบรรยายและสาธิต และ 3. ฟังบรรยาย สาธิต และร่วมปฏิบัติ

2. การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ใช้กระบวนการเชิงเทคนิคทางด้านคอมพิวเตอร์เพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้งานภายใต้ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลนำเข้าและกระบวนการดำเนินการพัฒนาระบบสารสนเทศที่มีขั้นตอนไม่ซับซ้อน (Uncomplicated) ส่งผลให้เกิดฐานข้อมูลเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ผลการวิจัยสรุปได้ว่า การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลสามารถ มีวงจรการพัฒนาระบบประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 การวางแผนการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล มีการเตรียมความพร้อมเพื่อความสะดวกและรวดเร็วในการพัฒนาระบบออกเป็น 6 ด้านประกอบด้วย ด้านฮาร์ดแวร์ ด้านซอฟต์แวร์ ด้านการสื่อสาร ด้านข้อมูล และด้านบุคลากร ซึ่งเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีความพร้อม และสามารถพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อเป็นคลังหรือสื่อความรู้และเป็นแหล่งข้อมูลสำหรับผู้ใช้งานรวมถึงเพื่อเป็นเครื่องมือบริหารจัดการเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

2.2 การวิเคราะห์ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลเป็นไปตามความต้องการในขั้นตอนการวางแผน เนื่องจากสามารถใช้เป็นคลังความรู้ของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนและเป็นแหล่งข้อมูลสำหรับนักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนใช้ประกอบการตัดสินใจและเตรียมความพร้อมก่อนการเดินทาง รวมถึงสามารถลดขั้นตอนและอำนวยความสะดวกในการดำเนินงานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

2.3 การออกแบบระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล เป็นไปตามขั้นตอนการวิเคราะห์ระบบโดยมีลักษณะการไหลของข้อมูลตามกลุ่มผู้ใช้งานระบบซึ่งประกอบด้วยกลุ่มผู้ใช้งานและกลุ่มผู้ดูแลระบบ ซึ่งมีข้อมูลนำเข้า (Input) เพื่อจัดเก็บ และการนำเสนอข้อมูล (Output) เพื่อเผยแพร่ โดยการจัดเก็บข้อมูลในฐานะข้อมูลที่มีประสิทธิภาพต่อการใช้งาน

2.4 การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล เป็นไปตามการวิเคราะห์และการออกแบบระบบ โดยมีรูปแบบเป็นเว็บแอพลิเคชันผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่สามารถปรับเปลี่ยนหน้าจอดีตามขนาดหน้าจอของอุปกรณ์ที่ใช้แสดงผล เพื่อสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ดำเนินงานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ซึ่งประกอบด้วย 13 ระบบ ดังต่อไปนี้ ระบบคลังความรู้ ระบบเว็บบอร์ด ระบบงานวิจัยหรือบทความ ระบบสืบค้น ระบบโปรแกรมทัวร์ ระบบรูปภาพ ระบบวิดีโอ ระบบสมุดเยี่ยม ระบบสถิตินักท่องเที่ยว ระบบข่าวสารประชาสัมพันธ์ ระบบจองทัวร์ ระบบปฏิทินการท่องเที่ยว และ ระบบสมาชิก

2.5 การบำรุงรักษาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล มีการบริการสารสนเทศแก่ผู้ใช้งานทั่วไปและผู้ใช้งานที่เป็นสมาชิกตาม ลิงค์ที่ได้กำหนดผ่าน Uniform Resource Locator (URL): <http://www.cbt-satun.org> โดยแบ่งหน้าที่ดูแลและบำรุงรักษาเพื่อให้ระบบสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง ออกเป็น 3 กลุ่มคือ 1. เจ้าบ้านหรือเจ้าของพื้นที่ (Host) ที่ผ่านการสรรหาผู้มีความสามารถที่มีอยู่ในชุมชนโดยคำนึงถึงความสมัครใจ (Volunteer) ในการช่วยงานด้านการจัดการสารสนเทศและดูแลระบบ 2. เจ้าหน้าที่ภาครัฐและเอกชน (Supporter) ทำหน้าที่ร่วมดูแลระบบและจัดการสารสนเทศในภาพรวม 3. ผู้พัฒนาระบบ (Developer) มีหน้าที่คอยแก้ไขข้อผิดพลาดในการดำเนินงานของระบบในส่วนเทคนิคการเขียนโปรแกรมทางด้านคอมพิวเตอร์

3. การประเมินระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของ เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

3.1 การประเมินบริบทหรือสภาวะแวดล้อมเพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล สรุปได้ว่าเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลสามารถพัฒนาระบบสารสนเทศได้เนื่องจากมีความพร้อมด้านฮาร์ดแวร์ ด้านซอฟต์แวร์ ด้านการสื่อสาร ด้านบุคลากร ด้านการจัดเก็บและเผยแพร่ข้อมูล โดยกำหนดวัตถุประสงค์ในการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อแก้ปัญหาความแตกต่างของฐานแนวคิดในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่ แต่การพัฒนาระบบสารสนเทศต้องมีขั้นตอนที่ง่ายและไม่มีความซับซ้อน (Uncomplicated) เพราะแต่ละขั้นตอนต้องทำงานร่วมกับชาวบ้านในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลซึ่งอาจจะมีข้อจำกัดเชิงเทคนิคในการพัฒนาระบบ

3.2 การประเมินข้อมูลนำเข้าเพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล สรุปได้ว่าสารสนเทศด้านข้อมูลพื้นฐานชุมชน ด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมประเพณี ด้านองค์กรชุมชน ด้านการจัดการ และด้านการเรียนรู้ มีความครบถ้วน สมบูรณ์ ถูกต้อง เหมาะสม และทันสมัย เพราะผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายใต้ความซื่อสัตย์และซื่อตรง (Honesty)

3.3 การประเมินกระบวนการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล สรุปได้ว่าการวิเคราะห์ การออกแบบ และการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลเป็นไปตามความต้องการในขั้นตอนการวางแผนพัฒนาระบบ

3.4 การประเมินการใช้งานระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล มีการประเมิน 3 ด้านประกอบด้วย

3.4.1 การประเมินด้านการทำงานระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล สรุปได้ว่าระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลสามารถนำมาเป็นเครื่องมือในการจัดเก็บและเผยแพร่สารสนเทศของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลได้เป็นอย่างดีและมีประสิทธิภาพ แต่มีบางประเด็นที่ต้องพัฒนาเพิ่มโดยเฉพาะด้านการออกแบบ ควรใช้รูปภาพ ภาพกราฟิก รูปแบบและขนาดตัวอักษรที่ใช้ในการนำเสนอ ควรมีความสอดคล้องกับอัตลักษณ์เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน และรูปแบบที่นำเสนอควรให้ความน่าสนใจมากขึ้นเพื่อช่วยให้เกิดบรรยากาศในการใช้งาน

3.4.2 การประเมินความสามารถในการสร้างความรู้จากการใช้งานระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล สรุปได้ว่าสามารถสร้างความรู้ให้กับผู้ใช้งานได้จริงและสามารถเป็นคลังความรู้เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลในการสร้างชุมชนการเรียนรู้ (Learning Community) ตามจุดหมายในการจัดการความรู้

3.4.3 การประเมินด้านความพึงพอใจการใช้งานระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

1) ผู้ใช้งานระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลส่วนใหญ่เป็นเยาวชนในชุมชนที่กำลังศึกษาระบบปริญาตรี ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักในการจัดการความรู้เนื่องจากผู้ดำเนินงานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลต้องการถ่ายทอดความรู้ในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนสู่รุ่นถัดไปเพื่อความยั่งยืนในการจัดการท่องเที่ยวและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและฟื้นฟูวัฒนธรรมประเพณีของชุมชน

2) ผลการประเมินความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดแสดงว่าผู้มีความพึงพอใจต่อระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

3) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่มีต่อระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล สรุปได้ว่าเป็นแหล่งข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงยังเป็นช่องทางในการสื่อสารที่มีความสะดวกและรวดเร็ว แต่ควรมีการปรับปรุงสารสนเทศของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ และทำการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ระบบเป็นที่รู้จักส่งผลให้เกิดความหลากหลายของกลุ่มผู้ใช้งานโดยเชื่อมโยงการทำงานของระบบกับสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) เนื่องจากมีการตอบสนองทางสังคมและเป็นที่ยอมรับของคนในปัจจุบัน

ประเด็นข้อค้นพบที่สำคัญของการวิจัย

จากคุยฎินิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ได้ค้นพบประเด็นของการวิจัยและมีประโยชน์ในการใช้ดำเนินงานในการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนในพื้นที่อื่น 2 ประเด็น คือ 1. 4S Knowledge Honesty Management Model: 4S KHM และ 2. Volunteer Administrators โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. 4S Knowledge Honesty Management Model: 4S KHM การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นกระบวนการที่สำคัญในการจัดการความรู้ ดังนั้นผู้เข้าร่วมจึงต้องเกิดจากความสมัครใจและทำการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายใต้ความซื่อสัตย์และจริงใจ (Honesty) ต่อการถ่ายทอด

ความรู้ซ่อนเร้น (Tacit Knowledge) สู่ความรู้ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) ซึ่งมีผลต่อความถูกต้องในการสกัดองค์ความรู้เพื่อจัดเก็บและเผยแพร่สู่ผู้ใช้งานระบบสารสนเทศ โดยชุมชนจังหวัดสตูล ดังนั้นการจัดการความรู้เพื่อจัดเก็บสารสนเทศที่จำเป็นของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลจึงต้องให้ความสำคัญกับความซื่อสัตย์และความจริงใจเป็นอันดับแรกผ่านกระบวนการสร้างความรู้ (Knowledge Shape) การจัดเก็บความรู้ (Knowledge Store) การกระจายหรือการแบ่งปันความรู้ (Knowledge Share) และการประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อความยั่งยืนของข้อมูล (Knowledge Sustainable) โดยเรียกการจัดการความรู้แบบนี้ว่า 4S Knowledge Honesty Management Model (4S KHM)

2. Volunteer Administrators ระบบสารสนเทศที่ดีและมีคุณภาพต้องมีข้อมูลที่เป็นปัจจุบันทันสมัยอยู่เสมอ และต้องสามารถทำงานได้ตามปกติตลอดเวลา ดังนั้นผู้ดูแลระบบสารสนเทศจึงมีสำคัญอย่างยิ่งต่อคุณภาพการทำงานของระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ซึ่งได้ทำการกำหนดผู้ดูแลระบบไว้ 2 กลุ่มคือ ผู้ดูแลระบบหลัก (Head of Administrators) และผู้ดูแลระบบประจำชุมชน (Community of Administrators) โดยผู้ดูแลระบบหลักมีหน้าที่ดูแลให้ระบบสารสนเทศทำงานได้ปกติตลอดเวลา รวมถึงคอยให้คำปรึกษาแก่ผู้ใช้งาน และผู้ดูแลระบบประจำชุมชน ทำหน้าที่ปรับปรุง เพิ่มเติม และแก้ไขข้อมูลชุมชนให้เป็นปัจจุบันทันสมัยอยู่เสมอ ทั้งนี้การเลือกสรรเป็นการคัดเลือกชาวบ้านหรือเยาวชนในชุมชนที่มีความสามารถในการใช้งานระบบสารสนเทศและสมัครใจ (Volunteer) เพราะว่าต้องทำหน้าที่ปรับปรุงสารสนเทศของชุมชนให้มีความทันสมัยและสามารถใช้งานได้ทุกที่ทุกเวลาจึงเรียกผู้ดูแลระบบเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนว่า Volunteer Administrators

อภิปรายผลการวิจัย

งานวิจัยเรื่องการพัฒนาาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ได้สรุปสาระสำคัญของการศึกษาและนำเสนอให้เห็นความเชื่อมโยงของผลการวิจัยกับแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องซึ่งได้นำมาอภิปรายผลการวิจัยให้งานวิจัยฉบับนี้มีความชัดเจนและมีความสมบูรณ์ทางวิชาการมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้สามารถนำผลของการวิจัยเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงานการท่องเที่ยวโดยชุมชนทั่วไป

แนวคิดและทฤษฎีหลักในกรอบแนวคิดของการวิจัยครั้งนี้ คือ แนวคิดและทฤษฎีการท่องเที่ยว แนวคิดและทฤษฎีการท่องเที่ยวโดยชุมชน แนวคิดและทฤษฎีการจัดการความรู้

แนวคิดและทฤษฎีการพัฒนาาระบบสารสนเทศและการดำเนินการวิจัยดังกล่าวมีประเด็นอภิปราย 3 ประเด็น ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยซึ่งมีรายละเอียดแต่ละประเด็นดังต่อไปนี้

1. สารสนเทศด้านการท่องเที่ยวที่จำเป็นของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

สารสนเทศด้านการท่องเที่ยวที่จำเป็นของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ผู้วิจัยได้ใช้กระบวนการจัดการความรู้ตามแบบจำลองปลาทู (TUNA Model : Thai UNAids Model) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล (ประพนธ์ ผาสุขีต, 2547 หน้า 21) โดยเน้นกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสกัดความรู้ซ่อนเร้น (Tacit knowledge) และความรู้ชัดแจ้ง (Explicit knowledge) ของผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน และมีเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือจัดเก็บ เผยแพร่ แบ่งปัน และนำสารสนเทศไปใช้พร้อมทั้งยกระดับความรู้ต่อไป ทั้งนี้การจัดการความเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลสามารถยกระดับการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้เกิดความยั่งยืนโดยภูมิปัญญาชาวบ้านได้ เนื่องจากการจัดการความรู้ส่งผลให้ชาวบ้านและผู้ดำเนินงานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่เกี่ยวข้องมีแนวคิดในการพัฒนาและดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน และยังมีสารสนเทศที่จำเป็นต่อการต่อยอดความรู้โดยสามารถจำแนกสารสนเทศที่จำเป็นของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ออกเป็น 5 ประเด็น คือ ข้อมูลพื้นฐานของชุมชน ทรัพยากรธรรมชาติ และวัฒนธรรม องค์การชุมชน การจัดการ และการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ องค์ประกอบและประเด็นสำคัญของการท่องเที่ยวโดยชุมชน 4 ด้าน ของสำนักงานพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาและองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศซึ่งตรงกับ พจนานุกรม (2554, หน้า 6) ซึ่งประกอบด้วย ด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม ด้านองค์กรชุมชน ด้านการจัดการ และด้านการเรียนรู้ ในการศึกษาสารสนเทศที่จำเป็นของเครือข่ายการท่องเที่ยวได้จำแนกประเด็นข้อมูลพื้นฐานออกเป็นประเด็นหลักในการจัดเก็บข้อมูล เพราะส่งผลให้นำสารสนเทศไปใช้งานได้สะดวกยิ่งขึ้น ทั้งนี้ประเด็นสารสนเทศที่จำเป็นของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล นั้นยังสอดคล้องกับกระบวนการทำงานของ วีระพล ทองมา (2550, หน้า 27) และ พจนานุกรม (2550, หน้า 3) ซึ่งกล่าวไว้ว่า กระบวนการเรียนรู้และกระบวนการทำงานการท่องเที่ยวโดยชุมชน มีองค์ประกอบที่สำคัญประกอบไปด้วยศักยภาพของคนเกี่ยวข้องกับประเด็นการเรียนรู้ ศักยภาพของพื้นที่เกี่ยวข้องกับประเด็นข้อมูลพื้นฐานของชุมชน ตลอดจนทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมประเพณี การจัดการเกี่ยวข้องกับประเด็นการจัดการและการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับประเด็นองค์กรชุมชน

การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และจัดเก็บสารสนเทศด้านการท่องเที่ยวที่จำเป็นของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ยังส่งผลสามารถลดช่องว่างระดับความรู้ของคนแต่ละกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลมีความเท่าเทียมกันมากที่สุด โดยการแลกเปลี่ยนและบูรณาการความรู้ภายในและความรู้ภายนอก ซึ่งมีกระบวนการจัดการความรู้ 4 ขั้นตอนหลักเป็นเครื่องมือโดยเริ่มจาก การจัดหาหรือการสร้างความรู้ จัดเก็บความรู้ กระจายความรู้หรือการแบ่งปันความรู้ และ ประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อความยั่งยืนของข้อมูล กระบวนการจัดการความรู้ในชุมชนการท่องเที่ยวเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลมีความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการจัดการความรู้กับกลุ่มคนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล และทำการถ่ายทอดข้อมูลด้วยความซื่อสัตย์และจริงใจ ส่งผลให้ข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการจัดการความรู้มีความถูกต้อง น่าเชื่อถือ และทันสมัย เนื่องจากมีความบ้านในส่วนของผู้นำดำเนินงานเป็นผู้ให้ข้อมูลและทำการประเมินโดยชาวบ้านในชุมชนซึ่งเป็นเจ้าของพื้นที่เอง สามารถกระจายความรู้สังคมให้ได้รับรู้ถึงอัตลักษณ์ของชุมชนได้เป็นอย่างดี ทำให้มีผู้สนใจเดินทางมาท่องเที่ยวหรือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายใต้กิจกรรมท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น ทำให้ชาวบ้านมีรายได้เสริมซึ่งมีผลโดยตรงกับระบบเศรษฐกิจของชุมชน เมื่อระบบเศรษฐกิจของชุมชนดีก็ทำให้คุณภาพชีวิตของคนในชุมชนดีขึ้นตามไปด้วย กระบวนการจัดการความรู้เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนสอดคล้องกับ ฉลาด จันทรสสมบัติ (2550) ได้กล่าวไว้ว่า รูปแบบการพัฒนาการจัดการความรู้แบ่งออกเป็น 6 ระยะ คือ การสร้างความรู้ การจำแนกความรู้ การจัดเก็บความรู้ การนำความรู้ไปใช้ การแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการประเมินความรู้ เป็นไปในทิศทางเดียวกับ ประชาสรรค์ แสนภักดี (2549) ได้กล่าวไว้ว่า สภาพการณ์ปัจจุบันของเครือข่ายทางสังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน มีกระบวนการจัดการความรู้ของเครือข่ายทางสังคมตามขั้นตอนที่ต่อเนื่องกันไปเริ่มจากการคิด (Thinking) การปฏิบัติ (Action) การเรียนรู้ (Learning) และการสร้างความรู้ (Knowledge) โดยแต่ละภาคส่วนจะมีความแตกต่างกันไปในรายละเอียดขึ้นอยู่กับความพร้อมและเป้าหมายขององค์กร และธงชัย พานู (2552) ได้กล่าวเพิ่มเติมเกี่ยวกับ การจัดการกลุ่มกระบวนการจัดการความรู้ไว้ว่า สามารถแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ การกำหนดความรู้ การสร้างและจัดหาความรู้ การจัดเก็บความรู้ การเผยแพร่ความรู้ และการใช้ความรู้ และการวัดผลการจัดการความรู้

2. การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของ เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล พัฒนาตามแนวคิดวงจรการพัฒนา ระบบ (System Development Life Cycle: SDLC) (กิตติ ภัคดีวัฒนกุล และ พนิดา พานิชกุล, 2546) ระบบพัฒนาขึ้นในรูปแบบเว็บแอปพลิเคชันโดยนำสารสนเทศที่ได้จากการจัดการความรู้ในชุมชนมาจัดเก็บในฐานข้อมูลอย่างเป็นระบบ ระเบียบ และเป็นหมวดหมู่ เพื่ออำนวยความสะดวกในการใช้งานและต่อยอดองค์ความรู้ของแต่ละชุมชนในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล รวมถึงนำสารสนเทศของแต่ละชุมชนในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลเพื่อเผยแพร่ให้ผู้มาเยือนหรือนักท่องเที่ยวที่สนใจในการค้นหาและประมวลผลสารสนเทศเพื่อช่วยในการตัดสินใจก่อนการเดินทาง อีกทั้งยังเป็นระบบสารสนเทศที่ช่วยลดขั้นตอนและอำนวยความสะดวกในการดำเนินงานให้แก่แต่ละชุมชนในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

วงจรการพัฒนาระบบสารสนเทศที่ผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล มีการติดต่อสื่อสารเพื่อตรวจสอบความถูกต้องในการทำงานของระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลทุกระยะและทุกเวลาในระหว่างการพัฒนา ระบบสารสนเทศ เพื่อแก้ไขและพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลให้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้งาน จากนั้นทำการทดลองใช้งานจริง เพื่อตรวจสอบความถูกต้องในการทำงานของระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลในภาพรวมอีกครั้งเพื่อแก้ไขและปรับปรุงให้ระบบสารสนเทศมีการทำงานอย่างสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ส่งผลให้มีการปรับปรุงและแก้ไขระบบสารสนเทศที่กำลังพัฒนาให้เป็นไปตามความต้องการของผู้ใช้งานตั้งแต่ระยะแรกจนถึงระยะสุดท้าย เมื่อประเมินการทำงานในภาพรวมและทดลองใช้งานระบบสารสนเทศจริง ย่อมพบข้อผิดพลาดน้อยเพราะได้ทำการแก้ไขระบบให้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้งานตั้งแต่ระยะแรกของการพัฒนาระบบสารสนเทศ ส่งผลให้สามารถลดระยะเวลาที่ใช้ในการแก้ไขและปรับปรุงระบบสารสนเทศได้ในระยะสุดท้าย

การพัฒนาระบบสารสนเทศเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ประกอบด้วย ระบบข่าวสารประชาสัมพันธ์ ระบบคลังความรู้ ระบบโปรแกรมทัวร์ ระบบจองทัวร์ ระบบสมุดเยี่ยม ระบบเว็บไซต์ ระบบสนทนาออนไลน์ ระบบปฏิทินการท่องเที่ยว ระบบรูปภาพ ระบบวิดีโอ ระบบสมาชิก ระบบงานวิจัยหรือบทความ ระบบสืบค้น และระบบ

สถิตินักท่องเที่ยว การพัฒนาระบบสารสนเทศเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล มีเจ้าบ้านหรือเจ้าของพื้นที่ (Hosts) ร่วมกับเจ้าหน้าที่ภาครัฐและเอกชน (Supporters) ทำหน้าที่หลักในการพัฒนาระบบทุกระยะตั้งแต่ระยะก่อนการพัฒนา ระหว่างการพัฒนา จึงส่งผลให้มีความรู้และเข้าใจกระบวนการทำงานของระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลเป็นอย่างดี หลังจากการพัฒนาระบบเสร็จสิ้น เจ้าบ้านหรือเจ้าของพื้นที่ (Hosts) จึงสามารถดูแลระบบสารสนเทศเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ส่งผลให้เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลลดการพึ่งพานักพัฒนาระบบสารสนเทศ (Developer) ในการจัดการข้อมูลเพราะเจ้าบ้านหรือเจ้าของพื้นที่ (Host) สามารถนำเข้า แก้ไขและปรับปรุงข้อมูลสารสนเทศด้วยตนเองส่งผลให้สารสนเทศในระบบมีความความทันสมัยอยู่ตลอดเวลา สามารถนำไปใช้งานและต่อยอดความรู้ได้ และสามารถจัดการสารสนเทศหรือตอบกลับข้อมูลกับผู้ใช้งานได้อย่างรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์ อีกทั้งยังสามารถควบคุมการใช้งานระบบสารสนเทศให้มีความเหมาะสมด้านข้อมูลตลอดเวลา

ความสามารถในการดูแลและจัดการระบบสารสนเทศเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลโดยเจ้าบ้านหรือเจ้าของพื้นที่ (Host) ยังส่งผลให้เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลลดค่าใช้จ่ายในการจ้างผู้ดูแลระบบและจัดการข้อมูลสารสนเทศ ซึ่งเป็นเครื่องมือในการสร้างความรู้ให้กับผู้ใช้งานและแหล่งข้อมูลสำหรับนักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนใช้ประกอบการตัดสินใจและเตรียมความพร้อมก่อนการเดินทาง รวมถึงสามารถลดค่าใช้จ่ายบางส่วนในการดำเนินงานของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลเนื่องจากระบบสารสนเทศเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนสามารถลดขั้นตอนการดำเนินงานในการบริหารจัดการเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนบางส่วนออกไป การพัฒนาระบบสารสนเทศเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลสอดคล้องกับ ธนาวรรณ ไพศาลพานิชย์ (2550) และ สถาพร แสงสุโพธิ์ (2552) ได้กล่าวไว้ว่า รูปแบบของเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการความรู้ ประกอบไปด้วย 4 ส่วนคือ 1. ส่วนนำเข้าข้อมูลสู่ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการความรู้ 2. ส่วนกระบวนการจัดการความรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 3. ส่วนที่ได้จากระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการความรู้ และ 4. ส่วนย้อนกลับ และระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการความรู้ ประกอบด้วย 12 ระบบ ได้แก่ ระบบสมาชิก ระบบข่าวสาร ระบบบทความ ระบบเวทียกเลิกเปลี่ยนเรียนรู้อื่นๆ ระบบภาพกิจกรรม ระบบลิงค์ ระบบบล็อก ระบบดาวนโหลด ระบบปฏิทินกิจกรรม ระบบสนทนาออนไลน์ ระบบสืบค้นข้อมูล และ ระบบวีดีโอ

3. การประเมินระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของ เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

การประเมินระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลทำการประเมินตั้งแต่ก่อนการพัฒนาระบบด้านข้อมูลนำเข้าหรือสารสนเทศที่จำเป็นของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล และด้านความต้องการของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล เป็นระยะการประเมินศักยภาพของการพัฒนาระบบสารสนเทศซึ่งสารสนเทศที่จำเป็นของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลมีความน่าเชื่อถือ และทันสมัย อีกทั้งสารสนเทศที่จำเป็นคือความรู้ที่ชาวบ้านในชุมชนมีความรู้ความเข้าใจเท่าเทียมกันมากที่สุด เนื่องจากผ่านกระบวนการจัดการความรู้โดยคนในชุมชนเพื่อคนในชุมชนเอง ประกอบกับการประเมินระหว่างการพัฒนาาระบบ ส่งผลต่อการตัดสินใจดำเนินการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลได้เป็นอย่างดีเนื่องจากสามารถตอบสนองความต้องการของเจ้าบ้านหรือเจ้าของพื้นที่ (Host) การประเมินหลังการพัฒนาาระบบเป็นข้อมูลยืนยันว่าระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลสามารถนำไปใช้งานเพื่อสร้างความรู้ให้กับผู้ใช้งานและ เป็นเครื่องมือในการจัดเก็บและเผยแพร่สารสนเทศของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลได้เป็นอย่างดีและมีประสิทธิภาพ และยังสามารถช่วยลดขั้นตอนการดำเนินงานด้านบริหารจัดการเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลเนื่องจากการประเมินการใช้งานโดยผู้ใช้งานโดยตรงและมีการวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังใช้งานระบบของผู้ใช้งานที่ต้องการเรียนรู้สารสนเทศเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ประกอบกับการประเมินความพึงพอใจหลังการใช้งานเพื่อนำข้อเสนอแนะปรับปรุงแก้ไขระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด และเป็นแหล่งข้อมูลสำหรับนักท่องเที่ยวและผู้สนใจทั่วไปเพื่อสร้างความรู้และประกอบการตัดสินใจก่อนการเดินทางได้เป็นอย่างดี ส่งผลให้ระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับเจ้าบ้านและผู้มาเยือนเพื่อการติดต่อสื่อสารกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิจารณ์ พานิช (2552) เจริญชัย ไชยไพบุลย์วงศ์ (2552) พรรณี สนวนเพลง (2552) ครรชิต มาลัยวงศ์ (2533) ฉันทวิท กุลไพศาล (2537, หน้า 23) และ สถาพร แสงสุโพธิ์ (2552) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการความรู้เป็นการเรียนรู้ที่มีประโยชน์ซึ่งสามารถลดระยะเวลาการเรียนรู้สรรพวิทยาการทั้งหลาย

ให้สั้นลงและสามารถนำความรู้ที่ได้รับมาพัฒนาชีวิตของตนเอง และพัฒนาองค์กรให้มีความเจริญรุ่งเรือง ผ่านกระบวนการถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่เหมาะสม การจัดการความรู้จึงจะต้องมีเครื่องมือในการจัดเก็บและเผยแพร่ความรู้ที่มีประสิทธิภาพซึ่งจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ ในปัจจุบันจึงนิยมใช้ระบบสารสนเทศเนื่องจากสามารถตอบสนองการใช้งานได้เป็นอย่างดี เนื่องจากระบบสารสนเทศสามารถปรับปรุง พัฒนา แก้ไขและเพิ่มเติมองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นใหม่ตลอดเวลา ระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลจึงควรมีการดูแลและเอาใจใส่ พร้อมทั้งพัฒนาและปรับปรุงระบบสารสนเทศให้มีความทันสมัยและพร้อมใช้งานอย่างต่อเนื่องและสมบูรณ์ตลอดเวลา

ข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยเรื่องระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล มีข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยเพื่อการปรับใช้ในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน และหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 รัฐบาลควรส่งเสริมให้หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีระบบการจัดเก็บสารสนเทศของชุมชนการท่องเที่ยวเพื่อเป็นเครื่องมือในการลดขั้นตอน และเพิ่มความสะดวกในการดำเนินงานของการท่องเที่ยวโดยชุมชน และเป็นแหล่งข้อมูลสำหรับการเรียนรู้ของผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน อีกทั้งเป็นแหล่งข้อมูลให้กับนักท่องเที่ยวและผู้สนใจทั่วไปเพื่อสร้างความรู้และประกอบการตัดสินใจก่อนการเดินทาง

1.2 รัฐบาลควรกำหนดนโยบายให้ชุมชนที่จัดการท่องเที่ยวมีการจัดการความรู้เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างความรู้ แบ่งปันความรู้ จัดเก็บและต่อยอดความรู้ในชุมชน เพื่อปรับฐานแนวคิดในการพัฒนาชุมชนโดยใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ส่งผลให้การพัฒนาชุมชนประสบผลสำเร็จและเกิดความยั่งยืน

1.3 หน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ชุมชนที่จัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนควรสนับสนุนหรือกำหนดนโยบายให้ชุมชนการท่องเที่ยวมีการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อเป็นฐานข้อมูลและเพิ่มความสะดวกในการดำเนินงานของการท่องเที่ยวโดยชุมชน และเป็นแหล่งข้อมูลสำหรับการเรียนรู้ของผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงานระหว่างชุมชนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

การวิจัยเพื่อพัฒนาครั้งนี้มีลำดับขั้นตอนที่ผสมผสานระเบียบวิธีวิจัยทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพเข้าด้วยกัน ซึ่งกิจกรรมในการการวิจัยและการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อ

การท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลจึงต้องใช้เวลาและความเชี่ยวชาญในการพัฒนาระบบอย่างสูง เมื่อนำระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลไปใช้งานในการดำเนินงานของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล พบว่าสามารถทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และสามารถเพิ่มความรู้เกี่ยวกับเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลให้กับผู้ใช้ได้เป็นอย่างดี เพราะฉะนั้นการนำผลการวิจัยไปใช้งานจึงมีข้อเสนอแนะ 2 ด้าน คือ 1. ด้านการจัดการความรู้ ซึ่งเป็นขั้นตอนในการรวบรวมข้อมูลและทำการประมวลผลให้ได้มาซึ่งสารสนเทศของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน และ 2. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นขั้นตอนการพัฒนาระบบสารสนเทศ

2.1 ด้านการจัดการความรู้

2.1.1 ควรกำหนดวันเวลาในการจัดการความรู้ ของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนการท่องเที่ยวจังหวัดสตูล เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างความรู้ แบ่งปันความรู้ จัดเก็บและต่อยอดความรู้ในชุมชน เป็นประจำ

2.1.2 ควรจัดทำวารสารเกี่ยวกับสารสนเทศของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อเป็นอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สนใจที่ไม่มีความชำนาญในการใช้ระบบสารสนเทศ

2.1.3 ควรสร้างจิตสำนึกให้กับผู้เกี่ยวข้องของการดำเนินงานการท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อการแลกเปลี่ยนความรู้ภายในและความรู้ภายนอกระหว่างกัน

2.2 ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

2.2.1 ควรมีผู้ดูแลระบบสารสนเทศอย่างต่อเนื่อง ผู้ดูแลระบบสารสนเทศควรมีความรู้ทางด้านคอมพิวเตอร์เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับระบบ รวมทั้งการสำรองข้อมูลทั้งส่วนที่เป็นตัวระบบและฐานข้อมูลของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล นอกจากนี้ผู้ดูแลระบบควรมีเวลาในการดูแลระบบชัดเจน แน่นนอน และเป็นประจำ อีกทั้งยังเปิดช่องทางในการติดต่อที่สะดวกและรวดเร็วที่สุด เพื่อรับแจ้งปัญหาเกี่ยวกับระบบจากผู้ใช้งาน

2.2.2 ควรกำหนด หรือมอบหมายหน้าที่ให้มีผู้ปรับปรุงข้อมูลและสารสนเทศประจำชุมชนแต่ละชุมชนในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล เพื่อเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศและข่าวสารให้แก่ผู้ใช้งานระบบสารสนเทศโดยชุมชนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

3. ข้อเสนอแนะสำหรับเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

3.1 เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลควรมีการกำหนดนโยบายในการดำเนินงานให้มีการจัดการความรู้ในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้ชัดเจน เพื่อก่อให้เกิด

การเรียนรู้แลกเปลี่ยน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รวมถึงสร้างความรู้ด้วยกัน อีกทั้งยังเป็นการกำหนดทิศทางการพัฒนาบนพื้นฐานความคิดเดียวกัน โดยใช้ระบบสารสนเทศเป็นแหล่งเก็บและเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศ

3.2 เครือข่ายการท่องเที่ยวยุคชุมชนจังหวัดสตูลควรมีการจัดกิจกรรมการจัดการความรู้อย่างต่อเนื่อง ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันตลอดเวลา

3.3 การจัดการความรู้ในเครือข่ายการท่องเที่ยวยุคชุมชนจังหวัดสตูลควรอยู่ในรูปแบบของการดำเนินงานประจำอยู่แล้ว ไม่ใช่เพิ่มภาระงานในการดำเนินงานในเครือข่ายเพิ่ม อีกทั้งควรนำสารสนเทศหลังจากการเรียนรู้แลกเปลี่ยนเรียนรู้จัดเก็บและเผยแพร่ผ่านระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวยุคชุมชนจังหวัดสตูล

3.4 เครือข่ายการท่องเที่ยวยุคชุมชนจังหวัดสตูลควรปรับปรุงข้อมูล และการทำงานของระบบสารสนเทศให้มีความเป็นปัจจุบันและทันสมัยมากที่สุดเพราะสามารถเป็นสื่อในการเรียนรู้ของผู้สนใจการท่องเที่ยวเครือข่ายการท่องเที่ยวยุคชุมชนจังหวัดสตูล อีกทั้งยังสามารถลดขั้นตอนและเพิ่มความสะดวกในการดำเนินงานของเครือข่ายการท่องเที่ยวยุคชุมชนจังหวัดสตูลได้เป็นอย่างดี

4. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

4.1 ระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนได้พัฒนาขึ้นให้สามารถใช้งานกับระบบอินเทอร์เน็ต และระบบ 3G (Third Generation) หรือระบบอื่นที่ทันสมัยผ่านสมาร์ตโฟน แต่ยังไม่ถึงขั้นเป็นแอปพลิเคชันที่สามารถดาวน์โหลดมาใช้งานผ่านสมาร์ตโฟนได้ ดังนั้น การวิจัยครั้งต่อไปควรพัฒนาแอปพลิเคชันเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่ออำนวยความสะดวกในการใช้งานให้กับนักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนเพื่อสืบค้นข้อมูลก่อนและระหว่างเดินทาง

4.2 ระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเครือข่ายการท่องเที่ยวยุคชุมชนจังหวัดสตูลเน้นการทำงานด้านการเก็บข้อมูลและเผยแพร่ ในประเด็น ข้อมูลพื้นฐาน ทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรมประเพณี การจัดการ องค์กรชุมชน และการเรียนรู้ของแต่ละชุมชนในเครือข่ายเพื่อเป็นแหล่งข้อมูลในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของผู้เกี่ยวข้องทั้งส่วนเจ้าบ้าน (Host) และ ผู้มาเยือนหรือนักท่องเที่ยว (Guest) จึงสามารถช่วยลดขั้นตอนและเพิ่มความสะดวกในการดำเนินงานของเครือข่ายการท่องเที่ยวยุคชุมชนจังหวัดสตูลได้เป็นอย่างดีในบางส่วน ดังนั้น การวิจัยครั้งต่อไปควรพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อนำเป็นเครื่องมือลดขั้นตอนและเพิ่มความสะดวกในการดำเนินงานของเครือข่ายการท่องเที่ยวยุคชุมชนจังหวัดสตูล โดยใช้ฐานข้อมูลเดิมที่ได้พัฒนาไว้

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2540). **สรุปรายงานการดำเนินงานเพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ**. กรุงเทพฯ: สถาบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2542). **รายงานขั้นสุดท้ายการดำเนินงานเพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สถาบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (5 ธันวาคม 2554). **แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2555-2559**. สืบค้นเมื่อ 3 สิงหาคม 2555, จาก <http://www.mots.go.th>
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (14 ธันวาคม 2558). **สถิตินักท่องเที่ยวปี 2557**. สืบค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2558, จาก <http://www.mots.go.th>
- กิตานันท์ มะลิทอง. (2547). **เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กิตติ ภัคดีวัฒนะกุล และ พนิดา พานิชกุล. (2546). **คัมภีร์การพัฒนาาระบบเชิงวัตถุด้วย UML และ JAVA**. กรุงเทพฯ: เคทีพีคอมพ์ แอนด์ คอนซัลท์.
- กลิ่นจันทร์ เขียวเจริญ. (18 ธันวาคม 2555). **การส่งเสริมการจัดการความรู้**. สืบค้นเมื่อ 6 สิงหาคม 2556, จาก <http://www.opdc.go.th>
- กุลวรา สุวรรณพิมล. (2548). **หลักการมัดคุเทศก์**. กรุงเทพฯ: แสงดาว.
- ครรชิต มาลัยวงศ์. (2539). **ฐานปัญญาไทยในสากล**. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตสถาน กระทรวงศึกษาธิการและศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จุฑารัตน์ ศราวณะวงศ์. (2550). การประยุกต์เทคโนโลยีสารสนเทศกับระบบการจัดการความรู้. **วารสารบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์**, 22(2), 89-100.
- เจษฎา แซ่มประเสริฐ. (ม.ป.ม.). **การเยี่ยมชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้**. สืบค้นเมื่อ 9 สิงหาคม 2555, จาก <http://www.superbk3.net>
- ฉลองศรี พิมลสมพงศ์. (2542). **การวางแผนและพัฒนาตลาดการท่องเที่ยว**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ฉลาด จันทรสมบัติ. (2550). **การพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้องค์กรชุมชน**. วิทยานิพนธ์ กศ.ด., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.

- ฉันทวิท กุลไพศาล. (2536). **การวิเคราะห์และพัฒนาระบบงาน**. กรุงเทพฯ: อินฟอร์เมติก
 บีซิเนส พับลิเคชั่น.
- เฉลิมชัย ปัญญาดี. (2543). **การพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยว
 เชิงนิเวศ**. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- ชมชื่น สมประเสริฐ. (2542). **รูปแบบการเสริมสร้างแรงจูงใจในการทำงานของพยาบาล**.
 ปริญญาณิพนธ์ วท.ด., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ชยันต์ วรรณระภูติ. (2536). **การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ**. ขอนแก่น:
 สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ช่วงโชติ พันธุ์เวช. (2540). **เทคโนโลยีสารสนเทศ**. กรุงเทพฯ: ศูนย์การพิมพ์สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.
- ชัชวาล วงษ์ประเสริฐ. (2548). **การจัดการความรู้ในองค์กรธุรกิจ**. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- ชัยวัฒน์ ปูนคำปิ่น และชัยพงษ์ สำเนียง. (2549). **การท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community-
 Based Tourism): การสร้าง ขยายเศรษฐกิจและวิถีชีวิตท้องถิ่นสถาบัน
 ศึกษานโยบายสาธารณะ**. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2537). **การทดสอบประสิทธิภาพชุดการสอน**. เอกสารการสอนชุด
 วิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา หน่วยที่ 1 – 5. กรุงเทพฯ:
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชัยฤทธิ ปฐมเล็ก. (2549). **การจัดการความรู้ก้าวสู่สังคมเศรษฐกิจฐานความรู้
 นักบริหาร**. อุตรธานี: สถาบันราชภัฏอุตรธานี.
- ชาย โพธิสิตา. (2550). **ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ**. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง.
- চারী ইনই. (2553). **การประเมินโครงการ Program Evaluation**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่ง
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐพันธ์ เขจรนันท์. (2551). **ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ**. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดบุ๊คยูเคชั่น.
- ดาเวนพอร์ท โทมัส เอช. (2542). **การจัดการความรู้**. กรุงเทพฯ: เออาร์ บีซิเนส เพรส.
- ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์. (2542). **การกระจายความเจริญระหว่างภูมิภาคในประเทศไทยยังนานยิ่งไม่
 เท่าเทียมกัน**. วารสารเศรษฐศาสตร์ธรรมศาสตร์, 17(2), 5–32.
- ทรงศักดิ์ สายเชื้อ. (2543). **ทิศทางการพัฒนาของไทย: เส้นทางสู่ระบบเศรษฐกิจสังคม
 ความรู้ กระทรวงการต่างประเทศ**. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุน
 การวิจัย.

- ธงชัย พานู. (2552). **รูปแบบการจัดการความรู้ธุรกิจสุดยอดหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์.** ดุษฎีนิพนธ์ ปริญญาโท., มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- ธนาวรรณ ไพศาลพานิชย์. (2550). **การพัฒนากระบวนการจัดการความรู้ สำหรับงานสารบรรณ สำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต.** วิทยานิพนธ์ ค.อ.ม., มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, กรุงเทพฯ.
- นพศักดิ์ ว่องวัชรกุล (ผู้บรรยาย). (16 พฤษภาคม 2557). ปัญหาในการปฏิบัติงานและความต้องการพัฒนาตนเองของสมาชิกกลุ่มเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดสตูล, **ในการประชุมมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 5.** สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่. (92-103).
- นวพันธุ์ นาคบรรพ์. (2550). **แผนยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน เกาะยาวน้อย จังหวัดพังงา.** วิทยานิพนธ์ ผ.ม., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- น้ำทิพย์ วิภาวิน. (2547). **การจัดการความรู้.** กรุงเทพฯ: เอสอาร์ พรินติ้งแมสโปรดักส์.
- นิคม จารุมณี. (2535). **การท่องเที่ยวและการจัดอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว.** กรุงเทพมหานคร: การศาสนา.
- บดินทร์ วิจารณ์. (2547). **การจัดการความรู้สู่ปัญญาปฏิบัติ.** กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- บุญดี บุญญากิจ. (2547). **การจัดการความรู้จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ.** กรุงเทพฯ: สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). **การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน.** กรุงเทพฯ: เพรสแอนดดิไซน์.
- บุญส่ง หาญพานิช. (2546). **การพัฒนาารูปแบบการบริหารจัดการความรู้ในสถาบันอุดมศึกษาไทย.** ดุษฎีนิพนธ์ ค.ด., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- บุรินทร์ รุจจนพันธุ์ (ผู้บรรยาย). (8 พฤษภาคม 2552). **พัฒนาระบบฐานข้อมูลการประเมินตนเองของหน่วยงาน กรณีศึกษา.** ในการประชุมทางวิชาการระดับชาติ ด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ ปี 2009 ครั้งที่ 5. ลำปาง: มหาวิทยาลัยโยนก. (45-57).
- บุษบา สิทธิการ. (2550). **ผลกระทบจากการท่องเที่ยวต่อสังคมและวัฒนธรรมในชุมชนการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย.** กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย.
- ประชา การมานะกิจกุล และ นภาพร สุคนธวาริ. (2548). **ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการจัดการความรู้ภายในองค์กรกรณีศึกษา บริษัทปูนซีเมนต์ไทยจำกัด (มหาชน).** วิทยานิพนธ์ บธ.ม., สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.

- ประชาสรรค์ แสนภักดี. (2549). **การจัดการความรู้ของเครือข่ายทางสังคมเพื่อ
การคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยขอนแก่น,
ขอนแก่น.
- ประชุม รอดประเสริฐ. (2543). **นโยบายและการวางแผนหลักการและทฤษฎี
(พิมพ์ครั้งที่ 4)**. กรุงเทพฯ: เนติกุลการพิมพ์.
- ประพันธ์ ผาสุขยี่ด. (2547). **การจัดการความรู้สำหรับกลุ่มนักพัฒนารุ่นใหม่ โครงการ
ชุมชนเป็นสุขภาคตะวันออก**. กรุงเทพฯ: ใยไหม.
- ประเวศ วะสี. (2548). **การจัดการความรู้: กระบวนการปลดปล่อยมนุษย์ สู่ศักยภาพ
เสรีภาพและความสุข**. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม.
- ปรีชา แดงโรจน์. (2544). **อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวสู่ศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ: ไฟร์แอนด์
ไฟร์พรินติ้ง.
- ปิยาภรณ์ มัณฑะจิตตร. (2547). **ชุมชนจัดการความรู้**. กรุงเทพฯ: โครงการศูนย์กลางความรู้
แห่งชาติ.
- เป็รื่อง กุมุท. (2527). **เทคนิคการเขียนบทเรียนแบบโปรแกรม**. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยวิชาการ
ศึกษาประสานมิตร.
- พงศ์พันธุ์ ศรัทธาทิพย์ และบัณฑิต สวรรยาวิสุทธิ์. (2551). **กระบวนการมีส่วนร่วม
ของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบ้านสัมฤทธิ์ ตำบลสัมฤทธิ์
อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา**. ขอนแก่น: คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พจนา สวนศรี. (2546). **เอกสารการสอนชุดวิชา หน่วยที่ 8-15 การจัดการนันทนาการ
และการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- พจนา สวนศรี. (2550). **คู่มือเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน**. กรุงเทพฯ: สำนักงาน
พัฒนาการท่องเที่ยว.
- พจนา สวนศรี. (2554). **CBT มีมิติพื้นที่ทางสังคมของชุมชนในการกำหนดทิศทาง
การท่องเที่ยวสร้างการเรียนรู้ระหว่างเจ้าบ้านกับผู้มาเยือน Best Practice 5
กรณีศึกษาทั่วประเทศ**. กรุงเทพฯ: วนิดาการพิมพ์.
- พรธิดา วิเชียรปัญญา. (2547). **การจัดการความรู้: พื้นฐานและการประยุกต์ใช้**. กรุงเทพฯ:
เอ็กซ์เปอร์เน็ท.

- พันธุ์ทิพย์ รามสูตร. (2545). **การวิจัยปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม** (พิมพ์ครั้งที่ 2). นครปฐม: สถาบันพัฒนาการ สาธารณสุขอาเซียน มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พิชิต ฤทธิจรรยา. (2555). **เทคนิคการประเมินโครงการ**. กรุงเทพฯ: เข้าส์ ออฟ เคอร์มิสท.
- ไพฑูรย์ ศรีฟ้า. (2546). **การจัดนวัตกรรมการและเทคโนโลยีสารสนเทศ**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- ไพบุลย์ เกียรติโกมล. (2551). **ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ**. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดบุ๊คยูเคชั่น.
- ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม. (2547). **การจัดการความรู้กับการจัดการทางสังคมในความรู้ ท้องถิ่นการจัดการความรู้ กับการจัดการทางสังคม**, เชียงใหม่: วิทยาลัยการจัดการทางสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). **วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์** (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิสนุ พงศรี. (2549). **การวิจัยทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ: เทียมฟ้าการพิมพ์.
- มงคล หล้าดวงดี. (2552). **ระบบสารสนเทศด้านการท่องเที่ยวบนโทรศัพท์เคลื่อนที่**. เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ยุธนา แซ่เตียว. (2547). **การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้: สร้างองค์กรอัจฉริยะ**. กรุงเทพฯ: สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ.
- ยูหนา หลงสมัน. (2555). **ศึกษารูปแบบและพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล**. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- เยาวดี ราชชัยกุลวิบูลย์ศรี. (2553). **การประเมินโครงการแนวคิดและแนวปฏิบัติ** (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รชพร จันทรสว่าง. (2546). **เอกสารชุดฝึกอบรมทางไกล หลักสูตรการจัดการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน**, กรุงเทพฯ: สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว.
- รลิกา อังกูร. (2552). **คู่มือการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน สำนักงานพัฒนาท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ร่วมกับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช นนทบุรี: อัมรินทร์พรินท์.**

- ราณี อิลิชัยกุล และระชนพร จันทร์สว่าง. (2546). **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการท่องเที่ยว เอกสารชุดฝึกอบรมทางไกลหลักสูตรการจัดการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยวกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ร่วมกับ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช**. นนทบุรี: ม.ป.ท.
- ลำยอง ปลั่งกลาง และ วันทนา เนาว์วัน. (2551). **ศักยภาพและการมีส่วนร่วมของชุมชนในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม: กรณีศึกษาชุมชนไทยมุสลิมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา**. พระนครศรีอยุธยา: คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- วรเดช จันทรรศ และไพโรจน์ ภัทรนรากุล. (2541). **การประเมินผลระบบเปิด**. กรุงเทพฯ: รัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์.
- วรภัทร์ ภูเจริญ. (2537). **องค์กรแห่งการเรียนรู้และการบริหารความรู้**. กรุงเทพฯ: เพ็ญฟ้า.
- วราวัชต์ มัชฌิมบุรุษ. (2552). **รูปแบบการจัดการที่ผ่านกระยะยาวของนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นจังหวัดเชียงใหม่**. ดุษฎีนิพนธ์ ปร.ด., มหาวิทยาลัยแม่โจ้, เชียงใหม่.
- วิจารณ์ พานิช. (2547). **การจัดการความรู้ในยุคสังคมและเศรษฐกิจบนฐานความรู้**. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม.
- วิจารณ์ พานิช. (2552). **องค์กรแห่งการเรียนรู้และการจัดการความรู้**. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- วิจารณ์ พานิช. (2556). **ครูเพื่อศิษย์สร้างห้องเรียนกลับทาง**. กรุงเทพฯ: เอสอาร์พีรีนติ้งแมสโปรดักส์.
- วินิจ วีรยางกูร. (2532). **การจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว**. กรุงเทพฯ: ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วิโรจน์ สารรัตนะ. (2545). **การบริหาร หลักการ ทฤษฎีและประเด็นทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ.
- วีระพล ทองมา. (2547). **ผลที่เกิดจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวต่อประชาชนในพื้นที่ตำบลแม่แรม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่**. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- วีระพล ทองมา. (2550). **โครงการแผนแม่บทเพื่อการพัฒนาเฉพาะพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวกลุ่มภาคเหนือ (เชียงใหม่ ลำพูน เชียงราย)**. เชียงใหม่: คณะพัฒนาการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

- ศูนย์เพื่อการวางแผนการท่องเที่ยวและการแก้ไขปัญหาความยากจนแห่งเอเชีย คณะสังคม
สงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (2553). **โครงการส่งเสริมและ
จัดทำกลไกการพัฒนาเครือข่ายท่องเที่ยวโดยชุมชน**. กรุงเทพฯ: สำนัก
พัฒนาการท่องเที่ยว
- ศรัณย์ ชูเกียรติ. (2541). เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการความรู้ “องค์ความรู้”
ในองค์กรกลยุทธ์เพื่อความสำเร็จภายใต้สภาวะการณ์ปัจจุบัน. **วารสาร
จุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์**, 20(75), 21–32.
- ศักดิ์ชัย ภูเจริญ. (7 พฤศจิกายน 2555). **การประเมินโครงการโดย CIPP Model**. สืบค้น
เมื่อ 15 มกราคม 2556, จาก <http://www.kruinter.com/show.php>
- ศิริชัย ศิริกายะ. (2533). **ทฤษฎีการสื่อสารมวลชน**. กรุงเทพฯ: คณะนิเทศศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน. (2 มกราคม 2555). **การท่องเที่ยวโดย
ชุมชน (Community Based Tourism)**. สืบค้นเมื่อ 3 สิงหาคม 2555,
จาก <http://www.cbt-i.org>
- สถาพร แสงสุโพธิ์. (2552). **การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการความรู้
ในระดับบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้**.
ดุษฎีนิพนธ์ ปร.ด., มหาวิทยาลัยแม่โจ้, เชียงใหม่.
- สมคิด พรหมจ้อย. (2550). **เทคนิคการประเมินโครงการ**. กรุงเทพฯ: จตุพรดีไซน์.
- สมชาย นำประเสริฐชัย. (16 มิถุนายน 2550). **เทคโนโลยีกับการจัดการความรู้**.
สืบค้นเมื่อ 3 สิงหาคม 2555, จาก <http://203.220.217/office/traning/Book.html>
- สมนึก ศิริโต. (2538). **เปิดโลกอินเทอร์เน็ต**. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- สมบูรณ์ สุวี. (2550). **การประเมินโครงการชมรมคุ่มครของผู้บริโภคของโรงเรียน
สันป่าตองวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่**. การค้นคว้าแบบอิสระ ศษ.ม.,
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- สมยศ นาวิการ. (2544). **การพัฒนาองค์การและแรงจูงใจ**. กรุงเทพฯ: ดวงกลม.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2544). **รวมบทความทางการประเมินโครงการ (พิมพ์ครั้งที่ 6)**.
กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สยมล วิทยานรธนา. (3 กุมภาพันธ์ 2553). **เทคโนโลยีสารสนเทศกับการดำเนินธุรกิจในอนาคต**. สืบค้นเมื่อ 6 สิงหาคม 2555, จาก <http://www.etajournal.com/web/menu-read-web-etajournal/menu-2012/menu-2012-jan-mar/383-12555-futute-technology2>
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2534). **ทฤษฎีสังคมวิทยา**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสตูล. (2552). **โครงการพัฒนาชุมชนท่องเที่ยวด้าน Hospitality Management**. กรุงเทพฯ: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว. (2555). **รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการส่งเสริมและจัดทำกลไกการพัฒนาเครือข่ายท่องเที่ยวโดยชุมชน**. กรุงเทพฯ: คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักมาตรฐานการศึกษา สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏกระทรวงศึกษาธิการ สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย. (2545). **ชุดวิชาการประเมินเพื่อการพัฒนา**. นนทบุรี: เอส.อาร์. พรินติ้ง แมสโปรดักส์.
- สินธุ์ สโรบล. (2546). **การท่องเที่ยวโดยชุมชน แนวคิดและประสบการณ์พื้นที่ภาคเหนือ**. เชียงใหม่: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- สุชาติ กิระนันท์. (2541). **เทคโนโลยีสารสนเทศสถิติ: ข้อมูลในระบบสารสนเทศ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุประภาดา โชติมณี. (2551). **จัดการความรู้อย่างไรให้ใช้ได้ผลกับทุกระบบ**. กรุงเทพฯ: สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ.
- สุพัตรา สุภาพ. (2533). **ความเป็นมาของสังคมวิทยา** (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุวัชรา จันทิการณ. (2550). **การบริหารจัดการความรู้**. นครปฐม: เพชรเกษม พรินติ้ง.
- สุวิมล ตีรกานันท์. (2550). **การประเมินโครงการ: แนวทางสู่การปฏิบัติ** (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- แสงสุรีย์ ทัศนพูนชัย. (2550). **เส้นทางสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมส่งเสริมเทคโนโลยี**. *วารสารส่งเสริมเทคโนโลยี*, 34(192), 133-137

- องค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล. (30 กันยายน 2553). **จำนวนประชากรและความหนาแน่นของประชากร**. สืบค้นเมื่อ 1 สิงหาคม 2555, จาก www.satunpao.go.th
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล. (13 มิถุนายน 2555). **กรอบยุทธศาสตร์การพัฒนารององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสตูล (พ.ศ.๒๕๕๖-๒๕๕๘)**. สืบค้นเมื่อ 1 สิงหาคม 2555, จาก www.satunpao.go.th
- อรทัย ตักดีสูง. (2 กรกฎาคม 2555). **การประเมินโครงการ**. สืบค้นเมื่อ 3 สิงหาคม 2555, จาก <http://www.moe.go.th/wijai/project.htm>
- อรพรรณ พรสีมา. (2530). **เทคโนโลยีทางการสอน**. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรีนติ้งเฮาส์.
- อัศวิน จิตต์จำวงศ์. (1 มิถุนายน 2555). **แนวโน้มและศักยภาพของเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยว**. สืบค้นเมื่อ 1 สิงหาคม 2555, จาก <http://tourisminvest.tat.or.th>
- อำไพ พรประเสริฐสกุล. (2540). **การวิเคราะห์และออกแบบระบบ: System Analysis and Design** (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ.
- อุทุมพร จามรมาน. (2551). **คู่มือการประเมินโครงการบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยทักษิณ**. สงขลา: สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- Banathy, B.H. (1968). **Instructional system**. Belmont, California: Fearow Publishers.
- Boehm. (1988). **Spiral model**. Retrieved May 16, 2012, from <http://www.commons.wikimedia.org>
- Brown. James W.; Lewis, Richard B. and Harclerod Fred F. (1985). **AVInstruction: technology, media. and methods** (6th ed). New York: McGraw-Hill.
- Business College of the University of Texas. (2003). **Business and Industrial Marketing**. Retrieved October 12, 2012, from <http://www.gsu.edu/mstsw/courses/it7000/papers/knowledge.htm>
- Dale, Edgar. (1969). **Audio-Visual methods in teaching**. Chicago: University of Chicago Press.
- Davenport, Thomas H. and Prusak, Laurence. (1998). **Working knowledge**. Boston: Massachusetts.
- De Kieffer, Robert E. (1965). **Audio-Visual instruction**. New York: The center for Applied Research in Education.

- Drucker, P. (1999). **Management challenge for the 21th century**, New York: n.p.
- Duran, E., D. Z. Seker and M. Shrestha. (2004) Web based information system for tourism resort: A case study for side/manavgat. **Proceedings for 10th International Society for Photogrammetry and Remote Sensing, Istanbul, Turkey:** (20–31).
- Ely, Donald P. (1972), The field of educational technology: A statement of definition, **Educational Technology Research and Development.** 45(3), 63–72.
- French, W.L. and C.H. Bell, Jr. (1990). **Organization development: Behavioral science interventions for organization improvement. Fourth Edition.** New Jersey: Prentice–Hall.
- Gagne, Robert M. and Briggs. (1974), **Leslie J. Principles of instructional design.** New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Hatton, M. (1999). **Community-based tourism in the asia-pacific.** Toronto: Canadian International Development Agency.
- Hicks, Herbert G. (1972). **The management of organization: A Systems and Human Resources Approach.** New York: McGraw–Hill.
- Kao, Hsin. (2005). **The exploration of the relationship between Taiwanese executive leadership style and knowledge management practice in mainland China.** Thesis Ph.D., Tai Wan University of the Incranate Word, Tai Wan.
- Keyser, Richard Lewis. (2004). **Assessing the relationship between knowledge management and plant performance at the tennessee valley authority.** Thesis Ph.D., The University of Alabama. Birmingham.
- Kucza, T. (2001). **Knowledge management process model.** Retrieved May 16, 2012, from <http://www.inf.vtt.fi/pdf/publication/2001/p445.pdf>
- Laudon K.C. and Laudon J. P. (2001). **Essentials of management information systems: Organization and technology in the enterprise (4th ed).** Upper Saddle River, New Jersey: Prentice–Hall.

- Liebowitz, J. and T. Beackman. (1998). **Knowledge organization: what wvery manager should know**. USA: Lucie/CRC.
- Lueg. (2001). Information knowledge and networked mind. **Journal of Knowledge Management**, 5(2), 151–160.
- Nonaka, I and H. Takeuchi. (1995). **The knowledge–creating company: how japanese companies create the dynamics innovation**. New York: Oxford University Ptes.
- Nonaka, Ikujiro. (1994). A Dynamic theory of organization knowledge creation. **Organization Science**, 5(1), 14–37.
- Pan, Shan L. and Harry Scarbrough. (1999). Knowledge management in practice: An exploratory case study. **Technology Analysis and Strategic Management**. 11(3), 359–374.
- Probst, G., Raub, S and Romhardt, K. (2000). **Management knowledge: building blacks of success**. Chichester: John Wiley and Sons.
- Proll, Birgit and Werner Retschitzegger. (2000). Discovering next generation tourism information systems: A tour on TIScover. **Journal of Travel Research**, 39(2), 121–134.
- Ritchie, Bod, Marshall, David and Eardley, Alan. (1998). **Information system in business**. London: International Thomson Business.
- Sange, P. M. (1999). **The fifth discipline art and practice of the learning organization** NewYork: Doubleday. Information system (2005). Retrieved September 8, 2012, from http://en.wikipedia.org/wiki/Information_system
- Sattar, Bawany. (2004). Implementation of knowledge management in singapore organizations. **Journal of Knowledge Management Practice**. 17(2), 230–241.
- Semprevivo, P.C. (1976). **System analysis. chicago: science research associates terminology study unit 13. information system**. Retrieved September 8, 2013, from <http://www.jqjacobs.net/edu/cis105/concepts/>
- Tosun, Pinar, Timothy and Fyal. (2007). **Tourist shopping experiences and satisfaction**. Turkey: Mustafa Kemal University.

Wen Chong and Chee. (2000). Where does knowledge management add value. **Journal of Intellectual Capital**, 1(4), 366–380.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้อง (IOC) ผู้เข้าร่วมการประชุม
และผู้เข้าร่วมการจัดการความรู้

ผู้เข้าร่วมประชุมการพัฒนาาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของ
เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล เรื่อง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความรู้ของเครือข่าย
การท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

ตาราง 21 แสดงรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เข้าร่วม		ตำแหน่ง
ผศ.ดร.นพมาศ	ปักเข็ม	หัวหน้าสาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและ วิทยาการคอมพิวเตอร์มหาวิทยาลัยทักษิณ
ผศ.ดร.สิริยา	สิทธิสาร	อาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยี สารสนเทศและวิทยาการคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ
ดร.พงษ์พันธ์	พิณโท	ผู้อำนวยการศูนย์คอมพิวเตอร์มหาวิทยาลัย ทักษิณ
ภักกุล	ตรีพันธ์	หัวหน้ากลุ่มงานด้านการท่องเที่ยวและนัก นโยบายและแผนชำนาญการ
ยูหนา	หลงสมัน	ประธานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดสตูล
สมพงษ์	หลีเคราะห์	ผู้ประสานงาน สกว. สตูล

ตาราง 22 แสดงรายชื่อผู้เข้าร่วมการจัดการความรู้และประเมินผลสัมฤทธิ์ของการทำงาน
ระบบสารสนเทศ

ชื่อชุมชน	รายชื่อผู้เข้าร่วม	
บ้านควนโพธิ์	ชั้นสิทธิ์ กลมจันทร์	ชัยณรงค์ ชูเกื้อ
	ชัยวัฒน์ กุศล	พาริช ละเมา
	ดำรงศักดิ์ เอ๊ะสา	ดลเสีอะย์ ใบดูเก็ม
	สุรเชษฐ์ ชุมคง	ณัฐพล ศรีละม้าย
	ตัสนีม แดหวามาลัย	กฤษฎดา ทองดีนุ้ย
	ณัฐกานต์ สาตันหยก	อภิรักษ์ นิวันรัตน์
	ผกาพร เอ่งฉ้วน	รักชาติ เกิดกัณโติ
	พรชิตา ดนระหมาน	ศักดิ์ดา เพือก่อง
	พรพิพล ดนระหนาน	กนกพต ไชพนัส
	ศุภนันท์ อินตะสม	สารินทร์ สารพรรณ
	อรัศรา สุภอนใจ	วีระพัฒน์ จันทร์ดา
	ฮารีนา บัวทอง	ภาคภูมิ ไชยสวัสดิ์
	พีรพัท ภิรมย์	
บ้านป่อเจ็ดลูก	จุฑาทิพย์ สายน้อย	พิมพ์ชนก จรรยาวิทยา
	จิรวัดณ์ ทอดทิ้ง	อากาเน่ วิสาลจิตร์รัตน์
	หัตถ์นัย สงปรเสริฐ	สุกัญญา อาคำ
	สถาพร ศรีสำเนา	กานกายนต์ ด่านเท่ง
	กษมา บุญทา	พาริช ละเมา
	อภิสิทธิ์ น้อยจิตร	ดลเสีอะย์ ใบดูเก็ม
	สหรัฐ ตานาถา	ภาคภูมิ ไชยสวัสดิ์
	สุจิตรา จงจิตร	ชยพล ผดงสุวรรณ
	ดารุณี จิตหลัง	สาทร ไชยสวัสดิ์
	สิรินภา เนียมจินดา	สุนิต แสงจันทร์
	กนกพต ไชพนัส	สารินทร์ สารพรรณ

ตาราง 22 (ต่อ)

ชื่อชุมชน	รายชื่อผู้เข้าร่วม	
บ้านปากน้ำใหญ่	มารีนา มรรคาเขต	ปฏิณา จิตรหลัง
	สาวิตรี ชูแก้ว	พาริส มรรคาเขต
	นันทวุฒิ สุวรรณฤทธิ์	ทักษิณา มรรคาเขต
	ชนวิชญ์ หลังจิ	มณีรัตน์ ไชยนิษ
	นัฐพงษ์ คำพุ่ม	วาสนา ประดิษฐ์
	อัมรินทร์ ทิพแก้ว	วรัชญา เส็มสัน
	ศศิธรพงศ์ หิมวงศ์	สุชาดา โส๊ะปิ่น
	เรวัฒน์ นิลอภัย	สนธิกรรณ ตันทาติช
	สุพรรณณี แก้วประกอบ	นัจมุดดีน ทำเผือก
	วีรวรรณ ศลิสนธ์	นันทวัฒน์ ชายจาย
	สาทิช หลายสกุล	นัฐพร จิตรณรงค์
	จุฬาลิณี ชูแก้ว	ปิยวุฒิ รอดสงว
	ซาฟีอินท์ ปันดีกา	
บ้านภูผาเพชร	ศรชอวีร์ สองเมือง	นัฐริกา อย่างทิ้ง
	สองฐิ คงแสง	ปัทมา สุวาทล้า
	สุรศักดิ์ ยอดจันทร์	พศิกา รอดกั๊ง
	อิกสิทธิ์ สาริน	มนทิราลัย จิช่อง
	อำพล โมกหอม	เยาวลักษณ์ รักรธรรม
	กานดา ดำกระบี่	วรรณิตา เหตุหมั่น
	กิงกาญจน์ เจ๊ะศา	ศรุตฯ ชักทอง
	ซอพีเ้าะ บิลลาหมาน	ศิริญา สุวรรณทอง
	ศิษัมพร สุพงษ์	ศุภสินีย์ จอมแสนคำ
	อินทอร ปราณี่	สาลิท ไชคงาม
	ทิวต์ถ์ สมบูรณ์ไอยการ	สุไยยะ ดาเจ๊ะ
	ธิดากร คงคา	อุสาร์ท์ ศรีมาก
	อารียา สุวรรณ	

ตาราง 22 (ต่อ)

ชื่อชุมชน	รายชื่อผู้เข้าร่วม	
บ้านหัวทาง	กูด้า หลังปู่เต๊ะ	อำพรรณ พุ่มท่วง
	สุกัญญา ราชมณตรี	สันติยา ทองคำ
	วริณดา หมามนาทัง	วารินธิ์ หาญทะเล
	นุรณดา ชายกุล	มารีญา ว่อง
	เสาวลักษณ์ เวียงสกุล	ปัทมพร ขาวละออง
	สุนิตรา ทุมตะโต	พรภัทร นิลพันธ์
	กนิษฐา ยีระงู	รัฐนนท์ วงศ์มุสิก
	ซารีน่า เกื้องลี	พงศธร ตริรัตน์
	ใจถณี เกื้อหลี่	ณัฐพล รักษายศ
	สุภาภรณ์ ทุมมาลี	พิทยา เวรปาณี
	นงนภัส ศรีอวยพร	ชนาภา แก้วกาญจนา
	ณัฐริกา ยีกาเตียก	ภัทรชรินทร์ แสะหมุด
	วิยติ๊ก ยี่งขจร	
บ้านบุไผ่	ธีรภัทร์ ปอทอง	ศราวดี หมาดเน้ง
	บุญรัตน์ เกอหะ	วรรณรวิ ศศิณัฐ
	วิรพันธ์ บางแก้ว	ณัฐฐิตา ศิลปทองคำ
	เอกภัทร หมาดหิม	สังสิต โสเคว
	กรณิการ์ แซ่อิม	อาทิตย์ บัวปาน
	ซารีน่า วิหาร	อรยา สุตอักษร
	พู่พาวา เจ๊ะมุดอ	ศุวร โสะหมากหลี่
	ฟารีมะ หมั่นเส้น	ทศพร ตึกตาอูธ
	ซอพียะ โศสรินทร์	สวัสดิ์ สุวรรณสนะ
	มารีฝัน ยาสน	ศิริลักษณ์ เสมพันธ์
	ชานนท์ ชายท่วย	ชัยวัฒน์ รลิตานนท์
	นาธาร คงทอง	อนุษา ชาญชิต
	สังสิข บัวปาน	

ตาราง 22 (ต่อ)

ชื่อชุมชน	รายชื่อผู้เข้าร่วม	
บ้านโคกพะยอม	กฤตเมธ หนูสุคนธ์ อนุรักษ์ วัฒนพัทลุง ดาวร หว่าหวัง พิศุทธิ์ ศรีเข้ม ศรัญญู เกตุมณี อับดุลรอหมาน เกษมสัน กัลยรัตน์ เกอหะ ชลธิชา ย่าแหม ดลลดา ยีอาดิด ทศนีย์ ลิงลาหะ ทิพวัลย์ วันชวน ปัทมณี เสนา	อธิรา มิ่งไหลด ธาณี ละกะเต็ม สมชาย ตะหวัง สุนันทา ยิ้มประเสริฐ เกษรา ชูแก้ว บุญชัย นำแก้ว สุชาดา อูมาจิ เกศราภรณ์ ยี่ละว พิทยา เวรปาณี ชนาภา แก้วกาญ จินต์นัฒน์ เหมรัตน์ ศไอลา มานิต
บ้านเกตรี	กิตติศักดิ์ แก้วมณี จักรี ชำนาญไโก ลีดิพล ธานีพงษ์ เดชาธร เขาพวง พิพัทธ์ อัลมาตร วิสนรา พันสดี ธนะ ชนะหน้ากะดง ปณชัย รัตนอุบล พงศธร ขุนบำรุง อนุรักษ์ สารีณุ มุฮัมหมัดซูเฟียน กาหลง อัจฉริยะ ปิยสิณี จักรนรินทร์ สายสมุทร	อัญญา ไชยวงศ์ อิบฮอน เติงเงะ เอกพงษ์ บุญสร้าง เอกวิทย์ ประสม อนุวัฒน์ โสตะตา สุชาภา เวชสิทธิ์ วีติรา ทิพงค์ คณิต โพธิรัตน์ ชลิตา เวียวเต็ด จิรัฐติกานต์ ตัวงขวิด มลีนี ชาวเซาะ ดารุณี เจนนัดทิ

ตาราง 22 (ต่อ)

ชื่อชุมชน	รายชื่อผู้เข้าร่วม		
บ้านหัวหิน	อภิสิทธิ์ แสนนนท์คำ	อภิสิทธิ์ อุเสนยาง	
	พฤตวรรณ ทาป็น	ชนภัทร ทิพย์วารี	
	รัตนารักษ์ แสงสุวรรณ	ทินกร ศรีลังกา	
	เหมือนฝัน นานชาวนา	วิลาวัณย์ เกื้อหลง	
	ฉัญญารัตน์ ทัดภูลา	อารียา ศรีทิน	
	เรวดี นารีเปน	กัญญารัตน์ ทองห้วน	
	ธีรพล ขนานเดา	ศรัญญา ขาดปาหยัง	
	พงศกร พรหมหุด	พุดดี เมืองทั้ง	
	สถาพร กิกตั้งเที่ยง	นัตตา สัมพันธ์มิตร	
	ภคินี ศรีเดช	บรรณวิชญ์ ใจสมุทร	
	ผาศีส๊ะ อศมา	วาสนา ภูไทย	
	สุธิดา เตาวะโต	หุรรวีย์นี้ ชะวาวัน	
	ธเนศ ศาเบต		
	บ้านนาทอน	นันทวัฒน์ แก้วเรืองฤทธิ์	ณะอุเช็ง มะสละ
		สุพรรณษา พินระลี	พัญณา ยีละจุ
ฐิติวารดา เดชสม		อรยา แซ่อ่อง	
สุกัญญา ดาหมาด		กุสุมา ดงศรี	
จตุพล ไชยสะอาด		น้ำเพชร งามสว่า	
ณัฐวุฒิ หมาดรา		จิรนนท์ งามสว่า	
อวิสดา ยอดนาย		สัตตาวัลย์ ดิลโร	
วรรณกร แสงทอง		รีหะนะ บราเชม	
กลินณา สอนัน		เมวดี เกษม	
เจ๊ะกอบเดช พลใบ		ณัฐริญา หิมปอง	
รชชี่อปี เต็นดำ		วีรยุทธ์ ดงหน	
ภูวนนท์ พุสวัสดี		พงศธร ทนุชวง	
มุฮัมหมัดไซฟี แลหมัน			

ตาราง 22 (ต่อ)

ชื่อชุมชน	รายชื่อผู้เข้าร่วม	
บ้านปากันเคย	การิน คงนิง	อาทิตยา สานิง
	วิโรจ รั้งงาม	นนทวัฒน์ สุพรรณชาติรี
	ธีรทิต บุตรจาง	กนตริชญ์ พิรมย์
	บงกช ณ นคร	พัทบัวเน เตาวะโต
	จิตตรีน หมัดตานี	ทิววัฒน์ สนประวิช
	จิตตมาส ปัญญาพรหม	อนุศักดิ์ ปิโย
	จุฑาภรณ์ แก้วกำ	ศิวนาถ มากวงค์
	ชุติมา มรรคาเขต	อนุสรณ์ โออินทร์
	ชอพียะ ทึ่งทอง	สุนันท์ น่าดี
	ยุวชัย ตุกหัน	ฉัตรมงคล บาไทย์
	วาพีต้า จำกระบี่	ธนาวุฒิ แวงวรรณ
	อนุชิต เหมหมุ่น	ชัชวี ชูทอง
	จารุกิตติ คงศรี	
ทุ่งสะเป๊ะ	อริญชัย ช้างแก้ว	ชยพล ผดุงสุวรรณ
	กนกวรรณ อีทรสนั่น	สาทร ไชยสวัสดิ์
	อรุณี น้อยฤทธิ์	สุนิต แสงจันทร์
	กัญญารัตน์ อโนทัย	พารุสตน ดินสลาก
	ณัฐพงศ์ ชัยวงษา	ณัฐพล ศรีละม้าย
	ชนิษฐา วันศุกร์	อภินันท์ นิวันรัตน์
	ศักดิ์ดา เพ็ญผ่อง	รักชาติ เกิดกัณโฑ
	สาชอยะ สันสมัน	สงค์ศักดิ์ นิวันรัตน์
	วิไล บุญชูวงศ์	ธีรวัฒน์ รักชาติ
	อนุ ศารพิณ	สมนึก เสี้ยวไหม
	ธนา วิศวฤทธิ์	พรทิพย์ ไชยเทพ
	นภัสสร ยิงปากน้ำ	มอหย่า สันป่าหมื่น
	อภิชาติ แก้วพิทักษ์	มุกหวา ชายฟอ
	ศศิธร หย่นเมี้ยว	อุไลยา ชายฟอ
	อังคณา ยังหลัง	วิธนา รักษาโปะ

ตาราง 23 แสดงรายชื่อผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มย่อยเพื่อประเมินบริบทและสภาพแวดล้อม

รายชื่อผู้เข้าร่วม		ตำแหน่ง
ศิริพร	ลิมฤกษ์เกษม	กรรมการท่องเที่ยว
อับดุลอา	หลีเหม	ศูนย์ประสานงานวิจัย
ลีด	ปาดลั้ง	ศูนย์ประสานงานวิจัย
ยูพาพร	ละหมัด	ศูนย์ประสานงานวิจัย
เสาเต๊ะ	ขุนจางวาง	ศูนย์ประสานงานวิจัย
จรรยา	บุญสนอง	สำนักงานการท่องเที่ยวและการกีฬา จ.สตูล
ปัทมาพร	มองแก้ว	ประธานชุมชนท่องเที่ยว โคกพยอม
อนุเสต	ชูลั้งห์	ประธานศูนย์เรียนรู้ชุมชน ต.นาทอน
บรรธา	หมานเหม	ประธานศูนย์เรียนรู้ชุมชน ต.นาทอน
นุจรี	โสกลีกรรม	เจ้าหน้าที่พัฒนาการท่องเที่ยว

ตาราง 24 แสดงรายชื่อผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มย่อยเพื่อประเมินข้อมูลนำเข้า

รายชื่อผู้เข้าร่วม		ตำแหน่ง
ยูพาพร	ปาดลั้ง	ศูนย์ประสานงานวิจัย
เสาเต๊ะ	ละหมาด	ศูนย์ประสานงานวิจัย
อับดุลอาลี	หลีเหม	ศูนย์ประสานงานวิจัย
จรรยา	ขุนจางวาง	หอการค้าสตูล
พิเชษฐ์	เบญจมาส	ศูนย์ประสานงานวิจัย
ปัทมาพร	บุญสนอง	สำนักงานการท่องเที่ยวและการกีฬา จ.สตูล
ภักกุล	ตรีพันธ์	หัวหน้ากลุ่มงานด้านการท่องเที่ยว
ยูหนา	หลงสมัน	ประธานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดสตูล
อิติริน	ยูเสน	ตัวแทนชุมชนชาวกันเคย

ตาราง 25 แสดงรายชื่อผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มย่อยเพื่อประเมินกระบวนการพัฒนาระบบ

รายชื่อผู้เข้าร่วม		ตำแหน่ง
จรรยา	ขุนจางวาง	หอการค้าสตูล
ปัทมาพร	บุญสนอง	สำนักงานการท่องเที่ยวและการกีฬา จ.สตูล
ภัชกุล	ตรีพันธ์	หัวหน้ากลุ่มงานด้านการท่องเที่ยว
ยูหนา	หลงสมัน	ประธานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล
สุรัตพงษ์	หมั่นใจดี	ตัวแทนประธานชมชนการท่องเที่ยวภายใต้เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล
กฤษดา	สุวรรณการ	นักวิชาการคอมพิวเตอร์
ศุภโชค	ชิตพงษ์	หัวหน้าสำนักงานศูนย์คอมพิวเตอร์มหาวิทยาลัยทักษิณ

ตาราง 26 แสดงรายชื่อผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มย่อยการทำงานระบบสารสนเทศ

รายชื่อผู้เข้าร่วม		ตำแหน่ง
ศิริพร	ลิ้มฤกษ์เกษม	กรรมการท่องเที่ยว
จรรยา	ขุนจางวาง	หอการค้าสตูล
ปัทมาพร	บุญสนอง	สำนักงานการท่องเที่ยวและการกีฬา จ.สตูล
ภัชกุล	ตรีพันธ์	หัวหน้ากลุ่มงานด้านการท่องเที่ยว
ยูหนา	หลงสมัน	ประธานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล
สุรัตพงษ์	หมั่นใจดี	ตัวแทนประธานชมชนการท่องเที่ยวภายใต้เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล
กฤษดา	สุวรรณการ	นักวิชาการคอมพิวเตอร์
นิพัทธ์	อินทอง	อาจารย์ประจำสาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยทักษิณ
ศุภโชค	ชิตพงษ์	หัวหน้าสำนักงานศูนย์คอมพิวเตอร์มหาวิทยาลัยทักษิณ

ภาคผนวก ข เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง

สนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

เรื่องวิสัยทัศน์และประเด็นการจัดการความรู้เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัด

สตูล

Knowledge Vision: KV

1. จัดการความรู้เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลเพื่ออะไร

.....
.....

2. ประเด็นการจัดการความรู้ด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมควรประกอบไปด้วยประเด็นที่สำคัญใดบ้าง

.....
.....

3. ประเด็นการจัดการความรู้ด้านองค์กรชุมชนควรประกอบไปด้วยประเด็นที่สำคัญใดบ้าง

.....
.....

4. ประเด็นการจัดการความรู้ด้านการจัดการควรประกอบไปด้วยประเด็นที่สำคัญใดบ้าง

.....
.....

5. ประเด็นการจัดการความรู้ด้านการเรียนรู้ควรประกอบไปด้วยประเด็นที่สำคัญใดบ้าง

.....
.....

นายทวีสินธุ์ ตั้งเซ่ง

นิสิตสาขาวิชาการจัดการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยพะเยา

แบบสัมภาษณ์

ประชุมเชิงปฏิบัติการ (workshop)

เรื่องการจัดการความรู้เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล Knowledge Sharing: KS

องค์ประกอบ การท่องเที่ยว โดยชุมชน	เป้าหมาย เครือข่ายการ ท่องเที่ยว โดยชุมชน จังหวัดสตูล	ประเด็น แลกเปลี่ยนเรียนรู้ (KS) และจัดเก็บข้อมูล (KA)	
1. ด้านทรัพยากร ธรรมชาติและ วัฒนธรรม	1. การอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	1. ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีอะไรบ้าง 2. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็น อย่างไร	
	2. การฟื้นฟูประเพณี และวัฒนธรรม	3. ประเพณีและวัฒนธรรมในชุมชนมีอะไรบ้าง 4. การฟื้นฟูและสืบสานประเพณีและวัฒนธรรมในชุมชน เป็นอย่างไร	
	3. กลุ่มองค์กรชุมชน	5. กลุ่มองค์กรในชุมชนการท่องเที่ยวมีกลุ่มใดบ้าง 6. การบริหารจัดการกลุ่มองค์กรในชุมชนการท่องเที่ยว เป็นอย่างไร 7. กลุ่มองค์กรในชุมชนมีความเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ในชุมชนอย่างไร	8. กฎกติกาในการจัดการสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมเป็น อย่างไร
			9. อัตราค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวในชุมชนแต่ละด้านเป็น อย่างไร
10. การจัดสรรรายได้เป็นอย่างไร			
3. ด้านการจัดการ	4. รายได้และการ เรียนรู้คนในชุมชน (ชาวบ้าน)		

องค์ประกอบ การท่องเที่ยว โดยชุมชน	เป้าหมาย เครือข่ายการ ท่องเที่ยว โดยชุมชน จังหวัดสตูล	ประเด็น แลกเปลี่ยนเรียนรู้ (KS) และจัดเก็บข้อมูล (KA)
		11. กิจกรรมสร้างจิตสำนึกให้กับคนในชุมชนมีอะไรบ้าง อย่างไร
		12. โครงสร้างและหน้าที่ของการดำเนินงานในชุมชนการ ท่องเที่ยวเป็นอย่างไร
4. ด้านการเรียนรู้	5. การเรียนรู้คนนอก ชุมชน(นักท่องเที่ยว)	13. กิจกรรมการท่องเที่ยวมีอะไรบ้าง
		14. กิจกรรมการท่องเที่ยวสร้างการเรียนรู้ให้กับผู้มาเยือน อย่างไร

นายทวีสินธุ์ ตั้งแข่ง
นิสิตสาขาวิชาการจัดการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยพะเยา

แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง

สนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

เรื่องประเมินความรู้เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล Knowledge Assets: KA

1. ความรู้ของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลครบถ้วน ถูกต้อง เหมาะสม และทันสมัยหรือไม่ อย่างไร

.....
 .....

2. ความรู้ด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลครบถ้วน ถูกต้อง เหมาะสมและทันสมัยหรือไม่ อย่างไร

.....
 .....

3. ความรู้ด้านองค์การชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลครบถ้วน ถูกต้อง เหมาะสมและทันสมัยหรือไม่ อย่างไร

.....
 .....

4. ความรู้ด้านการจัดการของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลครบถ้วน ถูกต้อง เหมาะสมและทันสมัยหรือไม่ อย่างไร

.....
 .....

5. ความรู้ด้านการเรียนรู้ของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลครบถ้วน ถูกต้อง เหมาะสมและทันสมัยหรือไม่ อย่างไร

.....
 .....

นายทวีสินธุ์ ตั้งแข็ง

นิสิตสาขาวิชาการจัดการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยพะเยา

แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง

สนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

เรื่อง การประเมินการวิเคราะห์ ออกแบบ และพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการ ท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

1. การวิเคราะห์ระบบสารสนเทศเป็นไปตามวัตถุประสงค์และความต้องการที่ได้กำหนดไว้ในขั้นตอนการวางแผนการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลหรือไม่ อย่างไร

.....
 .....

2. การออกแบบระบบสารสนเทศเป็นไปตามวัตถุประสงค์และความต้องการที่ได้กำหนดไว้ในขั้นตอนการวางแผนการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลหรือไม่ อย่างไร

.....
 .....

3. การพัฒนาระบบสารสนเทศเป็นไปตามวัตถุประสงค์และความต้องการที่ได้กำหนดไว้ในขั้นตอนการวางแผนการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลหรือไม่ อย่างไร

.....
 .....

นายทวีสินธุ์ ตั้งแข่ง

นิสิตสาขาวิชาการจัดการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยพะเยา

แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง

สนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

เรื่อง ปัญหาและความต้องการระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

1. ความต้องการระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลด้านฮาร์ดแวร์เป็นอย่างไร

.....

.....

2. ความต้องการระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลด้านซอฟต์แวร์เป็นอย่างไร

.....

.....

3. ความต้องการระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลด้านการสื่อสารเป็นอย่างไร

.....

.....

4. ความต้องการระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลด้านการจัดเก็บข้อมูลและเผยแพร่ข้อมูลเป็นอย่างไร

.....

.....

5. ความต้องการระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลด้านบุคลากรเป็นอย่างไร

.....

.....

นายทวีสินธุ์ ตั้งเซ่ง

นิสิตสาขาวิชาการจัดการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยพะเยา

ตาราง 27 ข้อคำถามเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

ชื่อชุมชน	ข้อคำถาม
ชุมชนบุโบย	<ol style="list-style-type: none"> 1. “บาโบย” เป็นผู้หญิงมีความสวยงาม สูง7 ศอก เอว7 คืบ คอ7 ปล่อย เป็นที่หมายปองของผู้ชายในชุมชน จึงเกิดการแย่งชิงฆ่ากันตาย พี่ชายของบาโบยจึงฆ่านางเพื่อตัดปัญหา เรื่องราวของบาโบยเป็นประวัติของชุมชนบ้านบุโบย ใช่หรือไม่ 2. ชาวบ้านบ้านบุโบยมีภูมิปัญญาในการปลูกข้าวและยางพารา ใช่หรือไม่ 3. กลุ่มท่องเที่ยวโฮมสเตย์บ้านบุโบยเกิดจากชาวบ้านส่วนหนึ่งในชุมชนเล็งเห็นถึงความสำคัญของการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในชุมชนให้คงอยู่คู่ ใช่หรือไม่ 4. ชุมชนบ้านบุโบยแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนกับชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูกซึ่งเป็นชุมชนใกล้เคียงเพื่อถอดบทเรียนการดำเนินงาน จากนั้นเข้าร่วมเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ใช่หรือไม่ 5. เป้าหมายการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านบุโบยคือ เป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชน พบปะ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับพี่น้องและแขกผู้มาเยือน เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในชุมชนในการดูแลทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมชุมชนบ้านบุโบย ใช่หรือไม่ 6. ชายหาดบุโบย มีลักษณะดินทรายปนเลน มีความยาวประมาณ 4 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดกับหมู่บ้านสนกลางและบ้านสนใหม่ ในปัจจุบันมีการพัฒนาของลมชายหาดและเกิดการทับถมทำให้ชายหาดมีความกว้างมากขึ้นจากเดิมประมาณ 5 เมตร 7. ทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนบ้านบุโบยแบ่งออกเป็น 4 พื้นที่ ได้แก่ ชายหาดบุโบย ป่าชายเลนชุมชนบุโบย ทะเลบุโบย และคลองบุโบย ใช่หรือไม่ 8. ตูนกน คือ ก้อนหินปะการังอยู่ร่วมกัน เป็นซึ่งแหล่งสำหรับเพาะพันธุ์ปลาและสัตว์น้ำ ใช่หรือไม่ 9. ทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนบ้านบุโบยแบ่งออกเป็น 4 พื้นที่ เพื่อการอนุรักษ์ ได้แก่ ชายหาดบุโบย ป่าชายเลนชุมชนบุโบย ทะเลบุโบย และคลองบุโบย ใช่หรือไม่ 10. แมงดาทะเลสามารถจับได้ภายในวันขึ้น 8 ค่ำของทุกเดือน ใช่หรือไม่ 11. ส่วนมากชาวประมงจับสัตว์น้ำทะเลโดยการวางอวนกุ้ง วางอวนปลาทราย อวนปลาจาราเม็ด ไซปู วางอวนปลาหู วางอวนปลาจรวด แต่สำหรับอวนกุ้งสามารถวางได้แค่บางช่วงเวลาในหนึ่งปี ใช่หรือไม่ 12. หินญาบ เป็นชุดที่จะทำให้ผู้หญิงปลอดภัยจากการลวนลาม และแทะโลม ใช่หรือไม่ 13. ราปน เป็นอินทรีชนิดหนึ่งซึ่งมีอยู่ทั่วไปแถบชายหาด สามารถนำไปใช้เป็นปุ๋ยในการเกษตร จะช่วยปรับสภาพดินทรายกลายเป็นดินร่วนอีกทั้งยังมีสารอาหารสำหรับพืชส่งผลให้พืชเจริญเติบโตได้ดี ใช่หรือไม่ 14. การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ซึ่งได้จากราปนจะส่งผลให้ราปนซึ่งถือว่าเป็นขยะทะเลลดน้อยลงเพิ่มความสะอาดสวยงามให้กับชายหาดชุมชนบ้านบุโบย ใช่หรือไม่ 15. ชาวบ้านนอกจากได้รายได้จากการออกเรือหาปลาในทะเลยังได้รายได้เสริมจากการทำปุ๋ยราปน ปุ๋ยราปนจึงกลายเป็นอีกหนึ่งฐานการเรียนรู้ให้กับนักท่องเที่ยวและผู้มาเยือนเพื่อนำกลับไปพัฒนาปรับใช้และยังเป็นการเผยแพร่การใช้งานปุ๋ยราปนให้ก้าวสู่วงกว้างในแวดวงวงการเกษตรสืบไป 16. กลุ่มกู้ชีพชุมชนบุโบย เป็นกลุ่มองค์กรชุมชนที่จัดตั้งขึ้นมาเพื่อช่วยเหลือผู้อยู่อาศัยทุกพื้นที่ในจังหวัดทั้งในภาวะปกติและในภาวะภัยพิบัติ 17. กลุ่มสามล้อพวงไม่มีสีที่ตัดแปลงและเพิ่มเติมอะไรทั้งสิ้นรถต้องคงสภาพเดิมเพื่อความปลอดภัยของผู้โดยสาร

ตาราง 27 (ต่อ)

ชื่อชุมชน	ข้อความคำถาม
	18. ปัจจุบันมีรถ 3 ล้อพ่วงในกลุ่มรวมทั้งหมด 15 คัน มีการจัดสถานีให้กับคนในชุมชนหากชาวบ้านต้องการจะใช้บริการต้องออกไปรอตามสถานีนั้นๆ
	19. ความสัมพันธ์ของกลุ่มสามล้อพ่วงกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านบุญโย เป็นกลุ่มยานพาหนะที่ให้บริการนำเที่ยวบนบกภายในชุมชน
	20. การท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านบุญโยเกิดจากชาวบ้านทุกคนในชุมชนบ้านบุญโยเล็งเห็นความสำคัญการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติที่เสื่อมโทรมและลดน้อยลง
	21. เพื่อให้เกิดการสะท้อนและความเข้มแข็งในชุมชนชาวบ้านเลยรวมกลุ่มกันเพาะพันธุ์ต้นกล้าเพื่อนำไปพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้อุดมสมบูรณ์
	22. หน่วยงานภาครัฐและเอกชน จังหวัดสตูล เข้ามาช่วยเหลือการจัดตั้งกลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชนผ่านกระบวนการวิจัย ใช่หรือไม่
	23. กลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านบุญโยได้แบ่งโครงสร้างและหน้าที่ในการทำงานออกเป็นลำดับชั้น โดยเริ่มจากตำแหน่งประธานกลุ่ม ซึ่งมีอำนาจการตัดสินใจสูงสุดภายใต้มติข้อตกลงชาวบ้านในชุมชน
	24. นักท่องเที่ยวสามารถแต่งตัวได้ตามสบายเช่น ใส่กางขาสั้น แต่งตัวล่อหล่อกตา เพื่อเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยวคนอื่นให้มาเที่ยวในชุมชนจะได้มีเงินสะพัดไหลเวียนในชุมชน
	25. นักท่องเที่ยวสามารถจับปลาในบริเวณเขตชุมชนโดยจะต้องใช้อุปกรณ์ที่ไม่เป็นอันตรายต่อระบบนิเวศของสัตว์น้ำชนิดอื่นและปะการัง ใช่หรือไม่
	26. ชุมชนบุญโยมีกฎกติกาว่าด้วยโดยห้ามปล่อยปะละเลยสัตว์เลี้ยง เช่น วัว ควาย แพะ เป็นต้น บริเวณชายหาดและพื้นดินภายในชุมชนเนื่องจากสร้างความรำคาญและความเสียหายทางทรัพย์สินให้กับชาวบ้านในชุมชนและผู้มาเยือนในกลางวันและกลางคืน ใช่หรือไม่
	27. คนในชุมชนบ้านบุญโยต้องร่วมปลูกป่าปีละ 3 ครั้งคือ วันพ่อ วันแม่และ วันสิ่งแวดล้อมโลก เพื่อเป็นการเพิ่มปริมาณทรัพยากรธรรมชาติป่าไม้ในชุมชน ใช่หรือไม่
	28. ชาวบ้านในชุมชนบ้านบุญโยทิ้งขยะทุกชนิดลงทะเลเนื่องจากให้เป็นแหล่งที่อยู่และอาหารสำหรับสัตว์น้ำ ใช่หรือไม่
	29. ชาวบ้านในชุมชนบุญโยจัดกิจกรรมปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติทุกวันที่ 12 สิงหาคม (วันแม่) ของทุกปี และทุกวันที่ 5 ธันวาคม (วันพ่อ) ของทุกปี เพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ การฟื้นฟูวัฒนธรรมและประเพณีของชาวบ้าน
	30. ชุมชนบุญโยเป็นหมู่บ้านที่เพียบพร้อมไปกับทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์และถูกออกแบบมาอย่างลงตัวให้เหมาะสมกับการประกอบอาชีพประมงพื้นบ้าน
ชุมชน	1. บ้านโคกพยอมเป็นหมู่บ้านลำดับสุดท้ายของตำบลละงู ใช่หรือไม่
โคกพยอม	2. ว่างเว้นจากการทำประมงในช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนธันวาคมของทุกปี ชาวบ้านในชุมชนโคกพยอมมีการปลูกดอกไม้ขายเป็นอาชีพเสริม ใช่หรือไม่
	3. แหล่งหอยในชุมชนโคกพยอมมีพื้นที่เป็นดินทรายสลับโคลน ใช่หรือไม่
	4. ชาวบ้านมีอาชีพตกเบ็ดโดยใช้สายสังวาล ใช่หรือไม่
	5. ปี 2546 มีการแยกหมู่บ้าน มีการรวมกลุ่มอนุรักษ์ป่าชายเลน ทำปะการังเทียม ปลูกป่า ปล่อยสัตว์แบ่งโซนป่า รวมกลุ่ม จัดตั้งคณะกรรมการ ตั้งกฎ ระเบียบ มีการสำรวจป่า ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับนักเรียน นักศึกษา ใช่หรือไม่
	6. การจัดการท่องเที่ยวของบ้านโคกพยอมมีเป้าหมายเพื่อดูแลป่า ใช่หรือไม่

ตาราง 27 (ต่อ)

ชื่อชุมชน	ข้อคำถาม
	7. ของดีชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวที่บ้านโคกพยอมคือขนมลูกโหรี ใช่หรือไม่
	8. ชุมชนโคกพยอมมีกลุ่มเลี้ยงแพะโคกคิบู ใช่หรือไม่
	9. ชุมชนโคกพยอมมีป่าชุมชน ในพื้นที่ 1250 ไร่ ใช่หรือไม่
	10. ถ้ำถาผี คือแหล่งท่องเที่ยวหนึ่งของชุมชนโคกพยอม ใช่หรือไม่
	11. หาดกะลิงเป็นแหล่งท่องเที่ยวหนึ่งของชุมชนโคกพยอม ใช่หรือไม่
	12. ทิญาบ เป็นชุดที่จะทำให้ผู้หญิงปลอดภัยจากการลวนลาม และแทะโลม ใช่หรือไม่
	13. ชุมชนโคกพยอมแบ่งพื้นที่ป่าชุมชนเป็น 5 เขต ใช่หรือไม่
	14. เขตป่าเฉลิมพระเกียรติชุมชนโคกพยอมมีจำนวน 100 ไร่ ใช่หรือไม่
	15. ชุมชนโคกพยอมไม่มีระบบบริหารจัดการ แต่มีผู้ประสานงาน ใช่หรือไม่
	16. การจัดสรรรายได้จากการท่องเที่ยวของชุมชนโคกพยอมมีการหักจากค่าที่พัก 10% และค่าอาหารเป็นจำนวน 30% ของกำไรทั้งสิ้น ใช่หรือไม่
	17. เขตป่าใช้สอยชุมชนโคกพยอมมีจำนวน 700 ไร่ เป็นแปลงที่อนุญาตให้เข้าไปใช้ประโยชน์โดยไม่ต้องขออนุญาต ใช่หรือไม่
	18. ก่อนนักท่องเที่ยวก่อนลงเรือ ต้องมีการให้ข้อมูลการนั่งเรือแก่นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับข้อควรปฏิบัติในการนั่งเรือ ใช่หรือไม่
	19. กติกาในการจัดการการท่องเที่ยวป่าชายเลนชุมชนโคกพยอมคือนำพรอนไม้บางชนิดออกจากพื้นที่ได้ ใช่หรือไม่
	20. กลุ่มแกนนำการท่องเที่ยวโดยชุมชนร่วมกับผู้นำท้องถิ่นร่วมมือกันสร้างกิจกรรมสร้างการเรียนรู้และปลูกจิตสำนึกให้แก่คนในชุมชนโดยการพัฒนา ปรับปรุง และทำความสะอาดสถานที่ต่าง ๆ ของชุมชน ใช่หรือไม่
	21. การละหมาดเป็นเครื่องมือในการบำบัดจิตใจผู้ที่มีความทุกข์และประสบปัญหาชีวิตในด้านต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังสามารถฝึกตนเองให้ตรงเวลา มีความรับผิดชอบในหน้าที่ ให้อยู่ในระเบียบวินัย รักษาความสะอาด ใช่หรือไม่
	22. มุสลิมทุกคนต้องร่วมทำการละหมาดวันละ 5 เวลา หรือมากกว่านั้น ใช่หรือไม่
	23. ในหนึ่งปีจะมีการทดลองและฝึกร่างกายให้รู้จักอดกลั้น ให้อึดทนทานแท้จริงของผู้ที่อดคัดัดตน ทำให้เกิดความเห็นอกเห็นใจกัน เป็นการขัดเกลาจิตใจให้บริสุทธิ์และเพิ่มคุณธรรมในจิตใจ โดยการระงับยับยั้งอวัยวะทุกส่วนจะความชั่วที่เกิดจากอารมณ์ เช่น มือ เท้า หู ตา ลิ้น และใจ หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าการถือศีลอด ใช่หรือไม่
	24. การเข้าสุนัต กระทำกับชาวมุสลิมในชุมชนที่มีอายุระหว่าง 18 ปี ขึ้นไป ใช่หรือไม่
	25. เหตุผลที่มีการเข้าสุนัตก็เพราะว่าต้นกำเนิดของศาสนาอิสลามตั้งอยู่ในแถบทะเลทรายซึ่งเป็นแหล่งที่มีเชื้อโรคหลายชนิด อีกทั้งบริเวณนั้นมีน้ำไม่พอต่อการทำความสะอาดร่างกายส่งผลให้ทำความสะอาดอวัยวะเพศไม่สะอาดเป็นแหล่งสะสมเชื้อโรค ส่งผลให้เกิดโรคเกี่ยวกับอวัยวะเพศของผู้ชายและเป็นสาเหตุให้เกิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ใช่หรือไม่
	26. งานเมาลิตินนปีเป็นการจัดขึ้นเพื่อรำลึกถึงท่านนบีมุฮัมมัดและเป็นวันคล้ายวันเกิดของท่านด้วยบรรยากาศเต็มไปด้วยความครึกครื้น มีการประดับประดาสถานที่ต่างๆ ใช่หรือไม่
	27. ชาวมุสลิม มีวันฮารีรายอ 2 ครั้ง ในช่วงเวลาหนึ่งปี คือ อีดิลฟิตรี ตรงกับวันขึ้น 1 ค่ำ เดือนเซาวาล ซึ่งเป็นเดือน 10 ตามปฏิทินอิสลาม ซึ่งเป็นวันออกบวช และ อีดิลอัฎฮา ตรงกับวันที่ 10 เดือน ซุลฮิจญะ หรือตรงกับเดือน 12 ของปฏิทินอิสลาม ซึ่งเป็นการฉลอง วันออกฮัจญ์ หรือ ถือเป็นวันครบรอบการถือศีลอดของเดือนรอมฎอน ใช่หรือไม่

ตาราง 27 (ต่อ)

ชื่อชุมชน	ข้อความคำถาม
	<p>28. ในวันฮารีรายอเป็นวันที่มุสลิมไม่มีความสุขเป็นวันที่เจ็บเหงาและเต็มไปด้วยความทุกข์ ห้ามมุสลิมแต่งตัวหรือออกไปพบญาติเด็ดขาด ใช่หรือไม่</p> <p>29. วันโกนผมไฟให้ทารกที่คลอดครบ 7 วัน ของชาวมุสลิม โดยในวันนั้นจะนำ แกะ 2 ตัวมาเชือดถ้าหากทารกเพศชาย ในทางกลับกันถ้าหากทารกเพศหญิงจะเชือดแกะ 1 ตัว หรือเรียกอีกอย่างว่าการอากีเกาะห์ ใช่หรือไม่</p> <p>30. การทำอาซูรอทำขึ้นเพื่อให้คนมีความเมตตาการแบ่งคือการเอาของควมาผสมร่วมกันให้เข้ากันได้ดีเปรียบเสมือนกับคนให้มีความรักความสามัคคีเหมือนการทำอาซูรอที่เอาทุกอย่างมาผสมกันอย่างลงตัว ใช่หรือไม่</p>
<p>ชุมชนบ้านควนโพธิ์</p>	<p>1. วิถีชีวิตในสมัยก่อนจะมีอาชีพ ทำสวน ทำนา ใช่หรือไม่</p> <p>2. ในปัจจุบันชาวตำบลควนโพธิ์ไม่มีการประกอบอาชีพใดเลยนอกจากรับจ้าง ใช่หรือไม่</p> <p>3. ชาวตำบลควนโพธิ์พัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อส่งเสริมการสร้างงาน นำวิถีชีวิต ภูมิปัญญา มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต มุ่งส่งเสริมการมีสุขภาพดีทั่วหน้า อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เปิดโลกแห่งการเรียนรู้ด้านภาษาสู่อาเซียน ใช่หรือไม่</p> <p>4. สมัยก่อนตำบลควนโพธิ์เป็นตำบลที่มีเรือสำเภาแล่นผ่านมุ่งสู่ทะเลอันดามันแต่เกิดพายุทำให้เรือเกิดล้มแล้วจึงเกิดเป็นชื่อภูเขาต่างๆ ใช่หรือไม่</p> <p>5. เป้าหมายการท่องเที่ยวของตำบลควนโพธิ์คือ พัฒนาและส่งเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้แก่ชุมชน และเป็นศูนย์รวมแห่งการเรียนรู้ ใช่หรือไม่</p> <p>6. มีตำนานเล่ากันว่าเรือสำเภาแล่นผ่านตำบลควนโพธิ์แล้วเกิดเรือล่มลงในลำน้ำเลยเกิดเป็นอุทยานขึ้นมาแล้วมีการตั้งชื่อภูเขาใกล้ๆนั้นว่า ภูเขาบังใบ ใช่หรือไม่</p> <p>7. หมู่บ้านควนโพธิ์เกิดจากมีต้นโพธิ์ใหญ่อยู่บนยอดควน ซึ่งสูงใหญ่และมีอายุนับร้อยปี สามารถมองเห็นได้จากระยะไกลหลายกิโลเมตร คนในหมู่บ้านตลอดจนคนที่เดินทางผ่านไปมา เลยเรียกหมู่บ้านแห่งนี้ว่าบ้านควนโพธิ์ ใช่หรือไม่</p> <p>8. ปัจจุบันต้นโพธิ์ประจำตำบลได้ถูกทำลาย เหลือแต่ชื่อให้คนรุ่นหลังได้จดจำตลอดเรื่อยมา ใช่หรือไม่</p> <p>9. การไถกลบตอซังที่หลังฤดูเก็บเกี่ยว พร้อมรดน้ำปุ๋ยหมักชีวภาพ หลังจากนั้นได้ปลูกพืชตระกูลถั่วและทำการไถกลบอีกครั้ง เพื่อทำเป็นปุ๋ยพืชสด ทำให้ดินดีขึ้น ดินร่วนซุย การไถนาในปีต่อไปทำได้ง่ายขึ้นและข้าวมีการเพิ่มผลผลิต ใช่หรือไม่</p> <p>10. ชาวบ้านชุมชนบ้านควนโพธิ์ได้นำหอยเชอรี่มาปล่อยและเพาะพันธ์ให้มีการเพิ่มจำนวนเยอะ ๆ และให้หอยเชอรี่มากำจัดพวกแมลงที่มาทำลายข้าวแล้วฉีดสารเคมีเพื่อบำรุงและเพิ่มปริมาณข้าว ใช่หรือไม่</p> <p>11. ทุเรียน เป็นชุดที่จะทำให้ผู้หญิง ปลอดภัยจากการลวนลาม และแทะโลม ทุกวันนี้ ผู้แต่งชุดทุเรียน ไม่ใช่สิ่งแปลกใหม่ ในสายตาสังคม แต่คือความมงคล ความสุขภาพ ใช่หรือไม่</p> <p>12. มุสลิมทุกคนต้องร่วมทำการละหมาดวันละ 5 เวลา หรือมากกว่านั้น ใช่หรือไม่</p> <p>13. ในหนึ่งปีจะมีการทดลองและฝึกร่างกายให้รู้จักอดกลั้น ให้รู้จักสภาพอันแท้จริงของผู้ที่อดคัดัดตน ทำให้เกิดความเห็นอกเห็นใจกัน เป็นการ ชัดเกล้าจิตใจให้บริสุทธิ์และเพิ่มคุณธรรมในจิตใจ โดยการระงับยับยั้งอวัยวะทุกส่วนละความชั่วที่เกิดจากอารมณ์ เช่น มือ เท้า หู ตา ลิ้น และใจ หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าการถือศีลอด ใช่หรือไม่</p> <p>14. การเข้าสุนัต เป็นกิจกรรมที่ชาวมุสลิมผู้ชายทุกคนถือปฏิบัติเป็นขนบธรรมเนียมที่ต้องมีการตัดปลายอวัยวะเพศของผู้ชาย สามารถกระทำกับชาวมุสลิมในชุมชนที่มีอายุระหว่าง 18 ปี ขึ้นไป ใช่หรือไม่</p>

ตาราง 27 (ต่อ)

ชื่อชุมชน	ข้อความคำถาม
	15. เหตุผลที่มีการเข้าสู่สังคมเพราะว่าในแถบทะเลทรายซึ่งเป็นแหล่งที่มีเชื้อโรคหลายชนิด อีกทั้งบริเวณนั้นมีน้ำไม่พอต่อการทำความสะอาดร่างกายส่งผลให้ทำความสะอาดอวัยวะเพศไม่สะอาดเป็นแหล่งสะสมเชื้อโรค ส่งผลให้เกิดโรคเกี่ยวกับอวัยวะเพศของผู้ชายและเป็นสาเหตุให้เกิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ใช่หรือไม่
	16. งานเมาลิดินนปีเป็นการจัดขึ้นเพื่อรำลึกถึงท่านนบีมุฮัมมัดและเป็นวันคล้ายวันเกิดของท่านด้วยบรรยากาศเต็มไปด้วยความครึกครื้น มีการประดับประดาสถานที่ต่างๆ ใช่หรือไม่
	17. ตำบลควนโพได้ร่วมงานกับหน่วยงานภาคี ทำงานร่วมกับองค์กรดังนี้ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่นสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสตูล เขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองปลักพระยาและเขาระยาบังสา ใช่หรือไม่
	18. ในพื้นที่เขาปลักพวยวังสำนักท่องเที่ยวสามารถทำอะไรได้เนื่องจากเป็นที่ส่วนตัว สามารถพกพาอาวุธเข้าไปได้เพื่อเป็นการป้องกันตัว ใช่หรือไม่
	19. ก่อนจะทำการละหมาดให้บุคคลที่ต้องการจะละหมาดทำความสะอาดร่างกายโดยการอาบน้ำละหมาดตามขั้นตอน
	20. บุคคลที่ต้องการละหมาดต้องสวมเสื้อผ้าให้เรียบร้อยและมิดเพื่อเป็นเคารพต่อพระผู้เป็นเจ้า
	21. สำหรับผู้ที่ทำการละหมาดหลังจากละหมาดเสร็จสามารถขอคูหาเพื่อสวดให้กับบุคคลที่เราเกลียดได้รับ ความวิบัติ ใช่หรือไม่
	22. ตำบลควนโพตั้งอยู่ทางทิศเหนือของอำเภอเมืองสตูลและห่างจากที่ว่าการอำเภอเมืองสตูล ระยะทาง 19 กม. ใช่หรือไม่
	23. ชุดวัฒนธรรมชาติของตำบลควนโพเป็นของทุกคนต้องช่วยกันดูแลรักษาและถูกควบคุมโดยอุทยานแห่งชาติเขาปลักพวยวังสา ใช่หรือไม่
	24. ชายมุสลิมสามารถใส่เสื้อผ้าที่หลวมๆสบายๆหรือเป็นที่ทำมาจากผ้าไหมซึ่งจะทำให้มีความสง่าดูดีมีระดับและเป็นที่ยอมรับของคนรอบข้าง ใช่หรือไม่
	25. มุสลิมไม่สามารถใส่เสื้อผ้าหอมอบอกบ้านเพราะไม่ต้องการให้กลิ่นน้ำหอมไปกระตุ้นความรู้สึกของเพศตรงข้าม แต่ขณะเดียวกันก็สนับสนุนให้ผู้หญิงโดยเฉพาะภรรยาใส่เสื้อผ้าหอม และแต่งกายให้สะอาดสวยงามเมื่ออยู่กับสามีเท่านั้น ใช่หรือไม่
	26. ผู้หญิงที่นับถือศาสนาอิสลามที่ใส่เสื้อผ้าสวยงามเป็นสิ่งที่ไม่ยอมรับเพราะเป็นเหมือนตัวประหลาดทำอะไรไม่เหมือนชาวบ้านอาจจะเป็นพวกมีจซาฮิฟ ใช่หรือไม่
	27. เด็กผู้หญิงตั้งแต่เริ่มคลอดจนถึงอายุ 2 ขวบ เพื่อแสดงถึงความเป็นมุสลิมอย่างแท้จริงทางจิตใจพิธีนี้เรียกว่า อาเนาะตุนอ ทำโดยเฒ่ามูเต็งหรือหมอทำพิธี ผู้นำศาสนา ญาติพี่น้องและผู้เฒ่าเฒ่าที่เคารพ นับถือ ใช่หรือไม่
	28. ในวันฮารีรายอ เป็นวันเฉลิมฉลองเทศกาลวันขึ้นปีใหม่ของชาวมุสลิม โดยก่อนวันงาน ชาวมุสลิมจะออกมาจับจ่ายซื้อของ เสื้อผ้า ชาวมุสลิมเดินทางเยี่ยมพ่อแม่ ญาติพี่น้อง และเพื่อนบ้าน เพื่ออภัยต่อกันในสิ่งที่ผ่านมาในวันฮารีรายอ มีการแสดงออกด้วยการกอด การจูบมือ และการหอมแก้มทั้งสองข้างบนแก้มของพ่อแม่ เพื่อแสดงความรัก ใช่หรือไม่
	29. ชนมอาชูรอเป็นขนมที่สวยงามแต่รสชาติไม่อร่อยสามารถหาทานได้ตามท้องตลาด ใช่หรือไม่
	30. ในวันอีดิลอัฎฮา จะมีการเชือดสัตว์พลี แล้วจะทำ กุรบัน แจกจ่ายเนื้อเพื่อเป็นทานแก่ญาติมิตร สัตว์ที่ใช้ในการเชือดพลี ได้แก่ อูฐ วัว แพะ เป็นการขัดเกลาจิตใจของมนุษย์ให้เป็นผู้บริจาต เป็นการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อเพื่อนมนุษย์ ใช่หรือไม่

ตาราง 27 (ต่อ)

ชื่อชุมชน	ข้อคำถาม
ชุมชนบ้านเกตรี	<ol style="list-style-type: none"> 1. การแลกเปลี่ยนนักเรียนจากประเทศสวีเดนคือต้นกำเนิดแนวคิดการท่องเที่ยวในชุมชนบ้านเกตรี ใช่หรือไม่ 2. ชาวบ้านบ้านเกตรีส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนาและเลี้ยงสัตว์ รองลงมาการทำสวนยางพารา และสวนผลไม้ ใช่หรือไม่ 3. คำว่าเกตรีมาจากคำว่า “บูเกตรีบูตรี” เป็นภาษามลายู แปลว่า “ลูกสาวเจ้าเมือง” และต่อมาเพี้ยนเป็น “บ้านเกตรี” ใช่หรือไม่ 4. ชุมชนบ้านเกตรีส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มเหมาะแก่การประกอบอาชีพประมง ใช่หรือไม่ 5. เป้าหมายการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านเกตรีคือ เป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชน พบปะ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับพี่น้องและแขกผู้มาเยือน เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในชุมชนในการดูแลสุขภาพ และสิ่งแวดล้อมชุมชนบ้านเกตรี ใช่หรือไม่ 6. ตำบลเกตรีมีน้ำใช้ตลอดปีเพราะมีแหล่งน้ำที่สำคัญคือ หนองปลัก และ ฝายส่งน้ำคูสน อำเภอกวนโดน ใช่หรือไม่ 7. ชาวบ้านตำบลเกตรีส่วนมากนับถือศาสนาพุทธ ใช่หรือไม่ 8. ชาวบ้านตำบลเกตรีเล็งเห็นความสำคัญของการศึกษาเพราะเชื่อว่าสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ ใช่หรือไม่ 9. ทุกศาสนาไม่เคยสอนให้มนุษย์ทำชั่วมีแต่สนับสนุนให้ทำแต่ความดีและรักกันอย่างพี่น้องและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ใช่หรือไม่ 10. การละหมาดเป็นการแสดงความเคารพและเป็นการปฏิบัติเพื่อแสดงความภักดีต่อพระเจ้า รวมถึงเป็นการปฏิบัติเพื่อการสำรวมจิตและขัดเกลาจิตใจให้สะอาดบริสุทธิ์อยู่ตลอดเวลา ใช่หรือไม่ 11. การละหมาดเป็นเครื่องมือในการบำบัดจิตใจผู้ที่มีความทุกข์และประสบปัญหาชีวิตในด้านต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังสามารถฝึกตนเองให้ตรงเวลา มีความรับผิดชอบในหน้าที่ ให้อยู่ในระเบียบวินัย รักษาความสะอาด ใช่หรือไม่ 12. ทิฎฆาบ เป็นชุดที่จะทำให้ผู้หญิง ปลอดภัยจากการลวนลาม และแทะโลม ใช่หรือไม่ 13. มุสลิมทุกคนต้องร่วมทำการละหมาดวันละ 5 เวลา หรือมากกว่านั้น ใช่หรือไม่ 14. ในหนึ่งปีจะมีการทดลองและฝึกร่างกายให้รู้จักอดกลั้น ให้รู้จักสภาพอันแท้จริงของผู้ที่อดตัดขัดสนทำให้เกิดความเห็นอกเห็นใจกัน เป็นการขัดเกลาจิตใจให้บริสุทธิ์และเพิ่มคุณธรรมในจิตใจ โดยการระงับยับยั้งอวัยวะทุกส่วนละความชั่วที่เกิดจากอารมณ์ เช่น มือ เท้า หู ตา ลิ้น และใจ หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าการถือศีลอด ใช่หรือไม่ 15. การเข้าสุนัต กระทำกับชาวมุสลิมในชุมชนที่มีอายุระหว่าง 18 ปี ขึ้นไป ใช่หรือไม่ 16. เหตุผลที่มีการเข้าสุนัตก็เพราะว่าต้นกำเนิดของศาสนาอิสลามตั้งอยู่ในแถบทะเลทรายซึ่งเป็นแหล่งที่มีเชื้อโรคหลายชนิด อีกทั้งบริเวณนั้นมีน้ำไม่พอต่อการทำความสะอาดร่างกายส่งผลให้ทำความสะอาดอวัยวะเพศไม่สะอาดเป็นแหล่งสะสมเชื้อโรค ส่งผลให้เกิดโรคเกี่ยวกับอวัยวะเพศของผู้ชายและเป็นสาเหตุให้เกิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ใช่หรือไม่ 17. งานเมาลิดินนปีเป็นการจัดขึ้นเพื่อรำลึกถึงท่านนบีมุฮัมมัดและเป็นวันคล้ายวันเกิดของท่านด้วยบรรยากาศเต็มไปด้วยความครึกครื้น มีการประดับประดาสถานที่ต่างๆ ใช่หรือไม่ 18. อัตราค่าบริการอาหารและที่พักทางชุมชนบ้านเกตรีให้นักท่องเที่ยวพักฟรีและไม่มีค่าใช้จ่ายใดๆ

ตาราง 27 (ต่อ)

ชื่อชุมชน	ข้อคำถาม
	<p>19. ชาวมุสลิม มีวันฮารีรายอ 2 ครั้ง ในช่วงเวลาหนึ่งปี คือ อีดิลฟิตรี ตรงกับวันขึ้น 1 ค่ำ เดือนเซาวาล ซึ่งเป็นเดือน 10 ตามปฏิทินอิสลาม ซึ่งเป็นวันออกบวช และ อีดิลอัฎฮา ตรงกับวันที่ 10 เดือน ซุลฮิจญะ หรือตรงกับเดือน 12 ของปฏิทินอิสลาม ซึ่งเป็นการฉลอง วันออกฮัจญ์ หรือ ถือเป็นวันครบรอบ การถือศีลอดของเดือนรอมฎอน ใช่หรือไม่</p> <p>20. วันวันฮารีรายอเป็นวันที่มุสลิมไม่มีความสุขเป็นวันที่เจ็บเหงาและเต็มไปด้วยความทุกข์ ห้ามมุสลิมแต่งตัว หรือออกไปพบญาติเด็ดขาด ใช่หรือไม่</p> <p>21. วันโกนผมไฟให้ทารกที่คลอดครบ 7 วัน ของชาวมุสลิม โดยในวันนั้นจะนำ แกะ 2 ตัวมาเชือดถ้าหาก ทารกเพศชาย ในทางกลับกันถ้าหากทารกเพศหญิงจะเชือดแกะ 1 ตัว หรือเรียกอีกอย่างว่าการอากีเกาะห์ ใช่หรือไม่</p> <p>22. การทำอาซูรอทำขึ้นเพื่อให้คนมีความเมตตาการแบ่งคือการเอาของความมาผสมร่วมกันให้เข้ากันได้ดี เปรียบเสมือนกับคนให้มีความรักความสามัคคีเหมือนการทำอาซูรอที่เอาทุกอย่างมาผสมกันอย่างลงตัว ใช่หรือไม่</p> <p>23. กลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านเกตรีได้แบ่งโครงสร้างและหน้าที่ในการทำงานออกเป็นลำดับขั้น โดยเริ่มจากตำแหน่งประธานกลุ่ม ซึ่งมีอำนาจการตัดสินใจสูงสุดภายใต้มติข้อตกลงชาวบ้านในชุมชน ใช่หรือไม่</p> <p>24. ขั้นตอนการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้มีการแบ่งการทำงานโดยแบ่งเป็นฝ่ายๆ อย่างชัดเจน แต่ละฝ่าย จะมีผู้รับผิดชอบหลักในการทำงาน เมื่อมีนักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนผู้รับผิดชอบหลักก็จะเรียกสมาชิก ที่มีเวลาว่างมาช่วยตามความเหมาะสม ใช่หรือไม่</p> <p>25. ทางตำบลเกตรีจะไม่มีการพานักท่องเที่ยวชมนักท่องเที่ยวต้องนำรถมาเองเพื่อความสะดวกและทางตำบล จะไม่มีห้องพักให้แต่จะมีพื้นที่ให้สำหรับนักท่องเที่ยวกางเต็นนอนกันเพื่อได้เข้าถึงธรรมชาติได้อย่างแท้จริง ใช่หรือไม่</p> <p>26. ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลเกตรีที่ขึ้นชื่ออยู่สามอย่างคือ การผลิตกาแฟโบราณ การทำขนมพุงพุดะ ชนมปะการัง ใช่หรือไม่</p> <p>27. ชนมอาซูรอเป็นขนมที่สวยงามแต่รสชาติไม่อร่อยสามารถหาทานได้ตามท้องตลาด ใช่หรือไม่</p> <p>28. รายได้จากการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านเกตรีมีการบริหารจัดการโดยคณะกรรมการการท่องเที่ยวโดย ชุมชน ใช่หรือไม่</p> <p>29. ตำบลเกตรีฐานการเรียนรู้ประกอบไปด้วย เรียนรู้การแปรรูปผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ การทำขนม เรียนรู้ ปศุสัตว์ เลี้ยงแพะ และการทำเครื่องหมายจราจรสาน เรียนรู้การปลูกผักปลอดสารพิษ เรียนรู้การทำสวน ผลไม้เกษตรผสมผสาน เรียนรู้การทำไร่อ้อย เรียนรู้พลังงานทดแทน (โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 42) ใช่หรือไม่</p> <p>30. มีการตรวจสอบความพร้อมของโฮมเตย์ในชุมชนอย่างสม่ำเสมอเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ใช่หรือไม่</p>
ชุมชนบ้าน	1. ชุมชนบ้านหัวทางตั้งอยู่ในอำเภอเมือง ใช่หรือไม่
หัวทาง	<p>2. บ้านหัวทาง หมายถึง สุดทางของถนน ใช่หรือไม่</p> <p>3. ชุมชนบ้านหัวทางเป็นจุดปลายทางของท่าเรือเกอปลาบาตัส ใช่หรือไม่</p> <p>4. ชาวบ้านให้ความร่วมมือในการสร้างความรู้จากหน่วยงานภาครัฐและนักวิจัยในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นอย่างดี ใช่หรือไม่</p> <p>5. ผู้บุกเบิกชุมชนบ้านหัวทางคนแรก คือ โต๊ะตาเอบ ใช่หรือไม่</p> <p>6. โต๊ะตาเอบเข้ามาประกอบอาชีพ ตัดไม้ทำ ฟืนซีกขายส่งไปขายยังประเทศมาเลเซียและสิงคโปร์ ใช่หรือไม่</p> <p>7. โต๊ะตาเอบขายที่ดินให้กับโต๊ะนางในราคา 18 บาท ใช่หรือไม่</p>

ตาราง 27 (ต่อ)

ชื่อชุมชน	ข้อความคำถาม
	8. ลูกหลานของโต๊ะคาโอบ เข้ามารับงานราชการทุกคน ใช่หรือไม่
	9. ชุมชนบ้านหัวทางสนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม 10 % นับถือศาสนาพุทธ และประกอบอาชีพออกเรือหาปลา และทำสวน ใช่หรือไม่
	10. ผลกระทบที่ชาวบ้านชุมชนบ้านหัวทางได้รับจากจัดการท่องเที่ยวคือ ไม่ได้รับรายได้เสริมเข้ามาในชุมชน ใช่หรือไม่
	11. ปัญหาที่ขาดแคลนที่สุดคือปัญหาของที่พักนักท่องเที่ยว ไม่ได้รับการเอาใจใส่จากหน่วยงาน ใช่หรือไม่
	12. ทิฎฎา เป็นชุดที่จะทำให้ผู้หญิงปลอดภัยจากการลวนลาม และแทะโลม ใช่หรือไม่
	13. ของที่ระลึกของชุมชนบ้านหัวทางคือกะปิแท้ และกุ้งแห้ง ใช่หรือไม่
	14. หากชาวมุสลิมที่มีความพร้อมทั้งด้านการเงินและสุขภาพสามารถไปประกอบพิธีฮัจญ์ที่เมืองมักกะห์ ใช่หรือไม่
	15. นักท่องเที่ยวต้องใส่เสื้อชูชีพ ไม่ส่งเสียงดัง ไม่ทำร้ายสัตว์ ไม่ดื่มของมึนเมา และไม่ทิ้งขยะลงในลำลอง เพราะจะทำให้น้ำสกปรกส่งผลกระทบต่อสัตว์น้ำ ใช่หรือไม่
	16. แก๊ซหุงต้มที่ชาวบ้านสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้คือแก๊ซที่ได้จากการเผาถ่าน ใช่หรือไม่
	17. ที่มาของชื่อภูเขาเพื่องฟ้าเพราะมีต้นเพื่องฟ้าเยอะบนภูเขา ใช่หรือไม่
	18. สารทเดือนสิบเป็นงานบุญประเพณีที่ทำกันมาต่อเนื่องซึ่งได้รับอิทธิพลด้านความเชื่อซึ่งมาจากทางศาสนาพราหมณ์ ใช่หรือไม่
	19. แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของชุมชนบ้านหัวทางคือ รอยเท้ามนุษย์โบราณ ปลาโลมาสีชมพู ใช่หรือไม่
	20. ช่วงระยะเวลาในการประกอบพิธีกรรมของประเพณีสารทเดือนสิบจะมีขึ้นในวันแรม 1 ค่ำถึงแรม 15 ค่ำ เดือนสิบของทุกปี ใช่หรือไม่
	21. การเลี้ยงปูมีต้องอาศัยธาตุทั้ง 4 ดิน น้ำ ลม ไฟ ใช่หรือไม่
	22. การท่องเที่ยวในชุมชนบ้านหัวทางไม่เน้นการโฆษณา ใช่หรือไม่
	23. "ประเพณีลากพระ" เป็นประเพณีพื้นเมืองของชาวภาคใต้ ได้มีการสืบทอดกันมาตั้งแต่สมัยศรีวิชัย โดยสันนิษฐานว่าได้เกิดมีขึ้นครั้งแรกในประเทศอินเดีย ใช่หรือไม่
	24. บุคคลที่เหมาะสมแก่การทำการท่องเที่ยวในชุมชนต้อง เป็นบุคคลที่มีความเสียสละ มีจิตสาธารณะ ความซื่อสัตย์สุจริต และเห็นประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก ใช่หรือไม่
	25. มุสลิมทุกคนต้องร่วมทำการละหมาดวันละ 5 เวลา หรือมากกว่านั้น ใช่หรือไม่
	26. ในหนึ่งปีจะมีการทดลองและฝึกร่างกายให้รู้จักอดกลั้น ให้รู้จักสภาพอันแท้จริงของผู้ที่อดตัดขัดสนทำให้เกิดความเห็นอกเห็นใจกัน เป็นการ ชัดเกลาคิดใจให้บริสุทธิ์และเพิ่มคุณธรรมในจิตใจ โดยการระงับยับยั้งอวัยวะทุกส่วนละความชั่วที่เกิดจากอารมณ์ เช่น มือ เท้า หู ตา ลิ้น และใจ หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าการถือศีลอด ใช่หรือไม่
	27. การเข้าสู่นิต กระทำกับชาวมุสลิมในชุมชนที่มีอายุระหว่าง 18 ปี ขึ้นไป ใช่หรือไม่
	28. เหตุผลที่มีการเข้าสู่นิตก็เพราะว่าต้นกำเนิดศาสนาอิสลามตั้งอยู่ในแถบทะเลทรายซึ่งเป็นแหล่งที่มีเชื้อโรคหลายชนิด อีกทั้งบริเวณนั้นมีน้ำไม่พอต่อการทำความสะอาดร่างกายส่งผลให้ทำความสะอาดอวัยวะเพศไม่สะอาดเป็นแหล่งสะสมเชื้อโรค ส่งผลให้เกิดโรคเกี่ยวกับอวัยวะเพศของผู้ชายและเป็นสาเหตุให้เกิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ใช่หรือไม่
	29. งานเมาลิดินนปีเป็นการจัดขึ้นเพื่อรำลึกถึงท่านนบีมุฮัมมัดและเป็นวันคล้ายวันเกิดบรรยากาศเต็มไปด้วยความครึกครื้น มีการประดับประดาสถานที่ต่าง ๆ ใช่หรือไม่
	30. ชุมชนบ้านหัวทางรวมระยะเวลาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันประมาณ 215 ปี ใช่หรือไม่

ตาราง 27 (ต่อ)

ชื่อชุมชน	ข้อคำถาม
ชุมชนบ้าน บ่อเจ็ดลูก	<ol style="list-style-type: none"> 1. ตำนานชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูกเกิดจากชาวเลตีนแดงเผ่ามอแกนค้นพบบ่อน้ำจืดในบริเวณชุมชน ใช่หรือไม่ 2. ว่างเว้นจากการทำประมงในช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนธันวาคมของทุกปี ชาวบ้านในชุมชนบ่อเจ็ดลูกมีการปลูกดอกไม้ขายเป็นอาชีพเสริม ใช่หรือไม่ 3. แหล่งหอยในชุมชนบ่อเจ็ดลูกมีเนื้อที่ประมาณ 10 ไร่ พื้นที่นี้เป็นดินทรายสลับโคลน ใช่หรือไม่ 4. อ่าวเมตตา เป็นแหล่งตกปลาในช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงมีนาคม ปลาที่ได้ส่วนใหญ่คือ ปลาจวดเทียม ปลาทราย ใช่หรือไม่ 5. หินเขียน เป็นแหล่งตกปลาตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนถึงมีนาคม ปลาที่ได้ส่วนใหญ่คือ ปลากะพงแดง ปลาเก๋า ปลาฉลาม ใช่หรือไม่ 6. การจัดการท่องเที่ยวของบ้านบ่อเจ็ดลูก เกิดจากกระบวนการวิจัยภายใต้คำถามของทีมนักวิจัยและคณะดำเนินงานการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูกที่ว่า “ทำอย่างไรให้การท่องเที่ยวสอดคล้องกับวิถีชีวิตชุมชนและสามารถสร้างให้คนในชุมชนเกิดการพัฒนา” ใช่หรือไม่ 7. หอยรอก ลักษณะหอยจะแบนมีสีเขียวยาวรี ลักษณะคล้ายกับลูกเหรี้ง เม็ดสะตอ ซอบอยู่บริเวณดินโคลนปนทราย ในการหาต้องสังเกตดูรูความกว้างประมาณ 1 เซนติเมตร ใช่หรือไม่ 8. ป่าชายเลนชุมชนบ่อเจ็ดลูกมีพื้นที่ประมาณ 400 ไร่ ใช่หรือไม่ 9. เขาขมิ้นเป็นสัญลักษณ์ของบ้านบ่อเจ็ดลูก ใช่หรือไม่ 10. ถ้าถ้ำผิ ค้นพบในปี พ.ศ. 2506 โดยชายคนหนึ่งนับถือศาสนาอิสลาม ใช่หรือไม่ 11. หาดกะลิงเป็นหาดที่มีชาวบ้านเล่นลูกข่างเป็นจำนวนมาก ใช่หรือไม่ 12. หินญาบ เป็นจุดที่จะทำให้ผู้หญิงปลอดภัยจากการลวนลาม และแทะโลม ใช่หรือไม่ 13. ชายวัยกลางคนไม่ทราบชื่อ ทำอาชีพประมงออกทะเลหาปลา เป็นลูกของเจ้าแกจัน มีหนี้สินมาก ไม่มีปัญญาที่จะใช้หนี้ให้หมดได้ จึงไปปรึกษากับเจ้าแกเพื่อไปหาทางปลดหนี้ จะยอมทำตามทุกอย่าง เจ้าแกจันจึงใช้ให้ไปกระโดดหน้าผา ถ้ากระโดดลงมาไม่ว่าจะเป็นหรือตายก็จะยกหนี้ทั้งหมดให้ ชายคนดังกล่าวจึงรับคำทำ แล้วขึ้นไปบนหน้าผากระโดดลงมาในช่วงที่เป็นลมมรสุมตะวันตก หรือที่ชาวบ้านเรียกว่าลมเลลมได้พัดเขาไปตกในบริเวณอ่าวหนึ่ง ในทำนองสิหลา (นั่งขัดสมาธิ) ชีวิตรอดปลอดภัย หนี้สินที่ค้างอยู่ก็หมดไป ตำนานข้างต้นคือตำนานของ ผาใช้หนี้ ใช่หรือไม่ 14. ดาลากาตุโย๊ะซีซอ แปลว่า ทะเลหรือชายฝั่งบ่อเจ็ดลูก ชื่อนี้ได้ถูกตั้งขึ้นตามตำนาน ใช่หรือไม่ 15. ชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูกแบ่งโครงสร้างและหน้าที่การดำเนินงานอย่างชัดเจนโดยมีโครงสร้างการทำงานประกอบด้วย ด้านที่พัก ด้านรักษาความปลอดภัย ด้านโปรแกรมการท่องเที่ยว ด้านกฎกติกา และด้านแหล่งท่องเที่ยว ใช่หรือไม่ 16. ชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูกแบ่งแหล่งท่องเที่ยวออกเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติ ภูมิปัญญาชาวบ้าน ตำนาน/ประวัติศาสตร์ ขนบธรรมเนียม และวิถีชีวิต 17. กลุ่มเรือหางยาวชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูกไม่มีคิวในการให้บริการนักท่องเที่ยว แต่ให้บริการด้วยความสมัครใจของเจ้าของเรือ ใช่หรือไม่ 18. ก่อนนักท่องเที่ยวก่อนลงเรือ ต้องมีการให้ข้อมูลการนั่งเรือแก่นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับข้อควรปฏิบัติในการนั่งเรือ ใช่หรือไม่ 19. กติกาในการจัดการการท่องเที่ยวป่าชายเลนชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูกคือนำพรรณไม้บางชนิดออกจากพื้นที่ได้ ใช่หรือไม่

ตาราง 27 (ต่อ)

ชื่อชุมชน	ข้อความคำถาม
	<p>20. กลุ่มแกนนำการท่องเที่ยวโดยชุมชนร่วมกับผู้นำท้องถิ่นบ้านบ่อเจ็ดลูกร่วมมือกันสร้างกิจกรรมสร้างการเรียนรู้และปลูกจิตสำนึกให้แก่คนในชุมชนโดยการพัฒนา ปรับปรุง และทำความสะอาดสถานที่ต่าง ๆ ของชุมชน ใช่หรือไม่</p> <p>21. การละหมาดเป็นเครื่องมือในการบำบัดจิตใจผู้ที่มีความทุกข์และประสบปัญหาชีวิตในด้านต่างๆ ได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังสามารถฝึกตนเองให้ตรงเวลา มีความรับผิดชอบในหน้าที่ ให้อยู่ในระเบียบวินัย รักษาความสะอาด ใช่หรือไม่</p> <p>22. มุสลิมทุกคนต้องร่วมทำการละหมาดวันละ 5 เวลา หรือมากกว่านั้น ใช่หรือไม่</p> <p>23. ในหนึ่งปีจะมีการทดลองและฝึกร่างกายให้รู้จักอดกลั้น ให้รู้จักสภาพอันแท้จริงของผู้ที่อดคัดค้าน ทำให้เกิดความเห็นอกเห็นใจกัน เป็นการขัดเกลาจิตใจให้บริสุทธิ์และเพิ่มคุณธรรมในจิตใจ โดยการระงับยับยั้งอวัยวะทุกส่วนละความชั่วที่เกิดจากอารมณ์ เช่น มือ เท้า หู ตา ลิ้น และใจ หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า การถือศีลอด ใช่หรือไม่</p> <p>24. การเข้าสู่น้ำต กระทบกับชาวมุสลิมในชุมชนที่มีอายุระหว่าง 18 ปี ขึ้นไป ใช่หรือไม่</p> <p>25. เหตุผลที่มีการเข้าสู่น้ำตก็เพราะว่าต้นกำเนิดของศาสนาอิสลามตั้งอยู่ในแถบทะเลทรายซึ่งเป็นแหล่งที่มีเชื้อโรคหลายชนิด อีกทั้งบริเวณนั้นมีน้ำไม่พอต่อการทำความสะอาดร่างกายส่งผลให้ทำความสะอาดอวัยวะเพศไม่สะอาดเป็นแหล่งสะสมเชื้อโรค ส่งผลให้เกิดโรคเกี่ยวกับอวัยวะเพศของผู้ชายและเป็นสาเหตุให้เกิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ใช่หรือไม่</p> <p>26. งานเมาลิดินนปีเป็นการจัดขึ้นเพื่อรำลึกถึงท่านนบีมุฮัมมัดและเป็นวันคล้ายวันเกิดของท่านด้วยบรรยากาศเต็มไปด้วยความครึกครื้น มีการประดับประดาสถานที่ต่างๆ ใช่หรือไม่</p> <p>27. ชาวมุสลิม มีวันฮารีรายอ 2 ครั้ง ในช่วงเวลาหนึ่งปี คือ อีดิลฟิตรี ตรงกับวันขึ้น 1 ค่ำ เดือนเซาวาล ซึ่งเป็นเดือน 10 ตามปฏิทินอิสลาม ซึ่งเป็นวันออกบวช และ อีดิลอัฎฮา ตรงกับวันที่ 10 เดือน ชูลฮิจญะ หรือตรงกับเดือน 12 ของปฏิทินอิสลาม ซึ่งเป็นการฉลอง วันออกฮัจญ์ หรือ ถือเป็นวันครบรอบการถือศีลอดของเดือนรอมฎอน ใช่หรือไม่</p> <p>28. ในวันฮารีรายอเป็นวันที่มุสลิมไม่มีความสุขเป็นวันที่เจ็บเหงาและเต็มไปด้วยความทุกข์ ห้ามมุสลิมแต่งตัวหรือออกไปพบญาติเด็ดขาด ใช่หรือไม่</p> <p>29. วันโกนผมไฟให้ทารกที่คลอดครบ 7 วัน ของชาวมุสลิม โดยในวันนั้นจะนำ แกะ 2 ตัวมาเชือดถ้าหากทารกเพศชาย ในทางกลับกันถ้าหากทารกเพศหญิงจะเชือดแกะ 1 ตัว หรือเรียกอีกอย่างว่าการอากีเกาะห์ ใช่หรือไม่</p> <p>30. การทำอาซูรอทำขึ้นเพื่อให้คนมีความเมตตาการแบ่งคือการเอาของความมาผสมร่วมกันให้เข้ากันได้ดี เปรียบเสมือนกับคนให้มีความรักความสามัคคีเหมือนการทำอาซูรอที่เอาทุกอย่างมาผสมกันอย่างลงตัว ใช่หรือไม่</p>
บ้านทุ่งสะเป๊ะ	<p>1. กิจกรรมการเก็บหอยยามเย็นเป็นที่นิยมของผู้มาเยือนที่ชุมชนทุ่งสะเป๊ะ ใช่หรือไม่</p> <p>2. ชุมชนบ้านทุ่งสะเป๊ะมีภูมิปัญญาของในการปลูกข้าวและยางพารา ใช่หรือไม่</p> <p>3. แนวคิดการเกิดรีสอร์ตชุมชนมาจากการเตรียมที่พักเพื่อรองรับญาติพี่น้องและบุคคลที่มาเยือนมาพักในชุมชน ใช่หรือไม่</p> <p>4. ชาวบ้านให้ความร่วมมือในการสร้างความรู้จากหน่วยงานภาครัฐและนักวิจัยในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นอย่างดี ใช่หรือไม่</p>

ตาราง 27 (ต่อ)

ชื่อชุมชน	ข้อความคำถาม
	5. เป้าหมายการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านทุ่งสะโงะคือ เป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชน พบปะ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับพี่น้องและแขกผู้มาเยือน เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในชุมชนในการดูแลสุขภาพ และสิ่งแวดล้อม ชุมชนบ้านทุ่งสะโงะ ใช่หรือไม่
	6. ชุมชนทุ่งสะโงะมีอายุมากกว่า 200 ปีและมีพื้นที่ติดกับจังหวัดตรัง ใช่หรือไม่
	7. สองสามีภรรยา สามี่ชื่อ นายหมาด ภรรยาชื่อนางเทศ อพยพมาจากพัทลุง เพื่อจะไปพื้นที่อื่นต่อ แต่ ระหว่างทางข้าวเปลือกที่นำมาเกิดร่วงหล่นลงพื้น แล้วกึ่งองกวมขึ้น นายหมาดก็เลยตัดสินใจว่า ที่นี้ เหมาะที่จะเป็นที่อยู่อาศัย จึงเริ่มต้นปลูกสร้างบ้านและบุกเบิกพื้นที่ทำนา สร้างสวนมะพร้าว เพราะเดิมบริเวณนี้เป็นป่าไม้สะโงะล้วน ๆ (ต้นลำแพนในปัจจุบัน) นายหมาดและนางเทศอพยพมาจากพัทลุง ใช่หรือไม่
	8. แผลมบังโเกะ มีเนื้อที่ติดทะเล 500 ไร่ ทิศตะวันตกติดทะเลอ่าวไทย มีหาดทรายสีเทา ใช่หรือไม่
	9. ส่วนใหญ่ชาวบ้านชุมชนทุ่งสะโงะนับถือศาสนาอิสลามและประกอบอาชีพประมงพื้นบ้าน ดังนั้นวิถีชีวิตของคนในชุมชนจึงอยู่ภายใต้ข้อจำกัดของศาสนาอิสลามและอาชีพประมงพื้นบ้าน ใช่หรือไม่
	10. ปัจจุบันมีสมาชิก 72 คนสมัครหน้าที่ แม่บ้านทำอาหาร 47 คน จัดห้องประชุมและที่พัก 5 คนควบคุมเครื่องเสียง 2 คนเรือบริการ 4 คน มัคคุเทศก์ 5 คน ชูรักษาความสงบเรียบร้อย 7 คน ทุกหน้าที่มีการหมุนเวียนกันทำ ใช่หรือไม่
	11. ส่วนมากชาวบ้านจับสัตว์โดย วางอวนปลาทราย อวนปลาจาราเม็ด ไชปู วางอวนปลาทุ อวนปลาจรวด แต่สำหรับอวนกุ้งสามารถวางได้แค่บางช่วงเวลาในหนึ่งปี ใช่หรือไม่
	12. ทิญาบ เป็นชุดที่จะทำให้ผู้หญิง ปลอดภัยจากการลวนลาม และแทะโลม ใช่หรือไม่
	13. ชุมชนมีกฎกติกาห้ามนำสุราหรือของมีเมาเข้าในชุมชนเพื่อความปลอดภัยและเคารพสถานที่ท่องเที่ยวจากภายในชุมชนส่วนใหญ่ นับถือศาสนาอิสลาม ใช่หรือไม่
	14. หากชาวมุสลิมที่มีความพร้อมทั้งด้านการเงินและสุขภาพสามารถไปประกอบพิธีฮัจย์ที่เมืองมักกะฮ์ ใช่หรือไม่
	15. ชาวบ้านในชุมชนมีรายได้เสริมจากการผลิตปุ๋ยชีวภาพจากหอยเชอร์รี่ ใช่หรือไม่
	16. ผู้มาเยือนสามารถฟังบรรยาย การสาธิตและร่วมทำปุ๋ยอินทรีย์จากหอยเชอร์รี่ ใช่หรือไม่
	17. ชาวบ้านมีการปรับหมุนเวียนการทำงานอย่างชัดเจน ใช่หรือไม่
	18. ชุมชนมีการปลูกต้นสนทะเลในพื้นที่แหลมบังโเกะเพื่อเป็นการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าชายเลน ใช่หรือไม่
	19. การแสดงที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนทุ่งสะโงะคือการรำมวยไทย การรำตาลีทีปัส การทำโปะน้ำตั้น ลากอวนชายหาด การแปรรูปอาหารทะเล การทำขนมของกลุ่มปะการัง ค่ายมวยเยาวชน กลุ่มผ้าอั้นดามัน ใช่หรือไม่
	20. การท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านทุ่งสะโงะเกิดจากชาวบ้านทุกคนในชุมชนบ้านบุโอบยเล็งเห็นความสำคัญ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติที่เสื่อมโทรมและลดน้อยลง
	21. กลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านทุ่งสะโงะได้แบ่งโครงสร้างและหน้าที่ในการทำงานออกเป็นลำดับ โดยเริ่มจากตำแหน่งประธานกลุ่ม ซึ่งมีอำนาจการตัดสินใจสูงสุดภายใต้มติข้อตกลงชาวบ้านในชุมชน ใช่หรือไม่
	22. นักท่องเที่ยวสามารถแต่งตัวได้ตามสบาย เช่น ใส่กางขาสั้น แต่งตัวส่อหล่อนตา เพื่อเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยวคนอื่นให้มาเที่ยวในชุมชนจะได้มีเงินสะพัดไหลเวียนในชุมชน ใช่หรือไม่
	23. นักท่องเที่ยวสามารถจับปลาในบริเวณเขตชุมชนโดยจะต้องใช้อุปกรณ์ที่ไม่เป็นอันตรายต่อระบบนิเวศของสัตว์น้ำชนิดอื่นและปะการัง ใช่หรือไม่
	24. เขาทะนาน นานเคยได้รับรางวัลที่ 3 ในการประกวดแหล่งน้ำระดับประเทศ ใช่หรือไม่

ตาราง 27 (ต่อ)

ชื่อชุมชน	ข้อคำถาม
	<p>25. มุสลิมทุกคนต้องร่วมทำการละหมาดวันละ 5 เวลา หรือมากกว่านั้น ใช่หรือไม่</p> <p>26. ในหนึ่งปีจะมีการทดลองและฝึกร่างกายให้รู้จักอดกลั้น ให้รู้จักสภาพอันแท้จริงของผู้ที่อดตัดขัดสน ทำให้เกิดความเห็นอกเห็นใจกัน เป็นการ ชัดเกลาคจิตใจให้บริสุทธิ์และเพิ่มคุณธรรมในจิตใจ โดยการระงับยับยั้งอวัยวะทุกส่วนละความชั่วที่เกิดจากอารมณ์ เช่น มือ เท้า หู ตา ลิ้น และใจ หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าการถือศีลอด ใช่หรือไม่</p> <p>27. การเข้าสู่นิต กระทำกับชาวมุสลิมในชุมชนที่มีอายุระหว่าง 18 ปี ขึ้นไป ใช่หรือไม่</p> <p>28. เหตุผลที่มีการเข้าสู่นิตก็เพราะว่าต้นกำเนิดศาสนาอิสลามตั้งอยู่ในแถบทะเลทรายซึ่งเป็นแหล่งที่มีเชื้อโรคหลายชนิด อีกทั้งบริเวณนั้นมีน้ำไม่พอต่อการทำความสะอาดร่างกายส่งผลให้ทำความสะอาดอวัยวะเพศไม่สะอาดเป็นแหล่งสะสมเชื้อโรค ส่งผลให้เกิดโรคเกี่ยวกับอวัยวะเพศของผู้ชายและเป็นสาเหตุให้เกิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ใช่หรือไม่</p> <p>29. งานเมาลิดินนบีเป็นการจัดขึ้นเพื่อรำลึกถึงท่านนบีมุฮัมมัดและเป็นวันคล้ายวันเกิดบรรยากาศเต็มไปด้วยความศรัทธา มีการประดับประดาสถานที่ต่างๆ ใช่หรือไม่</p> <p>30. รัศมะโยะ”เป็นตระกูลเก่าแก่ที่อาศัยอยู่ในชุมชนทุ่งสะโยะ โดยนายหมาดเป็นคนแรกที่บุกเบิกเข้ามาอาศัย จนกลายเป็นชุมชนทุ่งสะโยะในปัจจุบันใช่หรือไม่</p>
ชุมชนบ้านปากันเคย	<p>1. การพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปากันเคยเริ่มเกิดขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2545 ใช่หรือไม่</p> <p>2. โต๊ะทานจะเกาะฮุกคือกลุ่มคนกลุ่มแรกที่เข้ามาตั้งถิ่นฐาน ใช่หรือไม่</p> <p>3. ชุมชนบ้านปากันเคยยังเป็นสถานที่ให้ กองทัพญี่ปุ่นขึ้นบกสมัยสงครามโลกที่ 2 ในการทำสงครามกับเมืองไทรบุรี ใช่หรือไม่</p> <p>4. คำว่า เคย” เป็นภาษาไทยถิ่นใต้แปลว่า “เคยมาเยือนแล้ว” ใช่หรือไม่</p> <p>5. ชาวบ้านในชุมชนบ้านปากันเคยมีอาชีพประมง ใช่หรือไม่</p> <p>6. ชาวบ้านในชุมชนบ้านปากันเคยใช้หลักการทางศาสนาอิสลามเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต</p> <p>7. ปูลี เป็นปูขนาดใหญ่ที่มีลักษณะสวยงาม ด้วยสีกระดองของมัน ใช่หรือไม่</p> <p>8. หินญาบ เป็นชุดที่จะทำให้ผู้หญิง ปลอดภัยจากการลวนลาม และแทะโลม ใช่หรือไม่</p> <p>9. เกาะหินเหล็ก (เกาะกว้าง)แนวหาดหินรูปร่างทรงสี่เหลี่ยมถึงหกเหลี่ยมเรียงรายอัดแน่น กลายเป็นเนื้อเดียวกันรอบเกาะ ทอดยาวไปถึงหน้าผาสูงสุดจุดชมวิวดินแดนสองประเทศ (ไทย-มาเลเซีย) ใช่หรือไม่</p> <p>10. การละหมาด การแสดงความเคารพและเป็นการปฏิบัติเพื่อแสดงความภักดีต่อญาติที่ล่วงลับไปแล้ว ใช่หรือไม่</p> <p>11. การละหมาดเป็นเครื่องมือการบำบัดจิตใจผู้ที่มีความทุกข์และประสบปัญหาชีวิตในด้านต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังสามารถฝึกตนเองให้ตรงเวลา มีความรับผิดชอบในหน้าที่ และรักษาความสะอาด ใช่หรือไม่</p> <p>12. สันหลังมังกรเป็นสันทรายที่เต็มไปด้วยซากเปลือกหอยนับล้านตัวที่มาสะสมกัน ทำให้เกิดเส้นทางคดเคี้ยวมีความยาวประมาณ 3 กิโลเมตร ใช่หรือไม่</p> <p>13. มุสลิมทุกคนต้องร่วมทำการละหมาดวันละ 5 เวลา หรือมากกว่านั้น ใช่หรือไม่</p> <p>14. ในหนึ่งปีจะมีการทดลองและฝึกร่างกายให้รู้จักอดกลั้น ให้รู้จักสภาพอันแท้จริงของผู้ที่อดตัดขัดสน ทำให้เกิดความเห็นอกเห็นใจกัน เป็นการชัดเกลาคจิตใจให้บริสุทธิ์และเพิ่มคุณธรรมในจิตใจ โดยการระงับยับยั้งอวัยวะทุกส่วนละความชั่วที่เกิดจากอารมณ์ เช่น มือ เท้า หู ตา ลิ้น และใจ หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าการถือศีลอด ใช่หรือไม่</p> <p>15. การเข้าสู่นิต กระทำกับชาวมุสลิมในชุมชนที่มีอายุระหว่าง 18 ปี ขึ้นไป ใช่หรือไม่</p>

ตาราง 27 (ต่อ)

ชื่อชุมชน	ข้อความคำถาม
	16. เหตุผลที่มีการเข้าสู่นัดก็เพราะว่าต้นกำเนิดของศาสนาอิสลามตั้งอยู่ในแถบทะเลทรายซึ่งเป็นแหล่งที่มีเชื้อโรคหลายชนิด อีกทั้งบริเวณนั้นมีน้ำไม่พอต่อการทำความสะอาดร่างกายส่งผลให้ทำความสะอาดอวัยวะเพศไม่สะอาดเป็นแหล่งสะสมเชื้อโรค ส่งผลให้เกิดโรคเกี่ยวกับอวัยวะเพศของผู้ชายและเป็นสาเหตุให้เกิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ใช่หรือไม่
	17. งานเมาลีตินนปีเป็นการจัดขึ้นเพื่อรำลึกถึงท่านนบีมุฮัมมัดและเป็นวันคล้ายวันเกิดของท่านด้วยบรรยากาศเต็มไปด้วยความครึกครื้น มีการประดับประดาสถานที่ต่างๆ ใช่หรือไม่
	18. ชุดแต่งกายของชาวมุสลิม ต้องปกปิดส่วนของร่างกายที่พึงสงวนโดยกำหนดให้ผู้ชายปกปิดระหว่างสะดือกับหัวเข่า และผู้หญิงต้องปกปิดทุกส่วนของร่างกาย ยกเว้นใบหน้า และฝ่ามือ ใช่หรือไม่
	19. ชาวมุสลิม มีวันฮารีรายอ 2 ครั้ง ในหนึ่งปี คือ อีดิลฟิตรี ตรงกับวันขึ้น 1 ค่ำ เดือนเชาวาล ซึ่งเป็นเดือน 10 ตามปฏิทินอิสลาม ซึ่งเป็นวันออกบวช และ อีดิลอฎฮา ตรงกับวันที่ 10 เดือน ซุลฮิจญะ หรือตรงกับเดือน 12 ของปฏิทินอิสลาม ซึ่งเป็นการฉลอง วันออกฮัจญ์ หรือ ถือเป็นวันครบรอบการถือศีลอดของเดือนรอมฎอน ใช่หรือไม่
	20. ในวันฮารีรายอเป็นวันที่มุสลิมไม่มีความสุขเป็นวันที่เจ็บเหงาและเต็มไปด้วยความทุกข์ ห้ามมุสลิมออกไปพบญาติเด็ดขาด ใช่หรือไม่
	21. วันโกนผมไฟให้ทารกที่คลอดครบ 7 วัน ของชาวมุสลิม โดยในวันนั้นจะนำ แกะ 2 ตัวมาเชือดถ้าหากทารกเพศชาย ในทางกลับกันถ้าหากทารกเพศหญิงจะเชือดแกะ 1 ตัว หรือเรียกอีกอย่างว่าการอากีเกาะห์ ใช่หรือไม่
	22. อาซูรอทำเป็นการเอาของความผสมให้เข้ากันการทำอาซูรอที่เอาทุกอย่างมาผสมกันอย่างลงตัว ใช่หรือไม่
	23. ทะแลแหวก สันหลังมังกร ได้รับการส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ ภายใต้สโลแกน หาดมังกร Miracle Satun ใช่หรือไม่
	24. นักท่องเที่ยวสามารถแต่งตัวได้ตามสบายเช่น ใส่กางเกงขาสั้น แต่งตัวล่อหลอตา เพื่อเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยวคนอื่นให้มาเที่ยวในชุมชนจะได้มีเงินสะพัดไหลเวียนในชุมชน ใช่หรือไม่
	25. นักท่องเที่ยวสามารถจับปลาในบริเวณเขตชุมชนโดยจะต้องใช้อุปกรณ์ที่ไม่เป็นอันตรายต่อระบบนิเวศของสัตว์น้ำชนิดอื่นและปะการังซึ่งเป็นการทำให้เกิดการสูญเสียสภาพลักษณ์ของการท่องเที่ยวในชุมชน เช่นการใช้เครื่องช็อคไฟฟ้า เป็นต้น ใช่หรือไม่
	26. “บากัน” ซึ่งเป็นภาษามลายู แปลว่า “ที่พัก” ใช่หรือไม่
	27. คนในชุมชนต้องร่วมปลูกป่าปีละ 3 ครั้ง วันพอบ วันแม่ วันสิ่งแวดล้อมโลก เพื่อเป็นการเพิ่มปริมาณทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ใช่หรือไม่
	28. ชยะในชุมชนชาวบ้านสามารถปล่อยลงทะเลเพื่อเป็นอาหารและที่อยู่ของสัตว์และให้มันย่อยสลายเองตามธรรมชาติเพื่อเป็นการประหยัดเวลาและการสูญเสียพลังงาน ใช่หรือไม่
	29. ขนบธรรมเนียมประเพณีของบ้านบากันเคย ชาวบ้านนับถือศาสนาอิสลาม 100% ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักการของศาสนาอิสลาม อย่างเคร่งครัด ใช่หรือไม่
	30. ชุมชนบ้านบากันเคยได้รับผลกระทบจากคลื่นยักษ์สึนามิ ใช่หรือไม่

ตาราง 27 (ต่อ)

ชื่อชุมชน	ข้อคำถาม
ชุมชนบ้าน ปากันใหญ่	<ol style="list-style-type: none"> 1. เกาะฮีโปะ หมายถึง สถานที่เฝ้าถ่านขนาดใหญ่ ใช้หรือไม่ 2. ในอดีตมีต้นไม้ใหญ่ ขนาด 12-15 คนโอบอยู่แถวมัสยิดอัสซาก็รีน ซึ่งเป็นต้นไม้ลัทธิ ใช้หรือไม่ 3. สมัยก่อนคณะมโนราห์ ร้องแจ๊ง ลิเกบก หนังตะลุง ต้องแวะมาเล่นหรือรำถวายต้นฮีโปะก่อนทุกครั้ง ถ้าหากไม่มาเล่นหรือรำถวายก่อนเดินทางจะมีอันเป็นไป ใช้หรือไม่ 4. คนแรกที่เข้ามาชื่อโต๊ะจิ มาทำสวนมะพร้าวและตั้งถิ่นฐานอยู่ที่นั่นจนเสียชีวิต ชาวบ้านจึงนำศพไปฝังไว้ทางทิศใต้ของเกาะ จึงได้เรียกทิศใต้ของเกาะว่าทิศโต๊ะจิ 5. อาชีพหลักของชุมชนคือทำประมงขนาดใหญ่ส่วนอาชีพสำรองคือทำประมงขนาดเล็ก ใช้หรือไม่ 6. ปากันใหญ่ยังไม่มีสินค้าชุมชนหรือท้องถิ่น แต่มีสินค้าที่ทำกันเองและจำหน่ายกันในหมู่บ้าน เช่น ปลาในกระชัง ปลาแห้ง ใช้หรือไม่ 7. ช่วงเดือนกุมภาพันธ์ - เมษายน นักท่องเที่ยวสามารถชมปลาโลมาและปลาพะยูนมาकिनหน้าทะเล ใช้หรือไม่ 8. ชุมชนบ้านปากันใหญ่เป็นชุมชนอิสลามดั้งเดิมชาวบ้าน 100 % นับถือศาสนาอิสลาม ทำให้อยู่อย่างสงบและมีการแบ่งปันซึ่งกันและกัน ใช้หรือไม่ 9. ทุกศาสนาไม่เคยสอนให้มนุษย์ทำชั่วมีแต่สนับสนุนให้ทำแต่ความดีและรักกันอย่างพี่น้องและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ใช้หรือไม่ 10. การละหมาด เป็นแสดงความเคารพและปฏิบัติเพื่อแสดงความภักดีต่อญาติที่ล่วงลับไปแล้ว ใช้หรือไม่ 11. การละหมาดยังเป็นเครื่องมือการบำบัดจิตใจผู้ที่มีความทุกข์และประสบปัญหาชีวิตในด้านต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังสามารถฝึกตนเองให้ตรงเวลา มีความรับผิดชอบในหน้าที่ ให้อยู่ในระเบียบวินัยรักษาความสะอาด ใช้หรือไม่ 12. หิญาบ เป็นชุดที่จะทำให้ผู้หญิง ปลอดภัยจากการลวนลาม และแทะโลม ทุกวันนี้ ผู้แต่งชุดหิญาบ ไม่ใช่สิ่งแปลกใหม่ ในสายตาสังคม แต่คือความงดงาม ความสุภาพ ใช้หรือไม่ 14. ในหนึ่งปีจะมีการทดลองและฝึกร่างกายให้รู้จักอดกลั้น ให้อึดทนไหวทนแค้นจริงของผู้ที่อดคัดัดสน ทำให้เกิดความเห็นอกเห็นใจกัน เป็นการ ชัดเกล้าจิตใจให้บริสุทธิ์และเพิ่มคุณธรรมในจิตใจ โดยการระงับยับยั้งอวัยวะทุกส่วนละความชั่วที่เกิดจากอารมณ์ เช่น มือ เท้า หู ตา ลิ้น และใจ หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าการถือศีลอด ใช้หรือไม่ 15. การเข้าสู่นัต เป็นกิจกรรมที่ชาวมุสลิมผู้ชายทุกคนถือปฏิบัติเป็นขนบธรรมเนียมที่ต้องมีการตัดปลายอวัยวะเพศของผู้ชาย สามารถกระทำกับชาวมุสลิมในชุมชนที่มีอายุระหว่าง 18 ปี ขึ้นไป ใช้หรือไม่ 16. เหตุผลที่มีการเข้าสู่นัตก็เพราะว่าในแถบทะเลทรายซึ่งเป็นแหล่งที่มีเชื้อโรคหลายชนิด อีกทั้งบริเวณนั้นมีน้ำไม่พอต่อการทำความสะอาดร่างกายส่งผลให้ทำความสะอาดอวัยวะเพศไม่สะอาดเป็นแหล่งสะสมเชื้อโรค ส่งผลให้เกิดโรคเกี่ยวกับอวัยวะเพศของผู้ชายและเป็นสาเหตุให้เกิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ใช้หรือไม่ 17. งานเมาลีดินนปีเป็นการจัดขึ้นเพื่อรำลึกถึงท่านนบีมุฮัมมัดและเป็นวันคล้ายวันเกิดของท่านด้วยบรรยากาศเต็มไปด้วยความครึกครื้น มีการประดับประดาสถานที่ต่างๆ ใช้หรือไม่ 18. ชาวมุสลิม มีวันฮารีรายอ 2 ครั้ง ในช่วงเวลาหนึ่งปี คือ อีดิลฟิตรี ตรงกับวันขึ้น 1 ค่ำ เดือนเซาวาล ซึ่งเป็นเดือน 10 ตามปฏิทินอิสลาม ซึ่งเป็นวันออกบวช และ อีดิลอัฎฮา ตรงกับวันที่ 10 เดือน ชุลฮิจญะหรือตรงกับเดือน 12 ของปฏิทินอิสลาม ซึ่งเป็นการฉลอง วันออกฮัจญ์ หรือ ถือเป็นวันครบรอบการถือศีลอดของเดือนรอมฎอน ใช้หรือไม่

ตาราง 27 (ต่อ)

ชื่อชุมชน	ข้อความคำถาม
	<p>19. ในวันฮารีรายอเป็นวันที่มุสลิมไม่มีความสุขเป็นวันที่เหงียบเหงาและเต็มไปด้วยความทุกข์ ห้ามมุสลิมแต่งตัวหรือออกไปพบญาติเด็ดขาด ใช่หรือไม่</p> <p>20. วันโกนผมไฟให้ทารกที่คลอดครบ 7 วัน ของชาวมุสลิมถ้าหากทารกเพศชายจะนำแกะ 2 ตัวมาเชือด หากทารกเพศหญิงจะเชือดแกะ 1 ตัว หรือเรียกอีกอย่างว่าการอากีเกาะห์</p> <p>21. การทำอาซูรอทำขึ้นเพื่อให้คนมีความเมตตาการแบ่งคือการเอาของความมาผสมร่วมกันให้เข้ากันได้ดี เปรียบเสมือนกับคนให้มีความรักความสามัคคีเหมือนการทำอาซูรอที่เอาทุกอย่างมาผสมกันอย่างลงตัว ใช่หรือไม่</p> <p>22. การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวและการใช้ประโยชน์ มีการกำหนดปลูกป่าชายเลนทดแทนเป็นที่กำบังคลื่นลมจากมรสุมกำหนดหรือแหล่งท่องเที่ยว ใช่หรือไม่</p> <p>23. เราสามารถเดินทางด้วยรถยนต์ไปยังท่าเทียบเรือบ้านทุ่งริน อำเภอกำแพง และท่าเทียบเรือเจ๊ะบิลังทางเรือจากท่าเทียบเรือ สู่ชุมชนเกาะสาหร่าย ใช่หรือไม่</p> <p>24. ขั้นตอนการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้มีการแบ่งการทำงานโดยแบ่งเป็นฝ่ายๆ อย่างชัดเจน แต่ละฝ่ายจะมีผู้รับผิดชอบหลักในการทำงาน เมื่อมีนักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนผู้รับผิดชอบหลักก็จะเรียกสมาชิกที่มีเวลารว่างมาช่วยตามความเหมาะสม ใช่หรือไม่</p> <p>25. นักท่องเที่ยวสามารถออกไปนั่งเรือชม ปะการัง และ หาดปู หาดปลา ไปพร้อมกับชาวบ้านได้เลย ใช่หรือไม่</p> <p>26. ชุมชนบ้านบากันใหญ่ไม่มีผู้ใหญ่บ้านปกครองโดยชาวบ้านทุกคน ชาวบ้านทุกคนจึงมีสิทธิ์ทำตามใจตัวเอง ใช่หรือไม่</p> <p>27. ชนมาอาซูรอเป็นชนที่สวงามแต่รสชาติไม่อร่อยสามารถหาทานได้ตามท้องตลาด ใช่หรือไม่</p> <p>28. ในปัจจุบันชุมชนบ้านบากันใหญ่มีปลาพะยูนเหลืออยู่ 14-15 ตัว บางส่วนไม่ใช่ตายตามธรรมชาติแต่ตายเพราะไปติดกับเครื่องมือหาปลาของชาวบ้าน เช่น อวน เป็นต้น ใช่หรือไม่</p> <p>29. เกาะฮิปะ มีชื่อเรียกอีกอย่างว่า บากัน-บาซาก ใช่หรือไม่</p> <p>30. สุลานเลือกหอยกาบเป็นสุสานที่ไม่มีเม็ดทรายเลยมีแต่เปลือกหอยนับหมื่นล้านชิ้นเรียงราวกันเป็นแถว ใช่หรือไม่</p>
ชุมชนบ้าน ภูผาเพชร	<p>1. ชื่อเดิมของถ้ำภูผาเพชร คือ “ถ้ำยาวหรือถ้ำเพชร” ใช่หรือไม่</p> <p>2. ภูมิประเทศของชุมชนบ้านภูผาเพชรตั้งอยู่บนที่ราบสูงทางทิศเหนือของจังหวัดสตูล ใช่หรือไม่</p> <p>3. พระอุดมค์ “หลวงตาแฝง” เป็นผู้ค้นพบกระดูกมนุษย์ ในถ้ำภูผาเพชร ใช่หรือไม่</p> <p>4. ชาวบ้านให้ความร่วมมือในการสร้างความรู้จากหน่วยงานภาครัฐและนักวิจัยในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นอย่างดี ใช่หรือไม่</p> <p>5. เป้าหมายการท่องเที่ยวของชุมชนภูผาเพชรคือ เป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชน พบปะ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับพี่น้องและแขกผู้มาเยือน เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในชุมชนในการดูแลทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมชุมชนภูผาเพชร ใช่หรือไม่</p> <p>6. มีการสำรวจถ้ำภูผาเพชรอย่างเป็นทางการคือ พ.ศ.2541 ใช่หรือไม่</p> <p>7. ชื่อเดิมของถ้ำภูผาเพชร คือ “ถ้ำลอด” ใช่หรือไม่</p> <p>8. ครอบครัวของนายช่วงและนางแดง รักทองจันทร์ ได้ย้ายเข้ามาอาศัยบริเวณถ้ำลอดเป็นครอบครัวสุดท้าย ใช่หรือไม่</p> <p>9. ส่วนใหญ่ชาวบ้านชุมชนภูผาเพชรถือศาสนาพุทธและประกอบอาชีพหาของป่า และทำสวน ใช่หรือไม่</p>

ตาราง 27 (ต่อ)

ชื่อชุมชน	ข้อคำถาม
	10. ภายในถ้ำภูผาเพชรนักโบราณคดีพบเศษภาชนะดินเผาลายเชือกทาบร่องรอยส่วนก้นภาชนะดินเผา ถูกหินปูนและเปลือกหอยยึดเกาะอยู่ ใช่หรือไม่
	11. นักโบราณคดีสันนิษฐานว่า บริเวณถ้ำภูผาเพชรเคยเป็นที่อยู่ของมนุษย์ยุคก่อนประวัติศาสตร์ประมาณ 9,000 ปี ใช่หรือไม่
	12. หินงาบ เป็นชุดที่จะทำให้ผู้หญิง ปลอดภัยจากการลวนลาม และแทะโลม ใช่หรือไม่
	13. บริเวณในถ้ำภูผาเพชรมีห้องเล็กห้องน้อยประมาณ 20 ห้องซึ่งมีชื่อเรียกที่แตกต่างกัน ใช่หรือไม่
	14. หากชาวมุสลิมที่มีความพร้อมทั้งด้านการเงินและสุขภาพสามารถไปประกอบพิธีฮัจย์ที่เมืองมักกะฮ์ ใช่หรือไม่
	15. ถ้ำภูผาเพชรตั้งอยู่ติดกับเทือกเขาบรรทัด ใช่หรือไม่
	16. ป่าไม้บริเวณเทือกเขาบรรทัดเป็นการดูแลการดูแลควบคุมรักษาของหน่วยงานพิทักษ์ป่าและภาคี ใช่หรือไม่
	17. ชาวบ้านมีการปรับหมุนเวียนการทำงานอย่างชัดเจน ใช่หรือไม่
	18. สารทเดือนสิบเป็นงานบุญประเพณีที่ทำกันมาต่อเนื่องซึ่งได้รับอิทธิพลด้านความเชื่อซึ่งมาจากศาสนาพราหมณ์ ใช่หรือไม่
	19. ในบริเวณเทือกเขาบัตตมีชาโก (เซม้ง) อาศัยอยู่บนภูเขา ใช่หรือไม่
	20. ช่วงระยะเวลาในการประกอบพิธีกรรมของประเพณีสารทเดือนสิบจะมีขึ้นในวันแรม 1 ค่ำถึงแรม 15 ค่ำ เดือนสิบของทุกปี
	21. กลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชนภูผาเพชรได้แบ่งโครงสร้างและหน้าที่ในการทำงานออกเป็นลำดับ โดยเริ่มจากตำแหน่งประธานกลุ่ม ซึ่งมีอำนาจการตัดสินใจสูงสุดภายใต้มติข้อตกลงชาวบ้านในชุมชน ใช่หรือไม่
	22. นักท่องเที่ยวสามารถแต่งตัวได้ตามสบาย เช่น ใส่กางขาลิ้น แต่งตัวล่อหลอตา เพื่อเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยวคนอื่นให้มาเที่ยวในชุมชนจะได้มีเงินสะพัดไหลเวียนในชุมชน ใช่หรือไม่
	23. "ประเพณีลากพระ" เป็นประเพณีพื้นเมืองของชาวภาคใต้ ได้มีการสืบทอดกันมาตั้งแต่สมัยศรีวิชัย โดยสันนิษฐานว่าได้เกิดมีขึ้นครั้งแรกในประเทศอินเดีย ใช่หรือไม่
	24. บุคคลที่เหมาะสมแก่การทำการท่องเที่ยวในชุมชนต้อง เป็นบุคคลที่มีความเสียสละ มีจิตสาธารณะ ความซื่อสัตย์สุจริต และเห็นประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก ใช่หรือไม่
	25. มุสลิมทุกคนต้องร่วมทำการละหมาดวันละ 5 เวลา หรือมากกว่านั้น ใช่หรือไม่
	26. ในหนึ่งปีจะมีการทดลองและฝึกร่างกายให้รู้จักอดกลั้น ให้รู้จักสภาพอันแท้จริงของผู้ที่อดตัดขัดสน ทำให้เกิดความเห็นอกเห็นใจกัน เป็นการ ชัดเกล้าจิตใจให้บริสุทธิ์และเพิ่มคุณธรรมในจิตใจ โดยการระงับยับยั้งอวัยวะทุกส่วนละความชั่วที่เกิดจากอารมณ์ เช่น มือ เท้า หู ตา ลิ้น และใจ หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าการถือศีลอด ใช่หรือไม่
	27. การเข้าสู่นัต กระทบกับชาวมุสลิมในชุมชนที่มีอายุระหว่าง 18 ปี ขึ้นไป ใช่หรือไม่
	28. เหตุผลที่มีการเข้าสู่นัตก็เพราะว่าต้นกำเนิดศาสนาอิสลามตั้งอยู่ในแถบทะเลทรายซึ่งเป็นแหล่งที่มีเชื้อโรคหลายชนิด อีกทั้งบริเวณนั้นมีน้ำไม่พอต่อการทำความสะอาดร่างกายส่งผลให้ทำความสะอาดอวัยวะเพศไม่สะอาดเป็นแหล่งสะสมเชื้อโรค ส่งผลให้เกิดโรคเกี่ยวกับอวัยวะเพศของผู้ชายและเป็นสาเหตุให้เกิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ใช่หรือไม่
	29. งานเมาลิดินนบีเป็นการจัดขึ้นเพื่อรำลึกถึงท่านนบีมุฮัมมัดและเป็นวันคล้ายวันเกิดบรรยากาศเต็มไปด้วยความครึกครื้น มีการประดับประดาสถานที่ต่างๆ ใช่หรือไม่
	30. ปากถ้ำของถ้ำภูผาเพชรหันไปทางทิศตะวันออก ใช่หรือไม่

ตาราง 27 (ต่อ)

ชื่อชุมชน	ข้อคำถาม
ชุมชนบ้านหัวหิน	<ol style="list-style-type: none"> จุดเด่นชุมชนหัวหินอยู่ที่ปลายหาดด้านทิศใต้มีหินจำนวนมากยื่นลงไปในทะเล มีรูปร่างและขนาดแตกต่างกัน ใช้หรือไม่ ว่างเว้นจากการทำประมงในช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนธันวาคมของทุกปี ชาวบ้านในชุมชนหัวหินมีการปลูกดอกไม้ขายเป็นอาชีพเสริม ใช้หรือไม่ ชุมชนหัวหินมีหินรูปร่างคล้ายกับข้างนอนหมอบ ซึ่งชาวบ้านเรียก หินลูกช้าง ใช้หรือไม่ บริเวณหินลูกช้างมีหอยดีเตบ ใช้หรือไม่ ต้นหยงบาตู คือหินศักดิ์สิทธิ์ของชุมชนหัวหิน ใช้หรือไม่ คนในชุมชนบ้านท่าชะมวงเดิมหรือหัวหินในปัจจุบันเป็นคนอพยพมาจากพื้นที่ใกล้เคียงทั้งภายในและภายนอกจังหวัด และอยู่อาศัย ทำมาหากินอยู่ชายฝั่งทะเลอันดามันริมคลองติเตบ ใช้หรือไม่ ทอนไม้ทะเลจะเป็นพื้นที่ที่อยู่ตรงกลางระหว่างป่าชายเลนและลำคลองตึงหัง ใช้หรือไม่ โคกลีออน อยู่ทางทิศเหนือของหมู่บ้าน ใช้หรือไม่ ลักษณะทางภูมิศาสตร์ชุมชนหัวหินประกอบไปด้วยพื้นที่ชายฝั่งทะเล พื้นที่โคก พื้นที่ป่าชายเลน ใช้หรือไม่ ถ้ำมีนทอง ค้นพบในปี พ.ศ. 2506 โดยชาวบ้านหัวหิน ใช้หรือไม่ หาดกะลิงเป็นหาดที่มีชาวบ้านในชุมชนหัวหินหาหอยเพื่อประกอบอาหาร ใช้หรือไม่ หินญาบ เป็นจุดที่จะทำให้ผู้หญิง ปลอดภัยจากการลวนลาม และแพะโลม ใช้หรือไม่ ชาวบ้านที่นับถือศาสนาพุทธในชุมชนหัวหินส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่ในชุมชนท่าชะมวง และชุมชนไม้ทะเล ในการประกอบศาสนกิจของชาวพุทธจะมารวมกันที่วัดท่าชะมวง ใช้หรือไม่ ศาลากาตูหย๊ะซิชอ คือชื่อตามตำนานของชุมชนหัวหิน ใช้หรือไม่ ชุมชนหัวหินเข้าร่วมเป็นสมาชิกเครือข่ายท่องเที่ยวโดยชุมชนเมื่อ ปี พ.ศ. 2555 ใช้หรือไม่ การจัดการรายได้จะทำการโดยคิดเป็น 100% ของกำไรทั้งหมด และจะแบ่งให้สมาชิกเมื่อครบ 1 ปี ใช้หรือไม่ กลุ่มเรือหางยาวชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูกไม่มีคิดในการให้บริการนักท่องเที่ยว แต่ให้บริการด้วยความสมัครใจของเจ้าของเรือ หรือไม่ ก่อนนักท่องเที่ยวก่อนลงเรือ ต้องมีการให้ข้อมูลการนั่งเรือแก่นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับข้อควรปฏิบัติในการนั่งเรือ หรือไม่ กติกาในการจัดการการท่องเที่ยวป่าชายเลนชุมชนบ้านหัวหินคือนำพรรณไม้บางชนิดออกจากพื้นที่ได้ ใช้หรือไม่ เกาะลิตีเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของชุมชนหัวหิน ใช้หรือไม่ การละหมาดเป็นเครื่องมือในการบำบัดจิตใจผู้ที่มีความทุกข์และประสบปัญหาชีวิตในด้านต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังสามารถฝึกตนเองให้ตรงเวลา มีความรับผิดชอบในหน้าที่ ให้อยู่ในระเบียบวินัย รักษาความสะอาด ใช้หรือไม่ มุสลิมทุกคนต้องร่วมทำการละหมาดวันละ 5 เวลา หรือมากกว่านั้น ใช้หรือไม่ ในหนึ่งปีจะมีการทดลองและฝึกร่างกายให้รู้จักอดกลั้น ให้อึดทนทานแท้จริงของผู้ที่อดคัดัดขสน ทำให้เกิดความเห็นอกเห็นใจกัน เป็นการขัดเกลาจิตใจให้บริสุทธิ์และเพิ่มคุณธรรมในจิตใจ โดยการระงับยับยั้งอวัยวะทุกส่วนละความชั่วที่เกิดจากอารมณ์ เช่น มือ เท้า หู ตา ลิ้น และใจ หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าการถือศีลอด ใช้หรือไม่ การเข้าสุนัต กระทำกับชาวมุสลิมในชุมชนที่มีอายุระหว่าง 18 ปี ขึ้นไป ใช้หรือไม่

ตาราง 27 (ต่อ)

ชื่อชุมชน	ข้อความคำถาม
	<p>25. เหตุผลที่มีการเข้าสู่นัดก็เพราะว่าต้นกำเนิดของศาสนาอิสลามตั้งอยู่ในแถบทะเลทรายซึ่งเป็นแหล่งที่มีเชื้อโรคหลายชนิด อีกทั้งบริเวณนั้นมีน้ำไม่พอต่อการทำความสะอาดร่างกายส่งผลให้ทำความสะอาดอวัยวะเพศไม่สะอาดเป็นแหล่งสะสมเชื้อโรค ส่งผลให้เกิดโรคเกี่ยวกับอวัยวะเพศของผู้ชายและเป็นสาเหตุให้เกิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ใช่หรือไม่</p> <p>26. งานเมาลิดินนบีเป็นการจัดขึ้นเพื่อรำลึกถึงท่านนบีมุฮัมมัดและเป็นวันคล้ายวันเกิดของท่านด้วยบรรยากาศเต็มไปด้วยความครึกครื้น มีการประดับประดาสถานที่ต่าง ๆ ใช่หรือไม่</p> <p>27. ชาวมุสลิม มีวันฮารีรายอ 2 ครั้ง ในช่วงเวลาหนึ่งปี คือ อีดิลฟิตรี ตรงกับวันขึ้น 1 ค่ำ เดือนเชาวาล ซึ่งเป็นเดือน 10 ตามปฏิทินอิสลาม ซึ่งเป็นวันออกบวช และ อีดิลอัฎฮา ตรงกับวันที่ 10 เดือน ชูลฮิจญะ หรือตรงกับเดือน 12 ของปฏิทินอิสลาม ซึ่งเป็นการฉลอง วันออกฮัจญ์ หรือ ถือเป็นวันครบรอบการถือศีลอดของเดือนรอมฎอน ใช่หรือไม่</p> <p>28. ในวันฮารีรายอเป็นวันที่มุสลิมไม่มีความสุขเป็นวันที่เงียบเหงาและเต็มไปด้วยความทุกข์ ห้ามมุสลิมแต่งตัวหรือออกไปพบญาติเด็ดขาด ใช่หรือไม่</p> <p>29. วันโกนผมไฟให้ทารกที่คลอดครบ 7 วัน ของชาวมุสลิม โดยในวันนั้นจะนำ แกะ 2 ตัวมาเชือดถ้าหากทารกเพศชาย ในทางกลับกันถ้าหากทารกเพศหญิงจะเชือดแกะ 1 ตัว หรือเรียกอีกอย่างว่าการอกก็เกาะห์ ใช่หรือไม่</p> <p>30. การทำอาซูรอทำขึ้นเพื่อให้คนมีความเมตตาการแบ่งคือการเอาของมาผสมร่วมกันให้เข้ากันได้ดีเปรียบเสมือนกับคนให้มีความรักความสามัคคีเหมือนการทำอาซูรอที่เอาทุกอย่างมาผสมกันอย่างลงตัว ใช่หรือไม่</p>
ชุมชนบ้านนาทอน	<p>1. ตำบลนาทอน เดิมชาวบ้านเรียกว่า บ้านในทอน ต่อมาชาวบ้านไปทำนา ทำสวน จึงเรียกว่านาทอน ซึ่งประวัติของตำบลนาทอน ใช่หรือไม่</p> <p>2. ชาวบ้านตำบลนาทอนมีภูมิปัญญาในการปลูกปาล์มและยางพารา ใช่หรือไม่</p> <p>3. สภาพแวดล้อมของตำบลนาทอนส่วนใหญ่จะอยู่ติดทะเล ใช่หรือไม่</p> <p>4. ตำบลนาทอนเป็นตำบลที่เปี่ยมไปด้วยธรรมชาติโดยมีหิ้งห้อยเป็นเอกลักษณ์ของตำบล ใช่หรือไม่</p> <p>5. ในช่วงเดือนพฤศจิกายน-ธันวาคม เป็นฤดูวางไข่หิ้งห้อยชุมชนบ้านนาทอน ใช่หรือไม่</p> <p>6. ทรัพยากรธรรมชาติที่สวยงามของตำบลนาทอนมี หิ้งห้อย ผีเสื้อ ปูสี ปูลม ค้าวดาวแม่ไก่ ใช่หรือไม่</p> <p>7. ปูสี เป็นปูขนาดใหญ่ที่มีลักษณะสวยงาม ด้วยสีของมัน ใช่หรือไม่</p> <p>8. ชุมชนนาทอนมีความหลากหลายทางอารยธรรมเนื่องจากชาวบ้านในชุมชนนับถือศาสนาพุทธและอิสลามในอัตราส่วนที่พอ ๆ กัน ใช่หรือไม่</p> <p>9. ชาวบ้านตำบลนาทอนอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขส่งผลให้มีอารยธรรมที่หลากหลาย ใช่หรือไม่</p> <p>10. การละหมาด การแสดงความเคารพและเป็นการปฏิบัติเพื่อแสดงความภักดีต่อญาติที่ล่วงลับไปแล้ว ใช่หรือไม่</p> <p>11. การละหมาดเป็นเครื่องมือการบำบัดจิตใจผู้ที่มีความทุกข์และประสบปัญหาชีวิตในด้านต่าง ๆ ได้อย่างดี อีกทั้งยังสามารถฝึกตนเองให้ตรงเวลา มีความรับผิดชอบในหน้าที่ และรักษาความสะอาด ใช่หรือไม่</p> <p>12. ทิญาบ เป็นชุดที่จะทำให้ผู้หญิง ปลอดภัยจากการลวนลาม และแทะโลม ใช่หรือไม่</p> <p>13. มุสลิมทุกคนต้องร่วมทำการละหมาดวันละ 5 เวลา หรือมากกว่านั้น ใช่หรือไม่</p>

ตาราง 27 (ต่อ)

ชื่อชุมชน	ข้อความคำถาม
	14. ในหนึ่งปีจะมีการทดลองและฝึกร่างกายให้รู้จักอดกลั้น ให้รู้จักสภาพอันแท้จริงของผู้ที่อดคัดัดขัดสน ทำให้เกิดความเห็นอกเห็นใจกัน เป็นการขัดเกลารสชาติให้บริสุทธิ์และเพิ่มคุณธรรมในจิตใจ โดยการระงับยับยั้งอวัยวะทุกส่วนละความชั่วที่เกิดจากอารมณ์ เช่น มือ เท้า หู ตา ลิ้น และใจ หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าการถือศีลอด ใชหรือไม่
	15. การเข้าสู่นัด กระทำกับชาวมุสลิมในชุมชนที่มีอายุระหว่าง 18 ปี ขึ้นไป ใชหรือไม่
	16. เหตุผลที่มีการเข้าสู่นัดก็เพราะว่าต้นกำเนิดของศาสนาอิสลามตั้งอยู่ในแถบทะเลทรายซึ่งเป็นแหล่งที่มีเชื้อโรคหลายชนิด อีกทั้งบริเวณนั้นมีน้ำไม่พอต่อการทำความสะอาดร่างกายส่งผลให้ทำความสะอาดอวัยวะเพศไม่สะอาดเป็นแหล่งสะสมเชื้อโรค ส่งผลให้เกิดโรคเกี่ยวกับอวัยวะเพศของผู้ชายและเป็นสาเหตุให้เกิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ใชหรือไม่
	17. งานเมาลิดินนปีเป็นการจัดขึ้นเพื่อรำลึกถึงท่านนบีมุฮัมมัดและเป็นวันคล้ายวันเกิดของท่านด้วยบรรยากาศเต็มไปด้วยความครึกครื้น มีการประดับประดาสถานที่ต่าง ๆ ใชหรือไม่
	18. ชุมชนนาทอน มีการจัดสถานีสามล้อพ่วงให้กับคนในชุมชนหากชาวบ้านต้องการจะใช้บริการต้องออกไปรอตามสถานีนั้น ๆ ใชหรือไม่
	19. ชาวมุสลิม มีวันฮารีรายอ 2 ครั้ง ในหนึ่งปี คือ อีดิลฟิตรี ตรงกับวันขึ้น 1 ค่ำ เดือนเชาวาล ซึ่งเป็นเดือน 10 ตามปฏิทินอิสลาม ซึ่งเป็นวันออกบวช และ อีดิลอัฎฮา ตรงกับวันที่ 10 เดือน ซุลฮิจญะ หรือตรงกับเดือน 12 ของปฏิทินอิสลาม ซึ่งเป็นการฉลอง วันออกฮัจญ์ หรือ ถือเป็นวันครบรอบการถือศีลอดของเดือนรอมฎอน ใชหรือไม่
	20. ในวันฮารีรายอเป็นวันที่มุสลิมไม่มีความสุขเป็นวันที่เหงียบเหงาและเต็มไปด้วยความทุกข์ ห้ามมุสลิมออกไปพบญาติเด็ดขาด ใชหรือไม่
	21. วันโกนผมไฟให้ทารกที่คลอดครบ 7 วัน ของชาวมุสลิม โดยในวันนั้นจะนำ แกะ 2 ตัวมาเชือดถ้าหากทารกเพศชาย ในทางกลับกันถ้าหากทารกเพศหญิงจะเชือดแกะ 1 ตัว หรือเรียกอีกอย่างว่าการอากีเกาะห์ ใชหรือไม่
	22. อาซูรอทำเป็นการเอาของคาวมาผสมให้เข้ากันอย่างลงตัว ใชหรือไม่
	23. กลุ่มการทอที่เย็บโดยชุมชนบ้านนาทอนได้แบ่งโครงสร้างและหน้าที่ในการทำงานออกเป็นลำดับชั้น โดยเริ่มจากตำแหน่งประธานกลุ่ม ซึ่งมีอำนาจการตัดสินใจสูงสุดภายใต้มติข้อตกลงชาวบ้านในชุมชน
	24. ชาวบ้านตำบลนาทอนผลิตปุ๋ยใช้เอง เช่น ปุ๋ยน้ำ ปุ๋ยหมัก ใชหรือไม่
	25. หมู่บ้านวังตงเป็นอีกหมู่บ้านหนึ่งที่มีป่าชายเลนมากกว่า 3000 ไร่ ซึ่งมีเยอะเป็นอันดับต้น ๆ ของประเทศ ใชหรือไม่
	26. สอนสาธารณสุขเขานางคำซึ่งมีสภาพเป็นภูเขาสูงและมีถ้ำซึ่งมีแม่น้ำลอดภายในถ้ำออกสู่ภายนอกสู่ฝายน้ำล้นวังตงซึ่งตั้งอยู่ หมู่ที่ 8 ตำบลนาทอน และมีซากหอยอยู่บริเวณเนินเขา ใชหรือไม่
	27. อ่าวไม้ขาว (แหลมลูดู) หมู่ที่ 6 ตำบลนาทอน เป็นชายหาดที่มีแต่ต้นไม้สีเขียวมากมาย ใชหรือไม่
	28. ชยะในชุมชนห้ามปล่อยลงทะเลเพื่อเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลไม่ให้มีชยะ และส่งผลให้น้ำเน่าเสียชาวบ้านต้องเอามาใส่ถังที่ทางชุมชนจัดเตรียมไว้เท่านั้น และจะมีเจ้าหน้าที่นำรถเก็บชยะมาเก็บเพื่อความเป็นระเบียบและความสะอาดของชุมชน ใชหรือไม่
	29. อ่าวผก เป็นอ่าวที่มีขนาดกว้างมากกว่า 500 เมตร ในอ่าวประกอบด้วยสาหร่ายทะเล ลิงแสม หอยชนิดต่าง ๆ ปัจจุบันมีกลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ซึ่งมีสมาชิกประมาณ 50 คน ใชหรือไม่
	30. อาชีพที่สร้างรายได้ให้แก่ชาวบ้านชุมชนบ้านนาทอนคือการเลี้ยงหอยแมลงภู่และวางจำหน่ายสู่ท้องตลาด ใชหรือไม่

ภาคผนวก ค สารสนเทศที่จำเป็นเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

ตาราง 28 สารสนเทศที่จำเป็นเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

ชื่อชุมชน	สารสนเทศที่จำเป็น
ชุมชนบูโบย	<p>1. ข้อมูลพื้นฐานชุมชน</p> <p>1.1 แนวคิดและการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน เริ่มจากการทำวิจัยเรื่องการจัดการทรัพยากรในชุมชนร่วมกับ สกว. สตูล โดยเป็นส่วนหนึ่งของทีมวิจัยทรัพยากรในชุมชน จากนั้นกลุ่มแม่บ้านในชุมชนได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของทรัพยากรในชุมชน เพราะมีการตัดไม้เพื่อประกอบอาชีพประมงและสร้างรั้ว จึงร่วมกันหาแนวทางในการอนุรักษ์ป่าไม้ให้ป่าหมดไป เป้าหมายการท่องเที่ยว (Goal) เป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับแขกผู้มาเยือนหรือนักท่องเที่ยว เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในชุมชนในการดูแลทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมชุมชน</p> <p>1.2 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านบูโบย มีตำนานเล่ากันว่ามีลูกสาวคนหนึ่ง ชื่อ บาโบย มีรูปพรรณสัณฐานสวยงามว่ากันว่ามีความสูง 7 ศอก เอว 7 คืบ คอ 7 ปล้อง ย้ายถิ่นฐานมาอยู่ที่หมู่บ้านกาแบงใกล้เคียงกับหมู่บ้านบูโบยปัจจุบันในเวลานั้นผู้ชายทั้งหมดหมายปองอยากได้นางมาเป็นคู่ครองจึงเกิดการฆ่าฟันกันตาย พี่ชายของบาโบย เล็งเห็นว่าปัญหาการตายของผู้ชายในหมู่บ้านเกิดจากการแย่งชิงน้องสาวตนจึงออกกลอุบายล่อลวงน้องสาวไปหาหอยลอกกันที่ป่าชายเลนซึ่งเป็นบริเวณบ้านบูโบยในปัจจุบัน จากนั้นจึงพาบาโบยผู้เป็นน้องสาวจนถึงแกชีวิต ปัจจุบันยังมีกุโบร์อยู่ที่บ้าน นางฉิม ก้อนคำ ซึ่งเป็นเปลว (สุสาน) ใต้บูโบยในปัจจุบัน หลังจากบาโบยเสียชีวิต ความสงบสุขจึงเกิดกับหมู่บ้านกาแบง คำว่า บูโบย มาจากคำว่า บาโบยตามตำนาน</p> <p>1.3 สภาพทั่วไปของบ้านบูโบย ชุมชนบูโบยตั้งอยู่หมู่ที่ 3 ตำบลแหลมสน อำเภอละงู จังหวัดสตูล มีลักษณะพื้นที่เป็นรูปวงรี มีเนื้อที่ทั้งหมด 1210 ไร่ เป็นป่าชายเลน 430 ไร่ ที่อยู่อาศัย 370 ไร่ พื้นที่ทำการเกษตร 398 ไร่ พื้นที่ชายหาด 12 ไร่ มีความยาว 4 กิโลเมตร มีประชากร ทั้งหมดประมาณ 1064 คน ประมาณ 247 ครัวเรือน ชายประมาณ 511 หญิงประมาณ 553 อาชีพหลักของคนในหมู่บ้าน คือ ประมงพื้นบ้าน รองลงมา คือการทำเกษตรกรรค้าขาย และรับจ้างทั่วไป อาณาเขต ทิศเหนือ ติดต่อดันหยงละไม้ มีคลองละงูกั้นขวาง ทิศใต้ ติดต่อก หมู่บ้านกาแบง ทิศตะวันออก ติดต่อก ป่าชายเลนและคลอง สุโงมูใช้ะ ทิศตะวันตกติดต่อกทะเลอันดามัน ซอยทั้งหมดที่มีอยู่ในหมู่บ้านได้แก่ซอยโคกแกด ความยาว 500 เมตร ซอยมัสยิด ทะลุซอยราชูทิศ มีความยาว 600 เมตร ซอยรวมใจ ทะลุหมู่บ้านสนกลาง มีความยาว 1800 เมตร ซอยโอท็อป ทะลุชายหาดบ้านสนกลาง มีความยาว 4 กิโลเมตรคลองทั้งหมดที่มีอยู่ในหมู่บ้านได้แก่คลองละงู คลองหาดแดง คลองกาแบง คลองสายย่อยแยกมาจากคลองท่าบุดมี 4 สาย 1. จากคลองปากท่าบุด มาถึงองค์การบริหารส่วนตำบลยาวประมาณ 1000 เมตร 2. จากคลองท่าบุด มาถึงมัสยิดยาวประมาณ 800 เมตร 3. จากคลองท่าบุด มาถึงบ้านนาย สปาก ชำนาญเรือ ยาวประมาณ 1400 เมตร 4. จากคลองท่าบุด มาถึงบ้านนาย อำนวย สอและ ยาวประมาณ 2 กิโลเมตร</p> <p>2. ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม</p> <p>2.1 ทรัพยากรธรรมชาติ</p> <p>2.1.1 ชายหาดบูโบย มีลักษณะดินทรายปนเลน มีความยาวประมาณ 4 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดกับหมู่บ้านสนกลาง และบ้านสนใหม่ ในปัจจุบันมีการกัดเซาะของลมชายหาดและเกิดการทับถมทำให้ชายหาดมีความกว้างมากขึ้นจากเดิมประมาณ 5 เมตร ในช่วงเดือนพฤศจิกายนจนถึงเดือนเมษายนของทุกปีเป็นที่พักผ่อน อีกรังยังเป็นแหล่งอาหารของชาวบ้านในชุมชนบ้านบูโบยโดยเฉพาะเป็นแหล่งที่อยู่ของหอยท้ายเกา หอยหวาน และแมงดาทะเลซึ่งจะมีมากในวันขึ้น 15 ค่ำของทุกเดือน เพราะเป็นวันน้ำขึ้นเต็มที่ นอกจากจะเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ทะเล ชายหาดบูโบยยังมีต้นเตยปูดะ ซึ่งสามารถนำมาเป็นวัสดุของคนในชุมชน</p>

ตาราง 28 (ต่อ)

ชื่อชุมชน	สารสนเทศที่จำเป็น
	<p>สำหรับบวรวงศ์วางได้ตลอดปี ส่วนบวรปลาทราย วางได้เฉพาะบางเดือน วางได้กึ่งมากในฤดู มรสุม ไซบู่ วางได้ตลอดฤดูกาล การใช้ประโยชน์ ทำปุ๋ย ตั้งแต่เดือน พฤศจิกายน ถึง เดือน เมษายน รวม 6 เดือน ทำปุ๋ยขนาดใหญ่มีปลาเล็กปลาใหญ่ภูมิปัญญาในการอนุรักษ์ ไม่วางบวรในแนวปะการัง ไม่จับสัตว์น้ำขนาดเล็ก ไม่ใช้ตาบวรขนาดเล็ก (ใช้เฉพาะขนาดกับสัตว์น้ำที่เราต้องการ) ไม่จับปูไข่นอก (กำลังวางไข่) มีการเคลื่อนมือตามช่วงฤดูกาล ตามสัตว์น้ำ จุดเด่น เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางทะเล ในยามเย็นเห็นพระอาทิตย์ตกน้ำ และเกาะมากมาย เช่น เกาะกล้วย เกาะสาม เกาะเกตรา</p>
	<p>2.1.3 ป่าชายเลนชุมชนบวไบย ลักษณะพื้นที่ป่าชายเลนเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าทอดยาวไปตามคลอง ระยะยาวประมาณ 3 กิโลเมตร ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของหมู่บ้านมีพื้นที่ประมาณ 297 ไร่ มีคลองขนาดเล็ก อยู่ในป่าชายเลนชุมชนบวไบย 2 สาย ชาวบ้านในชุมชนเรียกกันว่า คลองคงและคลองบอ กุ้ง ป่าชายเลนบ้านบวไบยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ส่วนที่ 1 อยู่บริเวณขอบนอกติดกับคลองคง บริเวณนี้จะปลูกคลุมไปด้วย ต้นปาด ต้นปี่ ต้นโก้งกางใบใหญ่ ต้นโก้งกางใบเล็ก ส่วนที่ 2 ป่าชายเลนบริเวณดินเลนปนทรายอยู่ระหว่างป่าชายเลนส่วนที่ติดกับคลองคงกับป่าชายเลนบริเวณดินทรายซึ่งเป็นส่วนที่อยู่ถัดเข้าไป ในบริเวณป่าชายเลนที่เป็นดินเลนปนทรายปลูกคลุมไปด้วยต้นแสม ต้นบุนนาค ต้นถั่วขาว ต้นถั่วดำ ต้นโตด ต้นหลังกาโต และเหือกปลาหมอ ส่วนที่ 3 ป่าชายเลนบริเวณดินทราย ซึ่งเป็นส่วนที่อยู่ติดชายฝั่งในหมู่บ้านบวไบย บริเวณดินทรายจะมีต้นมูตา ต้นแฝง ต้นคูหุง ต้นจาก ต้นชิง่า และต้นตุตม ประโยชน์ป่าชายเลนชุมชนบวไบย มีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนโดยตรง สามารถใช้พืชพันธุ์ภายในป่าชายเลนเป็นยารักษาโรค เช่น ต้นตุตม แก้วร้อนในภายในปาก ต้นสวาดเป็นยาถ่ายพยาธิและต้นเหือกปลาหมอสามารถแก้อริสดีวง ทวารและฝี เป็นต้น ทั้งนี้ป่าชายเลนชุมชนบวไบยสามารถเป็นก้ำบังลมในหน้ามรสุมให้กับชุมชนในช่วงเดือน มิถุนายนถึงกันยายนของทุกปี ต้นไม้บางประเภทในป่าชายเลนยังสามารถนำมาเป็นวัสดุในการสร้างปุ๋ยเพื่อจับปลาในทะเลชายฝั่ง สร้างบ้านพักที่อยู่อาศัยของคนในชุมชน ต้นไม้บางประเภทนำไปทำเครื่องมือในการจับ สัตว์ทะเล อย่างเช่น ไม้บุนนาคและไม้ปี่ใช้ทำไซเพื่อดักปลา เปลือกต้นแสมนำไปแช่น้ำเพื่อเป็นสีย้อมบวร ทำให้มีความทนทาน เป็นต้น ป่าชายเลนบวไบยยังเป็นแหล่งทำมาหากินของชาวบ้านในช่วงมรสุมเป็นการตกปู ดำในเวลาเช้าเดินช่วง 12 คำ จนถึง 4 คำของอีกเดือน ไม่ว่าจะข้างขึ้นหรือข้างแรม ซึ่งสามารถตกได้ทั้งปีแม้จะเป็นช่วงมรสุม ทั้งนี้ป่าชายเลนยังเป็นที่พักพิงสัตว์น้ำ เช่น กุ้ง หอย ปู ปลา และยังเป็นบริเวณประกอบอาชีพ ปลูกกระชังของชาวบ้านในชุมชนตลอดทั้งปี เช่น ปลูกกระชังขาว ปลาเก๋า ปลาตอกหมาก ปลาช่อนทะเล เป็นต้น สัตว์ที่อาศัยอยู่ในบริเวณป่าชายเลนชุมชนบวไบยเป็นอีกหนึ่งทรัพยากรธรรมชาติที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของคนในชุมชนบวไบยเนื่องจากสัตว์แต่ละชนิดเป็นได้ทั้งอาหารและสร้างอาชีพให้กับคนในชุมชน สัตว์ที่มีมาก ได้แก่ หอยควาย สามารถหาได้ตลอดทั้งปี หอยจวบแจง จะหาได้เฉพาะเวลาน้ำขึ้น ปูเปี้ยว หาได้ในช่วง ทุกกลางเดือน ปูก้ามดาบและปลาตีนเป็นสัญลักษณ์แสดงถึงความอุดมสมบูรณ์ของป่าชายเลนในบริเวณนั้น เนื่องจากจะเป็นสัตว์ที่มีผลต่อการปรับความสมดุลของระบบนิเวศในป่าชายเลน</p>
	<p>2.1.4 คลองบวไบย ต้นน้ำเริ่มไหลจากคลองคง ซึ่งไหลแยกออกไปหลายสาย และสายหนึ่งไหลมา ประจบกับคลองกาแบง และจากคลองกาแบงมาจนถึงคลองบวไบยมีความยาวประมาณ 4 กิโลเมตร ความกว้างของปากคลองบวไบยประมาณ 2 กิโลเมตร เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำ หลายชนิด เช่น ปลาเก๋า ปลาลามา ปลาทราย ปลานกคุ้ม ปลาเม่น ปลาฉลาม ปลาข้างไฟ ปลาแกแคว ปลาแกดั่ง ปลาจ๋องม่อง ปลาแตรอง ปลาซีกเดียว ปลามาหยีหางควาย ปลาเสื่อ ปลาโรตโรต ปลาสามแก้ว ปลาม่อง ปลาชาก ปลาภูเขา ปลาแมะ ปลากระพงขาว ปลากระพงแดง และปูม้า ปูเสื่อ ปูใบ ปูคิม ปูไม้ขีด ที่สำคัญมีกุ้งมังกร และกุ้ง ซึ่งเป็นสัตว์ที่หายากแต่มีอยู่ที่คลองบวไบยหาได้ทั้งปี ในคลองบวไบยจะมีพื้นที่สำหรับเพาะพันธุ์และสัตว์น้ำ เพราะมีตูกน ปลาอยู่เป็นจำนวนมากซึ่งตูกน คือ ก้อนหินปะการังอยู่ร่วมกัน เป็นแหล่งสำหรับเพาะพันธุ์ปลาและสัตว์น้ำ</p>

ตาราง 28 (ต่อ)

ชื่อชุมชน	สารสนเทศที่จำเป็น
	<p>มีอยู่หลายแหล่ง ที่ชาวบ้านได้ตั้งชื่อกันมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ เรียกต่อๆ กันมา มีอยู่ 8 ถูคน ดังนี้ 1. ถูคนแพ อยู่กลางคลองของปากคลอง น้ำลึกประมาณ 14 เมตร ปลาที่ตกได้ส่วนมากเป็นปลาเก๋า ปลาแดง ปลาดอกหมอก ปลานาเงิน และปลาจะชุกชุม ตกปลาได้เยในช่วง น้ำ 8-9 ค่ำ 2. ถูคนท้ายสาด จะอยู่ถัดจาก ถูคนแพไปทางทิศใต้ประมาณ 500 เมตร น้ำลึกประมาณ 8 เมตร ปลาที่ตกได้ส่วนมากเป็นปลาแดง ปลานาเงิน ปลาภูเลา ปลาเบน ปลาซาก ปลากะพงขาว ปลาเก๋า และปลาจะชุกชุมตกได้เยอะในช่วง น้ำ 14 ค่ำ เวลาประมาณน้ำกำลังเริ่มขึ้น (หัวน้ำขึ้น) 3. ถูคนหัวควน จะอยู่ถัดจากถูคนแพไปทางทิศเหนือประมาณ 500 เมตร น้ำลึกประมาณ 10 เมตร ปลาที่ตกได้ส่วนมากเป็นปลาจะชุกชุม ปลาจะชุกแดง ปลาเก๋า ปลาเบน ปลาดอกหมอก ปลานาเงิน และปลาชุกชุมตกได้เยอะในช่วง น้ำ 6.7 ค่ำ 4. ถูคนโตบแตก จะอยู่ถัดจากถูคนหัวควนไปทางทิศตะวันออกประมาณ 900 เมตร น้ำลึกประมาณ 4 เมตร ที่เรียกถูคนโตบแตก เนื่องจาก สมัยก่อนเรือโตบบรรทุกถ่านเข้ามาบริเวณดังกล่าวบังเอิญชนเข้ากับถูคนนี้ ชาวบ้านเลยตั้งชื่อเรียกถูคนนี้ว่า ถูคนโตบแตก หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า ถูคนท้ายโพงพาง ปลาที่ตกได้ส่วนมากเป็นปลาเก๋า ปลาจะชุกแดง ปลาภูฎู ปลาตุเล ปลาดอกหมอก ปลาทราย ปลาลามา และปลาจะชุกชุมตกได้เยอะ ในช่วงน้ำขึ้น 13-14 ค่ำ 5. ถูคนต้นส้ม จะอยู่ถัดจากถูคนโตบแตกไปทางทิศใต้คนละฝั่งคลองประมาณ 1200 เมตร น้ำลึกประมาณ 6 เมตร ปลาที่ตกได้ส่วนมากเป็นปลาเก๋า ปลาดอกหมอก ปลาลามา ปลาเงี่ยงแดง และปลาจะชุกชุมได้เยอะ ในช่วง น้ำขึ้น 6 ค่ำ 6. ถูคนหน้าตาหยง จะอยู่ถัดจากถูคนต้นส้มไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือประมาณ 800 เมตร น้ำลึก 10 เมตร ปลาที่ตกได้ส่วนใหญ่ เป็นปลาแดง ปลานาเงิน ปลาเก๋า ปลาทราย และปลาชุกชุม ตกได้เยอะในช่วง น้ำขึ้น 11-12 ค่ำ 7. ถูคนรังหิว จะอยู่ถัดจากถูคนหน้าตาหยงไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ประมาณ 400 เมตร น้ำลึกประมาณ 14 เมตร ปลาที่ตกได้ส่วนใหญ่ เป็นปลาแมะ ปลาแดง ปลาเก๋า ปลานาเงิน และปลาจะชุกชุมตกได้เยอะในช่วง น้ำขึ้น 12-13 ค่ำ 8. ถูคนปากคลองกาเบง จะอยู่ถัดจากถูคนรังหิวไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ประมาณ 1300 เมตร น้ำลึกประมาณ 12 เมตร ปลาที่ตกได้ส่วนใหญ่ เป็น ปลาจะชุกชุม ปลาเก๋า ปลาภูฎู ปลาตุกทะเล ปลาแดง ปลาดอกหมอก และปลาจะชุกชุมตกได้เยอะในช่วง น้ำขึ้น 11-12 ความกว้างของปากคลอง กาเบงประมาณ 1 กิโลเมตร</p>
	<p>2.2 วัฒนธรรมและประเพณี วิถีชีวิตประชากรชุมชนนโยบายส่วนใหญ่เป็นไปตามอาชีพที่ประกอบคือประมง พื้นบ้านทางทะเล เช่น อวนปลาทราย จะมีมากในช่วงเดือน พฤษภาคมถึงมิถุนายน ของทุกปี ชาวบ้าน ออกหาปลาในช่วงน้ำขึ้น 13 ค่ำ ถึงแรม 4 ค่ำ แหล่งที่ออกไปหาส่วนใหญ่ บริเวณเกาะกล้วย เกาะแดง เกาะเกตรา ทำโป๊ะ เริ่มเดือนพฤศจิกายน ล้นสุดที่ปลายเดือนเมษายน ไชหมึก ไข่มุกน้ำ ตกปลา ตกปูดำ เลี้ยงปลาในกระชังทำได้ตลอดปี หอยท้ายเขา อยู่ในดินทราย หอยจะเปิดเป็นรูเล็ก ๆ สองรูอยู่ใกล้ ๆ กัน หอยจะมีมาก เดือนธันวาคมถึงมกราคม ของทุกปี ส่วนใหญ่จะนำเรือไปดำเวลาน้ำใส</p>
	<p>ในส่วนของความเชื่อในการดำรงชีวิตของชาวบ้านชุมชนนโยบายส่วนใหญ่เชื่อและนับถือศาสนาอิสลาม และประกอบอาชีพประมงทางทะเล ดังนั้นวิถีชีวิตของคนในชุมชนจึงอยู่ภายใต้หลักคำสอนของศาสนาอิสลาม และอาชีพชาวประมงทางทะเล ประชากรชุมชนนโยบายส่วนใหญ่ นับถือศาสนาอิสลามจึงต้องประกอบพิธีกรรมทางศาสนาอิสลามซึ่งอาจจะแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือพิธีกรรมที่ต้องทำเป็นประจำ ได้แก่ การละหมาด การแต่งกายมิดชิดของมุสลิมะ (ผู้หญิงที่นับถือศาสนาอิสลาม) การละหมาดยุมอะฮ์ และพิธีกรรมที่เป็นประเพณีสืบทอดของชาวมุสลิม ซึ่งประกอบพิธีกรรมตามช่วงเวลา ได้แก่ การถือศีลอด การเข้าสุนัต เมาลิดินนาบี (พิธีรำลึกถึงพระประวัติของพระศาสดา) ฮารีรายอ</p>
3. องค์การชุมชน	<p>3.1 กลุ่มปุ๋ยราปน ราปน เป็นอินทรีย์วัตถุชนิดหนึ่งมีอยู่ทั่วไปแถบชายหาดเนื่องจากถูกน้ำทะเลพัดเข้ามา สามารถนำไปใช้เป็นปุ๋ยในการเกษตรจะช่วยปรับสภาพดินทรายกลายเป็นดินร่วนอีกทั้งยังมีสารอาหารสำหรับพืชส่งผลให้พืชเจริญเติบโตได้ดี ความเป็นมาของกลุ่มปุ๋ยราปน ชาวบ้านสันนิษฐานว่าราปนเกิดจากเศษพืช</p>

ตาราง 28 (ต่อ)

ชื่อชุมชน	สารสนเทศที่จำเป็น
	<p>และใบไม้ที่ย่อยสลายทับถมแถบป่าชายเลนและในทะเลจากนั้นกระแสน้ำพัดมาชายหาด ราบนจะมีมาก ช่วงมรสุมในช่วงอื่นจะมีน้อยกว่า แต่ก็เยอะเพียงพอที่จะนำไปใช้ประโยชน์ได้ตลอดทั้งปี และจะพบมาก ในบริเวณชายหาดนโยบายเนื่องจากรับแรงลมโดยตรง ประโยชน์ของราบนมีดังนี้ 1. ช่วยปรับสภาพดินทราย ให้กลายเป็นดินร่วนซุย 2. ช่วยให้ลำต้นและใบของพืชแข็งแรงส่งผลให้มีระยะเวลาการเก็บผลผลิตได้นาน และ 3. ส่งผลให้พืชเศรษฐกิจของชุมชนนโยบายมีคุณภาพดีขึ้นมีความโดดเด่นกว่าพื้นที่อื่นเป็นที่ต้องการของตลาด</p>
	<p>3.2 กลุ่มป่าชุมชน (ป่าเศรษฐกิจ, ป่าจาก) การจัดตั้งกลุ่มป่าชุมชนมีเป้าหมายเพื่อการอนุรักษ์ป่าชายเลน ในชุมชนให้มีความอุดมสมบูรณ์ พื้นฟูป่าชายเลนที่มีความเสื่อมโทรมให้กลับมาอุดมสมบูรณ์ รวมถึงสร้างกฎ กติกา ระเบียบและวิธีปฏิบัติในการใช้ประโยชน์จากป่าชายเลนในชุมชนเพื่อทำการประมงและสร้างบ้านเรือนเพื่ออยู่อาศัย ความเป็นมาของกลุ่มป่าชุมชน เกิดจากชาวบ้านในชุมชนเล็งเห็นความสำคัญในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในชุมชนให้มีความ อุดมสมบูรณ์และสามารถใช้ประโยชน์ได้ยาวนาน เนื่องจากป่าชายเลนมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตต่อชาวบ้าน ในชุมชนทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยเฉพาะการใช้ไม้จากป่าชายเลนเพื่อการทำประมงพื้นบ้าน สร้างอาคารบ้านเรือน รวมถึงป่าชายเลนยังเป็นที่เพาะพันธุ์และที่อยู่ของสัตว์ทะเล ชาวบ้านในชุมชนบ้านนโยบายจึงก่อตั้งกลุ่มป่าชุมชนขึ้น เพื่ออนุรักษ์ป่าชายเลนให้อยู่คู่ชุมชนตลอดไป</p>
	<p>3.3 กลุ่มธนาคารปูม้า ปูม้าเป็นสัตว์น้ำที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจในชุมชนเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นที่นิยมทั่วไป ของผู้บริโภค อีกทั้งยังเป็นวัตถุดิบที่ต้องการของโรงงานผลิตอาหารกระป๋องเพื่อ ในช่วงเวลาที่ผ่านมามีปูม้าถูกจับ จากทะเลในชุมชนบ้านนโยบายขึ้นมาใช้ประโยชน์อย่างมากจนเกินกำลังการขยายพันธุ์ของปูม้าแบบธรรมชาติ ชาวบ้าน ในชุมชนบ้านนโยบายจึงจัดตั้งกลุ่มปูม้าโดยมีเป้าหมายเพื่อการ อนุรักษ์ปูม้าโดยการพักไข่จากตับปิ้งของแม่ปูม้าที่มีไข่นอกกระดอง และ ส่งเสริมการทำประมงในเชิงอนุรักษ์ สร้างจิตสำนึกในการทำประมงปูม้าอย่างมี จรรยาบรรณ และความรับผิดชอบรวมถึงสร้างจิตสำนึกในการใช้ทรัพยากรอย่างชาญฉลาด ยั่งยืน ถาวรตลอดไป ความเป็นมา ของกลุ่มธนาคารปูม้า ด้วยพื้นฐานการทำประมงพื้นบ้านด้วยสามัญสำนึกของชาวประมงในชุมชนบ้านนโยบายที่เกิด ความตระหนักเห็นถึงความสำคัญของทรัพยากรปูม้า ตลอดจนการรับทราบถึงวิกฤติด้านการขยายพันธุ์โดยธรรมชาติ ไม่ทันต่อการจับปูม้าเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในปัจจุบัน จึงทำให้ชาวบ้านชุมชนบ้านนโยบายร่วมกันจัดตั้งกลุ่มธนาคารปูม้า เพื่อแก้ไขปัญหาการลดน้อยลงของจำนวนปูม้าในชุมชนบ้านนโยบาย</p>
	<p>3.4 กลุ่มแปรรูปอาหารทะเลตามฤดูกาล การจัดตั้งกลุ่มแปรรูปอาหารทะเลตามฤดูกาล มีเป้าหมายเพื่อ ถนอมอาหารเพื่อเก็บไว้รับประทานนอกฤดูกาลนอกจากนั้นยังแปรรูปอาหารส่งขายให้กับผู้บริโภคนอกชุมชน เพื่อสร้างรายได้ให้กับชาวบ้านในชุมชน ความเป็นมาของกลุ่มแปรรูปอาหารทะเลตามฤดูกาล ความเป็นมาของ กลุ่มแปรรูปอาหารทะเลตามฤดูกาลเกิดจากการจับสัตว์ทะเลมาในจำนวนที่มากกว่าความต้องการในการ รับประทานในแต่ละวันหรือแต่ละครั้งที่จับจึงทำให้สัตว์ทะเลที่จับมาได้เน่าเสียโดยเปล่าประโยชน์ แต่ละ ครอบครัวยุในชุมชนจึงทำการถนอมอาหารด้วยวิธีการต่างๆ หลังจากนั้นจึงนำไปขายได้รับการตอบรับจาก ผู้บริโภคเป็นอย่างดี จึงจัดตั้งกลุ่มแปรรูปอาหารทะเลตามฤดูกาล ขึ้นเพื่อสร้างรายได้ให้กับชาวบ้านในชุมชน บ้านนโยบาย โดยเฉพาะแม่บ้านของแต่ละครอบครัวสะท้อนได้จากสมาชิกภายในกลุ่มส่วนใหญ่เป็นแม่บ้าน</p>
	<p>3.5 กลุ่มเรือใบ การจัดตั้งกลุ่มเรือใบมีเป้าหมายเพื่อฟื้นฟูวัฒนธรรมการดำรงชีวิตภายใต้ภูมิปัญญา ชาวบ้านในอดีต และรณรงค์ให้ชาวบ้านกลับไปใช้เรือใบเพื่อการทำประมงพื้นบ้านและเดินทางเนื่องจาก สามารถช่วยลดการใช้พลังงานได้ ความเป็นมาของกลุ่มเรือใบ เนื่องจากปัจจุบันชาวบ้านประสบปัญหาหาคา น้ำมันแพงซึ่งทำให้ต้นทุนในการทำประมงพื้นบ้านของชาวบ้านชุมชนบ้านนโยบายเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งชาวบ้าน กลุ่มหนึ่งมีแนวคิดฟื้นฟูวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตของคนในชุมชนด้านยานพาหนะทางน้ำขึ้นจึงทำให้เกิด การรณรงค์ให้ชาวบ้านกลับไปใช้เรือใบเพื่อเดินทาง ประกอบอาชีพประมงพื้นบ้าน อีกทั้งยังเป็นกิจกรรมหนึ่ง ของการท่องเที่ยวโดยชุมชนอีกด้วย</p>

ตาราง 28 (ต่อ)

ชื่อชุมชน	สารสนเทศที่จำเป็น
	<p>3.6 กลุ่มโฮมสเตย์ การจัดตั้งกลุ่มโฮมสเตย์มีเป้าหมายเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนที่ต้องการพักแรมค้างคืนเพื่อเรียนรู้ แลกเปลี่ยนวิถีชีวิตประเพณี วัฒนธรรม รวมถึงทรัพยากรกับชาวบ้านในชุมชนบ้านบุโบย อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมรายได้เสริมให้แก่คนในชุมชนและเป็นการพัฒนา บ้านเรือนของคนในชุมชนให้ถูกสุขลักษณะตลอดเวลา เนื่องจากเจ้าของบ้านจะต้องทำความสะอาด ดูแลความเรียบร้อยทั้งในบ้านและบริเวณบ้านก่อนที่จะรับนักท่องเที่ยวเพื่อความสะอาดปลอดภัย ทั้งนี้บ้านเรือนก็จะมีความสะดวกสบาย และปลอดภัยตลอดเวลาเพื่อเตรียมรองรับนักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือน ความเป็นมาของกลุ่มโฮมสเตย์ เกิดจากมีนักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนต้องการท่องเที่ยวที่เน้นการศึกษาแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมกับคนในชุมชน และเป็นการส่งเสริมอาชีพเพื่อสร้างรายได้เสริมเพื่อสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนบ้านบุโบย</p>
	<p>3.7 กลุ่มผู้นำศาสนา การจัดตั้งกลุ่มป่าชุมชนมีเป้าหมายเพื่อสร้างและปลูกจิตสำนึกในการดำรงชีวิตภายใต้หลักศาสนาโดยเฉพาะการปลูกฝังให้เยาวชนรับรู้บาปบุญคุณโทษและและไม่สร้างปัญหาให้กับสังคม ความเป็นมาของกลุ่มผู้นำศาสนา กลุ่มผู้นำศาสนาเกิดจากชาวบ้านในชุมชนเล็งเห็นถึงปัญหาต่าง ๆ ในสังคมมีต้นเหตุจากการขาดคุณธรรมและจริยธรรมในการดำรงชีวิตของคนในชุมชนที่เพิ่มมากขึ้น จึงจัดตั้งกลุ่มผู้นำศาสนาเพื่อเป็นแกนนำในการดำรงชีวิตภายใต้หลักศาสนาซึ่งจะส่งผลให้สังคมมีความสงบสุขมากยิ่งขึ้น</p>
	<p>3.8 กลุ่มอาหาร การจัดตั้งกลุ่มอาหารมีเป้าหมายเพื่อการเผยแพร่อาหารพื้นบ้านและความสดใหม่ของอาหารทะเลในชุมชนบ้านบุโบย ความเป็นมาของกลุ่มอาหาร เกิดจากการจัดตั้งกลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านบุโบย เนื่องจากเมื่อมีนักท่องเที่ยวและผู้มาเยือนเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวที่ชุมชนจำเป็นต้องจัดอาหารเพื่อต้อนรับและรับรองนักท่องเที่ยวและผู้มาเยือน ชาวบ้านและสมาชิกกลุ่มการท่องเที่ยวจึงมีแนวคิดในการจัดตั้งกลุ่มอาหารขึ้นเพื่อให้มีผู้รับผิดชอบเตรียมอาหารเพื่อรับรองและบริการนักท่องเที่ยวและผู้มาเยือน โดยใช้วัตถุดิบ ส่วนผสม จากชุมชนทั้งสิ้นโดยเน้นอาหารทะเลที่สดใหม่และพืชปลอดสารพิษที่เป็นผลผลิตของคนในชุมชนบ้านบุโบย</p>
	<p>3.9 กลุ่มกู้ชีพชุมชนบุโบย เกิดขึ้นภายใต้แนวคิดในการอำนวยความสะดวกและสวัสดิการให้แก่คนในชุมชนเนื่องจากเป็นพื้นที่ห่างไกลจากหน่วยงานแพทย์ อีกทั้งยังสร้างขึ้นเพื่อช่วยเหลือผู้อยู่อาศัยในพื้นที่ชุมชนบ้านบุโบยและนักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนในกรณีเจ็บป่วยฉุกเฉินเพื่อเข้ารับการรักษาได้ทันเวลา ความเป็นมาของกลุ่มกู้ชีพชุมชนบุโบย ความเป็นมาของกลุ่มกู้ชีพชุมชนบุโบยมีแนวคิดจากฐานแนวคิดชุดปฏิบัติการฉุกเฉินเบื้องต้นที่มีการปฏิบัติการฉุกเฉินกระจายอยู่ในชุมชนต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับตำบลและหมู่บ้าน เน้นหนักด้านการเข้าถึงผู้เจ็บป่วยในชุมชนต่างๆ อย่างรวดเร็ว มีความสามารถหลักในการยกและเคลื่อนย้ายสามารถให้การปฐมพยาบาลพื้นฐาน ตลอดจนงานการช่วยชีวิตในระบบพื้นฐานและการประสานเพื่อขอความช่วยเหลือสนับสนุนจากหน่วยงานระดับสูงกว่า</p>
	<p>3.10 กลุ่ม ชรบ.เป็นกลุ่มรักษาความปลอดภัยให้กับหมู่บ้านและชุมชน โดยคนในชุมชนที่ผ่านการอบรมการทำงานจากหน่วยงานภาครัฐ ความเป็นมาของกลุ่มชมรม.ชุมชนบุโบย ความเป็นมาของกลุ่มกู้ชีพชุมชนบุโบยมีแนวคิดจากฐานแนวคิดชุดปฏิบัติการฉุกเฉินเบื้องต้นที่มีการปฏิบัติการฉุกเฉินกระจายอยู่ในชุมชนต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับตำบลและหมู่บ้าน เน้นหนักด้านการช่วยชีวิตในระบบพื้นฐานและการประสานเพื่อขอความช่วยเหลือสนับสนุนจากหน่วยงานระดับสูงกว่า รวมถึงการดูแลความเรียบร้อยและความปลอดภัยให้กับชาวบ้านในชุมชนและนักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือน</p>
	<p>4. การจัดการ</p>
	<p>4.1 โครงสร้างและหน้าที่ของการดำเนินงานในชุมชนบ้านบุโบยได้แบ่งโครงสร้างและหน้าที่ในการทำงานออกเป็นลำดับขั้นโดยเริ่มจากตำแหน่งประธานกลุ่ม ซึ่งมีอำนาจการตัดสินใจสูงสุดภายใต้มติขอตกลงชาวบ้านในชุมชน ถัดไปคือตำแหน่งรองประธานกลุ่มและหัวหน้ากลุ่มองค์กรในชุมชนต่างๆ ซึ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชาวบ้านในชุมชนประกอบด้วยกลุ่มโฮมสเตย์ กลุ่มปุ๋ยราปน กลุ่มผู้นำศาสนา</p>

ตาราง 28 (ต่อ)

ชื่อชุมชน	สารสนเทศที่จำเป็น
	<p>กลุ่มป่าชุมชน กลุ่มอาหาร กลุ่มธนาคารปู กลุ่มกู้ชีพ กลุ่ม ชรบ. กลุ่มแปรรูปอาหาร กลุ่มเรือใบ และกลุ่มสามล้อพ่วง ทั้งนี้แต่ละกลุ่มล้วนมีความสัมพันธ์ในด้านการดำเนินงานการท่องเที่ยวทั้งสิ้น กฎระเบียบว่าด้วยทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเลและลำคลอง 1. ว่าด้วยเขตอนุรักษ์และข้อห้าม บริเวณหินกลาง บริเวณปะการังต่างในหมู่บ้าน บริเวณแหล่งอนุรักษ์ 2. ข้อห้ามการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมของทะเลและลำคลอง ห้ามจับสัตว์น้ำระยะ 100 เมตร ห้ามใช้ไม้กระทุ้งน้ำ ห้ามใช้อวนอ้อมแบบยากันยุ่ง 3. ว่าด้วยการส่งเสริมและฟื้นฟูทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมของทะเลและลำคลอง จัดหาพันธุ์ปลา กุ้ง ปูมาปล่อยปีละ 2 ครั้ง หรือวันสำคัญของไทย ธนาคารปูใช้ส่งเสริมการเพาะขยายพันธุ์ปู ปลุกฝังลูกหลานให้รักษาและหวงแหนทรัพยากรในชุมชน 4. ว่าด้วยการบริหารจัดการและควบคุมทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมของทะเลและลำคลอง เสนอตั้งข้อบัญญัติผู้แพน อบต. หรือตั้งกฎห้ามจับบริเวณที่กำหนดไว้ กฎระเบียบทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมพื้นที่บริเวณชายฝั่งที่อยู่อาศัยและที่ทำการเกษตรของคนในชุมชน ห้ามปล่อยปะละเลยสัตว์เลี้ยง เช่น วัว ควาย แพะ เป็นต้น บริเวณชายหาด/พื้นดินภายในชุมชนเนื่องจากสร้างควมรำคาญและความเสียหายทางทรัพย์สินให้กับชาวบ้านในชุมชนและผู้มาเยือนในกลางวันและกลางคืน บทลงโทษหากพบเจอว่ามีการปล่อยปะละเลยสัตว์เลี้ยง จับล่ามไว้ที่ศูนย์การเรียนรู้หรือบริเวณที่เหมาะสม ประกาศหาเจ้าของภายในเวลา 3 วัน อัตราชดใช้ค่าเสียหายตามความเหมาะสมที่ชุมชนกำหนดใช้ดังนี้ ผักสวนครัว ไม้ดอก ไม้ประดับชิ้นละ 500 บาท พืชเศรษฐกิจ ต้นละ 1000 บาท ข้าว ข้าวที่เพิ่งปักดำต้นละ 5 บาท ข้าวที่เพิ่งออกรวงต้นละ 100 บาท แดงโมหูลมะ 1000 บาท กรณีไม่มีเจ้าของมารับคืนหรือชดใช้ค่าเสียหายให้ถือว่าสัตว์เลี้ยงนั้นเป็นทรัพย์สินของชุมชนหรือทำวากอบให้เด็กกำพร้ากฎระเบียบทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมป่าชายเลน ว่าด้วยการใช้ประโยชน์ป่าชุมชนบ้านบุโยซึ่งแบ่งเป็น 3 โซน ป่าใช้สอยใช้ได้คนภายในชุมชน ห้ามตัดเอาไปขาย (เชิงพาณิชย์) คนที่ตัดไม้ต้องปลูกทดแทน ตัด 1 ต้นปลูก 4 ต้นและต้องแจ้งกรรมการป่าชุมชนให้รู้ล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 2 วัน ป่าอนุรักษ์ห้ามตัดไม้ในเขตอนุรักษ์ ป่าฟื้นฟูคนในชุมชนต้องร่วมปลูกป่าปีละ 3 ครั้ง วันพ่อ วันแม่ วันสิ่งแวดล้อมโลก กฎระเบียบทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมชายหาด ว่าด้วยการจัดการขยะในชุมชน ชายหาดเก็บขยะร่วมกัน ทุกวันที่ 1 ของเดือน ให้ทุกครัวเรือนจัดการขยะของตนเองโดยการแยกขยะ เปียกแห้ง เศษกระเบื้อง พลาสติก ออกจากกัน ว่าด้วยทรัพยากรพันธุ์ไม้สวยงามและเปลือกหอยในชุมชน ห้ามบุคคลในชุมชนและนอกชุมชนนำทรัพยากรออกนอกชุมชน ในปริมาณมากหรือเพื่อจำหน่าย คนในชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวัง ดูแลทรัพยากรชุมชน เปลือกหอยสามารถเก็บขายได้ในปริมาณที่กำหนด</p> <p>4.3 กิจกรรมสร้างการเรียนรู้ของคนในชุมชน ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบุโยทำหน้าที่เผยแพร่กฎและกติกาของชุมชนแก่คนในชุมชนผ่านเวทีประชาคมและการละหมาดญุมฮัต(ละหมาดประจำวันศุกร์ของชาวมุสลิม) และเผยแพร่กฎและกติกาของชุมชนแก่ชาวบ้านประกอบอาชีพประมงพื้นบ้านชุมชนใกล้เคียง และผู้มาเยือน รวมถึงนักท่องเที่ยวผ่านกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบุโยได้ดำเนินกิจกรรมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและฟื้นฟูวัฒนธรรมและประเพณีของชาวบ้านชุมชนบุโยโดยการสร้างกฎและกติกาของชุมชนในการอนุรักษ์จากแนวคิดและหลักการทางศาสนาและความเชื่อ กฎหมายตามรัฐธรรมนูญ และการท่องเที่ยว ภายใต้ความเข้มแข็งของคนในชุมชน โดยแบ่งการกำหนดกฎและกติกาของชุมชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรออกเป็น 4 แหล่งคือ กฎและกติกาของชุมชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรทะเล กฎและกติกาของชุมชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน กฎและกติกาของชุมชนในการอนุรักษ์ ทรัพยากรคลองบุโย และกฎและกติกาของชุมชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรชายหาดบุโย ศูนย์การเรียนรู้ ชุมชนบุโยได้ดำเนินกิจกรรมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและประเพณีของชาวบ้านชุมชนบุโยผ่านกิจกรรมการสร้างจิตสำนึกให้แก่คนในชุมชนสำคัญต่าง ๆ</p>

ตาราง 28 (ต่อ)

ชื่อชุมชน	สารสนเทศที่จำเป็น
	<p>เช่น กิจกรรมปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติทุกวันที่ 12 สิงหาคม (วันแม่)ของทุกปี และทุกวันที่ 5 ธันวาคม (วันพ่อ) ของทุกปี เป็นต้น นอกจากนี้ยังกลุ่มดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านบุญโบยยังเล็งเห็นความสำคัญในการสร้างจิตสำนึกให้เยาวชนในชุมชนเกิดความรักภักดี และหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม และประเพณีของชุมชนให้กับเยาวชนได้เรียนรู้และทราบถึงข้อมูลของชุมชนตนเองจึงได้ร่วมมือกับโรงเรียนประจำชุมชนโรงเรียนบ้านบุญโบยจัดตั้งกลุ่มมัคคุเทศก์น้อยในชุมชนและกิจกรรมเก็บขยะชายหาดบุญโบย สัปดาห์ละครั้ง</p> <p>4.4 โปรแกรมการท่องเที่ยวและอัตราค่าให้บริการ โปรแกรมทัวร์ 1 วัน เหม่าจ่ายคนละ 600 บาท โปรแกรมทัวร์ 2 วัน 1 คืน เหม่าจ่ายคนละ 1000 บาท</p> <p>4.5 อัตราค่าบริการ อาหารและที่พัก อัตราค่าบริการนำเที่ยว ค่าบริการนำเที่ยวโดยเรือใบและวิทยากร เส้นทางย้อนรอยตำนานประวัติเกาะเกตรา 1200 บาท/รอบ : ใช้เวลา 2 ชั่วโมงพร้อมโชว์เรือใบ สามารถเดินทางได้เร็วเรือละ 5 คน ค่าบริการนำเที่ยวโดยเรือใบและวิทยากรเส้นทางประมงพื้นบ้านชาวบุญโบย 1200 บาท/รอบ : ใช้เวลา 2 ชั่วโมงพร้อมโชว์เรือใบ สามารถเดินทางได้เร็วเรือละ 5 คน ค่าวิทยากรประจำฐานการเรียนรู้ 600 บาท/ฐาน ค่าวัสดุอุปกรณ์สาธิตประจำฐานการเรียนรู้ 1000 บาท/ฐาน อัตราค่าบริการ อาหารอาหารทะเล 200 บาท/มื้อ/คน อาหารพื้นบ้าน 4 อย่าง 180 บาท/มื้อ/คน อาหารพื้นบ้าน 3 อย่าง 150 บาท/มื้อ/คน อาหารพื้นบ้าน 2 อย่าง 100 บาท/มื้อ/คน อาหารจานเดียว 50 บาท/มื้อ/คน อาหารว่าง 30 บาท/มื้อ/คน *แถมน้ำพริกและผักปลอดสารพิษทุกเมนูยกเว้นอาหารว่าง อัตราค่าบริการที่พักโฮมสเตย์ คนละ 160 บาท รวมอาหารเช้า คนละ 120 บาท ไม่รวมอาหารเช้า หลังละ 500 บาท พักไม่เกิน 4 คน</p> <p>4.6 การจัดสรรรายได้ การบริหารและจัดการรายได้การท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านบุญโบยนำกำไรสุทธิหักเข้ากองทุนพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม 5 % หักเข้าศูนย์การเรียนรู้การท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านบุญโบย 5% หักเข้ากองทุนซากาต 2.5%</p> <p>5. การเรียนรู้ 5.1 ชายหาดบุญโบย เรียนรู้การทำปุ๋ยราปน ซึ่งเป็นกรนำเศษพืช เศษใบไม้ที่ย่อยสลายมาจากป่าชายเลน พัดมาเกยบริเวณริมชายหาดมีประโยชน์สามารถนำมาทำเป็นปุ๋ยหมักใช้ในการเกษตรได้เรียนรู้การจัดการทรัพยากรโดยมีโครงการธนาคารปูไข่ อนุรักษ์ป่าชายเลน และวางปะการังเทียม เรียนรู้วิถีชาวบ้านการทำประมงพื้นบ้านเพื่อหาหอยขายหาเรียนรู้ภูมิปัญญาการถนอมอาหารทะเล เช่น ปลาเค็ม กุ้งแห้ง มันปู ปลาหวานของกลุ่มแม่บ้าน ภูมิปัญญาในการจับสัตว์น้ำพื้นบ้านทำไชปลา ร่วมเก็บขยะบริเวณชายหาด</p> <p>5.2 ทะเลบุญโบย เรียนรู้วิถีชาวบ้านการทำประมงพื้นบ้านเพื่อหาอาหารทะเลสด คือ การจับปูเป็ด ตกปลา หอย ปลาเค็ม เล่นเรือใบแบบโบราณลดพลังงาน เพื่อชมทิวทัศน์ทางทะเลและวิถีชาวบ้านการทำประมงพื้นบ้าน</p> <p>5.3 ป่าชุมชนบุญโบย ปลูกป่าชายเลน เรียนรู้ระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมป่าชายเลน 5.4 คลองบุญโบย เล่นเรือใบแบบโบราณลดพลังงาน เพื่อชมทิวทัศน์ในคลองบุญโบยและย้อนรอยตำนานเกาะเกตราสร้างคุณค่าวัฒนธรรมทางจิตใจ โดยการเยี่ยมชม เขาพับผ้า เขาไก่ และเขาแมว ตามตำนานเกาะเกตรา เรียนรู้การเลี้ยงปลาในกระชัง เช่นปลากะพงขาว ปลากะตัก ปลาตอกหมาก ซ่อนทะเลซึ่งสามารถสร้างรายได้ตลอดปี</p>
ชุมชนโคกพยอม	<p>1. ข้อมูลพื้นฐานชุมชน</p> <p>1.1 ประวัติความเป็นมาของบ้านโคกพยอม เล่ากันว่าในอดีตบริเวณพื้นที่ชุมชนโคกพยอมในปัจจุบันมีต้นพยอมเป็นจำนวนมาก ชาวบ้านกลุ่มแรกที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานคือชาวตองโขง จากนั้นมีการสร้างโรงเรียนขึ้นตั้งชื่อโรงเรียนว่า โรงเรียนบ้านโคกพยอม ชาวบ้านจึงได้ใช้ชื่อโรงเรียนมาเรียกชื่อหมู่บ้านจนถึงปัจจุบัน</p> <p>1.2 แนวคิดและการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน ชุมชนบ้านโคกพยอมในอดีตมีปัญหาการพัฒนาชุมชนไม่ทั่วถึงกับการทำลายทรัพยากรธรรมชาติโดยเฉพาะป่าไม้ที่โดนทำลายจากการสัมปทานป่า ประกอบกับมีการใช้เครื่องมือทุ่นแรงในการจับสัตว์น้ำทางทะเลจนทำให้มีจำนวนน้ำลดลง ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิต</p>

ตาราง 28 (ต่อ)

ชื่อชุมชน	สารสนเทศที่จำเป็น
	<p>ของชาวบ้านในชุมชน หลังจากนั้นในปี พ.ศ.2538 มีการเลิกสัมปทานป่าไม้และชุมชนเริ่มเข้าร่วมกระบวนการเรียนรู้กับกลุ่มประมงพื้นบ้านบ้านหัวหิน ต่อมาได้ร่วมกับชมรมประมงพื้นบ้านจังหวัดสตูล ในเรื่อง การมีส่วนร่วมของชาวบ้านและกฎหมาย สิทธิของชุมชน จึงมีการกำหนดกฎ กติกาชุมชนในส่วนของ การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน ส่งผลให้ชาวบ้านมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ภายใต้ การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างเหมาะสม จากนั้น มีการรวมกลุ่มอนุรักษ์ป่าชายเลน ทำปะการังเทียม ปลูกป่า ปล่อยสัตว์ แบ่งโซนป่า รวมกลุ่ม จัดตั้งคณะกรรมการ กำหนดกฎ ระเบียบ และมีการสำรวจป่าเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับนักเรียนนักศึกษา ส่งผลให้ ป่าอุดมสมบูรณ์มากขึ้น ในปี พ.ศ. 2548 ถือได้ว่าเป็นจุดกำเนิดการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านโคกพะยอมอย่างชัดเจน เป้าหมายการท่องเที่ยว (Goal) เพื่ออนุรักษ์ป่าชุมชน เผยแพร่องค์ความรู้ของชุมชน กำหนดกฎ กติกา และวางระเบียบภายในชุมชน รวมถึงสร้างรายได้เสริมโดยอาศัยการท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือ</p> <p>1.3 สภาพทั่วไปของบ้านโคกพะยอมบ้านโคกพะยอมหมู่ที่ 18 ตำบลละงู อำเภอละงู จังหวัดสตูล เป็นหมู่บ้าน ลำดับสุดท้ายของตำบลละงู แยกการปกครองเมื่อวันที่ 4 กันยายน 2546 แบ่งเป็น 2 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนดิงหัง เป็นพื้นที่อยู่ติดลำคลอง เป็นตลิ่งสูงชันเมื่อเทียบกับพื้นที่บริเวณใกล้เคียง และชุมชนโคกพะยอม ซึ่งบริเวณนี้มีเดิมไปด้วยต้นพะยอม</p> <p>2. ทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรมและประเพณี</p> <p>2.1 ทรัพยากรธรรมชาติ สัตว์น้ำทางทะเล บ้านโคกพะยอมเป็นชุมชนที่อุดมสมบูรณ์ของสิ่งแวดล้อมจึงทำให้ มีสัตว์น้ำทางทะเลหลากหลายสายพันธุ์ไม่ว่าจะเป็น กุ้ง หอย ปู ปลา และสัตว์น้ำที่อาศัยอยู่ในทะเลชนิดอื่น ๆ ชาวบ้านในชุมชนจึงมีแหล่งอาหารทะเลที่อุดมสมบูรณ์ สัตว์น้ำทางทะเลที่มีมากและได้รับความนิยม นำมาประกอบอาหารของชาวบ้านมีดังนี้ 1. หอย แหล่งหอยในชุมชนตั้งอยู่ชายหาดโดยพื้นหาดเป็นดินทราย สลับโคลน เวล่าน้ำแห้งเต็มที่จะชาวบ้านในชุมชนและชุมชนใกล้เคียงเดินทางมาเก็บหอยเพื่อนำไปประกอบ อาหารและจำหน่าย ซึ่งจะมีหอยมากมายหลายอย่างชนิด 2. ปลา ชุมชนบ้านโคกพะยอมมีปลาหลากหลายสายพันธุ์ทั้งที่เป็นปลาสวยงาม และปลาที่นำมาเป็นอาหาร จึงเป็นแหล่งตกปลาที่ได้รับความนิยมชาวบ้านในชุมชน และผู้มาเยือน ชาวบ้านในชุมชนที่ประกอบอาชีพประมงพื้นบ้านจะมีสัญชาติญาณว่าบริเวณใดมีปลาชนิดใด ชุกชุม ปลาที่มีในชุมชนบ้านโคกพะยอม 3. ปู ชุมชนโคกพะยอมมีปูหลากหลายสายพันธุ์อาศัยอยู่ เพราะความอุดมสมบูรณ์ แต่ที่มีมากและเป็นที่นิยมจับมาประกอบอาหารของชาวบ้านคือปูดำ ซึ่งสามารถ จับได้โดยการใช้ไซปู 4. กุ้ง ชุมชนโคกพะยอมมีกุ้งหลากหลายสายพันธุ์ ซึ่งจะอาศัยอยู่ในทะเลห่างออกไป จากฝั่ง 3-4 กิโลเมตร สามารถจับได้โดยการใช้ตาข่าย</p> <p>ป่าชายเลนชุมชนโคกพะยอม ลักษณะพื้นที่ป่าชายเลนทอดยาวไปตามคลองละงู จะปกคลุมไปด้วยต้นปาด ต้นปีปี ต้นโกงกางใบใหญ่ ต้นโกงกางใบเล็ก ต้นแสม ต้นบูนขาว ต้นบูนดำ ต้นถั่วขาว ต้นถั่วดำ ต้นโตด ต้นหลังกาโต และเหงือกปลาหมอ ต้นมูตา ต้นแฝง ต้นตุงุ่น ต้นจาก ต้นชิง่า และต้นตุมม ป่าชายเลน ชุมชนโคกพะยอมมีความอุดมสมบูรณ์เป็นอย่างมากเนื่องจากได้รับการอนุรักษ์และฟื้นฟูพื้นที่เสียหาย ด้วยความสามัคคีของชาวบ้าน ส่งผลให้สัตว์ที่อาศัยอยู่ในบริเวณป่าชายเลนในชุมชนมีความหลากหลาย และมีจำนวนมากพอที่จะนำไปใช้ประโยชน์เป็นอาหารของชาวบ้านในชุมชนได้ตลอด และสามารถสร้างอาชีพ ให้กับคนในชุมชนได้โดยการประกอบอาชีพประมงพื้นบ้าน ป่าชายเลนบ้านโคกพะยอมยังพบปู้ามดาบ และปลาตีนเป็นจำนวนมาก สัตว์ทั้ง 2 ชนิดนี้เป็นสัญลักษณ์แสดงถึงความอุดมสมบูรณ์ของป่าชายเลน ในบริเวณนั้นเนื่องจากจะเป็นสัตว์ที่มีผลต่อการปรับความสมดุลของระบบนิเวศในป่าชายเลน</p>

ตาราง 28 (ต่อ)

ชื่อชุมชน	สารสนเทศที่จำเป็น
	<p>2.2 วัฒนธรรมและประเพณี ชนบทธรรมเนียมประเพณีของบ้านบากันเคย ชาวบ้านนับถือศาสนาอิสลาม 100% ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักการของศาสนาอิสลาม และประเพณีนิยมอย่างเคร่งครัด มีกิจกรรมและวันสำคัญทางศาสนา เช่น</p> <p>เมาลิดดินนบี เป็นวันคล้ายวันประสูติของศาสดามุฮัมมัด (ซล.) ศาสดาแห่งมนุษยชาติ ผู้ศรัทธาในศาสนาอิสลาม จะมีการรำลึกถึงคุณงามความดี หรือประวัติของท่านในอดีตกาล ในบรรยากาศแห่งความรัก และระลึกถึงท่านอย่างแท้จริง รูปแบบของกิจกรรมมีหลายอย่าง</p> <p>วันตรุษอิดิลฟิตรี หรือที่นิยมเรียกว่า “วันรายาออกบวช” เพราะหลังจากที่มุสลิมได้ถือศีลอดมาตลอดในเดือนรอมฎอน ก็จะถึงวันออกบวช ตอนเช้าจะมีการละหมาดร่วมกัน ทุกคนจะแต่งกายด้วยเสื้อผ้าที่สะอาดสวยงาม และมีการจ่าย “ซากาตฟิตเราะฮ์”</p> <p>วันอาซูรอ ตรงกับวันขึ้น 10 ค่ำ เดือนมุฮัรรอม จัดขึ้นเพื่อระลึกถึงประวัติของนบีฮุสัยน์ ตอนเกิดอุทกภัยครั้งยิ่งใหญ่</p> <p>วันตรุษอิดิลอฎฮา หรือวันรายาฮัจยี เนื่องจากมุสลิมทั่วโลกเริ่มประกอบพิธีฮัจยี ณ เมืองเมกกะ ประเทศซาอุดีอาระเบีย จะมีการทำกุรบาน หรือเชือดสัตว์เป็นอาหารแก่เพื่อนบ้าน และคนยากจน เพื่อขัดเกลาจิตใจ ให้เป็นผู้มีความเอื้อเฟื้อต่อเพื่อนมนุษย์</p> <p>การถือศีลอด เป็นหลักปฏิบัติที่มุสลิมจำเป็นต้องถือศีลอด ในเดือนรอมฎอนตลอดระยะเวลา 1 เดือน มุสลิมที่มีอายุเข้าเกณฑ์ศาสนบัญญัติ จะต้องงด การกิน การดื่ม การร่วมประเวณีตลอดจนทุกอย่่างที่เป็นสิ่งต้องห้าม ตั้งแต่ดวงอาทิตย์ขึ้น จนกระทั่งตกดิน ทุกคนต้องสำรวมทั้งกาย วาจา ใจ เพราะเดือนรอมฎอนเป็นเดือนที่มีเกียรติยิ่งของศาสนาอิสลาม</p> <p>การละหมาด เป็นการแสดงความจงรักภักดีต่ออัลเลาะห์ ซึ่งเป็นที่ศรัทธาของชาวมุสลิม ทุกคนต้องปฏิบัติอย่างเคร่งครัด โดยถือว่าการเข้าเฝ้าผู้ทรงสร้างที่ยิ่งใหญ่ การแต่งกายต้องสะอาด เรียบร้อย มีความสำรวม พระองค์กำหนดเวลาละหมาดไว้วันละ 5 เวลา</p> <p>การทำฮัจยีอัลเลาะห์ทรงบังคับ ให้มุสลิมที่มีความสามารถด้านกำลังกาย และกำลังทรัพย์ ต้องไปทำฮัจยี ณ นครเมกกะ ประเทศซาอุดีอาระเบีย ซึ่งมีขึ้นปีละครั้ง ชาวมุสลิมทั่วโลกจะเดินทางมารวมกัน เพื่อแสดงความจงรักภักดีต่ออัลเลาะห์ไม่ว่าคนคนนั้นจะเป็นใคร มีฐานะทางสังคมอย่างไร ต้องมาอยู่ที่เดียวกัน ทำกิจกรรม ร่วมกัน ทุกคนมีฐานะเป็นป่าวของอัลเลาะห์อย่างเท่าเทียมกัน</p> <p>การเข้าสุนัต เป็นพิธีกรรมที่สำคัญอย่างหนึ่งของชาวมุสลิม ถือกันว่ามุสลิมที่แท้จริง ควรเข้าสุนัต ถ้าไม่ทำถือว่า เป็นมุสลิมที่ไม่สมบูรณ์ ไม่บริสุทธิ์ การเข้าสุนัต คือ การขลิบหนังหุ้มอวัยวะเพศของผู้ชายออก เพื่อให้สะดวกในการรักษาความสะอาด</p> <p>การแต่งกายแบบมุสลิม เป็นข้อบังคับของศาสนาอิสลามตามบทบัญญัติ มุสลิมผู้ศรัทธา จะต้องปกปิดที่พึงสงวน โดยกำหนดให้ผู้ชายปกปิดระหว่างสะดือกับหัวเข่า และผู้หญิงต้องปกปิดทุกส่วนของร่างกาย ยกเว้นใบหน้า และฝ่ามือ</p> <p>3. องค์กรชุมชน</p> <p>3.1 กลุ่มอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านโคกพะยอม ป่าชายเลนบ้านโคกพะยอมมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของชาวบ้านในชุมชนเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นแหล่งอาหารและเป็นแหล่งประกอบอาชีพหลัก จึงจำเป็นต้องอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าชายเลนให้มีความอุดมสมบูรณ์มากที่สุด ความเป็นมาของกลุ่มเลี้ยงปลาในกระชัง เนื่องจากชาวบ้านกลุ่มเลี้ยงแพะโคกคิบู เห็นสภาพป่าชายเลนมีความเสื่อมโทรมของป่าจากการทำลายของนายทุนเนื่องจากเป็นบริเวณเดียวกับพื้นที่ในการเลี้ยงแพะ ประกอบกับชาวบ้านได้รู้ข่าวสารการยกเลิกสัมปทานป่าไม้ จึงมีการรวมกลุ่มกันในครั้งแรกประมาณมีสมาชิก 20 คนเพื่อหาแนวทางในการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าไม้ให้มีสภาพสมบูรณ์ขึ้น</p>

ตาราง 28 (ต่อ)

ชื่อชุมชน	สารสนเทศที่จำเป็น
	<p>เพื่อเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำ สมาชิกในกลุ่มทำการรณรงค์ให้ชาวบ้านปลูกป่าครั้งแรกขึ้นที่บริเวณป่าชายเลน โคกคิบู ส่งผลให้หลังจากนั้นชาวบ้านในชุมชนมีความสำคัญกับการอนุรักษ์ป่าไม่มากยิ่งขึ้น หลังจากนั้น สมาชิกได้ร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐทั้งที่เป็นหน่วยราชการระดับอำเภอ โรงเรียนในพื้นที่ร่วมปลูกป่า และอนุรักษ์ป่าไม้กับชาวบ้าน เมื่อทุกคนในชุมชนเห็นความสำคัญและคุณค่าของป่าชายเลน แกนนำกลุ่ม จึงทำการขอพื้นที่ป่าชายเลน ในชุมชนจำนวน 1250 ไร่เป็นป่าชุมชน โดยชาวบ้านร่วมกันผู้ดูแล รักษาป่าชุมชน ด้วยตนเอง การจัดการกลุ่มอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านโคกพะยอม มีการแบ่งเขตและกำหนดกฎระเบียบ การใช้ประโยชน์ป่าชายเลนมีความสัมพันธ์กัน เริ่มจากการสำรวจป่าชายเลนและกำหนดเขตก่อน แล้วค่อย กำหนดกฎระเบียบควบคุมกันไป ซึ่งกฎระเบียบในการใช้ประโยชน์ป่าชายเลน กำหนดขึ้นโดยการปรึกษาหารือ ร่วมกันของคนในชุมชน การจัดการกลุ่มอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านโคกพะยอมมีเป้าหมายการจัดการป่าเพื่อให้ ป่าชายเลนอุดมสมบูรณ์ เป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำวัยอ่อน และเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์และสิ่งมีชีวิตนานาชนิด เป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับชุมชน ตลอดจนใช้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และพักผ่อนหย่อนใจ กลุ่มอนุรักษ์ ป่าชายเลนบ้านโคกพะยอมแบ่งพื้นที่ป่าชุมชนเป็น 5 เขต มีการกำหนดหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ควบคุมกัน โดยมีความแตกต่างกันในรายละเอียดตามสภาพพื้นที่ป่าที่แตกต่างกัน ได้แก่ เขตป่าเฉลิมพระเกียรติ แปลง ป่าเฉลิมพระเกียรติ จำนวน 200 ไร่ เพื่ออนุรักษ์ และเป็นแหล่งเรียนรู้ เป็นป่าที่อุดมสมบูรณ์ อนุรักษ์ไว้เป็น แปลงพ่อพันธุ์แม่พันธุ์ไม้สำหรับเก็บลูกพันธุ์ไปปลูกขยายในพื้นที่อื่นต่อไป ไม่อนุญาตให้เข้าไปใช้ประโยชน์ เขตเพาะเมล็ดพันธุ์ไม้ แปลงป่าเมล็ดพันธุ์กล้าไม้ จำนวน 200 ไร่ เป็นแปลงที่ปลูกเสริม ขยายพันธุ์ไม้ โดยให้ เยาวชนและชาวบ้านทุกคนเข้ามาร่วมกันปลูกป่า เขตป่าใช้สอย แปลงป่าใช้สอยของหมู่บ้าน จำนวน 700 ไร่ เป็นแปลงที่อนุญาตให้เข้าไปใช้ประโยชน์ถ้าหากมีความเดือดร้อน แต่ต้องผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการ ป่าชุมชน ถึงความสมเหตุสมผลในการขอใช้ไม้ และมีการตรวจสอบจำนวนไม้ที่ขอตัด เขตสมุนไพร แปลงป่าสมุนไพร จำนวน 50 ไร่ ใช้เป็นพื้นที่เพื่อการศึกษา เรียนรู้ระบบนิเวศป่าชายเลนและเพื่อการ ใช้ประโยชน์ของคนในชุมชน และเขตป่าอาหารและผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน แปลงป่าผลิตอาหารและผลิตภัณฑ์ พื้นบ้าน จำนวน 100 ไร่ เป็นแปลงที่ใช้ในการผลิตอาหารและผลิตภัณฑ์พื้นบ้านหลากหลายชนิด ชุมชนสามารถใช้ประโยชน์จากเขตพื้นที่ป่านี้ได้ ความสัมพันธ์ของกลุ่มการจัดการกลุ่มอนุรักษ์ป่าชายเลน บ้านโคกพะยอม กับการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านโคกพะยอม เป็นสถานที่พักผ่อนและฐานการเรียนรู้ ให้กับนักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนชุมชนบ้านโคกพะยอม</p>
	<p>3.2 กลุ่มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง สัตว์น้ำชายฝั่งในพื้นที่ชุมชนโคกพะยอมมีความสำคัญต่อการใช้ชีวิต ของชาวบ้านในชุมชนเป็นอย่างมากเนื่องจากเป็นแหล่งอาหารหลักของชาวบ้านในชุมชน ความเป็นมา ของกลุ่มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง สัตว์น้ำชายฝั่งในพื้นที่ชุมชนโคกพะยอมมีจำนวนลดน้อยลงเนื่อง จากการนำมาใช้ประโยชน์ที่มากขึ้นของคนในชุมชน ในปี พ.ศ. 2544 ชาวชุมชนโคกพะยอมเล็งเห็นความสำคัญ ในการอนุรักษ์ป่าชายเลนผ่านกิจกรรมต่างๆที่ได้จัดขึ้น ส่งผลให้เกิดแนวคิดการอนุรักษ์ต่อยอด จึงจัดตั้งกลุ่ม เลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งขึ้นมาในปี พ.ศ.2547 เพื่อดำเนินการอนุรักษ์สัตว์น้ำควบคู่กับการอนุรักษ์ป่าชายเลน ของกลุ่มการจัดการกลุ่มอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านโคกพะยอม ซึ่งได้รับการสนับสนุนมาจากรัฐบาลในโครงการ 1 ฟาร์ม 1 ตำบลของ 5 จังหวัดชายแดน</p>
	<p>3.3 กลุ่มเยาวชนเกษตรกรบ้านโคกพะยอม เป็นกลุ่มที่สร้างเครือข่ายเชื่อมโยงกลุ่มเยาวชนกับชาวบ้าน ในชุมชนและนอกชุมชนเพื่อการดำเนินงานในด้านการเกษตร และยังสามารถช่วยแก้ไขปัญหาไม่มีงานทำ ของเยาวชนในระดับท้องถิ่นโดยส่งเสริมการร่วมกันจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ด้านการเกษตรในเวลาว่าง ของเยาวชนในครอบครัว ความเป็นมาของกลุ่มเยาวชนเกษตรกรบ้านโคกพะยอม เนื่องจากประเพณี และวัฒนธรรมในการทำอาชีพเกษตรโดยใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านได้เลือนหายไป เยาวชนและแกนนำชาวบ้าน ได้จัดตั้งกลุ่มเยาวชนการเกษตรขึ้นมาเพื่อให้เยาวชนได้เรียนรู้การทำเกษตรแบบผสมผสานในปี พ.ศ.2549</p>

ตาราง 28 (ต่อ)

ชื่อชุมชน	สารสนเทศที่จำเป็น
	<p>โดยมีผู้อาวุโสในชุมชนและมีหน่วยงานของรัฐเป็นที่ปรึกษาในฐานะที่เลี้ยง โดยมีเป้าหมายหลักให้เยาวชนสามารถหารายได้ด้วยตนเองและสร้างเป็นเครือข่ายเยาวชนเกษตรระหว่างหมู่บ้าน 4. การจัดการการท่องเที่ยวชุมชน</p>
	<p>4.1 กติกาในการจัดการการท่องเที่ยว กติกานักท่องเที่ยวบ้านโคกพะยอม 1. ห้ามนำพาและดื่มสุราของมีเมา ยาเสพติด 2. ห้ามเล่นการพนัน 3. ให้แต่งกายมิดชิดไม่ล่อแหลม 4. ห้ามพกพาอาวุธ 5. ห้ามทิ้งขยะบริเวณชุมชน 6. ห้ามทำลายพันธุ์ไม้ กฎระเบียบบ้านพักโฮมสเตย์ 1. นักท่องเที่ยวต้องเข้าพักตามที่ชุมชนกำหนด 2. เวลาออกจากบ้านพักต้องแจ้งเจ้าของบ้านและต้องเข้าพักไม่เกิน เวลา 22.00 น นอกจากมีกิจกรรม 3. ห้ามส่งเสียงดังรบกวน คุณสมบัติสมาชิกโฮมสเตย์ (มาตรฐาน) 1. บริเวณบ้านสะอาด ในบ้านห้องนอน ห้องน้ำ 2. บริเวณบ้านต้องมีฝักส้วนครูว์ 5 อย่าง (ตะไคร้ ขมิ้น ดีปลี ข่า) 3. บริเวณบ้านมีที่กำจัดขยะหรือแยกขยะ 4. เจ้าของบ้านต้องมีอัธยาศัยที่ดี (พร้อมที่จะรับแขก) ต้องแนะนำบ้าน 5. ต้องเข้าร่วมกิจกรรมหรือประชุมทุกครั้ง 6. สมาชิกโฮมสเตย์ไม่มีสิทธิ์เลือกแขก 7. มาตรฐานอาหารรับแขกแต่ละครั้งต้องทำตามทีกลุ่มกำหนด</p>
	<p>4.2 กิจกรรมสร้างการเรียนรู้ของคนในชุมชน บ้านโคกพยอมมีศูนย์การเรียนรู้ประจำหมู่บ้าน ซึ่งใช้เป็นสถานที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ของคนชุมชนและผู้มาเยือน อีกทั้งยังเป็นที่ทำกรของกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในชุมชน ได้แก่ กองทุนหมู่บ้าน กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กลุ่มสตรีทำขนมลูกโหรย กลุ่มอาชีพจักสานใบเตย กองทุนสวัสดิการชุมชน กลุ่มเยาวชน ตลอดจนกลุ่มอนุรักษ์ป่าชายเลน กิจกรรมสร้างการเรียนรู้ของคนในชุมชนประกอบไปด้วยกิจกรรมเลี้ยงปลาในกระชัง กิจกรรมกลุ่มแม่บ้าน กิจกรรมปุ๋ยชีวภาพ กิจกรรมผลิตแก๊สชีวภาพ กิจกรรมผลิตข้าวซ้อมมือ กิจกรรมแม่บ้านสายใยรักแห่งครอบครัว กิจกรรมธนาคารขยะ กิจกรรมกองทุนหมู่บ้าน กิจกรรมสวัสดิการหมู่บ้าน รวมถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ การฟื้นฟูวัฒนธรรมประเพณีของชาวบ้าน</p>
	<p>4.3 โครงสร้างและหน้าที่ของการดำเนินงานในชุมชน โครงสร้างและหน้าที่การดำเนินงานประกอบด้วย ประธาน รองประธาน เกรียนุญิก ด้านบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม ด้านการดูแลอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ และด้านการดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว</p>
	<p>4.4 การจัดสรรรายได้ ปันผลให้กับกลุ่ม 60 % บริหารจัดการภายในรีสอร์ท 20 % การบริหารสิ่งแวดล้อม 10 % และการดูแลเด็กด้อยโอกาส/เด็กกำพร้า 10 %</p>
	<p>4.5 โปรแกรมการท่องเที่ยวและอัตราค่าให้บริการ 1.แหล่งท่องเที่ยว แหล่งหอยกะพง สถานที่ ปากคลองกันทิต ระยะทาง/เวลา 8 กม. 1 ชม. ช่วงน้ำ น้ำตาย 5-6ค่า น้ำใหญ่ 10-13 ค่าอัตราค่าให้บริการ 1200 บาท 2.แหล่งท่องเที่ยว แหล่งชมกนกนาชชนิด สถานที่ คลองสองปาก ระยะทาง/เวลา 8 กม. 1 ชม. ช่วงน้ำตลอดเวลา อัตราค่าให้บริการ 1200 บาท 3. แหล่งท่องเที่ยว หอบปะ สถานที่ ท่าแม่ตำ ทอนใต้ทะเล ระยะทางต่อเวลา 40นาที ช่วงน้ำ น้ำใหญ่ 15-4 ค่าอัตราค่าให้บริการ 500 บาท 4. แหล่งท่องเที่ยว เก็บหอยตาแดง สถานที่ บริเวณป่าชายเลน ป่าโคก ระยะทาง/เวลา แล้วแต่ระยะทาง ช่วงน้ำ น้ำใหญ่ 15-4 ค่า อัตราค่าให้บริการ 1200 บาท 5. แหล่งท่องเที่ยว หิ่งห้อย สถานที่ ท่าปริง คลอง ระยะทาง/เวลา 1 ชั่วโมง ช่วงน้ำ น้ำตายทุกคืน อัตราค่าให้บริการ 1600 บาท</p>

ตาราง 28 (ต่อ)

ชื่อชุมชน	สารสนเทศที่จำเป็น
	<p>4.6 ที่พักและอัตราค่าบริการ การบริการที่พัก กลุ่มจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านโคกพะยอม ได้มีการดำเนินการให้บริการที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว โดยทางกลุ่มมีการสร้างที่พักในลักษณะแบบโฮมสเตย์ โดยมีอัตราค่าบริการ คนละ 160 บาท รวมอาหารเช้า คนละ 120 บาท ไม่รวมอาหารเช้า และหลังละ 500 บาท ที่พักไม่เกิน 4 คน การบริการอาหาร กลุ่มจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูก ได้มีการดำเนินการให้บริการอาหารสำหรับนักท่องเที่ยว โดยมีราคาอาหารดังนี้ อาหารชุดที่ 1 ราคา 250 บาท ต่อมื้อ ต่อคน ประกอบด้วย อาหารคาว 6 อย่าง น้ำพริกกะปิและผักปลอดสารพิษ และผลไม้ตามฤดูกาล อาหารชุดที่ 2 ราคา 200 บาท/มื้อ/คน ประกอบด้วยอาหารคาว 5 อย่าง น้ำพริกกะปิและผักปลอดสารพิษ และผลไม้ตามฤดูกาล อาหารชุดที่ 3 ราคา 180 บาท/มื้อ/คน ประกอบด้วยประกอบด้วยอาหารคาว 4 อย่าง น้ำพริกกะปิและผักปลอดสารพิษ และผลไม้ตามฤดูกาล อาหารชุดที่ 4 ราคา 150 บาท/มื้อ/คน ประกอบด้วยประกอบด้วยอาหารคาว 3 อย่าง น้ำพริกกะปิและผักปลอดสารพิษ และผลไม้ตามฤดูกาล อาหารเช้า 60 บาท/มื้อ/คน ข้าวผัด หมี่ผัด ข้าวยา ขนมจีน (เลือกได้ 2 อย่าง) ขนมพื้นบ้าน โอวัลติน/กาแฟ อาหารเช้า 40 บาท/มื้อ/คน ข้าวผัด หมี่ผัด ข้าวยา ขนมจีน (เลือกได้ 1 อย่าง) ขนมพื้นบ้าน โอวัลติน/กาแฟ อาหารว่าง 30 บาท/มื้อ/คน ขนมพื้นบ้าน โอวัลติน/กาแฟ</p> <p>5. การเรียนรู้ ผู้มาเยือนสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้การทำประมงพื้นบ้าน การเลี้ยงปลาในกระชัง การทำปุ๋ยและผลิตแก๊สชีวภาพ รวมถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ การฟื้นฟูวัฒนธรรมประเพณี ของชาวบ้าน และสามารถศึกษาระบบนิเวศของป่าชายเลน</p>
<p>ชุมชน บ้านควนโพธิ์</p>	<p>1. ข้อมูลพื้นฐานชุมชน</p> <p>1.1 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านควนโพธิ์ บ้านควนโพธิ์ มีเรื่องเล่าสืบต่อกันว่า ในพื้นที่ทุ่งป่าดงกลิ้งในสมัยก่อนเป็นท้องทะเลอันกว้างใหญ่ มีเรือสำเภาลำแรกเข้ามา ผู้ที่มากับสำเภาลำนี้ได้ขึ้นไปบนเนินควน พบว่าบริเวณยอดเนินสูงมีดินโพธิ์ต้นใหญ่อยู่ จึงเรียกสถานที่แห่งนั้นว่า "ควนโพธิ์" (ควน แปลว่า ที่สูง) เส้นทางที่สำเภาเข้าออกระหว่างทะเลแห่งนั้นก็กับทะเลอันตามัน คือเส้นทางตามลำคลองน้ำพระซึ่งในอดีตจะกว้างใหญ่มากกว่าในปัจจุบัน ต่อมาเมื่อผู้คนเข้ามาอาศัยบริเวณริมเนินแห่งนี้</p> <p>1.2 แนวคิดและการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน ชุมชนบ้านควนโพธิ์หรือกลุ่มท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เขาพญาบังสา ตั้งอยู่หมู่ที่ 5 ต.ควนโพธิ์ เป็นกลุ่มที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในชุมชน โดยใช้กระบวนการของงานวิจัย (ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เขาพญาบังสา) ได้รับการสนับสนุนจาก กองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) มาเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อน เริ่มตั้งแต่ปี 2551 และเปิดใช้อย่างเป็นทางการเมื่อ วันที่ 30 กันยายน 2553 และได้มีการก่อสร้างที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวชุมชน ห้องประชุม โรงอาหาร จากการลงหุ้นของสมาชิก ภายในศูนย์ มีการจัดการองค์ความรู้ที่หลากหลาย เช่น กิจกรรมการเรียนรู้การทำนาอินทรีย์ (Organic rice) กิจกรรมการเรียนรู้การผลิตแก๊สชีวภาพเพื่อใช้เอง กิจกรรมการเรียนรู้การผลิตปุ๋ยชีวภาพ และการทำน้ำหมักชีวภาพ (enzyme) นอกจากนี้ยังได้มีการเชื่อมโยงฐานการเรียนรู้ของกลุ่มต่าง ๆ ที่มีอยู่ในตำบล เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน เกิดการกระจายรายได้ที่หลากหลายสู่กลุ่มต่างๆ เช่น กลุ่มรดสามล้อพวง กลุ่มแม่บ้านทำอาหาร และของฝากจากนาอินทรีย์ เป็นต้น โดยจำแนกฐานการเรียนรู้ด้านต่างๆ ประกอบด้วย ด้านวิถีชีวิต ภูมิปัญญา วัฒนธรรม ด้านการเกษตร ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กลุ่มท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เขาพญาบังสา เป็นกลุ่มที่บูรณาการกับการเรียนรู้กลุ่มต่าง ๆ ที่อยู่ในตำบลควนโพธิ์อย่างลงตัว ตามปรัชญา สร้างโอกาส พัฒนาคน ชุมชนเข้มแข็ง วิสัยทัศน์ (Vision) สร้างจุดศูนย์รวมแห่งการเรียนรู้ สู่การท่องเที่ยวโดยชุมชน พัฒนากลุ่มองค์กรให้เข้มแข็งส่งเสริมการสร้างงาน นำวิถีชีวิต ภูมิปัญญา มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต มุ่งส่งเสริมการมีสุขภาพดีทั่วหน้า อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เปิดโลกแห่งการเรียนรู้ด้านภาษาสู่อาเซียน ปรัชญา สร้างโอกาส พัฒนาคน ชุมชนเข้มแข็ง</p>

ตาราง 28 (ต่อ)

ชื่อชุมชน	สารสนเทศที่จำเป็น
	<p>คติพจน์ (Motto) ส่งเสริมการเรียนรู้ พื้นฟูภูมิปัญญา มุ่งพัฒนาอาชีพ เป้าหมายการท่องเที่ยว (God) 1. พัฒนาและส่งเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้แก่ชุมชน และเป็นศูนย์รวมแห่งการเรียนรู้ 2. ส่งเสริมและอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ 3. พัฒนา ส่งเสริม สนับสนุน กลุ่มอาชีพ กลุ่มเกษตรกร 4. ส่งเสริมพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน 5. ส่งเสริมสนับสนุน พื้นฟู วิถีชีวิต ภูมิปัญญาและวัฒนธรรม 6. ส่งเสริมสนับสนุนการค้าเนินชีวิตตามเศรษฐกิจพอเพียง 7. ส่งเสริมการเรียนรู้ประชาธิปไตยชุมชน 8. ส่งเสริมสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ 9. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาครัฐและเอกชน ในการอนุรักษ์การใช้ประโยชน์และการพัฒนา 10. ส่งเสริมสุขภาพอนามัยของคนในชุมชน 11. การแก้ไขปัญหา การเฝ้าระวังและช่วยเหลือปัญหาเรื่องภัยพิบัติ 12. ส่งเสริมสวัสดิการสังคมแก่ชุมชน 1.3 สภาพทั่วไปของตำบลควนโพธิ์</p> <p>2. ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมของชุมชน</p>
	<p>2.1 ทรัพยากรธรรมชาติ ภูเขา ชาวบ้านในชุมชนร่วมกันอนุรักษ์ป่าไม้บนภูเขาเนื่องจากเล็งเห็นความสำคัญของป่าไม้ซึ่งเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อสิ่งมีชีวิต ภูเขาในชุมชนบ้านควนโพธิ์มีทรัพยากรมากมายที่มีความอุดมสมบูรณ์และมีศักยภาพในการจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวซึ่งประกอบด้วย</p> <p>1. เส้นทางเดินป่าสู่ดงกล้วยไม้และจันทน์ผาพันธ์ปี เริ่มออกเดินทางจากกระยะทางจากบ้านโคกพิลา ไปทางทิศเหนือเป็นระยะทางประมาณ 3 กิโลเมตร ปีนหน้าผาขึ้นไปประมาณ 500 เมตร ก็ได้พบผาหินที่ชันยาก สวยงาม ซึ่งเป็นเส้นทางที่ใช้เดินไปสู่จันทน์ผาพันธ์ปี ระหว่างสองข้างทางของผาหิน จะมีหินงอกออกมาอย่างแปลกประหลาด รูปหัวโดโนเสาร์ เป็นรูปสัตว์ จะพบกับทางที่เดินสลายเหมือนพื้นดิน เป็นที่พักผ่อนของผู้เดินทาง ระหว่างทางก็เต็มไปด้วยโขดหินที่สวยงาม ไม้ใหญ่ และพันธ์ไม้นานาชนิด ปีนขึ้นไปเรื่อยๆ จนถึงยอดเขาลูกที่หนึ่ง ซึ่งเป็นภูเขาลูกเล็ก แล้วจึงเดินลงสู่พื้นล่างซึ่งเป็นพื้นที่ราบเล็กน้อย มีถ้ำนานาชนิด ซึ่งที่นี่เรียกว่า วังนุ้ย เพราะเป็นวังขนาดเล็ก มีความรู้สึกว่าย่นสลายเพราะอุดมสมบูรณ์ไปด้วยพรรณไม้ เดินทางต่อไปอีกซึ่งเริ่มขึ้นสู่ภูเขาลูกที่สอง ถึงยอดเขาลูกที่สองก็ได้พบกับวังกล้วยไม้ ซึ่งบนโขดหิน ณ ยอดเขา ลูกที่สองเต็มไปด้วยกล้วยไม้นานาชนิด และสถานที่แห่งนี้ถือได้ว่าเป็นจุดชมวิวดูจุดหนึ่งที่สวยงาม มองเห็นทิวทัศน์ของตำบลควนโพธิ์ และทะเลปากบารา เดินทางต่อซึ่งเป็นเส้นทางที่เดินลงจากภูเขาลูกที่สอง ระหว่างทางลงก็สวยงามมาก เป็นผาชันสูง แต่เมื่อลงมาสู่ด้านล่างก็เป็นธรรมชาติที่น่าอยู่และสบายเหมือนกัน และเดินทางไปเรื่อยๆ เพื่อสูดยอดเขาลูกที่ และมียางที่น้ำสนใจและสวยงามคือ สะพานข้ามลำห้วยบนภูเขา ซึ่งด้านล่างเป็นลำห้วย ด้านบนเป็นต้นไม้ขนาดใหญ่ที่ล้มลง และพาดเป็นทางเดินข้ามลำห้วยไปได้อย่างสบาย และเริ่มขึ้นสู่ภูเขาลูกที่สาม เพื่อไปพบกับวังจันทน์ผาพันธ์ปี เดินทางก็และปีนปายไปเรื่อย ๆ จนถึงยอดเขา ลูกที่สาม จันทน์ผาพันธ์ปี มี 2 จุด อยู่ทางทิศเหนือและทางทิศใต้ ทางทิศเหนือมีต้นจันทน์ผาขนาดใหญ่ นับจำนวนพุ่มได้ต้นละ 50 พุ่ม และต้นกล้วยไม้นานาชนิดอีกเช่นกัน ทางทิศใต้ พบกับต้นจันทน์ผาที่ใหญ่ที่สุดนับจำนวนพุ่มได้ประมาณ 120 พุ่ม รวมระยะทางระหว่างบ้านโคกพิลา-จันทน์ผาพันธ์ปี ไปกลับ ประมาณ 6 กิโลเมตร</p> <p>2. จุดชมวิวจอมไม้้งอ ปีนพื้นที่โปร่งมีเพียงกอไผ่ไม้ใหญ่มากนักเป็นทิวาวที่มีความสวยงาม เป็นอีกสถานที่หนึ่งที่น่าสนใจสามารถมองเห็นทิวทัศน์ได้จนถึง เกาะต่าง ๆ ในท้องทะเลอันดามันซึ่งมีความสวยงามมาก</p> <p>3. จุดชมค้างคาวแม่ไก่ เป็นพื้นที่เดียวกับจุดชมวิวด้านล่างป่าหนองปลักพญาและเขาพระยาบังสา พื้นที่บริเวณนี้สามารถมองเห็นค้างคาวแม่ไก่นับหมื่นตัวเกาะอยู่บนต้นไม้ ตามคำบอกเล่าเมื่อค้างคาวแม่ไก่เกาะ ต้นไม้ต้นไหนก็จะเกาะอยู่ตลอดจนต้นไม้ตายและจะย้ายไปต้นอื่นที่อยู่บริเวณเดียวกัน 4. วังไม้ไฟ เป็นพื้นที่ราบที่สามารถจัดตั้งแคมป์เข้าค่ายได้อย่างสบาย เป็นพื้นที่กว้างคล้ายกับกะทะ มีต้นไม้ใหญ่ สวยงามน่าสนใจ และเมื่อเดินทางไปทางหนึ่งของวังแห่งนี้ หรือทางทิศตะวันตก จะพบกับถ้ำซึ่งมีความสวยงามเริ่มจากด้านบนนอกเข้าไปด้านใน และเมื่อออกมานอกถ้ำหรือบริเวณรอบๆของถ้ำ ก็มีหินงอกหินย้อยสวยงามน่าชมเช่นกัน หรือเรียกได้ว่าผาหินงอกหินย้อย 5. ถ้ำพระยาบังสา สถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจของเขตห้ามล่าสัตว์ป่าแห่งนี้ บริเวณหนองปลักพระยามีถ้ำล้อมรอบหนอง ปลักต้นไม้ไว้โดยรอบเป็นแนวเป็นแหล่งรักษาพันธุ์ปลาของจังหวัดสตูล</p>

ตาราง 28 (ต่อ)

ชื่อชุมชน	สารสนเทศที่จำเป็น
	<p>เป็นแหล่งรวมของนกนานาชนิด นกที่มีมากที่สุดคือ นกเป็ดแดง นกอีโก้ง นกกระยาง นกเป็ดลาย นกเอี้ยง สารีกา เป็นต้น เขาพระยาบ่งสามิพันธุ์ไม้มีค่า ได้แก่ ตะเคียนหิน ตะเคียนทราย จำปา ไข่เขียว หมากพลู ต๊กแตน ฯลฯ สัตว์ป่าที่พบเห็นทั่วไปคือ เสี่ยงผา ชะมด ลิงกัง ค่างแว่น พระยากระรอก ไก่ป่า และค้างคาวแม่ไก่ นับหมื่นตัว เขาพระยาบ่งสามิถ้ำพระยาบ่งสา ลักษณะเป็นห้องโถงยาวประมาณ 80 เมตร มีหินงอกหินย้อย สวยงาม และมีเส้นทางศึกษาธรรมชาติบนภูเขาระยะทางไม่น้อยกว่า 1 กิโลเมตร 6. ถ้ำปากน้ำ เป็นถ้ำที่มีน้ำไหลออกมาตลอดทั้งปี มีปากทางเข้ากว้างประมาณ 2 เมตร แต่ไม่สามารถเข้าชมภายในได้เพราะมีน้ำอยู่บริเวณหน้าถ้ำมีต้นไม้ล้อมรอบ ส่วนในน้ำมีปลาเสือมากมายชาวบ้านในสมัยก่อนมีความเชื่อกันว่าหากใครมาบนบานขอสิ่งใดก็ประสบผลสำเร็จ 7. ถ้ำดาโง ค้นพบโดนชาวบ้านหมู่ที่ 5 ซึ่งเรียก ชื่อว่าดาโง จึงตั้งเป็นชื่อถ้ำ จากการบอกเล่า สมัยก่อนคนได้ไปถ้ำป่าเพื่อทำสวนบริเวณถ้ำ และได้เข้าไปบริเวณถ้ำ ได้พบด้วยขามโบราณหลาย 10 ใบ ซึ่งอยู่ในซอกหิน แต่ละใบมีขนาดใหญ่มากเกือบเท่ากับถาด ก็ได้นำมาเก็บไว้ที่บ้าน มีชาวบ้านไปดูกันมากมาย บางคนก็ชกกลับไปบ้าน บางซิ่นก็ได้ถูกลูกหลานนำไปขายบ้างจนปัจจุบันไม่ทราบเลยว่าอยู่ที่ไหนบ้าง 8. ถ้ำมาธา ตั้งอยู่ในหมู่ที่ 8 บ้านถ้ำทะเล ต.ควนโดน เป็นถ้ำใหญ่ และต้องปีนขึ้นไปข้างบนจนถึงปากถ้ำ ถ้ำแห่งนี้จะมีรูปลักษณ์ต่างจากถ้ำอื่น ชาวบ้านในสมัยก่อนเมื่อถึงฤดูทำนาก็จะไปเอามูลค้างคาวมาทำปุ๋ยข้าวซึ่งจะทำให้ข้าวงอกงามผลดก ภายในถ้ำมีความกว้างมาก มีหินงอกหินย้อยมากมายและมีความลึกมากยังไม่มีการเดินไปจนสุดถ้ำ</p>
	<p>ที่ราบลุ่ม ดินในพื้นที่ราบลุ่มของชุมชนเป็นดินเหนียว เมื่อเปียกน้ำมีความยืดหยุ่นมีก้อนเนื้อละเอียด และมีความสามารถในการอุ้มน้ำได้ดี แม้จะมีการระบายน้ำและอากาศไม่ดีแต่มีความสามารถในการจับยึด และแลกเปลี่ยนธาตุอาหารพืชได้สูงเพราะมีปริมาณอนุภาคดินเหนียวอยู่มาก ดินในพื้นที่ราบลุ่มของชุมชนจึงเหมาะที่จะใช้ทำนาปลูกข้าวเพราะเก็บน้ำได้นาน ชาวบ้านมีการปรับปรุงบำรุงดินเพื่อเพิ่มธาตุอาหารให้แก่ดิน ด้วยการใส่ปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยคอก การปลูกพืชตระกูลถั่ว การใส่ปุ๋ยขาวในดินที่เป็นกรด การแก้ไขพื้นที่ดินเค็มด้วยการระบายน้ำเข้าที่ดิน และทำการป้องกันการเสื่อมโทรมของดินโดยการปลูกพืชคลุมดิน การปลูกพืชหมุนเวียน การปลูกพืชบังลม การไถพรวนตามแนวระดับ การทำคันดินป้องกันการไหลชะล้างหน้าดิน รวมทั้งการไม่เผาฟางข้าวหลังจากฤดูเก็บเกี่ยวแต่ให้ฟางข้าวคลุมหน้าดินและปล่อยไปเองตามธรรมชาติซึ่งจะช่วยให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นในชุมชนบ้านควนโพธิ์ยังมีพื้นที่รายล้อมที่เป็นอุทยานนกน้ำปลักพระยา เป็นที่อยู่อาศัยของนกน้ำหลายชนิด เป็นแหล่งรักษาพืชพันธุ์ของประมง และเป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจของชาวจังหวัดสตูล สัตว์ป่าพบในเขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองปลักพระยาและเขาระยาบ่งสา ได้แก่ เสี่ยงผา ลิงชะมด พญากระรอก นกชนิดต่าง ๆ ทั้งนกป่าและนกน้ำ ค้างคาวชนิดต่าง ๆ โดยเฉพาะค้างคาวแม่ไก่ป่าฝน มีจำนวนมากนับหมื่นตัว</p>
	<p>2.2 วัฒนธรรมและประเพณี ส่วนใหญ่ชาวบ้านชุมชนนับถือศาสนาอิสลาม ดังนั้นวิถีชีวิตของคนในชุมชนจึงอยู่ภายใต้หลักคำสอนของศาสนาอิสลามจึงต้องประกอบพิธีกรรมทางศาสนาอิสลามซึ่งอาจจะแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือพิธีกรรมที่ต้องทำเป็นประจำ ได้แก่ การละหมาด การแต่งกายมิดชิดของมุสลิม(ผู้หญิงที่นับถือศาสนาอิสลาม) การละหมาดยุมอะฮ์ และพิธีกรรมที่เป็นประเพณีสืบทอดของชาวมุสลิม ซึ่งประกอบพิธีกรรมตามช่วงเวลา ได้แก่ การถือศีลอด การเข้าสุนัต เมาลิดินนาบีฮารีรายอ</p>
3. องค์การชุมชน	
	<p>3.1 กลุ่มออมทรัพย์ควนโพธิ์ เป็นกลุ่มส่งเสริมการออมทรัพย์ของชาวบ้านชุมชนควนโพธิ์เพื่อสร้างสภาพคล่องทางการเงินในการดำเนินชีวิต อีกทั้งยังเป็นกองทุนกู้ยืมเพื่อการลงทุนประกอบอาชีพของชาวบ้าน โดยส่วนใหญ่จะลงทุนทำการเกษตรโดยเฉพาะสวนยางพารา ทำนา และพืชไร่ ความเป็นมาของกลุ่มออมทรัพย์ควนโพธิ์ เกิดจากความต้องการของชาวบ้านในชุมชนเพื่อจัดตั้งเป็นกองทุนในการกู้ยืมทำการเกษตร และเป็นสถาบันสำหรับการออมเงินของคนในชุมชนโดยมีสวัสดิการให้กับสมาชิกมากมาย</p>

ตาราง 28 (ต่อ)

ชื่อชุมชน	สารสนเทศที่จำเป็น
	<p>3.2 กลุ่มเลี้ยงปลาน้ำจืด ปัจจุบันปลาน้ำจืดมีจำนวนลดน้อยลงเนื่องจากการทำเกษตรในปัจจุบันใช้ปุ๋ยเคมีส่งผลให้มีสารเคมีตกค้างอยู่แหล่งน้ำธรรมชาติในชุมชน ซึ่งมีผลต่อการขยายพันธุ์ของปลาน้ำจืด ปลาน้ำจืดเมื่อนำมาประกอบเป็นอาหารจะมีรสชาติอร่อยและมีโปรตีนสูงเป็นที่นิยมของผู้บริโภค ความเป็นมาของกลุ่มเลี้ยงปลาน้ำจืด เนื่องจากจำนวนที่ลดน้อยลงของปลาน้ำจืดในแหล่งน้ำตามธรรมชาติในชุมชน และได้รับการสนับสนุนพันธุ์ปลาจากสำนักงานประมงจังหวัดสตูล ชาวบ้านที่ได้รับบริจาคพันธุ์ปลาจึงจัดตั้งกลุ่มเลี้ยงปลาน้ำจืดขึ้น ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นอาหารและขายพันธุ์สืบไป การจัดการกลุ่มเลี้ยงปลาน้ำจืด สมาชิกรับพันธุ์ปลาจากสำนักงานประมงจังหวัดสตูลเพื่อปล่อยพันธุ์ปลาน้ำจืดในบ่อปลาของสมาชิก เมื่อปลาโตเต็มที่ก็ปล่อยให้ขยายพันธุ์ตามธรรมชาติ จากนั้นนำปลาในบ่อที่เลี้ยงไปขายส่วนหนึ่ง อีกส่วนหนึ่งปล่อยในแหล่งน้ำตามธรรมชาติในชุมชนเพื่อเป็นพ่อพันธุ์ บางครั้งในฤดูฝนเมื่อมีน้ำล้นบ่อ ปลาในบ่อจะออกไปสู่แหล่งน้ำตามธรรมชาติตามกระแสที่พัดพา</p>
	<p>3.3 กลุ่มยานพาหนะชุมชนบ้านควนโพธิ์ เป็นกลุ่มที่จัดตั้งขึ้นเพื่อรับจ้างขนส่งผู้โดยสารที่เป็นชาวบ้านในชุมชนและอำนวยความสะดวกในการเดินทางที่ขงมกกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน ลักษณะของรถสามล้อพ่วงที่ใช้กันกลุ่มเป็นดัดแปลงมาจาการถมอเตอร์ไซด์ที่ได้ทำการติดตั้งล้อและกะเบาะ เพิ่มด้านข้างทางซ้ายของคนขับ กะเบาะที่ใช้ในการบรรทุกต้องติดตั้งหลังคาเพื่อกันแดดและฝนสำหรับผู้โดยสาร ความเป็นมาของกลุ่มยานพาหนะชุมชนบ้านควนโพธิ์ เกิดจากการจัดตั้งกลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านควนโพธิ์ส่งผลให้มีนักท่องเที่ยวและผู้มาเยือนมีเพิ่มมากขึ้น จึงทำให้เกิดแนวคิดในการนำนักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนเที่ยวชมและเรียนรู้ในแต่ละแหล่งโดยใช้รถสามล้อพ่วง นอกจากจะเป็นรถขนาดเล็ก ยังสามารถจะบรรทุกนักท่องเที่ยวได้มากถึง 4-5 คนต่อคัน อีกทั้งยังต้องการสร้างรายได้เสริมให้กับชาวบ้านในชุมชนและบริการนักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือน</p>
	<p>3.4 ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านควนโพธิ์ ศูนย์กลางในการให้ข้อมูลและจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนถือว่าเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากเป็นศูนย์กลางในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างชาวบ้านในชุมชนกับชาวบ้านในชุมชนและชาวบ้านในชุมชนกับผู้มาเยือนหรือนักท่องเที่ยวให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมประเพณีของชุมชนอย่างแท้จริง ความเป็นมาศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านควนโพธิ์ ชาวบ้านเล็งเห็นถึงความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมประเพณี อีกทั้งยังต้องการรักษาประโยชน์ที่ใช้ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมประเพณีจากการท่องเที่ยวเพื่อชาวบ้านในชุมชน จึงจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้เพื่อเป็นศูนย์กลางในการดำเนินงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน</p>
	<p>4. การจัดการการท่องเที่ยวชุมชน</p>
	<p>4.1 โครงสร้างและหน้าที่ของการดำเนินงานในชุมชน การทำงานกับหน่วยงานภาคี ทำงานร่วมกับองค์กร ดังนี้ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่นสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสตูล เขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองปลักพระยาและเขาระยาบังสา โครงสร้างและหน้าที่การดำเนินงานประกอบด้วย ประธาน รองประธาน เภรัญญิก หน้าหัวหน้างานผ่านที่พัก อาหารและการนำเที่ยว</p>
	<p>4.2 กติกาในการจัดการการท่องเที่ยว กฎระเบียบการท่องเที่ยวในชุมชน 1. นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวเขาพระยาบังสาต้องผ่านการประสานงานจากกลุ่ม 2. ต้องปฏิบัติตามวัฒนธรรมและประเพณีของชุมชน 3. ห้ามพกพาอาวุธ เข้ามาในพื้นที่ (เว้นแต่บุคคลที่มีภาระเกี่ยวข้อง) 4. ห้ามมีเรื่องขู่สาว หรือกระทำอนาจาร 5. ห้ามสิ่งอบายมุขต่าง ๆ เช่น การเล่นการพนัน สิ่งเสพติด ในบริเวณที่กำหนด 6. ห้ามทิ้งขยะในชุมชน 7. นักท่องเที่ยวต้องแต่งกายด้วยเสื้อผ้าที่สุภาพ เรียบร้อย 8. ห้ามส่งเสียงดังในยามวิกาล และในช่วงเวลาอาชาน 9. ห้ามสร้างริสอร์ทในบริเวณที่ชุมชนกำหนด กฎระเบียบว่าด้วยทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม 1. ห้ามล่าสัตว์ในเขตบริเวณเขา และที่ชุมชนกำหนด 2. ห้ามนำพันธุ์ไม้ออกจากชุมชน</p>

ตาราง 28 (ต่อ)

ชื่อชุมชน	สารสนเทศที่จำเป็น
	<p>3. ห้ามใช้เครื่องมือที่ทำลายสภาพแวดล้อมจับปลา 4. ให้ชุมชนช่วยดูแลรักษาป่า และส่งเสริมการปลูกป่า ขยายพันธุ์สัตว์น้ำ กฎระเบียบในการขึ้นเขาพระยาบังสา 1. ต้องผ่านกลุ่มการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เท่านั้น 2. ต้องเป็นบุคคลที่รักธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม 3. จำนวนคนไม่น้อยกว่า 5 คน และไม่เกิน 20 คน รวมทั้ง ลูกหาบ 4. สามารถเที่ยวได้เฉพาะช่วงเวลาที่กำหนดไว้เท่านั้น 5. สามารถเที่ยวได้วันละไม่เกิน 1 ชุดเท่านั้น 6. ต้องเสียค่าบริการ ค่าลูกหาบ ค่าบำรุงกลุ่มฯ ตามที่กลุ่มฯ กำหนดไว้ 7. ต้องซื้อฟังคนนำทาง (เพื่อความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว) 8. ลูกหาบจะรับผิดชอบน้ำหนักสัมภาระตามที่กำหนดไว้ หากน้ำหนักเกิน นักท่องเที่ยวจะต้องรับผิดชอบเอง หรือแจ้งล่วงหน้าเพื่อจัดหาลูกหาบเพิ่ม 9. ห้ามตั้งขยะ ระหว่างการขึ้นลง เขาพระยาบังสา 10. ต้องช่วยกันดูแลรักษาความสวยงามของธรรมชาติและวิถีชีวิตชุมชนไว้ให้นานที่สุด</p>
	<p>4.3 กิจกรรมสร้างการเรียนรู้ของคนในชุมชน ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนนโยบายทำหน้าที่เผยแพร่กฎและกติกา ของชุมชนแก่คนในชุมชนผ่านเวทีประชาคมและการละหมาดญุมฮัต(ละหมาดประจำวันศุกร์ของชาวมุสลิม) และเผยแพร่กฎและกติกาของชุมชนแก่ชาวบ้านประกอบอาชีพประมงพื้นบ้านชุมชนใกล้เคียง และผู้มาเยือน รวมถึงนักท่องเที่ยวผ่านกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนนโยบายได้ดำเนินกิจกรรมสร้าง จิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมและประเพณีของชาวบ้านชุมชนนโยบาย โดยการสร้างกฎและกติกาของชุมชนในการอนุรักษ์จากแนวคิดและหลักการทางศาสนาและความเชื่อ กฎหมายตามรัฐธรรมนูญ และการท่องเที่ยว ภายใต้ความเข้มแข็งของคนในชุมชน โดยแบ่งการกำหนดกฎ และกติกาของชุมชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรออกเป็น 4 แหล่งคือ กฎและกติกาของชุมชนในการอนุรักษ์ ทรัพยากรทะเล กฎและกติกาของชุมชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน กฎและกติกาของชุมชน ในการอนุรักษ์ทรัพยากรคลองนโยบาย และกฎและกติกาของชุมชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรชายหาดนโยบาย ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนนโยบายได้ดำเนินกิจกรรมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสภาพแวดล้อมและประเพณีของชาวบ้านชุมชนนโยบายผ่านกิจกรรมการสร้างจิตสำนึกให้แก่คนในชุมชนสำคัญต่าง ๆ เช่น กิจกรรมปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติทุกวันที่ 12 สิงหาคม (วันแม่) ของทุกปี และทุกวันที่ 5 ธันวาคม (วันพ่อ) ของทุกปี เป็นต้น นอกจากนี้กลุ่มดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านนโยบายยังเล็งเห็นความสำคัญ ในการสร้างจิตสำนึกให้เยาวชนในชุมชนเกิดความรัก และหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม และประเพณีของชุมชนให้กับเยาวชนได้เรียนรู้และทราบถึงข้อมูลของชุมชนตนเองจึงได้ร่วมมือกับโรงเรียน ประจำชุมชนจัดตั้งกลุ่มมัคคุเทศก์น้อยในชุมชนและกิจกรรมเก็บขยะชายหาดนโยบายสัปดาห์ละครั้ง</p>
	<p>4.4 โปรแกรมการท่องเที่ยวและอัตราค่าให้บริการ กิจกรรม 1 วัน ค่าบริการท่านละ 1000 บาท กิจกรรม 2 วัน 1 คืน ค่าบริการท่านละ 1500 บาท</p>
	<p>4.5 อัตราค่าบริการอาหารและที่พัก อัตราค่าบริการอาหาร วิถีชีวิตที่เกี่ยวข้องกับการกินอยู่ เช่น พิธีผัก สมุนไพรทางด้านการเกษตร การประมงน้ำจืด ชาวตำบลควนโพธิ์ มีวิธีการกินอยู่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง อาจมีลักษณะคล้าย ๆ กับถิ่นอื่น ๆ ในภาคใต้ คือนำผลผลิตทางการเกษตรมาประกอบอาหาร ชาวตำบล ควนโพธิ์ มีอาหารควา หวาน ที่หลากหลาย อาหารเหล่านั้นมีประโยชน์ทั้งในด้านโภชนาการและยา และสิ่ง ที่จะนำมาเป็นจุดเด่น หรือเป็นตัวหลักในการจัดการท่องเที่ยว คือ ปลาหน้าจืด นำมาแปรรูปเป็นอาหารชนิดต่าง ๆ รวมถึง ปลาพอง ปลาแห้ง กุ้งนา ค่าอาหาร อาหารหลักบุคคลทั่วไป 100- 120 บาท อาหารหลักนักศึกษา 80-100 บาท อาหารว่างบุคคลทั่วไป 30 บาท อาหารว่างนักศึกษา 20 บาท อาหารเข้าบุคคลทั่วไป 60 บาท อาหารเข้านักศึกษา 40 บาท อัตราค่าบริการที่พัก อัตราค่าบริการ โฮมสเตย์และรีสอร์ต คนละ 130 บาท ที่พัก ในศูนย์เรียนรู้ชุมชน มี 5 ห้อง สามารถรองรับได้ 15 คน มีห้องน้ำภายในตัว โฮมสเตย์ในชุมชน 5 หลังคาเรือน สามารถรองรับได้ 30 คน และเชื่อมโยงกับรีสอร์ตภายในชุมชน รองรับได้ 120 คน</p>

ตาราง 28 (ต่อ)

ชื่อชุมชน	สารสนเทศที่จำเป็น
	<p>4.6 การจัดสรรรายได้ การบริหารและจัดการรายได้กลุ่มท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เขาพญาบังสารรายได้ทั้งหมดหักต้นทุนในการจัดการ ค่าซื้อกับข้าว ค่าอุปกรณ์ต่างๆ ค่าจ้าง ค่าบริหารจัดการ เบ็ดเตล็ด ได้กำไรสุทธิหักเข้ากองทุนพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม 5 เข้ากองทุนสำรอง 17.5 % เข้ากองทุนสวัสดิการสมาชิก 5 % และเข้ากองทุนซากาต 2.5% จากนั้นจ่ายค่าแรงคนทำงาน 10 % เก็บไว้ปันผลให้สมาชิก 60 %</p> <p>5. การเรียนรู้ 1. เรียนรู้ทางอารยะธรรม สำนักสงฆ์คณาจารย์ ได้ถูกค้นพบโดยพระธุดงค์องค์หนึ่ง ที่บริเวณเขาน้อย ซึ่งเป็นเขาลูกเล็กอยู่ติดกับเขาพญาบังสาร บริเวณหมู่ที่ 8 ต.ควนโดน อ.ควนโดน จ.สตูล และได้ส่งให้กรมศิลปากรได้ทำการตรวจสอบแล้ว ซึ่งอยู่ในราวสมัยกรุงสุโขทัย และได้นำกลับมาเก็บยั้งที่เดิมเก็บไว้ให้ผู้สนใจได้ชม 2. เรียนรู้ด้านธรรมชาติชลประทานคลองท่าแพร์ เป็นสถานที่หนึ่ง ที่สามารถเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอนาคต ที่สามารถล่องเรือชมธรรมชาติบริเวณเหนือคลองถึงประตูส่งน้ำระยะทาง 1 กม. บรรยากาศโดยรอบล้อมไปด้วยไม้เนื้อใหญ่ ให้ชมระหว่างเส้นทาง และ ยังสนุกกับการเล่นน้ำดำปลานบริเวณอ่างเก็บน้ำอีกด้วย และเป็นแหล่งเรียนรู้ระบบนิเวศน์ 3. เรียนรู้ด้านธรรมชาติ แหล่งเรียนรู้หรือสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจของเขตห้ามล่าสัตว์ป่าแห่งนี้ บริเวณหนองปลักพระยามีนล้อมรอบหนองปลักต้นไม้ไผ่โดยรอบเป็นแนวเป็นแหล่งรักษาพันธุ์ปลาของจังหวัดสตูล เป็นแหล่งรวมของนกนานาชนิด นกที่มีมากที่สุดคือ นกเป็ดแดง นกอีโง้ง นกกระยาง นกเป็ดลาย นกเหยี่ยวสาริกา เป็นต้น เขาพระยาบังสารมีพันธุ์ไม้มีค่า ได้แก่ ตะเคียนหิน ตะเคียนทราย จำปา ไข่เขียว หมากพลูตักแตน ฯลฯ สัตว์ป่าที่พบเห็นทั่วไปคือ เสี่ยงผาชะมัด ลิงกัง ค่างแว่น พระยากระรอก ไก่ป่า และค่างควาแม่ไถ่นับแสนตัว 4. เรียนรู้ด้านธรรมชาติถ้ำพญาบังสาร เป็นถ้ำที่สำคัญของภูเขาพระยาบังสาร ภายในเป็นบริเวณกว้างขวาง มีลักษณะเป็นห้องโถงกว้าง ประมาณ 3 ห้อง ห้องโถงแรก มีลักษณะคล้ายโดม ความกว้างของห้องแรกเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 100 เมตร มีลำห้วยตัดผ่านไหลออกมาจากภายในถ้ำ เดินต่อไปทางทิศเหนือจะพบกับทางแคบ ๆ ที่สามารถ เดินทางเข้าไปสู่ห้องโถงที่ 2 มีลักษณะเป็นห้องกว้างประมาณ 50 เมตร และยาวประมาณ 150 เมตร ห้องโถงห้องที่ 3 พบกับหิน 2 พื้นช่อง ชาวบ้านเชื่อกันว่าใครได้เข้ามา อธิษฐานจะอยู่ครองคู่กันตลอดไป 5. เรียนรู้การปลูกมะนาวนอกฤดู เลี้ยงแพะ เลี้ยงปลา หมู่ที่ 3 กลุ่มออมทรัพย์และสถาบันการจัดการเงินชุมชน หมู่ที่ 4 และ เรียนรู้โรงสีข้าว เลี้ยงเป็ดไข่ เป็ดเนื้อ และเลี้ยงปลาธรรมชาติ สถานที่ผลิตข้าวกล้อง ข้าวหอมมือ ของกลุ่มท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์</p>
ชุมชน เกตรี	<p>1. ข้อมูลพื้นฐานชุมชน</p> <p>1.1 ประวัติความเป็นมาของชุมชนเกตรี บ้านเกตรี หมู่ 3 เดิมอยู่ในตำบลบ้านควน ต่อมาได้แยกเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2527 ซึ่งประกอบด้วย 6 หมู่บ้าน บ้านเกตรี หรือ “บูเกตรีบูตรี” เป็นภาษามลายู แปลว่า “ลูกสาวเจ้าเมือง” ที่ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของตำบลเกตรี เมื่อมีการตั้งถิ่นฐาน จึงเรียกชื่อหมู่บ้านว่า บ้านเกตรีบูตรี และต่อมาเพี้ยนเป็น “บ้านเกตรี”</p> <p>1.2 แนวคิดและการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน แนวคิดการจัดการท่องเที่ยวของบ้านเกตรีเกิดจากมีโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาระหว่างประเทศ เมื่อปี พ.ศ. 2547 เป็นนักศึกษาจากประเทศสวีเดนได้เดินทางมาเพื่อศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้และใช้ชีวิตอยู่กับครอบครัว คุณ มนัส พลอดทอง หลังจากเดินทางกลับต่างประเศจึงได้แนะนำชาวสวีเดนเดินทางมาเที่ยวชุมชนเกตรี ต่อมาในปี พ.ศ. 2551 จึงเกิดแนวคิดและพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ ตำบลเกตรี ซึ่งอยู่ในหมู่ที่ 3 เพื่อเป็นที่ประชุมประจำเดือนของคณะกรรมการศูนย์บริหารและถ่ายทอดเทคโนโลยีประจำตำบลเกตรี หลังจากนั้นทำให้มีการขับเคลื่อนและขยายจุดเรียนรู้ในชุมชนให้มากยิ่งขึ้นเช่น พลังงานทดแทน การทำโรงเพาะฟักปลาน้ำจืด การเลี้ยงปลาน้ำจืด ห้างอบสมุนไพร โฮมสเตย์ และแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น และยังมีการขยายจุดเรียนรู้ไปยังหมู่บ้านอื่น ๆ ในตำบลเกตรี เพื่อสร้างเครือข่ายการเรียนรู้และพัฒนาสังคมให้ตำบลเกตรีให้ชาวบ้านมีประสิทธิภาพดีขึ้น</p>

ตาราง 28 (ต่อ)

ชื่อชุมชน	สารสนเทศที่จำเป็น
	<p>โดย หมู่ 1 เป็นจุดเรียนรู้การแปรรูปผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ การทำขนม หมู่ 2 จุดเรียนรู้ปลูกสัตว์ เลี้ยงแพะ และการทำเครื่องหมายจักรสาน หมู่ 3 ศูนย์เรียนรู้ของชุมชนของตำบลเป็นจุดศูนย์รวม หมู่ 4 จุดเรียนรู้การปลูกผักปลอดสารพิษ หมู่ 5 จุดเรียนรู้การทำสวนผลไม้เกษตรผสมผสาน หมู่ 6 จุดเรียนรู้การทำไร่อ้อย และหมู่ 7 จุดเรียนรู้พลังงานทดแทน (โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 42) ปี พ.ศ. 2553 มีการฝึกอบรมกลุ่มโฮมสเตย์ของชุมชน ตำบลเกตรี โดยวิทยาลัยชุมชนสตูล ร่วมกับการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสตูลเป็นผู้ให้ความรู้ในองค์การจัดการโฮมสเตย์ จึงเกิดการจัดทำท่องเที่ยวเต็มรูปแบบทำให้มีการต้อนรับนักท่องเที่ยวใกล้เคียงขึ้น ซึ่งกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มาศูนย์ฯ คือ หน่วยงานราชการจัดอบรมสัมมนา นักศึกษาเรียนรู้การบริหารจัดการกลุ่มนักท่องเที่ยวจาก 3 จังหวัดชายแดนใต้ ปัตตานี ยะลา นราธิวาส มาศึกษาดูงาน และนักท่องเที่ยวทั่วไป มาพักโฮมสเตย์ เป้าหมายการท่องเที่ยว (Goal) เป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับแขกผู้มาเยือนหรือนักท่องเที่ยว และส่งเสริมการทำงานเป็นทีมของคนในชุมชน และรักษาทรัพยากรธรรมชาติ</p>
	<p>1.3 สภาพทั่วไปของบ้านเกตรี หมู่ที่ 3 บ้านเกตรี พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบลุ่ม เหมาะแก่การทำนา และเลี้ยงสัตว์ เช่น แพะ วัว เป็นต้น รองลงมาการทำสวนยางพารา และสวนผลไม้ (เงาะ ทุเรียน ส้ม ลองกอง) เพราะเป็นที่ราบเชิงเขา มีแหล่งน้ำที่สำคัญคือ หนองปลัก และ ฝายส่งน้ำดูสน อำเภอควนโดนทำให้มีน้ำใช้ตลอดปี พื้นที่ทั้งหมด 6,672 ไร่ เป็นพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด 2,434 ไร่ ที่เหลือเป็นพื้นที่สาธารณะป่าสงวนแห่งชาติและทุ่งเลี้ยงสัตว์ ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม คือ ร้อยละ 98.20 ศาสนาพุทธ ร้อยละ 1.80 มี 142 ครัวเรือนโดยประมาณ ประชากรรวม 744 คน ชาย 366 คน และหญิง 378 คน ประชากรส่วนใหญ่จบการศึกษาภาคบังคับ แต่ก็มีความสนใจที่จะมีโอกาสเล่าเรียนในระดับสูงเนื่องจากทุกคนรอบครัวเล็งเห็นความสำคัญของการศึกษาเพราะเชื่อว่าสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ อาณาเขต ทิศเหนือ มีอาณาเขตติดกับ หมู่ที่ 6 บ้านโคกมุดพัฒนา ตำบลเกตรี ทิศใต้ มีอาณาเขตติดกับ หมู่ที่ 4 บ้านลูโบ๊ะฆอล๊ะ ตำบลเกตรี ทิศตะวันออก มีอาณาเขตติดกับ หมู่ที่ 1 บ้านไร่ ตำบลเกตรี ทิศตะวันตก มีอาณาเขตติดกับ หมู่ที่ 5 บ้านวังพะเนียด ตำบลเกตรี</p>
	<p>2. ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมของชุมชน</p>
	<p>2.1 ทรัพยากรธรรมชาติ</p>
	<p>ภูเขา ชาวบ้านในชุมชนร่วมกันอนุรักษ์ป่าไม้บนภูเขาเนื่องจากเล็งเห็นความสำคัญของป่าไม้ซึ่งเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อสิ่งมีชีวิต ไม่ว่าจะเป็นมนุษย์หรือสัตว์ เพราะป่าไม้เป็นแหล่งวัตถุดิบของปัจจัยสี่ คือ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัยและยารักษาโรคสำหรับมนุษย์ และยังมีประโยชน์ในการรักษาสมดุลของสิ่งแวดล้อม ถ้าป่าไม้ถูกทำลายย่อมส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง เช่น สัตว์ป่า ดิน น้ำ อากาศ และฤดูกาล ส่งผลต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์หรือสัตว์ในภาพรวม และส่งผลไปถึงดินและแหล่งน้ำเพราะเมื่อมีการทำลายป่าไม้โดยการตัดโค่นหรือการเผา ทำให้พื้นดินจะโล่งขาดพืชปกคลุมเมื่อฝนตกลงมาก็จะชะล้างหน้าดินและความอุดมสมบูรณ์ นอกจากนี้เมื่อขาดต้นไม้คอยดูดซับน้ำไว้ น้ำก็จะไหลป่าท่วมบ้านเรือน และที่ลุ่มในฤดูน้ำหลากพองถึงฤดูแล้งก็ไม่มีน้ำซึมใต้ดินไว้หล่อเลี้ยงต้นน้ำลำธาร ทำให้แม่น้ำมีน้ำน้อย ส่งผลกระทบต่อมากระบบเศรษฐกิจและสังคม</p>
	<p>ที่ราบลุ่ม ดินในพื้นที่ราบลุ่มของชุมชนเป็นดินเหนียว เมื่อเปียกน้ำมีความยืดหยุ่นมีก้อนเนื้อละเอียดและมีความสามารถในการอุ้มน้ำได้ดี แม้จะมีการระบายน้ำและอากาศไม่ดีแต่มีความสามารถในการจับยึดและแลกเปลี่ยนธาตุอาหารพืชได้สูงเพราะมีปริมาณอนุภาคดินเหนียวอยู่มาก ดินในพื้นที่ราบลุ่มของชุมชนจึงเหมาะที่จะใช้ทำนาปลูกข้าวเพราะเก็บน้ำได้นาน ชาวบ้านมีการปรับปรุงบำรุงดินเพื่อเพิ่มธาตุอาหารให้แก่ดิน ด้วยการใส่ปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยคอก การปลูกพืชตระกูลถั่ว การใส่ปุ๋ยขี้วัวในดินที่เป็นกรด การแก้ไขพื้นที่ดินเค็มด้วยการระบายน้ำเข้าที่ดิน และทำการป้องกันการเสื่อมโทรมของดินโดยการปลูกพืชคลุมดิน การปลูกพืชหมุนเวียน การปลูกพืชบังลม การไถพรวนตามแนวระดับ การทำคันดินป้องกันการไหลชะล้างหน้าดิน</p>

ตาราง 28 (ต่อ)

ชื่อชุมชน	สารสนเทศที่จำเป็น
	<p>รวมทั้งการไม่เผาฟางข้าวหลังจากฤดูเก็บเกี่ยวแต่ให้ฟางข้าวคลุมหน้าดินและเปียกไปเองตามธรรมชาติ ซึ่งจะช่วยให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้น</p>
	<p>2.2 วัฒนธรรมและประเพณี ส่วนใหญ่ชาวบ้านชุมชนนับถือศาสนาอิสลาม ดังนั้นวิถีชีวิตของคนในชุมชนจึงอยู่ภายใต้หลักคำสอนของศาสนาอิสลามจึงต้องประกอบพิธีกรรมทางศาสนาอิสลามซึ่งอาจจะแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือพิธีกรรมที่ต้องทำเป็นประจำ ได้แก่ การละหมาด การแต่งกายมิดชิดของมุสลิมะ (ผู้หญิงนับถือศาสนาอิสลาม) การละหมาดขุมาอะฮ์ และพิธีกรรมที่เป็นประเพณีสืบทอดของชาวมุสลิม ซึ่งประกอบพิธีกรรมตามช่วงเวลา ได้แก่ การถือศีลอด การเข้าสู่น้ำ เมาลิดินนาบี (พิธีรำลึกถึงพระประวัติพระศาสดา) ฮารีรายอ</p>
3. องค์การชุมชน	
	<p>3.1 กลุ่มกาแฟโบราณ ภายใต้วิถีชีวิตของคนในชุมชนบ้านเกตรีถือได้ว่ากาแฟ เป็นเครื่องดื่มที่นิยมดื่มกันมากในชุมชนบ้านเกตรี ดังจะเห็นว่าในชุมชนจะมีร้านกาแฟเปิดขายกันมากมาย เนื่องจากการดื่มกาแฟทำให้มีสมาธิในการทำงานเพิ่มขึ้น เพราะกาแฟทำให้ไม่ง่วง ตีต่อผิวพรรณเพราะกาแฟทำให้การไหลเวียนของเลือดดีขึ้น ความหอมของกาแฟช่วยกระตุ้นสมองให้ทำงานได้ดียิ่งขึ้น และถ้าได้ดื่มกาแฟคั่วหลังอาหาร 1 ชั่วโมง จะช่วยเร่งน้ำย่อยในกระเพาะและน้ำย่อยในตับอ่อนเผาผลาญไขมันดีขึ้น กาแฟยังช่วยป้องกันโรคได้มากมายทั้งโรคหัวใจ มะเร็งลำไส้ใหญ่ มะเร็งตับ ลดการเกิดนิ่วในทางเดินปัสสาวะและนิ่วในถุงน้ำดี สำหรับนักดื่มทั้งหลายยังสามารถแก้อาการเมาจากการดื่มสุราเพราะคาเฟอีนจะช่วยสลายแอลกอฮอล์ได้ แต่อย่างไรก็ตามต้องได้รับการดื่มในปริมาณที่พอดีไม่มากหรือน้อยจนเกินไป ความเป็นมาของกลุ่ม ชุมชนบ้านเกตรีมีสูตรการคั่วเมล็ดกาแฟที่ไม่เหมือนพื้นที่อื่น โดยใช้ไข่ไก่เป็นส่วนผสมในการคั่วเมล็ดกาแฟเพราะจะให้รสชาติกาแฟมีความเข้มข้นมากยิ่งขึ้น สูตรการคั่วกาแฟโดยใช้ไข่ไก่มีมายาวนาน โดยเริ่มจากโต๊ะแหมซึ่งมีอายุ 106 ปี เป็นผู้นำสูตรนี้มาใช้เป็นคนแรก และได้รับการยอมรับจากผู้บริโภคเป็นอย่างดี ปัจจุบันลูกหลานในชุมชนจึงเล็งเห็นความสำคัญของสูตรการคั่วกาแฟแบบโบราณของชุมชนบ้านเกตรีจึงจัดตั้งกลุ่มกาแฟโบราณขึ้นเพื่อพัฒนาคุณภาพของกาแฟและเพิ่มปริมาณในการส่งออกสู่ตลาดทั่วไป เป็นการสร้างรายได้เสริมให้กับคนในชุมชนอีกหนึ่งทางเลือก</p>
	<p>3.2 กลุ่มขนมพุงาปุตะและขนมพื้นบ้าน กลุ่มขนมพุงาปุตะและขนมพื้นบ้าน ขนมดอกเตยลำเจียกหรือที่ชาวสตูลและชาวบ้านในชุมชนเกตรีเรียกว่า "ขนมพุงาปุตะ" เป็นขนมพื้นเมืองที่กำลังจะหาากินยากในปัจจุบันเนื่องจากมีกรรมวิธีในการทำที่ยุ่งยากและละเอียดประณีต ตามประวัติได้เล่าสืบต่อกันมาว่าขนมชนิดนี้เป็นขนมชาววังสมัยพระยาปกครองเมือง จะทำขนมชนิดนี้ขึ้นในช่วงเทศกาลสำคัญและใช้ต้อนรับแขกบ้านแขกเมืองที่มียศถาบรรดาศักดิ์เท่านั้น อีกทั้งพระยาในสมัยนั้นใช้ในการเลือกหญิงสาวมาเป็นคู่ครอง เนื่องจากการทำขนมนี้ต้องมีความพิถีพิถันและทักษะรวมถึงความอดทน ถือเป็นหนึ่งของคุณสมบัติที่เหมาะสมจะมาเป็นคู่ครองได้ ขนมพุงาปุตะนอกจากจะมีสีสันสวยงามน่ารับประทานยังมีรสชาติอร่อย กลมกล่อมขนาดพอคำ เมื่อเคี้ยวครั้งแรกจะรู้สึกได้ถึงความนุ่ม กรอบและเมื่อเคี้ยวนานจะรู้สึกถึงความหวานมันของไส้ขนมที่ทำจากมะพร้าวผ่านการคั่วสุกอย่างดี บวกกับความหวานของน้ำตาลทรายขาว ไส้ขนมทุกชิ้นจะมีสีสันสวยงามที่นำมาจากสีของดอกไม้ อย่างสีม่วงจะนำมาจากสีของดอกอัญชัน สีเขียวได้จากสีของของใบเตย ใบแก้วฝักยาว ใบบวบ สีชมพูได้จากสีของดอกเฟื่องฟ้า และเพื่อให้ไส้ของขนมมีสีสันดูสด เพิ่มอายุของขนมได้ โดยการเติมน้ำมะนาวลงไป สามารถรับประทานเป็นอาหารว่าง ชาวบ้านในชุมชนนิยมรับประทานคู่กับกาแฟ ความเป็นมาของกลุ่มขนมพุงาปุตะ ชาวบ้านในชุมชนบ้านเกตรีเล็งเห็นความสำคัญในการอนุรักษ์ขนมพุงาปุตะ เลยจัดตั้งกลุ่มขนมพุงาปุตะขึ้นในชุมชนเพื่ออนุรักษ์ให้ขนมชนิดนี้อยู่คู่ท้องถิ่นชุมชนบ้านเกตรีโดยมีกลุ่มสตรีในชุมชนเป็นผู้ดำเนินงาน อีกทั้งยังเป็นการสร้างรายได้เสริมให้กับคนในชุมชนอีกหนึ่งทางเลือก</p>

ตาราง 28 (ต่อ)

ชื่อชุมชน	สารสนเทศที่จำเป็น
	<p>3.3 กลุ่มนวดแผนโบราณ กลุ่มนวดแผนโบราณ การนวดแผนโบราณได้รับความนิยมเป็นอย่างมากในปัจจุบัน ยิ่งการนวดเพื่อผ่อนคลายในสถานที่ท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านเกตรีถือได้ว่าเป็นกิจกรรมที่ลงตัวมาก เนื่องจากได้รับการผ่อนคลายจากร่างกายและผ่อนคลายจิตใจด้วยการสัมผัสบรรยากาศธรรมชาติ ส่งผลให้เลือดลมไหลเวียนคล่องทั่วร่างกายและสามารถนำออกซิเจนและสารอาหารไปหล่อเลี้ยงส่วนต่าง ๆ ภายในร่างกายได้อย่างทั่วถึง ยังช่วยผ่อนคลายกล้ามเนื้อบริเวณที่ใช้งานหนักเพราะเกิดการเกร็งตัวและมีสารเคมีค้างคั่งค้างอยู่ทำให้เลือดมาหล่อเลี้ยงไม่สะดวก เกิดอาการปวดเมื่อยตามมากการนวดช่วยให้หายปวดเมื่อยเพราะไปคลายกล้ามเนื้อที่เกร็งให้ผ่อนคลายลง ความเป็นมาของกลุ่มนวดแผนโบราณ เนื่องจากกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือนชุมชนบ้านเกตรีส่วนใหญ่เป็นกลุ่มของคนวัยทำงาน ทั้งนี้ระหว่างการเดินทางย่อมเกิดอาการเหมือนล้า กลุ่มชาวบ้านในชุมชนจึงจัดกลุ่มนวดแผนโบราณเพื่อบริการนักท่องเที่ยวเพื่อความผ่อนคลาย อีกทั้งยังสามารถสร้างรายได้ให้กับชาวบ้านในชุมชน</p>
	<p>3.4 กลุ่มเลี้ยงปลาน้ำจืด กลุ่มเลี้ยงปลาน้ำจืด ปัจจุบันปลาน้ำจืดมีจำนวนลดน้อยลงเนื่องจากการทำเกษตรในปัจจุบันใช้ปุ๋ยเคมีส่งผลให้มีสารเคมีตกค้างอยู่แหล่งน้ำธรรมชาติในชุมชน ซึ่งมีผลต่อการขยายพันธุ์ของปลาน้ำจืด ปลาน้ำจืดเมื่อนำมาประกอบเป็นอาหารจะมีรสชาติอร่อยและมีโปรตีนสูงเป็นที่นิยมของผู้บริโภคความเป็นมาของกลุ่มเลี้ยงปลาน้ำจืด เนื่องจากจำนวนที่ลดน้อยลงของปลาน้ำจืดในแหล่งน้ำตามธรรมชาติในชุมชนและได้รับการสนับสนุนพันธุ์ปลาจากสำนักงานประมงจังหวัดสตูล ชาวบ้านที่ได้รับบริจาคพันธุ์ปลาจึงจัดตั้งกลุ่มเลี้ยงปลาน้ำจืดขึ้น ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นอาหารและขายพันธุ์สับไป</p>
	<p>3.5 กลุ่มลิเกฮูลู ลิเกฮูลูไม่ใช่วัฒนธรรมในศาสนาอิสลามแต่เป็นการละเล่นพื้นบ้านที่ได้รับความนิยมมากของชาวไทยมุสลิมโดยเฉพาะใน 4 จังหวัดภาคใต้ สตูล ยะลา นราธิวาส และปัตตานี มักแสดงในงานต่าง ๆ ของชาวไทยมุสลิม ปกติจะแสดงในช่วงกลางคืน ทั้งนี้ คำว่า ‘ลิเก’ หรือ ‘ดิเก้’ เป็นศัพท์เปอร์เซีย มีความหมายไปในทางการสวดสรรเสริญพระเจ้า ส่วน ‘ลิเกฮูลู’ บางแหล่งเชื่อกันว่ารับแบบอย่างมาจากคนพื้นเมืองเผ่าชวาไก เรียกว่า มโนห์ราคนชวาไก แบ่งแหล่งเชื่อว่าเอาแบบอย่างการเล่นลำตัดของไทยผสมเข้าไป การละเล่น ‘ลิเกฮูลู’ จะมีลักษณะคล้ายกับการตั้งวงลำตัดหรือเพลงฉ่อยของภาคกลาง คณะหนึ่งมีลูกคู่ประมาณ 10 กว่าคน ผู้ขับร้องมีประจำคณะอย่างน้อย 2-3 คน และหากมีคนดูที่นึกสนุกก็เข้าร่วมละเล่นได้ ส่วนลูกคู่ขึ้นไปนั่งล้อมวงร้องรับและตบมือ โยกตัวเข้ากับจังหวะดนตรีลิเกฮูลูแบบดั้งเดิม ขับร้องกันด้วยภาษามลายูท้องถิ่น ความสนุกสนานอยู่ที่วงทำนองที่มาจากกลองหรือบานา (รำมะนา) อันคึกคักผสมกับเสียงซอซึงและการร่ำอย่างมีลูกเล่นของมือเขย่าลูกแซ็ก ที่สอดคล้องไปกับวงทำอันพร้อมเพรียงของลูกคู่ซึ่งในปัจจุบันหาดูยากและกำลังจะสูญหายไป ความเป็นมาของกลุ่มลิเกฮูลู ในปัจจุบันการแสดงลิเกฮูลูมีจำนวนน้อยและหาดูได้ยาก ชาวบ้านชุมชนเกตรีจึงต้องการอนุรักษ์การแสดงลิเกฮูลูไว้ให้คงอยู่กับชุมชน อีกทั้งยังเป็นการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้กับเยาวชนในหมู่บ้านให้เกิดประโยชน์ รวมถึงตระหนักถึงความสำคัญในการอนุรักษ์ลิเกฮูลู สุดท้ายเมื่อมีรายได้จากการแสดงให้กับเยาวชนยังเป็นรายได้เสริมให้กับเยาวชนในหมู่บ้านเป็นทุนเพื่อการศึกษาและเจือจลครอบครัว</p>
	<p>4. การจัดการการท่องเที่ยวชุมชน</p>
	<p>4.1 โครงสร้างและหน้าที่ของการดำเนินงานในชุมชนเกตรี ขั้นตอนการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ มีการแบ่งการทำงานโดยแบ่งเป็นฝ่าย ๆ อย่างชัดเจน แต่ละฝ่ายจะมีผู้รับผิดชอบหลักในการทำงาน เมื่อมีนักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนผู้รับผิดชอบหลักก็จะเรียกสมาชิกที่มีเวลาว่างมาช่วยตามความเหมาะสม</p>
	<p>4.2 กติกาในการจัดการการท่องเที่ยว ศูนย์การเรียนรู้บ้านเกตรีมีการร่วมกำหนดกฎ กติกา ระเบียบ และแนวปฏิบัติจากทุกภาคส่วนทั้งชาวบ้านในชุมชนและหน่วยงานภาครัฐและเอกชนสำหรับนักท่องเที่ยวและผู้มาเยือนชุมชนบ้านเกตรี โดยแบ่งออกเป็นกฎ กติกา ระเบียบและแนวปฏิบัติด้านวัฒนธรรมกำหนดให้อยู่ภายใต้การหลักคำสอนศาสนาอิสลามเนื่องจากชาวบ้านในชุมชนบ้านเกตรี</p>

ตาราง 28 (ต่อ)

ชื่อชุมชน	สารสนเทศที่จำเป็น
	<p>นับถือศาสนาอิสลามมากกว่าร้อยละ 90 ของจำนวนประชากรทั้งหมด และด้านทรัพยากรธรรมชาติกำหนดให้ชาวบ้านในชุมชนและนักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือน ดูแล ควบคุม อนุรักษ์ และใช้ประโยชน์ธรรมชาติเท่าที่จำเป็นไม่ว่าจะเป็นแหล่งน้ำตามธรรมชาติ ป่า เขา และที่ดิน โดยเฉพาะที่ดินมีการรณรงค์ให้ชาวบ้านใช้ปุ๋ยอินทรีย์แทนการใช้ปุ๋ยเคมีเนื่องจากลดสารเคมีตกค้างที่มีผลกระทบต่อระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมส่งผลให้เกิดปัญหาตามมาอีกมากมาย</p> <p>4.3 โปรแกรมการท่องเที่ยวและอัตราค่าให้บริการ โปรแกรมการท่องเที่ยวและอัตราค่าให้บริการทางศูนย์การเรียนรู้บ้านเกตรี มีแนวคิดการจัดโปรแกรมการเรียนรู้โดยตัวนักท่องเที่ยว ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถจัดโปรแกรมการเรียนรู้ได้ตามความต้องการภายใต้จุดการเรียนรู้ของชุมชนเกตรีและเครือข่าย ซึ่งมีฐานการเรียนรู้ดังนี้หมู่ที่ 1 จุดการเรียนรู้การแปรรูปผลิตภัณฑ์ การทำขนม และการทำกาแฟโบราณ หมู่ที่ 2 จุดการเรียนรู้กลุ่มการเลี้ยงปลาน้ำจืด และการทำเครื่องจักรสาน หมู่ที่ 3 จุดการเรียนรู้วิถีชีวิตภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง หมู่ที่ 4 จุดการเรียนรู้การปลูกผักปลอดสารพิษ หมู่ที่ 5 จุดการเรียนรู้การทำสวนผลไม้เกษตรผสมผสาน หมู่ที่ 6 จุดการเรียนรู้การทำไร่อ้อย หมู่ที่ 7 จุดการเรียนรู้การใช้พลังงานทดแทน (โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 42) โดยมีค่าใช้จ่ายในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ดังนี้ วิทยากร 300 บาทต่อฐานการเรียนรู้ ค่าสถานที่และอุปกรณ์ในการสาธิตและร่วมปฏิบัติ 1,000 บาทต่อฐาน ค่าพาหนะ 300 บาทต่อคัน</p> <p>4.4 อัตราค่าบริการอาหารและที่พัก 1. การบริการที่พัก 100 บาทต่อคน/คืน 2. การบริการอาหาร ค่าอาหารเที่ยง มีอละ 100 บาท/คน ค่าอาหารเช้า 50 บาท/คน ค่าอาหารว่าง 20 บาท/คน</p> <p>4.5 การจัดสรรรายได้ การบริหารและจัดการรายได้การท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านเกตรี เมื่อหักต้นทุนในการดำเนินงาน ได้กำไรสุทธิ 100% แบ่งให้ผู้ด้อยโอกาส 5% และทุนการศึกษา 5% อีก 90% ของกำไรทั้งหมดเป็นค่าบริหารจัดการโดยมีประธานเป็นผู้จัดสรรรายได้และค่าแรงให้กับผู้ดำเนินงานตามความเหมาะสม</p> <p>5. การเรียนรู้ 1. เรียนรู้การแปรรูปผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ การทำขนม 2. เรียนรู้คู่สัตว์ เลี้ยงแพะ และการทำเครื่องหมายจักรสาน 3. เรียนรู้การปลูกผักปลอดสารพิษ 4. เรียนรู้การทำสวนผลไม้เกษตรผสมผสาน 5. เรียนรู้การทำไร่อ้อย 6. เรียนรู้พลังงานทดแทน (โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 42) 7. ภูมิปัญญาท้องถิ่นการผลิตกาแฟโบราณ การทำขนมบุงาปูตะ ขนมปะการัง</p>
ชุมชนบ้านหัวทาง	<p>1. ข้อมูลพื้นฐานชุมชน</p> <p>1.1 ประวัติความเป็นมาของชุมชนหัวทาง ชุมชนบ้านหัวทางตั้งอยู่ที่ตำบลพิมาน อำเภอเมือง จังหวัดสตูล พื้นที่ของชุมชนบ้านหัวทางแบ่งเป็นพื้นที่อยู่อาศัยและพื้นที่ป่าชายเลน บ้านหัวทางหมายถึงสุดทางของถนนใต้เขาอบ พระคง ย้ายเข้ามาตั้งถิ่นฐานเป็นกลุ่มแรกโดยอพยพมาจาก บ้านพระม่วง ตำบลนาเกลือ อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง ในปี พ.ศ.2434 เพื่อตัดไม้ทำฟืนขายประเทศมาเลเซียและสิงคโปร์ ในเวลาต่อมาโต๊ะนางโต๊ะชายหมาด โต๊ะสูและ โต๊ะหมาดเลียบ ได้อพยพครอบครัวตามมา ชุมชนบ้านหัวทางเกิดขึ้นมาประมาณ 115 ปีมา</p> <p>1.2 แนวคิดและการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน จากงานวิจัยเรื่องศึกษารูปแบบการจัดการป่าชายเลนชุมชนบ้านหัวทาง พบว่าป่าชายเลนชุมชนหัวทางมีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สามารถนำไปจัดการท่องเที่ยวได้ จึงทำการรวมกลุ่มชาวบ้านจำนวนหนึ่งเพื่อวางแผนในการพัฒนาและบริหารจัดการให้ชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ซึ่งนอกจากสามารถอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ชุมชนบ้านหัวทางได้แล้วยังสามารถสร้างรายได้เพิ่มให้กับชาวบ้านในชุมชนหัวทางได้อีกด้วย เป้าหมายการท่องเที่ยว (Goal) เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในชุมชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมชุมชนโดยมีการท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้มาเยือน</p>

ตาราง 28 (ต่อ)

ชื่อชุมชน	สารสนเทศที่จำเป็น
	<p>1.3 สภาพทั่วไปของชุมชนหัวทาง พื้นที่ชุมชนบ้านหัวทางเป็นพื้นที่ราบมีป่าชายเลนล้อมรอบ และมีลำคลองสามารถเดินทางออกสู่ทะเลได้ มีเขตติดต่อดังนี้ ด้านทิศเหนือติดต่อกับชุมชนท่านายเนา ด้าน ทิศตะวันออกติดต่อกับชุมชนโคกพะยอม ด้านทิศตะวันตกติดต่อกับชุมชนคลองเส้นเต็บและชุมชนกันตง ส่วนด้านทิศใต้เป็นป่าชายเลนติดต่อกับคลองเจ๊ะสมาทออกสู่ทะเลอันดามัน มีถนนยาดราสวัสดิ์เป็นเส้นทางคมนาคมหลัก จำนวนชาวบ้านในชุมชนประมาณ 99 ครัวเรือน 528 คน ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพประมงพื้นบ้าน ค้าขาย และรับจ้างทั่วไป</p>
	<p>2. ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมของชุมชน</p>
	<p>2.1 ทรัพยากรธรรมชาติ ป่าชายเลนชุมชนหัวทาง ลักษณะพื้นที่ป่าชายเลนซึ่งมีต้นไม้ขนาดใหญ่ ประกอบด้วย ต้นปาด ต้นปี่ ต้นโกงกางใบใหญ่ ต้นโกงกางใบเล็ก ต้นแสม ต้นบุนนาค ต้นบุนนาค ต้นถั่วขาว ต้นถั่วดำ ต้นโตด ต้นหลังกาไค และเหงือกปลาหมอ ต้นมูตา ต้นแฝง ต้นตุงหนง ต้นจาก ต้นชิง่า และต้นตูดม ป่าชายเลนชุมชนมีความอุดมสมบูรณ์เป็นอย่างมากเนื่องจากได้รับการอนุรักษ์และฟื้นฟูส่วนที่เสียหายด้วยความสามัคคีของชาวบ้าน ส่งผลให้สัตว์ที่อาศัยอยู่ในบริเวณนั้นมีความหลากหลายและมีจำนวนมากพอที่จะนำไปใช้ประโยชน์เป็นอาหารของชาวบ้านในชุมชนได้ตลอด และสามารถสร้างอาชีพให้กับคนในชุมชนได้ โดยการประกอบอาชีพประมงพื้นบ้าน ป่าชายเลนบ้านหัวทางยังพบปูก้ามดาบและปลาตีนเป็นจำนวนมาก สัตว์ทั้ง 2 ชนิดนี้เป็นสัญลักษณ์แสดงถึงความอุดมสมบูรณ์ของป่าชายเลนในบริเวณนั้นเนื่องจากจะเป็นสัตว์ที่มีผลต่อการปรับความสมดุลของระบบนิเวศในป่าชายเลน</p>
	<p>2.2 วัฒนธรรมและประเพณี วิถีชีวิตประชากรชุมชนบ้านหัวทางส่วนใหญ่เป็นไปตามอาชีพที่ประกอบคือประมงพื้นบ้านและความเชื่อในการดำรงชีวิตของชาวบ้านชุมชนบ้านหัวทางส่วนใหญ่เชื่อและนับถือศาสนาอิสลาม ดังนั้นวิถีชีวิตของคนในชุมชนจึงอยู่ภายใต้หลักคำสอนของศาสนาอิสลามและอาชีพชาวประมงชาวบ้านในชุมชนจึงต้องประกอบพิธีกรรมทางศาสนาอิสลามซึ่งอาจจะแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือพิธีกรรมที่ต้องทำเป็นประจำ ได้แก่ การละหมาด การแต่งกายมิดชิดของมุสลิม (ผู้หญิงที่นับถือศาสนาอิสลาม) การละหมาดญุมอะฮ์ และพิธีกรรมที่เป็นประเพณีสืบทอดของชาวมุสลิม ซึ่งประกอบพิธีกรรมตามช่วงเวลา ได้แก่ การถือศีลอด การเข้าสู่นัด เมาลิดินนาปี(พิธีรำลึกถึงพระประวัติของพระศาสดา) ฮารีรายอ</p>
	<p>3. องค์การชุมชน</p>
	<p>3.1 กลุ่มการเลี้ยงปุนิมิงธรรมชาติ ปุนิมเป็นสัตว์ที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจในชุมชนเป็นอย่างมากเนื่องจากเป็นที่นิยมทั่วไปของผู้บริโภคเพราะมีรสชาติดีและสามารถนำมาปรุงอาหารได้หลายรูปแบบ ความเป็นมาของกลุ่มการเลี้ยงปุนิมิงธรรมชาติ เนื่องจากปัจจุบันปุนิมเป็นอาหารที่ได้รับความนิยมจากผู้บริโภคชาวบ้านชุมชนบ้านหัวทางจึงประกอบอาชีพการเลี้ยงปุนิมมากยิ่งขึ้น จึงจัดตั้งกลุ่มการเลี้ยงปุนิมแบบอิงธรรมชาติเพื่อช่วยควบคุม สอดส่องดูแล พร้อมทั้งกำหนด กฎ กติกา ในการเลี้ยงปุนิมของชาวบ้านในชุมชนบ้านหัวทาง</p>
	<p>3.2 กลุ่มฟ้ามัดย้อม การนำฝ้ายมาย้อมด้วยสีที่ได้จากธรรมชาติเป็นภูมิปัญญาของชาวบ้านในชุมชนหัวทางที่ปฏิบัติและถ่ายทอดมารุ่นสู่รุ่น ความเป็นมาของกลุ่มฟ้ามัดย้อม เนื่องจากฟ้ามัดย้อมเป็นภูมิปัญญาของชาวบ้านในชุมชนหัวทางชาวบ้านจึงต้องการอนุรักษ์การทำฟ้ามัดย้อมไว้และทำเป็นอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้เพิ่มให้กับครอบครัวในเวลาว่างจากการประกอบอาชีพหลัก</p>

ตาราง 28 (ต่อ)

ชื่อชุมชน	สารสนเทศที่จำเป็น
4. การจัดการการท่องเที่ยวชุมชน	<p>4.1 โครงสร้างและหน้าที่ของการดำเนินงานในชุมชน ขั้นตอนการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้มีการแบ่งการทำงานโดยแบ่งเป็นฝ่ายๆ อย่างชัดเจน แต่ละฝ่ายจะมีผู้รับผิดชอบหลักในการทำงาน เมื่อมีนักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนผู้รับผิดชอบหลักก็จะเรียกสมาชิกที่มีเวลาว่างมาช่วยตามความเหมาะสมประกอบด้วย ประธาน รองประธาน เภรัญญิก ด้านบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม ด้านการดูแลอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ และด้านการดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว 4.2 กติกาในการจัดการการท่องเที่ยว ร่วมกำหนดกฎ กติกา ระเบียบและแนวปฏิบัติจากทุกภาคส่วนทั้งชาวบ้านในชุมชนและหน่วยงานภาครัฐและเอกชน สำหรับนักท่องเที่ยวและผู้มาเยือนชุมชนบ้านหัวทาง แบ่งออกเป็นกฎ กติกา ระเบียบและแนวปฏิบัติด้านวัฒนธรรม กำหนดให้อยู่ภายใต้การหลักคำสอนศาสนาอิสลามเนื่องจากชาวบ้านในชุมชนบ้านหัวทางนับถือศาสนาอิสลามมากกว่าร้อยละ 90 ของจำนวนประชากรทั้งหมด และด้านทรัพยากรธรรมชาติกำหนดให้ชาวบ้านในชุมชนและนักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือน ดูแล ควบคุม อนุรักษ์ และใช้ประโยชน์ธรรมชาติเท่าที่จำเป็น และอยู่ภายใต้การอนุรักษ์</p>
	<p>4.3 กิจกรรมสร้างการเรียนรู้ของคนในชุมชน ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนหัวทางทำหน้าที่เผยแพร่กฎและกติกาของชุมชนแก่คนในชุมชนผ่านเวทีประชาคมและการละหมาดญุมฮูฮ์ (ละหมาดประจำวันศุกร์ของชาวมุสลิม) และเผยแพร่กฎและกติกาของชุมชนแก่ชาวบ้านประกอบอาชีพประมงพื้นบ้านชุมชนใกล้เคียง และผู้มาเยือน รวมถึงนักท่องเที่ยวผ่านกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน การดำเนินกิจกรรมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ การฟื้นฟูวัฒนธรรมและประเพณีของชาวบ้านผ่านกฎและกติกาของชุมชน ในการอนุรักษ์จากแนวคิดและหลักการทางศาสนาและความเชื่อ กฎหมายตามรัฐธรรมนูญ และการท่องเที่ยวภายใต้ความเข้มแข็งของคนในชุมชน ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนนโยบายได้ดำเนินกิจกรรมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ การฟื้นฟูวัฒนธรรมและประเพณีของชาวบ้านชุมชนผ่านกิจกรรมการสร้างจิตสำนึกให้แก่คนในชุมชนสำคัญต่าง ๆ เช่น กิจกรรมปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติทุกวันที่ 12 สิงหาคม (วันแม่) ของทุกปี และทุกวันที่ 5 ธันวาคม (วันพ่อ) ของทุกปี เป็นต้น นอกจากนี้กลุ่มดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชนยังเล็งเห็นความสำคัญในการสร้างจิตสำนึกให้เยาวชนในชุมชนเกิดความรัก และหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมและประเพณีของชุมชนให้กับเยาวชนได้เรียนรู้และทราบถึงข้อมูลของชุมชนตนเองจึงได้ร่วมมือกับโรงเรียนประจำชุมชน</p>
4.4 โปรแกรมการท่องเที่ยวและอัตราค่าให้บริการ	<p>1. เส้นทางท่องเที่ยวธรรมชาติ พายเรือคายัค ขึ้นชมความอุดมสมบูรณ์ป่าชายเลนเล่นน้ำ หาดทราย หาดทรายขาวขึ้นเขาชมวิวนยอดเขาเพ็ญฟ้า มองทิวทัศน์เมืองสตูล ล่าละ 150 บาท/2 คน /3 ชั่วโมง 2. ขึ้นเขาชมวิวนยอดเขาเพ็ญฟ้า มองทิวทัศน์เมืองสตูล คนละ 50 บาท /คน /เรือชุมชน 3. ชมชมรอยเท้ามนุษย์โบราณ (เขาโต๊ะปูหม้อ) ราคา 150 /บาท/2 คน/3 ชั่วโมง 4. เรียนรู้ฐานการเรียนรู้ชุมชนประกอบด้วย ฐานประวัติศาสตร์ชุมชน/กระบวนการวิจัยท้องถิ่น เรียนรู้ตำนานประวัติศาสตร์ การจัดการป่าชายเลนชุมชน ฐานการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ วิถีชีวิตชุมชน ฐานเศรษฐกิจพอเพียง ฐานพลังงานทดแทน ฐานผ้ามัดย้อม และฐานการเลี้ยงปุนิม มีค่าจ่ายแต่ละฐานดังนี้ ค่าวิทยากร ฐานละ 600 บาท ค่าอาหารคนละ 100 บาท/คน/มื้อ ค่าวัสดุอุปกรณ์ผ้ามัดย้อม 1,000 บาท ค่าเครื่องเสียบ 2,000 บาท ค่าจัดเตรียมสถานที่ 1,000 บาท ค่าส่งเสริมกิจกรรมสิ่งแวดล้อม 1,500 บาท บริหารจัดการ 2000 บาท และพาหนะคันละ 800 บาท 5. นั่งเรือชมธรรมชาติป่าชายเลน และแหล่งอาศัยปลาโลมาสีชมพู เส้นทางหัวทางถึงคลองท่าจีน (หัวเขาแดง) บาท นั่งได้ 5 คน ค่าเรือล่าละ 1,000 เส้นทางหัวทางถึงปากอ่าวท่ามะลิฉะวะชมเขา (อติฐาน) และเยี่ยมชมสถานที่เลี้ยงหอยแครง ค่าเรือล่าละ 1,300 บาท นั่งได้ 5 คน และเส้นทางหัวทางถึงถ้ำลอคปู/ช่องแคบปูแฉะชมวิถีชีวิตชาวตำบลปู ค่าเรือล่าละ 1,800 บาท นั่งได้ 5 คน</p>

ตาราง 28 (ต่อ)

ชื่อชุมชน	สารสนเทศที่จำเป็น
	<p>4.5 อัตราค่าบริการอาหารและที่พัก การบริการที่พัก 100 บาทต่อคน/คืน การบริการอาหารค่าอาหารเที่ยง มีโต๊ะ 100 บาทต่อคน ค่าอาหารเช้า 50 บาทต่อคน และค่าอาหารว่าง 20 บาทต่อคน</p> <p>4.6 การจัดสรรรายได้ การบริหารและจัดการรายได้การท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านเกตรี เมื่อหักต้นทุนในการดำเนินงาน ได้กำไรสุทธิ 100% แบ่งให้ผู้ด้อยโอกาส 5% และทุนการศึกษา 5% อีก 90% ของกำไรทั้งหมดเป็นค่าบริหารจัดการโดยมีประธานเป็นผู้จัดสรรรายได้และค่าแรงให้กับผู้ดำเนินงานตามความเหมาะสม</p> <p>5. การเรียนรู้ ฐานประวัติศาสตร์ชุมชน/กระบวนการวิจัยท้องถิ่น เรียนรู้ตำนานประวัติศาสตร์ การจัดการป่าชายเลนชุมชน</p> <p>ฐานการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เดินเที่ยวชมสะพานวอร์คเวย์ เรียนรู้และฟังบรรยายจากวิทยากร พายเรือคายัคชมความอุดมสมบูรณ์ป่าชายเลน ชมรอยเท้ามนุษย์โบราณ บริเวณเขาโต๊ะปุหมอก เล่นน้ำ หาดทรายขาว หาดทรายขาว จุดชมวิวบนเขาเพ็ญฟ้า(เขาบาตูดิต้า) นั่งเรือชมธรรมชาติป่าชายเลน และแหล่งอาศัยปลาโลมาสีชมพู</p> <p>วิถีชีวิตชุมชน เรียนรู้เครื่องมือที่ใช้ประกอบอาชีพตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน เรียนรู้เรื่องพันธุ์ไม้ และการใช้ประโยชน์ป่าชายเลน เรียนรู้เรื่องสัตว์น้ำที่อาศัยอยู่ป่าชายเลน ความเป็นอยู่ของคนในชุมชน เยี่ยมชมแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำป่า เยี่ยมชมความเป็นอยู่และวิถีชีวิตของคนในหมู่บ้านมุสลิม</p> <p>ฐานการเลี้ยงปุนิมะ ฟังการบรรยายวิธีการเลี้ยงปุนิมะแบบอิงธรรมชาติที่อาศัยธาตุทั้งสี่(ดิน,น้ำ,ลม,ไฟ) ชมสัมผัสขั้นตอนและประสบการณ์ในการเลี้ยงปุนิมะจากวิทยากรในการใช้ต้นทุนที่มีอยู่ตามธรรมชาติ</p> <p>ฐานพลังงานทดแทน เรียนรู้การใช้ประโยชน์วัสดุที่เหลือใช้จากป่าชายเลน เช่น การเผาถ่านและการใช้ประโยชน์ จากน้ำส้มควันไม้ที่ได้จากการเผาถ่าน แทนการใช้แก๊สหุงต้ม</p> <p>ฐานผ้ามัดย้อม เรียนรู้การใช้ประโยชน์และการเพิ่มมูลค่าวัสดุจากป่าชายเลนนำมาผลิตภัณฑ์เป็นผ้ามัดย้อม ร่วมเรียนรู้กระบวนการและวิธีการทำผ้ามัดย้อมกับวิทยากร จำหน่ายของที่ระลึก</p> <p>ฐานเศรษฐกิจพอเพียง ร่วมเรียนรู้กระบวนการการใช้ชีวิตตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เยี่ยมชมผลผลิตผลจากพื้นที่จริงจากหลากหลายชนิด</p>
ชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูก	<p>1. ข้อมูลพื้นฐานชุมชน</p> <p>1.1 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านบ่อเจ็ดลูก บ่อเจ็ดลูก มีประวัติกล่าวขานว่าในอดีตอันยาวนานยังมีชาวเลตีนแดงเผ่ามอแกนซึ่งอาศัยไม่ค้อยเป็นหลักแหล่งได้เดินทางมา ณ ที่เกาะหนึ่งซึ่งเป็นเกาะเล็ก ๆ อยู่ทางตอนใต้ของทะเลอันดามัน และได้เดินทางน้ำดื่ม จึงเกิดเป็นตำนานเจ็ดบ่อขึ้นมา แต่จากคำบอกเล่าของผู้เฒ่าผู้แก่บ่อนั้นบอกว่ามีสามตำนานด้วยกันที่ไม่สามารถยืนยันได้ว่าเรื่องไหนคือเรื่องที่ถูกต้องที่สุดและเรื่องใดไม่เป็นความจริง ชาวเลเมื่อเดินทางน้ำดื่มจนมาพบบ่อน้ำผุดมาจากใต้ดินจำนวน 7 บ่อด้วยกัน บ่อแรกใหญ่หน่อยเรียกกันว่าบ่อพ่อ ที่เหลือก็เป็นบ่อแม่และบ่อลูก ขนาดลดหลั่นกันไป เชื่อกันว่าเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ของเรื่องกล่าวอะไรไว้ก็ได้ตั้งใจ มีการร้องรำทำเพลงบ้าง นำไก่ขามาเชือดบ้างเพื่อแก้บน อีกนัยหนึ่งก็ว่าเมื่อชาวเลต้องการน้ำก็ได้ทำการขุดบ่อน้ำขึ้นมา 1 บ่อ ใช้มาตลอดจนกระทั่งมีลูกมาปรึกษาหารือจนมีข้อสรุปว่าแต่ละคนขุดบ่อมาคนละบ่อ ขุดใกล้ๆกับพ่อนี้แหละ จาก 1 บ่อ ก็เป็น 7 บ่อ ยังมีอีกตำนานที่บอกว่าชาวเลเมื่อได้ร่อนแรมมาพักที่เกาะแห่งนี้ก็ได้ตั้งรกรากที่นี่ และขุดบ่อน้ำเพื่อใช้ บ่อแรกก็ขุดพบว่ามีน้ำดื่มใช้ไม่ก็ขุดต่ออีกก็เต็มอีก จนขุดถึงบ่อที่ 7 ปรากฏว่ามีน้ำจืด จึงได้ใช้กันเรื่อยมา ก่อนสงครามโลกครั้งที่สองมีชายคนหนึ่งเดิมเป็นคนในพื้นที่บ้านตะโละไส้ชื่อว่านายอับดุลรอหมาน ปากบารา มีอาชีพทำการค้ากับรัฐบึงลิ้นค้ำก็จะมี แบ่ง สนับสนุน น้ำตาล ได้เข้ามาอาศัยที่แห่งนี้ ด้วยเป็นคนที่มีความรู้ด้านศาสนาอิสลามก็เป็นผู้บุกเบิกสร้างมัสยิดขึ้นมาและได้สอนให้กับชาวเลที่อาศัยอยู่ก่อนด้วย และดูแลความสงบของที่นี่</p>

ตาราง 28 (ต่อ)

ชื่อชุมชน	สารสนเทศที่จำเป็น
	<p>อยู่มาระยะหนึ่งก็ได้ชักชวนเครือญาติมาอยู่ด้วยคนที่เพิ่มขึ้นทำให้ชาวเลต้องอพยพจากเกาะแห่งนี้หาที่อยู่อาศัยใหม่เพราะพวกเขาไม่ชอบที่มีคนเยอะ ๆ ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 7 นายอับดุลรอหมาน ได้รับการแต่งตั้งเป็นขุน (เทียบกับปัจจุบันคือกำนัน) และได้รับพระราชทานนามสกุล เป็น ขุนบารา บุรีรักษ์ ท่านได้ขึ้นปกครองที่นี่ และได้เรียกสถานที่แห่งนี้ตามสัญลักษณ์ ว่าตาลากาตุโหย๊ะ ซึ่งเป็นภาษามลายู (ตาลากา แปลกว่า บ่อตุโหย๊ะ แปลกว่า 7 แปลรวมกันว่า บ่อเจ็ดลูก) ไปขึ้นกับการราชการเพื่อเป็นชื่อเรียกหมู่บ้าน แต่ชื่อเรียกยากจึงเปลี่ยนเป็นชื่อภาษาไทยว่า บ้านบ่อเจ็ดลูก มาจนถึงปัจจุบัน ขุนบารา บุรีรักษ์มีลูกสาวทั้งหมด 4 คน ไม่มีทายาทผู้สืบสกุล ทำให้นามสกุลบุรีรักษ์ขาดหายไป ปัจจุบันยังมีลูกสาวอีกคนที่ยังมีชีวิตอยู่และอาศัยในบ้านบ่อเจ็ดลูก คือคนที่ 4 มีชื่อว่างไสหนูน ถิ่นกาแบง</p>
	<p>1.2 แนวคิดและการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในการคิดการจัดการท่องเที่ยวของบ้านบ่อเจ็ดลูกเกิดจากกระบวนการวิจัยภายใต้คำถามของทีมีวิจัยและคณะดำเนินงานการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูกที่ว่า “ทำอย่างไรให้การท่องเที่ยวสอดคล้องกับวิถีชีวิตชุมชนและสามารถสร้างให้คนในชุมชนเกิดการพัฒนา” เป้าหมายการท่องเที่ยว (Goal) เป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับแขกผู้มาเยือนหรือนักท่องเที่ยว ภายใต้แนวคิดดังนี้ ทรัพยากรอยู่กับชุมชน ไม่กระทบขนบธรรมเนียมประเพณีของชุมชน สร้างการเรียนรู้และเผยแพร่วิถีชุมชน เสริมสร้างอาชีพรายได้ สร้างความสามัคคีของคนชุมชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาชุมชนร่วมกัน</p>
	<p>1.3 สภาพทั่วไปของบ้านบ่อเจ็ดลูก บ้านบ่อเจ็ดลูกตั้งอยู่หมู่ที่ 1 ตำบลปากน้ำ อำเภอละงู จังหวัดสตูล เป็นหมู่บ้านที่อยู่ติดกับทะเลอันดามัน คนในชุมชนยึดอาชีพประมงเป็นหลัก รองลงมาคืออาชีพค้าขายอยู่ห่างไกลจากชุมชน ห่างจากอำเภอละงูประมาณ 18 กิโลเมตร เป็นชุมชนชนบท ชาวบ้านในชุมชนเป็นคนมีน้ำใจ เป็นกันเอง มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ อภัยภัยไมตรีต่อผู้พบเห็น การเป็นอยู่เรียบง่าย ทุกคนในหมู่บ้านจะรู้จักกันหมด มีความเป็นอยู่แบบพี่น้องกัน ได้มาก็แบ่งกินกัน มีความเคร่งครัดในเรื่องของศาสนา มีการสอนอัล-กรุอาน ในชุมชนมีโต๊ะครู (นักวิชาการอิสลาม) ที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านศาสนา และมีการแลกเปลี่ยนกันในเรื่องศาสนา ชาวบ้านจึงใช้หลักการทางศาสนาอิสลามเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต บ้านบ่อเจ็ดลูกมีประชากร 788 คน จาก 190 ครัวเรือนนับถือศาสนาอิสลาม ชาวบ้านบ่อเจ็ดลูกประมาณ 90 % มีอาชีพประมงเป็นหลัก ใช้เรือหัวโทงออกทะเล ใช้อุปกรณ์ประมง คือ อวนปลา อวนกุ้ง ลอบ จับสัตว์น้ำตั้งแต่ริมชายฝั่ง ถึง 5 ไมล์ทะเล สัตว์น้ำที่จับได้มี ปลาทุ ปลาทราย ปลาจวด หมึกและอื่น ๆ ส่วนกุ้งจะเป็นกุ้งแชบ๊วย นอกจากนั้นทำไซปลาเก๋า อวนปลา(อวนถ่วง) การออกทะเลอาศัยปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ ฤดูกาลของสัตว์น้ำเป็นตัวกำหนดเครื่องมือประมงเปลี่ยนแปลงหมุนเวียนแต่ละปีการทำประมงของชาวบ้านเสมือนการอนุรักษ์ธรรมชาติในตัว คือ เครื่องมือของชาวประมงพื้นบ้านเป็นเครื่องมือจับสัตว์น้ำเฉพาะอย่างเฉพาะขนาด และอยู่กับที่ไม่เคลื่อนไหว อาณาเขต ทิศเหนือ ติดต่อหมู่ที่ 6 บ้านสนใหม่ ต. แหลมสน อ. ละงู จ. สตูล ทิศใต้ ติดต่อหมู่ที่ 2 บ้านปากบารา ต. ปากน้ำ อ. ละงู จ. สตูล ทิศตะวันออก ติดต่อหมู่ที่ 7 บ้านปีใหญ่ ต. กำแพง อ. ละงู จ. สตูล ทิศตะวันตกติดต่อทะเลอันดามัน</p>
	<p>2. ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมของชุมชน</p>
	<p>2.1 ทรัพยากรธรรมชาติ สัตว์น้ำทางทะเล บ่อเจ็ดลูกเป็นชุมชนที่อุดมสมบูรณ์ของสิ่งแวดล้อมจึงทำให้มีสัตว์น้ำทางทะเลหลากหลายสายพันธุ์ไม่ว่าจะเป็น กุ้ง หอย ปู ปลา และสัตว์น้ำที่อาศัยอยู่ในทะเลชนิดอื่น ๆ ชาวบ้านชุมชนบ่อเจ็ดลูกจึงมีแหล่งอาหารทะเลที่อุดมสมบูรณ์และสดอยู่เสมอ สัตว์น้ำทางทะเลที่มีมากและได้รับความนิยมจากชาวบ้านและผู้มาเยือนในการประกอบอาหาร</p>
	<p>ป่าชายเลน ป่าชายเลนชุมชนบ่อเจ็ดลูกมีพื้นที่ประมาณ 400 ไร่ มีความหลากหลายของพันธุ์ไม้ ไม่ว่าจะเป็น ไม้แสม ไม้โกงกางใบใหญ่ ไม้โกงกางใบเล็ก ไม้ตะบูน ไม้ถั่ว (ไม้ลังกาไต) ไม้มุตตา(ไม้ตุ้ม) และอีกมากมาย ซึ่งเป็นที่อยู่ของสัตว์น้ำและสัตว์บกหลากหลายสายพันธุ์แต่ที่เห็นได้เด่นชัดและมีอยู่มากมายก็ประกอบไปด้วย</p>

ตาราง 28 (ต่อ)

ชื่อชุมชน

สารสนเทศที่จำเป็น

ปูเปรี๊ยะ ปูดำ ลึง ค่าง นกพังกา และสัตว์ที่นำมาเป็นอาหารของชาวบ้าน เช่น หอยตาแดง(จวบแจง) หอยเข้ม หอยแครงมัน หอยลอกัน หอยลิโงง (สันขวาน) เป็นต้น ป่าชายเลนบ้านบ่อเจ็ดลูกใช้เวลาเดินทางจากปากคลองบ่อเจ็ดลูกประมาณ 5 นาทีและจากป่าชายเลนชุมชนบ่อเจ็ดลูกเดินทางต่อไปถึงคลองท่าแค้ตประมาณ 1 ชั่วโมง ความอุดมสมบูรณ์ของป่าชายเลนชุมชนบ่อเจ็ดลูกเกิดขึ้นบริเวณคลองต่างๆ ที่อยู่รอบๆ ชุมชน ซึ่งประกอบไปด้วยคลองต่าง ๆ ดังนี้

- คลองบ่อเจ็ดลูก มีความกว้าง 10 เมตร ความยาวประมาณ 10 กิโลเมตรเป็นคลองที่ใช้หลบคลื่นในช่วงสึนามิ ใช้เวลาเดินทางจากสะพานบ่อเจ็ดลูกประมาณ 7 นาที อาณาเขตติดต่อกับสถานโบราณบ่อเจ็ดลูก

- คลองคลองบ่อเจ็ดลูก-บุญโยย เดินทางจากหัวสะพานบ่อเจ็ดลูกถึงปากคลองบ้านบุญโยยประมาณ 1 ชั่วโมง คลองกว้างประมาณ 10 เมตร สองฝั่งคลองมีพันธุ์ไม้ป่าชายเลน บางจุดเป็นดอนหอย มีหินรูปร่างคล้ายไก่ ชาวบ้านเรียกว่า หิน ไก่ และฝั่งตรงข้ามมีหินที่ซ้อนกันเป็นชั้นๆ เหมือนผ้าพับ ชาวบ้านเรียกว่า หินพับผ้า ซึ่งหินทั้งสองเชื่อมโยงกับตำนานเกตรา สามารถเดินทางผ่านบ้านกาแบง บ้านบุญโยยออกสู่ทะเลใหญ่ และอีกทางหนึ่งผ่านบ้านสนกลางกลับมายังบ้านบ่อเจ็ดลูก

- คลองท่าแค้ต ลักษณะของคลองคดเคี้ยว ความกว้างประมาณ 15 เมตร ความยาวประมาณ 4 กิโลเมตร จุดเขาสูงชัน สองฝั่งคลองเต็มไปด้วยพันธุ์ไม้ป่าชายเลนนานาชนิด และสัตว์ต่างๆ ระยะเวลาเดินทางจากสะพานบ่อเจ็ดลูกประมาณ 10 นาที อาณาเขตติดภูเขา

ภูเขาและถ้ำ

- เขาช้าง หรือเขาขี้มัน (ขมัน) มีชายคนหนึ่งของหมู่บ้านเดินทางไปหาขมันที่หมู่บ้านสนกลาง (ปัจจุบันเป็นบ้านสนใหม่ ตั้งอยู่หมู่ที่ 6 ตำบลแหลมสน ซึ่งอยู่ไม่ไกลจากบ้านบ่อเจ็ดลูกไม่มากนัก) พอไปถึงเขาช้าง ก็เหมือนมีเทพเจ้าองค์หนึ่งมาออกกับชายคนนั้นว่า มึงไม่ต้องไปหาขมัน มึงไปกะกูดีกว่า ชายคนนั้นก็เดินตามไป และชายคนนั้นก็ชวนไปได้ไปขุดขมันให้ พอกลับถึงบ้านเปิดดูปรากฏว่า ในกระสอบที่ใส่ขมันนั้นได้กลายเป็นทอง ซึ่งทำให้ชายคนนั้นเป็นคนที่รวยในเวลาต่อมา คนในสมัยก่อนจึงเรียนภูเขานี้ว่าเขาขมัน トラบจนถึงปัจจุบัน เขาขมันเป็นสัญลักษณ์ของบ้านบ่อเจ็ดลูก อยู่ตรงทางเข้าบ้านบ่อเจ็ดลูกลักษณะคล้ายกับช้างกำลังหมอบเมื่อมองออกจากบ้านบ่อเจ็ดลูก

- ถ้ำลอดเสือลั่นลาย ชาวบ้านในชุมชนเล่าว่ามีเสือลายพาดกลอนตัวใหญ่ดุร้ายมาก อาศัยอยู่ในถ้ำของหมู่บ้าน และเข้ามาใหญ่บ้านเพื่อจับแพะของชาวบ้านเป็นประจำ ในคืนวันหนึ่งเป็นคืนเดือนมืด ฝนตกมากเสือตัวนั้นได้ออกมาที่คอกแพะ พวกชาวบ้านก็ใช้ปืนยิงแต่ยิงไม่ถูก เสือได้วิ่งหลบเข้าไปในถ้ำ ชาวบ้านรอนานเสือก็ไม่ออกมา ชาวบ้านเลยนำซากแพะที่ตายแล้วมาล่อที่ปากถ้ำ ครูใหญ่ต่อมาเสือจึงออกมาอีกครั้งหนึ่ง ชาวบ้านเลยฆ่าเสือ รุ่งเช้าชาวบ้านแห่กันไปดูเสือด่าตายแล้วหรือยัง เพราะเสือนอนอยู่ปากถ้ำคล้ายว่ายังมีชีวิตอยู่ จึงเรียกบริเวณที่เสือด่าตายนี้ว่า ถ้ำลอดเสือลั่นลาย

- ถ้ำฤาษี ปี พ.ศ. 2506 มีชายคนหนึ่งชื่ออุทัย สุวรรณฤกษ์ เป็นคนจังหวัดพัทลุง ได้เดินทางลงไปยังเกาะอาดัง เพื่อไปขุดงู และอาศัยอยู่บนเกาะอาดังเป็นเวลานาน หลังจากนั้นจึงได้อพยพมาอยู่ในถ้ำบ้านบ่อเจ็ดลูก สมัยก่อนชาวบ้านเรียกถ้ำนี้ว่า ถ้ำเสือ เมื่อนายอุทัยมาพักจำศีลที่ถ้ำแห่งนี้ จึงเรียกถ้ำนี้ว่าถ้ำฤาษี จนถึงปัจจุบัน นายอุทัยจำศีลอยู่ในถ้ำเป็นเวลานาน ลักษณะของถ้ำเป็นโดม ความกว้างในถ้ำประมาณ 10x10 เมตร ภายในถ้ำมีอุโมงค์มีค้ำคาว มีนกเข้าอาศัย พื้นของถ้ำเป็นดินเหนียว ฝนตกจะไม่เปียก คนสมัยก่อนเชื่อว่าสถานที่ตรงนี้เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ มีคนมาขอจากเจ้าที่ให้หายป่วย ให้หายเจ็บหายไข้ เมื่อกลับไปก็หายเป็นปกติทั้ง เบี้ยความเชื่อของชาวบ้านที่เล่าขานกันมานาน

- ถ้ำทอง ถ้ำแห่งนี้อยู่ด้านหลังโรงเรียนบ้านบ่อเจ็ดลูกถ้ำทอง ถ้ำแห่งนี้อยู่ด้านหลังโรงเรียนบ้านบ่อเจ็ดลูก ห่างจากโรงเรียนไปประมาณ 200 เมตร ด้านในมีหินย้อย สีเหลืองอร่ามสวยงามมาก มีความกว้างประมาณ 6

เมตร สองข้างทางที่เดินเข้าไปภายในถ้ำเป็ดินยอยอยู่ทั้ง 2 ด้าน ความยาวจากปากถ้ำจนทะเลประมาณ 15 เมตร

ตาราง 28 (ต่อ)

ชื่อชุมชน	สารสนเทศที่จำเป็น
	<p>ชายหาด ชุมชนบ่อเจ็ดลูกมีชายหาดหาดกะลิงและหาดนุ้ย ซึ่งเหมาะสำหรับพักผ่อนหย่อนใจและหอย</p> <ul style="list-style-type: none"> - หาดกะลิง เมื่อก่อนหาดนี้เกิดลมหมุนตลอด ชาวบ้านเรียกหาดนี้ว่าหาดลมหมุน ต่อมาเรียกกันว่า กะลิง (ลูกข้าง) มีความยาวประมาณ 3 กิโลเมตร เป็นแหล่งหอยตะเกา หอยจะมีช่วงเดือนธันวาคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี คนทั่วไปนิยมมานั่งล้อมวงกินข้าว เล่นน้ำทะเล ตั้งแคมป์พักผ่อน เป็นจุดชมวิวมองเห็นเกาะตะรุเตา เกาะอาดัง เกาะราวี เกาะบุโหลน เกาะลิบง เกาะสุกร เกาะหม้อ เกาะเลาเหลียง และเกาะกัลวี่ ทั้งนี้ยังมองเห็นวิถีชีวิตชาวประมงพื้นบ้านในการจับสัตว์ทะเลเพื่อเลี้ยงชีพได้อย่างชัดเจน - หาดนุ้ย เป็นชายหาดที่มีความยาว 500 เมตร เป็นหาดทรายปกคลุมด้วยป่าไม้มีทิวทัศน์ที่สวยงามเหมาะแก่การพักผ่อน ชายหาดมีหินเล็กใหญ่สลับกันไป คนสมัยก่อนเมื่อหาหอยแล้วนำมาแกะที่ตรงนี้เรียกว่าทับหอย ชายหาดนุ้ยเป็นส่วนหนึ่งของของหาดกะลิงเพราะมีแนวอาณาเขตติดต่อกันเพียงแต่มีเขากั้นแต่สามารถเดินถึงกันเมื่อเวลาน้ำลด ทั้งนี้หาดนุ้ยยังมีภูเขาเขาหาดนุ้ยเป็นจุดชมวิว 360 องศา <p>ทะเล บริเวณทะเลอันดามันที่ติดต่อกับชุมชนบ่อเจ็ดลูกมีเกาะเล็กเกาะน้อยในตำนานของชุมชนมากมาย ซึ่งแต่ละเกาะหรือภูเขาแล้วมีความน่าสนใจแตกต่างกันไป บ้างก็ตั้งชื่อเรียกตามลักษณะ บ้างก็เรียกชื่อตามตำนานเรื่องเล่า/ประวัติศาสตร์ และยังมีศูนย์ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่งสตูลเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ นอกจากนี้ยังมีอ่าวเล็กอ่าวน้อยที่เหมาะสมแก่การตั้งแคมป์พักผ่อนเพื่อพักผ่อนใจและเรียนรู้วิถีชีวิตของคนในชุมชน ซึ่งแต่ละแห่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผาใช้หนี้ เป็นตำนานที่เล่ากันมาว่า มีชายวัยกลางคนไม่ทราบชื่อ ทำอาชีพประมงออกทะเลหาปลา เป็นลูกของเจ้าแกจัน มีหนี้สินมาก ไม่มีปัญญาที่จะใช้หนี้ให้หมดได้ จึงไปปรึกษากับเจ้าแกเพื่อไปหาทางปลดหนี้ จะยอมทำตามทุกอย่าง เจ้าแกจึงใช้ให้ไปกระโดดหน้าผา ถ้ากระโดดลงมาไม่ว่าจะเป็นหรือตายก็จะยกหนี้ให้หมดให้ ชายคนดังกล่าวจึงรับคำท้า แล้วขึ้นไปบนหน้าผากระโดดลงมาในช่วงที่เป็นลมมรสุมตะวันตก หรือที่ชาวบ้านเรียกว่าลมเล ลมได้พัดเขาไปตกในบริเวณอ่าวหนึ่ง ในทำนองสิลา(นั่งขัดสมาธิ)ชีวิตรอดปลอดภัย หนี้สินที่ค้างอยู่ก็หมดไป นี่คือการมาของผาใช้หนี้ - ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่งสตูล เป็นที่เพาะเลี้ยงพ่อพันธุ์ แม่พันธุ์สัตว์น้ำ มีพันธุ์สัตว์น้ำหลายชนิดเพื่อนำไปขยายพันธุ์ เป็นปลาขนาดใหญ่ สัตว์น้ำหายาก น้ำหนักประมาณ 20 กิโลกรัมเช่น ปลากระพงแดง ปลามง ปลาเก๋า ฯลฯ ตั้งอยู่เกาะเขาใหญ่ใช้เวลานั่งเรือจากบ่อเจ็ดลูกประมาณ 20 นาที - ปราสาทหินพันยอด ด้านทิศตะวันตกเฉียงเหนือเกาะเขาใหญ่ มีหินสลับซับซ้อนกันคล้ายยอดปราสาทเป็นยอดมากมาย จึงเรียกปราสาทพันยอด ผู้พบเห็นสามารถจินตนาการเป็นรูปต่างๆได้ เช่น สัตว์ ปราสาท นกทองเที่ยวสามารถนั่งเรือชมวิว ด้านล่างของปราสาทหินเป็นชายหาดกว้างประมาณ 20 ตารางเมตร เล่นน้ำ พักผ่อนได้ตามชม - เกาะเขาใหญ่ เป็นเกาะใกล้กับชายฝั่ง ใช้เวลาเดินทางประมาณ 20 นาที ที่สำคัญเป็นหลบลมรสุมของชาวประมงยามที่ออกทะเล เป็นแหลมท่ามาหากิน แหล่งตกปลาและยังเป็นแหล่งท่องเที่ยว ที่พิเศษในบริเวณอ่าวสามารถเที่ยวได้ตลอดปี ภายในเกาะเขาใหญ่มีสถานที่ร่าเริงหลายแห่งด้วยกันคือ - อ่าวมะขาม 1 เป็นชายหาดมีความยาวประมาณ 300 เมตร พื้นที่บนเกาะมีเนื้อที่ 2 ไร่ ลักษณะชายหาดเป็นทรายปนซากปะการัง และถัดจากชายหาดลงไปเป็นแหล่งหอย เช่น หอยเสียบเสียบจก จากชายหาดลงไปประมาณ 70 เมตรเป็นแหล่งปะการัง กัลปังหา ปะการังตัน ถ้าวันใดอากาศดีน้ำจะใสเห็นปะการังเจ็ดสี จากชายหาดลงลาดขึ้นไปเป็นจุดชมวิวมองออกไปในทะเลเห็นเกาะต่างๆ ด้านหน้าจุดชมวิวเป็นที่ที่ชาวบ้านนิยมมา

ตกปลา

- บ่อน้ำช่องขลาด เป็นแหล่งน้ำจืดที่ไหลผ่านมาจากชอกหินจากภูเขาใหญ่ไหลลงสู่ทะเล นาวงน้ำขึ้นบริเวณดังกล่าวจะจม เมื่อน้ำลงชาวประมงจะนำเรือเข้าไปเอาน้ำมาใช้ในการอุปโภคบริโภคในช่วงที่หาปลาและพัก ช่วงหลังกลุ่มชาวบ้านได้เข้าไปก่ออิฐเพื่อทำเป็นแอ่งน้ำรองรับน้ำไว้ใช้

ชื่อชุมชน

สารสนเทศที่จำเป็น

- อ่าวโละกะระ อยู่ด้านทิศตะวันออกเขาใหญ่ เป็นชายหาดแนวยาวประมาณ 400 เมตร มีเทือกเขาลับซ้อนเป็นแนวยาว เหมาะแก่การเล่นน้ำ ตั้งแต่แคมป์ สามารถเที่ยวได้ในช่วงเดือนพฤศจิกายน-พฤษภาคม ซึ่งเป็นช่วงปลอดมรสุม ลักษณะพิเศษของอ่าว มีพีชน้ำชนิดหนึ่งเป็นโพรน้ำที่ขึ้นตามแนวหินทับถมกันเป็นเวลาหลายปี โพรน้ำเหล่านี้ ชาวประมงนำมากินได้ คล้ายรังนก มองแล้วคล้ายกับการปูพรมมีความยาว 10 เมตร กว้าง 3 เมตร มีสีเขียวอมเหลือง

- อ่าวหินงาม ติดกับอ่าวตะโล๊ะบิณฑ แต่ลักษณะของอ่าวเป็นหินลักษณะต่างๆ เล็กใหญ่ เรียงรายกันอยู่เป็นหินลื่น สีเขียว สีแดง ด้านบนหินงามเป็นแท่นเหมาะสำหรับนั่งชมวิวดู มีคลื่นซัดเข้ามาเป็นระลอกสามารถมองเห็นทิวทัศน์ทะเล เห็นเกาะต่างๆ ได้ทั้งหมด ช่วงนี้น้ำลดสามารถเดินทะลุไปที่อ่าวตะโล๊ะบิณฑได้

- อ่าวกำมปู (อ่าวเตลสา) เป็นอ่าวคล้ายรูปเกือบม้า มีความยาวประมาณ 700 เมตร ช่วงฤดูฝนภายในอ่าวมีน้ำตกไหลผ่านเป็นลำธาร เป็นแหล่งซบน้ำ 4 แห่ง เป็นอ่าวที่สงบ ปราศจากคลื่น สามารถเดินทางได้ตลอดปี ช่วงน้ำลงต่ำสุด จะเห็นปะการังตลอดแนว มีเตาจะขึ้นมาวางไขในอ่าวนี้เป็นประจำ ขึ้นจากชายหาดไปประมาณ 200 เมตร มีเพิงถ้ำยาวประมาณ 20 เมตร กว้าง 5 เมตร จะเห็นซอกของเปลือกหอยนางรมในถ้ำ

- หินตาหินยาย (โต๊ะที่โต๊ะคอ) เมื่อเรือแตกสองคนผัวเมีย ก็ได้เกาะกระดานเรือมาติดอยู่บริเวณคลองราโหระ(ปัจจุบัน) ในสภาพที่ไม่ได้สวมเสื้อผ้านอนเปลือยกาย ได้พบกับโต๊ะจาใหม่ซึ่งกำลังรุ่มกึ่งอยู่ โต๊ะจาใหม่เป็นคนที่มึนตะกุกตะกักด้วยสติ ด้วยความที่เห็นสภาพของสองเมียที่ไม่มีเสื้อผ้าใส่ เลยชักชวนว่าพวกเจ้าเป็นคนสกปรก หยุดอยู่ตรงนั้นแหละไม่ต้องเข้ามาฝั่งนี้ จึงสาปให้คนทั้งสองคนกลายเป็นหินจึงกลายเป็นที่มาของหินตาหินยาย หินยายมีลักษณะคล้ายอวัยวะเพศหญิง และหินตามีลักษณะคล้ายอวัยวะเพศชาย ซึ่งตั้งอยู่ตรงข้ามกันคนละฝั่งคลอง หินเหล่านี้ อยู่บริเวณหน้าผาใช้หนี้ และหินต่างๆ หินพับผ้า หินเขี่ยน หินเภา หินไก่ หินลูกช้าง หินเหล่านี้เกิดจากตำนานเกตราทั้งหมด

แหล่งกล้วยไม้และไม้ประดับ ชุมชนบ่อเจ็ดลูกมีกล้วยไม้และไม้ประดับ หลากหลายสายพันธุ์ซึ่งมีความสวยงามอยู่คู่กับธรรมชาติอย่างสมดุลและลงตัว ที่พบมากและเป็นที่รู้จักกันของชาวบ้านชุมชนบ่อเจ็ดลูกได้แก่ รองเท้าหาวรี เข็มแสด ดอกกล้วยมูสัง กล้วยไม้ป่า หางกระรอก จันผา ข่าหลวง เฟิร์นป่า และอีกมากมาย

สถานที่โบราณบ่อเจ็ดลูก ตามคำเล่าขานตำนานบ่อน้ำเจ็ดลูกมีหลายตำนานอาจเป็นเพราะระยะเวลาในการพบเจอบ่อทั้ง 7 ลูกแตกต่างกัน อย่างไรก็ตามแต่ละเรื่องเล่าล้วนเกี่ยวข้องกับชาวเลที่ต้องการใช้น้ำจืดทั้งสิ้น ตำนานแรกที่ได้เล่าขานต่อกันมาว่า เมื่อนานมาแล้วมีชาวเลเดินทางมาหาที่ตั้งชุมชนมาพบบ่อน้ำผุดมาจากใต้ดินจำนวน 7 บ่อ บ่อแรกใหญ่สุดเรียกกันว่าบ่อพ่อ ที่เหลือก็เป็นบ่อแม่และบ่อลูกขนาดลดหลั่นกันไป เชื่อกันว่าเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์มีชาวบ้านบนบานศาลกล่าวเพื่อขอพรในสิ่งที่ต้องการ เมื่อได้ตามที่ขอจึงมีการร้องรำทำเพลงหรือนำไก่ขาวมาเชือดเพื่อแก้บน ตำนานที่สองกล่าวไว้ว่าชาวเลต้องการน้ำจึงได้ขุดบ่อน้ำขึ้นมา 1 บ่อ และใช้น้ำในบ่อจนกระทั่งมีลูกหลานน้ำในบ่อเพียงบ่อเดียวไม่สามารถรองรับความต้องการของทุกคนได้ ลูกหลานจึงปรึกษหารือจนมีข้อสรุปว่าแต่ละคนขุดบ่อคนละบ่อ และให้ขุดใกล้ ๆ กับพ่ที่มีอยู่ จาก 1 บ่อ จึงมีถึง 7 บ่อด้วยกัน ตำนานสุดท้ายเล่าขานกันว่าชาวเลเดินทางมาพักแรมที่เกาะแห่งนี้เห็นความอุดมสมบูรณ์จึงตัดสินใจตั้งรกรากที่นี่ และขุดบ่อน้ำเพื่อใช้ในชีวิตประจำวัน ขุดบ่อแรกพบว่าน้ำเค็มใช้ไม่กี่ขุดต่อจนถึงบ่อที่ 7 จึงจะพบน้ำจืดจึงใช้กันเรื่อยมา

2.2 วัฒนธรรมและประเพณี วิถีชีวิตประชากรชุมชนบ่อเจ็ดลูกส่วนใหญ่เป็นไปตามอาชีพที่ประกอบคือประมงพื้นบ้านทางทะเล เช่น อวนปลาทราย จะมีมากในช่วงเดือน พฤษภาคมถึงมิถุนายน ของทุกปี ชาวบ้านออกหาปลาในช่วงน้ำขึ้น 13 ค่ำ ถึงแรม 4 ค่ำ และทำปีะเริ่มเดือนพฤศจิกายน ลันสุดที่ปลายเดือนเมษายน ไชหมีก

ไซปูม่า ตกปลา ตกปุดา เลี้ยงปลาในกระชังทำได้ตลอดปี เก็บหอยนานาชนิดจะมีมากช่วงเดือนธันวาคมถึงมกราคมของทุกปีโดยส่วนใหญ่จะนำเรือไปดำเวลาน้ำใส ชาวบ้านชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูกส่วนใหญ่จึงมีความสามารถดูทิศทางลมทะเล ระดับน้ำทะเล เนื่องจากมีผลต่อการจับสัตว์ทะเล อีกทั้งยังสามารถสังเกตบริเวณที่มีสัตว์อาศัยอยู่ ชาวบ้านจะมีความเชี่ยวชาญเป็นอย่างมากเพราะเกิดจากประสบการณ์ที่ปฏิบัติทุกวัน

ตาราง 28 (ต่อ)

ชื่อชุมชน	สารสนเทศที่จำเป็น
	<p>ถือได้ว่าเป็นความรู้ภายในตัวบุคคล(Tacit Knowledge) และใช้วิธีการถ่ายทอดความรู้วิธีการสังเกตไปยังลูกหลานโดยการบอกต่อ เชื่อมโยง ชาวบ้านชุมชนบ่อเจ็ดลูกนับถือศาสนาอิสลามและประกอบอาชีพประมงทางทะเล ดังนั้นวิถีชีวิตของคนในชุมชนจึงอยู่ภายใต้หลักคำสอนของศาสนาอิสลามศาสนาอิสลามและอาชีพชาวประมงทางทะเล ประชากรชุมชนบ่อเจ็ดลูกส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลามจึงต้องประกอบพิธีกรรมทางศาสนาอิสลามซึ่งอาจจะแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือพิธีกรรมที่ต้องทำเป็นประจำ ได้แก่ การละหมาด การแต่งกายมิดชิดของมุสลิมะ(ผู้หญิงที่นับถือศาสนาอิสลาม) การละหมาดยุเมอฮ์ยะ และพิธีกรรมที่เป็นประเพณีสืบทอดของชาวมุสลิม ซึ่งประกอบพิธีกรรมตามช่วงเวลา ได้แก่ การถือศีลอด การเข้าสู่นัจด์ เมาลิดินนาบี(พิธีรำลึกถึงพระประวัติของพระศาสดา) ฮารีรายอ</p>
3. องค์การชุมชน	
	<p>3.1 กลุ่มประมงพื้นบ้านบ่อเจ็ดลูก จัดตั้งขึ้นมาเพื่อกำหนด กฎ กติกา และระเบียบข้อปฏิบัติในการทำประมงภายใต้แนวคิดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในทะเล ความเป็นมาของกลุ่มประมงพื้นบ้านบ่อเจ็ดลูกปัจจุบันมีเครื่องมือทุนแรงสำหรับการประมงมากมายเพื่อจับสัตว์น้ำในทะเลให้ได้จำนวนมากและเพียงพอ กับความต้องการใช้ประโยชน์ โดยไม่ได้คำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม การใช้เครื่องมือทุนแรงในการทำประมงส่งผลให้ปริมาณทรัพยากรทางทะเลเกิดความเสียหายอีกทั้งยังส่งผลให้สัตว์น้ำในทะเลมีปริมาณลดน้อยลงเนื่องจากไม่สามารถขยายพันธุ์แบบธรรมชาติได้ทันต่อความต้องการใช้ประโยชน์ สัตว์น้ำบางชนิดมีแนวโน้มจะสูญพันธุ์ได้หากยังใช้วิธีการจับโดยอาศัยเครื่องมือทุนแรง ชาวบ้านในชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูกเล็งเห็นความสำคัญเกี่ยวกับปัญหาการสูญพันธุ์ของสัตว์น้ำในทะเลจึงจัดตั้งกลุ่มประมงพื้นบ้านขึ้นในชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูก เพื่อกำหนดข้อตกลง กติกา และระเบียบในการทำประมงพื้นบ้านภายใต้การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในทะเลและปราศจากการใช้เครื่องมือทุนแรง ส่งเสริมให้ทำการประมงพื้นบ้านโดยเน้นภูมิปัญญาชาวบ้าน นอกจากนี้สามารถฟื้นฟูประเพณีวัฒนธรรมในชุมชนแล้วยังสามารถปรับสมดุลในการขยายพันธุ์โดยธรรมชาติของสิ่งมีชีวิตในทะเลได้อีกทาง</p>
	<p>3.2 กลุ่มสตรีบ้านบ่อเจ็ดลูก ปัจจุบันนับได้ว่าบทบาทของสตรีและหน้าที่รับผิดชอบมีมากขึ้นทั้งต่อครอบครัวและต่อสังคม ทำให้สตรีต้องปรับตัวเพื่อให้สอดคล้องเหมาะสมกับบทบาทหน้าที่และสถานการณ์ต่างๆ รวมทั้งแสวงหาความรู้และแนวคิดใหม่ ๆ ให้กับตนเองเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม อีกทั้งยังสามารถส่งเสริมอาชีพและเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัวส่งเสริมให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ความเป็นมาของกลุ่มสตรีบ้านบ่อเจ็ดลูก ภายใต้วิถีชีวิตการประกอบอาชีพประมงของชาวบ้านบ่อเจ็ดลูกส่วนใหญ่เป็นหน้าที่รับผิดชอบของผู้ชายในครอบครัว ส่งผลให้สตรีในชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูกมีเวลาว่าง ชาวบ้านในชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูกจึงจัดตั้งกลุ่มสตรีชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูก เพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการพัฒนาตนเองของสตรี ให้เป็นที่ยอมรับต่อสังคม และเสริมสร้างความรู้ ทักษะ และเพิ่มขีดความสามารถต่อการพัฒนาสังคมของสตรีในชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูกให้สามารถดำเนินงานในส่วนที่รับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังสร้างความเชื่อมั่นให้สตรีในชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูกมีความเข้มแข็ง เป็นฐานพลังในการขับเคลื่อนกิจกรรมต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาให้กับชุมชน ตามนโยบายให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย รวมถึงเพื่อกระตุ้นให้สตรีเป็นต้นแบบในการพัฒนาตนเองเพื่อขยายผลแก่สตรีกลุ่มอื่นๆ ต่อไป</p>
3.3 กลุ่มริสอร์ทชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูก	<p>การจัดตั้งกลุ่มริสอร์ทชุมชนมีเป้าหมายเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวหรือผู้</p>

มาเยือนที่ต้องการพักผ่อนค้างคืนเพื่อเรียนรู้ แลกเปลี่ยนวิถีชีวิตประเพณี วัฒนธรรม รวมถึงทรัพยากรกับชาวบ้านในชุมชน อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมรายได้เสริมให้แก่คนในชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูก

ความเป็นมาของกลุ่มรีสอร์ทชุมชน เกิดจากมีนักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนต้องการท่องเที่ยวที่เน้นการศึกษาแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมกับคนในชุมชน และเป็นการส่งเสริมอาชีพเพื่อสร้างรายได้เสริมเพื่อสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูก

ตาราง 28 (ต่อ)

ชื่อชุมชน	สารสนเทศที่จำเป็น
	<p>3.4 กลุ่มเรือหางยาวบ้านบ่อเจ็ดลูก เป็นกลุ่มที่จัดตั้งขึ้นเพื่อรับจ้างขนส่งผู้โดยสารที่เป็นชาวบ้านในชุมชนและบริกรนำเที่ยวทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมประเพณีทางทะเลในชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูก เรือหางยาวมีขนาด 10 - 20 คอก และใช้เครื่องรูดลิบล้อในการขับเคลื่อนผ่านใบพัด เรือหางยาวได้รับความนิยมใช้เป็นทั้งเรือหาปลา เรือรับส่งคนโดยสาร และเรือบรรทุกสินค้าผลผลิตทางการเกษตร นอกจากนี้ เรือหางยาวได้กลายเป็น “เรือแข่ง” ที่ได้รับความนิยมตามประเพณีต่าง ๆ อีกด้วย ความเป็นมาของกลุ่มเรือหางยาวบ้านบ่อเจ็ดลูก เกิดจากการจัดตั้งกลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูกส่งผลให้มีนักท่องเที่ยวและผู้มาเยือนเดินทางมาพักผ่อน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในชุมชนและแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติของชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูกส่วนใหญ่อยู่ในทะเล รวมถึงวิถีชีวิตของชาวบ้านส่วนใหญ่ก็อยู่ในทะเลเพราะประกอบอาชีพประมง นักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนจึงจำเป็นต้องนั่งเรือออกไปในทะเล เรือหางยาวมีความเหมาะสมที่สุดสำหรับการบริการนำเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยวและผู้มาเยือน ชาวบ้านในชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูกจึงได้จัดตั้งกลุ่มเรือหางยาวเพื่อนำนักท่องเที่ยวและผู้มาเยือนสัมผัสความอุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติและหลากหลายอารยธรรมที่น่าสนใจของชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูก อีกทั้งยังต้องการสร้างรายได้เสริมให้กับชาวบ้านในชุมชนอีกทาง</p>
	<p>3.5 กลุ่มผักปลอดสารพิษบ้านบ่อเจ็ดลูก การรักษาสุขภาพเป็นเรื่องสำคัญสำหรับทุกคน โดยเฉพาะเรื่องการรับประทานอาหาร การทานผักเป็นอีกทางเลือกหนึ่งและค่อนข้างได้รับความนิยมสำหรับผู้รักษาสุขภาพ เนื่องจากพืชผักที่นำมาใช้รับประทานกันมากเนื่องจากมีคุณค่าทางอาหารทั้งวิตามินและแร่ธาตุต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกายสูง แต่ค่านิยมในการบริโภคผักนั้น มักจะเลือกบริโภคผักที่สวยงามไม่มีร่องรอยการทำลายของหนอนและแมลงศัตรูพืช จึงทำให้เกษตรกรที่ปลูกผักจะต้องใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดแมลงฉีดพ่นในปริมาณที่มาก เพื่อให้ได้ผักที่สวยงามตามความต้องการของตลาด เมื่อผู้ซื้อนำมาบริโภคแล้วอาจได้รับอันตรายจากสารพิษที่ตกค้างอยู่ในผักนั้นได้เพื่อเป็นการแก้ปัญหาดังกล่าว เกษตรกรชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูกจึงหันมาทำการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษโดยเริ่มจากการจัดตั้งกลุ่มเพื่อร่วมมือหาวิธีการและนำเอาวิธีการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชโดยธรรมชาติหลายวิธีมาประยุกต์ใช้ร่วมกัน เป็นการทดแทนหรือลดปริมาณการใช้สารเคมีให้น้อยลง เพื่อความปลอดภัยของชาวบ้านเกษตรกรในชุมชน ผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อม อีกทั้งยังสามารถลดต้นทุนในการปลูกผักแก่เกษตรกรในชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูกได้เช่นกัน ความเป็นมาของกลุ่มผักปลอดสารพิษบ้านบ่อเจ็ดลูก ชาวบ้านและเกษตรกรในชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูกเล็งเห็นความสำคัญเกี่ยวกับการรักษาสุขภาพโดยส่งเสริมการบริโภคผักปลอดสารพิษเพื่อลดอันตรายจากสารพิษที่ตกค้างอยู่ในผักแก่คนในชุมชนและนอกชุมชน อีกทั้งยังลดต้นทุนในการปลูกผักของเกษตรกรในชุมชนเนื่องจากปัจจุบันสารเคมีซึ่งมีราคาแพง จึงจัดตั้งกลุ่มผักปลอดสารพิษขึ้นมาเพื่อศึกษาองค์ความรู้ในการทำและใช้ปุ๋ยอินทรีย์เพื่อใช้ในการปลูกผักของเกษตรกรในชุมชน</p>
	<p>4. การจัดการการท่องเที่ยวชุมชน</p> <p>4.1 โครงสร้างและหน้าที่ของการดำเนินงานในชุมชนบ่อเจ็ดลูก มีการแบ่งโครงสร้างและหน้าที่การดำเนินงานอย่างชัดเจนโดยมีโครงสร้างการทำงานประกอบด้วย ด้านที่พัก ด้านรักษาความปลอดภัย ด้านโปรแกรมการท่องเที่ยว ด้านกฎกติกา และด้านแหล่งท่องเที่ยวซึ่งแบ่งออกเป็นแหล่งท่องเที่ยวจากทรัพยากรธรรมชาติ ภูมิปัญญาชาวบ้าน ตำนาน/ประวัติศาสตร์ ขนบธรรมเนียม และวิถีชีวิต แต่ละด้านมี</p>

ความสัมพันธ์กันโดยตรงในการดำเนินงานภายใต้องค์การบริหารการท่องเที่ยวบ่อเจ็ดลูก ขั้นตอนการดำเนินงานของกลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูกดำเนินงานมีกลุ่มจัดการที่พัก กลุ่มเรือหางยาวนำเที่ยว และกลุ่มหัตถกรรม ทำหน้าที่ต้อนรับและจัดการที่พักรวมถึงนำเที่ยวและร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนจนเกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรมประเพณีและสร้างรายได้เสริมให้กับชาวบ้านในชุมชนบ่อเจ็ดลูก การดำเนินงานทั้งหมดจะอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลและบริหารจัดการของคณะกรรมการบริหารกลุ่มจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โดยองค์การชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูก

ตาราง 28 (ต่อ)

ชื่อชุมชน	สารสนเทศที่จำเป็น
	<p>การบริการนำเที่ยวทางชุมชนบ่อเจ็ดลูกได้มีการรวมสมาชิกที่มีเรือประมงมาจัดให้บริการนำเที่ยวที่ทางกลุ่มได้จัดขึ้นมา และมีการฝึกอบรมให้กับผู้ขับเรือในการให้บริการ และการเป็นมัคคุเทศก์ แนะนำสถานที่ท่องเที่ยวในชุมชน มีกฎ และการให้บริการเรือนำเที่ยวบ้านบ่อเจ็ดลูก ดังนี้ 1) ต้องเป็นสมาชิกกลุ่มเรือต้องมีความพร้อมในการให้บริการ คือ มีวิทยุสื่อสาร(มดดำ) สภาพเรือต้องผ่านการตรวจสอบจากคณะกรรมการต้องผ่านการอบรมในหลักสูตรดังนี้ 1. การให้ข้อมูล การนั่งเรือ สถานที่ท่องเที่ยว 2. การช่วยเหลือนักท่องเที่ยว ในยามฉุกเฉิน 3. มารยาทการพูดคุย และอื่นๆที่จำเป็นต้องปฏิบัติ 2) มีการจัดลำดับ (คิว) ในการวิ่งเรือของสมาชิกภายใต้เงื่อนไข คือกำหนดจำนวนคนนั่งเรือตามขนาดเรือ กำหนดสถานที่ไปตามขนาดเรือ 3) ก่อนลงเรือต้องมีการให้ข้อมูลการนั่งเรือแก่นักท่องเที่ยว 4) เมื่อเสร็จสิ้นต้องมีการประเมินความพึงพอใจประทับใจ ในการให้บริการเรือนำเที่ยว 5) ให้สมาชิกทุกคนยึดถือระเบียบที่กำหนดอย่างเคร่งครัด</p> <p>4.2 กติกาในการจัดการการท่องเที่ยว 1. ปาชายเลน ห้ามนำพรรณไม้ทุกชนิดออกจากพื้นที่ ห้ามทำลายป่า 2. เกาะและปะการัง ห้ามทำลายหรือทิ้งสมอแนวปะการัง ห้ามเก็บปะการังและก้อนหินนอกขอบบริเวณ 3. ชายหาด ห้ามส่งเสียงดังในยามวิกาล ห้ามแต่งกายล่อแหลม ห้ามทิ้งขยะสิ่งปฏิกูลบนชายหาด ห้ามจับปูลมบริเวณชายหาด ห้ามก่อกองไฟก่อนได้รับอนุญาต 4. แหล่งหอย ห้ามใช้เครื่องมือประเภททำลายล้าง ห้ามจับขาดที่เล็ก 5. ถ้ำ ห้ามขีดเขียนบนพื้นผนังถ้ำ ห้ามทิ้งขยะบริเวณถ้ำ ห้ามก่อกองไฟในถ้ำ</p> <p>4.3 กิจกรรมสร้างการเรียนรู้ของคนในชุมชน กลุ่มแกนนำการท่องเที่ยวโดยชุมชนร่วมกับผู้นำท้องถิ่นบ้านบ่อเจ็ดลูกร่วมมือกันสร้างกิจกรรมสร้างการเรียนรู้และปลูกจิตสำนึกให้แก่คนในชุมชนโดยการพัฒนา ปรับปรุง และทำความสะอาดสถานที่ต่างๆ ของชุมชนดังนี้ 1.ร่วมจัดทำป้ายสัญลักษณ์และป้ายสถานที่ท่องเที่ยวในชุมชน และดูแลรักษา รวมถึงมีการซ่อมแซมเมื่อเกิดการชำรุด 2. พัฒนาทำความสะอาดและตกแต่งโบราณสถานบ่อเจ็ดลูกปีละ 2 ครั้ง 3. พัฒนา ปรับปรุง และทำความสะอาดทางเข้าปากถ้ำเขาช้าง (ช้างสามเศียร) 4. พัฒนา ปรับปรุง และทำความสะอาดทางเข้าและภายในถ้ำเขาบ้านอี 5. จุดชมวิวเขาหัดนุ้ย ปรับปรุงทางขึ้นให้สะดวก สร้างจุดถ่ายภาพและรั้วกัน ดูแลรักษาและการซ่อมแซมเมื่อเกิดการชำรุด 6. อ่าวมะขาม 1 ตัดแต่งต้นไม้ในบริเวณชายหาด เพื่อเป็นสถานที่พักผ่อนหรือการเดินที่ จัดทำ ดูแลรักษาและซ่อมแซมป้ายบอกสถานที่บริเวณอ่าว หรือจุดอื่นๆ เพื่อความปลอดภัยของชาวบ้านในชุมชนและผู้มาเยือนจัดทำ ดูแลรักษาและซ่อมแซมท่อน้ำเพื่อผูกเรือในอ่าว 7. ชายหาดกาลิง กำหนดเขตที่สาธารณะ และร่วมกันดูแลรักษาเพื่อเป็นสถานที่พักผ่อน เก็บขยะ ทำความสะอาดเศษไม้ ส่งเสริมให้ปลูกต้นไม้บริเวณชายหาด 8. ถนนในหมู่บ้าน ร่วมปลูกต้นไม้สองข้างทางเพื่อร่มเงาและขจัดมลพิษโดยธรรมชาติ ร่วมตัดถนนใหม่เพื่อความสะดวกในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว 9. ความสะอาดของชุมชน สร้างเตาเผาขยะในหมู่บ้าน จัดหาที่รองรับขยะสำหรับครัวเรือน พัฒนาหมู่บ้านเดือนละครั้ง</p> <p>4.4 อัตราค่าบริการอาหารและที่พัก การบริการที่พัก กลุ่มจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูก ได้มีการดำเนินการให้บริการที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว โดยทางกลุ่มมีการสร้างที่พักในลักษณะที่พักรวม (รีสอร์ท) ของชุมชน บริหารจัดการโดยกลุ่ม สมาชิกถือหุ้น มีการบริการห้องพักรวมนี้ ห้องพักรวม ราคา 450 บาท/คืน ห้องพักรวม หลังละ 1,000 บาท/10 คน/1 คืน เต็นท์ ขนาด 2 คน หลังละ 150 บาท/คืน ขนาด 3 คน หลังละ</p>

200 บาท/คืน ขนาด 5 คน หลังละ 300 บาท/คืน (ค่าเช่าเตียงที่ไม่รวมหมอน และผ้าห่ม)

การบริการอาหาร กลุ่มจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูก ได้มีการดำเนินการให้บริการอาหารสำหรับนักท่องเที่ยว โดยมีราคาอาหารดังนี้อาหารชุดที่ 1 ราคา 250 บาท/มื้อ/คน ประกอบด้วย 1. ปลาแกงส้ม ปลาแกงตุ้ม ปลาแกงป่า ปลาแกงคั่ว (เลือกได้ 1 อย่าง) 2. กุ้งทอดกรอบ หอยทอด ปลาทรายทอด (เลือกได้ 1 อย่าง) 3. ปูต้ม ปูผัดผงกระหรี่ ปูผัดสมุนไพร (เลือกได้ 1 อย่าง) 4. หมึกผัดดำ หมึกผัดฉ่า หมึกสามรส

ตาราง 28 (ต่อ)

ชื่อชุมชน	สารสนเทศที่จำเป็น
	(เลือกได้ 1 อย่าง) 5. ผัดผักกับกุ้ง ยำหอย (เลือกได้ 1 อย่าง) 6. แกงเลียง แกงต้มจืด (เลือกได้ 1 อย่าง) 7. น้ำพริกกะปิและผักปลอดสารพิษ 8. ผลไม้ตามฤดูกาล อาหารชุดที่ 2 ราคา 200 บาท/มื้อ/คน ประกอบด้วย 1. ปลาแกงส้ม ปลาแกงตุ้ม ปลาแกงป่า ปลาแกงคั่ว (เลือกได้ 1 อย่าง) 2. กุ้งทอดกรอบ หอยทอด ปลาทอด (เลือกได้ 1 อย่าง) 3. ปูต้ม ปูผัดผงกระหรี่ ปูผัดสมุนไพร (เลือกได้ 1 อย่าง) 4. หมึกผัดดำ หมึกผัดฉ่า หมึกสามรส (เลือกได้ 1 อย่าง) 5. ผัดผักกับกุ้ง ยำหอย ยำกุ้งมะม่วงสด (เลือกได้ 1 อย่าง) 6. น้ำพริกกะปิและผักปลอดสารพิษ 7. ผลไม้ตามฤดูกาล อาหารชุดที่ 3 ราคา 180 บาท/มื้อ/คน ประกอบด้วย
	1. ปลาแกงส้ม ปลาแกงตุ้ม ปลาแกงป่า ปลาแกงคั่ว (เลือกได้ 1 อย่าง) 2. กุ้งทอดกรอบ หอยทอด ปลาทอด (เลือกได้ 1 อย่าง) 3. ปูต้ม ปูผัดผงกระหรี่ ปูผัดสมุนไพร (เลือกได้ 1 อย่าง) 4. หมึกผัดดำ หมึกผัดฉ่า หมึกสามรส (เลือกได้ 1 อย่าง) 5. น้ำพริกกะปิและผักปลอดสารพิษ 6. ผลไม้ตามฤดูกาล อาหารชุดที่ 4 ราคา 150 บาท/มื้อ/คน ประกอบด้วย 1. ปลาแกงส้ม ปลาแกงตุ้ม ปลาแกงป่า ปลาแกงคั่ว ปลาแกงกะทิ หอยทอด ปลาราดพริก (เลือกได้ 1 อย่าง) 2. ปูต้ม หมึกผัดดำ (เลือกได้ 1 อย่าง) 3. ปลาทอด 4. น้ำพริกกะปิและผักปลอดสารพิษ 5. ผลไม้ตามฤดูกาล อาหารเช้า 60 บาท/มื้อ/คน 1. ข้าวผัด หมี่ผัด ข้าวยำ ขนมจีน (เลือกได้ 2 อย่าง) 2. ขนมพื้นบ้าน 3. โอวัลติน/กาแฟ อาหารเช้า 40 บาท/มื้อ/คน 1. ข้าวผัด หมี่ผัด ข้าวยำ ขนมจีน (เลือกได้ 1 อย่าง) 2. ขนมพื้นบ้าน 3. โอวัลติน/กาแฟ อาหารว่าง 30 บาท/มื้อ/คน 1. ขนมพื้นบ้าน 2. โอวัลติน/กาแฟ
	5. การเรียนรู้ เรียนรู้การจับหอยที่แหล่งหอยตั้งอยู่ระหว่างหมู่ที่ 1 ตำบลปากน้ำอำเภอละงูและหมู่ที่ 5 ตำบลกำแพง ซึ่งชาวบ้านในชุมชนเรียกว่า หอยปะ มีเนื้อที่ประมาณ 10 ไร่ พื้นที่หาดเป็นดินทรายสลับโคลนเวลาน้ำแห้งเต็มที่จะเป็นแหล่งหากินของชาวบ้านในชุมชนและชุมชนใกล้เคียง สำหรับการเดินทางจากท่าเรือบ่อเจ็ดลูกมาประมาณ 25 นาที ซึ่งมีจำนวนหอยมากมายหลายอย่าง เช่น หอยปะ หอยแครง หอยเสียบ หอยราก หอยก้าม และหอยหอยท้ายเขา
	ตกปลาที่แหล่งตกปลาชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูก การตกปลาเป็นที่นิยมของชาวบ้านในชุมชนมากพอสมควร และเมื่อนักท่องเที่ยวมากก็เป็นตัวที่ชูโรงได้เยี่ยมเช่นกัน ชาวบ้านมีคอกหมันหมายถึงพื้นที่ที่ชาวบ้านไปและรู้ว่า ณ ที่ตรงนั้นมีปลาอะไรชุกชุม ทีมวิจัยได้สัมภาษณ์ชาวบ้านที่มีข้อมูล ดังนี้อำเภอเมตตาเดินทางจากหัวสะพานบ่อเจ็ดลูกประมาณ 10 นาที ช่วงเวลาการตกปลาดังแต่เดือนพฤศจิกายน – มีนาคม ปลาที่ได้ คือ ปลาจวดเทียน ปลาทราย ฯลฯ
	ป่าชายเลนชุมชน จากปากคลองบ่อเจ็ดลูกถึงป่าชายเลนชุมชน ใช้เวลาประมาณ 5 นาที จากป่าชายเลนชุมชนถึงคลองท่าแคัดประมาณ 1 ชั่วโมงไปจนถึงด้านในป่าเป็นพื้นที่ป่าชุมชน 400 ไร่ มีความหลากหลายของพันธุ์ไม้มีพันธุ์ไม้สมุนไพร ไม้โกงกางใบใหญ่ ไม้โกงกางใบเล็ก ไม้ตะบูน ไม้ถั่ว(ไม้ลังกาโด) ไม้มุตตา(ไม้ตุม) ฯลฯ มีทั้งสัตว์น้ำ และสัตว์บก ประกอบไปด้วย ปูเปี้ยว ปูดำ ลิง ค่าง นกพังกา สัตว์ที่นำมาเป็นอาหารของชาวบ้าน เช่น หอยตาแดง(จวบแจง) หอยเข้ม หอยแครงมัน หอยลอกัน หอยสีโกง (สันขวาน) นักท่องเที่ยวสามารถนั่งเรือชมป่าชายเลนและเก็บหอยนำมาประกอบอาหารได้ แต่ต้องตระหนักถึงการอนุรักษ์ ดูแลรักษาป่า ทางชุมชนได้จัดกิจกรรมปลูกป่าในวันสำคัญปีละ 2 ครั้ง มีป้ายบอกแนวเขตอนุรักษ์ตลอดแนว และมีการนำเสนอโครงการทำสะพานเดินเท้า(วอร์คเว)กับสถานีพัฒนาป่าชายเลนที่ 37 เป็นแผนของหน่วยงานที่จะจัดทำในอนาคต เพื่อให้

นักท่องเที่ยวเยาวชนชนในชุมชนและนอกชุมชนได้ศึกษาระบบนิเวศในป่าชายเลน และสามารถชมปู หลากสีได้ในป่าชายเลน มีปูก้ามดาบ ปูก้ามใหญ่ ปูก้ามมือ ปูแสม ลิงแสม ฯลฯ

โบราณสถานบ่อเจ็ดลูก ปัจจุบันเนื้อที่ 2 ไร่ ได้บูรณะ ซ่อมแซมบางส่วน สร้างศาลาโดยงบประมาณจากศูนย์วัฒนธรรม จังหวัดสตูล และจัดทำป้ายโบราณสถาน ปูกลมะพร้าวสองยอด

ตาราง 28 (ต่อ)

ชื่อชุมชน	สารสนเทศที่จำเป็น
	<p>แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ มีดังต่อไปนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - เขาช้าง หรือเขาขี้มัน(ขม้น) เป็นสัญลักษณ์ของบ้านบ่อเจ็ดลูก อยู่ตรงทางเข้าบ้านบ่อเจ็ดลูก ลักษณะคล้ายกับช้างกำลังหมอบเมื่อมองออกจากบ้านบ่อเจ็ดลูก - ถ้ำลอดเสือลั่นลาย และถ้ำฤาษี ปี พ.ศ. 2506 มีชายคนหนึ่งชื่ออุทัย สุวรรณฤกษ์ เป็นคนจังหวัดพัทลุง ได้เดินทางลงไปยังเกาะอาดัง เพื่อไปจุดธูป และอาศัยอยู่บนเกาะอาดังเป็นเวลานาน - ถ้ำทอง ถ้ำแห่งนี้อยู่ด้านหลังโรงเรียนบ้านบ่อเจ็ดลูก - หาดกะลิง เมื่อก่อนหาดนี้จะเกิดลมหมุนตลอด ชาวบ้านเรียกหาดนี้ว่าหาดลมหมุน ต่อมาเรียกกันว่า กะลิง (ลูกช้าง) - หาดนุ้ยและเขาหาดนุ้ย อยู่ติดกับหาดนุ้ยมีทางขึ้นที่ปากน้ำรีสอร์ท เป็นจุดชมวิวกว้างที่มองเห็นรอบๆ ทั้งในทะเล และหมู่บ้าน - ผาใช้หนี - ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่งสตูล เป็นที่เพาะเลี้ยงพ่อพันธุ์ แม่พันธุ์สัตว์น้ำ มีพันธุ์สัตว์น้ำหลายชนิด - ปราสาทหินพันยอด อยู่ด้านทิศตะวันตกเฉียงเหนือเกาะเขาใหญ่ มีหินสลักรูปช้างซ้อนกันคล้ายยอดปราสาทเป็นยอดมากมาย - เกาะเขาใหญ่เป็นเกาะที่ใกล้กับชายฝั่ง ใช้เวลาเดินทางประมาณ 20 นาที ที่สำคัญเป็นที่หลบมรสุมของชาวประมงยามที่ออกทะเล เป็นแหล่งทำมาหากิน แหล่งตกปลาและยังเป็นแหล่งท่องเที่ยว ที่พิเศษในบริเวณอ่าวสามารถมาเที่ยวได้ตลอดทั้งปี ภายในเกาะเขาใหญ่มีสถานที่ท่องเที่ยวหลายแห่งด้วยกัน คือ อ่าวมะขาม 1 บ่อน้ำช่องขลาด อ่าวโละกะระ อ่าวหินงาม อ่าวตะไละบินแต อ่าวก้ามปู (อ่าวเตลสา) หินตาหินยาย (โต๊ะหีโต๊ะคอก) <p>ภูมิปัญญาท้องถิ่น 1. การจับปลา เนื่องจากชาวบ้านบ่อเจ็ดลูกส่วนใหญ่มีอาชีพประมง เมื่อออกทะเลจับปลา ชาวประมงมักดูทิศทางลม ระดับน้ำในท้องทะเล ซึ่งในแต่ละวันไม่เหมือนกัน น้ำจะเดินเปลี่ยนทิศทางไปทุก ๆ 10 นาที ในการวางอวนแต่ละครั้งชาวประมงจะต้องรู้ลักษณะการเดินของน้ำ ซึ่งทำให้ฝูงของปลาเปลี่ยนไป การวางอวนต้องวางแบบขวางน้ำจึงจะได้ปลาเป็นลักษณะของธรรมชาติ และต้องรู้แหล่งอาศัยของปลาแต่ละชนิดปลามักจะอยู่ที่คอกทราย ถ้าเป็นกุ้งมักอาศัยดินที่เป็นโคลน ชาวบ้านมักจะจำลักษณะที่อยู่ของปลา และบอกต่อกันไปสู่ลูกหลานซึ่งเป็นวิธีการหาปลาของคนสมัยก่อนที่ใช้กันมา แต่ถ้าเป็นในปัจจุบันการจับปลาในเชิงพาณิชย์มักใช้ดาวเทียมค้นหาที่อยู่ของฝูงปลา และสามารถจับได้ง่าย 2. นวดแผนโบราณ ผู้มีความรู้ในด้านนี้มีอยู่ 2 คน คือ นายถวิล หมั่นดี และนายรชเชต ชุนพลทั้งสองเป็นคนพิการทางสายตา ได้ผ่านการอบรมจากศูนย์การศึกษาคนพิการจังหวัดสตูล ใช้เวลา 3 เดือน เป็นหลักสูตรจากสมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย จุดประสงค์ในการนวด คือ เพื่อคลายเครียด คลายเส้น รักษาอัมพฤกษ์รักษาโรคเมื่อย การนวดฝ่าเท้า นวดขา และนวดทั้งร่างกายเพื่อให้เส้นเอ็นตัว ค่าบริการต่อครั้ง 100 บาทใช้เวลา 1 ชั่วโมงกับ 45 นาที 3. หัตถกรรมพื้นบ้าน ประกอบด้วยการเย็บจาก เอาใบจากมาเย็บเพื่อนำไปมุงหลังคา ผู้ที่เย็บจากเพื่อขายเป็น</p>

ประจำ คือ นางมาหวัน วิจิตร นางย้าอ๊ะ หวังสพ นางมะ หวังสพจากมีขนาดของดับความยาว 2 คอก กับ 1 กำ ใช้ใบจากจำนวน 100 ใบ การเย็บจากแต่ละครั้ง 2 ใบ หรือ 1 คู่ อุปกรณ์ที่ใช้ในการเย็บหวายความยาวประมาณ 3 คอกไม้ไผ่ผ่าซีก ความยาวประมาณ 2 คอกและใบจากขายราคาต่บละ 4 บาท ทำตุตง หรืออบ จากใบจาก เสวียนหม้อ จากก้านจาก กำแปดหรือที่สำหรับใส่ยาเส้นเสื่อ กระจงใส่ของ ดอกไม้ แจกัน จากใบเตย และการ ทำเรือหัวโพงจากเศษไม้

ตาราง 28 (ต่อ)

ชื่อชุมชน	สารสนเทศที่จำเป็น
บ้าน ทุ่งสะเป๊ะ	<p>1. ข้อมูลพื้นฐานชุมชน</p> <p>1.1 ประวัติความเป็นมาของชุมชนทุ่งสะเป๊ะ ตามคำบอกเล่าของผู้สูงอายุ เล่าว่าบริเวณพื้นที่หมู่บ้านนี้ มีมา 200 กว่าปีแล้วตั้งแต่มี สองสามีภรรยา สามีชื่อ นายหมาด ภรรยาชื่อนางเทศ อพยพมาจากพัทลุง เพื่อจะไปพื้นที่อื่นต่อ แต่ ระหว่างทางข้าวเปลือกที่นำมาเกิดร่วงหล่นลงพื้น แล้วกิ่งกวมขึ้น นายหมาดก็เลยตัดสินใจว่าที่นี่ เหมาะที่จะเป็นที่อยู่อาศัย จึงเริ่มต้นปลูกสร้างบ้านและบุกเบิกพื้นที่ทำนา สร้างสวนมะพร้าว เพราะเดิมบริเวณนี้เป็นป่าไม้สะเป๊ะล้วน ๆ (ต้นลำแพนในปัจจุบัน) เวลาต่อมาทั้งสองก็ได้ชวนน้องชายและน้องสาวของตนมาอยู่ด้วย (น้องสาวนายหมาดชื่อนางบี น้องชายของนางเทศชื่อนายหมาดสัน บ้านเดิมอยู่แหลมแคท่าแล หลา ซึ่งต่อมาได้แต่งงานด้วยกันนายหมาดและนางเทศมีบุตรด้วยกัน คือ นายหมาดหลี นายเริะ นายดาอีนางลิบ และ ส่วนนางบีมีลูกกับนายหมาดสันสองคนคือ นายแบน นางฉาวพอง นางบีมีลูกติด สองคน คือนางบีอ๊ะกับนายเตบ ชื่อ “บ้านทุ่งสะเป๊ะ” จึงถูกตั้งขึ้น อยู่ในเขตหมู่ที่ 2 ตำบลขอนแก่นในสมัยนั้นโดยนายหมาดเป็นคนแรก ที่เข้ามาอยู่ในหมู่บ้านนี้ และเป็นต้นตระกูล “รักษะเป๊ะ” ในปัจจุบัน</p> <p>1.2 แนวคิดและการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในการคิดการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนทุ่งสะเป๊ะเกิดจากกระบวนการวิจัยภายใต้คำถามของทีมีวิจัยและคณะดำเนินงานการท่องเที่ยวโดยชุมชนชุมชนทุ่งสะเป๊ะที่ว่า “ทำอย่างไรให้การท่องเที่ยวสอดคล้องกับวิถีชีวิตชุมชนและสามารถสร้างให้คนในชุมชนเกิดการพัฒนา” จากที่กำนันอนุ สารบัญญัติ ย้ายที่อยู่ไป ทำธุรกิจแปปลาที่คลองวังวน ทำให้ “บ้านริมหาด” เป็นบ้านว่าง แต่นายตรี สารบัญญัติเป็นพ่อที่ยังมาคอยดูแลความเรียบร้อยทุกวัน ไว้คอยต้อนรับคณะญาติและ เพื่อนๆหรือเผื่อใครที่มาเที่ยวทะเลจะได้มาพักผ่อนที่นี่ ด้วยบรรยากาศที่สงบ ธรรมชาติที่บริสุทธิ์ ประกอบกับความมีอัธยาศัยของชาวบ้านที่นี่ ทำให้มีผู้มาเที่ยวพักผ่อนเพิ่มขึ้น และได้ให้ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าใช้จ่าย ต่าง ๆ แทนค่าขอบคุณ อีกทั้งได้ให้ความคิดเห็นว่าเป็นที่ “ที่นี่สบาย สงบ น่าจะจัดทำเป็นที่พักผ่อนและที่ระชุมสัมมนา” จึงกลายเป็นการจุดประกายความคิดเรื่องการทำรีสอร์ทชุมชนขึ้นมา พ.ศ.2551 เป้าหมายการท่องเที่ยว (Goal) รักษาทรัพยากรธรรมชาติ วิถีชีวิต อนุรักษ์ประเพณี วัฒนธรรม</p> <p>1.3 สภาพทั่วไปของชุมชนทุ่งสะเป๊ะ บ้านทุ่งสะเป๊ะตั้งอยู่ หมู่ที่ 2 ตำบลทุ่งบุหลัง อำเภอทุ่งหว้า จังหวัดสตูล ห่างจากที่ว่าการอำเภอทุ่งหว้า 21 กิโลเมตร และห่างจากศาลากลางจังหวัดสตูลประมาณ 80 กิโลเมตร ชาวบ้านในชุมชนประกอบอาชีพหลัก ได้แก่ทำประมงชายฝั่ง ได้แก่ เป๊ะน้ำลึก เป๊ะน้ำตื้น อวนปูม้า อวนปลาทุเบ็ดตกปลาไซปูม้า ไซปูดำ ประมงเพาะเลี้ยง ได้แก่ เลี้ยงปลาเก๋ในบ่อดิน เลี้ยงปูดำในบ่อดิน เลี้ยงปลานิลในบ่อดิน อาชีพรอง ทำนา เลี้ยงสัตว์ ทำสวน ค้าขาย ปลูกผัก รับจ้างทั่วไป ตัดเย็บเสื้อผ้า</p> <p>2. ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมของชุมชน</p> <p>2.1 ทรัพยากรธรรมชาติ ชายหาด มีลักษณะดินทรายปนเลน มีความยาวประมาณ 10 กิโลเมตร ในช่วงเดือนพฤศจิกายนจนถึงเดือนเมษายนของทุกปีเป็นที่ที่พักผ่อน อีกทั้งยังเป็นแหล่งอาหารของชาวบ้านในชุมชน โดยเฉพาะเป็นแหล่งที่อยู่ของหอยทากเขา หอยหวาน และแมงดาทะเลซึ่งจะมีมากในวันขึ้น 15 ค่ำของทุกเดือน เพราะเป็นวันน้ำขึ้นเต็มที่ นอกจากนี้จะเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ทะเลชายหาดทุ่งสะเป๊ะยังเป็นจุดรับอากาศบริสุทธิ์ที่กลิ่นอายทะเล และเป็นจุดชมวิวยามพระอาทิตย์ตกในยามเย็น และสามารถมองเห็นเกาะที่มีชื่อเสียงใน</p>

จังหวัดสตูลและจังหวัดตรังที่เรียงรายมากมายอยู่ในทะเลในระยะใกล้ เช่น เกาะเกตรา เกาะบูโหลน เกาะสามเกาะตะรุเตา เกาะหนู เกาะตาปู

ตาราง 28 (ต่อ)

ชื่อชุมชน	สารสนเทศที่จำเป็น
	<p>ป่าชายเลน จะปกคลุมไปด้วยต้นปาด ต้นปีป ต้นโกงกางใบใหญ่ ต้นโกงกางใบเล็ก ต้นแสม ต้นบุนนาค ต้นบุนนาค ต้นถั่วขาว ต้นถั่วดำ ต้นโตด ต้นหลังกาโต เหงือกปลาหมอ ต้นมูตา ต้นแฝง ต้นดูหงุน ต้นจาก ต้นซีง่า และต้นตูดม ประโยชน์ป่าชายเลนมีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนโดยตรง สามารถใช้พืชพันธุ์ภายในป่าชายเลนเป็นยารักษาโรค เช่น ต้นตูดม แก้วร้อนในภายในปาก ต้นสวาดเป็นยาถ่ายพยาธิและต้นเหงือกปลาหมอสามารถแก้ริดสีดวงทวารและฝี เป็นต้น ทั้งนี้ป่าชายเลนสามารถเป็นกำบังลมในหน้ามรสุมให้กับชุมชนในช่วงเดือนมิถุนายนถึงกันยายนของทุกปี ต้นไม้บางประเภทในป่าชายเลนยังสามารถนำมาเป็นวัสดุในการสร้างโป๊ะเพื่อจับปลาในทะเลชายฝั่ง สร้างบ้านพักที่อยู่อาศัยของคนในชุมชน ต้นไม้บางประเภทนำไปทำเครื่องมือในการจับสัตว์ทะเล อย่างเช่น ไม้ปูนขาวและไม้ปีปใช้ทำไซเพื่อดักปลา เปลือกต้นแสมนำไปแช่น้ำเพื่อเป็นลี้ย้อมอวนทำให้มีความทนทาน เป็นต้น ป่าชายเลนยังเป็นแหล่งทำมาหากินของชาวบ้านในช่วงมรสุมเป็นการตกปูค้ำในเวลาเช้าวันช่วง 12 ค่ำ จนถึง 4 ค่ำของอีกเดือน ไม่ว่าจะข้างขึ้นหรือข้างแรม ซึ่งสามารถตกได้ทั้งปีแม้จะเป็นช่วงมรสุม ทั้งนี้ป่าชายเลนยังเป็นที่เพาะพันธ์สัตว์น้ำ เช่น กุ้ง หอย ปู ปลา และยังเป็นบริเวณประกอบอาชีพปลากกระชังของชาวบ้านในชุมชนตลอดทั้งปี เช่น ปลากะพงขาว ปลาเก๋า ปลาดอกหมาก ปลาช่อนทะเล เป็นต้น</p>
	<p>2.2 วัฒนธรรมและประเพณี วิถีชีวิตชาวบ้านในชุมชนทุ่งสะเป๊ะประกอบอาชีพประมงชายฝั่ง เป็นอาชีพหลักซึ่งประกอบด้วยการทำโป๊ะน้ำลึก โป๊ะน้ำตื้น อวนปูม้า อวนปลาทุ เบ็ดตกปลาไซปูม้า ไซปูดำ และการเลี้ยงปลาเก๋า ปูดำน้ำม และปลานิลในบ่อดิน อาชีพรองก็คือการทำนา เลี้ยงสัตว์ ทำสวน ค้าขาย ปลูกผัก รับจ้างทั่วไป ตัดเย็บเสื้อผ้า ส่วนใหญ่ชาวบ้านชุมชนนับถือศาสนาอิสลาม ดังนั้นวิถีชีวิตของคนในชุมชนจึงอยู่ภายใต้ข้อจำกัดของศาสนาอิสลามและอาชีพชาวประมง ชาวบ้านประกอบพิธีกรรมทางศาสนาอิสลามสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือพิธีกรรมที่ต้องทำเป็นประจำ ได้แก่ การละหมาด การแต่งกายมิดชิดของมุสลิมะ (ผู้หญิงที่นับถือศาสนาอิสลาม) การละหมาดยุมอะฮ์ และพิธีกรรมที่เป็นประเพณีสืบทอดของชาวมุสลิม ซึ่งประกอบพิธีกรรมตามช่วงเวลา ได้แก่ การถือศีลอด การเข้าสุนัต เมาลิดินนาบี (พิธีรำลึกถึงพระประวัติของพระศาสดา) ฮารีรายอ</p>
3. องค์การชุมชน	
	<p>3.1 กลุ่มการแปรรูปอาหารทะเล การจัดตั้งกลุ่มแปรรูปอาหารทะเลตามฤดูกาล มีเป้าหมายเพื่อถนอมอาหารเพื่อเก็บไว้รับประทานนอกฤดูกาลนอกจากนั้นยังแปรรูปอาหารส่งขายให้กับผู้บริโภคนอกชุมชนเพื่อสร้างรายได้ให้กับชาวบ้านในชุมชน</p>
	<p>ความเป็นมาของกลุ่มแปรรูปอาหารทะเลตามฤดูกาล ความเป็นมาของกลุ่มแปรรูปอาหารทะเลตามฤดูกาลเกิดจากการจับสัตว์ทะเลมาในจำนวนมากที่มากกว่าความต้องการในการรับประทานในแต่ละวันหรือแต่ละครั้งที่จับจึงทำให้สัตว์ทะเลที่จับมาได้เน่าเสียโดยเปล่าประโยชน์ แต่ละครอบครัวในชุมชนจึงทำการถนอมอาหารด้วยวิธีการต่าง ๆ หลังจากนั้นจึงนำไปขายได้รับการตอบรับจากผู้บริโภคเป็นอย่างดี จึงจัดตั้งกลุ่มแปรรูปอาหารทะเลตามฤดูกาล ขึ้นเพื่อสร้างรายได้ให้กับชาวบ้านในชุมชนบ้านบูโบาย โดยเฉพาะแม่บ้านของแต่ละครอบครัวสะท้อนได้จากสมาชิกภายในกลุ่มส่วนใหญ่เป็นแม่บ้าน</p>

3.2 กลุ่มวีลแชร์ชุมชน การจัดตั้งกลุ่มวีลแชร์ชุมชนมีเป้าหมายเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนที่ต้องการพักผ่อนค้างคืนเพื่อเรียนรู้ แลกเปลี่ยนวิถีชีวิตประเพณี วัฒนธรรม รวมถึงทรัพยากรกับชาวบ้านในชุมชน อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมรายได้เสริมให้แก่คนในชุมชน ความเป็นมาของกลุ่มวีลแชร์ชุมชน เกิดจากมีนักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนต้องการท่องเที่ยวที่เน้นการศึกษาแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมกับคนในชุมชน และเป็น การส่งเสริมอาชีพเพื่อสร้างรายได้เสริมเพื่อสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน

ตาราง 28 (ต่อ)

ชื่อชุมชน	สารสนเทศที่จำเป็น
	<p>4. การจัดการการท่องเที่ยวชุมชน</p> <p>4.1 โครงสร้างและหน้าที่ของการดำเนินงานในชุมชน โครงสร้างและหน้าที่ของการดำเนินงานในชุมชน ทุ่งสะโงะได้แบ่งโครงสร้างและหน้าที่การทำงานอย่างชัดเจนโดย ซึ่งโครงสร้างการทำงานประกอบด้วย ด้านที่พัก ด้านรักษาความปลอดภัย ด้านโปรแกรมการท่องเที่ยว ด้านกฎกติกา และด้านแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งแบ่งออกเป็นแหล่งท่องเที่ยวจากทรัพยากร ภูมิปัญญาชาวบ้าน ตำนาน/ประวัติศาสตร์ ชนบธรรมเนียม และวิถีชีวิต</p> <p>4.2 กติกาในการจัดการการท่องเที่ยว ห้ามนำสุราหรือยาเสพติดเข้ามา ห้ามพกพาอาวุธ</p> <p>4.3 กิจกรรมสร้างการเรียนรู้ของคนในชุมชน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ฟันฟูและอนุรักษ์ การจัดการปาชายเลน ปลุกสนทะเล ในพื้นที่แหลมบังโก๊ะ - ฟันฟูและอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต การรำมวยไทย การรำตาลีกีบัส รมรงค์การทำโป๊ะน้ำตื้น ลากอวนชายหาด การแปรรูปอาหารทะเล การทำขนมของกลุ่มปะการัง ค่ายมวยเยาวชน กลุ่มผ้าอ้อมตามัน - สร้างการเรียนรู้ การบริหารจัดการวีลแชร์ชุมชนบ้านทุ่งสะโงะ การเลี้ยงปลาเก๋ในบ่อดิน การผลิตปุ๋ยชีวภาพจากหอยเชอรี่ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านทุ่งสะโงะ <p>4.4 โปรแกรมการท่องเที่ยวและอัตราค่าบริการ 1. การฟันฟูอนุรักษ์ การจัดการปาชายเลน ปลุกสนทะเล ในพื้นที่แหลมบังโก๊ะ 2. ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต การรำมวยไทย การรำตาลีกีบัส การทำโป๊ะน้ำตื้น ลากอวนชายหาด การแปรรูปอาหารทะเล การทำขนมของกลุ่มปะการัง ค่ายมวยเยาวชน กลุ่มผ้าอ้อมตามัน 3. การสร้างการเรียนรู้ การบริหารจัดการวีลแชร์ชุมชนบ้านทุ่งสะโงะ การเลี้ยงปลาเก๋ในบ่อดิน การผลิตปุ๋ยชีวภาพจากหอยเชอรี่ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านทุ่งสะโงะ</p> <p>4.5 อัตราค่าบริการ อาหารและที่พัก เต็นท์สนาม 150-200 บาทต่อหลังต่อคืน บ้านบังโก๊ะ 350 บาทต่อหลังต่อคืน บ้านขุนชนะ 300 บาทต่อหลังต่อคืน บ้านพักศูนย์ โฮมสเตย์ 2,000 บาท (พักได้ไม่เกิน 25 คน) รับคณะ 30 คนขึ้นไป 100 บาทต่อหลังต่อคืน อาหาร อาหารเช้า 20-40 บาทต่อคนต่อมื้อ อาหารว่าง 20-30 บาทต่อคนต่อมื้อ อาหารกลางวัน 70 - 100 บาทต่อคนต่อมื้อและถ้าอาหารทะเล 140 บาทต่อคนต่อมื้อ และค่าเช่าเรือคายัค ลำละ 100 บาท</p> <p>4.6 การจัดสรรรายได้ ทุกหน้าที่จะต้องหมุนเวียนกันทำ ยกเว้น หน้าที่ดูแลทั่วไป 1 คน และหน้าที่แม่ครัวหลัก 1 คน การจัดสรรกำไรสุทธิ บันผลให้สมาชิก 70% ทุนถาวร 25% กองทุนสวัสดิการ 5%</p> <p>5. การเรียนรู้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ฟันฟูและอนุรักษ์ การจัดการปาชายเลน ปลุกสนทะเล ในพื้นที่แหลมบังโก๊ะ - ฟันฟูและอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต การรำมวยไทย การรำตาลีกีบัส - รมรงค์การทำโป๊ะน้ำตื้น ลากอวนชายหาด การแปรรูปอาหารทะเล การทำขนมของกลุ่มปะการัง ค่ายมวยเยาวชน กลุ่มผ้าอ้อมตามัน - สร้างการเรียนรู้ การบริหารจัดการวีลแชร์ชุมชนบ้านทุ่งสะโงะ การเลี้ยงปลาเก๋ในบ่อดิน การผลิตปุ๋ย

ชีวภาพจากหอยเชอรี่ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านทุ่งสะเป๊ะ

ตาราง 28 (ต่อ)

ชื่อชุมชน	สารสนเทศที่จำเป็น
ชุมชนบ้าน บากันเคย	<p>1. ข้อมูลพื้นฐานชุมชน</p> <p>1.1 ประวัติความเป็นมาของบ้านบากันเคย ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านบากันเคย หมู่ที่ 3 ตำบลตันหยงโป อำเภอเมือง จังหวัดสตูล ผู้อาวุโสในชุมชนเล่าว่ามีโต๊ะหมานจะเกาะสุ อพยพจากไทรบุรี(รัฐเคदार ประเทศมาเลเซียปัจจุบัน) เป็นต้นตระกูล “มะสมัน” ในปัจจุบัน โต๊ะอาจะสุ อพยพมาจากอาจะสุ (ปัจจุบันเป็นจังหวัดหนึ่งในประเทศอินโดนีเซีย) เป็นต้นตระกูล “ยูเหล” ในปัจจุบัน และโต๊ะสาเรสุ (บ้างก็เรียกโต๊ะเซฮัด) เป็นผู้คนกลุ่มแรกที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานในพื้นที่ชุมชนบ้านบากันเคยในปัจจุบัน หลังจากนั้นก็มีกลุ่มคนจากเกาะลิงงจังหวัดตรัง เข้ามาตั้งถิ่นฐานในพื้นที่บากันเคยเป็นกลุ่มถัดไปและอยู่ร่วมกันมาจนถึงรุ่นลูก รุ่นหลานในปัจจุบัน สำหรับชื่อหมู่บ้านที่เรียกกันในสมัยนั้น คือ บ้าน”บากัน” ซึ่งเป็นภาษามลายู แปลว่า “ที่ปัก” เป็นพื้นที่ปัก ที่หลบฝน หลบพายุของชาวประมง ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวกองทัพญี่ปุ่นเคยยกพลขึ้นบกสมัยสงครามโลก</p> <p>ที่ 2 ในการทำสงครามกับเมืองไทรบุรีในสมัยนั้น (รัฐเคदार ประเทศมาเลเซียปัจจุบัน) ส่วน “เคย” เป็นภาษาไทยถิ่นใต้แปลว่า “กะปิ” ดังนั้น “บากันเคย” จึงหมายถึงที่ปักเพื่อทำกะปิ สอดคล้องกับอาชีพของชาวบ้านในสมัยนั้นเพราะชาวบ้านมีอาชีพจับ กุ้งเคย (กุ้งตัวเล็ก) เพื่อนำมาทำกะปิ เพราะว่าพื้นที่แถบชุมชนบากันเคยสมัยนั้นมีกุ้งเคยเป็นจำนวนมาก จึงเรียกชื่อหมู่บ้านว่า “บากันเคย” มาจนปัจจุบัน</p> <p>1.2 แนวคิดและการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน ชาวบ้านชุมชนบากันเคยให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเป็นเวลานาน โดยในอดีตได้จัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลโดยเฉพาะการทำประมงที่ผิดกฎหมายจากผู้ประกอบการ ในปัจจุบันชุมชนบ้านบากันเคยจึงเป็นแหล่งที่อยู่ของสัตว์น้ำทางทะเลนานาชนิดและเป็นพื้นที่ที่มีระบบนิเวศที่สมบูรณ์เหมาะแก่การศึกษาเรียนรู้ ชาวบ้านจำนวนหนึ่งมีโอกาสเข้าร่วมทำวิจัยเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนโดยใช้แหล่งทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนเพื่อสร้างรายได้เสริมให้กับชาวบ้านในชุมชนอีกทางหนึ่งและยังคงดำเนินงานภายใต้การอนุรักษ์ทรัพยากร จึงจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ขึ้นเพื่อเป็นศูนย์กลางในการประสานงานด้านการท่องเที่ยวของชุมชนและเปิดรับนักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนพร้อมทั้งทำการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนสืบไป เป้าหมายการท่องเที่ยว (Goal) เป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับแขกผู้มาเยือนหรือนักท่องเที่ยว เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในชุมชนในการดูแลทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมชุมชน</p> <p>1.3 สภาพทั่วไปของบ้านบากันเคย ลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบ ลักษณะของดินเหนียวปนดินกรวด เนื้อที่ประมาณ 900 ไร่ โดยรวมป่าชายเลน ล้อมรอบบริเวณป่าไม้ชายเลน ประชากรส่วนใหญ่ทำอาชีพประมงขนาดเล็กและรับจ้าง มีท่าเทียบเรือ 2 แห่ง บริเวณรอบหมู่บ้านเป็นที่จอดเรือตลอดแนว สภาพอากาศร้อนชื้นทั้งกลางวันและกลางคืนตามแนวชายฝั่งทะเลภาคใต้ของไทย ปลายเดือนมกราคมถึงเมษายนจะแห้งแล้งและร้อนจัดระหว่างเดือนเมษายนถึงเดือนธันวาคม โดยส่วนใหญ่จะเป็นฝนและมรสุมอากาศจะเย็นเล็กน้อย ชาวบ้านในชุมชนเป็นคนมีน้ำใจ เป็นกันเอง มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ อธิษาศัยไมตรีต่อผู้พบเห็น การเป็นอยู่เรียบง่าย ทุกคนในหมู่บ้านจะรู้จักกันหมด มีความเป็นอยู่แบบพี่น้องกัน ได้มากก็แบ่งกันกิน มีความเคร่งขจัดในเรื่องของศาสนา มีการสอนอัล-กรุอาน ในชุมชนมีโต๊ะครู (นักวิชาการอิสลาม) ที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านศาสนา และมีการแลกเปลี่ยนกันในเรื่องศาสนา ชาวบ้านจึงใช้หลักการทางศาสนาอิสลามเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต อาณา</p>

เขต ทิศเหนือติดต่อกับตำบลเจ๊ะบิลัง ทิศตะวันออก ติดต่อกับ หมู่ที่ 6 ตำบลควนขัน ทิศใต้ ติดต่อกับทะเลอันดามัน
ทิศตะวันตก ติดต่อกับ หมู่ที่ 1 ตำบลตันหยงโป

ตาราง 28 (ต่อ)

ชื่อชุมชน	สารสนเทศที่จำเป็น
	<p>2. ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมของชุมชน</p> <p>2.1 ทรัพยากรธรรมชาติ สัตว์น้ำทางทะเล บากันเคยเป็นชุมชนที่อุดมสมบูรณ์เนื่องจากมีการรวมกลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติโดยชาวบ้านในชุมชนมาเป็นเวลานานจึงทำให้มีสัตว์น้ำทางทะเลหลากหลายสายพันธุ์ไม่ว่าจะเป็น กุ้ง หอย ปู ปลา และสัตว์น้ำที่อาศัยอยู่ในทะเลชนิดอื่นๆ ชาวบ้านชุมชนจึงมีแหล่งอาหารทะเลที่อุดมสมบูรณ์และสดอยู่เสมอ ทั้งนี้ในชุมชนบ้านบากันเคยมีหาดทรายซึ่งมีหอยนานาชนิดมากมาย ปลาหลากหลายสายพันธุ์ทั้งที่เป็นปลาสวยงาม และปลาที่นำมาเป็นอาหาร ชุมชนบากันเคยจึงเป็นแหล่งตกปลาที่ได้รับความนิยมชาวบ้านในชุมชนและผู้มา ปูหลากหลายสายพันธุ์อาศัยอยู่เพราะความอุดมสมบูรณ์ แต่ที่มามากและเป็นที่นิยมจับมาประกอบอาหารของชาวบ้านคือปูดำ กุ้งหลากหลายสายพันธุ์ แต่ที่นิยมจับมาประกอบอาหารของชาวบ้าน และแมงดาทะเล</p> <p>ป่าชายเลน ป่าชายเลนชุมชนบากันเคยมีความหลากหลายของพันธุ์ไม้ ไม่ว่าจะเป็นไม้แสม ไม้โกงกางใบใหญ่ ไม้โกงกางใบเล็ก ไม้ตะบูน ไม้ถั่ว (ไม้ลังกาไต) ไม้มุดา(ไม้ตุ้ม) และอีกมากมายซึ่งเป็นที่อยู่ของสัตว์น้ำและสัตว์บกหลากหลายสายพันธุ์แต่ที่เห็นได้เด่นชัดและมีอยู่มากมายก็ประกอบไปด้วย ปูเปรี้ยว ปูดำ ลิง ค่าง นก พังกา และสัตว์ที่นำมาเป็นอาหารของชาวบ้าน เช่น หอยตาแดง(จวบแจง) หอยเข็ม หอยแครงมัน หอยลอกัน หอยลิโง (สันขวาน) เป็นต้น</p> <p>เกาะ บ้านบากันเคยมีเกาะกลางทะเลมากมาย แต่ละเกาะห่างจากฝั่งไม่มากนัก ซึ่งแต่ละเกาะบริเวณบ้านบากันเคยอุดมไปด้วยสัตว์ทะเล กุ้ง หอย ปู ปลา นานาพันธุ์ ชาวบ้านชุมชนบ้านบากันเคยจึงมีแหล่งทำประมงระวางเกาะเพราะเป็นแหล่งสัตว์น้ำทางทะเล เกาะบริเวณบ้านบากันใหญ่ที่มีความสำคัญในการดำรงชีวิตของชาวบ้านประกอบด้วย เกาะหินเหล็ก (เกาะกวาง) เกาะสาม และเกาะมดแดง นอกจากนี้แต่ละเกาะจะอุดมไปด้วยทรัพยากรสัตว์น้ำทางทะเลเป็นแหล่งทำการประมงแล้ว ยังมีความสวยงามเหมาะแก่การท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจและเป็นแหล่งดูนกนานาชนิดอีกด้วย</p> <p>ชายหาด บ้านบากันเคยไม่มีพื้นที่ชายหาดติดกับชายฝั่ง เพราะชายฝั่งส่วนใหญ่จะเป็นดินเลนที่มีป่าโกงกางที่อุดมสมบูรณ์ประกอบกับพื้นที่ชุมชนบากันเคยมีทิศทางลมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาจึงส่งผลให้เกิดทะเลแหวกที่มีความสวยงามเป็นระยะทางยาวถึง 4 กิโลเมตร หรือที่เรียกว่า สันหลังมังกร (ระหว่างเกาะสามกับเกาะหัวมัน) ดังนั้นชายหาดกลางทะเลหรือสันหลังมังกรที่เกิดจากทิศทางกรพัดของลมในช่วงเวลาน้ำลดจึงเป็นชายหาดประจำบ้านบากันเคยที่มีความสวยงามและอุดมไปด้วยสัตว์ทางทะเลนานาพันธุ์</p> <p>2.2 วัฒนธรรมและประเพณี ขนบธรรมเนียมประเพณีของบ้านบากันเคย ชาวบ้านนับถือศาสนาอิสลาม 100% ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักการของศาสนาอิสลาม และประเพณีนิยมอย่างเคร่งครัด มีกิจกรรมและวันสำคัญทางศาสนา ประกอบด้วย</p> <p>เมาลิดดินนบี เป็นวันคล้ายวันประสูติของศาสดามุฮัมมัด (ซล.) ศาสดาแห่งมนุษยชาติ ผู้ศรัทธาในศาสนาอิสลาม จะมีการรำลึกถึงคุณงามความดี หรือประวัติของท่านในอดีตกาล ในบรรยากาศแห่งความรักและระลึกถึงท่านอย่างแท้จริง รูปแบบของกิจกรรมมีหลายอย่าง</p> <p>วันตรุษอิดิลฟิตรี หรือที่นิยมเรียกว่า “วันรายาออกบวช” เพราะหลังจากที่มุสลิมได้ถือศีลอดมาตลอด</p>

ในเดือนรอมฎอน ก็จะถึงวันออกบวช ตอนเช้าจะมีการละหมาดร่วมกัน ทุกคนจะแต่งกายด้วยเสื้อผ้าที่สะอาด สวยงาม และมีกรจ่าย “ซากาตฟิตเราะฮ์”

ตาราง 28 (ต่อ)

ชื่อชุมชน	สารสนเทศที่จำเป็น
	<p>วันอาชูรอ ตรงกับวันขึ้น 10 ค่ำ เดือนมุฮัรรัม จัดขึ้นเพื่อระลึกถึงประวัติของนบีมุฮัมมัด ตอนเกิดอุทกภัยครั้งยิ่งใหญ่</p>
	<p>วันตรุษอิดิลอฎฮา หรือวันรายาฮ์จयी เนื่องจากมุสลิมทั่วโลกเริ่มประกอบพิธีฮัจญ์ ณ เมืองเมกกะ ประเทศซาอุดีอาระเบีย จะมีการทำกูรบาน หรือเชือดสัตว์เป็นอาหารแก่เพื่อนบ้าน และคนยากจน เพื่อขัดเกลาจิตใจให้เป็นผู้มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อเพื่อนมนุษย์</p>
	<p>การถือศีลอด เป็นหลักปฏิบัติที่มุสลิมจำเป็นต้องถือศีลอด ในเดือนรอมฎอนตลอดระยะเวลา 1 เดือน มุสลิมที่มีอายุเข้าเกณฑ์ศาสนบัญญัติ จะต้องงด การกิน การดื่ม การร่วมประเวณีตลอดจนทุกอย่างที่เป็นสิ่งต้องห้าม ตั้งแต่ดวงอาทิตย์ขึ้น จนกระทั่งตกดิน ทุกคนต้องสำรวมทั้งกาย วาจา ใจ เพราะเดือนรอมฎอนเป็นเดือนที่มีเกียรติยิ่งของศาสนาอิสลาม</p>
	<p>การละหมาด เป็นการแสดงความจงรักภักดีต่ออัลเลาะห์ ซึ่งเป็นที่ศรัทธาของชาวมุสลิม ทุกคนต้องปฏิบัติอย่างเคร่งครัด โดยถือว่าการเข้าเฝ้าผู้ทรงสร้างที่ยิ่งใหญ่ การแต่งกายต้องสะอาด เรียบร้อย มีความสำรวม พระองค์กำหนดเวลาละหมาดไว้วันละ 5 เวลา</p>
	<p>การทำฮัจญ์อัลเลาะห์ทรงบังคับ ให้มุสลิมที่มีความสามารถด้านกำลังกาย และกำลังทรัพย์ ต้องไปทำฮัจญ์ ณ นครเมกกะ ประเทศซาอุดีอาระเบีย ซึ่งมีขึ้นปีละครั้ง ชาวมุสลิมทั่วโลกจะเดินทางมารวมกัน เพื่อแสดงความจงรักภักดีต่ออัลเลาะห์ไม่ว่าคนคนนั้นจะเป็นใคร มีฐานะทางสังคมอย่างไร ต้องมาอยู่ที่เดียวกัน ทำกิจกรรม ร่วมกัน ทุกคนมีฐานะเป็นบ่าวของอัลเลาะห์อย่างเท่าเทียมกัน</p>
	<p>การเข้าสุนัต เป็นพิธีกรรมที่สำคัญอย่างหนึ่งของชาวมุสลิม ถือกันว่ามุสลิมที่แท้จริง ควรเข้าสุนัต ถ้าไม่ทำถือว่า เป็นมุสลิมที่ไม่สมบูรณ์ ไม่บริสุทธิ์ การเข้าสุนัต คือ การขลิบหนังหุ้มอวัยวะเพศของผู้ชายออก เพื่อให้สะดวกในการรักษาความสะอาด</p>
	<p>การแต่งกายแบบมุสลิม เป็นข้อบังคับของศาสนาอิสลามตามบทบัญญัติ มุสลิมผู้ศรัทธา จะต้องปกปิดที่พึงสงวน โดยกำหนดให้ผู้ชายปกปิดระหว่างสะดือกับหัวเข่า และผู้หญิงต้องปกปิดทุกส่วนของร่างกาย ยกเว้นใบหน้า และฝ่ามือ</p>
<p>3. องค์การชุมชน</p>	
	<p>3.1 กลุ่มชมรมเรือท่องเที่ยวชมระบบนิเวศ เป็นกลุ่มที่จัดตั้งขึ้นเพื่อบริการนำเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนบ้านปากกันเคย</p>
	<p>ความเป็นมาของกลุ่มเรือท่องเที่ยวชมระบบนิเวศ เกิดจากการจัดตั้งกลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านปากกันเคยส่งผลให้มีนักท่องเที่ยวและผู้มาเยือนเดินทางมาพักผ่อน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในชุมชนและแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติของชุมชนส่วนใหญ่อยู่ในทะเล รวมถึงวิถีชีวิตของชาวบ้านและระบบนิเวศ นักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนจึงจำเป็นต้องนั่งเรือออกไปออกไปเที่ยวชม สามารถสร้างรายได้เสริมให้กับชาวบ้านในชุมชนอีกทาง</p>
	<p>การจัดการกลุ่มเรือท่องเที่ยวชมระบบนิเวศ ปัจจุบันกลุ่มเรือใบมีทั้ง 25 ลำ ใช้งานเพื่อการต้อนรับนักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนตามลำดับที่จัดไว้ภายในกลุ่ม</p>
	<p>ความสัมพันธ์ของกลุ่มเรือท่องเที่ยวชมระบบนิเวศ กับการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านปากกันเคย เป็นกลุ่ม</p>

องค์กรที่จัดตั้งขึ้นมาเพื่อบริการนำเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวและผู้มาเยือน

3.2 กลุ่มธนาคารกึ่ง กึ่งเป็นสัตว์น้ำที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจในชุมชนเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นที่นิยมทั่วไป ของผู้บริโภค อีกทั้งยังเป็นวัตถุดิบที่ต้องการของโรงงานผลิตอาหาร ในช่วงเวลาที่ผ่านมาก็ถูกจับจากทะเลในชุมชนบ้านบากันเคยขึ้นมาใช้ประโยชน์อย่างมากมาจนเกินกำลังการขยายพันธุ์แบบธรรมชาติ ชาวบ้านในชุมชนบ้านบากันเคยจึงจัดตั้งกลุ่มธนาคารกึ่งขึ้น มีเป้าหมายเพื่อการอนุรักษ์กึ่งโดยการขยายพันธ์ตามธรรมชาติ ไม่ให้กึ่งสูญหายไป

ตาราง 28 (ต่อ)

ชื่อชุมชน	สารสนเทศที่จำเป็น
	<p>ความเป็นมาของกลุ่มธนาคารกึ่ง ด้วยพื้นฐานการทำประมงพื้นบ้านด้วยสามัญสำนึกของชาวประมงในชุมชนบ้านบากันเคยที่เกิดความตระหนักเห็นถึงความสำคัญของทรัพยากรกึ่ง ตลอดจนการรับทราบถึงวิกฤติด้านการขยายพันธุ์โดยธรรมชาติไม่ทันต่อการจับกึ่งเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในปัจจุบัน จึงทำให้ชาวบ้านชุมชนบ้านบากันเคยร่วมกันจัดตั้งกลุ่มธนาคารกึ่ง เพื่อแก้ไขปัญหาการลดน้อยลงของจำนวนกึ่งในชุมชนบ้านบากันเคย</p> <p>การจัดการกลุ่มธนาคารกึ่ง สมาชิกภายในกลุ่มร่วมกันสร้างคอกในลักษณะกระชังลอยน้ำ โดยใช้ไม้เป็นโครงสร้างและกันด้วยตาข่ายหรือเนื้ออวนกระชัง จากนั้นเริ่มต้นโดยการให้สมาชิกในกลุ่มนำแม่กึ่งที่กำลังมีไข่ที่จับได้จากทะเล มอบให้ธนาคารปูม้า เมื่อกึ่งสลัดไข่แล้วก็นำไปจำหน่ายเอาเงินมาปันผลให้กับสมาชิกภายในกลุ่ม โดยเก็บเงินที่ขายกึ่งที่สลัดไข่ได้ไว้เป็นเงินกองทุนเพื่อรับซื้อแม่กึ่งจากสมาชิกในครั้งถัดไป ส่วนไข่กึ่งที่สลัดก็จะฝากตัวจนกลายเป็นตัวอ่อนไว้ในบ่อฝากเมื่อลูกกึ่งมีความแข็งแรงก็นำปลอยลงสู่ทะเลต่อไป</p> <p>ความสัมพันธ์ของกลุ่มธนาคารกึ่งกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านบากันเคย เป็นกลุ่มช่วยอนุรักษ์กึ่งในชุมชนบ้านบากันเคยซึ่งทรัพยากรหลักในชุมชนที่สามารถสร้างรายได้ให้กับชาวประมงพื้นบ้านในชุมชนและเป็นอาหารทะเลที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวและผู้มาเยือนให้สามารถเดินทางมาและรับประทาน อีกทั้งยังเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีการขยายพันธุ์กึ่งให้กับนักท่องเที่ยวและผู้มาเยือนเพื่อสร้างจิตสำนึกในการใช้ประโยชน์กึ่งภายใต้แนวคิดการอนุรักษ์</p> <p>4. การจัดการการท่องเที่ยวชุมชน</p> <p>4.1 กติกาในการจัดการการท่องเที่ยว ห้ามเล่นการพนันทุกชนิดในรีสอร์ท ห้ามนำของมีคมทุกชนิดเข้ามาในบริเวณรีสอร์ท ห้ามคู่หญิงชายที่ไม่ใช่สามีภรรยาเปิดห้องพักร่วมกัน แต่งกายสุภาพมิดชิดตามความเหมาะสม เพื่อเคารพในวิถีชุมชน</p> <p>4.2 กิจกรรรมสร้างการเรียนรู้ของคนในชุมชน กลุ่มแกนนำการท่องเที่ยวโดยชุมชนร่วมกับผู้นำท้องถิ่นร่วมมือกันสร้างกิจกรรมสร้างการเรียนรู้และปลูกจิตสำนึกให้แก่คนในชุมชนโดยการพัฒนา ปรับปรุง และทำความสะอาดสถานที่ต่างๆ ของชุมชน ร่วมจัดทำป้ายสัญลักษณ์และป้ายสถานที่ท่องเที่ยวในชุมชน และดูแลรักษา รวมถึงมีการซ่อมแซมเมื่อเกิดการชำรุด พัฒนาทำความสะอาดและตกแต่งแหล่งที่พัก พัฒนา ปรับปรุง และซ่อมแซมถนนเพื่อเดินทางท่องเที่ยว เก็บขยะ ปลูกต้นไม้บริเวณชายหาดและป่าชายเลน</p> <p>4.3 ที่พักและอัตราค่าบริการ การบริการที่พัก กลุ่มจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านบากันเคย ได้มีการดำเนินการให้บริการที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว โดยทางกลุ่มมีการสร้างที่พักในลักษณะที่พักรวม (รีสอร์ท) ของชุมชน บริหารจัดการโดยกลุ่ม สมาชิกถือหุ้น มีการบริการห้องพักดังนี้ ห้องพักรู้อู ราคา 450 บาท / คืน ห้องพักรวม หลังละ 1,000 บาท/10 คน/1คืน เตียง 1. ขนาด 2 คน หลังละ 150 บาท/เตียง 2. ขนาด 3 คน หลังละ 200 บาท/เตียง 3. ขนาด 5 คน หลังละ 300 บาท / เตียง (ค่าเช่าเตียงไม่รวมหมอน และผ้าห่ม)</p> <p>การบริการอาหาร กลุ่มจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ได้มีการดำเนินการให้บริการอาหารสำหรับนักท่องเที่ยว โดยมีราคาอาหารดังนี้</p>

- อาหารชุดที่ 1 ราคา 250 บาท/มื้อ/คน ประกอบด้วย อาหารคาว 6 อย่าง น้ำพริกกะปิและผักปลอดสารพิษ และผลไม้ตามฤดูกาล
- อาหารชุดที่ 2 ราคา 200 บาท/มื้อ/คน ประกอบด้วยอาหารคาว 5 อย่าง น้ำพริกกะปิและผักปลอดสารพิษ และผลไม้ตามฤดูกาล
- อาหารชุดที่ 3 ราคา 180 บาท/มื้อ/คน ประกอบด้วยประกอบด้วยอาหารคาว 4 อย่าง น้ำพริกกะปิและผักปลอดสารพิษ และผลไม้ตามฤดูกาล

ตาราง 28 (ต่อ)

ชื่อชุมชน	สารสนเทศที่จำเป็น
	<ul style="list-style-type: none"> - อาหารชุดที่ 4 ราคา 150 บาท/มื้อ/คน ประกอบด้วยประกอบด้วยอาหารคาว 3 อย่าง น้ำพริกกะปิและผักปลอดสารพิษ และผลไม้ตามฤดูกาล - อาหารเช้า 60 บาท/มื้อ/คน ข้าวผัด หมี่ผัด ข้าวยา ขนมจีน (เลือกได้ 2 อย่าง) ขนมพื้นบ้าน โอวัลติน/กาแฟ - อาหารเช้า 40 บาท/มื้อ/คน ข้าวผัด หมี่ผัด ข้าวยา ขนมจีน (เลือกได้ 1 อย่าง) ขนมพื้นบ้าน โอวัลติน/กาแฟ - อาหารว่าง 30 บาท/มื้อ/คน ขนมพื้นบ้าน โอวัลติน/กาแฟ <p>4.4 โครงสร้างและหน้าที่ของการดำเนินงานในชุมชน โครงสร้างและหน้าที่การดำเนินงานประกอบด้วย ประธาน รองประธาน เหรัญญิก ด้านบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม ด้านการดูแลอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ และด้านการดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว</p> <p>4.5 โปรแกรมการท่องเที่ยวและอัตราค่าให้บริการ 1. เดินทางท่องเที่ยวทะเลแหวก สันหลังมังกร (ค่าเรือ 1800 บาท) 2. คูวิถีสวีต เกาะหินเหล็ก เกาะสาม เกาะหัวมันหญ้าทะเล ภูมิปัญญาชาวบ้าน (ค่าเรือ 1800 บาท) 3. เด็กย่างกั้ง (300 บาท 1 ชั่วโมง)</p> <p>5. การเรียนรู้ เดินทางท่องเที่ยวทะเลแหวก สันหลังมังกร คูวิถีสวีต เกาะหินเหล็ก เกาะสาม เกาะหัวมัน ภูมิปัญญาชาวบ้าน เด็กย่างกั้ง หญ้าทะเล</p>
<p>ชุมชนบ้านบากันใหญ่</p>	<p>1. ข้อมูลพื้นฐานชุมชน</p> <p>1.1 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านบากันใหญ่ โตะจิก อพยพจากอินโดนีเซียเข้ามาตั้งถิ่นฐานเพื่อทำสวนมะพร้าวตั้งแต่ร้อยกว่าปีที่แล้ว และเมื่อเสียชีวิตชาวบ้านจึงนำศพไปฝังไว้ทางทิศใต้ของเกาะ จึงได้เรียกทิศใต้ของเกาะว่าทิศโตะจิก ชื่อเดิมในอดีตบ้านบากันใหญ่คือ บากัน บาชาก คำว่าบากันแปลว่าสถานที่ที่ไม่เผาถ่าน ส่วนบาชากหมายถึงใหญ่ บากันบาชากจึงหมายถึงที่เผาถ่านขนาดใหญ่ หรืออีกชื่อหนึ่งเรียกว่าเกาะอีโปะ มีเรื่องเล่าจากชาวบ้านในชุมชนว่าใจกลางหมู่บ้าน (ปัจจุบันคือบริเวณมัสยิดอชชากีรีน) มีต้นอีโปะขนาดใหญ่ 12-17 คนโอบ เชื่อกันว่าเป็นต้นไม้ศักดิ์สิทธิ์เพราะสมัยก่อนคณะมนิราห์ ร้องแจ๊ง ลิเกบก หนังตะลุง หลายคณะต้องแวะมาเล่นหรือรำถวาย หากไม่มาเล่นหรือรำถวายก่อนเดินทางจะมีอันเป็นไป</p> <p>1.2 แนวคิดและการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน การท่องเที่ยวทางทะเลในจังหวัดสตูล สามารถเดินทางท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวประเภทเกาะได้เพียง 6 เดือนในรอบปี เนื่องจากปัญหาการเดินทางในฤดูมรสุมมีความอันตราย ชุมชนบากันใหญ่เป็นชุมชนหนึ่งที่มีลักษณะพื้นที่เป็นเกาะ แต่อยู่ไม่ห่างจากฝั่งมาก อีกทั้งเป็นชุมชนที่มีเกาะขนาดใหญ่บังทิศทางลมเมื่อถึงหน้ามรสุมจึงมีความปลอดภัยในการเดินทางและการดำรงชีวิต ประกอบกับชาวบ้านในชุมชนให้ความสำคัญและต้องการการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนที่มีความเสื่อมโทรมและลดน้อยลง ชาวบ้านในชุมชนจึงเลือกใช้แนวคิดการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นเครื่องมือ เพราะนอกจากจะสามารถอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนให้มีความอุดมสมบูรณ์ได้แล้วยังช่วยสร้างรายได้เสริมให้กับชาวบ้านในชุมชนได้อีกทาง</p>

ปรัชญา (Philosophy) ร่วมพัฒนาความคิด พัฒนาค้น เพื่อความยั่งยืนของสังคม

เป้าหมายการท่องเที่ยง (God) เป็นแหล่งการเรียนรู้แก่ประชาชนทุกคนที่สนใจค้นคว้าหาความรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ทั้งพบปะสังสรรค์ เพื่อสร้างความสามัคคีความเข้าใจ และการร่วมมือในการพัฒนาตนเองและชุมชน เป็นศูนย์รวมข้อมูลข่าวสาร สาระความรู้ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เท่าทันสถานการณ์โลกและเป็นศูนย์รวมภูมิปัญญาท้องถิ่น องค์ความรู้ของปราชญ์ที่มีในชุมชนเพื่อประชาชนสามารถเข้าสืบค้นหาศึกษาและเรียนรู้ได้ตลอดเวลา และเป็นศูนย์กลางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรและเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ตลอดชีวิตของชาวบ้านโดยชาวบ้านเพื่อชาวบ้านในชุมชน

ตาราง 28 (ต่อ)

ชื่อชุมชน	สารสนเทศที่จำเป็น
	<p>1.3 สภาพทั่วไปของชุมชนบวกันใหญ่ ลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบลักษณะของดินเหนียวปนดินกรวด โดยรวมป่าชายเลนล้อมรอบบริเวณป่าไม้ชายเลน ชาวบ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพประมงขนาดเล็กเป็นหลัก ส่วนอาชีพเสริมหรืออาชีพรองคือทำสวนและรับจ้างทั่วไป รายได้หลักของครัวเรือนมาจากการทำประมงชายฝั่ง อาณาเขต ทิศเหนือ ติดต่อบ้านต้นหยงอุมา ทิศใต้ ติดต่อกทะเลอันดามัน ทิศตะวันออก ติดต่อบ้านต้นหยงกลิง และทิศตะวันตก ติดต่อกทะเลอันดามัน</p>
	<p>2. ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมของชุมชน</p> <p>2.1 ทรัพยากรธรรมชาติ เกาะหินดำและเกาะหินแดง เป็นเกาะในบริเวณชุมชนบ้านบวกันใหญ่ ซึ่งมีความอุดมสมบูรณ์มากเป็นแหล่งที่อยู่ของสัตว์น้ำในทะเลทุกชนิด และเป็นแหล่งทำมาหากินของชาวบ้านในชุมชนบ้านบวกันใหญ่ อีกทั้งยังเป็นเกาะที่มีความสวยงามเหมาะแก่การพักผ่อนหย่อนใจ</p> <p>หาดสันหลังมังกรแดง หาดสันหลังมังกรแดงมีความโดดเด่นนอกเหนือจากเป็นทะเลทิวที่สามารถเดินเที่ยวชมและเล่นน้ำกลางทะเลแล้ว ยังเป็นหาดที่เกิดจากก้อนหินสีแดงเม็ดเล็กๆ คล้ายๆ กับเม็ดทรายแต่มีขนาดใหญ่กว่าเล็กน้อย สร้างความสวยงามให้กับผู้มาเยือนหรือนักท่องเที่ยวได้ไม่น้อยเพราะจะพบหาดที่เกิดจากหินสีแดงไม่กี่ที่บนโลก</p>
	<p>สัตว์น้ำทางทะเล บวกันใหญ่มีสัตว์น้ำทางทะเลหลากหลายสายพันธุ์ไม่ว่าจะเป็น กุ้ง หอย ปู ปลา ปลาหมึก และสัตว์น้ำที่อาศัยอยู่ในทะเลชนิดอื่นๆ ชาวบ้านชุมชนจึงมีแหล่งอาหารทะเลที่อุดมสมบูรณ์และสดอยู่เสมอ ในชุมชนบ้านบวกันใหญ่ยังมีปลิงทะเลซึ่งถือว่าเป็นสัตว์เศรษฐกิจของชาวบ้านในชุมชนเนื่องจากมีการจับปลิงทะเลส่งพ่อค้าที่มารับซื้อเพื่อนำไปคองยา ชุมชนบวกันใหญ่ยังมีปลาพะยูนปรากฏตัวบ่อยครั้งซึ่งเป็นการร่ายตีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติชุมชนบ้านบวกันใหญ่ได้อีกทาง</p>
	<p>2.2 วัฒนธรรมและประเพณี อาชีพหลักของชุมชนคือทำการประมงขนาดเล็ก ส่วนอาชีพเสริม/อาชีพสำรอง ทำสวนและรับจ้างทั่วไป รายได้หลักของครัวเรือนมาจากการทำประมงชายฝั่งบ้าน บวกันใหญ่ยังไม่มีสินค้าชุมชนหรือท้องถิ่น แต่มีสินค้าที่ทำกันเองและจำหน่ายกันในหมู่บ้าน เช่น ปลาในกระชัง ปลาแห้ง</p>
	<p>เป็นชุมชนอิสลามดั้งเดิม อยู่อย่างเคร่งครัดที่พี่น้อง ช่วยเหลือแบ่งปัน มีการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาตามหลักคำสอนของศาสนาตามความเชื่อของคนในชุมชนที่นับถือสืบทอดกันมา เช่นการละหมาดประจำวัน การละหมาดในวันศุกร์ การถือศีลอดการออกบวชหรือการละศีลอดวันสำคัญ ปีละ 2 ครั้งคือวันอีดิลฟิตรี กับวันอีดิลอัฎฮา(วันฮารีรายอ)</p>
	<p>วัฒนธรรมและประเพณี ขนบธรรมเนียมประเพณีของบ้านบวกันใหญ่ ชาวบ้านนับถือศาสนาอิสลาม 100% ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักการของศาสนาอิสลาม และประเพณีนิยมอย่างเคร่งครัด มีกิจกรรมและวันสำคัญทางศาสนา ประกอบด้วย</p>
	<p>เมาลิดคืนนบี เป็นวันคล้ายวันประสูติของศาสดามูฮัมหมัด (ซ.ล.) ศาสดาแห่งมนุษยชาติ ผู้ศรัทธาในศาสนาอิสลาม จะมีการรำลึกถึงคุณงามความดี หรือประวัติของท่านในอดีตกาล ในบรรยากาศแห่งความรักและระลึกถึงท่านอย่างแท้จริง รูปแบบของกิจกรรมมีหลายอย่าง</p>

วันตรุษอีดิลฟิตรี หรือที่นิยมเรียกว่า “วันรายาออกบวช” เพราะหลังจากที่มุสลิมได้ถือศีลอดมาตลอดในเดือนรอมฎอน ก็จะถึงวันออกบวช ตอนเช้าจะมีการละหมาดร่วมกัน ทุกคนจะแต่งกายด้วยเสื้อผ้าที่สะอาด สวยงาม และมีการจ่าย “ซากาตฟิตรีเราะฮ์”

ตาราง 28 (ต่อ)

ตาราง 28 (ต่อ)

ชื่อชุมชน

สารสนเทศที่จำเป็น

การถือศีลอด เป็นกิจกรรมที่ชาวมุสลิมทุกคนให้ความสำคัญและถือปฏิบัติเพื่อเป็นการทดลองและฝึก ร่างกายให้รู้จักอดทน ให้รู้จักสภาพอันแท้จริงของผู้ที่อดตัดขัดสน ทำให้เกิดความเห็นอกเห็นใจกัน เป็นการ ชัดเกล้าจิตใจให้บริสุทธิ์และเพิ่มคุณธรรมในจิตใจ โดยการระงับยับยั้งอวัยวะทุกส่วนละความชั่วที่เกิดจาก อารมณ์ เช่น มือ เท้า หู ตา ลิ้น และใจ เป็นต้น รวมถึงละเว้นการพูดจาโกหก และละเว้นการบริโภคอาหาร เครื่องดื่ม ในเวลาระหว่างรุ่งสางจนตะวันตกของฟ้าของแต่ละวันในเดือนรอมฎอน อีกทั้งยังละเว้นการร่วม ลังวาส(ร่วมเพศ)ตลอดทั้งเดือน ตกเย็นเมื่อสิ้นแสงดวงตะวันและในเวลากลางคืนจะมีการร่วมละหมาดตารอ เวียะห์ จำนวน 23 ครั้ง(รอกออัต) อีกทั้งยังร่วมอ่านอัลกรุอานตลอดทั้งเดือนรอมฎอน เชื่อกันว่าเดือนรอมฎอน เป็นเดือนอันประเสริฐจะมีผลบุญมากมายให้แก่ชาวมุสลิมได้กอบโกยทุกวัน โดยเฉพาะสิบวันสุดท้ายและวันที่ 27 ของเดือนรอมฎอนซึ่งเรียกว่าคืน “ลัยละตุลก็อตร” จะได้รับผลบุญมากกว่าวันอื่นเป็นพันเท่า ส่งผลให้ชาวมุสลิมในชุมชนร่วมกันถือศีลอดอย่างเคร่งครัดในวันลัยละตุลก็อตร

การเข้าสุนัต เป็นกิจกรรมที่ชาวมุสลิมผู้ชายทุกคนถือปฏิบัติเป็นขนบธรรมเนียมที่ต้องมีการตัดปลาย อวัยวะเพศของผู้ชาย สามารถกระทำกับเด็กชายชาวมุสลิมในชุมชนที่มีอายุระหว่าง 5 ปี ถึง 16 ปี ซึ่งเป็น เรื่องราวเกี่ยวกับความสะอาดของอวัยวะเพศและผลทางเพศสัมพันธ์

เมาลิดินนบี เป็นกิจกรรมเพื่อให้ชาวมุสลิมในชุมชนได้แสดงออกถึงความรัก การให้เกียรติยกย่อง ท่านนบีผู้มีมหัศจรรย์ (ช.ล.) หรือเป็นการจัดงานคล้ายวันเกิดของท่าน การจัดงานเมาลิดินนบี มีบรรยากาศเต็มไปด้วย ความครึกครื้น มีการประดับประดาสถานที่ต่างๆ ด้วยแสงสี มีการชุมนุมกันเพื่ออ่านอัลกรุอานที่มีสัจญ์ อ่านโคลง กลอน บทสุดี และชีวประวัติของท่านนบี โดยผู้ที่มีเสียงดีอ่านพร้อมกันอีกทั้งยังมีมีมานประจำ มีสัจญ์ต่างๆ หรืออาจารย์ผู้มีชื่อเสียงแสดงปาฐกถา เกี่ยวกับชีวประวัติของท่าน รวมทั้งแจกจ่ายทานบริจาค แก่ผู้ที่ยากจนขัดสน ในช่วงเดือนรอมฎอน

วันฮารีรายอ เป็นวันเฉลิมฉลองเทศกาลวันขึ้นปีใหม่ของชาวมุสลิม โดยก่อนวันงาน ชาวมุสลิมจะ ออกมาจับจ่ายซื้อของ เสื้อผ้า และหมวกกะปิเยาะ เพื่อเตรียมต้อนรับเทศกาลฮารีรายอ ในวันฮารีรายอชาวมุสลิมจะมีการประกอบพิธีกรรมพร้อมเพรียงกันทั่วโลก ในวันอีดิลฟิตรี มุสลิมทุกคนจะต้องจ่ายซะกาตฟิตรีเราะฮ์ บริจาคทานแก่คนยากจนอนาถา ส่วนในวันอีดิลฮัจญ์ จะมีการเชือดสัตว์พลี แล้วจะทำ กุรบัน แจกจ่าย เนื้อเพื่อเป็นทานแก่ญาติมิตร สัตว์ที่ใช้ในการเชือดพลี ได้แก่ อูฐ วัว แพะ เป็นการชัดเจนจิตใจของมนุษย์ให้ เป็นผู้บริจาค เป็นการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อเพื่อนมนุษย์

การอากีเกาะห์ เป็นวันโกนผมไฟให้ทารกที่คลอดครบ 7 วัน ของชาวมุสลิม โดยในวันนั้นจะนำ แกะ 2 ตัวมาเชือดถ้าหากทารกเพศชาย ในทางกลับกันถ้าหากทารกเพศหญิงจะเชือดแกะ 1 ตัว ตามหลักภาษา แล้วอากีเกาะฮ์คือชื่อของเส้นผมที่อยู่นบนหัวของเด็กแรกเกิดและความหมายของอากีเกาะฮ์ตามหลักนิติบัญญัติ

คือ ชื่อของสิ่งที่จะถูกเชือดในวันที่ 7 ของเด็กแรกเกิด

วันอาชูรอ เป็นประเพณีสร้างความสามัคคี ความกลมเกลียวของคนทั้งหมู่บ้านโดยใช้การทำขนมอาชูรอเป็นเครื่องมือ

3. องค์การชุมชน

3.1 ธนาคารปูม้า ปูม้าเป็นสัตว์น้ำที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจในชุมชนเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นที่นิยมทั่วไป ของผู้บริโภค ในช่วงเวลาที่ผ่านมามีปูม้าถูกจับจากทะเลในชุมชนบ้านบุโบยขึ้นมาใช้ประโยชน์อย่างมากจนเกินกำลังการขยายพันธุ์ของปูม้าแบบธรรมชาติ ชาวบ้านในชุมชนบ้านบุโบยจึงจัดตั้งกลุ่มปูม้าโดยมี

ตาราง 28 (ต่อ)

ชื่อชุมชน	สารสนเทศที่จำเป็น
	<p>เป้าหมายเพื่อการอนุรักษ์ปูม้าโดยการพักไข่จากตบั้งของแม่ปูม้าที่มีไข่นอกกระดอง และส่งเสริมการทำกรประมงในเชิงอนุรักษ์ สร้างจิตสำนึกในการทำการประมงปูม้าอย่างมี จรรยาบรรณ และความรับผิดชอบ รวมถึงสร้างจิตสำนึกในการใช้ทรัพยากรอย่างชาญฉลาด ยั่งยืน ถาวรตลอดไปความเป็นมาของกลุ่มธนาคารปูม้า ด้วยพื้นฐานการทำประมงพื้นบ้านเชิงอนุรักษ์ของชาวประมงในชุมชนบ้านบากันใหญ่ที่เกิดความตระหนักเห็นถึงความสำคัญของทรัพยากรปูม้า ตลอดจนการรับทราบถึงวิกฤติด้านการขยายพันธุ์โดยธรรมชาติไม่ทันต่อการจับปูม้าเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในปัจจุบัน จึงทำให้ชาวบ้านชุมชนร่วมกันจัดตั้งกลุ่มธนาคารปูม้า เพื่อแก้ไขปัญหาการลดน้อยลงของจำนวนปูม้าในชุมชน</p>
	<p>3.2 กลุ่มงานหัตถกรรมจากกะลามะพร้าว มะพร้าวเป็นต้นไม้ที่สามารถใช้งานได้ทุกส่วนแม้แต่กะลากะลามะพร้าวสามารถแปรสภาพเป็นเครื่องใช้ในครัวเรือนได้หลายชนิด อีกทั้งยังสามารถแปรรูปเป็นของตกแต่งบ้านได้อย่างสวยงาม ความเป็นมาของกลุ่มงานหัตถกรรมจากกะลามะพร้าว สืบเนื่องจากชาวบ้านในชุมชนบ้านบากันใหญ่เป็นชุมชนที่ทำสวนมะพร้าวเป็นอาชีพหลัก กะลามะพร้าวที่ผ่านการชุบน้ำเพื่อป้องกันกลายเป็นขยะ ชาวบ้านในชุมชนจึงรวมกลุ่มกันเพื่อแปรสภาพกะลามะพร้าวให้เป็นเครื่องใช้ในบ้านเรือนรวมถึงเป็นของตกแต่งบ้านเรียนและจำหน่ายเพื่อสร้างรายได้เสริมจากเวลาว่างในการทำอาชีพหลัก</p>
	<p>3.3 ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านบากันใหญ่ ศูนย์กลางในการให้ข้อมูลและจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนถือเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากเป็นศูนย์กลางในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างชาวบ้านในชุมชนกับชาวบ้านในชุมชนและชาวบ้านในชุมชนกับผู้มาเยือนหรือนักท่องเที่ยวให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมประเพณีของชุมชนอย่างแท้จริง ความเป็นมาศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านบากันใหญ่ ชาวบ้านเล็งเห็นถึงความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมประเพณี อีกทั้งยังต้องการรักษาประโยชน์ที่ใช้ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมประเพณีจากการท่องเที่ยวเพื่อชาวบ้านในชุมชน จึงจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้เพื่อเป็นศูนย์กลางในการดำเนินงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านบากันใหญ่</p>
	<p>4. การจัดการการท่องเที่ยวชุมชน</p> <p>4.1 โครงสร้างและหน้าที่ของการดำเนินงานในชุมชนบากันใหญ่ แกนนำกลุ่มต่างๆ รวมตัวกันจัดการชุมชนร่วมกับผู้นำทุกฝ่าย และกลุ่มชาวบ้านบางส่วน มีส่วนร่วมบริหารจัดการเป็นฝ่าย เช่น กลุ่มแกนนำจัดทำฐานข้อมูล ประชาสัมพันธ์ ก่อการรวมตัว กลุ่มสตรีหุงหาอาหาร / จัดการด้านที่พัก กลุ่มชาวบ้านบริการการเรือเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ผู้นำทุกฝ่ายอำนวยความสะดวกด้านต่างๆที่เกี่ยวข้อง รวมถึงความปลอดภัยด้วย</p>
	<p>การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวและการใช้ประโยชน์ มีการกำหนดแนวเขตการประกอบอาชีพและแนวเขตอนุรักษ์เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย ปลูกป่าชายเลนทดแทนเป็นที่กำบังคลื่นลมจากมรสุมกำหนดจุดหรือแหล่งท่องเที่ยว การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรด้วยการไม่ใช้เครื่องมือทำลายล้าง มีการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ เช่น กุ้ง วาแหวะเบี่ยงชุมชนด้านการอนุรักษ์แนวเขตชายฝั่ง</p>
	<p>4.2 กติกาในการจัดการการท่องเที่ยว กฎระเบียบการท่องเที่ยวในชุมชน 1. ต้องปฏิบัติตามวัฒนธรรมและ</p>

ประเพณีของชุมชน 2. ห้ามพกพาอาวุธ เข้ามาในพื้นที่ (เว้นแต่บุคคลที่มีภาระเกี่ยวข้อง) 3. ห้ามมีเรื่องชู้สาว หรือกระทำอนาจาร 4. ห้ามสิ่งอบายมุขต่าง ๆ เช่น การเล่นเกมพนัน สิ่งเสพติด ในบริเวณที่กำหนด 5. ห้ามทิ้งขยะในชุมชน 6. นักท่องเที่ยวต้องแต่งกายด้วยเสื้อผ้าที่สุภาพ เรียบร้อย 7. ห้ามส่งเสียงดังในยามวิกาล และในช่วงเวลาอาชาน

4.3 กิจกรรมสร้างการเรียนรู้ของคนในชุมชน สร้างความรู้ความเข้าใจในการการทำประมงเชิงอนุรักษ์และบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน รวมถึงรณรงค์ให้ชาวบ้านในชุมชนใช้พลังงานด้านการทดแทน

ตาราง 28 (ต่อ)

ชื่อชุมชน	สารสนเทศที่จำเป็น
	<p>4.4 โปรแกรมการท่องเที่ยวและอัตราค่าบริการ ค่าบริการนำเที่ยวคนละ 900 บาท</p> <ul style="list-style-type: none"> - ด้านธรรมชาติ ปะการังเทียม ปะการังน้ำตื้น นกทะเลที่หินดำ (หินกองขนาดใหญ่) อ่าวหินงาม (ขนาดเล็ก) สุสานหอยมีชีวิต ชมโลมาเล่นน้ำ - วิถีชีวิตชาวบ้าน นั่งเรือชมวิถีชีวิต ตกปลา หาดแดง แหล่งดอนหอย รอยทางเท้า แหล่งหญ้าของพะยูน เต่า (ช่วงเดือนกุมภาพันธ์ – เมษายน ปลาพะยูนมากินแหล่งหญ้า) - กิจกรรมกลุ่ม บ่ออนุบาลเต่า (อนุรักษ์พันธุ์สัตว์ทะเลหายาก) ธนาคารปูม้าไข่ (กลุ่มประมงพื้นบ้าน) กลุ่มงานหัตถกรรมจากกะลามะพร้าว การต่อเรือตามภูมิปัญญาท้องถิ่น สร้างที่พักและที่อยู่ของสัตว์น้ำด้วยทางมะพร้าว <p>4.5 อัตราค่าบริการอาหารและที่พัก ค่าที่พักคนละ 100 บาทต่อคนต่อคืน การบริการอาหาร กลุ่มจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ได้มีการดำเนินการให้บริการอาหารสำหรับนักท่องเที่ยว โดยมีราคาอาหารดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - อาหารชุดที่ 1 ราคา 250 บาท/มื้อ/คน ประกอบด้วย อาหารดาว 6 อย่าง น้ำพริกกะปิและผักปลอดสารพิษ และผลไม้ตามฤดูกาล - อาหารชุดที่ 2 ราคา 200 บาท/มื้อ/คน ประกอบด้วยอาหารดาว 5 อย่าง น้ำพริกกะปิและผักปลอดสารพิษ และผลไม้ตามฤดูกาล - อาหารชุดที่ 3 ราคา 180 บาท/มื้อ/คน ประกอบด้วยประกอบด้วยอาหารดาว 4 อย่าง น้ำพริกกะปิและผักปลอดสารพิษ และผลไม้ตามฤดูกาล - อาหารชุดที่ 4 ราคา 150 บาท/มื้อ/คน ประกอบด้วยประกอบด้วยอาหารดาว 3 อย่าง น้ำพริกกะปิและผักปลอดสารพิษ และผลไม้ตามฤดูกาล - อาหารเช้า 60 บาท/มื้อ/คน ข้าวผัด หมี่ผัด ข้าวยา ขนมหุ้น (เลือกได้ 2 อย่าง) ขนมหุ้นบ้านโอวัลติน/กาแฟ - อาหารเช้า 40 บาท/มื้อ/คน ข้าวผัด หมี่ผัด ข้าวยา ขนมหุ้น (เลือกได้ 1 อย่าง) ขนมหุ้นบ้านโอวัลติน/กาแฟ - อาหารว่าง 30 บาท/มื้อ/คน ขนมหุ้นบ้าน โอวัลติน/กาแฟ <p>4.6 การจัดสรรรายได้ ปันผลให้กับกลุ่ม 60 % บริหารจัดการภายในรีสอร์ท 20 % การบริหารสิ่งแวดล้อม 10 % การดูแลเด็กด้อยโอกาส/เด็กกำพร้า 10 %</p> <p>5. การเรียนรู้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ด้านธรรมชาติ ปะการังเทียม ปะการังน้ำตื้น นกทะเลที่หินดำ (หินกองขนาดใหญ่) อ่าวหินงาม (ขนาดเล็ก) สุสานหอยมีชีวิต ชมโลมาเล่นน้ำ - วิถีชีวิตชาวบ้าน นั่งเรือชมวิถีชีวิต ตกปลา หาดแดง แหล่งดอนหอย รอยทางเท้า แหล่งหญ้าของพะยูน เต่า (ช่วงเดือนกุมภาพันธ์ – เมษายน ปลาพะยูนมากินแหล่งหญ้า)

ชุมชนบ้าน ภูผาเพชร	1. ข้อมูลพื้นฐานชุมชน 1.1 ประวัติความเป็นมาของชุมชนภูผาเพชร ชื่อเดิมของถ้ำภูผาเพชร คือ “ถ้ำลอด ถ้ำยาว หรือถ้ำเพชร” เนื่องจากถ้ำมีความยาว ลักษณะคดเคี้ยว แบ่งเป็นหลายตอน ภายในถ้ำมีหินงอกหินย้อย เมื่อกระทบกับแสงไฟ ผนังถ้ำมีประกายแวววาวเหมือนเพชร จึงเป็นที่มาของชื่อถ้ำเพชรก่อน ภายหลังชื่อเต็มอย่างเป็นทางการว่า ถ้ำภูผาเพชร ตามประวัติเล่าว่า เมื่อปี พ.ศ. 2517 ครอบครัวของนายช่วงและนางแดง รักทองจันทร์ ได้ย้ายเข้ามาอาศัยบริเวณถ้ำยาวเป็นครอบครัวแรก จากนั้นเมื่อปี พ.ศ. 2535 มีพระพุทธรูปหนึ่งมาตั้งสำนักบริเวณถ้ำยาวอยู่ได้หนึ่งปีก็จากไป ก่อนจากไปท่านได้บอกชาวบ้านว่าได้เห็นทางเข้าไปในถ้ำยาว
-----------------------	--

ตาราง 28 (ต่อ)

ชื่อชุมชน	สารสนเทศที่จำเป็น
	<p>มีถ้ำน้อยใหญ่อีกหลายถ้ำ บางถ้ำมีพื้นที่กว้างขวางสวยงาม กระทั่งปี พ.ศ.2540 นายศักดิ์ชัย บุญคง สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลป่าสักพัฒนาได้ทำการสำรวจร่วมกับทางราชการและชาวบ้านในชุมชน จึงค้นพบถ้ำภูผาเพชรซึ่งมีลักษณะถ้ำหินงอกหินย้อยที่มีความสวยงาม ปี พ.ศ. 2541 นักโบราณคดีของสำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 10 จังหวัดสงขลา ได้สำรวจบริเวณถ้ำภูผาเพชร โดยความร่วมมือของสภาตำบลป่าสักพัฒนา พบร่องรอยหลักฐานทางโบราณคดี ประกอบด้วยกระดูกมนุษย์ยุคโบราณ พบเศษภาชนะดินเผาลายเชือกทาบร่องรอยส่วนก้นภาชนะดินเผา ลูกหินปูนและเปลือกหอยยึดเกาะอยู่ นักโบราณคดีสันนิษฐานว่า บริเวณถ้ำภูผาเพชรเคยเป็นที่อยู่ของมนุษย์ยุคก่อนประวัติศาสตร์ประมาณ 3,000 ปีมาแล้ว</p> <p>ถ้ำภูผาเพชรมีเนื้อที่ประมาณ 50 ไร่ หรือ 20,000 ตารางวา แบ่งเป็นห้องเล็กห้องน้อยประมาณ 20 ห้อง ชื่อเรียกต่างกันไปออกไป เช่น ห้องปะการัง มีหินงอกหินย้อยคล้ายปะการังในทะเล ห้องเห็ด เต็มไปด้วยรูปดอกเห็ดขนาดต่าง ๆ ห้องม่านเพชร ลักษณะคล้ายผ้าม่านแขวน ห้องพญานาคเห็นหินงอกต่อตัวกันคล้ายงูใหญ่หรือพญานาค ส่วนห้องสวนมรกตจะมีสีเขียว ส่องแสงระยิบระยับคล้ายสีของมรกต ล้วนเป็นการรังสรรค์ของธรรมชาติโดยแท้</p> <p>1.2 แนวคิดและการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน ด้วยภูมิประเทศของพื้นที่ชุมชนบ้านภูผาเพชรที่ตั้งอยู่บนที่ราบสูงทางทิศเหนือของจังหวัดสตูล ทำให้พื้นที่ชุมชนภูผาเพชรมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญทางธรรมชาติบนภูเขา มากมาย อีกทั้งยังมีร่องรอยประวัติศาสตร์ ในถ้ำซึ่งค้นพบโดยพระพุทธรูปนาม “หลวงตาแดง” ค้นพบกระดูกมนุษย์ ก่อนที่สำนักงานโบราณคดีพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ 10 ร่วมกับชาวบ้านในพื้นที่จะทำการสำรวจถ้ำอย่างเป็นทางการในปี พ.ศ.2541 เพื่อพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ของจังหวัดสตูลในขณะนั้น จากการเกิดแหล่งท่องเที่ยวขึ้นในชุมชนส่งผลต่อความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ และยังเพิ่มปัญหาขยะที่ตามมากับนักท่องเที่ยว ชาวบ้านในชุมชนจึงรวมกลุ่มเพื่อจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนขึ้นเพื่อบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวด้วยตนเองภายใต้แนวคิดการท่องเที่ยวโดยชุมชนโดยให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์และการจัดการนักท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวหรือถ้ำภูผาเพชร เป้าหมายการท่องเที่ยว (Goal) จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อเชื่อมโยงสู่การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ สร้างการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ชูวิถีชาวป่า และ กระจายรายได้ลงสู่ชุมชน</p> <p>1.3 สภาพทั่วไปของชุมชนภูผาเพชร ถ้ำภูผาเพชร ตั้งอยู่หมู่ที่ 9 บ้านป่าพน ตำบลป่าสักพัฒนา อำเภอมะนัง จังหวัดสตูล อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอ 27 กิโลเมตร ไปตามถนนที่ลาดยางตลอดสายจนถึงบริเวณถ้ำตั้งอยู่บนเทือกเขาหินปูน ในเขตของทิวเขานครศรีธรรมราช ซึ่งนิยมเรียกว่า เขาบรรทัด ปากถ้ำหันไปทางทิศตะวันออก ทางขึ้นไม่ค่อยลาดชันนัก ความสูงจากพื้นราบถึงปากถ้ำประมาณ 50 เมตร ใช้เวลาในการเดินทางจากพื้นราบถึงจุดเข้าถ้ำราว 30 นาที ชุมชนบ้านภูผาเพชรอยู่ในเขตปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าสักพัฒนา อำเภอมะนัง จังหวัดสตูล ซึ่งมีอาณาเขตในทิศเหนือ ติดต่อกับตำบลทุ่งหว้า อำเภอทุ่งหว้า จังหวัด</p>

สตูล ทิศใต้ ติดต่อบ้านนิคมพัฒนา อำเภอมะนัง จังหวัดสตูล ทิศตะวันออก ติดต่อบ้านลือไคเจริญ อำเภอดงควนกาหลง จังหวัดสตูล และทิศตะวันตก ติดต่อบ้านน้ำมุดอำเภอละงูจังหวัดสตูล

ตาราง 28 (ต่อ)

ชื่อชุมชน	สารสนเทศที่จำเป็น
2. ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมของชุมชน	<p>2.1 ทรัพยากรธรรมชาติ ถ้าภูผาเพชรชุมชนภูผาเพชร เป็นแหล่งท่องเที่ยวขึ้นชื่อและได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมากเนื่องจากมีถ้ำภูผาเพชรซึ่งเป็นถ้ำที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในประเทศไทย และใหญ่ติดอันดับ 4 ของโลก เนื้อที่กว้างขวาง เพดานถ้ำสูง ความงามของหินงอกหินย้อยที่มีหยดน้ำเกาะอยู่เมื่อกระทบกับแสงไฟจะมีประกายวาวเหมือนเพชร ภายในถ้ำจัดสรรแบ่งเป็นห้อง 20 ห้องมีการตั้งชื่อแต่ละห้องตามลักษณะของธรณีสัณฐานที่พบเห็น แต่หากถ้ำสังเกตจากประเภทของหินงอก ก็จะมีชื่อต่าง ๆ ตามรูปทรงที่พบเห็นมีมากถึง 31 แห่ง ได้แก่ ดอกเห็ด ชุ่มประตู่ หัวแหวนเพชร สายน้ำเพชร หัวพญานาค พญานาคปรก เคียวพระ ดอกบัวคว่ำ ประเภทหินย้อย ก็มีทั้งหมด 4 แห่ง มีรูปร่างคล้ายโดม แบบแมงกะพรุน และแบบม่านประเภทเสาหิน ซึ่งเป็นส่วนของหินงอกและหินย้อยมาบรรจบกันกลายเป็นรูปเสาค้ำถ่อเพดานถ้ำ มีมาก 14 แห่ง ประเภทเสาหินมีลักษณะต่าง ๆ กัน และมีชื่อเรียกว่า เสาเพชรหรือเสาหินย้อย หรือเสาค้ำสุริยัน ส่วนบ่อชั้นบันได มีลักษณะเหมือนชาน้ำตกหินปูนที่เป็นชั้น ๆ เหมือนชั้นบันได ภายในถ้ำภูผาเพชร มี 5 จุดที่มีความโดดเด่นซึ่งมี รูปทรงต่างกัน แบบชั้นบันได แบบอ่าง แบบเวทีกอนเสิร์ด และห้องแสงมรกตซึ่งเป็นจุดที่ชื่นชอบของผู้มาเยือนมากที่สุดเนื่องจากเพดานถ้ำบริเวณนั้นเป็นช่องปล่องมีแสงธรรมชาติสาดส่องกระทบกับหินงอกหินย้อยที่มีสีเขียว ทำให้ลานกลางห้องเป็นสีมรกตสวยงามแปลกตา การเดินทางสู่ภูผาเพชร สามารถไปได้ 2 เส้นทาง คือ จากจังหวัดสตูลเข้าทางแยกควนกาหลง เข้าสู่อำเภอมะนัง หากเริ่มต้นจากจังหวัดตรังเมื่อเข้าสู่เขตสตูลให้เลี้ยวซ้ายเข้าสู่มะนัง จากนั้นเดินขึ้นบันไดประมาณ 300 ชั้น</p> <p>น้ำตก เนื่องจากภูมิประเทศของชุมชนภูผาเพชรตั้งอยู่ติดกับเทือกเขาบรรทัดจึงทำให้มีแหล่งต้นน้ำเกิดขึ้นมากมายกลายเป็นน้ำตกที่สวยงามเหมาะแก่การพักผ่อนหย่อนใจโดยเฉพาะน้ำตกวังกรวยและน้ำตกวังเคียน ลักษณะน้ำตกของชุมชนภูผาเพชรเป็นน้ำตกหินปูนจึงมีน้ำใสไหลเย็น และไม้สน ส่งผลให้มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวมากมาย</p> <p>ป่าไม้ ชุมชนภูผาเพชรมีป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ภายใต้การดูแลควบคุมรักษาของหน่วยงานพิทักษ์ป่าและภาคี ภายในป่าชุมชนบ้านภูผาเพชรมีพันธ์ที่เป็นยาสมุนไพรมากมายหลายชนิด และยังมีสัตว์ป่าอีกมากมายรวมถึงเป็นที่อยู่อาศัยและแหล่งทำมาหากินของกลุ่มเงาะป่าซาโก</p> <p>2.2 วัฒนธรรมและประเพณี ชาวโดยส่วนใหญ่ของชุมชนบ้านภูผาเพชรส่วนใหญ่อายุละ 80 นับถือศาสนาพุทธและร้อยละ 20 นับถือศาสนาอิสลาม จึงทำให้ชุมชนภูผาเพชรเป็นชุมชนที่มีความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรมและประเพณี วัฒนธรรมประเพณีศาสนาพุทธ</p> <p>1. สารทเดือนสิบ เป็นงานบุญประเพณีที่ทำกันมาต่อเนื่องซึ่งได้รับอิทธิพลด้านความเชื่อซึ่งมาจากทางศาสนาพราหมณ์ โดยมีการผสมผสานกับความเชื่อทางพระพุทธศาสนาเข้ามาในภายหลัง โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อเป็นการอุทิศส่วนกุศลให้แก่ดวงวิญญาณของบรรพชนและญาติที่ล่วงลับ ซึ่งได้รับการปล่อยตัวมาจากนรกที่ตนต้องจองจำอยู่เนื่องจากผลกรรมที่ตนได้เคยทำไว้ตอนที่ยังมีชีวิตอยู่ โดยจะเริ่มปล่อยตัวจากนรก</p>

ในทุกวันแรม 1 ค่ำเดือน 10 เพื่อมายังโลกมนุษย์โดยมีจุดประสงค์ในการมาขอส่วนบุญจากลูกหลานญาติพี่น้อง ที่ได้เตรียมการอุทิศไว้ให้เป็นการแสดงความกตัญญูต่เวลาที่ต่อผู้ล่วงลับ หลังจากนั้นก็จะกลับไปยังนรกในวันแรม 15 ค่ำ เดือน 10 ช่วงระยะเวลาในการประกอบพิธีกรรมของประเพณีสารทเดือนสิบจะมีขึ้นในวันแรม 1 ค่ำถึงแรม 15 ค่ำเดือนสิบของทุกปีแต่สำหรับวันที่ชาวใต้มักจะ นิยมทำบุญกันมากคือวันแรม 13-15 ค่ำ ประเพณีวันสารทเดือนสิบโดยในส่วนใหญ่แล้วจะตรงกับเดือนกันยายน

2. ประเพณีชักพระ บางท้องถิ่นเรียกว่า "ประเพณีลากพระ " เป็นประเพณีพื้นเมืองของชาวภาคใต้ ได้มีการสืบทอดกันมาตั้งแต่สมัยศรีวิชัย โดยสันนิษฐานว่าได้เกิดขึ้นครั้งแรกในประเทศอินเดีย มีพุทธตำนานเล่าขานสืบทอดกันมาว่า เมื่อพระพุทธเจ้าทรงผนวชได้ 7 พรรษา และ พรรษาที่ 7 นั้นได้เสด็จไปจำพรรษา ณ สวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ครั้นออกพรรษาแล้ว ยามเช้าของแรม 1 ค่ำ เดือน 11 ได้เสด็จกลับมายังโลกมนุษย์

ตาราง 28 (ต่อ)

ชื่อชุมชน	สารสนเทศที่จำเป็น
	<p>ในการนี้พุทธบริษัททั้ง 4 ประกอบด้วย ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก และ อุบาสิกา ซึ่งรอคอยพระพุทธรูปองค์มาเป็นเวลานานถึง 3 เดือน ครั้นทราบข่าว พระพุทธเจ้าเสด็จกลับ จึงได้รับเสด็จและได้นำภัตตาหารคาวหวานไปถวายด้วย ผู้ที่หลังนั่งไกล ไม่สามารถเข้าไปถวายภัตตาหารด้วยตัวเองได้ จึงใช้ใบไม้ห่ออาหารและส่งผ่านชุมชนต่อๆกันไป เพื่อขอความอนุเคราะห์ต่อผู้นั่งใกล้ๆ ถวายแทน บุญประเพณีลากพระ จึงมีขนมต้มหรือที่เรียกตามภาษาถิ่นว่า "ต้ม" เป็นขนมประจำประเพณีทำด้วยข้าวเหนียว ห่อด้วยใบไม้อ่อนๆ เช่น ใบจาก ใบลาน ใบตาล ใบมะพร้าว หรือ ใบกะพ้อ เป็นต้น</p> <p>3. วันสงกรานต์ เป็นปีใหม่แบบเดิมของไทยที่นับวันที่พระอาทิตย์ย่างเข้าสู่ ราศีเมษ เป็นวันเริ่มต้นปีและถือเป็นวันผู้สูงอายุแห่งชาติ ส่วนวันที่ 14 เมษายน เรียกวันเนาหรือวันครอบครัว ส่วนวันที่ 15 เมษายน เรียกว่าวันเถลิงศก หรือวันขึ้นจุลศักราชใหม่ การขึ้นปีใหม่ในความเชื่อของประเทศไทยและบางประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และชาวต่างประเทศจะเรียกว่าเทศกาลนี้ว่า สงครามน้ำ ชาวบ้านในชุมชนบ้านภูผาเพชรที่นับถือศาสนาพุทธจึงยึดถือและปฏิบัติตาประเพณีสืบทอดกันมา โดยให้ความสำคัญกับการรดน้ำดำหัวผู้อาวุโส และความรักความอบอุ่นในครอบครัว</p>
	<p>3. องค์กรชุมชน</p> <p>3.1 กลุ่มตุ๊กตาเซม้ง เนื่องจากชุมชนภูผาเพชรเป็นชุมชนที่อยู่ติดกับเทือกเขาบรรทัดซึ่งเป็นที่อยู่ของกลุ่มชาติพันธุ์ที่เรียกว่าเซม้ง วิถีชีวิตของกลุ่มเซม้งมีความโดดเด่นอีกทั้งยังสามารถอยู่รวมกันกับชาวบ้านในชุมชนได้ปกติ มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน ความเป็นมาของกลุ่มตุ๊กตาเซม้ง แกนนำชุมชนจึงให้เซม้งเป็นสัญลักษณ์ทางการท่องเที่ยวโดยชุมชนซึ่งได้รับคัดเลือกให้เป็น 1 ใน 5 ของสัญลักษณ์จังหวัดสตูลจึงกลายเป็นกลุ่มตุ๊กตาเซม้งเพื่อผลิตเป็นของที่ระลึกจากชุมชนบ้านภูผาเพชร อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมรายได้ให้กับชาวบ้านได้อีกอย่างหนึ่ง</p>
	<p>3.2 กลุ่มหัวไธเหล็ก เนื่องจากหัวไธเหล็กเป็นพืชชนิดหนึ่งที่กลุ่มเซม้งได้ใช้เป็นยารักษาโรค ชาวบ้านในชุมชนภูผาเพชรจึงนำหัวไธเหล็กจัดทำเป็นผลิตภัณฑ์ของชุมชนเนื่องจากหัวไธเหล็กจะพบที่บริเวณแถวเทือกเขาบรรทัดโดยเฉพาะบริเวณถ้ำภูผาเพชรเท่านั้น ประกอบกับหัวไธเหล็กเป็นพืชที่มีคุณสมบัติในการใช้รักษา โรคเบาหวาน และลดความดันโลหิต ความเป็นมาของกลุ่มหัวไธเหล็ก สืบเนื่องจากเซม้งใช้หัวไธเหล็กในการรักษาโรคต่างๆ ชาวบ้านในชุมชนภูผาเพชรจึงนำหัวไธเหล็กมาเป็นผลิตภัณฑ์ของชุมชนเพื่อสร้างอาชีพให้กับเซม้ง ถือว่าเป็นการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ส่งผลให้เซม้งมีรายได้ในการดำรงชีวิตในปัจจุบัน</p>
	<p>4. การจัดการการท่องเที่ยวชุมชน</p> <p>4.1 โครงสร้างและหน้าที่ของการดำเนินงานในชุมชน ประกอบด้วย ประธาน รองประธาน เลขานุการ เภรัญญิก ฝ่ายเดินป่า ฝ่ายโฮมสเตย์ ฝ่ายจัดการฐานการเรียนรู้ และฝ่ายประชาสัมพันธ์</p> <p>4.2 กติกาในการจัดการการท่องเที่ยว ห้ามนำสุราหรือยาเสพติดเข้ามา ห้ามพกพาอาวุธ</p>

4.3 กิจกรรมสร้างการเรียนรู้ของคนในชุมชน ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนภูผาเพชรทำหน้าที่เผยแพร่กฎและกติกาสังคมของชุมชนแก่คนในชุมชนผ่านเวทีประชาคมและการละหมาดญุมฮัต(ละหมาดประจำวันศุกร์ของชาวมุสลิม) และเผยแพร่กฎและกติกาสังคมของชุมชนแก่ชาวบ้าน และผู้มาเยือนรวมถึงนักท่องเที่ยวผ่านกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนภูผาเพชรได้ดำเนินกิจกรรมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและการฟื้นฟูวัฒนธรรมและประเพณีของชาวบ้านชุมชนภูผาเพชรโดยการสร้างกฎและกติกาสังคมของชุมชนในการอนุรักษ์จากแนวคิดและหลักการทางศาสนาและความเชื่อ กฎหมายตามรัฐธรรมนูญ และการท่องเที่ยว ภายใต้ความเข้มแข็งของคนในชุมชน ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนภูผาเพชรได้ดำเนินกิจกรรมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

ตาราง 28 (ต่อ)

ชื่อชุมชน	สารสนเทศที่จำเป็น
นอกจากนี้กลุ่มดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชนภูผาเพชรยังเล็งเห็นความสำคัญในการสร้างจิตสำนึกให้เยาวชนในชุมชนเกิดความรัก และหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมและประเพณีของชุมชน	<p>4.4 โปรแกรมการท่องเที่ยวและอัตราค่าให้บริการ ค่าใช้จ่าย 850 บาทต่อคนต่อโปรแกรม 1. เที่ยวถ้ำภูผาเพชร เสียค่าธรรมเนียมค่าเข้าชมเข้า 30 บาท เปิดทุกวัน 9.00-15.00ถ้ำภูผาเพชร เป็นถ้ำขนาดใหญ่ภายในถ้ำเป็นโพรงที่มีความลึก เป็นคูหาขนาดกว้างขวาง โอบอ้อม ถะการตา มีเนื้อที่โดยประมาณ 50 ไร่ (20,000 ตารางวา เป็นถ้ำที่ใหญ่ที่สุดในเมืองไทยและใหญ่ติดอันดับ 7 ของโลก) เดิมทีถ้ำแห่งนี้เรียกว่า ถ้ำลอด หรือถ้ำเพชร หรือถ้ำยาว ก่อนจะมาเปลี่ยนชื่อใหม่เป็น ถ้ำภูผาเพชร เพราะภายในถ้ำ วิจิตรตระการตาไปด้วยหินงอกหินย้อยที่ยามต้องแสงส่องประกายดุจดังเพชรระยิบระยับการเดินขึ้นไปเที่ยวถ้ำภูผาเพชรต้องออกแรงกันเล็กน้อยถึงปานกลาง เพราะในระยะทางประมาณ 500 เมตร ที่ต้องเดินขึ้นบันไดไป 300 ขั้น มันสามารถเรียกเหงื่อและเรียกเสียงหอบของเราได้ไม่น้อยทีเดียว ก่อนที่จะไปเจอกับปากทางเข้า-ออกถ้ำ ที่เป็นรูเล็กๆให้มุด ซึ่งใครที่ขึ้นมาถึง ณ จุดนี้แล้วอย่าเพิ่งถอดใจ เพราะข้างในมีของดีในระดับ 1 ใน สุดยอดของถ้ำเมืองไทยรอคอยอยู่ 2. กิจกรรมล่องแก่ง โลดเล่นไปกับการพายเรือ ในลำคลองที่มีน้ำใสสะอาด ท่ามกลางธรรมชาติอันบริสุทธิ์ สนุกสนาน ตื่นเต้นเร้าใจและความปลอดภัยที่มีทีมงานดูแลตลอดความปลอดภัยเส้นทางระยะประมาณ 7 กิโลเมตร ที่สองฝากฝั่งเต็มไปด้วย ผืนป่าที่มีความสมบูรณ์ 3. บ้านพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติบ้านควนดินดำ บ้านเลขที่ 132 หมู่ที่ 9 ตำบลปาล์มพัฒนา อำเภอมะนัง เจ้าของได้แก่ นายประเสริฐ คงทวี อายุ 67 ปี มีภูมิลำเนาเดิมเป็นชาวพัทลุง อพยพมาตั้งถิ่นฐานที่อำเภอมะนัง ตั้งแต่ปี.ศ. 2538 เดิม นายประเสริฐ คงทวี ชูครากไม้ที่ฝังอยู่ในดินมาประดิษฐ์เป็นเครื่องเฟอร์นิเจอร์ เป็นงานอดิเรก วิธีการชูครากไม้พยายามรักษาสภาพเดิมของตอ และรากไว้ให้สมบูรณ์ที่สุด แล้วนำมาประดิษฐ์ ตกแต่งตามลักษณะของตอ และราก ส่วนใหญ่เป็นตอไม้หลุมพอง จัดเป็นไม้เนื้อดีของภาคใต้ ก่อนนั้น มีความคิดที่จะนำไปจำหน่ายหารายได้สู่ครอบครัว พอนานเข้าเกิดรักและหวงแหน เพราะต่อไปในวันข้างหน้า ตอไม้เหล่านี้จะกลายเป็นของหายาก จึงเริ่มเก็บสะสมไว้เพื่อต้องการให้คนรุ่นหลังได้ศึกษาเรียนรู้ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติบ้านควนดินดำ เปิดให้นักท่องเที่ยวเยี่ยมชมได้ โดยไม่ต้องชำระค่าธรรมเนียมแต่อย่างใด 4. ล่องแก่งวังสายธารแม่น้ำสายหลักของป่าต้นน้ำปากบารา ที่มีน้ำใสหีนสวยธรรมชาติสมบูรณ์ 2 ฝั่งแม่น้ำมีต้นไม้อายุร้อยปีขึ้นไปตลอดเส้นทางวังสายธาร ลำคลองที่มีต้นกำเนิดจากเทือกเขาบรรทัด ที่แบ่งเขตรอยต่อ 3 จังหวัดคือพัทลุง ตรัง และสตูล ล้นปริ่มน้ำที่ไหลสู่ จ.สตูล ชาวบ้านเรียกลำคลองสายนี้ว่า"คลองลำโลน" ก่อให้เกิดแก่งวังสายธาร น้ำตก"วังสายทอง" น้ำตกหินปูนหนึ่งเดียวของภาคใต้ คลองดังกล่าว ออกสู่ทะเลอันดามันที่ปากบารา 5. กิจกรรมการล่องแก่ง"วังสายธาร" มักจะเริ่มต้นจาก "วังสายทอง รีสอร์ท" ระยะทางประมาณ 4 กม.ผ่านแก่งต่างๆ โดยมีर्मเงาของต้นไม้อุดมสมบูรณ์แสงแดดเกิดความร้อน สายน้ำที่ใสและเย็นฉ่ำ ผ่านต้นไม้น้อยใหญ่นานาชนิด รวมถึงกล้วยไม้ป่า ชมวิถีชีวิตของชาวบ้าน หรือบางครั้งอาจได้เห็นคนป่าซาไก 6. ภูเขาโฮมสเตย์ ภูผาเพชร เป็นโฮมสเตย์ ของชมรมภูผาเพชร</p>

โฮมสเตย์และการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ซึ่งได้รับ มาตรฐานโฮมสเตย์ไทย ประจำปี 2552-2554 (Home stay standard Thailand)

4.5 อัตราค่าบริการ อาหารและที่พัก 1. ค่ามัคคุเทศก์ 300 บาทต่อวัน ค่าเรือ 30 บาทต่อลำ 2. การบริการที่พัก ห้องพักคู่ ราคา 450 บาท / คืน ห้องพักรวม หลังละ 1,000 บาท/10 คน/คืน เต็มที่ขนาด 2 คน หลังละ 150 บาท/คืน ขนาด 3 คน หลังละ 200 บาท/คืน ขนาด 5 คน หลังละ 300 บาท / คืน (ค่าเช่าเต็นท์ไม่รวมหมอน และผ้าห่ม) 3. การบริการอาหาร ได้มีการดำเนินการให้บริการอาหารสำหรับนักท่องเที่ยว โดยมีราคาอาหารดังนี้ อาหารชุดที่ 1 ราคา 250 บาท/มื้อ/คน ประกอบด้วย อาหารคาว 6 อย่าง น้ำพริกกะปิและผักปลอดสารพิษ และผลไม้ตามฤดูกาล อาหารชุดที่ 2 ราคา 200 บาท/มื้อ/คน ประกอบด้วยอาหารคาว 5 อย่าง น้ำพริกกะปิและผักปลอดสารพิษ และผลไม้ตามฤดูกาล อาหารชุดที่ 3 ราคา 180 บาท/มื้อ/คน ประกอบด้วย ประกอบด้วยอาหารคาว 4 อย่าง น้ำพริกกะปิและผักปลอดสารพิษ

ตาราง 28 (ต่อ)

ชื่อชุมชน	สารสนเทศที่จำเป็น
	<p>และผลไม้ตามฤดูกาล อาหารชุดที่ 4 ราคา 150 บาท/มื้อ/คน ประกอบด้วยประกอบด้วยอาหารคาว 3 อย่าง น้ำพริกกะปิและผักปลอดสารพิษ และผลไม้ตามฤดูกาล อาหารเช้า 60 บาท/มื้อ/คน ข้าวผัด หมี่ผัด ข้าวยำ ขนมจีน (เลือกได้ 2 อย่าง) ขนมพื้นบ้าน โอวัลติน/กาแฟ อาหารเช้า 40 บาท/มื้อ/คน ข้าวผัด หมี่ผัด ข้าวยำ ขนมจีน (เลือกได้ 1 อย่าง) ขนมพื้นบ้าน โอวัลติน/กาแฟ อาหารว่าง 30 บาท/มื้อ/คน ขนมพื้นบ้าน โอวัลติน/กาแฟ</p> <p>4.6 การจัดสรรรายได้ ชุมชนภูผาเพชรมีรูปแบบการบริหารจัดการแบบคณะกรรมการ มีการแบ่งกำไรสุทธิ ปีละ 2 ครั้ง ปันผล 60% ค่าเสื่อมเรือ 20% สิ่งแวดล้อม 10% เข้าชมรม 10%</p> <p>5. การเรียนรู้ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนภูผาเพชรได้ดำเนินกิจกรรมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ การฟื้นฟูวัฒนธรรมและประเพณีของชาวบ้านชุมชนภูผาเพชรโดยการสร้างกฎและกติกาสังคมในการอนุรักษ์จากแนวคิดและหลักการทางศาสนาและความเชื่อ กฎหมายตามรัฐธรรมนูญ และการท่องเที่ยว ภายใต้ความเข้มแข็งของคนในชุมชน ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนภูผาเพชรได้ดำเนินกิจกรรมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ นอกจากนั้นกลุ่มดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชนภูผาเพชรยังเล็งเห็นความสำคัญในการสร้างจิตสำนึกให้เยาวชนในชุมชนเกิดความรัก และหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมและประเพณีของชุมชน</p>
<p>ชุมชนบ้านหัวหิน</p>	<p>1. ข้อมูลพื้นฐานชุมชน</p> <p>1.1 ประวัติความเป็นมาของบ้านหัวหิน เนื่องจากชายหาดทิศใต้มีหินรูปร่างและขนาดแตกต่างกันไป แต่หินก้อนที่โดดเด่นมีรูปร่างคล้ายกับช้างนอนหมอบชาวบ้านเรียก หินลูกช้าง อีกทั้งบริเวณใกล้เคียงยังมีหินลักษณะเกลี้ยงเกลาสีน้ำตาลแดงอยู่กลางชายหาด เป็นหินที่มีขนาดใหญ่มาก ชาวบ้านในชุมชนจำนวนหนึ่ง เชื่อว่าเป็นหินศักดิ์สิทธิ์ นำของมาสักการบูชา ซึ่งเรียกบริเวณหินดังกล่าวว่า ต้นหยงบาตู แปลเป็นภาษาไทยว่า แผลมหิน จึงใช้เรียกเป็นชื่อหมู่บ้านเรื่อยมา แต่ในปัจจุบันเพี้ยนเป็น หัวหิน</p> <p>1.2 แนวคิดและการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน ชุมชนบ้านหัวหินเป็นทางผ่านของนักท่องเที่ยวในจังหวัดที่ต้องการเดินทางไปพักผ่อนที่เกาะลิดี การเดินทางไปที่เกาะลิดีของนักท่องเที่ยวจึงส่งผลให้ชุมชนหัวหินเป็นที่รู้จักเนื่องจากมีท่าเรือคอยให้บริการ รวมถึงชุมชนบ้านหัวหินเป็นชุมชนที่มีความอุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติประกอบด้วยคุณเผด็จ โต๊ะปลัด ชาวบ้านชุมชนหัวหินที่เคยเป็นผู้ขับเคลื่อนงานท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านโคกพยอมจนประสบความสำเร็จ จากประสบการณ์การดำเนินงานได้เล็งเห็นศักยภาพของชุมชนหัวหินและคิดว่าสามารถจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนได้ จึงเริ่มพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนกับนักการเมืองท้องถิ่นประจำชุมชนและชาวบ้านบางส่วนในชุมชนในเวลาว่างจากการทำงานประจำ จากนั้นจึงดำเนินการฟื้นฟูทรัพยากรด้านชายฝั่งโดยเริ่มจากการจัดกิจกรรมเก็บขยะที่ได้รับจากนักท่องเที่ยว</p>

ในช่วงเทศกาล ปลูกป่าชายเลน ปลูกต้นสนชายหาด ปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ เพาะขยายพันธุ์ปูม้าลงสู่ทะเล หลังจากได้จัดกิจกรรมฟื้นฟูทรัพยากรด้านชายฝั่งจึงจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้และดำเนินการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านหัวหิน

1.3 สภาพทั่วไปของบ้านหัวหิน บ้านหัวหินหมู่ที่ 1 ต. ละงู อ. ละงู จ.สตูล มีครัวเรือน 348 ครัวเรือน ประชากร 1397 คน ชาวบ้านส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ 80 ของคนทั้งหมดในชุมชน นอกเหนือจากนั้นนับถือศาสนาพุทธ โดยส่วนใหญ่ชาวบ้านในชุมชนหัวหินประกอบอาชีพประมงเป็นหลัก รองลงมาก็คือการทำนา (เพื่อบริโภคในครัวเรือน) ทำสวนและรับจ้างทั่วไป เช่น แปรรูปผลผลิต แกะเนื้อปู คัด กุ้งกุลาดำ การเดินทางเข้าบ้านหัวหินสามารถเดินทางจากถนนใหญ่สายหัวทาง-บ้านปากกันโต๊ะทิศเป็นถนนสายหลักระยะทางประมาณ 10 กิโลเมตร ชุมชนบ้านหัวหินมีความหลากหลายทางภูมิศาสตร์ประกอบด้วยพื้นที่ชายฝั่ง พื้นที่ราบ พื้นที่ป่าชายเลน พื้นที่นาหรือพื้นที่ราบลุ่ม (อดีตเคยเป็นพื้นที่ป่าพรุ ป่าเสม็ด)

ตาราง 28 (ต่อ)

ชื่อชุมชน	สารสนเทศที่จำเป็น
	<p>จากความหลากหลายทางภูมิศาสตร์จึงส่งผลให้ชาวบ้านในชุมชนมีอาชีพที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับสภาพพื้นที่ตั้งของที่อยู่อาศัยและทรัพยากรธรรมชาติ อาณาเขตทิศเหนือติดต่อกับ หมู่ 2 บ้านปากบาง เป็นที่ตั้งของชุมชนโคกลีอ้อน ทิศใต้ติดต่อกับ หมู่ 7 บ้านปากกันโต๊ะทิศ เป็นที่ตั้งของชุมชนท่าชะมวง ทิศตะวันออก ติดต่อกับคลองตึงหงี เป็นที่ตั้งของชุมชนตึงหงีและชุมชนโคกพะยอม และทิศตะวันออกติดต่อกับทะเลอันดามันเป็นที่ตั้งของชุมชนบ้านหัวหิน</p>
	<p>2. ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมของชุมชน</p>
	<p>2.1 ทรัพยากรธรรมชาติ ป่าชายเลนชุมชนบ้านหัวหิน พื้นที่ป่าชายเลนชุมชนบ้านหัวหินตั้งอยู่ที่ชุมชนบ้านตึงหงี และชุมชนทอนโต๊ะเล ปกคลุมไปด้วยต้นปาด ต้นปีปี ต้นโกงกางใบใหญ่ ต้นโกงกางใบเล็ก ต้นแสม ต้นบุนนาค ต้นถั่วขาว ต้นถั่วดำ ต้นโตด ต้นหลังกาไค และเหียงอกปลาหมอก ต้นมูตา ต้นแฝง ต้นคุดहुง ต้นจาก ต้นชิงช้า และต้นตูดม ป่าชายเลนชุมชนหัวหินมีความอุดมสมบูรณ์เป็นอย่างมากเนื่องจากการอนุรักษ์และฟื้นฟูส่วนที่เสียหายด้วยความสามัคคีของชาวบ้าน ส่งผลให้สัตว์ที่อาศัยอยู่ในบริเวณป่าชายเลนในชุมชนมีความหลากหลายและมีจำนวนมากพอที่จะนำไปใช้ประโยชน์เป็นอาหารของชาวบ้านในชุมชนได้ตลอด และสามารถสร้างอาชีพให้กับคนในชุมชนได้โดยการประกอบอาชีพประมงพื้นบ้าน สัตว์น้ำ 1. หอย ในชุมชนตั้งอยู่ชายหาดโดยพื้นหาดเป็นดินทรายสลับโคลน เวลานั้นน้ำแห้งเต็มที่จะชาวบ้านในชุมชนและชุมชนใกล้เคียงเดินทางมาเก็บหอยเพื่อนำไปประกอบอาหารและจำหน่าย ซึ่งจะมีหอยมากมายหลายชนิดดังต่อไปนี้ 1.1 หอยปะ หอยปะชอบอยู่บริเวณคอนทรายน้ำทะเลขึ้นถึง ช่วงน้ำกร่อยมีตะกอนมาทับถม ขนาดที่สามารถนำมารับประทานประมาณขนาดเส้นศูนย์กลาง 3 เซนติเมตร นิยมทำแกงส้มโดยการนำมาผ่า ผัดฉ่า ผัดกะเพรา แกงเลียงซึ่งจะแกงทั้งเปลือกถ้าหากตัวเล็กกว่าก็จะทำหอยส้ม (ตอง) โดยผ่าแล้วผสมกับน้ำซาวข้าว ใส่ภาชนะที่มีขีดตองไว้ประมาณ 1 อาทิตย์ นำมากินโดยชอยหอมแดง ชอยพริกบับมะนาวนิดหน่อย วิธีการหาหอยปะสามารถหาได้หลายวิธีอาจจะใช้เท้าหรือมือจับ หรือใช้ชูงอก มีลักษณะไม่ใฝ่สานกันคล้ายบั้งก็ซ้อนขึ้นมาในกรณีน้ำลึก หรือใช้คราดช่วงเวลาที่มีน้ำลดลงหรือน้ำแห้ง ส่วนเปลือกหอยสามารถนำมาเป็นของประดับได้ ของชำร่วย และนำมาทำปูนขาวหรือปูนที่ใช้กินหมาก ใช้ถมแทนดินทำบ้าน 1.2 หอยเลียบ มีสีเหลืองแก่(สีขม) ความยาวประมาณ 1 นิ้ว อยู่บริเวณที่เป็นดินทราย หรือชายหาดการประกอบอาหารนำมอดองน้ำปลา ต้มตะไคร้ ผัดฉ่า ผัดน้ำมัน เปลือกนำมาทำโม่บาย วิธีการหา ใช้มือขูดความลึกประมาณ 2 นิ้ว ก็จะได้พบกับตัวหอยที่ขึ้นมาเรียงรายสลับกันไป หอยเลียบมี 3 ลักษณะคือ หอยเลียบเทศ ตัวใหญ่ ขึ้นอยู่บริเวณดินทราย ดอนทราย มีอยู่ทั่วไปรอบเกาะบ้านป้อเจ็ดลูก หอยเลียบเล็บจิง ชอบขึ้นบริเวณตามชายหาดปะการัง ตัวสีเหลืองอ่อนและมีมายบริเวณรอบเกาะเขาใหญ่ และหอยเลียบทั่วไป ชอบขึ้นอยู่ทุกพื้นที่บริเวณชายหาดทั่วไป 1.3 หอยท้ายเกาะ(หอยตะเภา) ส่วนท้ายของหอยมีลักษณะคล้ายท้ายเรือลำเภา ตัวสีเทาเข้ม อยู่บริเวณหาดกะ</p>

สิงตามดินทรายละเอียด(ทรายซี้เป็ด) ออกจากชายหาดประมาณ150-200 เมตรวิธีการหา สังเกตจากมีรู 2 รู คล้ายรูจุมูก ขนาดเท่ากำนัไม้ขีดสองรูติดกัน วิธีการได้สองวิธี คือ ดำน้ำ โดยใช้หน้ากาก ใช้เหล็กแหลมขุดลงไปประมาณ 2 นิ้ว หรือในช่วงน้ำลดสามารถ เดินหาได้แต่จะหายากกว่า การนำมาประกอบอาหาร ทำแกงเลียง แกงกะทิ ย่าง เปลือกนำมาทำของขำร่วย หรือเครื่องประดับ การหาหอยตะเภาให้ยั่งยืน คือการใช้ดำนน้ำแบบดั้งเดิม ไม่ควรใช้เครื่องช่วยหายใจ เนื่องจากดำน้ำได้นาน และเก็บหอยตัวเล็กๆมา ทำให้พันธุ์จะหมดได้ หรือสูญพันธุ์ ข้อจำกัดในการหาหอยท้ายเภา ใน 1 ปีจะหาได้ช่วงเดียวเท่านั้นคือ หาได้ในช่วงฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ธันวาคม ถึงเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี 1.4 หอยก้าม ตัวหอยสีน้ำตาลเหลือง ลำตัวยาวรีประมาณ 1 นิ้ว อยู่บริเวณคอนทรายวิธีการหา ใช้มือสำหรับน้ำตื้น และคราดโดยใช้ขงกอนในน้ำลึก นำมาประกอบอาหาร ลวกกินน้ำจิ้ม ยำแกงจืด ยำ ผัดฉ่า ต้มกะทิ เปลือกนำมาทำปูนขาว

ตาราง 28 (ต่อ)

ชื่อชุมชน	สารสนเทศที่จำเป็น
	<p>ลักษณะหอยจะแบนมีลิเลียวยาวรี ลักษณะคล้ายกับลูกเหริ่ง เม็ดสะอาด ชอบอยู่บริเวณดินโคลนปนทราย ในการหาต้องสังเกตุรูความกว้างประมาณ 1 ซม.ดินเมตร ชาวบ้านนิยมขุดกับเสียมความลึกประมาณ 4 นิ้วจากหน้าดิน นิยมนำมาประกอบอาหาร เช่น แกงกะทิ ผัดฉ่า ผัดน้ำมันเจียว แกงเลียง แกงจืด นอกจากนี้ยังมีรากของมันนำมากินดิบๆแล้วทำน้ำจิ้ม ส่วนเปลือกนำมาเป็นของขำร่วย 1.6 หอยแครง มีลักษณะสีน้ำตาลแก่เป็นร่องตามตัว (เหมือนขนมครกแครง) อยู่ตามพื้นที่ป่าชายเลนสลับกับดินทรายและป่าเลนโดยเฉพาะ หอยแครงเรียกหลายชนิด เช่นหอยแครงเลือดเมื่อผ่าเปลือกออกจะเป็นเลือด ตัวใหญ่ หอยแครงลิงไม่มีเลือดและมีตัวเล็ก นิยมนำมาทำกิน เช่น ลวกทำน้ำจิ้ม แกงกะทิ หรืออื่นๆเปลือกหอยนำมาทำของขำร่วย 2. ปลา ชุมชนบ้านหัวหินมีปลาหลากหลายสายพันธุ์ทั้งที่เป็นปลาสวยงาม และปลาที่นำมาเป็นอาหาร จึงเป็นแหล่งตกปลาที่ได้รับความนิยมชาวบ้านในชุมชนและผู้มาเยือน ชาวบ้านในชุมชนที่ประกอบอาชีพประมงพื้นบ้านจะมีสัญชาติญาณว่าบริเวณใดมีปลาชนิดใดชุกชุม ปลาที่มีในชุมชนบ้านโคกพะยอมมีดังนี้ ปลากวดเทียม ปลาทราย ปลากุหรา ปลากะพงแดง ปลากะพง ปลาเก๋า ปลานกเขา ปลาคูกทะเล ลากู ปลาหมิลหลัง ปลากะเบน ปลากลามา 3. ปู ชุมชนบ้านหัวหินมีปูหลากหลายสายพันธุ์อาศัยอยู่เพราะความอุดมสมบูรณ์ แต่ที่มีมากและเป็นที่ยอมรับมาประกอบอาหารของชาวบ้านคือปูตา ซึ่งสามารถจับได้โดยการใช้ไซปู 4. กุ้ง ชุมชนบ้านหัวหินมีกุ้งหลากหลายสายพันธุ์ ซึ่งจะอาศัยอยู่ในทะเลห่างออกไปจากฝั่ง 3-4 กิโลเมตร สามารถจับได้โดยการใช้ตาข่าย</p>
	<p>2.2 วัฒนธรรมและประเพณี วิถีชีวิตประชากรชุมชนหัวหินส่วนใหญ่เป็นไปตามอาชีพที่ประกอบคือประมงพื้นบ้านทางทะเล และความเชื่อในการนับถือศาสนาอิสลาม ดังนั้นวิถีชีวิตของคนในชุมชนจึงอยู่ภายใต้หลักคำสอนของศาสนาอิสลามและอาชีพชาวประมงทางทะเล ชาวบ้านในชุมชนจึงต้องประกอบพิธีกรรมทางศาสนาอิสลามซึ่งอาจจะแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือพิธีกรรมที่ต้องทำเป็นประจำ ได้แก่ การละหมาด การแต่งกายมิดชิดของมุสลิมะ(ผู้หญิงที่นับถือศาสนาอิสลาม) การละหมาดญุมอะฮ์ และพิธีกรรมที่เป็นประเพณีสืบทอดของชาวมุสลิม ซึ่งประกอบพิธีกรรมตามช่วงเวลา ได้แก่ การถือศีลอด การเข้าสุนัต เมลาตินนาบี(พิธีรำลึกถึงพระประวัติของพระศาสดา) ฮารีรายอ</p>
	<p>3. องค์กรชุมชน</p> <p>3.1 กลุ่มร้านค้าแพชุมชน ด้วยเหตุผลที่ว่าชาวบ้านในชุมชนบ้านหัวหินไม่สามารถประกอบอาชีพประมงซึ่งเป็นอาชีพหลักของชาวบ้านในชุมชนได้ทั้งปี เพราะฤดูมรสุมจะไม่สามารถจับสัตว์น้ำเพื่อเป็นอาหารและนำไปจำหน่ายได้ ส่งผลต่อรายได้ที่ได้รับของแต่ละครอบครัว ประกอบกับการทำประมงจำเป็นต้องซื้ออุปกรณ์ชาวบ้านจึงจัดตั้งร้านค้าแพเพื่อจำหน่ายอุปกรณ์ทำประมงเพื่อแก่ชาวบ้านในชุมชน ลดการกระจายรายได้ให้กับร้านขายอุปกรณ์นอกชุมชนและสามารถสร้างรายได้เสริมให้กับสมาชิกได้อีกทางเพราะร้านค้าแพชุมชนนำ</p>

ผลกำไรสุทธิมาทำการปันผลในรอบปี ความเป็นมาของกลุ่มร้านค้าแพชุมชน สืบเนื่องจากกลุ่มออมทรัพย์บ้านหัวหินได้ใช้กระบวนการวิจัย ศึกษากระบวนการทดสอบทเรียนการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์บ้านหัวหินโดยการสนับสนุนจากงบประมาณการวิจัยจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย(สกว.) เพื่อหาแนวทางแก้ไข ปัญหาการติดตามหนี้ค้างชำระของสมาชิกและวางแผนการทำธุรกิจกลุ่มควบคู่ไปกับกลุ่มออมทรัพย์ของชุมชนพบว่าสมาชิกส่วนใหญ่มีรายได้ทางเดียวจากการทำอาชีพประมง นอกเหนือจากรายจ่ายประจำวันจากการดำรงชีวิตของชาวบ้านแต่ละครอบครัวแล้ว ชาวบ้านยังมีค่าใช้จ่ายเพื่อการลงทุนซื้ออุปกรณ์ในการทำประมงในราคาสูง จึงส่งผลให้เกิดการจัดกลุ่มร้านค้าแพชุมชน ภายใต้โครงการพัฒนาศักยภาพเพื่อจัดร้านค้าชุมชนเพื่อจำหน่ายอุปกรณ์การทำประมงในราคาไม่สูง

ตาราง 28 (ต่อ)

ชื่อชุมชน	สารสนเทศที่จำเป็น
	<p>3.2 ธนาคารปูม้าธนาคารปูม้า ปูม้าเป็นสัตว์น้ำที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจในชุมชนเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นที่นิยมทั่วไป ของผู้บริโภค อีกทั้งยังเป็นวัตถุดิบที่ต้องการของโรงงานผลิตอาหารกระป๋องเพื่อ ในช่วงเวลาที่ผ่านมามีปูม้าถูกจับจากทะเลในชุมชนขึ้นมาใช้ประโยชน์อย่างมากมาจนเกินกำลังการขยายพันธุ์ของปูม้าแบบธรรมชาติ ชาวบ้านในชุมชนจึงจัดตั้งกลุ่มปูม้าโดยมีเป้าหมายเพื่อการ อนุรักษ์ปูม้าโดยการพักไข่ จากตบั้งของแม่ปูม้าที่มีไข่นอกกระดอง และส่งเสริมการทำประมงในเชิงอนุรักษ์ สร้างจิตสำนึกในการทำการประมงปูม้าอย่างมี จรรยาบรรณ และความรับผิดชอบรวมถึงสร้างจิตสำนึกในการใช้ทรัพยากรอย่างชาญฉลาด ยั่งยืน ถาวรตลอดไป ความเป็นมาของกลุ่มธนาคารปูม้า ด้วยพื้นฐานการทำประมงพื้นบ้านด้วยสามัญสำนึกของชาวประมงในชุมชนที่เกิดความตระหนักเห็นถึงความสำคัญของทรัพยากรปูม้า ตลอดจนการรับทราบถึงวิกฤติด้านการขยายพันธุ์โดยธรรมชาติไม่ทันต่อการจับปูม้าเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในปัจจุบัน จึงทำให้ชาวบ้านชุมชนบ้านบุญบอยร่วมกันจัดตั้งกลุ่มธนาคารปูม้า เพื่อแก้ไขปัญหาการลดน้อยลงของจำนวนปูม้าในชุมชน</p>
4.	<p>4. การจัดการการท่องเที่ยวชุมชน</p>
4.1	<p>กติกาในการจัดการการท่องเที่ยว 1. ห้ามนำพาและตีมีสุราของมีนเมา ยาเสพติด 2. ห้ามเล่นการพนัน</p>
3.	<p>ให้แต่งกายมิดชิดไม่ล่อแหลม 4. ห้ามพกพาอาวุธ 5. ห้ามทิ้งขยะบริเวณชุมชน 6. ห้ามทำลายพันธุ์ไม้</p>
4.2	<p>กิจกรรมสร้างการเรียนรู้ของคนในชุมชน บ้านหัวหินมีศูนย์การเรียนรู้ประจำหมู่บ้าน ซึ่งใช้เป็นสถานที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ของคนชุมชนและผู้มาเยือน อีกทั้งยังเป็นที่ทำกรของกลุ่มองค์กรต่างๆในชุมชน กิจกรรมสร้างการเรียนรู้ของคนในชุมชนประกอบไปด้วยกิจกรรมการสร้างจิตสำนึกรักบ้านเกิดในเทศกาลต่างๆ รวมถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ การฟื้นฟูวัฒนธรรมประเพณีของชาวบ้าน</p>
4.3	<p>ที่พักและอัตราค่าบริการ การบริการที่พัก กลุ่มจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านโคกพะยอม ได้มีการดำเนินการให้บริการที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว โดยทางกลุ่มมีการสร้างที่พักในลักษณะแบบโฮมสเตย์ โดยมีอัตราค่าบริการ คนละ 160 บาท รวมอาหารเช้า คนละ 120 บาท ไม่รวมอาหารเช้า และหลังละ 500 บาท พักไม่เกิน 4 คน การบริการอาหาร กลุ่มจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูก ได้มีการดำเนินการให้บริการอาหารสำหรับนักท่องเที่ยว โดยมีราคาอาหารดังนี้</p>
	<p>- อาหารชุดที่ 1 ราคา 250 บาท/มื้อ/คน ประกอบด้วย อาหารคาว 6 อย่าง น้ำพริกกะปิและผักปลอดสารพิษ และผลไม้ตามฤดูกาล</p>
	<p>- อาหารชุดที่ 2 ราคา 200 บาท/มื้อ/คน ประกอบด้วยอาหารคาว 5 อย่าง น้ำพริกกะปิและผักปลอดสารพิษ และผลไม้ตามฤดูกาล</p>
	<p>- อาหารชุดที่ 3 ราคา 180 บาท/มื้อ/คน ประกอบด้วยประกอบด้วยอาหารคาว 4 อย่าง</p>

น้ำพริกกะปิและผักปลอดสารพิษ และผลไม้ตามฤดูกาล

- อาหารชุดที่ 4 ราคา 150 บาท/มื้อ/คน ประกอบด้วยประกอบด้วยอาหารคาว 3 อย่าง

น้ำพริกกะปิและผักปลอดสารพิษ และผลไม้ตามฤดูกาล

- อาหารเช้า 60 บาท/มื้อ/คน ข้าวผัด หมี่ผัด ข้าวยา ขนมจีน (เลือกได้ 2 อย่าง) ขนมพื้นบ้าน

ไอวัลติน/กาแฟ

- อาหารเช้า 40 บาท/มื้อ/คน ข้าวผัด หมี่ผัด ข้าวยา ขนมจีน (เลือกได้ 1 อย่าง) ขนมพื้นบ้าน

ไอวัลติน/กาแฟ

- อาหารว่าง 30 บาท/มื้อ/คน ขนมพื้นบ้าน ไอวัลติน/กาแฟ

ตาราง 28 (ต่อ)

ชื่อชุมชน	สารสนเทศที่จำเป็น
	<p>4.4 โครงสร้างและหน้าที่ของการดำเนินงานในชุมชน ประกอบด้วย ประธาน รองประธาน เจริญญิก ด้านบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม ด้านการดูแลอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ และด้านการดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว</p>
	<p>4.5 การจัดสรรรายได้ ปันผลให้กับกลุ่ม 60 % บริหารจัดการภายในรีสอร์ท 20 % การบริหารสิ่งแวดล้อม 10 % การดูแลเด็กด้วยโอกาส/เด็กกำพร้า 10 %</p>
	<p>4.6 โปรแกรมการท่องเที่ยวและอัตราค่าให้บริการ 1. 1300 บาท ต้องมี 10 คนขึ้นไป (1 วัน) 2. 1700 บาท/10 คน (นอน 1 คืน) - 2500 บาท ไม่เกิน 5 คน/ลำ (ตกปลา) 3. เกาะตะรุเตา 4000 บาท พร้อมชมถ้ำจระเข้ 4. นั่งเรือไปเกาะลิดี 1000 บาท นั่งได้ 2 คน</p>
	<p>5. การเรียนรู้ ผู้มาเยือนสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง (เลี้ยงวัวโดยใช้ภูมิปัญญาชาวบ้าน) ทำอาหารเสริมให้กับวัว แพะ และ ให้กับสมาชิกในจังหวัดสตูลและส่งออกให้กับจังหวัดใกล้เคียง การเลี้ยงปู นมในบ่อกุ้งร้าง และการเพาะขยายพันธุ์ปูม้า ปูเสื่อ เพื่อปล่อยสู่ธรรมชาติ และสามารถพักผ่อนที่ เกาะลิดีซึ่งประกอบด้วยเกาะสำคัญ 2 เกาะ คือ เกาะลิดีใหญ่กับเกาะลิดีน้อย ขนาดใกล้เคียงกัน เสน่ห์ของเกาะลิดีอยู่ที่มีธรรมชาติที่หลากหลาย ได้แก่ หาดทราย ป่าไม้บนภูเขา ป่าชายเลน โขดหินที่มีรูปร่างประหลาด ตามริมหาด การเดินทางไปเที่ยวที่เกาะลิดีใช้เวลาเพียง 15 นาทีจากฝั่ง แต่ถ้าหากต้องการพักที่เกาะทางอุทยานมีบริการบ้านพักสำหรับนักท่องเที่ยวและมีสถานที่สำหรับกางเต็นท์ เมื่อน้ำลดจะมีทะเลแหวก ระหว่างเกาะลิดีกับเกาะหว้าหิน สามารถเดินลัดเลาะไปตามชายหาดและป่าชายเลนไปยังเกาะหว้าหิน ซึ่งบริเวณนี้จะมีปลาการ์ตูน ดอกไม้ทะเล และปะการังน้ำแข็ง อีกทั้งยังสามารถเก็บหอยดาแก้ว หอยตาวิ๋ว หอยลูหะ(หอยนมสาว) ชมปลิงทะเล ล่องเรือ แคนยูนในป่าชายเลนได้ ช่วงที่เหมาะสมต้องเดินทางมาในช่วงน้ำ 13- 4 ค่ำ เนื่องจากเป็นเวลาที่น่าจะขึ้นและลงสูงสุด</p>
ชุมชนบ้าน	1. ข้อมูลพื้นฐานชุมชน
นาทอน	<p>1.1 ประวัติความเป็นมาของชุมชนนาทอน ตำบลนาทอน ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของอำเภอทุ่งหว้า เดิมเป็นหมู่บ้านหนึ่งของตำบลทุ่งหว้า ต่อมาแยกออกมาจากตำบลทุ่งหว้า ในปี พ.ศ.2515 โดยแรกเริ่มแรกมีเพียง 6 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 1 บ้านนาทอน หมู่ที่ 2 บ้านนาเปรี้ยว หมู่ที่ 3 บ้านช่องไทร หมู่ที่ 4 บ้านวังตง หมู่ที่ 5 บ้านท่าศิลา หมู่ที่ 6 บ้านท่าข้ามควาย และ ปัจจุบันได้เพิ่มขึ้นมา 3 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 7 บ้านบารายี หมู่ 8 บ้านทุ่งใหญ่ หมู่ 9 บ้านวังเจริญราษฎร์ คำว่า 'ทอน' แปลงว่า 'ข้างใน' จากการที่มีการทำนาที่ลึกเข้าไปข้างใน เลยเรียกกันว่า "บ้านในทอน" ซึ่งในสมัยก่อนถือว่าการทำนาเป็นอาชีพหลักในชุมชน ซึ่งจะประกอบอาชีพเสริมแค่การประมงชายฝั่ง เมื่อถึงฤดูกาลทำนาชาวบ้านก็จะเข้าไปทำงานกันข้างใน เลยเปลี่ยนชื่อเป็น "บ้านนาทอน"</p>

และ “ตำบลนาทอน” ตามลำดับ โดยมี นายเฉลิมชัย เก้าเอี้ยน เป็นกำนันคนแรกของตำบล ต่อมาปีประชากรมากขึ้นในปี พ.ศ. 2521 จึงแยกการบริหาร การปกครองออกเป็น 9 หมู่บ้าน ตำบลนาทอน เป็นหนึ่งใน 5 ตำบล ของอำเภอทุ่งหว้า จังหวัดสตูลประชากรนับถือศาสนาอิสลามเป็นส่วนใหญ่ มีนับถือศาสนา พุทธ รองลงมา

1.2 แนวคิดและการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน พื้นที่ตำบลนาทอนมีความหลากหลายทางด้านภูมิศาสตร์ ประกอบด้วยภูเขา ที่ราบลุ่ม และป่าชายเลน ส่งผลให้ชาวบ้านอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขและเป็นชุมชนเข้มแข็งเนื่องจากการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันในชุมชนของคนในชุมชน อีกทั้งการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนอย่างลงตัวในแต่ละอาชีพ ชาวบ้านกลุ่มหนึ่งจึงมีแนวคิดในการจัดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนให้มีความยั่งยืน จึงเลือกใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนเพราะสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้มาเยือนหรือนักท่องเที่ยวในเรื่องการอนุรักษ์ อีกทั้งยังสามารถสร้างรายได้เสริมให้กับชาวบ้านในชุมชนได้อีกทาง

ตาราง 28 (ต่อ)

ชื่อชุมชน	สารสนเทศที่จำเป็น
	<p>จึงจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านนาทอนเป็นศูนย์กลางในการติดต่อประสานงานการท่องเที่ยวขึ้นและดำเนินงานสืบเนื่องจนถึงปัจจุบัน เป้าหมายการท่องเที่ยว (Goal) เสริมสร้างการอยู่ร่วมกัน การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันในชุมชน เพิ่มศักยภาพของชุมชนให้มีความเข้มแข็งและพัฒนาอย่างยั่งยืนอนุรักษ์ประเพณีและวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชน</p> <p>1.3 สภาพทั่วไปของบ้านนาทอน ชุมชนนาทอนตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของอำเภอทุ่งหว้า มีสภาพพื้นที่ประกอบด้วย ภูเขา ที่ราบสูง และที่ราบลุ่ม โดยทางทิศเหนือ ทิศตะวันตก และทิศใต้ ของตำบลมีสภาพพื้นที่ราบลุ่ม ประกอบด้วย ป่าชายเลนตลอดแนว ทางทิศตะวันออกของตำบล มีเทือกเขาทอดตัวเป็นแนวยาวจากเหนือจรดใต้ ซึ่งมียอดเขาสูงประมาณ 278 เมตร จากระดับน้ำทะเล พื้นที่ตอนกลางของตำบลเป็นพื้นที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม และที่ราบเชิงเขา ชาวบ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตรกรรม เช่น การทำสวนยาง การทำปาล์ม การทำสวนผลไม้ และอาชีพการทำประมงพื้นบ้าน รองลงมาประกอบอาชีพค้าขาย เลี้ยงสัตว์ และรับจ้างทั่วไป</p> <p>2.ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมของชุมชน</p> <p>2.1 ทรัพยากรธรรมชาติ ภูเขา ชาวบ้านในชุมชนร่วมกันอนุรักษ์ป่าไม้บนภูเขาเนื่องจากเล็งเห็นความสำคัญของป่าไม้ซึ่งเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อสิ่งมีชีวิต ไม่ว่าจะเป็นมนุษย์หรือสัตว์ เพราะป่าไม้เป็นแหล่งวัตถุดิบของปัจจัยสี่ คือ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัยและยารักษาโรคสำหรับมนุษย์ และมีประโยชน์ในการรักษาสมดุลของสิ่งแวดล้อม ถ้าป่าไม้ถูกทำลายย่อมส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง เช่น สัตว์ป่า ดิน น้ำ อากาศ และฤดูกาล ส่งผลต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์หรือสัตว์ในภาพรวม และส่งผลไปถึงดินและแหล่งน้ำเพราะเมื่อมีการทำลายป่าไม้โดยการตัดโค่นหรือการเผา ทำให้พื้นดินจะโล่งขาดพืชปกคลุม เมื่อฝนตกลงมาก็จะชะล้างหน้าดินและความอุดมสมบูรณ์ นอกจากนี้เมื่อขาดต้นไม้คอยดูดซับน้ำไว้ น้ำก็จะไหลบ่าท่วมบ้านเรือน และที่ลุ่มในฤดูน้ำหลากพอถึงฤดูแล้งก็ไม่มีน้ำซึมใต้ดินไว้หล่อเลี้ยงต้นน้ำลำธารทำให้แม่น้ำมีน้ำน้อย ส่งผลกระทบต่อมาถึงระบบเศรษฐกิจและสังคม</p> <p>ที่ราบลุ่ม ดินในพื้นที่ราบลุ่มของชุมชนเป็นดินเหนียว เมื่อเปียกน้ำมีความยืดหยุ่นมีก้อนเนื้อละเอียดและมีความสามารถในการอุ้มน้ำได้ดี แม้จะมีการระบายน้ำและอากาศไม่ดีแต่มีความสามารถในการจับยึดและแลกเปลี่ยนธาตุอาหารพืชได้สูงเพราะมีปริมาณอนุภาคดินเหนียวอยู่มาก ดินในพื้นที่ราบลุ่มของชุมชนจึงเหมาะที่จะใช้ทำนาปลูกข้าวเพราะเก็บน้ำได้นาน ชาวบ้านมีการปรับปรุงบำรุงดินเพื่อเพิ่มธาตุอาหารให้เกิดขึ้น ด้วยการใส่ปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยคอก การปลูกพืชตระกูลถั่ว การใส่ปุ๋ยขี้วัวในดินที่เป็นกรด การแก้ไขพื้นที่ดินเค็มด้วยการระบายน้ำเข้าที่ดิน และทำการป้องกันการเสื่อมโทรมของดินโดยการปลูกพืชคลุมดิน การปลูกพืชหมุนเวียน</p>

การปลูกพืชบังลม การไถพรวนตามแนวระดับ การทำคันดินป้องกันการไหลชะล้างหน้าดิน รวมทั้งการไม่เผาฟางข้าวหลังจากฤดูเก็บเกี่ยวแต่ให้ฟางข้าวคลุมหน้าดินและปล่อยให้เองตามธรรมชาติซึ่งจะช่วยให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ป้าชายเลน ชุมชนนาทอนใช้ประโยชน์จากป้าชายเลนเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนโดยตรงสามารถใช้พืชพันธุ์ภายในป้าชายเลนเป็นยารักษาโรค ทั้งนี้ดินไม้บางประเภทในป้าชายเลนยังสามารถนำมาเป็นวัสดุในการสร้างบ้านพักที่อยู่อาศัยของคนในชุมชน ดินไม้บางประเภทนำไปทำเครื่องมือในการจับสัตว์ทะเล อย่างเช่น ไม้ปูนขาวและไม้ปี่ใช้ทำไซเพื่อดักปลา เปลือกต้นแสมนำไปแช่น้ำเพื่อเป็นลี้ย้อมอวนทำให้มีความทนทาน

ตาราง 28 (ต่อ)

ชื่อชุมชน	สารสนเทศที่จำเป็น
	<p>ป้าชายเลนชุมชนนาทอนยังเป็นแหล่งทำมาหากินของชาวบ้านโค่นเฉพาะการตกปูดำในเวลาน้ำขึ้นช่วง 12 ชั่วโมง 4 ชั่วโมงอีกเดือน ไม้ว่าข้างขึ้นหรือข้างแรม ซึ่งสามารถตกได้ทั้งปีแม้จะเป็นช่วงมรสุม ทั้งนี้ป้าชายเลนยังเป็นที่เพาะพันธุ์สัตว์น้ำ เช่น กุ้ง หอย ปู ปลา และยังเป็นบริเวณประกอบอาชีพปลากะชังของชาวบ้านในชุมชนตลอดทั้งปี เช่น ปลกระพงขาว ปลาเก๋า ปลาดอกหมาก ปลาช่อนทะเล เป็นต้น สัตว์ประจำถิ่น 1) หิ่งห้อย เป็นสิ่งหายากเพราะถูกทำลายแหล่งเพาะพันธุ์และมีจำนวนน้อยลงทุกที บริเวณอ่าวไม้ขาวมีต้นปาด (ต้นลำภู) ซึ่งเป็นที่เพาะพันธุ์ของหิ่งห้อยและมีต้นปาดอยู่จำนวนมากจึงทำให้เป็นพื้นที่อุดมสมบูรณ์ในการวางไข่ และเพาะพันธุ์ คาดการณ์ว่าในปีหนึ่งๆ หิ่งห้อยจะเพาะพันธุ์ ณ จุดนี้ประมาณล้านตัวโดยดูได้ในช่วงเดือนพฤศจิกายน-ธันวาคม โดยเฉพาะข้างแรมเริ่มจาก 5 ชั่วโมง จะมีความสว่างไสว สว่างมาก 2) ผีเสื้อ เป็นสิ่งที่หาดูจำนวนมากได้น้อย แม้กระทั่งสวนผีเสื้อ แต่ที่อ่าวไม้ขาวมีผีเสื้อนับแสนตัวเพราะเป็นแหล่งเพาะพันธุ์โดยมีต้นไม้ชนิดหนึ่งคือ ต้นปอ ต้นเล็บมือนาง เป็นสถานที่เหมาะสมในการขยายพันธุ์สามารถดูในเดือน เมษายน-พฤษภาคม 3) ปูลิ เป็นปูชนิดหนึ่งที่มีความสวยงาม ซึ่งเป็นปูที่มีในพื้นที่ต่างๆ ไม่มากนัก เป็นปูขนาดเล็กที่มีลักษณะสวยงาม ก้ามหนึ่งโตก้ามหนึ่งเล็ก มีจำนวนมาก ที่สามารถสร้างความเพลิดเพลินให้ที่ท่องเที่ยวได้สามารถดูได้ตลอดเวลาช่วงน้ำลด 4) ปูลม เป็นปูขนาดเล็กซึ่งมีทั่วไปตามชายหาด เป็นจุดสร้างความสนุกสนานสำหรับนักท่องเที่ยวไล่จับตามหาดทราย ซึ่งอ่าวไม้ขาวมีปูลมจำนวนมากพอที่จะสร้างบรรยากาศในการท่องเที่ยว 5) ค้างคาวแม่ไก่ เป็นค้างคาวขนาดใหญ่อาศัยบนเขาตะบัน ซึ่งอยู่ต่อจากอ่าวไม้ขาวเป็นพื้นที่อยู่ในตำบลนาทอนต่อจากอ่าวไม้ขาวไปในทะเล หากน้ำลงหมดสามารถเดินผ่านไปถึงเกาะได้โดยผ่านร่องน้ำไม้สักนักค้างคาวแม่ไก่บนเกาะตะบันมีประมาณแสนตัว สามารถให้นักท่องเที่ยวที่อ่าวไม้ขาวชมได้เวลา 16.00 น. เป็นต้นไป ค้างคาวแม่ไก่จะเริ่มออกหาอาหารช่วงใกล้ค่ำจนเลยเที่ยงคืนจึงจะบินกลับที่อยู่อาศัยบนเกาะตะบัน ดังนั้นเกาะไม้ขาวจึงเป็นจุดที่ค้างคาวผ่านหากเป็นคืนเดือนหงาย สามารถดูได้ตลอดคืนซึ่งหาที่ใหม่มีลักษณะเหมือนที่อ่าวไม้ขาวมาก</p> <p>2.2 วัฒนธรรมและประเพณี ส่วนใหญ่ชาวบ้านชุมชนนาทอนนับถือศาสนาอิสลาม ดังนั้นวิถีชีวิตของคนในชุมชนจึงอยู่ภายใต้หลักคำสอนของศาสนาอิสลามจึงต้องประกอบพิธีกรรมทางศาสนาอิสลามซึ่งอาจจะแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือพิธีกรรมที่ต้องทำเป็นประจำ ได้แก่ การละหมาด การแต่งกายมิดชิดของมุสลิมะห์(ผู้หญิงที่นับถือศาสนาอิสลาม) การละหมาดยุมอะฮ์ และพิธีกรรมที่เป็นประเพณีสืบทอดของชาวมุสลิม ซึ่งประกอบพิธีกรรมตามช่วงเวลา ได้แก่ การถือศีลอด การเข้าสู่นัด เมาลิดินนาบี(พิธีรำลึกถึงพระประวัติของพระศาสดา) ฮารีรายอ</p> <p>3.องค์กรชุมชน</p>

3.1 กลุ่มเครื่องประดับจากลูกบิด ลูกบิดถือว่าเป็นเครื่องประดับที่ได้รับความนิยมกันอย่างแพร่หลาย เพราะมีความสวยงามและราคาไม่แพงมากนัก ลูกบิดมีลักษณะเป็นเม็ดมีรูตรงกลางสำหรับร้อยด้ายหรือเชือก ใช้เป็นเครื่องประดับ ลูกบิดทำจากวัสดุหลายชนิด เช่น หิน ดินเผา แก้ว ไข่มุก เปลือกหอย เปลือกไข่นกกระทา งอกเทศ กระดุกสัตว์ ปะการัง เปลือกไม้ ยางไม้ แร่ เมล็ดพืช รวมทั้งโลหะต่างๆ เช่น สำริด และทองคำ เป็นต้น ลูกบิดมีหลายรูปทรงเช่น ทรงกลม ทรงเหลี่ยม ทรงกระบอก ทรงลูกทูน รูปสัตว์ และอื่นๆ มีวิธีการผลิตและรูปแบบตามลักษณะการใช้สอย ตามความเชื่อ หรือค่านิยมในยุคสมัยต่างๆ

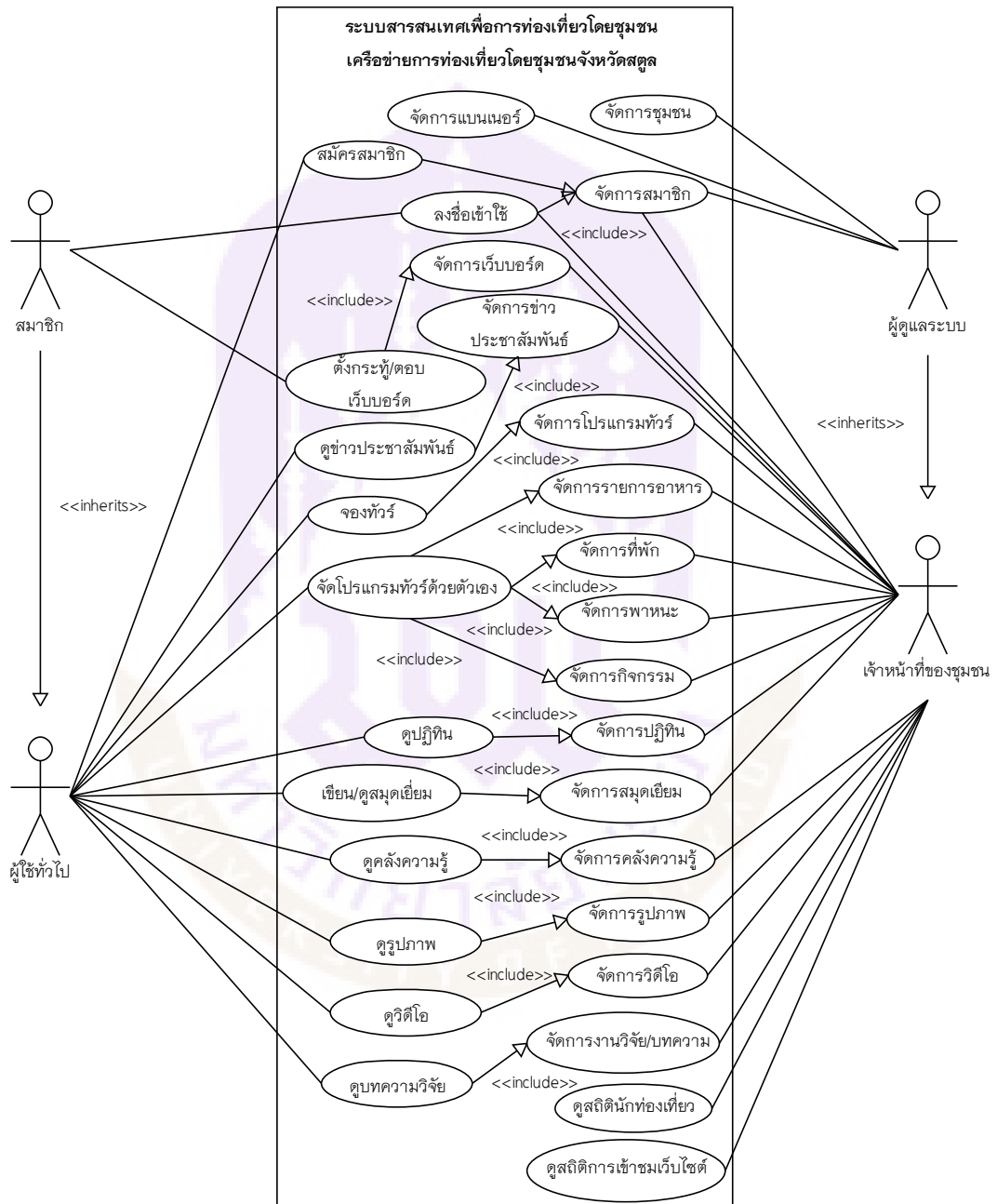
ความเป็นมาของกลุ่ม เนื่องจากนักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนนิยมซื้อหาลูกบิดเป็นของฝาก ชาวบ้านชุมชนนาทอนมีฝีมือในการร้อยลูกบิดเพื่อเป็นเครื่องประดับในหลายรูปแบบจึงจัดตั้งกลุ่มขึ้นมาเพื่อสร้างรายได้เสริมให้กับครอบครัว

3.2 กลุ่มอาชีพจักรสานจากต้นคูลุ่ม ลุ่มและคล้าเป็นพืชชนิดหนึ่งชอบอาศัยอยู่บนพื้นที่แฉะใกล้แหล่งน้ำ โดยเฉพาะลำห้วย ,ลำคลอง และ นาข้าว ซึ่งอยู่ใกล้บริเวณที่อยู่อาศัยของคนสมัยก่อนจึงมักนำมาใช้จักสานเป็นเครื่องใช้ในครัวเรือน

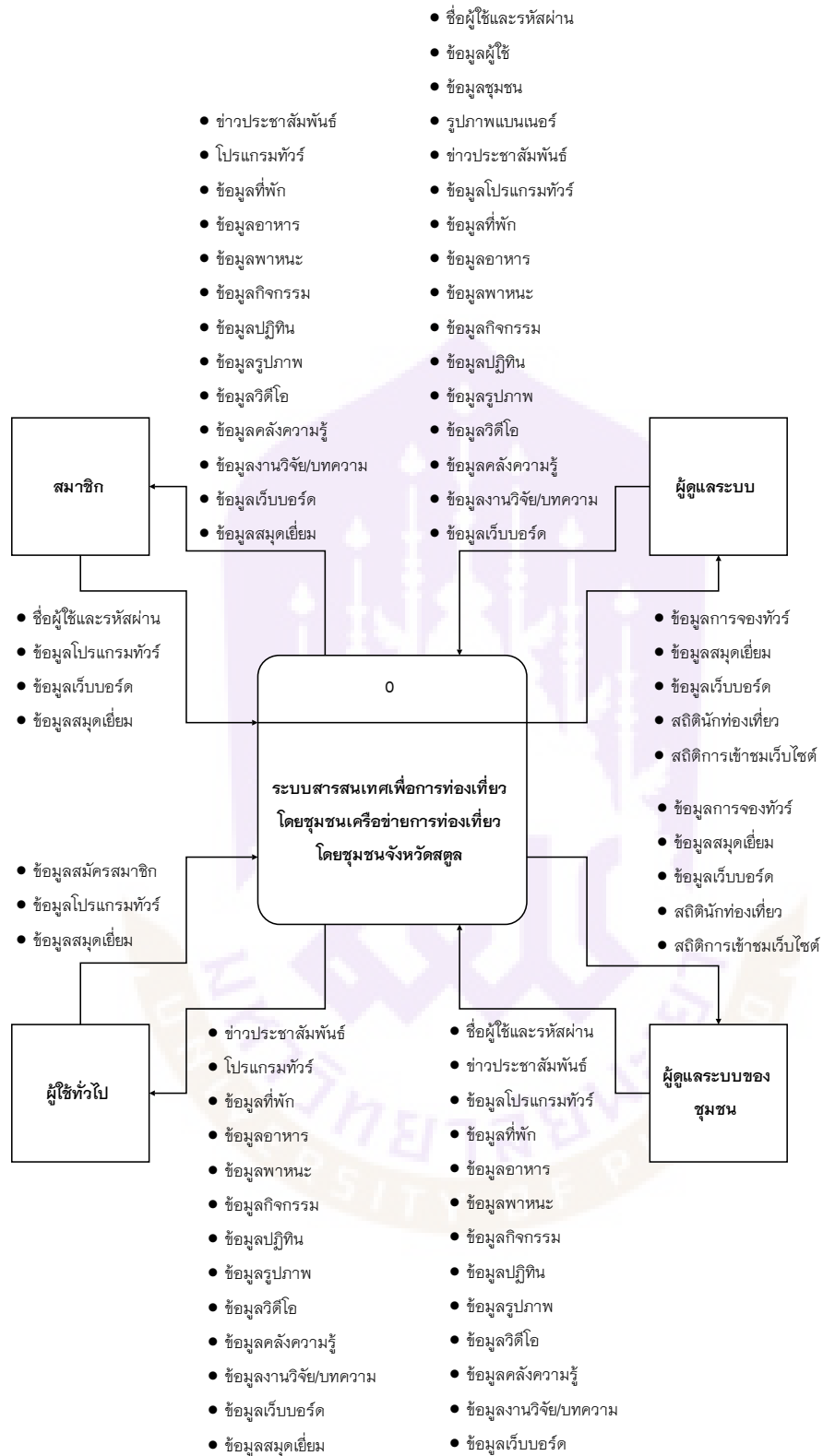
ตาราง 28 (ต่อ)

ชื่อชุมชน	สารสนเทศที่จำเป็น
	4. การจัดการการท่องเที่ยวชุมชน
	4.1 กติกาในการจัดการการท่องเที่ยว 1. ห้ามเล่นการพนันทุกชนิดในรีสอร์ท 2. ห้ามนำของมีคมทุกชนิดเข้ามาในบริเวณรีสอร์ท 3. ห้ามคู่หญิงชายที่ไม่ใช่สามีภรรยาเปิดห้องพักร่วมกัน 4. แต่งกายสุภาพมิดชิดตามความเหมาะสม เพื่อเคารพในวิถีชุมชน
	4.2 กิจกรรมสร้างการเรียนรู้ของคนในชุมชน กลุ่มแกนนำการท่องเที่ยวโดยชุมชนร่วมกับผู้นำท้องถิ่นร่วมมือกันสร้างกิจกรรมสร้างการเรียนรู้และปลูกจิตสำนึกให้แก่คนในชุมชนโดยการพัฒนา ปรับปรุง และทำความสะอาดสถานที่ต่างๆ ของชุมชน ร่วมจัดทำป้ายสัญลักษณ์และป้ายสถานที่ท่องเที่ยวในชุมชน และดูแลรักษา รวมถึงมีการซ่อมแซมเมื่อเกิดการชำรุด พัฒนาทำความสะอาดและตกแต่งแหล่งที่พัก พัฒนา ปรับปรุง และซ่อมแซมถนนเพื่อเดินทางท่องเที่ยว เก็บขยะ ปลูกต้นไม้บริเวณชายหาดและป่าชายเลน
	4.3 ที่พักและอัตราค่าบริการรายละเอียดค่าบริการ ค่ากิจกรรมฐาน / แหล่งท่องเที่ยวค่าที่พัก/ค่าอาหาร ค่าวิทยากรฐานเรียนรู้จุดละ 500 บาท/คนละ ค่าเรือคนละ 250 บาท ค่ากิจกรรมรถ ATV ชั่วโมงละ 350 บาท/1คน ,450 บาท/2 คน ค่าบ้านพักโฮมสเตย์คืนละ 250 บาทรวมอาหารเช้า ค่าอาหารเที่ยงและอาหารเย็นคนละ100-150 บาท
	4.4 โครงสร้างและหน้าที่ของการดำเนินงานในชุมชน โครงสร้างและหน้าที่การดำเนินงานประกอบด้วย ประธาน รองประธาน เภรัญญิก ด้านบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม ด้านการดูแลอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ และด้านการดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว
	4.5 การจัดสรรรายได้ บันผลให้กับกลุ่ม 60 % บริหารจัดการภายในรีสอร์ท 20 % การบริหารสิ่งแวดล้อม 10 % การดูแลเด็กด้อยโอกาส/เด็กกำพร้า 10 %
	5. การเรียนรู้ ผู้มาเยือนสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตามกิจกรรมของชุมชนโดยเน้นการสาธิตและร่วมปฏิบัติให้เกิดการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวและผู้มาเยือน

ภาคผนวก ง แผนภาพแสดงขั้นตอนการทำงาน (Use Case Diagram) แผนภาพแสดงการไหลข้อมูล (Data Flow Diagram) และโครงสร้างฐานข้อมูล ของระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล

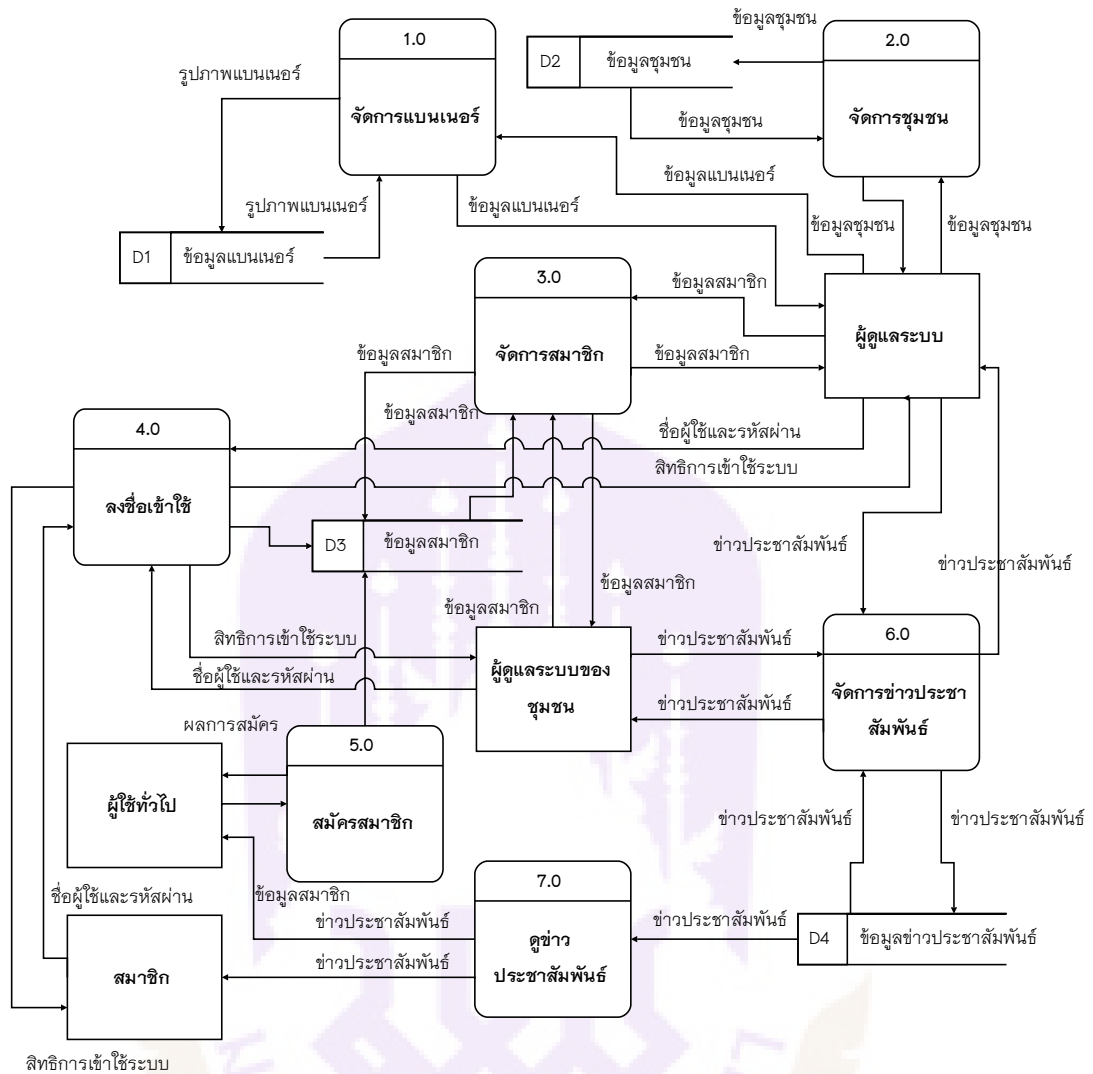

ภาพ 28 Use Case Diagram

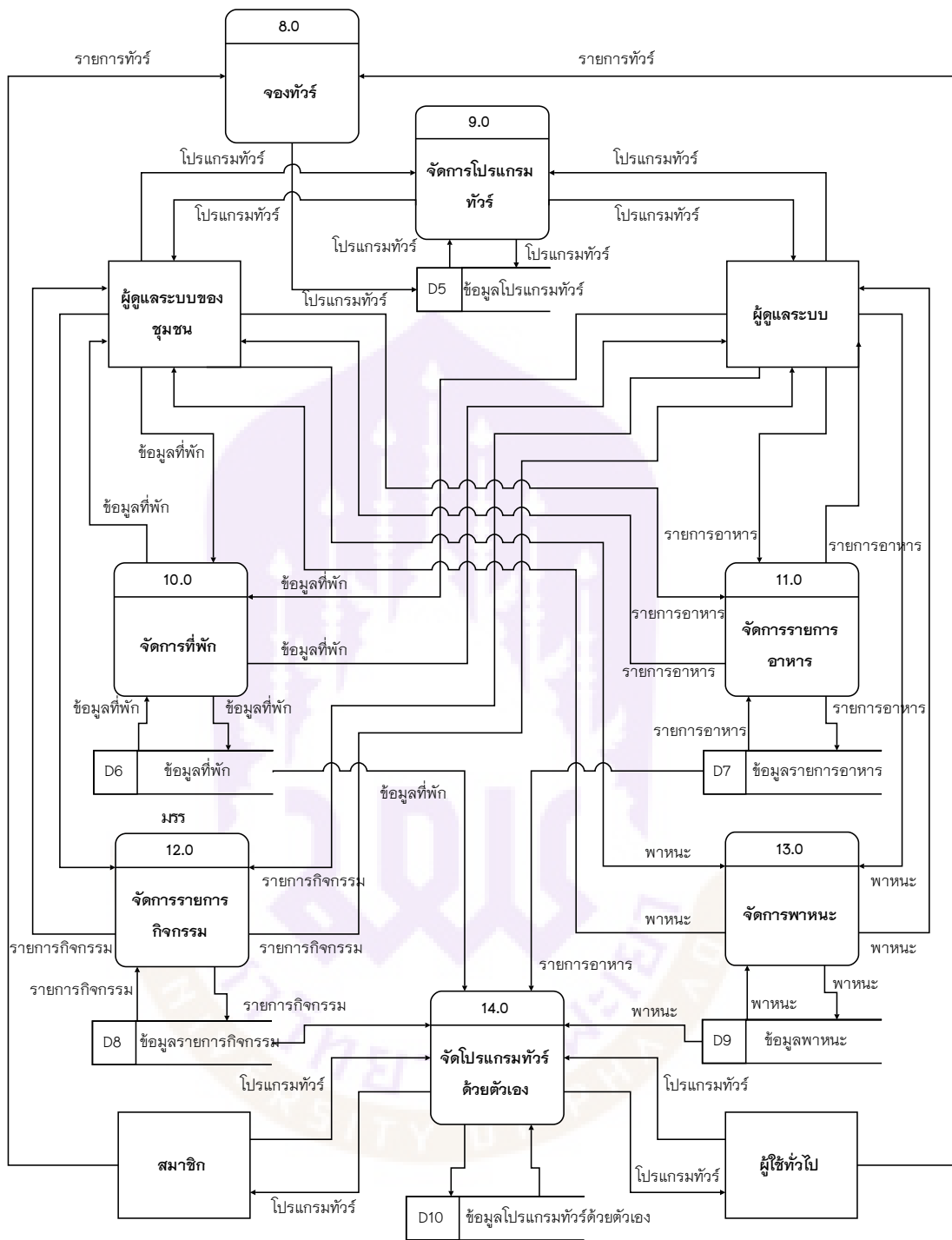

ภาพ 29 Context Diagram (Data Flow Level 0)

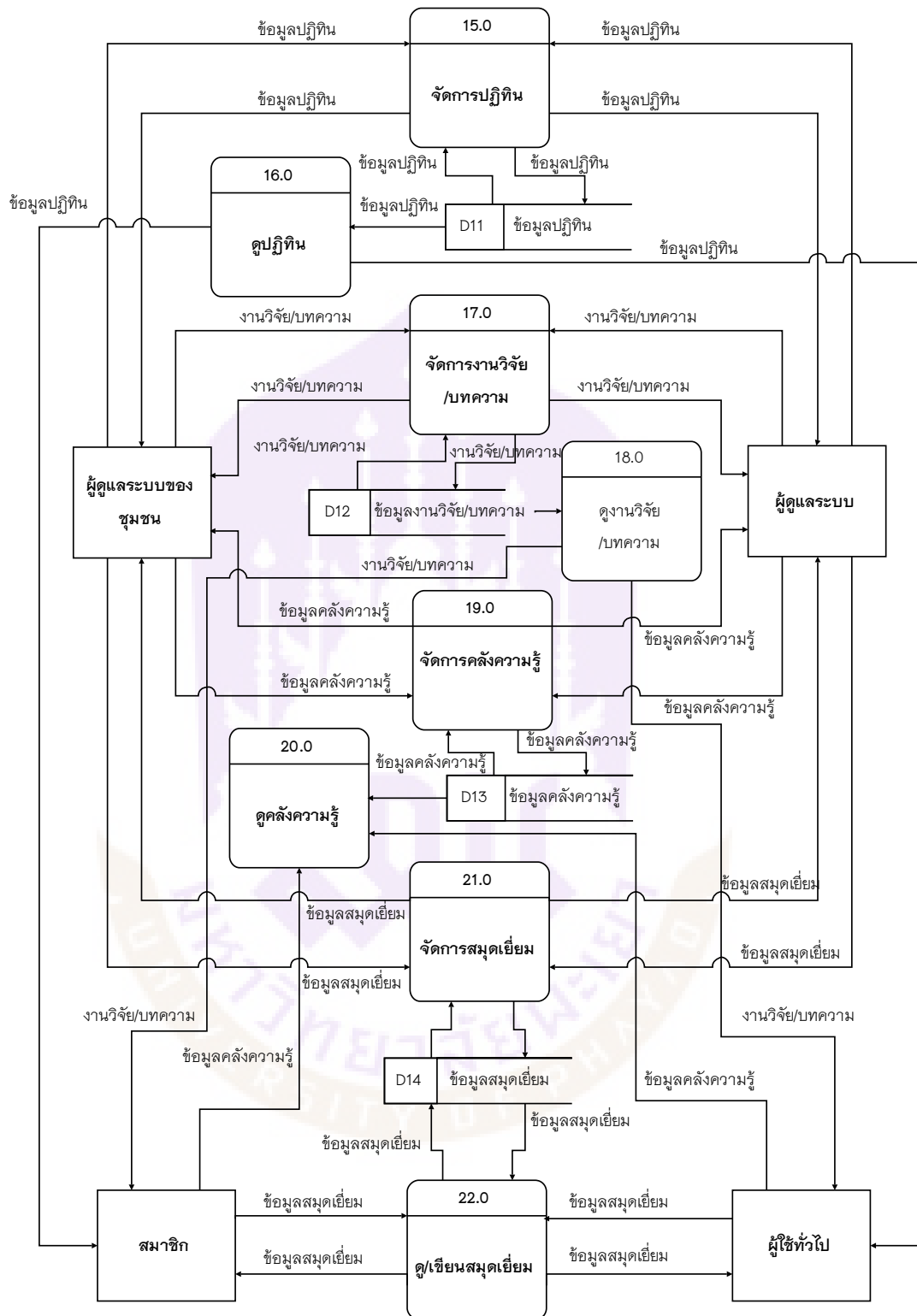

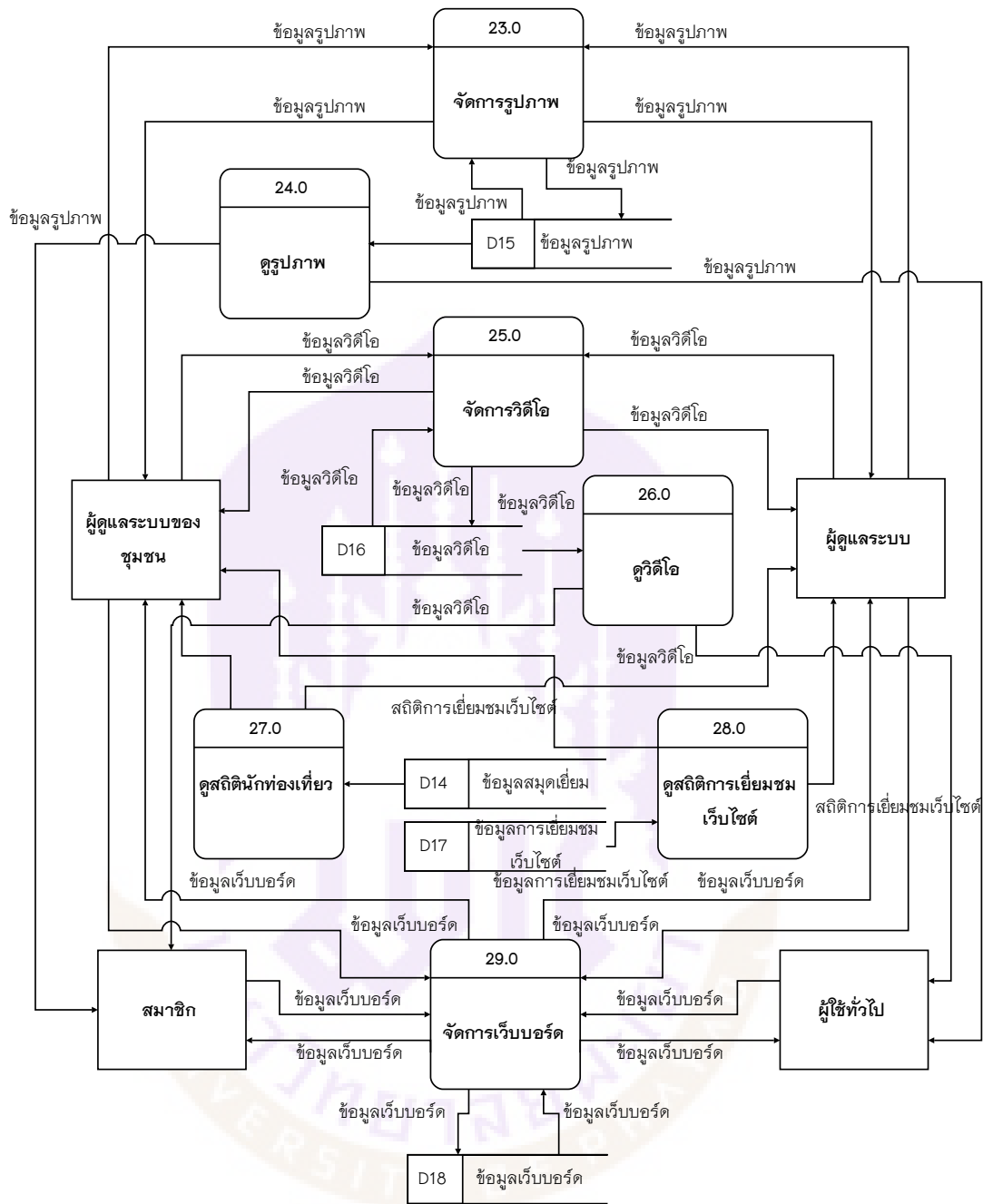
ภาพ 30 Data Flow Diagram Level 1-1

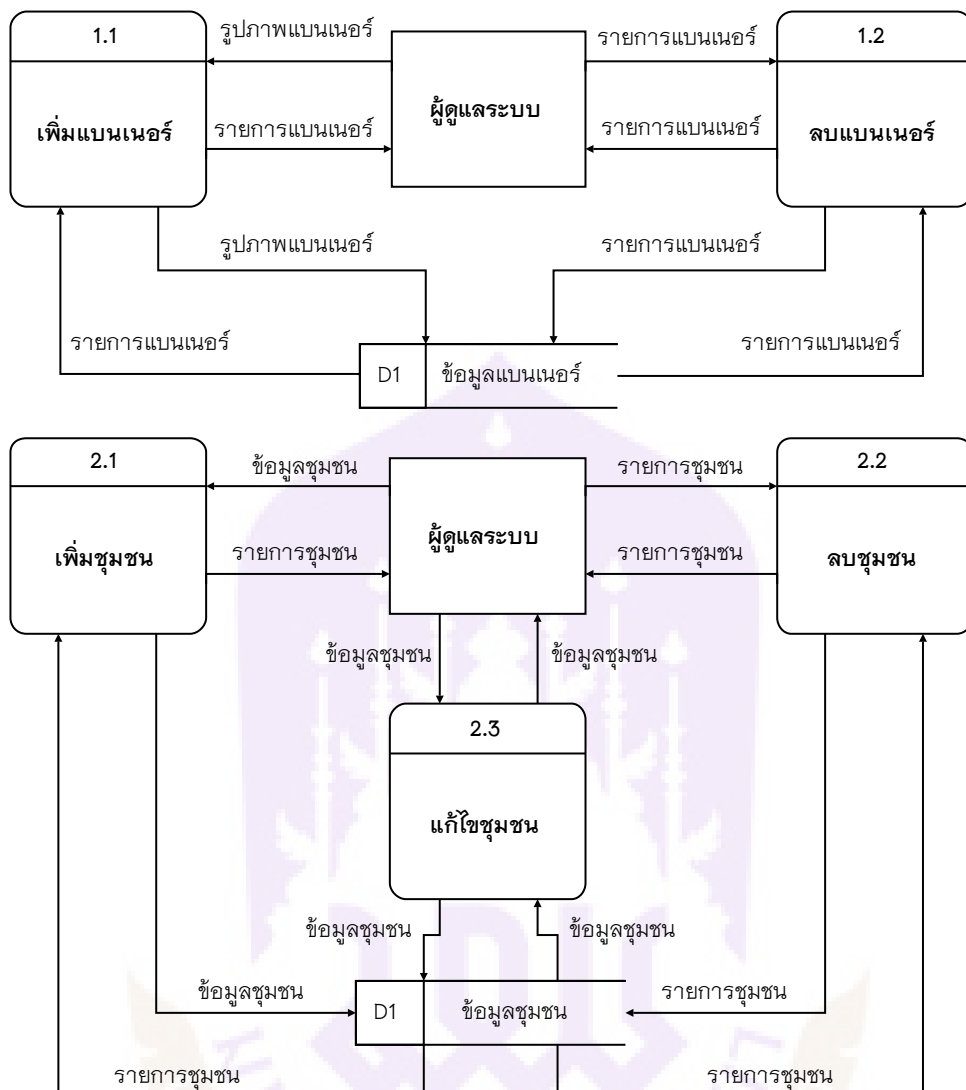
ภาพ 31 Data Flow Diagram Level 1-2

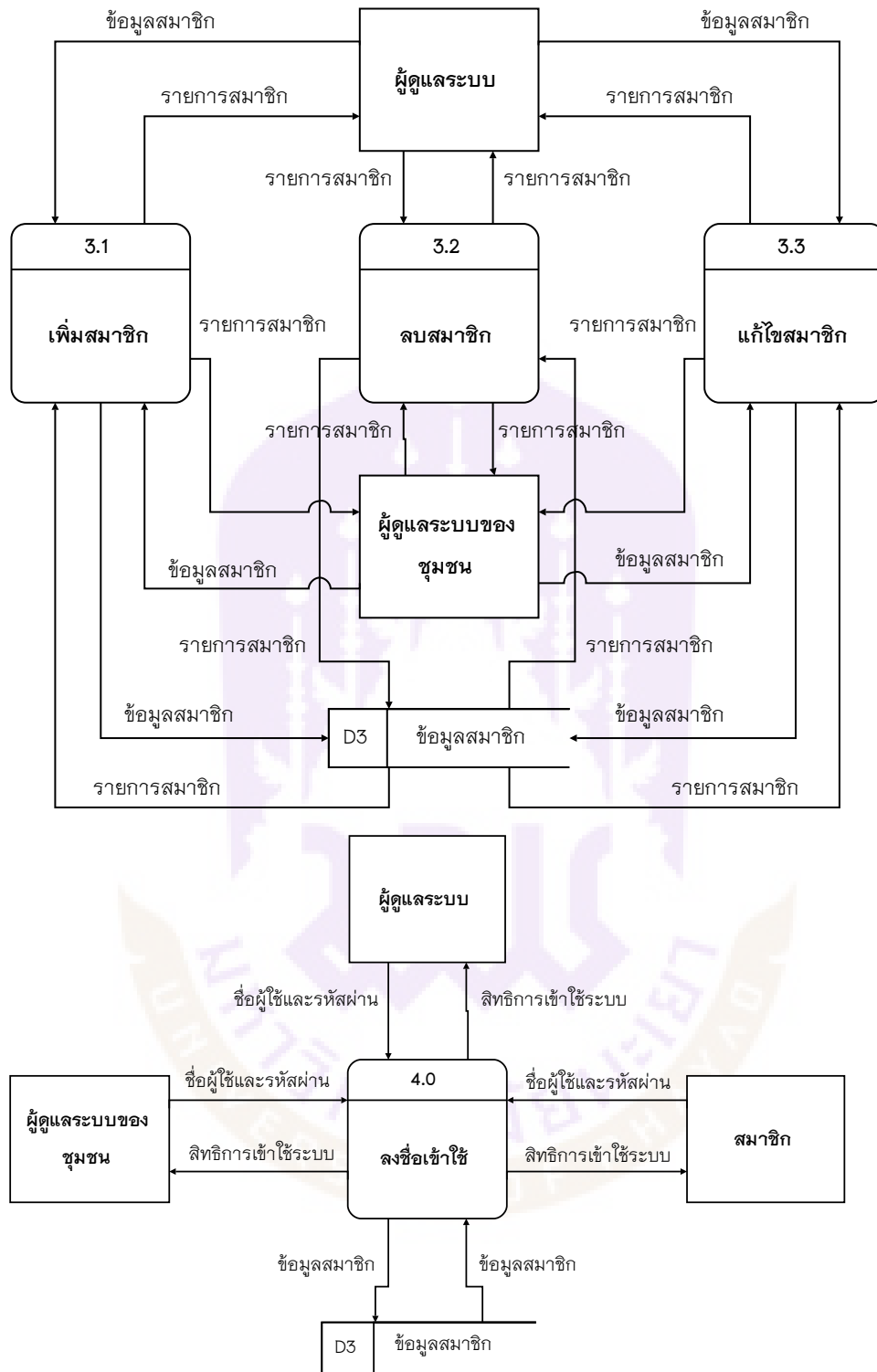
ภาพ 32 Data Flow Diagram Level 1-3

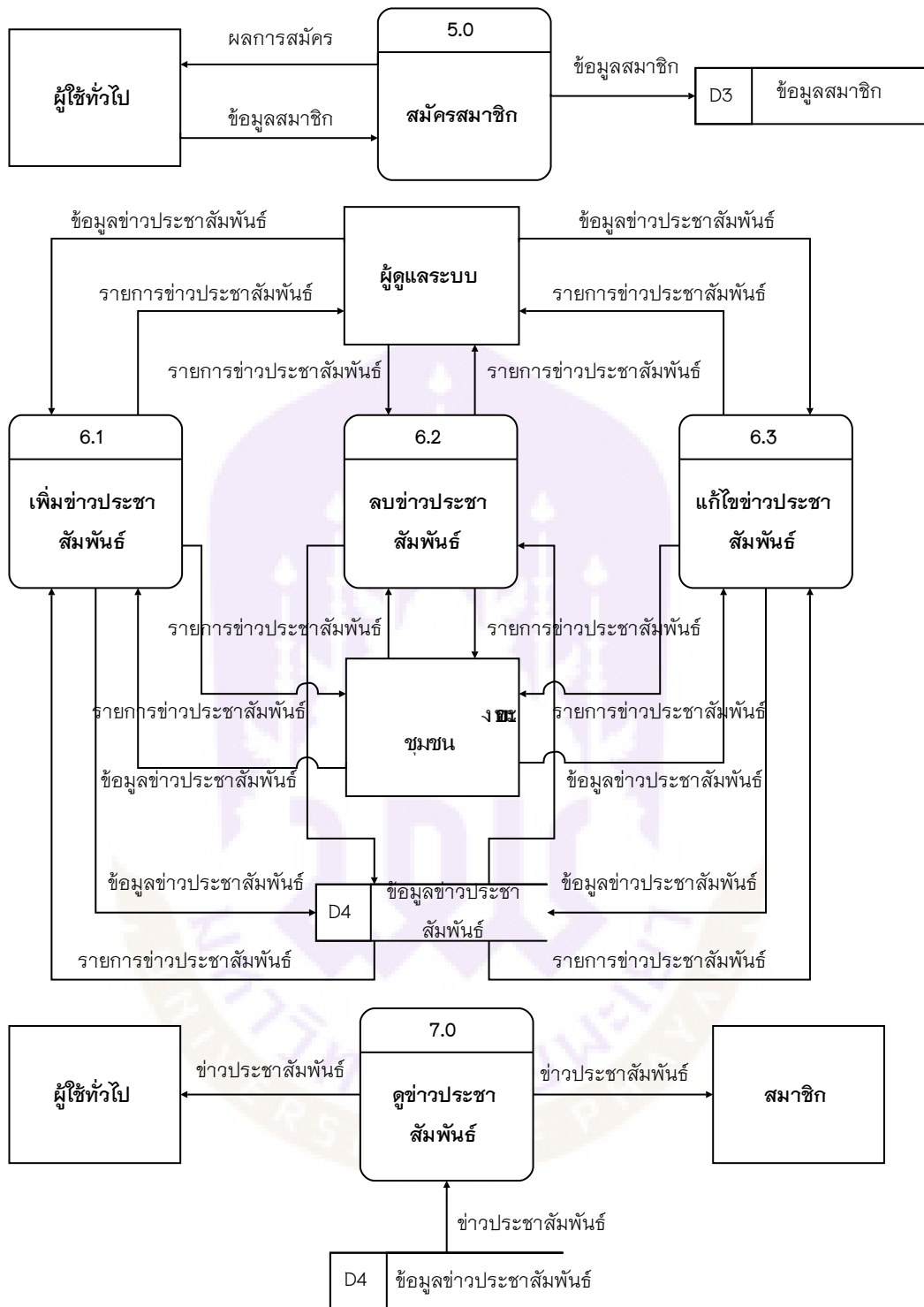
ภาพ 33 Data Flow Diagram Level 1-4

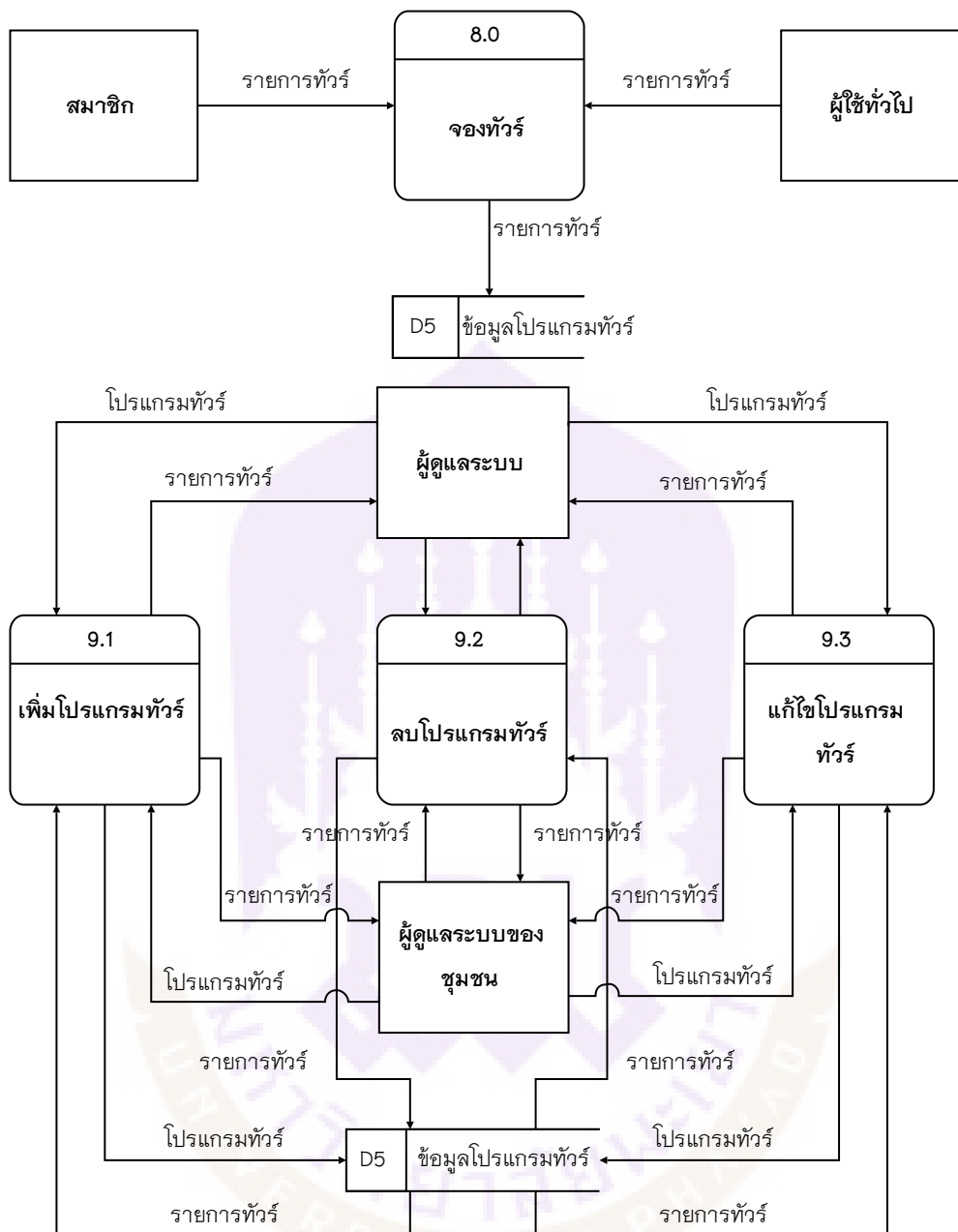
ภาพ 34 Data Flow Diagram Level 2-1

ภาพ 35 Data Flow Diagram Level 2-2

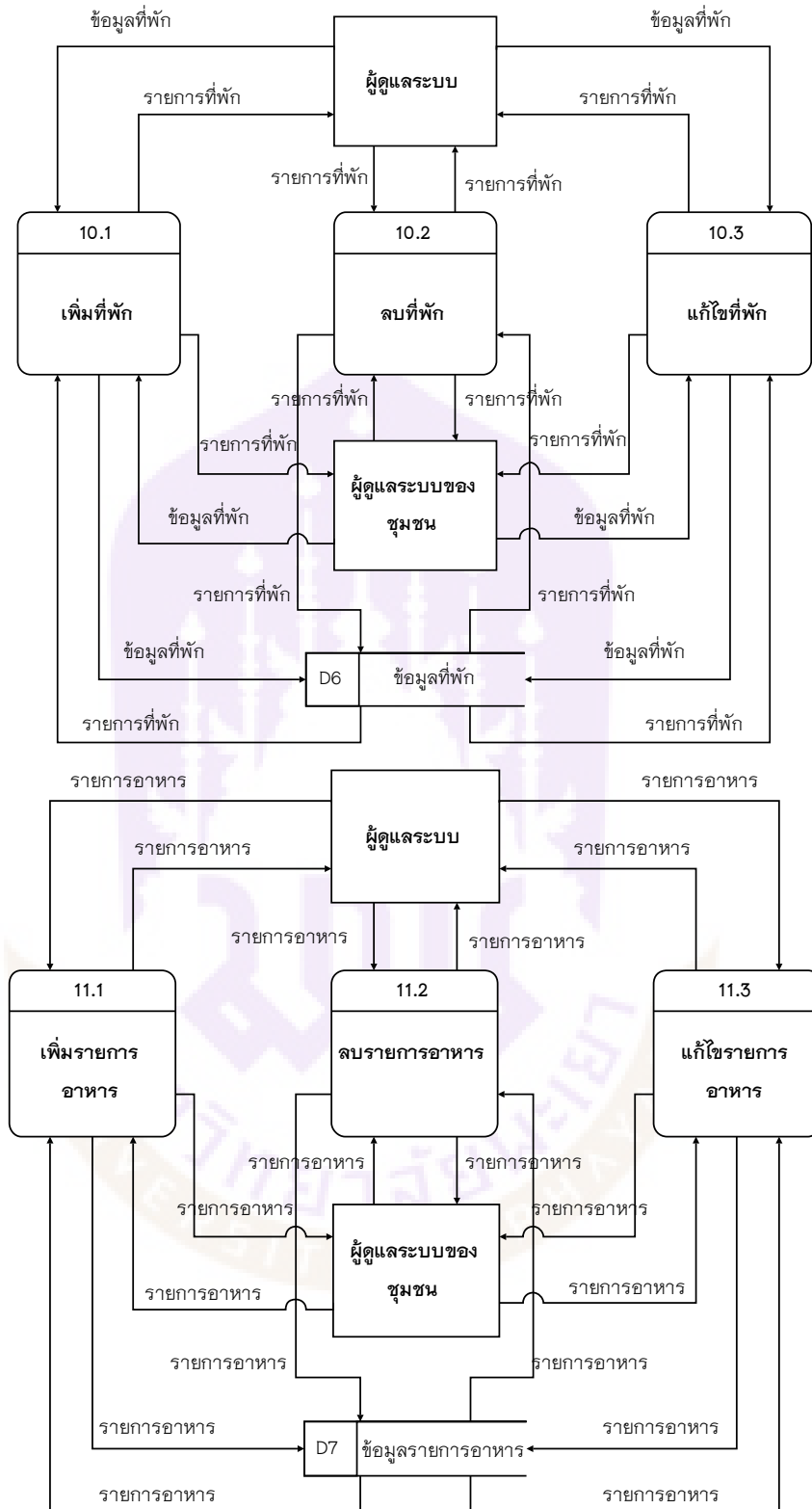

ภาพ 36 Data Flow Diagram Level 2-3

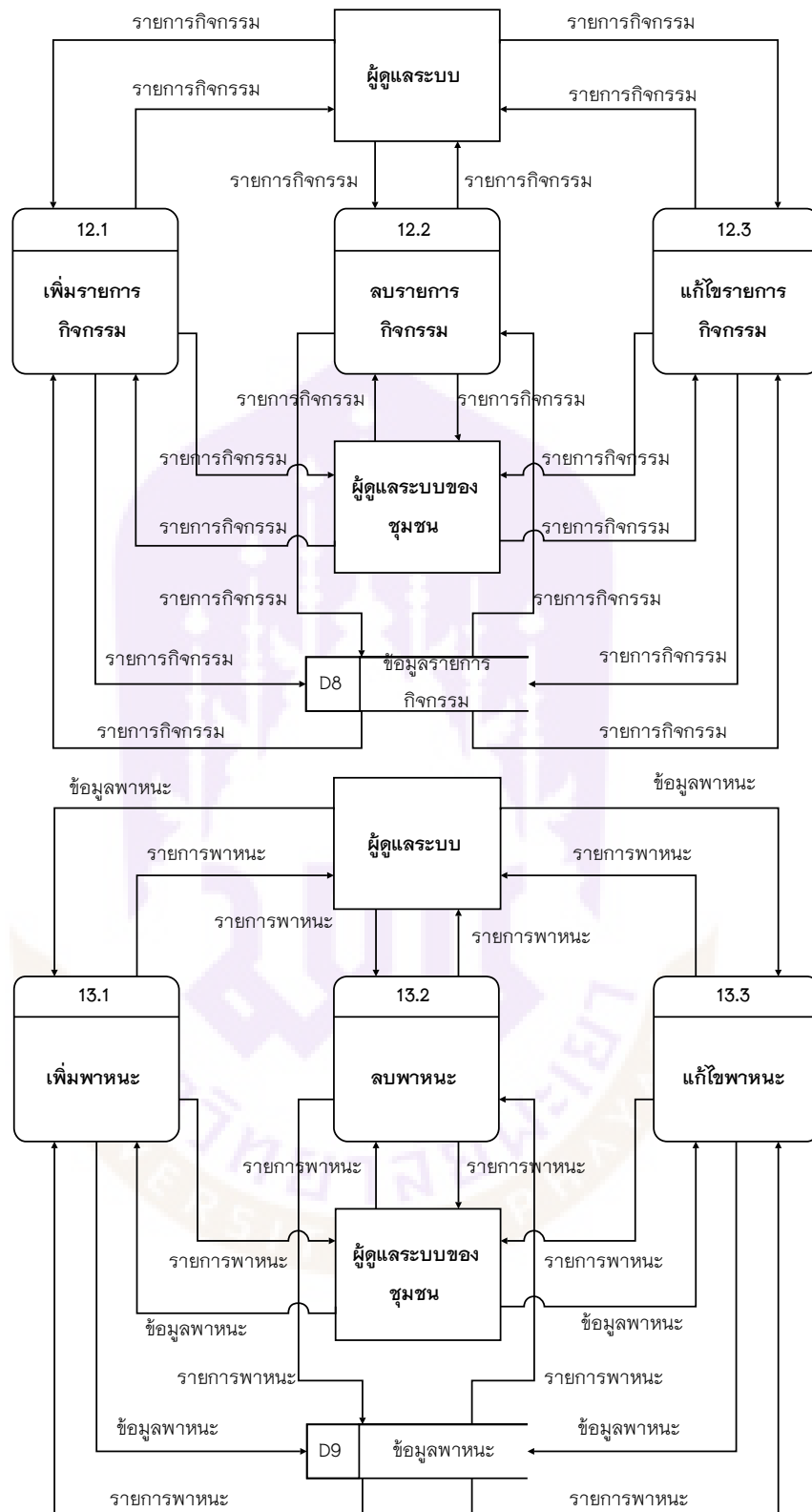

ภาพ 37 Data Flow Diagram Level 2-4

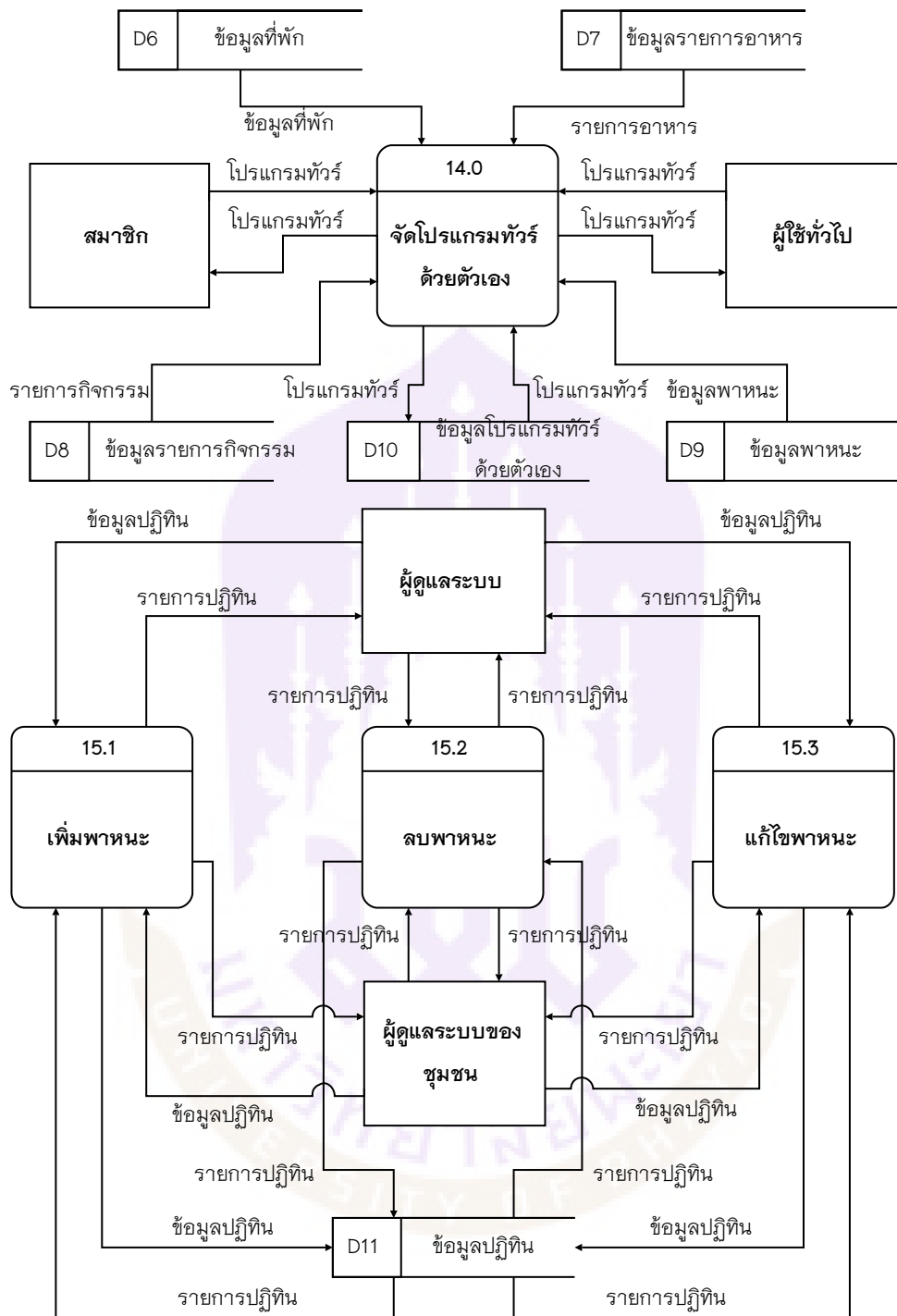

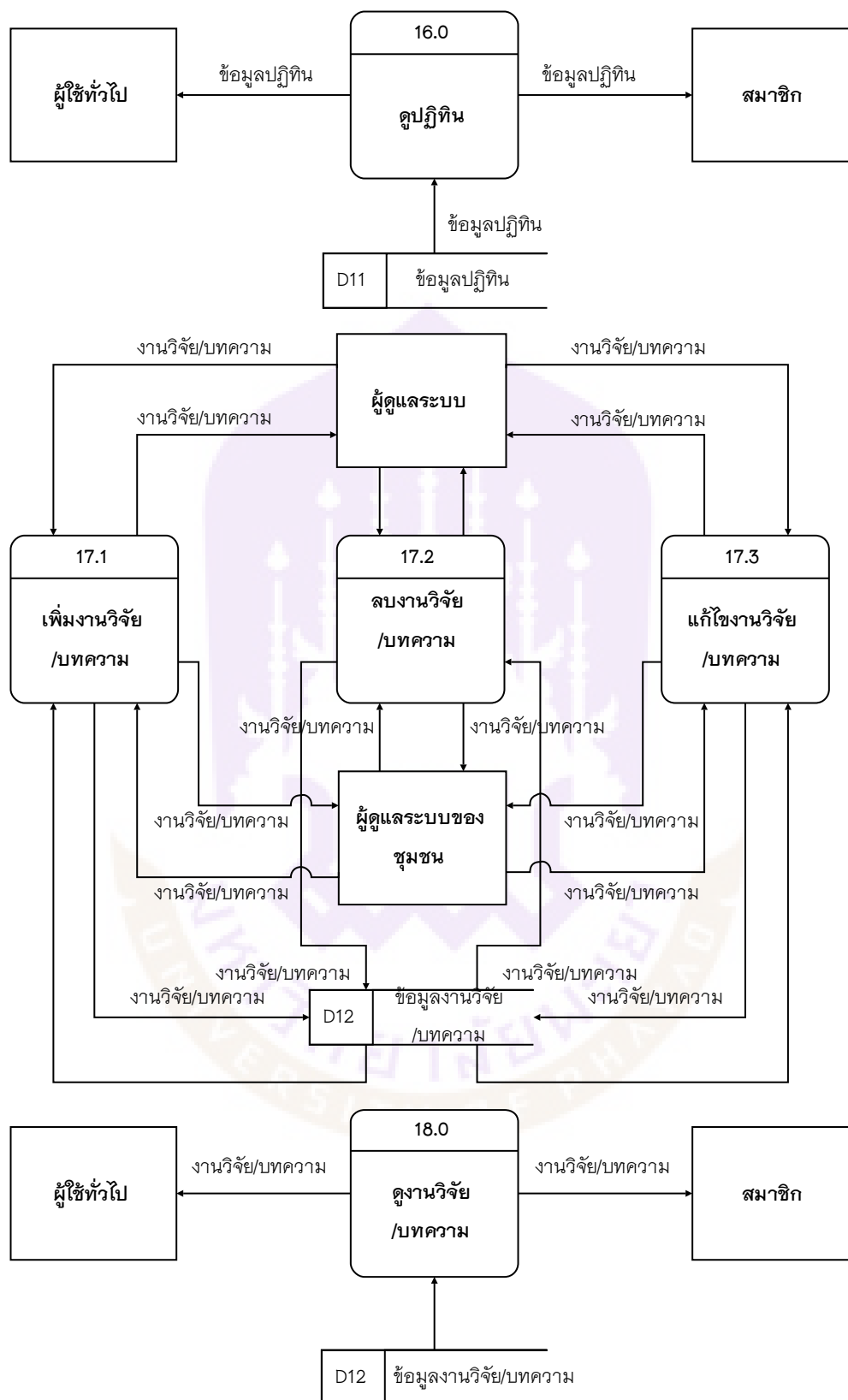
ภาพ 38 Data Flow Diagram Level 2-5

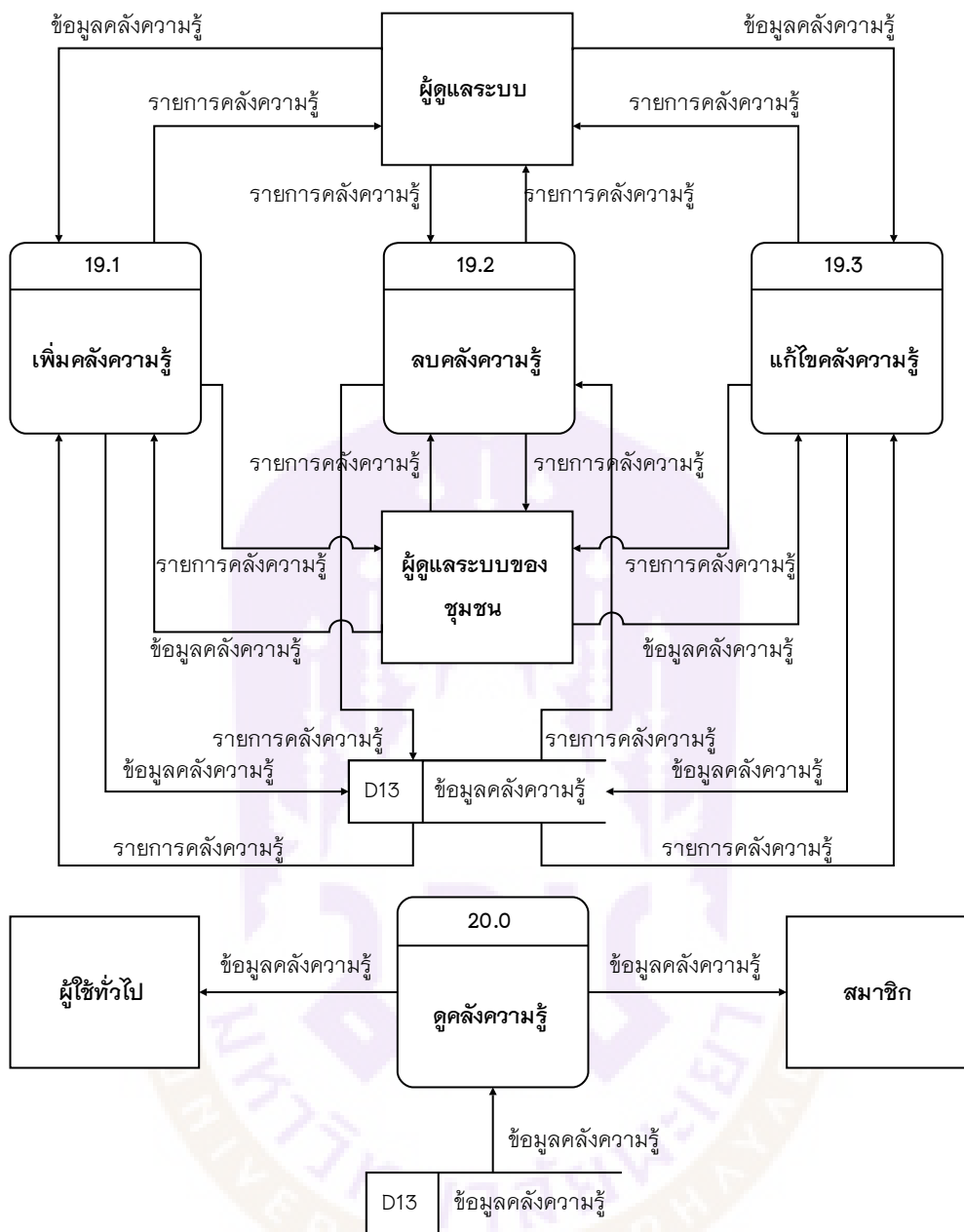
ภาพ 39 Data Flow Diagram Level 2-6

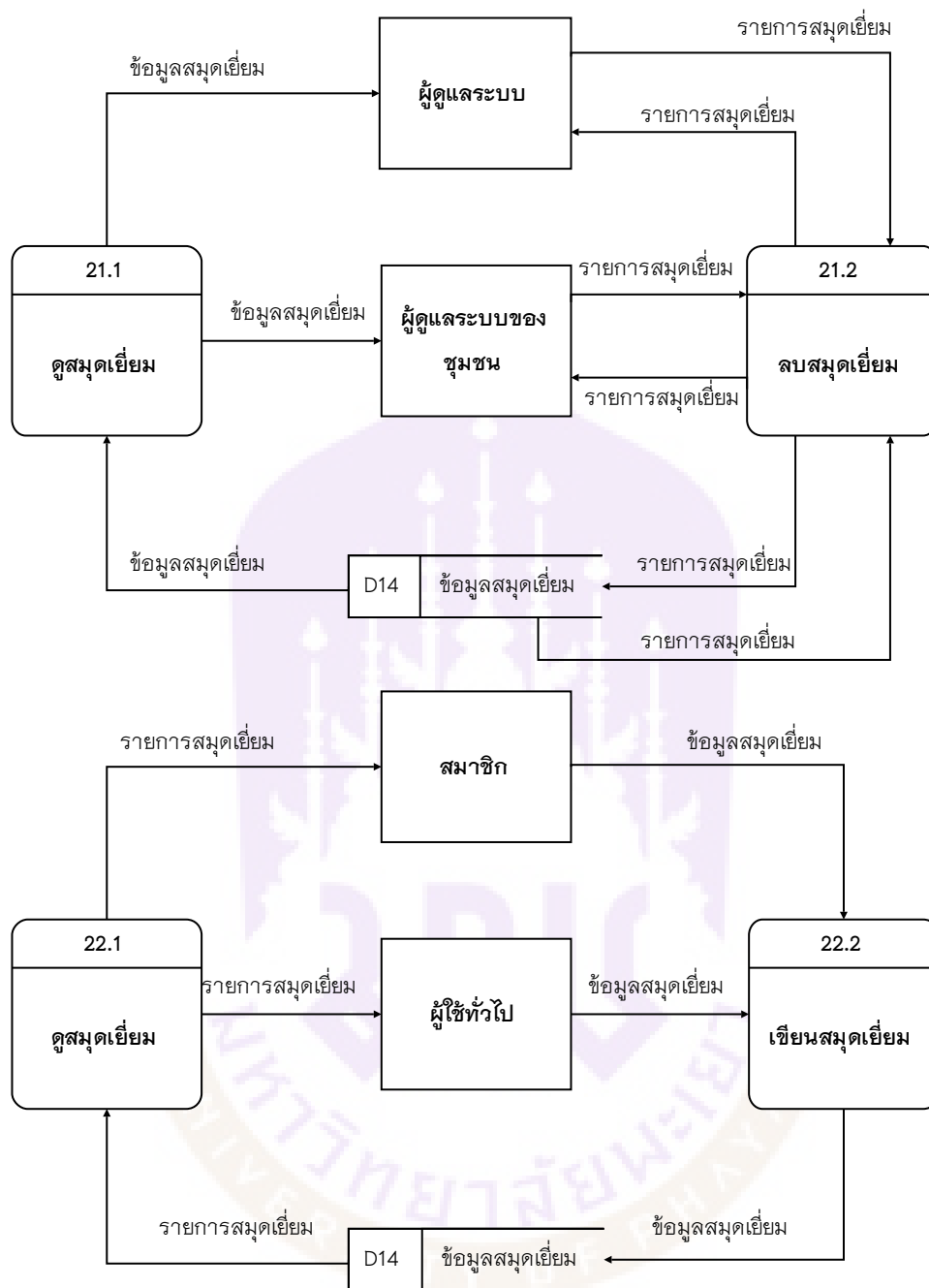
ภาพ 40 Data Flow Diagram Level 2-7

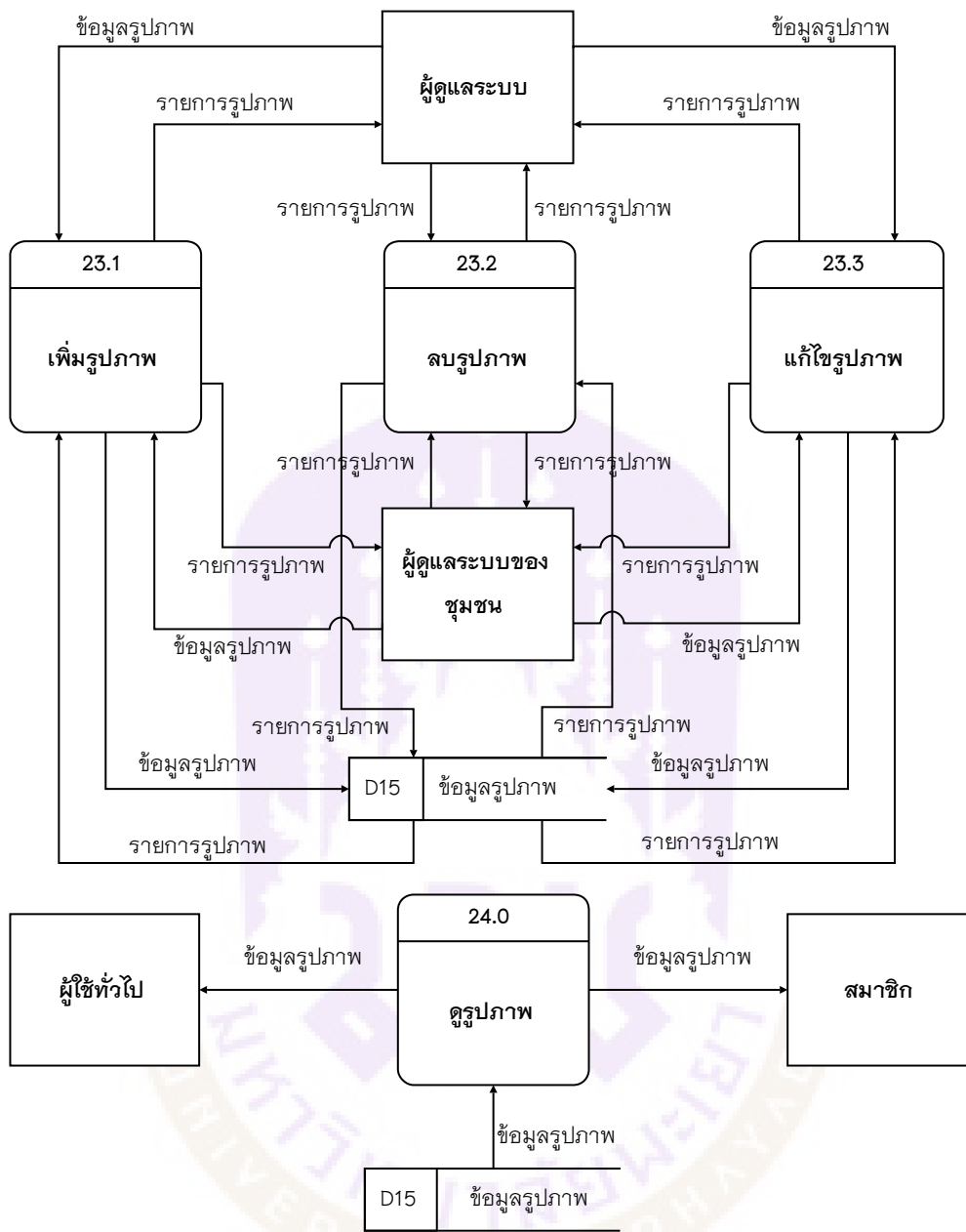
ภาพ 41 Data Flow Diagram Level 2-8

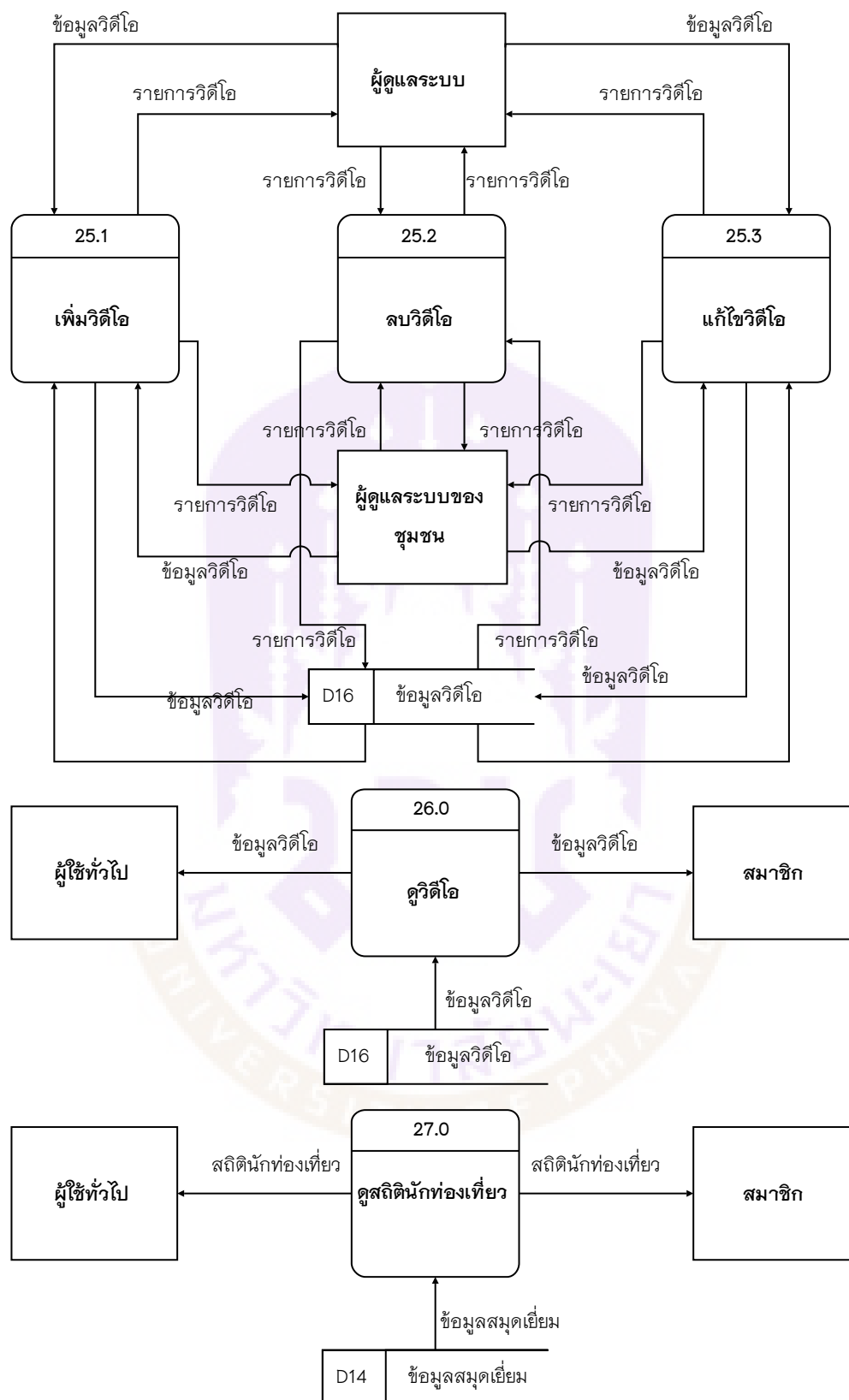
ภาพ 42 Data Flow Diagram Level 2-9

ภาพ 43 Data Flow Diagram Level 2-10

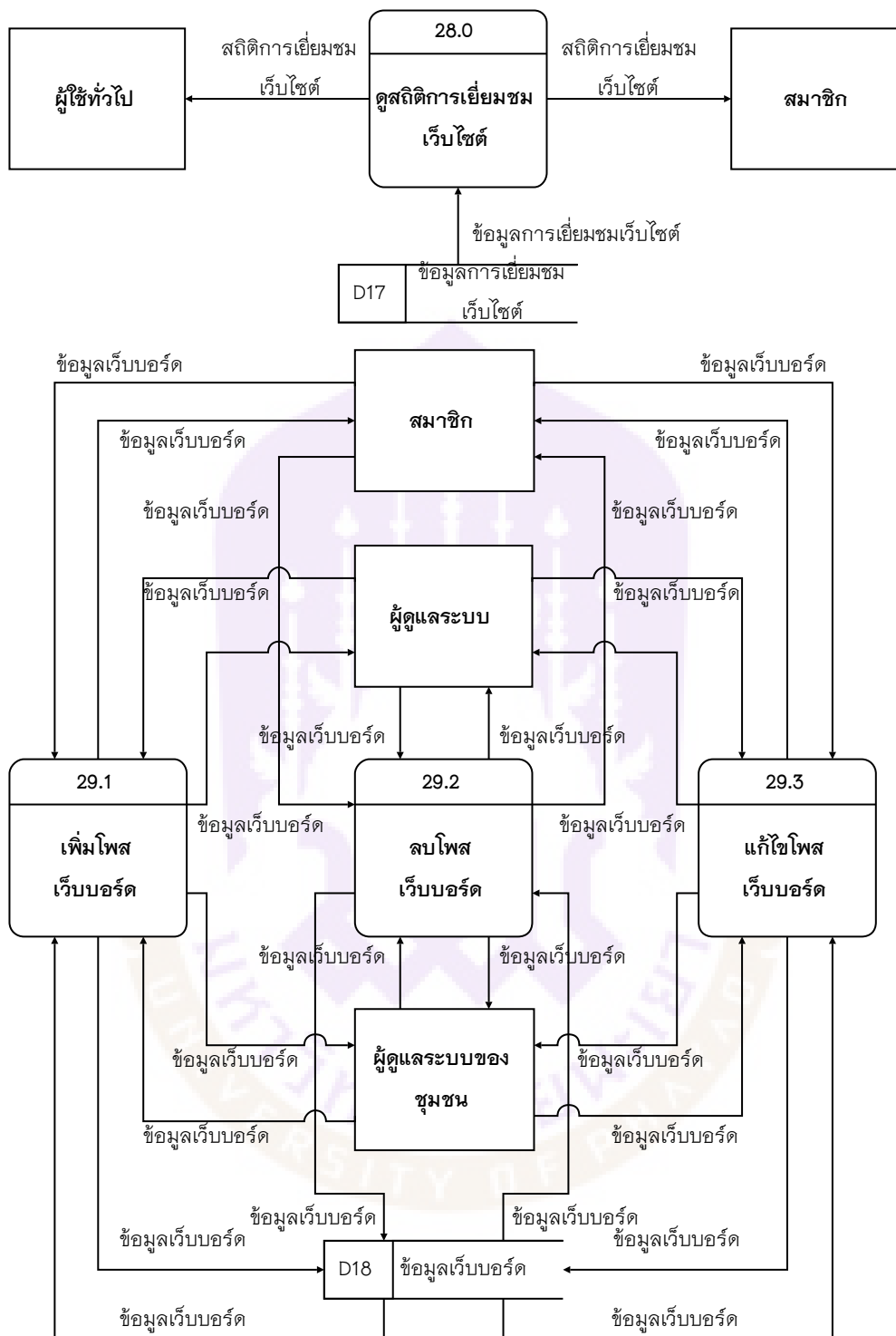

ภาพ 44 Data Flow Diagram Level 2-11

ภาพ 45 Data Flow Diagram Level 2-12

ภาพ 46 Data Flow Diagram Level 2-13

ตาราง 29 Activity: ตารางกิจกรรม

Attribute	Description	Type	PK	FK	Reference
Id	รหัสกิจกรรม	Integer	Yes		
Cm_id	รหัสชุมชน	Integer		Yes	
Name	ชื่อกิจกรรม	Varchar(50)			
Type	ประเภทกิจกรรม	Char(1)			
Price	ราคา	Integer			

ตาราง 30 Activity_Vehicle: ตารางยานพาหนะของกิจกรรม

Attribute	Description	Type	PK	FK	Reference
Id	รหัสกิจกรรม ยานพาหนะ	Integer	Yes		
Activity	รหัสกิจกรรม	Integer		Yes	
Vehicle	รหัสยานพาหนะ	Integer		Yes	

ตาราง 31 Banner: ตารางแบนเนอร์

Attribute	Description	Type	PK	FK	Reference
Id	รหัสแบนเนอร์	Integer	Yes		
Pic	รูปภาพ	Varchar(30)			

ตาราง 32 Borad: ตารางเว็บบอร์ด

Attribute	Description	Type	PK	FK	Reference
Bid	รหัสเว็บบอร์ด	Inteter	Yes		
Title	หัวข้อเรื่อง	Varchar(255)			
Detail	ข้อความเว็บบอร์ด	Varchar(1024)			
Cat	ประเภท	Integer		Yes	
Pdate	วันที่โพสต์	Date			
Member	รหัสสมาชิก	Integer		Yes	
Pread	จำนวนครั้งการอ่าน	Integer			

ตาราง 33 Board_Comment: ตารางความคิดเห็น

Attribute	Description	Type	PK	FK	Reference
Id	รหัสความคิดเห็น	Integer	Yes		
Bid	รหัสเว็บบอร์ด	Integer		Yes	
Comment	ความคิดเห็น	Varchar(1024)			
Cdate	วันที่แสดงความคิดเห็น	Date			
Member	รหัสสมาชิก	Integer			

ตาราง 34 Board_Image: ตารางรูปภาพเว็บบอร์ด

Attribute	Description	Type	PK	FK	Reference
Img_id	รหัสรูปภาพ	Integer	Yes		
Bid	รหัสเว็บบอร์ด	Integer		Yes	
Cid	รหัสความคิดเห็น	Integer		Yes	
Image_name	ชื่อไฟล์ภาพ	Varchar(255)			

ตาราง 35 Calendar: ตารางปฏิทิน

Attribute	Description	Type	PK	FK	Reference
Id	รหัสปฏิทิน	Integer	Yes		
Cm_id	รหัสชุมชน	Integer		Yes	
Group_id	รหัสกลุ่ม	Integer		Yes	
Title	หัวข้อเรื่อง	Varchar(100)			
Ev_start	วันเริ่ม	Datetime			
Ev_end	วันสิ้นสุด	Datetime			
Allday	ทั้งวัน	Varchar(5)			
Place	สถานที่	Varchar(100)			
Detail	รายละเอียด	Varchar(100)			

ตาราง 36 Community: ตารางชุมชน

Attribute	Description	Type	PK	FK	Reference
Cm_id	รหัสชุมชน	Integer	Yes		
Cm_name	ชื่อชุมชน	Varchar(50)			
Know_image	ภาพคลังความรู้	Varchar(30)			
Album_image	ภาพอัลบั้มรูป	Varchar(30)			

ตาราง 37 Customtour: ตารางจัดโปรแกรมทัวร์

Attribute	Description	Type	PK	FK	Reference
Id	รหัสโปรแกรมทัวร์	Integer	Yes		
Cm_id	รหัสชุมชน	Integer		Yes	
Start_date	วันที่เริ่ม	Date			
End_date	วันสิ้นสุด	Date			
Num_day	จำนวนวัน	Integer			
Amount	จำนวนคน	Integer			
Price	ค่าใช้จ่าย	Integer			
Member	รหัสสมาชิก	Integer		Yes	
Name	ชื่อ	Varchar(100)			
Address	ที่อยู่	Varchar(255)			
Tel	เบอร์โทรศัพท์	Varchar(20)			
Email	อีเมล	Varchar(60)			

ตาราง 38 Customtour_Detail: ตารางรายละเอียดการจัดโปรแกรมทัวร์

Attribute	Description	Type	PK	FK	Reference
Id	รหัสรายละเอียด	Integer	Yes		
Cus_id	รหัสโปรแกรมทัวร์	Integer		Yes	
Food1	รหัสอาหารเช้า	Integer		Yes	
Activity1	รหัสกิจกรรมที่ 1	Integer		Yes	
Vehicle1	รหัสยานพาหนะ 1	Integer		Yes	

ตาราง 38 (ต่อ)

Attribute	Description	Type	PK	FK	Reference
Activity2	รหัสกิจกรรมที่ 2	Integer		Yes	
Vehicle2	รหัสยานพาหนะ 2	Integer		Yes	
Food2	รหัสอาหารกลางวัน	Integer		Yes	
Activity3	รหัสกิจกรรมที่ 3	Integer		Yes	
Vehicle3	รหัสยานพาหนะ 3	Integer		Yes	
Activity4	รหัสกิจกรรมที่ 4	Integer		Yes	
Vehicle4	รหัสยานพาหนะ 4	Integer		Yes	
Food3	รหัสอาหารเย็น	Integer		Yes	
Activity5	รหัสกิจกรรม กลางคืน	Integer		Yes	
Vehicle5	รหัสยานพาหนะ กลางคืน	Integer		Yes	
Hotel	รหัสที่พัก	Integer		Yes	

ตาราง 39 Food: ตารางอาหาร

Attribute	Description	Type	PK	FK	Reference
Id	รหัสอาหาร	Integer	Yes		
Cm_id	รหัสชุมชน	Integer		Yes	
Name	ชื่ออาหาร	Varchar(100)			
Price	ราคา	Integer			

ตาราง 40 Guestbook: ตารางสมุดเยี่ยม

Attribute	Description	Type	PK	FK	Reference
Id	รหัสสมุดเยี่ยม	Integer	Yes		
Member	รหัสสมาชิก	Integer		PK	
Guest	ชื่อผู้เยี่ยม	Varchar(100)			
Cm_id	รหัสชุมชน	Integer		PK	

ตาราง 40 (ต่อ)

Attribute	Description	Type	PK	FK	Reference
G_id	ประเภท	Integer			
Amount	จำนวนคน	Integer			
Detail	ข้อความเยี่ยม	Varchar(1024)			
Gdate	วันที่เยี่ยม	Date			

ตาราง 41 Hotel: ตารางที่พัก

Attribute	Description	Type	PK	FK	Reference
Id	รหัสที่พัก	Integer	Yes		
Cm_id	รหัสชุมชน	Integer		Yes	
Name	ชื่อที่พัก	Varchar(100)			
Price	ราคา	Integer			

ตาราง 42 Image: ตารางรูปภาพ

Attribute	Description	Type	PK	FK	Reference
Image_id	รหัสรูปภาพ	Integer	Yes		
Album_id	รหัสอัลบั้ม	Integer		Yes	
Image_name	ชื่อไฟล์ภาพ	Varchar(255)			

ตาราง 43 Image_Album: ตารางอัลบั้มรูปภาพ

Attribute	Description	Type	PK	FK	Reference
Album_id	รหัสอัลบั้ม	Integer	Yes		
Igroup_id	รหัสกลุ่มภาพ	Integer		Yes	
Cm_id	รหัสชุมชน	Integer		Yes	
Album_name	ชื่ออัลบั้ม	Varchar(255)			

ตาราง 44 Image_Group: ตารางกลุ่มภาพ

Attribute	Description	Type	PK	FK	Reference
Igroup_id	รหัสกลุ่มภาพ	Integer	Yes		
Igroup_name	ชื่อกลุ่มภาพ	Varchar(255)			

ตาราง 45 Knowledge: ตารางคลังความรู้

Attribute	Description	Type	PK	FK	Reference
Kn_id	รหัสความรู้	Integer	Yes		
Cm_id	รหัสชุมชน	Integer		Yes	
Know	ประเภทความรู้	Integer		Yes	
Title	หัวเรื่อง	Varchar(255)			
Detail	เนื้อหา	Medium Text			

ตาราง 46 Member: ตารางสมาชิก

Attribute	Description	Type	PK	FK	Reference
Member_id	รหัสสมาชิก	Integer	Yes		
Title	คำนำหน้า	Varchar(6)			
Fname	ชื่อ	Varchar(100)			
Lname	นามสกุล	Varchar(100)			
Address	ที่อยู่	Varchar(200)			
Cm_id	รหัสชุมชน	Integer		Yes	
Other	ชุมชนอื่นๆ	Varchar(30)			
Tel	เบอร์โทรศัพท์	Varchar(12)			
Email	อีเมล	Varchar(100)			
Mtype	ชนิดของผู้ใช้	Integer		Yes	
User	ชื่อผู้ใช้	Varchar(20)			
Password	รหัสผ่าน	Varchar(20)			

ตาราง 47 Know_Image: ตารางรูปภาพคลังความรู้

Attribute	Description	Type	PK	FK	Reference
Img_id	รหัสรูปภาพ	Integer	Yes		
Kn_id	รหัสคลังความรู้	Integer		Yes	
Img_name	ชื่อไฟล์ภาพ	Varchar(255)			

ตาราง 48 Pr: ตารางข่าวประชาสัมพันธ์

Attribute	Description	Type	PK	FK	Reference
Pr_id	รหัสประชาสัมพันธ์	Integer	Yes		
Title	หัวข้อประชาสัมพันธ์	Varchar(255)			
Banner	ไฟล์แบนเนอร์	Varchar(50)			
Detail	รายละเอียด	Varchar(100)			
Pr_date	วันที่ประกาศ	Date			
End_date	วันหมดอายุ	Date			
Pr_group	รหัสกลุ่ม	Integer		Yes	
Cm_id	รหัสชุมชน	Integer		Yes	

ตาราง 49 Program: ตารางโปรแกรมทัวร์

Attribute	Description	Type	PK	FK	Reference
Id	รหัสโปรแกรมทัวร์	Integer	Yes		
Cm_id	รหัสชุมชน	Integer		Yes	
Group_id	รหัสกลุ่ม	Integer		Yes	
Title	ชื่อโปรแกรมทัวร์	Varchar(255)			
Detail	รายละเอียด	Varchar(2048)			
Price	ราคา	Integer			
Picture	รูปภาพ	Varchar(100)			

ตาราง 50 Program_Tour: ตารางจองทัวร์

Attribute	Description	Type	PK	FK	Reference
Id	รหัสจองทัวร์	Integer	Yes		
Pid	รหัสโปรแกรมทัวร์	Integer		Yes	
Travel_date	วันที่เดินทาง	Date			
Amount	จำนวนคน	Integer			
Total	รวมค่าใช้จ่าย	Double			
Member	รหัสสมาชิก	Integer		Yes	
Name	ชื่อ	Varchar(80)			
Address	ที่อยู่	Varchar(255)			
Tel	เบอร์โทรศัพท์	Varchar(20)			
Email	อีเมล	Varchar(50)			

ตาราง 51 Pr_Image: ตารางรูปภาพประชาสัมพันธ์

Attribute	Description	Type	PK	FK	Reference
Img_id	รหัสรูปภาพ	Integer	Yes		
Pr_id	รหัสประชาสัมพันธ์	Integer		Yes	
Img_name	ชื่อไฟล์ภาพ	Varchar(255)			

ตาราง 52 Research: ตารางงานวิจัย/บทความ

Attribute	Description	Type	PK	FK	Reference
Id	รหัสวิจัย/บทความ	Integer	Yes		
Cat	รหัสประเภท	Integer		Yes	
Title	หัวข้อเรื่อง	Varchar(255)			
Author	ชื่อเจ้าของ	Varchar(255)			
Detail	รายละเอียด	Varchar(1024)			
Member	รหัสสมาชิก	Integer		Yes	

ตาราง 53 Research_File: ตารางไฟล์งานวิจัย/บทความ

Attribute	Description	Type	PK	FK	Reference
Id	รหัสไฟล์	Integer	Yes		
Rid	รหัสวิจัย/บทความ	Integer		Yes	
Name	ชื่อไฟล์	Varchar(100)			

ตาราง 54 Statistics: ตารางสถิติการใช้งานเว็บไซต์

Attribute	Description	Type	PK	FK	Reference
Name	ชื่อหัวข้อ	Vachar(20)	Yes		
Value	ค่าของหัวข้อ	Integer			

ตาราง 55 Vehicle: ตารางยานพาหนะ

Attribute	Description	Type	PK	FK	Reference
Id	รหัสพาหนะ	Integer	Yes		
Cm_id	รหัสชุมชน	Integer		Yes	
Name	ชื่อพาหนะ	Varchar(50)			
Price	ราคา	Integer			

ตาราง 56 Video: ตารางวิดีโอ

Attribute	Description	Type	PK	FK	Reference
Video_id	รหัสวิดีโอ	Integer	Yes		
Group_id	รหัสกลุ่มวิดีโอ	Integer		Yes	
Cm_id	รหัสชุมชน	Integer		Yes	
Title	หัวข้อ	Varchar(255)			
Video_file	รหัสไฟล์ Youtube	Varchar(255)			
Detail	รายละเอียด	Varchar(1000)			

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-นามสกุล ทวีสินธุ์ ตั้งเซ่ง
วัน เดือน ปีเกิด 21 พฤศจิกายน 2525
ที่อยู่ปัจจุบัน 42 หมู่ 5 ตำบลเกตุรี อำเภอเมือง จังหวัดสตูล

ประสบการณ์การทำงาน

พ.ศ. 2554-ปัจจุบัน นักศึกษาทุนโครงการพัฒนาอาจารย์และบุคลากรสำหรับ
สถาบันอุดมศึกษาในเขตพัฒนาเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้
พ.ศ. 2548-2554 พนักงานมหาวิทยาลัย ตำแหน่งนักวิชาชีพ (ปฏิบัติงานด้าน
คอมพิวเตอร์) มหาวิทยาลัยทักษิณ จังหวัดสงขลา

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2552 กศ.ม. (เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา), มหาวิทยาลัยทักษิณ,
จังหวัดสงขลา
พ.ศ. 2547 วท.บ. (วิทยาการคอมพิวเตอร์), มหาวิทยาลัยทักษิณ,
จังหวัดสงขลา

ผลงานการตีพิมพ์

ที่เกี่ยวข้องกับวิทยานิพนธ์
ทวีสินธุ์ ตั้งเซ่ง, วารัชต์ มัชฌมบุรุษ และพัจน์พิตตา ศรีสมพงษ์. (อยู่ระหว่างการ
ตีพิมพ์). (2559). การศึกษาสารสนเทศที่จำเป็นเพื่อการพัฒนาาระบบสารสนเทศ
เพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล. **วารสารอารยะธรรมศึกษา
โขง-สารวิน**, 7(1).
ทวีสินธุ์ ตั้งเซ่ง, วารัชต์ มัชฌมบุรุษ และพัจน์พิตตา ศรีสมพงษ์. (อยู่ระหว่างการ
ตีพิมพ์). (2560). การพัฒนาาระบบสารสนเทศของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดย
ชุมชนจังหวัดสตูล. **วารสารมหาวิทยาลัยทักษิณ**, 19(2).

ผลงานตีพิมพ์อื่น ๆ -